

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi
Kültür, Spor ve Turizm Dairesi Başkanlığı
Kültür Yayınları Serisi: 137

İmtiyaz Sahibi
Hayrettin Güngör
Büyükşehir Belediye Başkanı

Genel Yayın Yönetmeni
Duran Doğan

Editör
Eren Yavuz

ISBN 978-605-71898-6-8

Mizanpaj / Kapak
DBY Ajans

Baskı
Optimum Basım San. Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika No: 41707)

Baskı Tarihi
Aralık 2022

MUSTAFA KİRENCİ

BİR GÜLÜ YETİŞTİRMEK İÇİN...

Sezai Karakoç ve Diriliş'e Dair

KÜLTÜR, SPOR VE TURİZM DAİRE BAŞKANLIĞI

Kayabaşı Mah. Vakıf Tarla Cad. Köker Konağı No: 6 Dulkadiroğlu / Kahramanmaraş
Telefon: +90 344 225 24 15-16

Bu eser, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi'nin bir kültür hizmetidir.

Takdim

Kahramanmaraş milli mücadelemizin kurtuluş kıvılcımını ateşleyen şehirdir. Bir milletin tüm imkânsızlıklara rağmen, her türlü fedakârlığa katlanarak, varını yoğunu ortaya koyarak, bütün fertleriyle yekvücut neleri başarabileceğini tüm dünyaya göstermiştir. Ancak bu şehir maddi olarak kurtuluşundan sonra bir kıvılcım daha ateşlemiştir. Bu çağın büyük şair ve mütefekkeri Üstad Sezai Karakoç'un yüreğidir. Ortaokulu okumak için Ergani'den Maraş'a gelen Sezai Karakoç o zamanları *Hatıralar*'ında anlatırken "**Maraş, Çocuk ruhumun ateş aldığı şehir!**" cümlesi ile kayda geçirmiştir.

2021 Ekim ayında Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nde oy birliği ile Türk edebiyatının büyük ismi Sezai Karakoç'a "Fahri Hemşerilik Beratı" verilmesi kararını aldık. Daha sonra da İstanbul'da kendisini ziyaret edip

hemşerilik beraatımızı takdim ettik. Başkanlığımın ve hayatımın en değerli anlarından birisi, belediye meclisimizin O'na tevcih ettiği Hemşerilik Beraatını takdim ettiğimiz ve yaklaşık dört saat birlikte geçirdiğimiz zamandı. Üstad bu kabulde adeta Kahramanmaraş'ı kendi duruşu ve düşünce sistemi, Diriliş Düşünce'siyle özdeşleştirmiş ve şehrimizin ebediyete kadar onurla taşıyacağı, hep gururla hatırlayacağımız ve heyecan duyacağımız ifadelerle özetlemişti. Ziyaretimiz sırasında; "Kahramanmaraş sadece ortaokulu okuduğum yer değildir. Benimle beraber yanımda, içimde, hareketlerimde devam etmektedir. Hemşerilik bunun bir nevi belgesi olmuştur. Biz Maraşlıyız. Maraş'ın şöyle bir özelliği vardır, Kurtuluş Hareketi Cuma namazı ile başlamıştır. İmam, siz bağımsız olmadıkça kıldığınız namaz kabul olmaz demiştir. Ve kaledeki düşman bayrağı indirilip Cuma namazı kılınmıştır. Bunun manası şudur; her insan önce hür ve bağımsız olmalıdır. Hür ve bağımsız olmayan insan, insanlığını yaşayamaz. Hür ve bağımsız olduktan sonra başkalarını da kurtaracaksın. Maraşlılar da nitekim kendini kurtardıktan sonra Gaziantep'e gitmiştir. Antep, Urfa ve Mardin kurtulduktan sonra da Türkiye kurtulmuştur. Türkiye'nin kurtuluşu Müslümanların da kurtuluşunu çağırıştır" diyerek her zaman onurla taşıyacağımız ve unutmayacağımız bu sözlerinden sonra Maraş tarihi için unutulmayacak şu yorumları dile getirdi: "Maraş kurtuluş hareketinin manası, önce kendini kurtaracaksın sonra başkalarını, sonra da bütün Müslümanları. Her Müslüman bir Müslümanın kurtuluşunu düşünecek ondan sonra da insanlığın kurtuluşunu düşünecek. Maraş'ın kurtuluş hareketinin anlamı budur. Bizim de Maraş'ta olduğumuz dönemde kutlamalar devam ediyordu, hâlâ sürüyor. Kurtuluşu, ideolojimizin bir hareketi olarak gözlemliyorduk. Maraş'ın kurtuluşu Müslümanlar için çok iyi bir örnektir ve kıyamete kadar da böyle kalacaktır."

Yakın zamanda ifade ettiği bu sözlerin yanı sıra Sezai Karakoç Üstadımız, çıkardığı *Diriliş Dergisi*'nde Maraşlı birçok kalemin yazılarını yayınlamış ve Cahit Zarifoğlu, Rasim Özdenören, Erdem Beyazıt, Alaeddin Özdenören, Osman Sarı, Mevlana İdris edebiyat ve sanat dünyasına onun açtığı kapıdan girmişlerdir.

Maraş için kaleme aldığı "Süt ve Tabanca" yazısını anmak yerine paylaşmak bir kez daha okumak için aynen alıyorum:

"Kurtuluş günlerinin çoğu, "nutuk zanaatçı"larının elinde boğazların şehit mirası. Maraş'ınki müstesna. Maraş'ın kurtuluşu da, kurtuluşunun anılışı da öbürlerinden farklı.

Maraş kendi kendini kurtardı. Matematik açıklığıyla bu budur. Maraş, durduğu yerden Anadolu'nun halk mı, aydın mı tarafından kurtarıldığına ışık tutuyor.

Maraş'ın kurtuluşu sadece bir reaksiyon değildir. Sütçü İmam'ın süt maşrabasını bırakıp tabancasını doğrulttuğu yön, sadece Fransız değil, onun arka plânındaki mistiksizliktir, fonundaki metafiziksizliktir.

Süt ve tabanca... İşte Maraş budur, Anadolu budur. Maraşlı, Bayrak, Kaleden indirilince Cuma namazının kılınamayacağını bilir. Bayrakla Cuma namazı arasındaki kopmaz alâkayı bilir. Bu savaşın temeli çok sağlamdır, Süleymaniye'nin temeli gibi.

Maraş kurtuluş hareketinin ilk gününde yayınlanan beyanname, bütün çağdaş istiklâl davranışlarının gerekçelerini aşan bir gerekçeyle çıkar insanlığın karşına. Ruh çağlarının diliyle, kelimeleriyle yüklüdür, konuşur bu beyanname. Gözün göremediği ileriye bitişir ve geride tarihin derinliğine doğru kök salar. Mekke'ye bitişir, Malazgirt'e, Söğüt'e bitişir. İstanbul'un alınışı neyin konkavıysa, Maraş'ın kurtuluşu onun konveksidir. Sütçü İmam ve "Kalede bayrağımız olmadıkça bu camide size Cuma namazı kıldırılmaz!" diyen ve bu sözleriyle savaşı açan Ulucami imamı, o günün şartlarının Fatih'i ve Selâhaddin-i Eyyubi'sidir.

Savaş başlar ve bitinceye kadar, Ahır Dağlarıyla yazları kırmızı biberlerden kıpkırmızı damlı acı Maraş arasında bir şimşek alışverişidir gider. Yalnız ruhun duvarları içinde geçmiş gibi tabiatüstü bir savaştır bu. Binlerce olağanüstü oluşların örgüsü...

Maraş'ın savaşını ben bir insanın "iç savaşı"na benzetirim. "Saf" olanın içine karışan katışığı barındırmaması... Maraş bir denizdir. "Cesed"i ve "ölü"nü hemen dışına atan deniz.

Maraş için yabancı "ceset"tir.

Maraş kurtuluş günlerinde, her mahalle, kendine mahsus kıyafeti ve sesiyle, bayrak ve flamalarıyla dalga dalga gelir ve belediye meydanına toplanır. Ulucami'nin hemen önüne. Sonra belli bir saatte tam bir susuş olur. Sessizliğin en kabarmış anında bir alarm verilir. Her mahallenin yiğitleri

bütün güçleriyle kalenin bulunduğu tepeye her yandan koşmağa başlar. Bir yarış. Bir kaç dakika sonra kalenin bayrak direğine beş on kişinin birden tırmandığı ve direğe bayrağın çekildiği görülür. Kim bayrağı asmışsa, o yılın kahramanı odur o yıl Maraş'ta. Sonra kaledeki otlar yakılır. Bayrak çekilirken her Maraşlı oraya dönüktür. O anda Maraşlı bir "katarsis" arılığı içindedir. Bayrağın direğe çekilişi, düşmanın çarmıha gerilişi gibidir onun gözünde. O anda Maraşlı çağdan ve aktüaliteden sıyrılmıştır.

Maraş o anda "saf inanış"ı yaşar, inanmışlığın kendinden ibaretliğini.

Anadolu 12 Şubat'ta, her yıl bir kere Maraş'ta, ne olabilecekse onu rüya hâlinde yaşar.

Ve o gece, Türkiye'nin gerçek lâmbası (Alâattinin sihirli lâmbası gibi) bir kerecik yanar..." (Farklar, 1967, s. 147-149)

Bir yıl önce uğurladığımız Üstadımızı "Bir Güllü Yetiştirmek İçin-Sezai Karakoç ve Diriliş'e Dair" isimli bu eserler selamlıyoruz. Eserlerini ve kendisini anlamada faydalı olacak bu eserin de onun kültürel mirasını geleceğe taşımada yeni kuşaklara yardımcı olacağını ümit ediyoruz.

Aziz hatırasına saygıyla.

Ruhu şad olsun.

Hayrettin Güngör

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanı

İçindekiler

Takdim.....	5
Bir Güllü Yetiştirmek İçin.....	11
Sezai Karakoç'un Çağı ve Çağdaşları.....	17
Sezai Karakoç, Diriliş: 88 Yılın Kronolojisi.....	39

Sezai Karakoç'un

İdealini Dile Getirme Düşüncesine Eşlik Eden Araçlar

1. Sezai Karakoç'un Çıkardığı Dergiler.....	103
2. Eserleri.....	139
3. Parti Çalışmaları	169
Sonuç Yerine ya da Değerlendirme.....	188

Sezai Karakoç ve Diriliş Hakkında Yazılanlardan Seçmeler

1957-2022

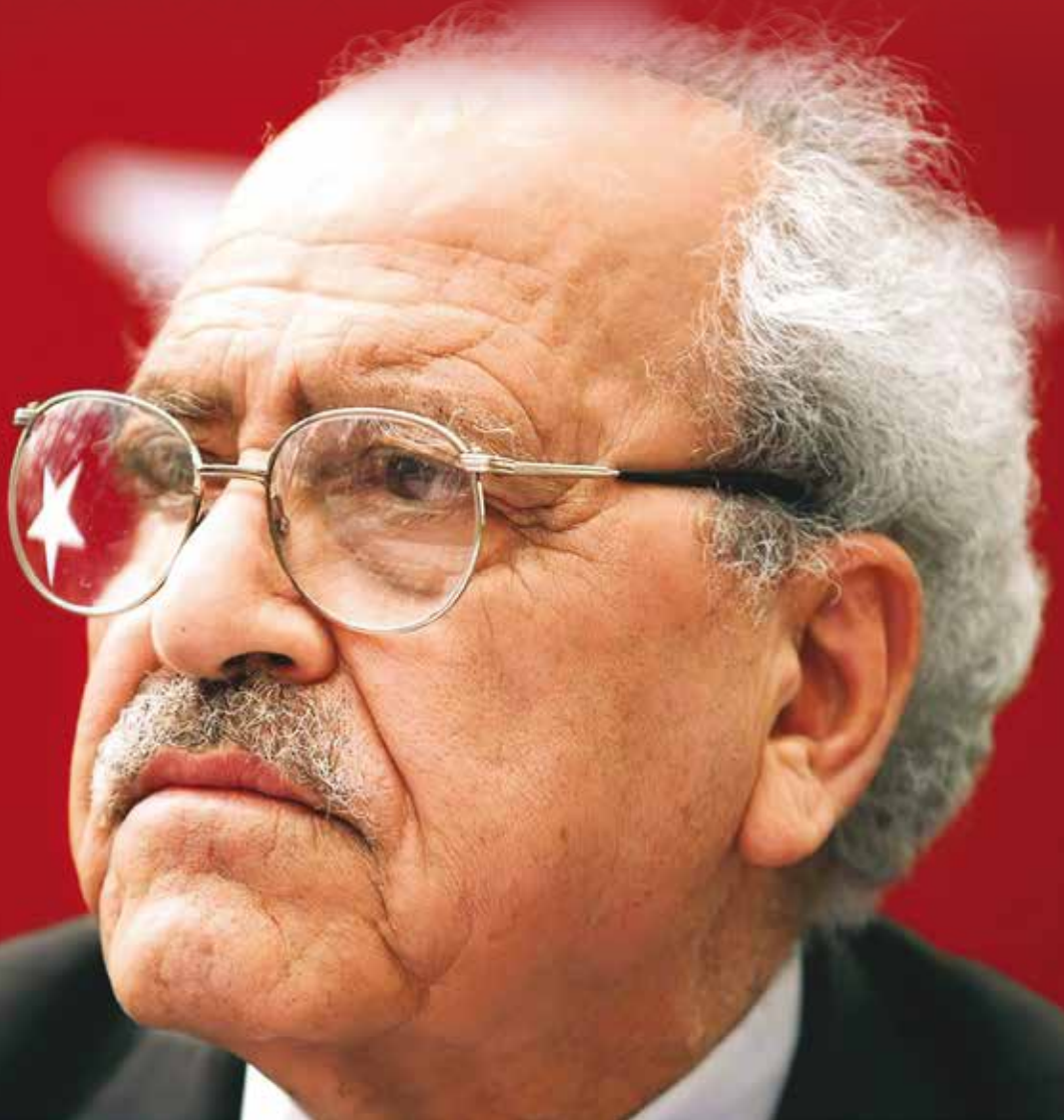
1957-1970.....	193
1971-1980.....	206
1981-1990.....	221
1991-2000.....	238
2001-2010.....	284
2011-2021.....	381
2022.....	521

Kaynakça

Alıntıların Kaynakçası.....	553
Eser, Dergi, Gazete Adları Dizini.....	603
Şahıs, Yer, Kurum Adları ve Tarihi Olaylar Dizini.....	615

“Bahar yaz güz kış
Ben sen İsa ve Yahya
Bir gl yetiştirmek için
Yaratılmışız
şükür Tanrıya,,

(Sezai Karakoç, Hızır İa Kırk Saat'ten)

Bir Gl Yetiştirmek İçin...

Üstadın bir yazısının başlığıyla söyleyecek olursak “her insan kendi portresini çizer.” Bu herkes için böyle. Bizler yaşarken, sürdüğümüz ömür boyunca anbean tutum ve davranışlarımızla, sahip olduğumuz düşüncelerimizle, adeta elimizde bir kalem, daima portremize yeni çizgiler ilave ediyoruz ya da daha önceki çizginin üstünden geçiyor onu daha da belirgin hale getiriyoruz. Bu yüzden bazı portreler unutulmaz, bazıları hatırlanmak istenmez, bazıları da bir anlık hüküm sürdükten sonra kaybolur giderler. Bu genelgeçer durumun dışında bir de aydın, entelektüel, şair, düşünür, âlim diye vafedebileceğimiz portreler vardır ki portresi milletin nezdinde çeşit çeşit görünümlerde kalıcı hale gelir. O portrelerin çizgilerini bazen eserleri, bazen yaşayışları, bazen de hem eser hem de yaşayışları bir bütün halinde tablo haline getirir. Sırf esere tekabül eden portre ya da eserin ortaya çıkardığı portre hayatımıza değil, belki daha çok zihnimize hitap eder, oradan da okurun kabiliyetine göre hayata, yaşam pratiklerimize intikal eder, bir yaşam bilgisi ya da görgüsü meydan getirir. Batılı anlamda bazı aydın ya da entelektüel tipi gibi. Eserlerin ortaya koyduğu düşünceler kusursuz olsa bile onları yaşamış olmanın kattığı büyülü ışıltının bulunmayışı portreyi bizden uzaklaştırır ya da önceliğini yitirir. Yaşarken aniden bir sınav, bazen bir tercih olarak ortaya çıkan seçimler bir iyilik rneği mi olacak, kayıtsızlığın kolaylığına mı bürünecek, eser ile hayatın arasındaki uçurumu mu bize gösterecek bunu bize söz konusu kişinin sürdüğü ömür gösterecektir.

Bir de hayatı eserinin önüne geçenler vardır ki, onlar insanlığın erdem envanterinin sahipleridir. Mutasavvıfların hayatı, menkıbeleri –burada kastettiğimiz kerametleri değil hayata nüfuz eden davranışları, erdemleri– bu zengin mirasın örnekleriyle doludur. Antikitenin bazı filozofları da bu grupta

değerlendirilebilir. Örneğin Diyojen'den geriye kalan yaşarken ortaya koyduğu, tutum ve davranışlarını destekleyen sözleridir. Diyojen gibi onların bazılarında geriye yazılı bir metin kalmamasına rağmen yaşayışları, tutum ve davranışları nesilden nesile aktarıla aktarıla, evrensel portreleriyle çağları aşarak şimdiye nüfuz ederler. Hikmeti, çeşit çeşit görünümüleriyle yaşatırlar.

Üçüncü olarak bahsettiğimiz eseri ve hayatı bir bütün olan, fikirleri yaşayışıyla ya da yaşayışı fikirleriyle örtüşenler vardır ki olan ile olması gerekenin insanın içini ışıtan ahengini geleceğe bahşederler. Tutarlılıkları, bazen asırlık bir çınar gibi, bazen de muhkem bir yapıyı ayakta tutan sütunlar gibi her bakışa güven verir. Bunlar hangi dilde yazmış olurlarsa olsunlar zamanla kendi dillerinin sınırlarını aşarlar. Eserlerinin konuları sınır tanımaz. Zamanla insanlığın ortak değeri haline gelirler. İnsanlığın geleceği için söyledikleri gelecek zamanın hamurunu mayalar.

Üstad Sezai Karakoç'un yaşarken eserleri ve hayatıyla itinayla anbean meydana getirdiği portre artık başka şekilde, çok başka şartların kaideleriyle devam edecek. Öncelikle sanat, edebiyat, düşünce ve genel olarak sosyal bilimlerin çeşitli alanları bu portreyi anlamaya kavramaya çalışacaklar. Üstad'ın eserlerinde çizdiği coğrafyanın düşünürleri ve sanatçıları onu keşfedecek, onun portresini bir millet aydını olarak tescil edeceklerdir. Geçmişte Nizami, Molla Cami, Sadi, Mevlana, Gazzali... ve daha yakın zamanlardan Muhammed İktbal, Mehmed Âkif, Muhammed Hamidullah... gibi. İsimleriyle, medeniyetimizin yapı taşı olma vasfını eşsiz eserleriyle daima berkiten; anlatabilmek için ancak birkaçından söz ettiğim bu kutlu listede yerini alacaktır Üstad. Buna kuşku yok. Bütün mesele Üstad'ın yaşamından ve eserlerinden bir ideal, görev ahlâkı, bilinçler sistemi çıkarabilmekte. Bu gelecek nesillerin en aziz görevi. Bunun gerçekleşeceğine inanıyorum. Hem de kuvvetle. Onun cevher yüklü hazinesi, cevher-şinâslar yoluyla zamanın alnındaki mutena yere sahip olacaktır.

Özellikle milletimizin birliği için söyledikleri gelecekte yankı bulacaktır. İlk baskısı 1975'te yayımlanan şiirler serisinin 4. kitabı *Zamana Adanmış Sözler* için "orada yazılanlar zamanla anlaşılacak anlamında bu ismi verdim" demişti. 1980'de *Diriliş Muştusu*'nda "Diriliş Akımı, bir yaşama tarzı davasıdır. Somutluk davasıdır bu yaşam davası. Aç kalan adamın karnını doyurma meselesi kadar somut ve zorunlu olmadıkça, asıl açılımını yapmış sayılmaz." diye yazmıştı. Zaman onun fikirlerinin önemini ve zorunluluğunu geliştiren olaylarla daha da elzem hale getirecektir. Yeter ki bizler hakiki açlığımızı keşfedelim ya

da bizi oyalayan sahte tokluklarımızın bizi oyalamaktan, bize zaman kaybettirmekten başka bir şeye yaramadığı anlayalım. Bir örnek olması bakımından söyleyecek olursak: 1800 başlarında Almanca konuşan halklar yüzden fazla hükümete sahipken adım adım bunları edebiyatla, sanatla, düşünceyle birleştiren Goethe, Schiller, Kleist... ve Almanların "çelik" lakabını verdikleri filozof Fichte olmasaydı bugün Almanya diye bir devlet olmayacaktı. Almanya'nın uyanışının müsebbibi olarak ilk elde Bismarck ve Moltke adı zikredilse bile, o uyanışın arkasındaki edebiyat, sanat ve ısrarla dile getirilen düşünceler olmasaydı Almanya bir birliğe kavuşamayacak, Alman ulusu doğamayacaktı. Almanlar bu doğumu sabırla, iradeyle gerçekleştirmenin örneği oldular. Sezai Karakoç bu anlamda kaleme aldığı metinleri ve konuşmalarıyla bu geleceği vaatmiş, öncelikle bu ideali dillendirilebilir, sonra da onu ulaşılabılır hale getirmiştir. Şiirden düşünceye bütün Diriliş metinleri bunun çeşit çeşit yollardan anlatımlarıyla doludur. Bir ömre adanmış Sezai Karakoç külliyyatı bu yol ve yöntemlerin çeşit çeşit örneklerini, bulgularını ortaya koymuştur. Yeter ki zihinlerdeki ve ruhlardaki barikatlar yıkılsın. Yeter ki yeni nesiller atalete düşüp bu asil görevi içlerinden çıkarmasınlar, "çağırmasını bilenler"den olsunlar. Üstad, *Hızır ile Kırk Saat*'te

Bahar yaz güz kış
Ben sen İsa ve Yahya
Bir güllü yetiştirmek için
Yaratılmışız
Şükür Tanrıya

demektedir. Ben, ikinci mısradaki geçen "sen" zamirini bu şiiri okuyan ve okuyacak tüm insanlar olarak anlıyorum. Hakikaten ne kadar şükretsek az, "dört mevsim" bir güllü yetiştirmek için yaratıldığımızı. "Gül" üzerine tefekkür ettiğimizde, onun ne olduğunu anladığımızda ve onun etrafında toplandığımızda, bizim portremiz de has portreler arasına katılacaktır. Sezai Karakoç'un da bütün bir ömrünü ona yani "güllü yetiştirmeye" hasrettiği örneğini bilerek.

Üstadımıza minnet ve saygıyla. Ruhu şâd olsun.

Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi tarafından yayımlanacak bu çalışma Ocak 2021'de Büyüyenay Yayınları tarafından yayımlanan "Sabah Yıldızı-Sezai Karakoç ve Diriliş'e Dair" isimli çalışmadan alınmış; genişletilmiş ve güncel hale getirilmiştir.

Kitap hemen bu yazıdan sonra “Sezai Karakoç’un Çağı ve Çağdaşları” bölümüyle başlıyor. Burada Sezai Karakoç’un doğduğu çağın fikri, felsefi, edebi ve ilmi eğilimleri genel çizgileri ve karakteri dikkate alınarak verildi. Bu bölümde ayrıca Sezai Karakoç’un doğduğu ve yaşadığı kültürel dünyanın sanat, edebiyat ve düşüncesini meydana getiren entelektüelleri hakkında kısa bilgiler verildi. Ayrıca eylem adamlarına değinilip siyasi ortamdan da bahsedildi.

“Sezai Karakoç ve Diriliş: 88 Yılın Kronolojisi” başlıklı bölümde yıl yıl kronolojik olarak Sezai Karakoç’un hayatı ve bu hayatın verimleri, ülkemizde ve dünyada o tarihlerde cereyan eden olaylar eşliğinde verilmeye çalışıldı. Üstadın hayatına dair bazı resimler ve Diriliş Yayınları’ndan önce çıkan kitaplarının ilk baskılarının kapak resimleri de verildi.

“Sezai Karakoç’un İdealini Dile Getirme Düşüncesine Eşlik Eden Araçlar” başlıklı bölüm Sezai Karakoç’un çıkardığı dergiler, eserleri (Diriliş Yayınları) ve Parti çalışmalarından meydana gelmekte.

Sezai Karakoç ve Diriliş Hakkında Yazılardan Seçmeler başlıklı bölüm 1957-2022 arasında Sezai Karakoç’un şiiri, sanatı, düşünceleri, eserleri, çalışmaları hakkında kaleme alınmış yazılardan seçmeleri içermektedir. Bu kısım 65 yıllık bir yazı birikiminden incelenerek hazırlandı. Sezai Karakoç’un eserleri ve düşüncelerine dair özgün yorumlar, kritikler, tespitler kronolojik sıra gözetilerek alındı. Bunların sıralanışından sonra, birbirinin benzeri ve tekrarı yorumlar doğrusu beklentimizin çok çok üstünde çıktı. Böyle olanlar arasında tarihi daha önce olan yazılardan yapılan alıntılar tercih edildi. Görüleceği üzere, alıntı boyutunu aşan paragraflar da oldu. Bunları kısaltmanın metnin anlaşılabilirliğini zayıflatacağı ve anlatıda boşluklar doğuracağını düşündük ve onları olduğu gibi korumaya çalıştık. Her alıntının sonunda yazarın ismi, yazının yayımlandığı yer adı (kitap, gazete, dergi) ve yıl belirtildi. Daha ayrıntılı künye bilgileri Bibliyografya kısmında yer aldığı için makale başlıklarına ve sayfa numaralarına yer verilmedi. Yazının tamamını merak edenler bibliyografyadan tam künye bilgilerini edinerek ulaşma yoluna gidebilir. Ayrıca bu bölümdeki yazıların imlaları yayımlandıkları ilk kaynakta oldukları gibi alındılar. Bazen yorumun ve bağlamın daha anlaşılır olması için bizim ilave ettiğimiz kısa kelime ve ifadeler köşeli parantez içinde verildi.

Bu bölümde alıntı yapılan yazılar seçilirken öncelikle farklı perspektifleri yansıtan ve dile getiren düşüncelerin yer almasına, olabildiği kadar geniş bir yelpazeye sahip olmasına dikkat edildi. İkinci olarak Sezai Karakoç’un bir

eseri ya da şiirine dair yapılan yorumlara daha genel yorumlara nazaran geniş yer verildi. Genel bir değerlendirme yazılarında ise farklı bakış açlarına sahip olanlar alındı. Ayrıca ister bilinen bir yazar olsun ister bir okul dergisinde kaleme alınmış yazılar olsun kaleme alanlar için Diriliş eserlerinin kendileri için ne ifade ettiğini samimiyetle ortaya koyan genç yorumlar da tercih edildi. Yine daha önce yapılmış bir yorumun ya da değerlendirmenin, başka bir şekilde kendine özgü ifadelerle kavuşturduğu yorumların alınmasına da dikkat edildi.

Yazıların yayımlandığı kronolojik sıra izlendiğinde görülecektir ki bu bölüm, Sezai Karakoç ve Diriliş hakkında yazan bir kaç kuşak aydınımızı da bir araya getiriyor. Özellikle 1975’e kadar olan kısımda yer alan birçok aydınımız bugün hayatta değiller. Mesela 1914 doğumlu Prof. Dr. Osman Turan’dan başlayarak 2000’lere kadar yaklaşık 85 yılı içine alan kuşaklar bu bölümde bir araya geliyorlar. Bu farklı kuşakları, farklı görüşlere sahip aydınları buluşturma başarısı Sezai Karakoç’a aittir.

Son bölüm Sezai Karakoç ve Diriliş hakkında alıntılanan yazıların künye bilgilerini içeren Kaynakça kısmı olup, ardından Dizin kısmı gelecektir.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, bu çalışmanın bir kısmı daha önce “Sabah Yıldızı” başlığıyla yayımlanmıştı. Şimdi güncellenerek büyük ölçüde tekil hale gelmesini Rüstem Keleş Bey’e borçluyuz. Kendisine ve şahsında tüm Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi mensuplarına teşekkür ederim.

Son söz Üstad Sezai Karakoç’a: Her biri “Sabah Yıldızı” gibi eserleriyle karanlıklar içinden ümit ışığı yaydığı ve “Bir güllü yetiştirmek için” yaptığı çalışmalar ve ortaya koyduğu eserlerle birçok nesle düşünmeyi ve bakmayı öğrettiği ve öğretmeye devam edeceği için minnet ve şükranlarımı ifade etmek isterim. Ruhu şad olsun.

Mustafa Kirenci
Aralık 2022, İstanbul

Yirminci yüzyıl, insanın can havliyle kendini erimekten, eşya ve evren içinde kaybolmaktan kurtarma çarpınışlarıyla doldu. Hiç bir yüzyılda insan bu kadar telâşlı olmadı, bu kadar acele etmedi. Bu kadar çekingen, bu kadar cesur, bu kadar dehşetli, bu kadar zalim ve bu kadar mazlum olmadı...

Tarihin hiçbir çağında yakın geçmişiyile ilgisini kesmiş kitleler görülmez. Geçmişine, kendi kültürüne böylesine yabancı hiçbir çağ toplumu yoktur. Bu hal düşünen insanları ürpertir ve dondurur...

Gerçekten tarihin karanlık ve karışık bir çağındayız. İnsan yeniden kendi anlamını yitirmiştir. Hakim kültürler birer birer zulûm kültürleri haline gelmiş ve insanı insanlıkdışı bir köleliğe doğru itmektedir. Kapitalist ve komünist iki yanıyla Batı, dünyanın ve insanın umutsuzluğun en derinine saplanmasına sebep olmuştur. Hele teknik bakımdan zayıf olan ülkeler güçlüler tarafından insafsızca madeten ve mânen ezilmişlerdir. Doğulu ve batılı olmayan, eski ve yeni dünyaya mal edilmesi imkânsız, ne için yaşadığının farkına varmak için en ufak bir çaba göstermeyen, böyle bir kaygıyı taşımaktan irak yeni insanlık türleri üretilmiştir. Gerçekte bütün dünya, başını gelecek zamanların ufkuna yöneltip bir kurtuluş sesi işitmek istemekte, fakat hemen arkasından bunun bile bir hayâl olduğu inancına kapılarak sözde gerçekçiliğe, yani içinde bulunduğu ruhî, ahlâkî, ekonomik sefalet bataklığının realitesine dönmekte...

Kaymayagörsün Ayağı Bir Toplumun'dan

(Sezai Karakoç, *Çağ ve İlham I*, 1. Baskı İstanbul, 1974, Sayfa: 7-13)

Sezai Karakoç'un Çağı ve Çağdaşları

Çağı

Her sanatçı-düşünür içinde doğduğu kültürel dünyanın hem vârisi hem de onu dönüştüren, yeniden oluşturan emekçisi. O, verili-hazır kültürel dünyayı bir yandan tüm yönelimleriyle bilmek, ruhunu kavramak, bu kavrayışından elde ettiklerini paylaşmak, bir yandan da onun ötesine geçmek, ideal olanı, “ufuklar ve daha ötesini” göstermek ister. Sanatçı-düşünür için kültürel dünya, öncelikle zorunlu olarak varlığını sabırla sürdürdüğü bir deneyim alanıdır. Ama o, bu deneyim alanının sınırlı şartlarında kalmak, bu alanda nefes alıp vermek istemez. Varlığını adayacağı yepyeni taze bakış açıları, tefekkür alanları açmak ve orada takipçileri ya da okurlarını öncelikle kendine has kelimelerle inşa ettiği dünyada konuk etmek ister.

Doğduğu kültürel dünya, sanatçı-düşünür için, içinde her rengin, her kompozisyonun bulunduğu ve bütün bunların bir oluş halinde hızla aktığı bir tablo gibidir. O, “Rum ressamı” gibi aklını ve ruhunu bizler için bin bir çaba ve çileyle parlatıp olanı biteni gösterecek, zamanın ruhunu yakalayacak, olması gerekeni ise sanatıyla, kelimelerinin kudretiyle göstermeye çalışacaktır. Bu yüzden sanatçı ve düşünürler doğduğu, yaşadığı çağın kültürel atmosferinden, yönelimlerinden ayrı düşünülemez. Bu atmosfer onun için hem bir atılım zemini, hem de düşüncelerini saçtığı, umutlarını yeşertmeye çalıştığı bereketli-mümbit topraktır.

Sezai Karakoç, yaşadığımız çağı ve bu çağı oluşturan kültürel temelleri bilinçle kavramış bir düşünür ve sanatçı. O, bağlanışını kendi ifadesiyle

söyleyecek olursak “idealini dile getirme düşüncesi”ni bir pusula gibi takip etmiş, eserleriyle bunun çok çeşitli örneklerini vermiştir. O’nun dile getirdiği Diriliş Öğretisi, ilk insandan başlayarak medeniyetlerin, toplumların varoluşlarını tarihi-sosyolojik perspektifle, kendi iç dinamiklerini dikkate alarak kavrama ve bu kavrayıştan bir gelecek perspektifi meydana getirme düşüncesidir. Bu bütüncül perspektifin muhtevası geçmiş (kökleri) doğru anlama, içinde bulunulan çağ ile sanat ve fikir yoluyla hesaplaşma, metafiziğe şuurulu bir dikkat şeklinde belirlenebilir. Başka bir şekilde söylenecek olursa Diriliş Öğretisi, yeni bir zamanı, sanatla, düşünceyle, metafizikle, erdemle, siyasetle ve bilimle oluşturma ideali, bu idealin çağrısıdır. Bu yüzden, Sezai Karakoç’un bütün eserlerine bir “çağrı” ya da “çıkış yolu için bir çağrı”dır demek belki en kısa ve öz bir tanımlama olacaktır. O çağrısıyla özelden toplumumuz genelde ise İslâm milletinin geleceği konusunda söyledikleriyle ideal sahibi bir düşünür ve sanatçı portresi çizmektedir.

Bir Bunalım Çağında Toplum Felsefeleri isimli eserinin girişinde Sorokin’in düşüncelerine kulak verecek olursak:

“Normal zamanlarda bile, en azından birkaç düşünür ya da bilgin, insanın kaderi –belirli bir toplumun nereden gelip nereye gittiği, nasılı ve niçini– üstüne kafa yorar. Ciddi bunalım anlarında ise, bu sorunlar birdenbire, teorik olduğu kadar pratik ve düşünürler için olduğu kadar sıradan halk için de olağanüstü bir önem kazanır. Nüfusun çok büyük bir bölümü, bunalımın kendilerini köklerinden söktüğünü, yıktığını, yaraladığını ve yok ettiğini görürler. İnsanların olağan yaşayış çizgisi bütünüyle alt-üst olur; alıştıkları uyarlanımlar bozulur; koca koca insan grupları yerinden edilmiş ve uyarlanımları kalmamış olarak suyun üstünde yüzen bir eşya yığımına dönerler. Sokaktaki sıradan adam bile, şu soruları sormaktan kendini alamaz: Bütün bunlar neden oldu? Bütün bunların anlamı nedir? Sorumlusu kimdir? Nedenleri nelerdir? Bir çıkış yolu var mıdır? Buradan nereye gidiyoruz? Benim, ailemin, dostlarımla, memleketimin, başlarına neler gelecek? Ciddi bir bunalımda bu sorular, toplumdaki düşünürleri, önderleri ve bilginleri daha da yoğun olarak sıkıştırır. Birçokları toplumsal-kültürel ayakta kalma vurmaya başlamadan, onlara pek dikkat etmezler. Ama bir kez, bunalımın güçlüklerinin vurması dayanılmaz olunca, bunalımın nasılı ve niçini ve geçiş durumunun bütün öteki sorunları üstünde durmaya zorlanırlar.”¹

¹ Pitirim A. Sorokin, *Bir Bunalım Çağında Toplum Felsefeleri*, Çev. Mete Tunçay, Bilgi Yayınları, İstanbul, 1. Baskı 1972, Sayfa: 15.

Söylemek istediklerimizi daha iyi anlattığını düşündüğümüz Sorokin’in tespitleri eşliğinde Sezai Karakoç’un 1960’dan bugüne külliyatına bakarak hem tekliflerini anlayabilir, Sorokin’in dile getirdiği sorularımıza cevaplar bulabilir, hem de sunduğu gelecek perspektifinin şahitleri olabiliriz. Çok erken zamanlarda millet ve medeniyetimizin hali hazırdaki durumuna dair tahlil ve analizlerin yapıldığı teorik metinler bir yandan meselelerimizi enine boyuna tartışıp fikri bir zemin, yeni bir perspektif teklifi sunmakta bir yandan da kendisinden önce sorulmuş ve hali hazırdaki soruları yeni baştan ele almaktadır. Diriliş metinlerinde, Tanzimat’tan beri devam eden medeniyet krizine, dolayısıyla devlet ve toplumun geleceğine dair düşünceler serdeden –Batıcılık, Türkçülük, İslâmcılık...– akımları ve bu akımların çeşitli varyasyonlarının görüş ve teklifleri tarihi (medeniyet) dinamikler ve toplumsal (sosyolojik) gerçekliğimiz dikkate alınarak tartışılmış ve yorumlanmıştır. Sırf millet ve medeniyetimiz için değil Batı dünyasına dair kaleme aldığı, kökenleri itibarıyla Batı menşeli düşünce akımlarının da eleştiriye tabi tutulduğu Diriliş metinleri evrensel, muhatapı dünyanın doğusundan batısına tüm insanlıktır. “İnsanlığın Dirilişi” isimli eseri bile onun evrensel çağrısına bir örnektir. Bütün külliyatıyla dile gelen bu çağrı bütün insanlığı kavramak ve kollamak ister. Çünkü özünde barındırdığı iyilik idesi ve zamanın ruhunu yakalama başarısıyla, medeniyet değerlerini gündeme getirmesiyle evrensel, bu çağrı aynı zamanda dayandığı temel değerler bakımından bir insanlık idealidir. İnsanın çalışmayla, çabayla, erdemle, sabırla ulaşacağı, varlığını bir değere, anlama dönüştüreceği, yaradılıştan muhatap olduğu sorumluluklarını yerine getireceği bir insanlık ideali. Bu ideal, onu geçmişte insanlık adına ortaya konan sanat ve düşünce eserleriyle kardeş yapıp şimdiki zamanda onları buluşturduğu gibi, gelecekte de bu soylu aileye katılacaklar için talim edecekleri bir ders yapacaktır.

İnsan, ideolojilerin hakim olduğu 2000’lere kadar, bu ideolojiler eliyle bir sayıya, toplum da kitleye (sürüye) indirgenmiş; 2000’lerden sonra da ideolojilerin bir bir iflas etmesiyle birlikte seküler, dünyacı hayat algısına sahip, tutum ve davranışlarında vurdumduymazlığın ve amaçsızlığın hakim olduğu bir insan tipi ortaya çıkmıştır. Zuhur eden bu yeni insan tipi ideolojilerin vadedtiği insan tipinin hakikatini de göstermiştir. Baştan beri, Diriliş Öğretisi insanları, ideolojilerin vazettiği zihniyet dünyasına karşı bir yandan kritik edici ve feraset sahibi metinleriyle koruyucu bir işlev görmüş, bir yanda da yaratışa azim bir saygıyı, ruhun iyilik özünü, insanı ideal sahibi bir varlık haline

getirecek olan düşünceleri bütün külliyatıyla ortaya koymuştur. Diriliş külli-yatı, düşünce yapımızı inşa eden kavramları esas anlamına ve özüne irca ede-rek tüm varlığa, yaratılmış olan her şeye dikkat ve duyarlık sahibi olma yol-ları; insana varoluşunu geliştirebileceği bakış açıları sunmakta; insanı üstün bir bilinç sahibi olmaya çağırmaktadır:

“Avcı tüfeğini yöneltmiş avcı vurma bu kuşu
Bu rengi bozma bu düzeni değiştirme
Bu altın tüyler kan görmesin
Seni evde beklerken çocuklar
Onun da yuvasında bekleyen yavruları var
Tüfeğini yere çevir
Bu ölüme ancak yer dayanır
Bu ölümü ancak yer kabul eder
Bu ses göklere uygun ve ayarlı
Üstünde kuş uçmayan ağaçları düşün
...
Ben avcı olamam gül koparamam
Tüyü mavi kutsal yağmurdan ayıramam
Olağan avlarla yetinirim bir el bir eli sıkıyorsa o eli avlıyordur
Av karşılıklı olmalı avlayan av olmalı
Yalnız av kalmalı ortada artık avcı mavcı yok
Avcı ortadan kalkmalı her alanda”

....

(Av Edebiyatı'ndan)²

Sezai Karakoç'un Doğduğu Kültürel Dünyanın Kısa Bir Panoraması

Sezai Karakoç'un doğduğu 1933 yılı esas alınarak 20. yüzyılın düşünce, bilim ve sanatının genel bir görünümüne ya da panoramasına bakacak olursak:

20. yüzyılın temel niteliklerinden biri, bilimsel alanda ortaya çıkan geliş-melerdir. Yüzyılın başı, iki önemli buluşun doğumuna şahit olur. Max Planck'ın kuantum, Einstein'ın izafiyet teorisi.

² Sezai Karakoç, Şahdamar/Körfez/Sesler, Diriliş Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1974, Sayfa: 85-87.

Bu gelişmeler o kadar köklü değişiklikler meydana getirmiştir ki, örneğin bir önceki yüzyılın evren anlayışı, bu yüzyılda geçerliliğini yitirmiştir. Ne, zaman eski zamandır, ne kütle eski kütledir ne de hız eski hızdır. Ses de ışık da ne eski sestir ne de eski ışık. Zamanı ele alacak olursak, zaman ölçülebilir özelliği dolayısıyla herkesin ortaklaşa kabul ediverdiği bir şeyken, yaşanan, duyumsanan zamana, kişilerin zamanına dönüşmüş, bireyselleşmiştir. Özel-likle fizikte mutlak ölçüler yerine ihtimal ve imkânı getiren, onu dikkate alan kesinsizlik teorisi bütün bir evren algısını ve anlayışını kökten değiştirmiştir.

Bu yüzyıl, bilimsel devrim niteliğindeki gelişmelerle birlikte bilimin yön-teminin, ona olan aşırı güvenin-inancın da sarsıldığı ve sorgulandığı bir yüzyıl aynı zamanda. Pozitivizm ve Viyana Çevresi filozofları tarafından öne sürü-len âdeta moda haline gelen bilim anlayışı hakikatin sadece bir yüzünü, so-mut tarafını ele alıyor, onu yöntemle, deneyle çözebileceğine inanıyor, eğer deneye gelmiyor ve laboratuvara sığmıyorsa metafizik deyip reddediyordu. Bilime olan aşırı güvenin yanında bir yandan da bu yüzyılda, bilimin insan-daki ve toplumdaki yerleşik inançları ve metafiziği reddeden tutumu sorgu-lanıyor ona karşı kuşku tohumları filizlenmeye başlıyordu. Böylece zamanla paradigma anlayışı (Thomas Kuhn 1922-1996), yanlışlanabilirlik ilkesi (Karl Popper 1902-1994), bilimi sorgulayan çalışmalar olarak varlık gösterdiler.

Bu yüzyıl, makinenin hayatımızın merkezine, hayatı da aşan, ona hakim olan bir güç olarak yerleştiği bir yüzyıl aynı zamanda. Bu durumu bazıları, “kötülüğün elle tutulur hale gelmesi” bazıları da “kurtuluş ve ilerlemenin ala-meti” olarak göreceklendir (Frederich Mayer 1921-2006).

Ve 20. yüzyılın bir başka temel niteliği de, ilk yarısına iki Dünya Savaşı'nı sığdırmış olmasıdır. Yaklaşık 45-60 milyon ölü, kesin sayıları belirlenemeycek derecede sakat kalmış insanlar, parçalanmış devletler, harap olmuş şehirler, ye-rinden yurdundan edilmiş insanlar ve trajediler sığdırmış olmasıdır. Eduardo Galeano (1940-2015)'nun deyişiyle “Barış ve adalet haykırarak doğan yirminci yüzyıl, kanın içinde boğulmuş olarak öldü ve bulduğundan çok daha adalet-siz bir dünya bıraktı arkasında.” Bu yüzden 20. yüzyıla hakim olan tanımlayıcı kelimeler dizisi kriz/bunalım/kaos olarak dillendirile gelmiştir. Siyasi, ekono-mik, toplumsal ve ahlâki alandaki krizler, kaoslar, bunalımlar âdeta bulaşıcı bir hastalık gibi ülkeden ülkeye yayılmakta, küresel bir varlığa bürünmektedir.

Ve bu yüzyıl Batı'nın psikolojik, sosyal ve ekonomik yaralarını sömürge-cilik ve emperyalizm iştihasıyla gidermeye, sağaltmaya çalıştığı bir yüzyıl. Batı

dünyasının işgalleri yüzünden bütünlüğü bozulan, parçalanmış İslam Âlemi bu yüzyılda büyük bir varlık mücadelesi vermektedir. Bir yandan kendini Batı emperyalizminden korumaya çalışırken, bir yandan da bağımsızlık için kıyasıya çaba göstermektedir. İşgaller ve dıştan yapılan müdahalelere karşı koymakla birlikte içte de aydınlar ve toplum katında devamlı bir ikilem de yaşanmaktadır: Bir taraftan yönetici kadroların ve bazı aydınların öncülüğünde batı etkisine ve değerlerine teslim olunduğu, ona inanıldığı ve onun kurtarıcı bir güç gibi algılandığı gerçeği; diğer taraftan da kendi medeniyet değerlerine güvenen, ona sahip çıkan bir avuç aydın yoluyla da, batıdan gelen düşüncelerle fikri anlamda hesaplaşan, kritik eden, onlara direnen oluşumların varlığı taze filizler olarak varlığını duyurmaktadır. Ve harareti zaman zaman sönsen de her iki tutumun birbiriyle mücadelesi toplumsal olayların etkisiyle zaman zaman artarak kıyasıya devam etmesi en azından 2000’li yıllara kadar bu toplumların genel karakteri olarak devam etmiştir.

Genel anlamda bu yüzyılın sonuna gelindiğinde modernizmin etkisiyle insan nesneleşerek metafizik özünden uzaklaşmış, kendini “şeyler” dünyasında tüketmiş, özgün varoluşunu yitirmiş, kendine ve evrene yabancılaşmıştır. Bu yüzden, bu yüzyılın felsefesinde, güzel sanatların tüm dallarında bu sorun temel bir izlek olarak işlenmiştir.

Bu yüzyılın sanat algısını da –gerçeküstücülük–, ortaya koyduğu felsefeyi de –varoluşçuluk– belirleyen şey, iki Dünya Savaşı’nın yarattığı maddi ve manevi çöküntü ile değerler alanında yaşanan çözülmelerdir. Nietzsche’nin daha 1900’lere gelmeden “bütün değerlerin değer yitimi” diyerek haber verdiği durum artık hayatın realitesi haline gelmiştir. Bu yüzden yüzyılın sanat ve felsefe anlayışı bir sorgulama, durum tesbiti şeklinde ortaya çıkmıştır. Ortak yargı: “bütün değerler değer yitimine uğramıştır”, “insanın varlığı büyük bir tehlike içindedir”, “insan istikrarsız bir dünyada yaşamak zorunda bırakılmıştır” ve “insan dünyaya atılmıştır”.. Varoluşçulara göre insanın karşı karşıya bulunduğu en önemli tehlike, onun “nesneye dönüşerek kendine özgü insani varoluşunu yitirmesi ve kendine yabancılaşmasıdır.” M. Grenier’in deyişiyle “homo absurdus”lar kaplamıştır dünyayı.

Pozitivizm, akılcılık, insanın özerkliği ve bilginin evrenselliği ilkelerini benimseyen, tarihe ya da geçmişe tamamen sırtını çeviren, bireysel bir insan tipi peşinden koşan “modernizm”e bir itiraz olarak ortaya çıkan ve yüzyılın ikinci yarısından sonra etkili olmaya başlayan “postmodernizm” ise artık

tümüyle yeni bir şeyin olmadığı ön kabulünden hareketle, sadece, bir biçim, üslup ve söylem farkına dayanan bir akım olarak kendini duyurur. Yüzyılın sanatını ve düşüncesini belirleyen bütün bu akımlar ortak karakteri –gerçeküstücülük, varoluşçuluk, modernizm, postmodernizm, vb...– birleştirici temel bir bakış ve bütüncül bir yaşam ideali yerine; parçalanmış, çözülmüş bir toplumdaki, kısmî durumların, bireyin tekil/bireysel bakışını öne çıkarmaya çalışmalarıdır. Olması ve ulaşılmaması gereken değerlerin yerine bireysel entere-sanlıklar, toplumsal yalnızlıklar, tarihsel azınlıklar ön plandadır.

Nathalie Sarraute (1900-1999)’un *Kuşku Çağı*’nda, Claude Edmonde Magny (1913-1966)’den aktardığına göre çağdaş insan: “Açlık, cinsellik ve sosyal sınıfların üçlü determinizmiyle, yani Freud, Marx ve Pavlov” ile sınırlıydı. Ve bu bir bunalım çağıydı.

Her düşüncenin bir doğuş öyküsü vardır. Diriliş düşüncesi Sezai Karakoç’un doğduğu ve içinde yaşamını sürdürdüğü çağdan, bu çağın eğilimlerinden, özelliklerinden doğmuştur. Bu yüzden O’nu anlamanın belki de ilk yolu doğduğu, eserlerini varoluşuna seçkin bir şekilde kattığı kültürel dünyayı kavramak, tanıtmak ve anlamaya çalışmaktır.

Bu genel değerlendirmeden sonra Sezai Karakoç’un doğduğu 1933 yılına gelecek olursak...

1933, Cumhuriyet’in 10. yıldönümünün kutlandığı, 5 yıl önce Latin alfabesine geçildiği, genç Cumhuriyetin kurumlarının ve felsefesinin yerleşmeye başladığı bir yıl. 6 yıl öncesinden başlayarak bir buluşun da ülkemiz hayatına karıştığı “radyolu yıllar”. Ve 1933, Hitler’in iktidara geçtiği, ABD’nin Sovyetler Birliği’ni tanıdığı, 2 yıl önce Japonya’nın Mançurya’yı işgal etmesiyle Avrupa merkezli düzenlemelerin öneminin neredeyse kalmadığı ve Birinci Dünya Savaşı’nın 15 yıl önce sona erdiği ve İkinci Dünya Savaşı’nın da 6 yıl sonra başlayacağı yıl. Aynı zamanda 1 yıl önce yani 1932’de Irak bağımsız bir krallık, Suudi Arabistan ise yeni kurulan bir devlettir artık. Bu yıllar Filistin İngiliz mandası altındadır ve buradaki Yahudi nüfus, gelen göçlerle hızla katlanarak artmaktadır.

Çağdaşları

Hemşehrisi Ali Emiri 10 yıl önce, Ziya Gökalp 9 yıl önce, Süleyman Nazif de 6 yıl önce vefat etmiştir. Ziya Gökalp’in *Türkçülüğün Esasları* 9 yıl

önce yayınlanmış; Ahmet Haşim, Sezai Karakoç'un doğumundan yaklaşık 1 ay sonra 4 Haziran'da vefat etmiştir.

Önceki yüzyılın ikinci yarısından itibaren doğan ve kapanmakta olan bir çağın son temsilcilerinden olan; Abdülhak Hamid 81, Hüseyin Rahmi Gürpınar 69, Halit Ziya Uşaklıgil, 67, Filozof Rıza Tevfik 64, Cenap Şahabettin ve İbnülemin Manmüt Kemal de 63 yaşındadır. İbnülemin Mahmut Kemal, "Son Asır Şairleri"ni yazmakta, kapanışı bu eserle belgeleyecektir.

Mehmet Âkif 60 yaşındadır. Mısır'da Türk Edebiyatı dersleri okutmaktadır. "Gölgeler"i bu yıl Kahire'de yayımlayacaktır. *Safahat*'in son şiiri "San'atkâr"ı bu yıl yazacak, bir milletin yazgısı ile kendi yazgısını aynı mısırda özetleyecektir: "Bela mı kaldı ki dünya yüzünde görmediğim?" diyecek ama, güneşi göstererek ümit de verecektir: "Acıklı sine'yi dersin, güneşlidir yarına."

Bediüzzaman Said Nursi 57 yaşındadır. Barla'da 8 yıl süren sürgün hayatının bitmesine bir yıl vardır. Sürgündeki Barla yılları verimli geçmiş *Sözler*, *Lem'alar* ve *Mektubat* burada doğmuştur.

Tâhirü'l-Mevlevî (Tâhir Olgun) 56 yaşındadır. Kuleli Askeri Lisesi'nde muallimdir. Birçok değerli eser kaleme almış, sayıları binlere varan öğrencilere yenilerini eklemektedir.

Halide Edip Adıvar 49 yaşındadır, Avrupa ve Amerika'dadır. Doğu-Batı ikileminin ele alındığı ve korunması gereken değerlerle yeni düşüncelerin bir sentezine ulaşmaya çalıştığı *Sinekli Bakkal*'ı 2 yıl önce İngilizce olarak yazmış, 1 yıl sonra da Türkçe olarak yayımlayacaktır.

Yahya Kemal 49 yaşındadır. "Kar Musikileri" şiirini Varşova'da 6 yıl önce, "Ezansız Semtler"i ise 11 yıl önce yazmıştır. 1929'da Lizbon ve ardından Madrid elçiliği göreviyle Madrid'dedir. İspanya iç savaşı sebebiyle görevi sona ermiş çekinceleri sebebiyle dönmemiş Paris'te yaşamaktadır (1932-33). Paris günleri yapayalnızdır, memleket özlemi had safhadadır. Münir Ertegün'e yazdığı mektupta "Biz ikimiz hayatta müebbeden dost kalmak için yaratılmış insanlar olduğumuz âşikârdır... Ben yeryüzünde senin ruhundan daha fazla bir şey sevmemişim. Bâkîsi benim olan sarp mukadderatımdır." 1933 sonunda yurda dönecek ve ardından 1934 başında da Yozgat mebusu olarak yeniden Büyük Millet Meclisi'ne girecektir.

Refik Halit Karay 45 yaşındadır. Beyrut ve Halep'de 15 yıl sürecek sürgün günlerini *Gurbet Hikâyeleri* ile doldurmaktadır. 5 yıl sonra hasret bitecektir.

Romanlarında içtenlikle, olduğu gibi ve derinlemesine insan tabiatını kaleme alan, neredeyse yok olan bir kültüre içli bir ağıt olan eserleriyle, büyüleyici ve musikili bir dilin sahibi Abdülhak Şinasi Hisar 45 yaşındadır. Ankara'da Balkan Birliği'nin umumi kâtipliğini yapmaktadır. *Ülkü*, *Varlık* ve *Ağaç* dergilerinde geçmiş zamanlara dair hatıralarını yayımlamaktadır. En önemli eserlerini henüz vermemiştir.

İnsan ilişkilerini ve toplumsal düzeni eleştirdiği romanlar yayınlayan Reşat Nuri Güntekin 44 yaşındadır Milli Eğitim Bakanlığı'nda müfettiştir, henüz milletvekili olmamıştır. *Yaprak Dökümü*'nü 3 yıl önce yayınlamış ve bir dönemin kült romanı olan *Çalılıkusu*'nun tefrikanı *Vakit Gazetesi*'nde 11 yıl önce yapmıştır.

Yakup Kadri 44 yaşındadır. Manisa milletvekilidir. Kemalizmi, kapitalizm ve sosyalizm dışında bir ideoloji olarak, üçüncü bir yol olarak temellendirmek amacıyla arkadaşlarıyla *Kadro* dergisini çıkarmaktadır (1932-1934). Dergi macerası yurtdışına Tiran elçisi olarak gönderilmesiyle sonuçlanacaktır. Anadolu'nun ihmal edilmişliğinin sorumluluğunu aydınlara yüklediği romanı *Yaban*'ı 1 yıl önce yayınlamış, yeni başkentten romanı *Ankara*'yı ise 1 yıl sonra yayımlayacaktır.

M. Fuad Köprülü 43 yaşındadır. Edebiyat Fakültesi dekanlığı görevindedir.

Ali Fuat Başgil 40 yaşındadır ve İstanbul Üniversitesi'nde Anayasa Profesörüdür. Sevilen eseri *Gençlerle Başbaşa*'yı 16 yıl sonra 1949'da yayımlayacaktır.

Ruh çözümlemeleriyle bir roman dünyasına imza atan Peyami Safa 34 yaşındadır, *Cumhuriyet Gazetesi*'nde köşe yazarlığı yapmaktadır. En başarılı romanlarından, bilinç akışı tekniğinin ustaca tatbik edildiği ve Nazım Hikmet'e ithaf ettiği *9. Hariciye Koğuşu*'nu 3 yıl önce yayınlamış, *Bir Tereddüdün Romanı*'nı da bu yıl yayımlayacaktır.

1900'lü yılların hemen başında doğanlardan; Ahmet Kutsi Tecer 32 yaşındadır, en verimli yıllarını yaşamakta, şiirlerini *Varlık* dergisinde yayınlanmaktadır.

Doğuyla Batı, dün ve bugün çelişkisini biteviye yaşayan ve insanı bütün karmaşıklığı ve derinliğiyle romanlarında ele alan Ahmet Hamdi Tanpınar 32 yaşındadır. Vefatı üzerine Ahmet Haşim'den boşalan, Güzel Sanatlar Akademisi'nde mitoloji ve estetik dersleri vermektedir. *Abdullah Efendinin Rüyalari*'ni 10 yıl sonra, *Huzur*'u da ondan 6 yıl sonra 1949'da yayımlayacaktır.

Hilmi Ziya Ülken 32 yaşındadır, İstanbul Üniversitesi'nde Türk Medeniyeti doçentliğine atanmış, iki ciltlik *Türk Tefekkür Tarihi*'ni bu yıl bitirecektir.

Nazım Hikmet 31 yaşındadır. *Taranta Babu'ya Mektuplar*'ı 2 yıl sonra yayımlayacaktır.

Arif Nihat Asya 29 yaşındadır, "Yastığının Rüyası"nı 3 yıl önce yayımlamıştır.

Necip Fazıl 28 yaşındadır. 3 yıl sonra *Ağaç Mecmuası*'nı çıkaracak, 10 yıl sonra da *Büyük Doğu*'nun yayın hayatını başlatacaktır. "Kaldırımlar"ı 5 yıl önce yazmış, "Ben ve Ötesi"ni ise 1 yıl önce yayımlamıştır.

Münevver Ayaşlı'da, Samiha Ayverdi de 27 yaşındadır. Münevver Ayaşlı bir medeniyet birikimini, inceliklerle dolu bir anlatımla kaleme alacak, Samiha Ayverdi ise medeniyet değişiminin, ailede ve kişilerdeki yansımalarını, etkilerini romanlarının temel izleği yapacaktır.

Sait Faik de 27 yaşındadır, *Varlık* dergisinde hikâyeler yayımlamaktadır. *Semaver* 3 yıl sonra gelecek "bir insanı sevmekle başlar her şey" diyecektir.

Sabahattin Ali 26 yaşındadır. 3 yıl önce Almanya'dan dönmüş, bu yıl Sinop Cezaevi'ne gönderilmiştir. *Kuyucaklı Yusuf* 4 yıl sonra yayımlanacaktır.

Ahmet Muhip Dıranas 24 yaşındadır, çalıştığı *Hakimiyet-i Milliye* gazetesine aynı zamanda yazılar yazmaktadır. Ankara Erkek Lisesi'nde hocaları olan Faruk Nafiz Çamlıbel ile Ahmet Hamdi Tanpınar'ın teşvikleriyle şiirlerini Muhip Atalay imzasıyla *Varlık* dergisinde yayımlamaktadır. *Fabriye Abla* şiirini 2 yıl sonra yayımlayacaktır.

Nurettin Topçu 24 yaşındadır. 1 yıl sonra Strasburg'da ahlâk felsefesiyle ilgili hazırladığı *Conformisme et Révolte* başlıklı tezini Sorbonne'a giderek savunacak ve üstün başarı kazanacak, aynı zamanda Sorbonne'da felsefe doktorası veren ilk Türk olacaktır. Aynı yıl (1934) Türkiye'ye dönecek ve Galatasaray Lisesi'nde felsefe öğretmeni olarak göreve başlayacaktır.

Ziya Osman Saba da, Cahit Sıtkı Tarancı da 23 yaşındadır. Ziya Osman, *Varlık*'ta, küçük mutluluklarla yetinmenin, evin, ailenin şiirini yazmaktadır.

Mutluluk özelemlerinin, kırıklıkların ve ölüm korkusunun şairi Cahit Sıtkı ise ilk şiir kitabı olan *Ömrümde Sükût*'u yeni yayımlanmıştır. Peyami Safa'nın *Cumhuriyet Gazetesi*'nde hakkında yazdığı yazılar onu Türkiye'ye tanıtacaktır. *Otuz Beş Yaş* ise 13 yıl sonra yayımlanacaktır.

Kemal Tahir 23 yaşındadır. Zonguldak Kömür İşletmeleri ambar memurluğundan İstanbul'a dönmüş, gazeteciliğe başlamıştır. Edebiyat dünyasına girişini sağlayan *Geçit* dergisini çıkarmaya başlamıştır. Şiirler yazmaktadır. İlerde sosyolojik bir bakışla ele alacağı köy, kasaba, şehir ve tarihi romanlar kaleme alacaktır.

Orhan Veli 19 yaşındadır ve *Garip* şiir kitabını Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le birlikte 8 yıl sonra 1941'de 27 yaşında yayımlayacaktır.

Dağlarca, 19 yaşındadır, Kuleli Askeri Lisesi'ni bu yıl bitirecektir. *İstanbul* dergisinde şiirler yayımlamaktadır. İlk şiir kitabı *Havaya Çizilen Dünya* 2 yıl sonra, *Çocuk ve Allah* ise 7 yıl sonra yayımlanacaktır.

Osman Turan 19 yaşındadır. Lise öğrencisidir. Başta Selçuklu tarihi ile ilgili büyük eserleri ruhunda biriktirmektedir.

Mehmet Kaplan 18, Cemil Meriç 17, Halil İnalçık 15, Ahmet Kabaklı 9 yaşındadır. Behçet Necatigil de İlhan Berk de 17 yaşındadır. Necatigil Kabataş Lisesi'nde öğrencidir. İlhan Berk, *Güneşi Yakanların Selâmi*'ni 2 yıl sonra yayımlayacaktır. Cahit Külebi 16 yaşında ve Sivas Lisesinde öğrencidir.

Attila İlhan 8, Metin And, Turgut Uyar ve Ahmet Arif 6, Edip Cansever 5, Adalet Ağaoğlu 4, Cemal Süreya ve Ece Ayhan henüz 2 yaşındadırlar.

Sovyetler'in esareti altında doğan, Resul Hamzatov 10, Bahtiyar Vahapzade 8, 70'li yılların en önde gelen "söz ustası" Türkmen şairi Berdınazar Hudaynazarov 6, Adil Yakubov 7 yaşındadır. Cengiz Aytmatov 5 yaşındadır, ninesinden dinlediği masallarla, romanlarının tabii, büyüğü, sıcak dünyasını günlünde biriktirmektedir.

İvo Andriç, 41 yaşındadır 12 yıl sonra 1945'de kendisine 1961'de Nobel'i kazandıracak *Drina Köprüsü*'nü yayımlayacaktır. Meşa Selimoviç 23 yaşındadır, Bosna'da üniversite öğrencisidir, felsefe okumaktadır. 33 yıl sonra 56 yaşında dünyaya büyük bir roman hediye edecektir: *Derviş ve Ölüm*.

Doğuda; Tagor, 72 yaşındadır, kendisine Nobel'i kazandıracak olan ünlü şiir kitabı *Gitanjali*'yi 23 yıl önce yayımlamıştır.

Muhammed İkbal 60 yaşındadır. En önemli eserlerini vermiş, *Peyam-ı Meşrik*'i 10 yıl önce *Zebur-u Acem*'i de 6 yıl önce yazmıştır. Başyapıtı *Cavidname*'yi Pakistan'ın kuruluşu için anayasa çalışmaları kongresine katıldığı Londra'da 1 yıl önce kaleme almıştır. 1930'da Allahabad'daki İslâm Birliği toplantısına başkanlık yapmış, bu toplantıdaki ünlü konuşmasında

Kuzey Batı Hindistan'da yaşayan müslümanların bağımsız bir devlet kurmaları gerektiğini söylemiş, daha sonra bu görüş, birliğin siyasi programı olarak benimsenmiştir.

Pakistan'da Mevdudi 30 yaşındadır, *Tercüman'ül Kur'an*'ın editörlüğünü yapmaktadır.

Mısırlı Tevfik el-Hakim 35 yaşındadır, *Mağara Arkadaşları* (Ashab-ı Kehf)'ni bu yıl yayımlayacaktır. Seyyid Kutup 27 yaşındadır, Daru'l Ulum Fakültesi'nde edebiyat hocasıdır. Romanlar yazmaktadır. Necip Mahfuz 22 yaşındadır ve Kahire'de felsefe öğrenimi görmektedir. Uzun ömrüne birçok eser sığdıracak, Kahire sokakları ve kahveleri onun eserleriyle ebedileşecektir.

İran'ın milli şairi Şehriyar 27 yaşındadır. İlk şiir kitabı *Sadâ-yı Hudâ*'yı 4 yıl önce yayımlamıştır. 17 yıl sonra 1950'de Haydar Baba Dağı'na hitaben *Haydar Baba'ya Selam* şiirini Türkçe olarak kaleme alacaktır. Dağa seslenen Şair bu şiiriyle çok seviyecek ve Şah rejimine karşı şiirin gücüyle bir mücadele bilinci oluşturacak ve varoluş mücadelesi başlatacaktır. Hikâyeci Sadık Hidayet 30 yaşındadır, 1 yıl sonra 1934'de Müctebâ Mînovî, Büzürg-i Alevî ve Mes'ûd-i Ferzad ile "Dörtler" (Reb'a) olarak bilinen edebiyat topluluğunu kuracaktır. *Kör Baykuş*'u 1937'de 4 yıl sonra yayımlayacaktır. Şairressam Sohrab Sepehri 5 yaşındadır.

Cezayir bağımsızlık savaşının düşünürlerinden Malik Bin Nebi 28 yaşındadır ve Paris'te öğrencidir. Ülkesine seslendiği ve 1960 *Diriliş*'inde de çevrilen yazısında "doğan günü maskeleyen, yürüdüğü vadiye düşen gölgeni gözlere göstermemek için yalancı lâmbalar yakılmış... ideali sindirmek için idolü süslemişler... Arkadaş artık uyanma vakti geldi" diyecektir.

Muhammed Hamidullah 25 yaşındadır Almanya'da doktora yapmaktadır ve bütün yeryüzünü vatan edinmiştir. Gönülünde, siyer alanında yüz yılımıza damgasını vuracak özgün çalışmaları biriktirmektedir.

Suriyeli şair Nizar Kabbani 8, Adonis (Ali Ahmet Sait Eşber) 3 yaşındadır ve Fransız işgali altında yaşayan ülkelerinin kaderiyle yoğrulmaktadırlar.

Önceki yüzyılın ikinci yarısından başlayarak felsefeden kopan ve ayrı bir bilim haline gelen psikoloji, yeni ve bir o kadar da büyüleyici bir kavrama sahiptir artık: Bilinçaltı. Von Hartmann tarafında 1869'da kaleme alınan *Bilinçaltı Felsefesi* kısa sürede popüler hale gelecek, eser uzun süre gündemde

kalarak 1880'li yıllarda konu ile ilgili birçok eserin doğmasına sebep olmaktadır. Artık bilinçaltı fikri Avrupa'nın zeitgeistidir. 1900'lerin başında psikoloji ilmine yön vermiş olan iki Avusturyalıdan ilki Freud ikincisi Alfred Adler'dir. Freud 77 yaşındadır, uzun ömrü boyunca bilinçaltının dehlizlerinde dolaşmış, *Uygarlığın Huzursuzluğu*'nu 3 yıl önce yazmış *Musa ve Tektanrıçılık* üzerine çalışmaktadır. Önemli yaşam sorunlarının tümünün toplumsal olduğunu, bireyi de toplumsal bağlamı içinde ele almak gerektiğini çağının yalnızlaşmış insanına söyleyen Alfred Adler 63 yaşındadır ve *Yaşamın Anlamı*'ni yeni bitirmiştir.

İsviçreli Carl Gustav Jung 58 yaşındadır. Hocası Freud'un görüşlerine itirazına Doğu'ya yaptığı gezilerde cevap aramaktadır. Arketipleri keşfedecek, bilinçdışını insana yaşarken eşlik eden (ve kendi hikâyesine ekleyebileceği) bütün bir insanlık tarihi olarak yorumlayacak ve bir yıl sonra 1934'de *Ruhun Gerçekleri*'ni yayımlayacaktır.

Çağdaş psikolojide çığır açan, yazmaktan çok konuşan, dil ile bilinçaltının karmaşık ilişkilerini keşfeden ve "bilinçdışının da bir dil olduğunu" savunan Fransız Jacques Lacan 32 yaşındadır.

Ve Erik Erikson 31 yaşındadır. İnsanın hayatında geçirdiği dönemleri araştırmaktadır, sonunda "İnsanın Sekiz Çağı"ni bulacaktır.

Artık sona eren büyük filozoflar ve sistemler döneminin son temsilcilerinden biri olan Henri Bergson 74 yaşındadır. Felsefi etkisini edebiyata (bilinç akışı-Proust), resim sanatına ve siyasete yayarak yaşlanmaktadır. En önemli eserlerini vermiş, 1 yıl önce de *Ahlâk ve Dinin İki Kaynağı*'ni yayımlamış 1 yıl sonra da *Düşünce ve Devingen*'i yayımlayacaktır.

Son büyük filozoflardan ikincisi, yankıları edebiyat ve sanatta genişleyerek devam edecek olan fenomenoloji felsefesinin kurucusu Edmund Husserl de 74 yaşındadır. *Kesin Bir Bilim Olarak Felsefe*'de "insanlığa karşı sorumluluğumuzu hatırdan çıkarmamada ısrar etmek gerekir. Çağ uğruna sonsuzluğu feda edemeyiz, kendi sıkıntımızı hafifletmek için, evlatlarımıza, sonradan kökü kazınmaz bir kötülük olarak katmerli sıkıntılar devredemeyiz." diyecektir.

"2500 yıllık Batı düşüncesinin, Eflatun ile Aristoteles'e düşülmüş bir dip not" olduğunu yıllar önce söyleyen Alfred North Whitehead 72 yaşındadır. Bu yıl geniş halk kitlelerine de seslenme başarısı gösterecek son büyük eseri *Düşüncelerin Serüveni* yayımlanacak, çağın insanına "Bilimden kaçıp

dine (teoloji), dinden kaçıp bilime sığınamazsınız. Hakikate kestirmeden ulaşamazsınız.” diye seslenecektir.

İspanyol düşüncesi neredeyse altın çağını yaşamaktadır. Sancılı topraklarında üç önemli filozof aynı anda hayattadır. Bu düşünürlerden George Santayana 70 yaşındadır, 4 ciltlik eseri *Varlık Alanları*'nı tamamlamaya çalışmaktadır. Diğeri, insanın en temel özelliğinin “sonsuzluk hasreti” olduğunu söyleyen ve rahatına düşkün yüzyıl insanına ıstırapı tavsiye eden, onda yok olan merhamet ruhunun da ancak bu şekilde gelişebileceğini ve ancak bu şekilde kardeş olunabileceğini söyleyen ünlü İspanyol filozof Unamuno'dur ve 69 yaşındadır. Düşüncelerini büyük bir yetkinlikle dile getirdiği *Yaşamın Trajik Duygusu* isimli eserini 20 yıl önce ve hemen ardından da *Sis* romanını yayımlamıştır. Unamuno'nun öğrencisi Ortega y Gasset 50 yaşındadır, 3 yıl önce yayımladığı *Kitlelerin İsyanı*'nda yaşanan çağın ayırt edici özelliğinin “niteliksiz kalabalıkların egemenliği” olduğunu söyleyecek bunun da “tarihsel bunalım”ın nedeni olduğunu gösterecektir.

İtalya'da ve İtalya dışında faşizme karşı muhalefetin bir simgesi haline gelmiş; “İyi, güzeli ve sevinci olduğu gibi gerçeği de uzak ve kopuk şeylerde değil, yapmakta olduğunuz ya da yapacağınız şeylerde arayın.” diyen ve İtalya'nın ahlâk öğretmeni kabul edilen Benedetto Croce 67 yaşındadır. Uzun ömründe hareketli bir hayat sürmüş senatör, bakan, liberal parti başkanı olmuş, 8 yıl önce de antifaşist aydınlar bildirisini kaleme almıştır.

İngiliz filozof Bertrant Russell 61 yaşındadır. Mantık, matematik esas olmak üzere toplumsal ve siyasal kampanyalara kadar hayatını dolu dolu yaşamış, silâhlanma ve nükleer denemelere karşı kişisel oturma eyleminde bulunacak, Sartre'ın ve birçok aydının da katılımıyla “Russell Mahkemesi” diye de anılan Uluslararası Savaş Suçları Mahkemesi'ni toplayacaktır.

Varoluşçu filozof Karl Jaspers 50 yaşındadır. *Çağın Tinsel Durumu* isimli eserini 2 yıl önce yayımlamıştır. Savaş sonrası dünyanın ahlâkî bakımından suçlu olduğunu, arınmanın da bu suçun kabul edilmesiyle gerçekleşeceğini söyleyecektir.

Macar asıllı Karl Polanyi 47 yaşındadır. 11 yıl sonra Liberalizm ve Marksizme en kapsamlı ve güçlü eleştirilerini yönelteceği *Büyük Dönüşüm*'ü yayımlayacak eseriyle sık sık “insan doğası”na vurgu yapacak “iyi yaşamak için insanın ölümlü olduğunu unutmaması” gerektiğini söyleyecek “İnsan maddi zenginlik elde etmek, bireysel çıkarlarını korumak gayesiyle hareket etmez;

toplumsal konumunu, sosyal haklarını ve sosyal değerlerini korumak üzere hareket eder.” diyecektir.

Bu yıl rektör seçilen Alman filozof Heidegger 44 yaşındadır. Üniversitesinin açılışında, yaptığı ünlü konuşması Naziliğin onaylanması olarak kabul edilecek, konuşmasına Platon'un Devlet'inden aldığı, yüce olan ne varsa hepsinin tehlikede olduğu uyarısıyla son verecektir.

20. yüzyılın en önemli düşünürü kabul edilen, kısa ömrü boyunca insan zihninin ve düşüncesinin karışıklığını çözecek “kurtarıcı sözcüğü” arayan Avusturyalı Ludwig Wittgenstein 44 yaşındadır.

Fransız romancı Georges Duhamel 49 yaşındadır. 1914'de yazmaya başladığı 20. yüzyıl insan tipini Salavin karakteri üzerinde tasvir ettiği romanını (*Salavin'in Yaşamı ve Serüvenleri*) bir yıl önce bitirmiştir. Salavin'i dört cilt halinde kaleme alan yazar, kahramanı hakkında 20 Şubat 1934'de Université des Annales'de verdiği konferansta Salavin'i bir bütün halinde oldukça inatçı, müekket ve hatta belki de iyileşmeyi, kurtulmayı kabul etmez bir şekilde bir hezimetler mütehasısının hikâyesi olarak tanımlayacaktır.

Fransız filozof, Gabriel Marcel'de 44 yaşındadır. İki yıl sonra *Olmak ve Sahip Olmak*'ı yayımlayacaktır. İnsan kardeşleriyle ve metafizikle bağını koparan çağdaşlarına “bağlanma”yı önerecektir. Gabriel Marcel, aynı zamanda Charles Baudelaire ve Rainer Maria Rilke'ye kadar birçok şairin şiirlerini de sonraki yıllarda besteleyecektir.

Heidegger'in öğrencisi Gadamer 33 yaşındadır, pozitivist bilim anlayışını kökten sarsacak tezler geliştirecek, dilin bir işaretler sistemi değil varlığın ifşası olduğunu ortaya koyacak, “hakikata yöntemle ulaşamayacağını” söyleyecektir. Çağdaş insanın “sohbet beceriksizliği” ile malül olduğunu duyuracaktır.

Karl Popper 31 yaşındadır, genelgeçer kabulleri değiştiren çığır açıcı eseri *Bilimsel Araştırmanın Mantığı*'ni 1 yıl sonra yayımlayacaktır.

Sartre, 28 yaşındadır ve bu yıllarda Paris'te liselerde öğretmenlik yapmaktadır. 5 yıl sonra *Bulantı*, ardından da 1943'de varoluşçu düşüncenin başyapıtı kabul edilen *Varlık ve Hiçlik* gelecektir. Cezayir'de ülkesinin yaptıklarına karşı “hepimiz katiliz” diyecektir.

Emmanuel Levinas 27 yaşındadır, “iletişim mucizedir... ötekinin yüzü felsefenin başlangıcıdır... ahlâk bilgiden önce gelir” diyecek ama 1982'de Şatilla katliamını söz oyunları ile savunmaya kalkacaktır.

Son dönem Fransız düşüncesine yön veren düşünürlerden Edgar Morin 12 yaşındadır. 30 yaşında *İnsan ve Ölüm*'ü yazacak, batı düşüncesinin "ayrımcı, ikici ve damgalayıcı" olduğunu söyleyecektir.

Gilles Deleuze 8, Félix Guattari 3 yaşındadır. Yaptıkları ortak çalışmalarla, kapitalizmin şizofrenik bir sistem olduğunu, bireyi sanal bir kafeste tutarak, toplumsal yaşamı köklü bir biçimde yurtsuzlaştırdığını söyleyeceklerdir.

Michel Foucault 7 yaşındadır. Kendi arzularının kölesi durumuna gelen, kendisi hakkında kaygı duymayan bireyin tiran olmaktan başka çaresi olmadığını söyleyecek, bireylerin nasıl tirana dönüştüklerini felsefesinin temel konusu yapacaktır.

Yaşadığımız çağ, "hakikinin karşısına benzer gibi olanın (simülasyon) ve göreliliğin, etiğin karşısına da estetiğin" yerleştirildiği bir çağ olarak tanımlayacak olan Baudrillard 4 yaşındadır. Dünyanın derin bir yanılsama/illüzyon içinde olduğunu, 20. yüzyılın, iletişimin yol açtığı bir zihinsel diaspora yaşadığını söyleyecektir.

Cezayir asıllı Derrida ise 3 yaşındadır. Derrida ile birlikte düşünce tarihine köktenci eleştiriler getiren, "dünya entelektüellerinin ABD'nin Irak'a karşı giriştiği saldırıya tavır almaya ve Avrupa'nın dünyadaki yerini yeniden tanımlamaya" çağırarak olan Jürgen Habermas da henüz 4 yaşındadır.

Dünya yazınının "göçebe"si İspanyol Juan Goytisolo 2 yaşındadır, Avrupa vicdanının huzursuzluğunu dillendirecek, kuşatma altındaki (1993) Saraybosna'nın Müslüman halkına yapılan zulmü dünyaya anlatacak ve Türk tezini destekleyen yazılar yazacaktır. Gelip gördüğü İstanbul için "saldırgan, heybetli, büyüleyici kalabalığı Herakleitos'un ırmağı gibi her adımda yenileniyor ve bizi yalnızca şanlı geçmişine değil, her şeyi yutan bugününe ve bilmeceli geleceğine de yönelten, akışkan ve değişken bir süreklilik yaratıyor" diye yazacaktır.

20. yüzyılın ilk yarısı büyük tarih ve toplum felsefelerinin adeta geçit resmi gibidir. Bunlardan birkaçı:

Nikolay Berdyaev 59 yaşındadır ve 3 yıl önce *Yalnızlık ve Toplum*'u yayımlamıştır.

Albert Schweitzer 58 yaşındadır, *Uygarlık Felsefesi*'ni 10 yıl önce yayımlamıştır.

Spengler 53 yaşındadır, Avrupa'nın çökmekte, medeniyetin doğuya taşınmakta olduğunu ortaya koyan ve çağının kendine özgü tarih felsefesi örneği olan *Batının Çöküşü*'nün I. cildini 15 yıl önce II. cildini de 11 yıl önce yayımlamıştır.

Will Durant 48 yaşındadır. 2 yıl sonra *Uygarlığın Öyküsü*'nü yazmaya başlayacaktır.

İngiliz tarihçi, Toynbee 44 yaşındadır ve *Tarih Üzerine Bir İnceleme*'yi 1 yıl sonra yayımlayacaktır.

Rus asıllı Sorokin 44 yaşındadır, Harvard'da dersler vermektedir. 17 yıl sonra yayımlayacağı *Bir Bunalım Çağında Toplum Felsefeleri* isimli eserinde, 20. yüzyılın, ne toplum alanında ne de insanî alanda hiçbir özgün-orijinal bir kuram ortaya koyamadığını, bu yüzyılda ortaya çıkan görüşlerin hemen hemen hepsinin de Hegelci, Comtucu, Spenserici ya da Markçı görüşlerin minik çeşitlemelerinden başka bir şey olmadıklarını söyleyecektir.

Fernand Braudel 31 yaşındadır, çalışmalarıyla tarihin öznesini değiştirecektir.

Bu yüzyılın şairleri; 20 yıl önce Nobel'i alan İrlandalı W. B. Yeats 68 yaşındadır en önemli şiirlerini yazmıştır.

Nobel Edebiyat Ödülü'nün bu yılki (1933) sahibi 63 yaşındaki Rus Şair İvan Bunin olacaktır.

Rus edebiyatının artık kapanmakta olan ihtişamlı döneminin son temsilcilerinden Maksim Gorki'de 65 yaşındadır.

Fransız şairlerden Paul Claudel 65, sembolizmin temsilcilerinden Paul Valery 62 yaşındadır. Valery, en önemli eserlerini vermiş, bu yıllarda, Nice'deki Akdeniz Üniversitesi'nde yöneticidir.

Bir diğer Fransız şair, Max Jacob 57 yaşındadır, *Yüce Özveri*'yi 4 yıl önce yazmıştır.

İngiliz ve Amerikan şiirinin gelişimini derinden etkilediği için "şairler şairi" olarak nitelendirilen Ezra Pound 48 yaşındadır. 1930-1934 arasında *Kanto*'larını yazmaktadır.

Yine Fransız şairlerden, Saint-John Perse 46 yaşındadır. Dışişleri Bakanlığı Müsteşarıdır. Sezai Karakoç'un bir bölümünün çevirisini yapacağı *Anabase* isimli ünlü şiir kitabını 9 yıl önce yayımlamıştır.

İngiliz şair, Eliot 45 yaşındadır, “Çorak Ülke”yi 11 yıl önce yayımlamıştır.

Gerçeküstücülerden Paul Eluard 38, André Breton 37, Louis Aragon 36 yaşındadır. Eluard “Acının Başkenti”ni 7 yıl önce yayımlamıştır. Aragon, bu yıl kurucusu olduğu akımla ilişkilerini koparacak, 9 yıl sonra *Elsa'nın Gözleri*'ni yazacak ve Elsa'nın Gözleri'nden 22 yıl sonra da “Elsa'sız Paris Bir Hiçtir” diyecektir.

Şair ve ressam Henri Michaux 34 yaşındadır, ruhu donmuş yüzyıl insanına “güneş yoksa, buzla olgunlaşmasını bil” diyecektir.

Fransız şairlerden Jacques Prevert 33, Guillevic 26, Paul Celan 13, Meksikalı Octavia Paz 19, Avusturyalı Ingeborg Bachmann 7 yaşındadır.

Romancılardan, Norveçli Knut Hamsun da 74 yaşındadır ve en önemli eserlerini vermiş bulunmaktadır.

İtalyan Luigi Pirandello 66 yaşındadır Nobel Ödülünü 1 yıl sonra alacaktır. Tekniği ve getirdiği yeniliklerle, oyun içinde oyun anlayışıyla kaleme alınan *Altı Kişi Yazarımı Arıyor*'u 12 yıl önce yayımlamıştır. Sanat ile hayat arasındaki karşıtlığın ustaca işlendiği oyun “uyumsuz-absürd tiyatro”yu doğuracaktır.

Andre Gide 64 yaşındadır, en önemli eserlerini çoktan yazmıştır. 14 yıl sonra Nobel edebiyat ödülünü alacaktır.

Rudyard Kipling 68 yaşındadır. Ülkesi İngiltere'nin sömürgesi Hindistan'da yaşamış, Batı'nın sömürgeci ruhunu okşayıp durmuştur.

Thomas Mann 58 yaşındadır Wagner üzerine yazdığı kitabı ile Hz. Yakup'u konu alan 4 ciltlik romanının ilk cildini *Yakub'un Öyküleri*'ni de yeni yayımlamıştır. Arkasından 1943'e kadar *Genç Yusuf*, *Yusuf Mısır'da* ve *Koruyucu Yusuf* gelecektir.

Amerikalı Upton Sinclair 55 yaşındadır. Önemli bir Amerika eleştirisi olan *Chicago Mezbahaları*'nı 27 yıl önce yazmıştır.

I. Dünya Savaşıyla başlayan kültürel ve manevi çöküşü *Niteliksiz Adam* romanıyla ele alan Avusturyalı romancı Robert Musil 53 yaşındadır. *Niteliksiz Adam*'ın ilk iki cildini 1930'da yayımlamış 3. cildini bu yıl yayımlayacaktır.

İrlandalı James Joyce 51 yaşındadır. Doğduğu, yaşadığı Dublin kenti eğer bir gün yeryüzünden kaybolup giderse romanımı okuyarak yeniden inşa edebilirsiniz diye yazdığını söylediği eseri *Ulysses*'i 11 yıl önce yayımlamıştır.

Yaşantının yekpare akışını, dış dünyanın, olayların bilinçte bıraktığı izleri romanlarının temel izleği yapan İngiliz Virginia Woolf 51 yaşındadır. Bilinç akışı tekniğiyle yazdığı romanı *Dalgalar* 2 yıl önce yayımlamıştır.

Amerikan tiyatrosunu özgün eserleriyle yenileyen Eugene O'Neil 45 yaşındadır ve o zamana kadar denenmemiş teknikleri uyguladığı *Araya Giren Garip Oyun* 5 yıl önce doğmuştur.

İngiliz Huxley 44 yaşındadır, adını Shakespeare'in bir şiirinden aldığı ve başyapıtı kabul edilen ütöpik eseri *Cesur Yeni Dünya*'yı 2 yıl önce yayımlamıştır. Son zamanlarında verdiği bir röportajda *Cesur Yeni Dünya*'yı 5-6 yüzyıl sonrasını düşünerek kaleme aldığını ve hızlı teknolojik gelişmeler neticesinde yazdıklarının birçoğunun 30 yıldan kısa bir süre içinde gerçekleştiğini, Batı medeniyetinin tek tek bireysel farklılıkları öğüten dev bir mekanizmaya dönüştüğünü söyleyecektir. “Tek tek değersiz bireylerden oluşan bir toplumun değeri ne olabilir ki” diye soracak; “kişiliğini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya bulunan zavallı insan için mücadele etme görevinin herkese düştüğünü” söyleyecektir.

Rus Boris Pasternak 43 yaşındadır. Ülkesinin geçirdiği değişimi bir sanatçının tanıklığıyla anlatan romanı *Doktor Jivago*'yu ruhunda biriktirmektedir.

Amerikan kötülüğünü kaleme alan, 1. Dünya Savaşı sonrası “Kayıp Kuşak”ın önde gelen kalemlerinden J. Dos Passos 37 yaşındadır, “Büyük Para”yı 3 yıl sonra yayımlayacaktır.

Amerikalı Thornton Wilder 36 yaşındadır. 1923-2005 yılları arasında yazılmış en iyi 100 İngilizce kitaptan biri kabul edilen ve çağımızın en güzel metafizik romanlarından *Sen Luis Rey Köprüsü*'nü 6 yıl önce yazmıştır.

Faulkner 36 yaşındadır, kendine özgü tekniği ve psikolojik derinliği ile bir yozlaşmanın romanı olan kendisinin haşarı çocuğu olarak vafettiği romanı *Ses ve Öfke*'yi 3 yıl önce yazmıştır.

Miguel Asturias 34 yaşındadır, ülkesi Guetemala'nın diktatörüne etkili bir yergi olan *Sayın Başkan*'ı yeni yayımlamıştır.

Hemingway 34 yaşındadır, 4 yıl önce *Silâhlara Veda*'yı, bir öykü usatısı da olduğunu kanıtladığı öyküler kitabı *Kazanana Ödül Yok*'u bu yıl yayımlamıştır.

Arjantin'in sesi, öyküleriyle ince mizahın, çelişkilerin, kurgulanmış bir düşsel evrenin sahibi Borges 34 yaşındadır. Bir yıl sonra (1934) *Critica* adlı

dergide “büyülü gerçeklik”in örneklerinden sayılan *Alçaklığın Evrensel Tarihi* adlı öykü dizisini yayımlanmaya başlayacaktır.

Andre Malraux 32 yaşındadır. Bu yıl, insanlığın içinde bulunduğu yalnızlığı giderebilecek tek şeyin ortak fikir etkinliğinden doğan kardeşlik olduğunu işleyeceği *İnsanlık Durumu*'nu yayımlayacaktır.

Steinbeck 31 yaşındadır, *Fareler ve İnsanlar*'ı 4, *Gazap Üzümleri*'ni 6 yıl sonra yayımlayacaktır.

Batı aydınlarının dikkatini modern dünyanın geleceği üstüne çeken George Orwell 30 yaşındadır. Geleceğin totaliter bir dünya diktatörlüğünün anlatımı olan *1984*'ü ve *Hayvanlar Çiftliği*'ni henüz kaleme almamıştır.

İrlandalı Beckett 27 yaşındadır. Descartes üzerine yazdığı şiirini 3 yıl önce, hikâyelerini derlediği *Aşksız İlişkiler*'i de yeni yayımlanmış, henüz en önemli eserlerini vermemiş, hiç bitmeyen bekleyişin, âdeta müzmin bir hastalık gibi insana hakim olan düş kırıklığının sanatını ileriki yıllarda yapacaktır. Hem bilinciyle, hem ruhuyla, hem de bedensel olarak sakatlaşmış kahramanlar salacaktır edebiyat dünyasına.

Fransız Maurice Blanchot 27 yaşındadır. En önemli eserlerinden *Karanlık Thomas*'ı 8 yıl sonra yayımlayacak “Bütün gücüm, baldıran zehiri içerek ölen Sokrates değil, Platon'la çoğalan Sokrates olduğum duygusu... yok olmamakla ilgili bu kesinlik... hayatımın her anını hayatı terk edeceğim ana dönüştürüyordu.” diyecektir.

Amerikalı oyun yazarı ve romancı Tennessee Williams 22 yaşındadır. Ülkesinin cinsellik, şiddet, çelişkilerle dolu karmaşık ilişkilere sahip insanına tiyatro yoluyla arınma yollar açmaya çalışacaktır.

Uyumsuzluk-Absürd Tiyatro'nun öncülerinden Romen asıllı Eugene Ionesco 21 yaşındadır. 16 yıl sonra başyapıtı *Kel Şarkıcı*'yı yazacaktır. Tiyatro dünyasına, insanın kendi kendine yabancılaşmasının ve iletişimsizliğin doğurduğu metafizik endişeyi anlatacağı oyunlar hediye edecektir.

Romancı Lawrence Durrell 21 yaşındadır. 25 yıl sonra *İskenderiye Dörtlüsü*'yle, gerçekliğin bakış açısına göre değişeceğini, hayatı kavramanın ve onu aşmanın sevgi ve sanatla mümkün olabileceğini gösterecektir.

Albert Camus 20 yaşındadır. Evrene ve kendisine yabancılaşmış 20. yüzyıl insanını anlatacağı *Yabancı* 9 yıl sonra ortaya çıkacaktır.

Aleksandr Soljenitsin 15 yaşındadır. ABD'deki gönüllü sürgün döneminden sonra 1994'de ülkesine dönecek ve Rusya'nın “manevi diriliş” ihtiyacı olduğunu söyleyecektir.

Alman Dürrenmatt 12, Fransız Michel Butor 7, John Berger 7, Alman Günter Grass 6 yaşındadır. Meksika'nın “sarsıntılı ruhuna yapılan yolculukları” anlatan büyümlü gerçekçilik akımının temsilcisi olacak Carlos Fuentes ve Kolombiyalı Gabriel Garcia Marquez 5 yaşındadır. İtalyan Umberto Eco 1 yaşındadır.

Rilke öleli 5 yıl, Kafka öleli 9 yıl, Marcel Proust öleli 11 yıl, Nietzsche öleli de 33 yıl olmuştur.

Bu yüzyılda, hayatlarıyla, sivil mücadeleleriyle ve sergiledikleri direnişlelerin izler bırakan, topluma umut olmuş liderlerinden birkaçı...

Gandhi 64 yaşındadır. Hapistedir. 3 yıl önce, 1930'da Hintlilerin tuz üretmesini ve satmasını yasaklayan ve özellikle dar gelirliilere ağır vergiler getiren İngiliz işgal yasasına karşı meşhur Tuz Yürüyüşü (Tuz Satyagrahası) için ayağında sandalet ve elinde bir değnek ile Umman Denizi'ne doğru yaklaşık bir ay sürecek 390 kilometrelik bir yürüyüşe çıkmış ve bu eylemi sebebiyle hapse atılmıştır. 1934'de hapisten çıktıktan sonra direnişini sürdürecektir, 1942'de “Do or Die” yani “Yapın ya da Ölü!” sloganı ile Hintlileri ölümüne direnişe çağırarak, 5 yıl sonra da bağımsızlık kazanılacaktır.

Malcolm X-Malik el-Şahbaz 8 yaşındadır ve “Özgürlüğü elde edebilmenin tek yolu, kendimizi dünyadaki her mazlum insanla birlikte tanımlamaktır” diyecektir. Yaptığı bu özgürlük tanımıyla kapitalizmin, emperyalizmin ve bencilliğin anayurdunda derin izler bırakacaktır.

Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç de 8 yaşındadır. Yaklaşık 60 yıl sonra, Avrupa'nın ortasında gerçekleştirilecek zulme, vahşete karşı direnişin desansı mücadelesini verecek, ülkesini ferasetle, bilgelikle idare edecek, “köle olmayacağız” diye haykıracak, Bosna'nın dirilişini sağlayarak, ardında unutulmaz bir iz bırakacaktır.

Martin Luther King 4 yaşındadır. 22 yıl sonra, 26 yaşında “bir hayalim var” diyerek, büyük bir özgürlük mücadelesi başlatacaktır. Öldürülmesi üzerine “Martin Luther King, isminin altında kalarak öldü. Bu isimle birlikte öldü ama kendi gerçek adıyla ölmedi.” diyecektir Sezai Karakoç, 1968'de kaleme aldığı “Kendi Adıyla Ölmedi” başlıklı yazısında.

Buraya kadar, yaklaşık 1850'den bařlayarak 1933'e kadar ki dűřünce, sanat ve eylem dűnyasında batıda ve doęuda etkiler bırakmıř, kűltűrel dűnyayı katkılarıyla beslemiř kiřileri ve dűřűnceleri genel hatlarıyla ele aldık. Bu kűltűrel haritayı Sezai Karakoç dűřűncesine bir giriř, yaptıklarımızı, sűylediklerini anlamlandıracak zorunlu bir giriř kabul ederek.

Sezai Karakoç, Diriliş: 88 Yılın Kronolojisi

1933

Mayıs ayında Ergani'de dűnyaya geldi.

Bu yıllar, 1929'da bařlayıp 1939'a kadar sűrecek olan dűnya ekonomik bunalımının hâkim olduęu zamanlar.

Yerleřimi, İ. Ö. 7000'lere değin uzanan İpek Yolu üzerinde bulunduğu için giderek ۆnem kazanmış olan Ergani, bu yıllarda yaklaşık 5000 nűfusa sahip bir kasabadır.

Dedesı, Plevne Savunması askerlerinden Hűseyin avuř. Annesi nűfus memuru Ahmed Efendi'nin kızı Emine Hanım. Baba tarafı Sipahi Ağası askerler ailesi. Babası Yasin Efendi, Kafkas Cephesinde savaşa katılmış, iki yıl esarete kalmış. Leventoğulları adıyla anılan aile, 19. yűzyıla kadar, babadan oğula geçen tımarlı sipahilerdir.

Ergani Zűlkűfűl Daęı'nın uzaktan gűrűnűřű

1934-1936

Maden yılları... Babasının işlerinden dolayı Maden'e göç.

1934, Almanya'nın Avusturya'yı ilhaka teşebbüs ettiği yıl. 1935'ten başlayarak Uzakdoğu'da Japonya, Avrupa'da da Almanya ve İtalya, saldırgan bir dış politika izlemeye başlayacaklar. İtalya Habeşistan işgalini tamamlayacak, İspanya'nın Fas'taki birliklerinin komutanı General Franco askeri bir isyan başlatacak 1939'da tam egemenliğini ilan ederek, İkinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesinde Batı Akdeniz'de yeni bir faşist rejim daha ortaya çıkacaktır. Bu yılın en önemli olaylarından biri de Fransız manda yönetimi sona erip Eylül'de Suriye'nin bağımsız bir devlet olarak tanınmasıdır. Bu kararlar Suriye 3 yıl içinde bağımsızlığa kavuşacaktır.

1937

Ergani'ye dönüş.

1938

1950'ye kadar devam edecek Milli Şef dönemi başlıyor.

Bu yılın Mart'ında Almanya'nın Avusturya'yı bir gün içinde ilhak etmesi tüm Avrupadaki gelişmeler için bir ivme! Fichte'nin 1800'lerin ilk çeyreğinde kurduğu hayaller gerçekleşecek ve Almanya "bir ulus, bir devlet" politikasına geçtiğini tüm dünyaya ilan edecektir. İspanya'da iç savaş devam etmekte, Japonya ise Çin'e saldırılar düzenlemektedir.

İlkokuldadır. Yaşı küçük olduğu için birinci sınıftan önceki ihtiyat sınıfına başlar. Yılbaşında okul müdürü tarafından yapılan sınavdan sonra üç ay kaldığı ihtiyat sınıfından, birinci sınıfa geçer.

1939

Babasının işlerinden dolayı, güzün Ergani'den Piran'a göç...

Toplum hayatına yeni yeni girmeye başlayan radyo ve radyodan İkinci Dünya Savaşı haberleri.

1939 Mart'ından itibaren Hitler, ordusunu Prag (Çekoslovakya) üzerine göndermeye başlıyor. İngiltere ve Fransa, bağımsızlığını yeni ilan etmiş bu ülkeye verdikleri garantiyi çekmeleri üzerine Çekoslovakya parçalanıp işgal

edilecektir. 23 Ağustos 1939'da Sovyetler Birliği ile Almanya, Polonya'yı işgal edip paylaşacak ve böylece 1945'e dek süren İkinci Dünya Savaşı çıkacaktır.

1940

Bir yıl kaldıkları Piran'dan yazın tekrar Ergani'ye dönüş. İkinci Dünya Savaşı'nın etkilerinin yoğun olarak yaşandığı zamanlar. Aydınlatma için gazın, ekme için buğdayın bulunmadığı, ekmeğin karneye bağlandığı yıllar.

1942

İlkokul 4. sınıftadır.

Bu yıl dünyaya iki olay damgasını vurur: İlki İngilizlerin Irak'ı işgali, ikincisi de yine İngiltere'nin Rusya ile birlikte İran'ı işgal etmesi.

1943

Büyüklerinin kararıyla 4. sınıfı tekrar okur. İlkokula erken başlamıştır. O yıllarda, ilkokul 4. sınıfın ilköğretim eğitiminde temel sınıf olma özelliği var. Ayrıca okulu bitirse bile 10 yaşında ortaokula alınmayacağından, öğretmen olan amcazadesinin de girişimiyle, başarılı bir öğrenci olmasına rağmen sınıf tekrarı yapar.

Bu yıl dünyadaki öne çıkan olay Fransa'nın Lübnan'a bağımsızlık vermesi.

1944

Beşinci sınıftadır. Haziran ayında, Ergani'deki İnkılap İlkokulu'ndan mezun olur. Yazın, parasız yatılı sınavına girmek üzere ilk defa Diyarbakır'a gider. İlk kez gördüğü Diyarbakır için hissettiklerini daha sonra "sanki 'ruhumun şehri' gibiydi" diye yazacaktır.¹ Sınavı kazanır, Ergani'de ortaokul olmadığından parasız yatılı olarak Maraş Ortaokulu'na kaydolur.

Bu yıl dünya büyük bir vahşete sahne olur. Polonya halkının Almanlara karşı 63 gün süren direnişinin ardından Alman ordusu, Sovyetlerin de seyirci kalmasıyla sadece ayaklanmaya katılanları değil, sivil halkı da acımasızca öldürecek, Varşova'nın yıkıldığı 5 Ağustos 1944 ise Polonya'nın en kanlı günü

¹ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 23 Ocak 1989, Sayı: 27, Sayfa: 14.

olarak tarihe geçecektir. Sezai Karakoç 1956 Macar Başkaldırısı için 1957 Ocak ayında yazdığı “Kan İçinde Güneş” şiirinin girişinde iki ülkenin benzer kaderinden hareketle Polonya için bir girizgâh yaparak:

Polonya'nın kanı beyazdı
İsyan bir bayrağı süt içinde
Porselenlerden yapılmış Polonya
Kırılan heykel ve heykel aşkları
Ve Venüs'ün kırık kolu Polonya

Polonya Polonya sana günaydın
Karanlıklardan çekip kaderini
İlk aydınlığa çıkardın²

...
diyecektir.

1945

Maraş'tadır. Yıllar sonra, “Hâtıralar”da o yılların kişiliğinin oluşmasındaki önemini “Maraş, çocuk yüreğimin ateş aldığı yer. Belki ondan önce rüya âlemi gibi bir iç dünyanın sahibiydim. Derinliğe aday bir dünya. Bu, Maraş'ta alev aldı denebilir.”³ diyerek tanımlayacaktır. Yaz tatilinde Ergani'ye gider.

Orta 2. sınıfın başladığı kış Maraş çarşısında gördüğü ve “yakında *Büyük Doğu*'nun bir nâr-ı beyza gibi çıkacağını” haber veren afiş, beş yıl sonra gerçekleşecek büyük buluşmanın da habercisidir. Bir arkadaşının dayısında bulunan *Büyük Doğu* ciltlerini inceler. Ve ardından Sebilürreşatları...⁴

² Sezai Karakoç, *Körfez/Şabdamar/Sesler*, Diriliş Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 1974, Sayfa: 48.

³ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 30 Ocak 1989, Sayı: 28, Sayfa: 11.

⁴ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 13 Şubat 1989, Sayı: 30, Sayfa: 8.

Bu yılın Ağustos'unda ABD tarafından Hiroşima ve Nagasaki'ye atom bombası atılır. Hiroşima'nın %70'i yok olur. Ölü sayısı Hiroşima'da yılın sonuna kadar 140 bini bulur. Nagasaki'nin ise yarısı yok olur ve ölü sayısı 80 bini geçer. Bu son vahşetle İkinci Dünya Savaşı da son bulur. Öte yandan Birleşmiş Milletler ve Arap Birliği de bu yıl kurulur. İngiliz Manda Yönetimi'nden çıkartılan Ürdün'e de bağımsızlık verilir.

1946

Orta 2. sınıftadır. Öğretmenlerinin, “Bu arkadaşınıza iyi bakın, ileride...” diyerek cümleler kurmaya başladıkları yıl. Kitaplar dünyasındaki keşifleri devam eder. “Âdeta *Mesnevi*'yi anlamaya başlamıştım... Çok erken bir uyanmasıydı bu zihnimin”⁵ diye kelimelere dökeceği yıl.

SINIF GEÇME DEFTERİ														Ders yılı: 19... - 19...						
	Terim	Tarih	Çalışma	Yerli gel	Müminlik	Fıkıh	Kıyâ	Talimatlı gel	Yabancı dil	Okuma gel	Çizim	Musık	İnkılab	İhtilâ - Diliş	Kültürel	Çocuk bilimi	Harika işi	Sınav	Düğünceler	
1. Kanat	8	4	6	7																
2. Kanat	8	8	7	7																
3. Kanat	10	8	7	10																
Bütülene im.																				
Eğel im.																				
Sınıf geçme notu	8	7	7	7																
Okul No.	441																			
Adı ve soyadı	Sezai Karakoç																			
Babasının adı	Y. Karakoç																			

Ortaokul 1-D not çizelgesi

SINIF GEÇME DEFTERİ														Ders yılı: 19... - 19...						
	Terim	Tarih	Çalışma	Yerli gel	Müminlik	Fıkıh	Kıyâ	Talimatlı gel	Yabancı dil	Okuma gel	Çizim	Musık	İnkılab	İhtilâ - Diliş	Kültürel	Çocuk bilimi	Harika işi	Sınav	Düğünceler	
1. Kanat	10	8	8	8																
2. Kanat	10	8	8	8																
3. Kanat	10	8	8	8																
Bütülene im.																				
Eğel im.																				
Sınıf geçme notu	10	8	8	8																
Okul No.	441																			
Adı ve soyadı	Sezai Karakoç																			
Babasının adı	Y. Karakoç																			

Ortaokul 2-B not çizelgesi

⁵ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 6 Şubat 1989, Sayı: 29, Sayfa: 12.

Baba adı: Hacı Mehmet													
1. Kısım	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		
2. Kısım	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		
3. Kısım	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		
Bütünlük im.													
Eğret im.													
Sınıf geçme notu	10	9	8	9	9	10	9	9	10	6	7		
Okul No: 441	Adı ve soyadı: M. L. Karakoç												
	Baba adı: Hasan												

Ortaokul 3-B not çizelgesi

Bu yıl aynı zamanda Demokrat Parti'nin kurulduğu ve çok partili hayata geçildiği yıl. Dışta ise önemli bir olay, 3 yılın sonunda Suriye'deki Fransız manda yönetimi sona ermiş ve Suriye bağımsızlığa kavuşmuştur.

1947

Maraş ortaokulundan mezun olur. Maraş'ta lise olmadığından Gaziantep Lisesinde okumaya başlar.

Bu yıl İngilizler, Filistin'den çekilme kararı alırlar. BM bölgede iki ayrı devlet –Filistin ve Yahudi– kurulması kararı alır. Libya Şubat ayında İtalyan işgalinden kurtulur ancak bölge İngiltere ve Fransa'nın kontrolünde olduğu için bağımsızlık 5 yıl sonra gelecektir.

1948

Lise 1. sınıftadır. Şair Seyfettin Başçılar lise tahsili boyunca sıra arkadaşısıdır. Kitapların engin coğrafyasında okumalar devam eder... Çıktığı sürelerde *Büyük Doğu*'yu izler.

Mayıs'ta İngilizler Filistin'den tamamen çekilecekler kısa sürede onların yerini Amerika alacaktır. İsrail devleti kurulur ve Birinci Arap-İsrail savaşı başlar. İsrail'e Yahudi göçü hızla devam etmektedir.

1949

Lise 2. sınıftadır. *Büyük Doğu* dergisinin üyelik için yaptığı çağrıya katılır ve müracaatı sonunda kendisine *Büyük Doğu* üyelik kartı gönderilir.

Haftalık çıkan *Büyük Doğu*'nun 20 Mayıs 1949 tarihli nüshasının "Sizinle Başbaşa" köşesinde gönderdiği mektuba cevap yayımlanır:

"Mehmet Sezai Karakoç, Gazi Antep – Sevimli mektubunuza bu kadar geç cevap verişimizi, giriştiğimiz mücadelenin, bize bir bardak suyu bile bir nefeste içmeyi âmir zaman alıcılığında bulunuz, çocuğumuzun yanağını öpecek kadar bile vaktimiz olmadığını biliniz ve bizi affediniz! Her zaman sizdeniz ve yeni emirlerinize muntazırız. G. Antep'te bâyi işlerimizden memnun bulunmadığımızı bildirir ve bu hususta bizi aydınlatmanızı isteriz. Sonsuz bağlılıklar..."⁶

İlk yazısı mensur şiir olan "Ana Oğul", Gaziantep'te çıkan *Dernek* dergisinde M. L. [Mehmet Leventoğlu] imzasıyla 30 Kasım'da yayımlanır.

Ana-Oğul

Dün Diclem bilirdi ne yana akacağını; fakat başak, fakat harman bilmezdi tükenmesini...

Köylüm çarık giyerdi, şikâyet soyardı dilinden; ayran çorbası içerdi; dökülürdü kabuk, sıçramazdı verem yaklaşmazdı uyku, bıyık burmazdı inkâr...

Ordum Viyana'ya damlar, fırtınalaşır, Bağdat'ta konar hız tazelerdi...

Bilen'im Yıldırım'a (bu cami güzel, fakat meyhanesi eksik) şimşegini yapıştırtabilirdi, kırığını kırpmadan.

Bilmeyen'im dilini kısar, sezişini kamçılardı.

Yalanın ayağı eşliğime dokunmamıştı. "Hırsız" konuklamamıştı; lügatim, çirkini çizgi, gölge ve hacimle ifadelendiremezdi, gözüm, eğri'yi sırtlamamıştı Şeyhim...

Ninem masal küpü, Annem tarih dokuyucusu; Dedem Niğbolu Mohaç, Plevne yoğurucusu, Babam pişiricisi...

Başbuğumun bir madalyası vardı; Atının nalından fırlayan çamur...

Ebe zaman, gebe dün, bebe bugün.

İster gül, ister doğun!⁷

M. L.

1950

1960'a kadar sürecek Demokrat Parti dönemi başlar. Lise 3. sınıftadır. İlk şiiri bu yıl yayımlanır. *Büyük Doğu*'ya gönderdiği "Sabır" şiiri, gönderilen

⁶ Sizinle Başbaşa [Köşesi], *Haftalık Büyük Doğu Gazetesi*, Sayı: 11, 20 Mayıs 1949, Sayfa: 16.

⁷ M. L., *Dernek Fikir ve Sanat Dergisi* (Gaziantep), Yıl: 1, Cilt: 1, Sayı: 7, 30 Kasım 1949, Sayfa: 9.

300 şiirin arasından seçilerek 17 Şubat tarihli *Büyük Doğu*'nun 19. sayısında Mehmet Leventoğlu imzasıyla yayımlanır.

Sabır

Yeter	Çık aya!
Bunca sabır!	İman:
Kır	Al eline bastonu;
Hududu Mehmed'im!	Sonu
Kader	(Sonsuz)a
Dokudu	Yürü!
Kilim;	Sürür sürü...
Ser	(Yalan)ı yara yara
Odaya!	Var (Var)a. ¹⁰
İlim:	Mehmet Leventoğlu
Merdiven daya,	

Yazın, Gaziantep Lisesi'nden mezun olur. Liseyi bitirince üniversiteye müracaatta bulunmak için İstanbul'a gider. Siyasal Bilgiler Fakültesi sınavına girer. Necip Fazıl'ı ziyaret eder. O yaz Necip Fazıl'la görüşmeler devam eder. Ekim sonunda sınav sonucu açıklanır. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisidir. Artık Ankara yılları başlamaktadır.

Bu yılın önemli olayı İsrail'in Kudüs'ü başkent olarak ilan etmesi.

1951

"Rüzgâr" şiiri *Hisar* dergisinin Ocak-Şubat sayısında yayımlanır. Necip Fazıl'ın Ankara'ya gelişlerinde görüşmeler devam eder. Büyük Doğu Cemiyeti'nin yeni şube açılışlarının kendisinin heyecanlandığı zamanlar. Ama yine bu yıl Büyük Doğu Cemiyeti kendi kendini feshederek kapanır.

⁸ Mehmet Leventoğlu, Sabır (Şiir), *Haftalık Büyük Doğu Gazetesi*, Sayı: 19, 17 Şubat 1950, Sayfa: 14.

Tatilde Ergani'dedir. *Büyük Doğu* dergisini Ergani'de takip etmektedir. Sonbaharda *Büyük Doğu*'nun ilk kez günlük olarak çıkışı gerçekleşir.

Bu yılın sonunda Libya, İngiltere ve Fransa'nın kontrolünden kurtulur.

1952

Fakülte 2. sınıftadır. Dört bölümden oluşan "Monna Rosa" şiirini, her bölümü bir mevsime karşılık gelecek şekilde tamamlar. Baharda yazılan "Monna Rosa"nın I. bölümü "Aşk ve Çileler" Haziran'da *Hisar* dergisinde, "Yağmur Duası" şiiri de Temmuz'da *Mülkiye* dergisinde yayımlanır. *Mülkiye* dergisinin Aralık sayısında *Monna Rosa*'nın 1. kısmı "Aşk ve Çileler" ve bir konferans metni olan "Namık Kemal" yazısı yayımlanır.

Necip Fazıl'ın Ankara'ya gelişlerinde görüşmeler devam eder. Haziran imtihanlarından sonra yaz tatili için Ergani'ye gider. İkinci sınıftan başlayarak sıra arkadaşı Cemal Süreya'dır. Kasım'da Malatya Hadisesi olarak anılan, Necip Fazıl'ın da adının karıştırıldığı olay patlak verir.

Türkiye bu yıldan başlayarak, NATO üyesidir artık.

1953

Mülkiye Dergisi'nin Ocak sayısında *Monna Rosa*'nın 2. kısmı "Ölüm ve Çerçeveler" ile "Sanatkarın Aşk Tarafı" yazısı; Şubat sayısında da 3. kısmı "Pişmanlık ve Çileler" ve kitap, dergi, sergi değinilerinin yer aldığı "Fikir ve Sanat Hayatı" başlıklı yazısı; Mart sayısında da *Monna Rosa*'nın son bölümü "Ve Mona Roza" yayımlanır.

Fakülte 3. sınıftadır. Malatya hadisesi davası Şubat ayından itibaren Ankara'da ağır cezada görülmeye başlanır. Yaz boyunca hapisanede Necip Fazıl'ı ziyaret ile mahkeme arasında gidip gelişler devam eder. Bu görüşmelerden bir anekdotu Necip Fazıl *Cinnet Mustatili*'nde⁹ kaleme alacaktır.

Bir yandan da Ankara Milli Kütüphane'ye devam eder. Kütüphanedeki çalışmaları Fransızcasını da ilerletmektedir. Eylül-Ekim sınavlarına girip dördüncü sınıfa geçer.

Sudan bağımsızlığını kazanır.

⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Cinnet Mustatili*, Büyük Doğu Yayınları, 4. Baskı, İstanbul Ekim 1983, Sayfa: 209.

“Monna Rosa”nın tümü *Mülkiye* dergisinin Ocak, Şubat ve Mart sayılarında, “Şehrazat” şiiri de *İstanbul* dergisinin Aralık sayısında yayınlanır. Şubat ayında “Kar” ve “Karaçay’ın Türküsü Danseden İki Kardeş”, baharda da “Şahdamar”ı yazar.

Akpınar isimli dergiye “Kültür ve Sanat Hareketleri” başlıklı yazılar yazar. Dergi, Kilis Kültür Derneği’nce, Gaziantep Lisesi’nde kendisinden sonra eğitime devam eden öğrenciler tarafından Ankara’da çıkarılmaktadır.

1954

Bu yıl, “Bir yandan sanat dürtüsü, bir yandan da görev duygusu, idealimi dile getirme düşüncesi, beni kaçınılmaz bir şekilde bir dergi çıkarma fikrine itiyor” diye yazdığı yıl.¹⁰ Bu düşünceler eşliğinde Mehmet Şevket Eygi ile *Yeni Ay* isimli bir dergi çıkarır. O zamanlar çıkan birçok dergi ideolojik sebeplerle kapanmış ya da kapatılmıştır. *Yeni Ay* dergisi basılmış olmasına rağmen, toplatılabileceği duyumunun alınmasıyla dağıtımı gerçekleşmez.

Devam eden Malatya Davası’nda Necip Fazıl tahliye edilir. *Büyük Doğu* bu kez Mayıs’ta haftalık olarak çıkmaya başlar. Mezun olmak için vermesi gereken imtihanlarını Eylül ayına bırakıp Necip Fazıl’ın isteği üzerine dergi çalışmalarına yardım etmek için İstanbul’a gider. Temmuz’da çıkan sayısının toplatılması sonucu dergi kapanır. Eylül ayında girdiği sınavlarda birçok aksiliğin bir araya gelmesiyle, dördüncü sınıfı tekrar etmek zorunda kalır.

Şiirleri *İstanbul* dergisinde yayımlanmaktadır. “Kara Yılan” Şubat, “Kar Şiiri” Nisan, “Köşe I” Kasım, “Köşe II” Aralık sayılarında yayımlanır. “İşaret” şiiri de *Hisar* dergisinin Mayıs sayısında yayımlanır. Baharda da “Lili”yi yazar.

İngiltere Süveyş Kanalı’ndan çekilir. Cezayir’in Fransa’ya karşı bağımsızlık savaşı başlar.

1955

Mülkiye’de son sınıfta ikinci senesidir. *Şiir Sanatı* dergisini çıkarır. Ocak ve Şubat aylarında sadece iki sayı çıkan dergi ile ilgili düşüncelerini *Hâtıralar*’da

¹⁰ Sezai Karakoç, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 11 Ağustos 1989, Sayı: 56, Sayfa: 10.

şöyle anlatır: “Şiir Sanatı mükemmel bir dergi miydi? Tabii ki değil. Ama yeni bir dergiydi. Bir arayıştı. Apaçık bir red, bir protesto, bir isyan olmamakla birlikte, statükoyu kabul etmediği belli olan bir dergiydi.”¹¹

Şiir Sanatı, sadece iki sayı çıkmasına rağmen o zamanlar 20-25 yaş aralığındaki Orhan Duru, Erdal Öz, Cemal Süreya, Muzaffer Erdost, Gülten Akin, Rami Ayas, Nuri Pakdil, Seyfettin Başçılar gibi sonraları da sanat-edebiyat hayatını devam ettirecek olan, o zamanların genç yeteneklerinin bir araya geldikleri, bazılarının ilk ürünlerini yayınladıkları tam anlamıyla “yeni” bir dergidir. Sezai Karakoç’un, “Kapalı Çarşı” ve “İlk” şiiri yanında Claudel’den, Prevert’den, Guillovic’ten, Apollinaire’den yaptığı çeviriler de *Şiir Sanatı*’nda yayımlanır.

Necip Fazıl’ın Ankara’ya gelişlerinde görüşmeler devam eder. Mülkiyeden mezun olur. Tayin edildiği Maliye Bakanlığı’nda çalışmaya başlar. Girdiği Maliye müfettiş muavinliği sınavını kazanır. Teftiş Heyeti tarafından İstanbul’da görevlendirilir.

Şiirleri peşpeşe yayımlanmaktadır... “Köşe III” Ocak’ta, “Köşe IV” Mart’ta, “Şahdamar” Nisan’da, “Veda” Mayıs’ta, “İnci Dakikaları” Ağustos’ta, “Ping-pong Masası” ise Ekim ayında *İstanbul* dergisinde yayımlanır. Maraş’ta çıkan *Hamle* dergisinin Mart sayısında “Çay” şiiri, Nisan sayısında da “Sessiz Müzik” şiiri yayımlanır.

Etkilerini siyasi hayatta da sürdüreceği olan 6-7 Eylül olayları bu yıla damgasını vurur: Tarihe “6-7 Eylül Olayları” olarak geçecek olan Türkiye’nin Batı dünyası ile Kıbrıs konusunda yaşadığı gerginliğe bir tepki olarak ortaya çıkan ve Yunanistan’a karşı protesto gösterileriyle İstanbul’da başlayan, büyüyerek İzmir ve Ankara’ya da sıçrayan, önü alınamayan, Rum vatandaşların ev ve işyerlerine yönelik olayların yaşandığı bu zamanlar iktidardaki Demokrat Parti’nin geleceğini de belirleyecektir.

1956

Mart ayında, çağrısı üzerine ailesi İstanbul’a gelir. Aile bir aradadır artık. 1954’ten beri çıkmayan *Büyük Doğu*, Mart ayından itibaren günlük olarak çıkmaktadır. *Büyük Doğu*’da, haftada bir gün 2/3 sayfa büyüklüğündeki

¹¹ Sezai Karakoç, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 15 Eylül 1989, Sayı: 61, Sayfa: 12-13.

Edebiyat/Sanat bölümünü hazırlar. Ayrıca her gün, “Bizimkiler” başlığıyla, o zamanki günlük gazetelerde yer alan başyazıların eleştirisini yaptığı fıkralar yazar. Necip Fazıl, “senin yazılarında hep bir tahlil var” diyerek yazılarını “Tahlilci” imzasıyla yayımlar.¹²

Büyük Doğu'nun günlük çıkan bu döneminde, bir kısmı daha sonra *Edebiyat Yazıları-I* adlı kitaba girecek olan poetik yazıları yayımlanır.

Mart ayında bağımsızlığına kavuşan Tunus'un bağımsızlık-kurtuluş mücadelesi, Türkçenin en güzel antiemperyalist şiirine de ilham kaynağı olur: “Ötesini Söylemeyeceğim” şiiri *Büyük Doğu*'da, destansı bir diriliş mücadelesi sergileyen “Cezayir Fedailerine” ithaf edilerek yayımlanır. Birçok şiiri de ikinci kez yayınlanırken yeni şiirleri de peş peşe gelir: “Tut” Şubat'ta, “Köşe V” Mart'ta, “Tahta At” [“Bulmaca” adıyla] Temmuz'da, “Sultanahmet Çeşmesi” Ekim-Kasım sayısında *İstanbul* dergisinde yayımlanır.

2 Mart'ta Fas'ta Fransız himayesi sona erer, ardından 7 Nisan'da da İspanya tahakkümü sona erer. Fas artık bağımsız bir devlettir. Bunu Tunus izler.

Dünya, bu yılın Bahar'ında filizlenip Ekim ayı sonlarında başlayan büyük bir direniş hareketine şahit olur. Macaristan halkı ülkelerindeki Sovyetler Birliği destekli Stalinist hükümete karşı isyan hareketi başlatır. Ülkedeki Stalin heykelleri yıkılır. Sovyet Kızıl Ordusu tanklarla Budapeşte'ye girecek resmi kaynaklara göre 2700, diğer kaynaklara göre de 20-25 bin kişi katledilecek, 300 kişi idam edilecek, binlerce kişide de hapse atılacaktır. Ayaklanmanın önderlerinden eski başbakan İmre Nagy de idam edilenler arasında olacaktır. Ocak 1957'de yazdığı “Kan İçinde Güneş”¹³ şiirinde bu insanlık dramını

.....	Elektrik lâmbalarının altında
Ölüm yayılıyordu ölüyordu gece bile	Kadın kanları
İşleyen makinalar kalmıştı yalnız	Kadınlar susmuştu
Ve onların kolları insanlar	Konuşan erkekti
Zalim kelimesinin gözbebeği	Kadın gömlekleri yırtılıyordu
İnsan değil âlet	Anne gömlekleri
Âletin âleti	Ve mesut dakikaları beklemiş
Kör	Bütün saatler
- Tanrı onlarsız değil	Trak deyip durdu
Ama onlar- Tanrısız
.....	

dizeleriyle anlatacaktır.

1957

İstanbul'da Maliye Müfettiş Muavinliği görevine devam etmektedir. Annesi Emine Hanım, bahar boyunca süren hastalığı sonunda, Haziran başında 52 yaşında vefat eder. Annesi için kaleme aldığı “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” şiiri Ağustos'ta doğar.

1956 yılının 23 Ekim'inde başlayan Macar Başkaldırısı sebebiyle yazdığı “Kan İçinde Güneş” şiiri *İstanbul* dergisinin Şubat sayısında yayımlanır. Yaz turnesi olarak 4 ay kalacağı Balıkesir'e gider. *Pazar Postası*'nda yazı ve şiirleri yayımlanır. Ağustos sayısında “Balkon”, Eylül sayısında “Deniz”, Ekim sayısında da “Yoktur Gölgesi Türkiye’de”, ve “Sabun Yası I” [“Sabun” adıyla] yayımlanır.

Cezayir'in Fransa'ya direnişi devam etmektedir. Bu direnişin şiiri “Kutsal At” adıyla doğar. Şiirin yayımlanması 1958 tarihini taşıyacaktır. Şiirin sonunda:

....
Cezayir'de atların
Gördüğünü kimse görmedi
Kimse bu ölümlerle
Cezayir’li gibi
Ve Cezayir’li kadar
Ölmedi
Ama Cezayir yaşıyor

diyecektir.

¹² Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 10 Kasım 1989, Sayı: 69, Sayfa: 6.

¹³ Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*, Diriliş Yayınları, 1. Baskı Haziran 2000, Sayfa: 75-77.

1958

Şiirleri *Pazar Postası*'nda yayınlanmaya devam etmektedir. “Festival” ve “Kutsal At I, II” şiirleri Mart'ta, “Telefon Farkı” Haziran'da, “Anneler ve Çocuklar” ise Ekim sayılarında yer alır.

Annesinin vefatından sonra babası Yasin Efendi kardeşleriyle birlikte Ergani'ye geri döner. Yazın turne için Malatya'nın Akçadağ ve Arapkir ilçelerine gider. Kasım'da Arapkir'den İstanbul'a döner.

Irak'ta askeri darbe olur, Lübnan'da Hristiyan ve Müslümanlar arasında iç savaş başlar.

1959

Gelirler kontrolörlüğü göreviyle artık İstanbul'dadır. Cumartesileri Fransız Konsoloslugu kütüphanesinde. Kütüphane çalışmaları 1965 yılına kadar devam eder.

6 Ocak'ta Babıali Caddesi'ndeki Meserret Kiraathanesi'nde Sirkeci İnfilakı-Sirkeci Faciası olarak gazetelere geçen ve Necip Fazıl'ın “Meserretin Dilsizleri” başlıklı yazısına konu olan patlama meydana gelir. Olay sırasında Kiraathane'dedir. Hem yaralanır hem de patlamanın etkisiyle yayın hazırlığını yaptığı ve içinde o zamana kadar çıkmış bütün şiirlerinin yer aldığı şiir kitabının dosyası ortalığa saçılır, itfaiyenin suları altında kalır. Bu olay üzerine “Ben Kandan Elbise Giydim Hiç Değiştirsinler İstemezdim” isimli şiirini yazar.¹⁴ Şiir aynı yıl *Türk Yurdu* dergisinin Mayıs sayısında yayımlanır.

1956'dan beri yayın hayatına ara veren *Büyük Doğu* dergisi, artık haftalık olarak çıkmaktadır ve bazı şiirleri de ikinci kez *Büyük Doğu*'da yayımlanır. “Sevgi” şiirini yazar. İlk şiir kitabı “Körfez”, Kül Yayınları'ndan çıkar.

¹⁴ Sezai Karakoç, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi, Yedinci Dönem, 2 Şubat 1990, Sayı: 81, Sayfa: 8-9.*

1960

Yazın turne göreviyle Diyarbakır ve Mardin'e gider. Yaz aylarını, turne için gittiği Diyarbakır'da ailesiyle birlikte geçirir. İki üç ay kadar Diyarbakır'da kaldıktan sonra Mardin'e geçer. Güzün görev bitince İstanbul'a geri döner. Kışın Ankara'da Yeğenbey Vergi Dairesi'nde çalışmalarına devam eder.

Ankara'da Yeğenbey Vergi Dairesi'nde çalışmalarına devam ettiği dönemde *Diriliş* dergisini ilk kez aylık olarak çıkarmaya başlar. *Diriliş*'in doğuşunu ve bu doğuşa eşlik eden sosyal ve siyasi ortamı “Hâtıralar”da şöyle anlatır: “... siyasi havanın ağırlaşması, kavgaya dönüşmesi ve kavganın kızışmasıyla, ...ben kısa vadeli çalışmaların, muhalefete ve komünistlere çatmakla yetinmenin fazla bir fayda vermeyeceğini düşünerek bir düşünce ve edebiyat dergisiyle yeni bir hareketin başlatılması gerektiği fikrine vardım. Yeni bir nesil gelmişti. Ortam otuz yıl öncesine göre çok değişmişti. Düşünüşte bir tazelenme ve yenilenmeye ihtiyaç vardı. Yeni bir dil ve üslup gerekliydi. Bir süredir daldığım metafizik düşünceler de kendini ifade için beni zorluyordu. Bu fevkalâde şartlar içinde doğdu *Diriliş*. İlk anda ismi yadırgandı. Hortlama gibi dehşet duyanlar oluyordu ismi duyunca. Ya da sanki yalnız âmentüde bir unsur olarak düşünülebilir gibi geliyordu onlara. Mecazî anlamda, tarihî anlamda dirilişi düşünemiyorlardı. ‘Basubadelmevt’ in karşılığı olarak ‘diriliş’i bulmuştum, ‘ölümden sonra dirilme’ anlamına. Tabii ki, sadece metafizik anlamda değil, tarihî-sosyolojik anlamda da kullanıyordum.”¹⁵

Masraflarını maaşından karşıladığı *Diriliş Dergisi* Nisan ve Mayıs aylarında olmak üzere iki sayı çıkar. Turnede bulunduğu Van'da, üçüncü sayıyı da hazırlamış olmasına rağmen, 27 Mayıs İhtilâli sebebiyle dergiyi kapatmak zorunda kalır.

Askeri darbeyle Demokrat Parti iktidarına son verilir. 27 Mayıs İhtilâli'yle başlayıp, 1980'e kadar belirgin bir şekilde sürecek ve yeni muhtıra ve ihtilâllerle sonuçlanacak, neredeyse her yıl, bazen de yılda iki kez hükümet değişikliklerinin yaşandığı belirsiz, istikrarsız, çalkantılı yıllar...

Diriliş'in bu iki sayılık döneminde “Eski Kirazın Gereği” ve “Çocukluğumuz” ve “Büyüyüp de Çocuk Kalmak” şiirleri yayımlanır. Cezayir'in bağımsızlık

¹⁵ Sezai Karakoç, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi, Yedinci Dönem, 23 Şubat 1990, Sayı: 84, Sayfa: 11.*

mücadelesinin anlatıldığı ve gelmekte olan yeni bir düşünceyi de büyük bir eser külliyatını da haber veren “Bir Milletın Basubadelmevti” yazısı da çıkar. 132 yıl Fransız işgali altında kalan Cezayir’in bağımsızlık mücadelesi, zulme, yok olmaya maruz kalmış bir toplumun, emperyalizme karşı bu olağanüstü direnişleri ve destansı mücadeleleri, bir toplumun büyük bir varoluş mücadelesiyle yeniden doğuşunun 20. yüzyıldaki bu örneği kendisine “diriliş” (tarihi-sosyolojik diriliş) düşüncesini ilham etmiştir. 27 yaşındaki Sezai Karakoç bunu çok iyi anlamış, “diriliş”i adeta somut tarihi bir olayda gözlemlemiş, apaçık müşahede etmiştir. Nitekim ileriki yıllarda “diriliş” bu öz etrafında fikri gelişimini geniş bir perspektifle gerçekleştirecektir.

Diriliş’in bu iki sayılık döneminde Türkçe’ye ilk defa kazandırılan çeviri metinler de yer al-

maktadır: Muhammed Hamidullah ve Cezayir bağımsızlık savaşının düşünürlerinden Malik Bin Nebi.

Türk Yurdu dergisinin Mayıs sayısında “Samanyolunda Veba” [Samanyolunda adıyla], Kasım sayısında da “Kanarya” şiiri [ilk iki dördlüğü]; “İpin Ucunu Kaçıran İnsanlar” şiiri de *Türk Dili* dergisinin Aralık sayısında yayımlanır.

Askerlik görevine başlar. Askerliğini Ankara Yedeksubay Okulu’nda 6 aylık okul döneminden sonra, kalan bir yılını da kura sonucu çıkan, Ağrı Karaköse’de yapar. O zamanlar için “Sıcak çayın, o gece eğitimlerindeki kadar tatlı geldiği bir başka zamanı hatırlamıyorum” diyecektir.¹⁶

1961

Karaköse’de yazdığı birkaç yazı *Son Havadis* gazetesinde yayımlanır. Daha önce yayımlanmış bazı şiir ve yazıları da haftalık olarak yeni çıkmaya başlayan *Yeni İstiklâl* gazetesinde ikinci kez yayımlanır. *Türk Dili* dergisinin Mart

¹⁶ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 16 Mart 1990, Sayı: 87, Sayfa: 7.

sayısında “Batış”, Aralık sayısında da “Yapı Aralıkları” ve “Kapamak İçin Gözlerini”; *Papirüs* dergisinin Haziran sayısında “Rubai II” şiirleri yayımlanır.

Aralık ayında askerliğini bitirip, önce Ergani’ye sonra İstanbul’a, ardından da Ankara’ya gider.

1962

Askerlikten sonra Gelirler Kontrolörlüğü’ndeki görevine döner.

İkinci şiir kitabı “Şahdamar” yine Kül Yayınları’ndan çıkar. Kitabı hakkında, Necip Fazıl, Mayıs ayında *Son Posta* gazetesinde bir yazı kaleme alır.

Şiirleri dergilerde yayımlanmaya devam eder: *Değişim* dergisinin Şubat sayısında, “Rubai I”, Ağustos sayısında da “Av Edebiyatı”; *Yeni İstiklâl* in Mayıs sayısında “Küçük Nat”; *Türk Dili* dergisinin Haziran sayısında, “Çatı” şiiri yayımlanır.

Haftalık olarak çıkan *Yeni İstiklâl* gazetesinde hem Sezai Karakoç adıyla hem de Mehmet Yasin müstearıyla bazen de imzasız başyazılar yazar. “Sesler” ve “Av Edebiyatı” şiirleri de bu yıl doğar.

Yazın turne göreviyle önce Kırşehir, Mucur, Hacibektaş’a sonra da Gümüşhacıköy ve Merzifon’a gider.

Kuzey Yemen’de iç savaş başlar. Bu yılın en sevindirici olayı, 1830’da başlayan ve 132 yıl devam eden Cezayir’deki Fransa işgaline direnişin 1954’te tekrar ivme kazanıp 8 yılın sonunda bağımsızlıkla neticelenmesidir.

1963

Bir yandan “düşüncelerimin her biri sanki gerçekliğini cehennem ve cennet arasındaki gerilim atmosferinde aramıştı. Her bir fikri tek tek yeniden muayene ve duygu cenderesinde dönerek yaşıyordum. İnançlar, idealler yeniden elden geçiyordu ta ruhumun en iç bölgesinde”¹⁷, bir yandan da “Acaba yeni bir çıkış yapılamaz mıydı? Yeni bir fıskırış? Düşüncem dönüp dolaşıp ‘diriliş’e varıyordu”¹⁸ dediği 30 yaşındadır.

“Sesler”, *Dost* dergisinin Ocak sayısında, “Reklâmlarda Yaşama” şiiri de Şubat sayısında yayımlanır.

¹⁷ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 4 Mayıs 1990, Sayı: 94, Sayfa: 7.

¹⁸ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 18 Mayıs 1990, Sayı: 96, Sayfa: 6.

Yaz turnesinde gittiği Ergani’de iki ay ailesiyle birlikte kalır. Daha sonra gittiği Diyarbakır’da hastalanır, tifo teşhisi konur. Ergani’ye döner. Günlerce ateşli geçen hastalıktan gün be gün iyileşerek kurtulur.

Yine yaz turnesi kapsamında Aydın’a ve ilçelerine görevli olarak gider. Güz gelince İstanbul’a döner. Annesi Emine Hanım’dan 6 yıl sonra, 18 Kasım’da babası Yasin Efendi 74 yaşında, Ergani’de vefat eder.

16 Aralık’tan itibaren *Yeni İstanbul* gazetesinde, Karakoç imzasıyla iki ay süren köşe yazıları kaleme almaya başlar. Bu yazılar daha sonra “Farklar” isimli eserini oluşturacaktır.

Bu yıl, Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) arasında Ankara Antlaşması imzalanır ve Türkiye’nin Avrupa Birliği macerası başlar.

1964

Kışın, uzun şiirlerinden “Köpük”ü tamamlar. *Yeni İstanbul* gazetesinde “Farklar” sütununda yazdığı günlük yazılar 15 Şubat’a kadar devam eder.

Görevle Kiliş’e gider. Liseden sıra arkadaşı şair Seyfettin Başcılar *Kilis Kent Gazetesi* için kendisiyle poetik görüşlerini dile getirdiği bir röportaj yapar. Bu aynı zamanda verdiği ilk röportajdır. 1 Nisan da yayınlanır. İlk röportajından sonra kendisiyle ilgili ilk haber de yine *Kent Gazetesi*’nde çıkar: “Sezai Karakoç Şehrimizde”. Nisan ortalarına kadar Kiliş’te kalır. Sonra Urfâya ve ilçeleri Akçakale, Viranşehir, Siverek... Urfâdan sonra İstanbul’a oradan da Bursa ve ilçeleri Karacabey, Yenişehir, Mudanya’ya yolculuklar. Karacabey’de akşamları çalışarak “İslâmın Şiir Anıtları”nı (Üç Kaside) hazırlar.

Yaz turnesinden döndükten sonra Beyoğlu Vergi Dairesi’nde çalışmalarına devam eder.

“Kav” şiiri, *Türk Dili* dergisinin Haziran, “Şehzadebaşı’nda Gün Doğmadan” şiiri *Yeni İstiklâl*’in Ekim sayısında yayımlanır. Ayrıca *Yeni İstiklâl*’in Ağustos-Eylül sayılarında “Bürüyen Kaside”, “Kaside-i Bürde” ve “Endülü’s’e Ağıt” çevirileri, sonra yine aynı adla kitaplaşacağı gibi “İslâmın Şiir Anıtlarından” üst başlığıyla yayımlanır. Toynbee ve Alain’dan yaptığı çeviriler de *Yeni İstiklâl*’de yayımlanırlar.

Necip Fazıl, *Büyük Doğu*’yu Eylül ayında yeniden haftalık olarak çıkarır.

Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) kurulur. Ayetullah Humeyni’nin Türkiye sürgün yıllar başlar.

1965

Yeni İstiklâl, *Büyük Doğu* ve *Hilâl* dergisinde yazıları, çevirileri yayımlanmaya devam etmektedir.

Kışın tamamladığı uzun şiirlerinden “Köpük”, [şiirin bir bölümü], *Yeni İnsan* dergisinin Mayıs sayısında, şiirin tamamı da *Soyut* dergisinin, Haziran, Temmuz ve Ağustos sayılarında art arda yayımlanırlar. “Somut” şiiri de *Soyut* dergisinin, Mayıs sayısında; Prof. Ebul Hasan Ali Nedevî’den yaptığı “Doğu ve Batı” başlıklı çevirisi de *Yeni İstiklâl*’in Ağustos ve Eylül sayılarında yayımlanır.

Sekiz yıllık mecburi hizmet görevinin sona ermesinden sonra kendini “fikir ve ideal çalışmasına bütünüyle vermek”¹⁹ düşüncesiyle Maliye Bakanlığı Gelirler Kontrolörlüğü’nden 11 Haziran’da istifa eder.

İnceleme serisinin ilk kitabı “Yunus Emre”nin ilk baskısı Bedir Yayınevi tarafından yapılır. *Soyut* dergisinin Eylül sayısında “Ödünç Gece”, Kasım sayısında da “Güz Anıtı” şiiri yayımlanır. Artık Kemal Özer’in çıkarmaya başladığı *Şiir Sanatı* dergisinin Kasım sayısında Rimbaud’dan çevirdiği “Bit Kıran Kızlar” şiiri, Aralık sayısında da “Gök Gürültüsü Anıtı” şiiri yayımlanır.

Muhyiddin-i Arabî’nin “Adab-ı Mürid” isimli eserini, “Genç Müslümana Öğütler” adıyla sadeleştirir. Kitap M. Cemil müstearıyla Bedir Yayınları’ndan çıkar.

1966

Mart ayında *Diriliş*’i 1960’taki çıkışından 6 yıl sonra aylık olarak yeniden çıkarmaya başlar. 48 sayfa, her sayısında farklı renge sahip kapaklarla.. Derginin çıkışıyla oluşan atmosferi “Hâtıralar”da şu cümlelerle dile getirir: “Arkadaşlar çevresinde bir hareket, umut ve yeni düşünceler kaynağı oldu *Diriliş*... geniş kitlelere yansımaya da belli çevrelerde Diriliş Hareketinin yeni bir atılım olduğu, yeni bir ekol doğurduğu az çok anlaşılıyor ve seziliyordu.”²⁰ “Kış Anıtı” şiiri Mart sayısında, “Yaz” şiiri Nisan sayısında, “Fırtına” şiiri de Kasım sayısında *Diriliş*’te yayımlanır.

Sonradan kitap olarak bütünlüğe kavuşacak olan “Dirilişin Çevresinde”, “İslâmın Dirilişi”, “İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü” ve “Mehmed

¹⁹ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 29 Haziran-6 Temmuz 1990, Sayı: 102-103, Sayfa: 10-11.

²⁰ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 13 Temmuz 1990, Sayı: 104, Sayfa: 8.

Âkif”, isimli eserleri derginin bu döneminde tefrika edilir. “Batı Şiirlerinden” ve “İslâmın Şiir Anıtlarından” isimli çeviri eserlerini oluşturacak şiirlerden bazıları ile “Edebiyat Yazıları II”yi bütünleyecek bazı metinler de bu dönemde yayımlanırlar.

Bu dönemde, doğudan batıdan çeviri metinler de yayımlanır: Karl Jaspers, P. A. Sorokin, T. S. Eliot, A. J. Toynbee, Rilke, Seyyid Kutub, Mevdudi, Malik Bin Nebi, Muhammed Hamidullah... Bunlardan bazıları Türkçeye ilk defa çevrilen, tanıtılan metinlerdir.

Bu yılın en acı olayı Seyyid Kutub’un Mısır yönetimi tarafından 29 Ağustos 1966’da idam edilmesidir.

7 Eylül’de *Yeni İstiklal*’de kaleme aldığı yazıda “Evet, asılan üç kişi ise, asılması gereken bir kişidir. Zulmün, firavunluğun, küfrün, nifakın şahsı mânevisi...” diyecektir.

1966 Eylül’ünde Cağaloğlu’ndaki MTTB salonunda “Seyyid Kutub’u Anma Toplantısı”nda Necip Fazıl Kısakürek ile birlikte konuşacak ve “Şehit Seyyid Kutub’un bize bıraktığı miras, zaferdir.” cümlesiyle konuşmasını bitirecektir. Bu konuşma metni “Şehidin Mirası Zaferdir” başlığıyla *Diriliş Dergisi*’nin Eylül 1966 tarihli 6. sayısında da yayımlanacaktır.

1967

Bu yıl tekrar yayınlanan birçok şiiri yanında ilk defa yayınlanan şiirleri de vardır: “Kalorifer”, “Ova”, “Bahçe Görmüş Çocukların Şiiri”, “Tan” *Diriliş* dergisinin, Ocak-Şubat-Mart sayısında yayımlanır.

Yüksek bir entelektüel donanımla ve teklifle sayılarını art arda yayımlayan *Diriliş*, Mart’ta çıkan 12. sayısı ile maddi sebepler yüzünden yayınına ara vermek zorunda kalır. Düşüncelerini şöyle yazacaktır: “Dergi kapanmakla birlikte görevini yapmış oldu. İslâmı hep alışılmış şekilde ele alışın dışına çıkmıştı. Yeni bir düşünce yolu ve tarzı izlemiştik. Yeni bir ekol izlenimi vermiştik...”²¹

“İslâmın Dirilişi” ve “İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü” isimli eserlerinin ilk baskıları Ötüken Yayınları tarafından yapılır.

Mayıs-Haziran aylarında yazdığı üçüncü şiir kitabı ve Şiirler serisinin de birinci kitabı olan “Hızır Kırk Saat” *Diriliş* Yayınları’ndan çıkar.

²¹ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 20-27 Temmuz 1990, Sayı: 105-106, Sayfa: 8.

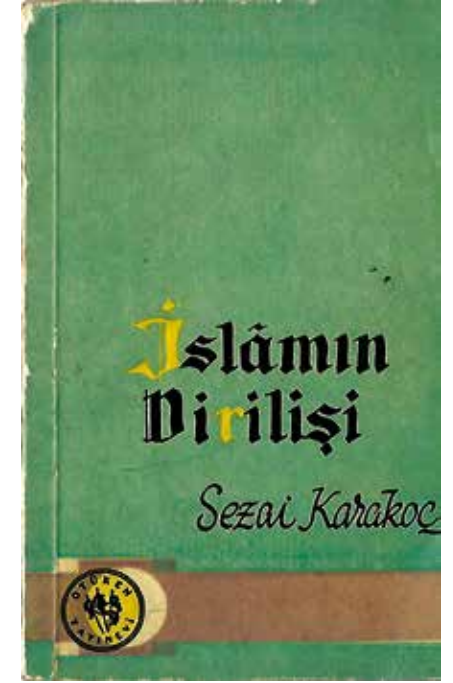
Haziran başında, İsrail’in sınırlarını genişletmesiyle sonuçlanacak Üçüncü Arap-İsrail Savaşı (Altı Gün Savaşı) gerçekleşir.

Büyük Doğu yayın hayatına haftalık olarak yeniden başlar ve haftada bir orada yazar. Temmuz-Aralık arasında haftalık *Büyük Doğu*’da yayımlanan yazıları ileride yayımlanacak “Kıyamet Aşısı” isimli eserini meydana getirecektir.

17 Ekim’de “İslâmın Dirilişi” Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Sahir Erman ve Prof. A. Önder’den oluşan bilirkişilerin, verdikleri rapora göre eser 163. maddeden toplatılır. Üç ceza hukuku profesörünün verdiği bilirkişi raporuna dayanarak mahkemeye sevk edilir. İtiraz ederek, eserin sadece ceza hukuku profesörlerince değerlendirilmesinin eksik olacağını bir de tarih ve medeniyet açısından inceleyebilecek ihtisas sahiplerinin fikrinin alınması gerektiğini söyler.²²

5 Kasım’da Prof. Dr. Osman Turan *Yeni İstanbul* gazetesinde “İslâmın Dirilişi ve Bilmez Kişiler” başlıklı başmakalesini yazar. Bilirkişi raporunu eleştiren Osman Turan, eserin bir tefekkür eseri olduğunu ve bu eserin “Türkiye’de genç nesil arasında, yalnız İslâm’ın değil yeni bir medeniyet görüşünün dirilişi, aklın uyanışı ve isyanını da meydana koymuş” olduğunu “en zor şartlarda bile bir mütefekkirin yetişebileceğini gösterdiğini” ifade eder. Bu yazıdan sonra

²² Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 31 Ağustos-7 Eylül 1990, Sayı: 111-112, Sayfa: 21-23.

10 Kasım'da da Prof. Dr. Osman Turan hakkında görülmekte olan davaya te-
sir ettiği gerekçesiyle dava açılır.

4 Aralık'ta *Babıali'de Sabah* gazetesinde "Sütun" başlığıyla günlük yazı-
lar yazmaya başlar.

Daha sonra ayrı ayrı kitaplaşacak olan "Farklar", "İslâm" ve "Dirilişin Çev-
resinde" isimli eserleri "Yazılar" ismiyle Fatih Yayınevi tarafından yayımlanır.

29 Aralık'ta da "Yazılar", "İslâmın Dirilişi"nin akıbetine uğrar. 163. mad-
deden, Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Recai Okandan ve Kayhan İçel'den olu-
şan bilirkişilerin verdikleri raporla toplatılır.

Kaside-i Bürde, Endülü'se Ağır, Bürüyen Kaside isimli çevirileri "Üç Ka-
side" adıyla Fatih Yayınevi tarafından kitaplaşır.

Sonbaharda "Taha'nın Kitabı"nı yazmaya başlar.

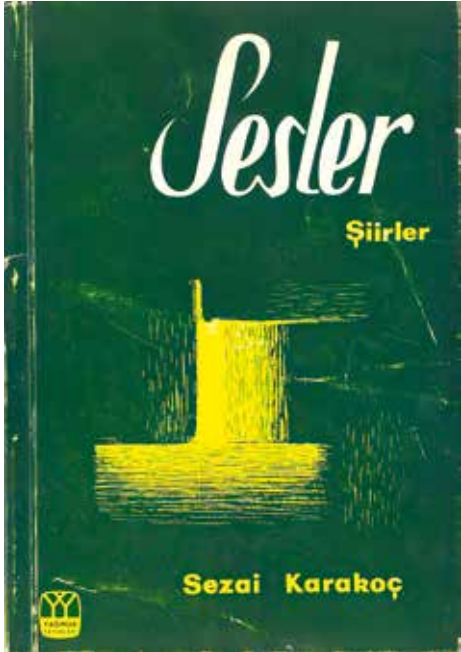
1968

Dördüncü şiir kitabı "Sesler" Yağmur Yayınları'ndan çıkar. 1967 yılının
sonbaharında yazmaya başladığı beşinci şiir kitabı "Taha'nın Kitabı"nı ilkbah-
arda tamamlar, eser Diriliş Yayınları'ndan çıkar.

2 Şubat'ta *Buğün* gazetesindeki Çerçeve başlıklı sütununda Necip Fa-
zıl Kısakürek, Teşekkür yazısında "Yeni

iman neslinin güzide kalemlerinden Se-
zai Karakoç'a Büyük Doğu münasebe-
tiyle yazdığı takdir satırlarından dolayı
candan bağlılık ve şükranlarımı takdim
ederim." diyecektir.

Mahkemeler devam eder... Bilirkişi-
lerin bir araya toplanamaması yüzünden
4 Nisan'da görülmesi kararlaştırılan dava,
20 Nisan, olmayınca 20 Mayıs'a, sonra
da 30 Mayıs'a ertelenir durur. Bilirkişi-
lerden biri gelmediği için devamlı erte-
lenen dava, yurtdışına giden bir bilirki-
şinin yerine atanan Prof. Dr. Zeki Velidi
Togan'la devam eder. Davaya sonradan
katılan üçüncü bilirkişi Prof. Dr. Zeki

Velidi Togan hazır bulunur fakat diğer bi-
lirkişiler gelemediği için dava yine ertelenir.

19 Nisan'da, Milli Türk Talebe Birliği'nin
"Mukaddesatçı ve Milliyetçi Cephede Ede-
biyat ve Sanat alanında yeni bir çığır açması
dolayısıyla Türk Gençliği adına Milli Hiz-
met Armağanı" ödülü gelir.

3 Temmuz'da "Yazılar"ın ilk duruşması
yapılır, dava 25 Eylül tarihine ertelenir.

Babıali'de Sabah gazetesinde 10 ay sü-
ren "Sütun" başlıklı günlük yazıları 30 Ey-
lül tarihinde sona erer.

İnceleme serisinin ikinci kitabı "Mehmed
Âkif"ın ilk baskısı Yağmur Yayınları'ndan
çıkır. Haftalık *Büyük Doğu*, *İslâm Düşün-
cesi* dergisi ve *Diriliş* dergisinde yazdığı ya-
zılar "Kıyamet Aşısı" adıyla kitaplaşır. Eser Diriliş Yayını olarak çıkar.

Yazın Ergani'ye gider.

1969

Baharda, altıncı şiir kitabı "Gül Muştusu"nu
yazar. Eser Diriliş Yayınları'ndan çıkar. *Di-
riliş* dergisini yine aylık olarak Ekim ayında
üçüncü kez çıkarır. *Diriliş*'in bu döne-
minde, sonraki yıllarda kitap olarak bü-
tünüğe kavuşacak olan "Ruhun Dirilişi",
"Çağ ve İlham I" isimli eserlerini meydana
getirecek yazılar ile, ilk defa diriliş düşün-
cesi hikâye örneğinin verildiği –bu örne-
kler sonraki yıllarda çoğalacaktır– "Meydan
Ortaya Çıktığında" isimli hikâye kitabına
da adını verecek hikâyesi yayınlanır. Ayrıca
"Batı Şiirlerinden" ve "İslâmın Şiir Anıtlar-
ından" isimli çeviri eserlerini oluşturacak

şiiirlerden bazıları ile “Edebiyat Yazıları II”yi oluşturacak bazı metinler de bu dönemde yayımlanır.

Mahkemeler devam etmektedir. Prof. Dr. Zeki Velidi Togan Afganistan’dan gönderdiği raporunda eserin fikir mahsulü olduğunu ve suç atfedilemeyeceğini söylerken, diğer iki profesör de daha önce yazdıkları rapora göre daha yumuşak bir ifade kullanırlar. Davalar müdafaaya kalır. Ve iki yıldan beri devam eden dava sonuçlanır. 27 Eylül’de “İslâmın Dirilişi” davasından beraat eder. Mahkeme heyeti toplatılmış bulunan kitabın da iadesine karar verir. “Yazılar” davasından da 12 Kasım’da beraat eder.

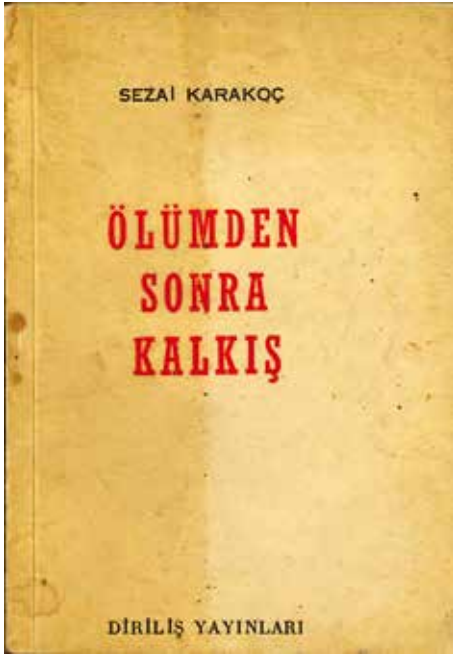
Kışın, “Mağara ve Işık” eserini oluşturacak olan “Ruhun Dirilişi”, “Hz. Yusuf’un Düşü” ve “Dağ Çağırısı” yazılarını yazar. “Mağara ve Işık” Diriliş Yayını olarak çıkar. *Babıali’de Sabah* gazetesinde “Sütun” üst başlığıyla 10 ay boyunca yazdığı günlük yazılar yine “Sütun” adıyla ilk baskısı 2 cilt halinde Fatih Yayınevi tarafından yapılır. “Hızır Kırk Saat”in 2. baskısı da Fatih Yayınevi’nden çıkar.

1970

70’li yıllar, Türkiye’nin krizlerle, terörle boğuştuğu yıllar. Süreç 1980 İhtilâli’yle sonuçlanacaktır.

Diriliş dergisi aylık olarak çıkışına devam eder. “Ölümden Sonra Kalkış” ile “Allah’a İnanma ve İnsanlık” isimli kitapları Diriliş Yayınları’ndan çıkar.

1957’de yayınlanan “Kan İçinde Güneş” şiiri dolayısıyla 15 Haziran’da, “Menfadaki Macar yazarları takdir ve şükranlarının nişanesi olarak Macaristan ve Avrupa’nın hürriyeti uğruna gösterdiği iş birliği ve karşılıksız moral desteğinden dolayı 23 Ekim 1956 Macar İhtilâlinin 10. yıldönümü vesilesiyle tesis olunan Hürriyet Madalyası: Sürgündeki Macar Yazarları Gümüş Madalya Ödülü”nün sahibi olur.

“İslâmın Dirilişi” ve “Yazılar” davasında alınan beraat kararından sonra savcılık iki davayı da temyiz eder, Mayıs ayında Temyiz I. Dairesi “İslâmın Dirilişi” hakkında beraat kararını bozar. Yeniden görülmeye başlanacak davanın ilk duruşması önce 8 Haziran’a, sonra da 25 Eylül’le ertelenir. “Yazılar” hakkında ise henüz temyiz kararı gelmemiştir.²³

1971

Diriliş dergisi Ocak ayında çıkan 16. sayısının ardından yayın hayatına ara verir. Derginin kapanması ile ilgili düşüncelerini “Hâtıralar” da şöyle dile getirmektedir: “Diriliş... artık çıktığı yokuşu tırmanılmayacak derecede dik bulmaya başlamıştı. Evet, bizde, fikir ve edebiyat dergisi çıkarma, bir dağa tırmanmaya benzer. Önce uçar gibi hızla yol alırsınız. Fakat giderek yol dikleşir, en sonunda da bir yerde durup kalırsınız...”²⁴

Ülkemizin bir türlü durulmayan siyasi hayatı 12 Mart’ta yeni bir Muhtırayla sarsılır. Daha önce mahkemelerden gelen beraat kararları 12 Mart muhtırasından sonra temyizde bozulur.

Baharda Ankara yolculukları, memuriyete dönüş. İkinci memuriyet hayatına, tekrar Gelirler Kontrolörü olarak Ankara’da başlar.

“Zamana Adanmış Sözler”in birinci bölümü olan “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” adlı şiiri yazar. Bu şiirlere yön veren duyguları “Ortadoğu’nun talihsizliğini, İstanbul ve diğer büyük şehirler arasındaki duygu bağıyla somutlaştırmak istedim”²⁵ diye yazacaktır.

Yıllar süren davada temyiz 12 Mart’la birlikte, “İslâmın Dirilişi” davasındaki beraat kararını bir yıl sonra bir tek cümleyle; “Açık seçik suç olduğu halde beraat ettirilmesi yersiz olduğundan bozulmasına” diyerek bozar.²⁶ Temyiz ise “Yazılar” adlı kitabıyla ilgili beraat kararını 8 sayfalık bir kararla bozar. Davalar devam eder. Sonunda “İslâmın Dirilişi”

²³ İmzasız, Diriliş Davaları, *Diriliş Dergisi*, Ekim 1969, Sayı: 1; Kasım 1969, Sayı: 2; Aralık 1969, Sayı: 3; Mayıs 1970, Sayı: 9-10.

²⁴ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 16 Şubat-27 Mart 1991, Sayı: 123-124, Sayfa: 18.

²⁵ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 28 Mart-26 Nisan 1991, Sayı: 125-126, Sayfa: 11.

²⁶ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 28 Mart-26 Nisan 1991, Sayı: 125-126, Sayfa: 11.

davasından bir yıl, bir ay, on gün mahkûmiyet, bir yıl da sürgün cezası verilir. “Sürgün de ilginçti, İstanbul’da Sultanahmet semtinde kalınmak suretiyle geçirilecekti.”²⁷ Memuriyeti sebebiyle Anadolu’da turnede olduğundan karar kendisine tebliğ edilemez. “Hâtıralar”da o zamanları anlatırken “büyük bir tedirginlik psikolojisi içinde günleri geçiriyordum.”²⁸ diye yazacaktır.

“Yazılar” davasında ise kendi aralarında uzlaşmayan hakimler sonunda 6 ay mahkûmiyet kararı verir. O da paraya çevrilip ertelenir. Savcı da temyiz etmediğinden karar kesinleşmiş olur.

Gelirler Kontrolörlüğü görevinden daha sabit bir görev olan Gelirler Genel Müdürlüğü Müşavirliği görevine gelir. Mahkemeler İstanbul’da devam eder.

Bu yıl hem bir aydın olarak yaşadıklarından hem de toplumsal hayatın yansımalarından çıkardığı sonucu “Hâtıralar”da; “Toplumsal, siyasi, ekonomik ve kişisel tüm şartlar bir dönem hayatının bittiğini, bir başkasının başlaması gerektiğini haber veriyordu âdeta benim için” diye yazacaktır.²⁹

Siyasi ve toplumsal hayatımıza dair bir başka olay da bu yıl gerçekleşir: Türkiye’de Silahlı Kuvvetler Süleyman Demirel hükümetine muhtıra verir.

Katar artık bağımsız bir devlettir. Altı bağımsız emirliğin bir federasyonla bir araya gelmesiyle Birleşik Arap Emirlikleri de bu yıl kurulur.

1972

“Zamana Adanmış Sözler”in ikinci bölümü olan “Esir Kent’ten Özüllüğe” şiirini bitirir.

Mahkemelerden aldığı beraatlar 12 Mart muhtırasından sonra temyizde bozulduğu için mahkemeler 1974’te çıkarılan genel affa kadar, İstanbul’da devam eder.

²⁷ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 28 Mart-26 Nisan 1991, Sayı: 125-126, Sayfa: 12.

²⁸ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 28 Mart-26 Nisan 1991, Sayı: 125-126, Sayfa: 13.

²⁹ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 16 Şubat-27 Mart 1991, Sayı: 123-124, Sayfa: 19.

1973

Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü’nde İdari Davalar Müşaviri olarak görevine devam eder.

16-24 Ekim’de dördüncü Arap-İsrail Savaşı (Yom Kippur Savaşı) gerçekleşir.

1974

Temmuz’da başlayıp yıla damgasının vuran Kıbrıs Harekâtı yılı...

Maliye Bakanlığı’ndaki görevinden istifa eder.

1 Temmuz’da *Millî Gazete*’de yazmaya başlar. “Sûr” başlıklı köşesinde yazdığı yazılar iki ay devam eder. 31 Ağustos tarihli “Melek ve Meşale” başlıklı yazısının altındaki “Diriliş’i çıkarabilmek için gazetede yazılarıma burada son veriyorum. Bu yazılar sebebiyle dergiyi ilan ettiğimiz tarihte yayımlayamıyoruz. Ama inşallah ay içinde çıkacağız.” notuyla *Millî Gazete*’deki yazılarına son verir.

“Masal” şiiri de bu yıl *Millî Gazete*’de iki parça halinde “Masal Gibi” adıyla yayımlanır. Diriliş 4. kez yine aylık ve 96 sayfa olarak Eylül ayında, bütün zenginliği ve derinliğiyle yayın hayatındadır. Eylül’de başlayan *Diriliş*’in bu döneminde toplum, ekonomi, medeniyet, sanat-edebiyat ve metafiziği içine alan ve geniş bir yelpazeye yayılan yazılarıyla Diriliş öğretisi zenginleşerek kaldığı yerden devam eder. Bu dönemde, sonradan kitaplaşarak, Diriliş düşüncesinin kurucu unsurları haline gelecek eserleri ay be ay gün yüzüne çıkmaya başlar: “İnsanlığın Dirilişi”, “Yitik Cennet”, “Diriliş Neslinin Âmentüsü”, “Çağ ve İlham II”, “Edebiyat Yazıları I-II”.

Bu yıl *Diriliş* dergisinde, “Sonbahar” şiiri ile uzun şiirlerinden “Leylâ ile Mecnun”un bir bölümü yayımlanır.

Diriliş’in bu dönemine ilişkin izlenimlerini, yapılan çalışmalarını “Hâtıralar”da şöyle değerlendirir: “Yeni bir nesil yetiştirmek, bunun için fikri mevzuları yeni baştan ele almak gerekiyordu... *Diriliş*, düşünce ve edebiyat açısından bir ekol doğurdu. Kendi geçmişimiz, çağdaş eserlerimiz, Batı kültür ve edebiyatı, özgün bir sentezle Dergi’de genç yetenekleri yoğuruyordu.”³⁰

³⁰ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 20 Eylül 1991, Sayı: 129-130, Sayfa: 11.

Kitapları Diriliş Yayınları'ndan sırayla yayınlanmaya başlar. “İlk kez kitaplarının yayını, bir yayını birliği ve bütünlüğü içinde, dizi şeklinde, yani yayını açısından da gerekli ciddiyete kavuşmuş olarak gerçekleşiyordu.”³¹ diye yazacaktır.

Daha önceki yıllarda ayrı ayrı kitaplaşan “Mağara ve Işık” (1969), “Ölümden Sonra Kalkış” (1970), “Allah’a İnanma ve İnsanlık” (1970) isimli eserleri, bazı yazıların da ilavesiyle hem bir bütünlüğe hem de yeni bir isme kavuşurlar: “Ruhun Dirilişi”. Eser, Diriliş Yayını olarak çıkar.

Bu yıl Diriliş Yayını olarak çıkan diğer eserleri: Düşünce serisinden “Çağ ve İlham”ın I. cildi, “İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü”, incelemelerden “Yunus Emre”, “Mehmed Âkif”, şiirler serisinin ikinci kitabı “Taha'nın Kitabı/Gül Muştusu” (bir arada) ve şiirler serisinin üçüncü kitabı “Körfez/Şahdamar/Sesler” (bir arada).

Ve bu yıl, “Yeniden doğuşumuzu yaşıyorduk sanki.”³² dediği yıldır.

1975

Diriliş dergisi aylık olarak yayınına devam etmektedir. Uzun şiirlerinden “Zamana Adanmış Sözler” ile “Sabun Yası” ve “Telefon Farkı” şiirleri, ayrıca Max Jacob, Paul Claudel, Guillevic'den yaptığı şiir çevirileri de dergide yayımlanır.

İlk defa kitaplaşan eserleri: Günlük Yazılar serisinin üçüncü kitabı “Sûr” ve şiirlerin dördüncü kitabı olan “Zamana Adanmış Sözler”.

Bu yıl, aynı zamanda, daha önce başka yayınevlerinden çıkan eserlerinin yeni baskılarının Diriliş Yayınları'ndan çıktığı yıl. Bu eserler; Günlük Yazılar serisinden “Sütün”, “Farklar” ve Düşünce serisinden “Dirilişin Çevresinde”, “İslâm” ve “İslâmın Dirilişi”.

Bu yıl aynı zamanda 15 yıl sürecek Lübnan iç savaşının başladığı zamanlar.

1976

Aylık olarak çıkan *Diriliş* dergisi 6 Mayıs tarihinden başlayarak her üç sayısı bir aylığa denk gelecek şekilde ebadı, periyodu ve içeriği değişmiş olarak yeni bir döneme girer. Dördüncü dönem gazete boyundadır. Bazen 2, bazen

³¹ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 5 Şubat 1992, Sayı: 131-132-133, Sayfa: 9.

³² Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 5 Şubat 1992, Sayı: 131-132-133, Sayfa: 11.

de 4 sayfa olarak haftada iki kez çıkar ve adı: “Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü”dür. Makale, yazı serileri, çeviriler dışında derginin muhtevası da değişmiştir artık. Doğudan, Batıdan ve ülkemizden güncel, siyasi ve toplumsal olaylar, haberler yorumlanarak ve kritik edilerek verilmektedir. Anarşi, terör olaylarının sebeplerini ve kaynaklarını ve bundan kurtulmanın çözüm yollarını araştıran ve sorgulayan yazılarla birlikte, Avrupa Birliği, Ortadoğu ve Afrika ülkeleri ile ilgili izlenmesi gereken dış politika perspektifini çizdiği yazıları yayımlanır. Bu dönemdeki yazılarından sonradan kitaplaşacak olan “Varolma Savaşı”, “Çağ ve İlham”ın III. cildini oluşturacak başyazılar, “Gündönümü” ve “Çağdaş Batı Düşüncesinden” isimli eserini oluşturacak Batı düşüncesi ve sanatından çevirileri yer almaktadır.

Diriliş dergisinin bu döneminde; “Üç Şehzade Masalı” şiiri “Leylâ ile Mecnun”un bazı bölümleri, “Çeşmeler” şiiri, “Ayinler” şiirinin I. bölümü yayımlanır. Ayrıca, Paul Valery ve Gerard de Nerval'den şiir, T. Williams, Andre Malraux ve Heidegger'in ölümü üzerine yazılmış yazı çevirileri de yer alır.

Bu yıl da birçok eseri kitaplaşır; Çeviri Şiir serisinden “Batı Şiirlerinden” ve daha önce “Üç Kaside” adıyla yayınlanan eserin genişletilmiş baskısı, bu kez “İslâmın Şiir Anıtlarından” adıyla, girişinde bir incelemeyle birlikte Diriliş Yayınları'ndan çıkar. Düşünce Eserleri serisinden de “Diriliş Neslinin Âmentüsü”, “İnsanlığın Dirilişi” ve “Yitik Cennet” isimli eserleri yayımlanır.

1977

Dirilişin dördüncü dönemi “Pazartesi-Perşembe Günlüğü” gazete boyunda çıkmaya devam etmektedir. İleride aynı adla kitaplaşacak olan “Diriliş Muştusu” ve “Makamda” başlıklı yazı serileri de kaleme almaya başlamıştır. Şiir olarak “Leylâ ile Mecnun”un bazı bölümleri ve “Ayinler”in II, III, IV, V, VI. bölümleri de yine bu yıl yayımlanır. Diriliş tiyatrosunun ilk örneklerinden “Ertelenen Dügün”, hikâyelerden de “İz” ve “Ölü” de bu yıl yayımlanır.

Diriliş Yayınları'ndan kitap bütünlüğüne ulaşmış eserleri bu yıl da birer birer çıkmaya devam eder. Düşünce eserlerinden “Çağ ve İlham”ın II. cildi ve “Gündönümü” isimli eseri ile Şiirler serisinin beşinci kitabı “Ayinler/Çeşmeler” yayımlanır.

1978

Diriliş'in Dördüncü Dönemi "Pazartesi- Perşembe Günlüğü" 3 Ağustos tarihli 60. sayısıyla yayınına ara verir. Derginin bu yıl çıkan sayılarında "Ateş Dansı" şiirinin I, II, III. bölümleri ile Piyes serisinden Fûzulî'den bir uyarlama olan "Armağan" yayımlanır.

Diriliş Yayınları'ndan da Hikâyeler serisinin ilk kitabı olan ve yeni bir teknikle yazılan, bir diriliş yürüyüşünün uzun hikâyesi ya da kısa romanı olan, "Meydan Ortaya Çıktığında"nın ilk baskısı yayımlanır. Dergide yayınlanmadan ilk defa bu eserde yer alan hikâyeler de vardır: "Ziyaret" ve "Kartal".

1979

Diriliş dergisinin Beşinci Dönemi başlar. Dördüncü Dönemde kaldığı 60. sayının devamı ve bu kez aylık olarak, Ekim'de 61. sayısıyla tekrar okurlarıyla buluşmaktadır.

"Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü" döneminde yarım kalan "Diriliş Muştusu" ve "Makamda" adını taşıyan seri yazıları ile "Çağ ve İlham"ın III. cildini oluşturacak başyazıları devam eder. Ayrıca Diriliş düşüncesinin işlendiği öykülerinden, görev ahlâkının başarılı bir anlatımı olan "Geç Kalan Adamın Öyküsü" yayımlanır.

Bu yılın sonunda Sovyet Rusya Afganistan'ı işgal eder. İşgal 9 yıl sürecektir.

1980

Devam eden yazılarının yanında, yine Diriliş öykü örneklerinden "Sade Bir Yüz", "Toprakta Başlayarak" ve "Tuzak ya da Son Günler" yayımlanır.

Diriliş'in aylık Beşinci Dönemi 12 sayı çıkararak Eylül'de yayınlanan 72. sayısıyla sona erer.

Düşünce eserlerinden "Makamda", "Çağ ve İlham"ın III. cildi, "Diriliş Muştusu" ile Şiirler serisinin altıncı kitabı "Leylâ ile Mecnun" Diriliş Yayınları'nın yeni eserleridir.

Âdeta gün be gün geliyorum diyen ihtilâl 12 Eylül'de gerçekleşir... 22 Eylül'de de 8 yıl sürecek İran-İrak savaşı başlar.

1981

İhtilalin etkilerinin devam ettiği belirsizlikler yılı.

1982

Diriliş Yayınları'ndan kitaplaşan yeni eserleri: Hikâye serisinden "Hikâyeler II-Portreler" (*Portreler*'de ilk defa eserle birlikte yayınlanan hikâyeler de vardır. Bunlar: "Dönüş", "Gezi", "Bağbozumu", "Dağ", "Bülbül", "Bekçi", "Kayboluş" ve "Kiralık Bir Ev"dir), Piyes serisinden "Piyesler I" (*Piyesler*'de de ilk defa kitapla birlikte yayınlanan "Perde" ve "Görev" isimli piyesler de yer almaktadır), Deneme serisinden poetik yazıların bir araya geldiği "Edebiyat Yazıları I".

Bu yıl bir ödülün de sahibi olur: Türkiye Yazarlar Birliği'nce, bu yıl ilk baskısını yapan, "Hikâyeler II-Portreler" dolayısıyla "Yılın Hikâyecisi" ödülü.

Dünya bu yıl bir katliama şahit olur. İsrail Lübnan'ı işgal eder ve Beyrut yakınlarında İsrail himayesinde Sabra Şatilla katliamı gerçekleşir.

1983

1991'e kadar sürecek Turgut Özal'lı yıllar başlar.

Diriliş artık günlük gazete olarak çıkmaktadır. *Diriliş*'in 7 Ocak tarihinde başlayan bu Altıncı Dönemi gündüzdür, gazete boyundadır, haber ve yorum ağırlıklıdır. *Diriliş* günlük gazetesinde "Çağ ve İlham" serisinin IV. cildini oluşturacak yazılar, "Gün Saati" isimli eserini oluşturacak başyazılar, "Düşünceler" isimli eserini oluşturacak yazılar ile "Edebiyat Yazıları" serisinin II. cildini oluşturacak sanat ve edebiyat yazıları yayımlanır. Şiirler serisinden "Ateş Dansı"nı meydan getirecek; "Gazel", "Kızkulesi'ne Gazel", "İstanbul'un Hazan Gazeli", "Şehirlerim", "Şairlere ve Şiire Dair Dörtlükler", "Konuk", "Şair", "Yorum", "Kuş", "Bal", "Ninni" isimli şiirleri de gazetede yayımlanır.

Bu yıl büyük bir kaybın yaşandığı yıldır: Necip Fazıl Kısakürek 25 Mayıs'da vefat eder. Günlük çıkan *Diriliş* gazetesinin 26 Mayıs tarihli manşeti "Üstad Necip Fazıl, Bu Fani Âlemden Göçtü", aynı tarihli başyazısının başlığı da "Göklerin Çektiği Kartal" dır. 27 Mayıs tarihli *Diriliş* gazetesinin manşeti de "Üstad Necip Fazıl, O'nu Seven Milletinin Elleri Üzerinde Mânevi Ülkemiz Eyüp Sultan'a Uğurlandı" olacak ve aynı gün de "Som Mermer Gibi" başlıklı başyazısı yayımlanacaktır.

160 gün yaklaşık 5,5 ay günlük olarak çıkan *Diriliş*'in gazete dönemi, maddi imkânsızlıklar, dağıtım sıkıntısı gibi sebeplerle aynı yıl sona erer.

1984-1985

Eserlerinin yeni baskıları *Diriliş* Yayınları'ndan çıkmaya devam eder.

Bulgaristan'da Türkçe konuşma yasağına uymayanlara para cezalarının ke-sildiği ve ibadet yasağına uymayanların işkence adası olarak bilinen Belene'ye gönderildiği yılların başlangıcı... Bulgaristan nüfusunun %15'ine tekabül eden Müslüman Türklerin isimlerini değiştirme, ibadet yasağı getirme ve zorunlu göçe tabi tutmaya yönelik komünist rejimin yürüttüğü asimilasyon hareketi bu yılın (1984) sonunda başlayıp 1991'e kadar devam edecektir. 1990'nın ikinci yarısına kadar devam eden göçlerle Türkiye'ye gelenlerin sayısı da 360 bine ulaşacaktır.

1986

Diriliş Yayınları'ndan günlük gazete döneminde yazdığı yazılar bir-bir kitaplaşır: Düşünce eserlerinden “Düşünceler I”, “Çağ ve İlham” serisinin IV. cildi ile *Günlük Yazılar* serisinin IV. cildi “Gün Saati” ve *Deneme* serisini oluşturan sanat-edebiyat yazılarının II. cildi “Edebiyat Yazıları II”.

1987

Şiirler serisinin VII. kitabı “Ateş Dansı” *Diriliş* Yayınları'ndan çıkar.

Bu yıl, dünya yeni bir kelime ile tanışır: İntifada. Filistin'de İsrail'in iş-gali altındaki Gazze Şeridi'nde genç ve çocuk Filistinlilerin katılımıyla dire-niş genişler.

1988

Günlük gazete olarak çıkışından 5 yıl sonra *Diriliş* bu kez ilk kez de-neyeceği bir periyotla, haftalık olarak çıkar. Yedinci dönemin ilk sayısı 25 Temmuz'da yayınlanır. Bu dönemde *Diriliş*, ileride kitaplaşıp *Diriliş* külliya-tına katılacak olan, Fizikötesi Açısından üst başlığıyla yayınlanan, her sayıda ayrı bir konunun ele alındığı yazıları ve aynı üst başlık altında 17 sayı devam eden kapsamlı incelemesi “Medeniyetimizin Büyük Krizi”, ile “Mevlâna”, “Ku-rumlar” üst başlığını taşıyan yazıları, ayrıca ekonomi, iç ve dış politika ile ak-tüel konuların kritiklerinin yer aldığı makaleleri, sanat-edebiyat yazılarını içe-ren bir çeşitlilikle çıkar. Ayrıca henüz kitaplaşmamış “Hâtıralar”, İç Politika ve

Dış Politika yazıları, “Siyasi Bir Portre: Turgut Özal” seri yazısı, haftalık dö-nemde yer alan yazı dizileridir.

Bir zamanlar bir medeniyet merkezi ve şehri iken parçalanmış İslâm ülke-leri ve şehirlerinin düşüşlerinin, hali hazırdaki durumlarının hüznüyle anlatıl-dığı, *diriliş* umudunun ve özleminin her bölümde yinelenen 13 bölümden oluş-an “Alinyazısı Saati” ile La Fontaine'in *Ağustos Böceği ile Karınca* şiirine reddiye olan adı tembelliğiyle ve vurdumduymazlığı ile kötüye çıkan Ağus-tos böceğine bir iade-i itibar şiiri olan “Ağustos Böceği Bir Meşaledir” bu dö-nemde yayımlanan şiirlerdir.

Bu yılın sonunda Yazarlar Birliği, “Fikir, sanat ve kültür hayatımıza uzun süreli hizmetlerinden dolayı Yılın Üstün Başarılı Kültür Adamı, Üstün Hiz-met Ödülü”nün verildiğini duyurur.

15 Kasım'da Filistin devleti kurulur.

1989

Diriliş dergisi haftalık olarak yayını sürdürür. Derginin çıkışından 1992 yılına kadar, devam eden seri yazılarının yanında iç ve dış politika analizleriyle, Batı dünyasındaki gelişmeleri, Ortadoğu'yu bekleyen tehlike-leri, iç siyasetteki tıkanmaları ele aldığı, siyasi krizlerimizi tarihi kökleriyle tahlil ettiği, kısa, orta, uzun vadeli çözümlerin yer aldığı yazıları da yer alır. Örneğin, siyasi hayatımızda her seferinde bir krize ve çözümsüzlüğe se-bep olan, (12 Eylül İhtilâli'nin gerekçelerinden biri Meclisin Cumhurbaş-kanını seçmemesi idi) yapılacak Cumhurbaşkanlığı seçimi dolayısıyla bu yıllar için çok yeni olan, Cumhurbaşkanını halkın seçmesi fikrini ele aldığı yazı dizileri kaleme alır.

Ayrıca, 23 Haziran tarihli *Diriliş*'te, Rusya ile Almanya arasındaki iliş-kileri tahlil ettiği “Karşılıklı Oyunlar” başlıklı yazısında dünyadaki siyasi ge-lişmeleri doğru teşhis etme konusunda öngörüsünü “bir sabah uyandı-ğımızda iki Almanya'nın birleştiğinin ilân edildiğini duyarsak, bunu bir sürpriz saymamalıyız”³³ diyerek dile getirir. Ve o zamanlar henüz ortada somut bir belirti yokken, iki Almanya, çok hızlı gelişen bir süreçle 3 Ekim 1990'da res-men birleşirler.

³³ D. [Karakoç, Sezai], *Karşılıklı Oyunlar*, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 23 Ha-ziran 1989, Sayı: 49, Sayfa:

Şiirler serisinin VIII. kitabı “Alinyazısı Saati” başlıklı uzun şiirinin ilk baskısı Diriliş Yayınları’ndan çıkar.

1984’un son aylarında başlayan Bulgaristan komünist rejiminin Müslüman Türklere uyguladığı asimilasyon hareketini te’lin için Taksim’de yapılacak mitingin haberi Diriliş’te “Zulme Karşı” başlığıyla verilecek “vakur bir şekilde Taksim mitingine katılacak kardeşlerimizi yürekten alkışlıyor ve bu vesileyle, vaktiyle yazılmış bu marşı kendilerine ithaf etmekten onur duyduğumuzu belirten kıvancı yaşıyoruz” denildikten sonra 5 dörtlükten meydana gelen “Gelecek Vakitlerin Marşı” yayımlanacaktır.

Kasım’da Soğuk Savaş döneminin sembollerinden Berlin Duvarı yıkılır ve iki Almanya birleşir.

1990

Dışta, 1922’de kurulan Sovyetler Birliği’nin 69 yıl sonra Rusya’ya dönüşürecek olayların başladığı yıl. 20 Ocak’ta Azerbaycan Bakü’ye Kızılordu’nun gerçekleştirdiği ağır silâhlarla yapılan baskın, SSCB’nin sonunu getirecek süreç dağılmayla yani 15 cumhuriyetin bağımsızlığını ilan etmesiyle sonuçlanacaktır. Bu kanlı baskının emrini veren Gorbaçov’a ise baskından 11 ay sonra Nobel Barış Ödülü verilecektir.

İçte ise yeniden Demirel’li, Ecevit’li, Erbakan’lı yıllar...

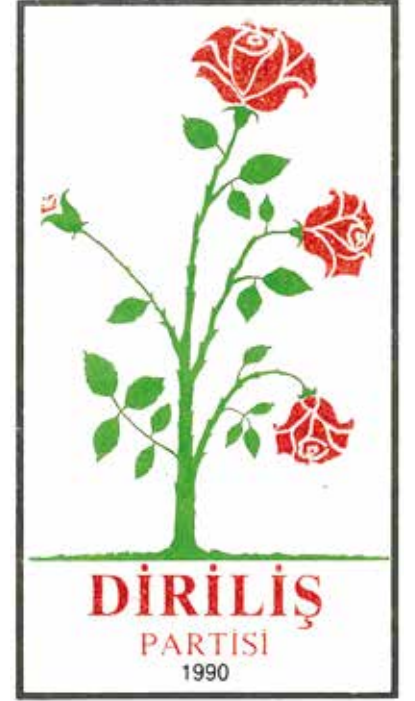
Diriliş dergisi haftalık olarak yayınına devam eder. Devam eden seri yazılarının dışında bu yıl; Louis Gillet’den “Dante ve İslâm” başlıklı çevirisi “Rimbaud ve İslâm” başlıklı inceleme yazısı yayınlanır.

1960’tan başlayarak dergi-gazete olarak yayınına 7 dönem halinde gerçekleştiren ve eserleriyle şiirden düşünceye ve sanatın çeşitli alanlarına yayılan diriliş öğretisi artık yeni bir görünümle, siyaset ve aksiyon olarak karşımızdadır: Diriliş Partisi. 26 Mart’ta kurulan Diriliş Partisi’nin 147 maddelik programını kaleme alır. Programın ilk maddesi: “Ana ilkemiz, hakikattir.” Partinin amblemini de “güller açmış gül ağacı”, amacını da üç kelimedede özetler: “hakikat, adalet, fazilet”.

3 Ağustos’ta Irak’ın Kuveyt’i işgali ve bu yüzden ortaya çıkan krizin sonuçlarının ve geleceğinin tahlil edildiği ve çözüm önerilerinin ortaya konduğu “Kuveyt Krizi Konusundaki Görüşümüz” başlıklı bildiri yayımlar.

Diriliş Partisi’nin teşkilatlanma çalışmaları çerçevesinde “Bayram Mektubu”, “Konyalılara, Adanalılara, Erzurumlulara, ve İzmirliilere” hitaben mektuplar kaleme alır.

Irak’ın Kuveyt’i işgal etmesinden sonra bu yılın önemli bir başka olayı 22 Mayıs’ta Kuzey ve Güney Yemen’in birleşme kararı alması Lübnan’da 25 yıl devam eden iç savaşın sona ermesidir.

1991

Diriliş dergisi haftalık yayını aralıklarla da olsa sürdürdüğü yıl.

Şimdiye kadar eserleriyle yaptığı geniş perspektifli tahlilleri bu kez Diriliş Partisi çalışmaları dolayısıyla yayınladığı bildirilerle ve mektuplarla, konuşmalarla iç ve dış siyasete dair çözüm önerilerini dile getirir. Bu yıl yayınlanan “Diriliş Bildirisi” ile çok partili hayata geçişimizle başlayan 40 yıllık süreci tahlil edecek, “millet” ve “devlet” kavramlarını sosyolojik muhtevası ve tarihsel dinamikleri ile ele alacaktır. Ve yayınlanan Diriliş Bildirisi’nde “Tam anlamıyla özgün, geçmiş deneyleri hesaba katan bir DİRİLİŞ MODELİ çağın en parlak gerçekleşimi olarak güneşin altında bir anıt gibi yükselecektir.” diyecektir.

Diriliş Partisi’nin kuruluşunda
Ankara Genel Merkez’de, Mart 1996

Diriliş Partisi Ankara Genel Merkezi'ndeki kuruluş çalışmaları sırasında, Mart 1996.

Bursa Fomara Meydan Konuşmasından. 13 Temmuz 1991.

Güncel olaylara ilişkin birçok bildiri- nin kaleme alındığı yıl: Amerika'nın Irak'ı bombalamasıyla ortaya çıkan Körfez Savaşı dolayısıyla Ocak ve Şubat aylarında; Mart ayında, Ermenistan'ın Karabağ'ı işgaliyle ortaya çıkan krize; Nisan ayında da Bosna'da Sırp'ların gerçekleştirdikleri katliama yönelik çözüm önerilerini kaleme aldığı bildiriler bunlardan bazıları.

Diriliş Partisi'nin Şehzadebaşı'ndaki İstanbul İl Merkezinde her cumartesi akşamı ve Ankara Genel Merkezde de ayda bir soru cevaplı sohbetler yapar.

Bu yıl, XII.sı Türkiye'de yapılan, Dünya Şairleri Kongresi'nde "World Academy of Arts and Culture" ödülünün sahibi olur.

Diriliş Partisi çalışmaları çerçevesinde ilk konferansı "Diriliş Çağı" adıyla 16 Mayıs'ta Pendik'de Belediye Kültürevi'nde, ilk meydan konuşmasını da "Kutlu Millet Gerçeği" adıyla 13 Temmuz'da Bursa Fomara Meydanı'nda, ikincisini de "Yüce Devlet Gerçeği" adıyla 17 Ağustos'da Adapazarı Gar Meydanı'nda yapar.

Bu yıl, Rusya ve Doğu Avrupa ülkelerinden 1 milyona ulaşan Yahudi İsrail'e göç eder. Ardından 15 bin Etiyopyalı Yahudi İsrail'e nakledilir. ABD öncülüğündeki "koalisyon güçleri" Kuveyt'i kurtarmak için Irak'a operasyon gerçekleştirir. Irak yaklaşık 3 ay sonra BM'in şartlarını kabul ederek ateşkesi kabul eder. Irak ordusu Mart başlarında ülkesinde bulunan Kürt ve Şiilere karşı katliam gerçekleştirir. 1 Milyonu aşkın kuzey Iraklı Kürt Türkiye'ye sığınır. Bu yılın bütün dünyayı ilgilendiren en önemli olaylarından biri de Sovyetler Birliği'nin tam olarak dağılmasıdır.

1992

7 Ocak'ta Ankara'da, Diriliş Partisi Genel Merkezi'nde, *Zaman* gazetesinden Fehmi Kuru'ya; 20 Ocak'ta da, Diriliş Partisi İstanbul İl Merkezinde, *Türkiye* gazetesinden Nurettin Çakan'a röportaj verir. Röportajlardan ilki 12 Ocak'ta *Zaman* gazetesinde, ikincisi de röportajın yapıldığı tarihten 2 ay sonra 26 Mart-2 Nisan tarihleri arasında parça parça 8 günde *Türkiye* gazetesinde yayımlanır.

Eskişehir'deki konferansın afişi.

Yayınını parti çalışmaları dolayısıyla aralıklarla sürdüren *Diriliş* dergisi 4,5 ay sonra 5 Şubat'ta 3 sayıyı (131-132-133) bir arada çıkarır. Böylece Yedinci Dönemin son sayısı da yayınlanmış olur.

Diriliş Partisi çalışmaları konferanslarla devam etmektedir. "Ülkemizin Geleceği" adıyla 12 Şubat'ta Bursa'da 2. konferansını, 3. konferansını da, 2 Mayıs'ta Ankara'da yine aynı başlıkla Kocatepe Diyanet Vakfı Konferans Salonu'nda Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (ESAV)'ın düzenlemesiyle verir.

1993

Bahçelievler Belediyesi, Necip Fazıl Kısakürek adını verdiği kültür merkezinin ilk faaliyeti olarak "Sezai Karakoç Günleri" adıyla iki gün süren, şair ve yazarların konuşmacı olarak katıldığı bir etkinlik düzenler. 6 Mart tarihli programın konusu "Sezai Karakoç'un Düşüncesi", 7 Mart tarihli programın konusu da "Sezai Karakoç'un Şiiri ve Sanatı"dır.

Diriliş Partisi Elazığ İl Teşkilatının kurulması sebebiyle 24 Nisan'da Elazığ'da kapalı salon konuşması yapar.

Boyabat'taki bayramlaşma ve sohbet toplantısından sonra Boyabat Kalesi gezisi, 2 Haziran 1993.

Elazığ İl Merkezi'nin açılışında Harput gezisi sırasında. (1993)

Eskişehir'deki konferans sırasında

Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası toplantı salonundaki konferanstan.

1-5 Haziran 1993'deki Ramazan Bayramı dolayısıyla Karedeniz Bölgesi'ne yapılan bayramlaşma gezisi sırasında Kastamonu'dan. (2 Haziran 1993)

Daha önce kuruluşları gerçekleşen Adapazarı, Boyabat, Görele, Eskişehir teşkilatlarına Ramazan Bayramı dolayısıyla gezi düzenlenir. 1-5 Haziran tarihlerini kapsayan gezi vesilesiyle önce Adapazarı, sonra Kastamonu üzerinden Boyabat, oradan da Samsun üzerinden Görele'ye gidilir. Orada bayramlaşmalar ve sohbet konuşmaları yapar. Dönüşte Kırıkkale üzerinden Ankara ve Eskişehir'de bayramlaşma ve sohbet konuşmaları gerçekleşir.

“Dünya Görüşümüz Diriliş” adıyla 3 Ekim'de Eskişehir Ticaret Odası Konferans Salonunda, “Medeniyetimizin Dirilişi” adıyla da 3 Aralık'ta Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası Toplantı Salonu'nda, Diriliş Partisi çalışmalarını kapsamında konferanslar verir.

ABD güçleri Bağdat'ı bombalar. İsrail ve FKÖ, Oslo Antlaşması'nı imzalar.

1994

Diriliş Partisi, Birinci Olağan Büyük Kongresi'ni Temmuz ayında Ankara'da gerçekleştirir. Oybirliği ile ikinci kez Genel Başkan seçilir.

5 Haziran'da Eskişehir'de, Diriliş Partisi'nin düzenlediği, Ticaret Odası Konferans Salonu'nda “Kaybolan Hakikat” konulu konferansı verir.

Pendik Meydan Konuşması sonrasında, 21 Ekim 1995.

8 Ağustos'ta, çözümsüzlüğe saplanan, dolayısıyla tıkanan siyasi hayatın 3 temel problemine; Anayasa değişikliği, Kıbrıs konusu ve Güneydoğu sorunu hakkında çözüm önerilerinin yer aldığı mektubunu, Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Başbakan, Bakanlar, Siyasi Parti Liderleri, Bilim Adamları, Gazeteciler, TV Yöneticilerine gönderir.

Ekim 1994'te yayınladığı "Diriliş Bildirisi"yle, ülkemizin medeniyet kökleriyle barışık, gücünü ondan alan ve gelecek vizyonunu içeren, iç ve dış siyaseti kucaklayan geniş bir perspektifini çizer. "Büyük ve güçlü devlet" olma idealini ortaya koyar.

Ara seçim dolayısıyla (22 milletvekili adayının da gösterildiği, eğer iptal edilmeseydi Diriliş Partisi'nin katıldığı ilk seçim olacaktı, sonradan iptal edildi) Diriliş Partisi'nin tanıtımı için şiirden düşünceye, bildiriden siyasî hayatın analizine kadar birçok metnin yer aldığı "Diriliş Işığı" gazetesini Aralık'ta yayımlar.

1995

Diriliş Partisi faaliyetleri çerçevesinde aylık sohbetler devam etmektedir. Her ayın ilk cumartesi İstanbul'da, ikinci cumartesi Bursa'da, üçüncü cumartesi Adapazarı'nda, son cumartesi ise Ankara'da soru cevaplı sohbetler yapar.

Nisan ayında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde "Sezai Karakoç'un Şiiri" adıyla şair ve yazarların konuşmacı olarak katıldığı bir program düzenlenir.

Diriliş Partisi'nin Gebze ilçe teşkilatının açılması sebebiyle 20 Mayıs'ta Gebze'de kapalı salon konuşması yapar.

Haftalık *Diriliş* dergisi döneminde "Fizikötesi Açısından" üst başlığı ile yayınlanan yazıları III cilt halinde "Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi" ismiyle Diriliş Yayınları'ndan çıkar.

Diriliş Partisi'nin Niğde İl Teşkilatının kurulması sebebiyle 26 Mayıs'ta Niğde'de kapalı salon konuşması yapar.

Diriliş Partisi meydan konuşmalarının üçüncüsü 18 Haziran'da "Millet Toplantısı" adıyla Pendik İskele Meydanı'nda, dördüncüsü de 21 Ekim'de "Batı ve Biz" adıyla Eskişehir Odun Pazarı Meydanı'ndan gerçekleşir.

Bu yıl aynı zamanda, uzun süredir imkânsızlık sebebiyle yeni baskıları yapılamayan Diriliş eserlerinin yeni baskılarının yapıldığı yayın yılı.

1996

Ocak ayında Diriliş Partisi hakkında iki seçim üst üste seçime katılmadığı için Anayasa Mahkemesi'nde kapatma davası açılır. (Siyasi Partiler Kanunu'na göre bir siyasi partinin seçime katılabilmesi için illerin en az üçte ikisinde ve teşkilat kurulan illerdeki ilçelerin de yine üçte ikisinde teşkilatlanması şartı aranması sebebiyle).

Bu yıl haftalık *Diriliş* dergisi döneminde yayımlanan yazılarının kitaplaştığı yıl. Dergideki Başyazılar'ı Düşünce serisi eserlerinden "Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı" adıyla II cilt olarak, yine Düşünce serisi eserlerinden "Unutuş ve Hatırlayış"; Deneme serisinin III. kitabı da "Edebiyat Yazılar III – Eğik Ehlamlar" adıyla; İnceleme serisinin III. kitabı "Mevlâna" ve Röportaj serisinin ilk kitabı da 1992 yılında *Zaman ve Türkiye Gazetesi*'nde yayınlanan röportajlarının yer aldığı "Tarihin Yol Ağzında" adıyla Diriliş Yayınları'ndan çıkar.

Kasım ayı sonunda Anayasa Mahkemesi'nde Diriliş Partisi'nin kapatılmaması için sözlü savunma yapar. Diriliş Partisi'nin "popülizm yapmadığı için gelişmediğini", partinin "sadece bir örgüt değil, bir ruh" olduğunu, "Partileri ayakta tutan" şeyin de "para ve örgüt değil, bu ruh" olduğunu, yani "fedakârlık ruhu, ülke için bir şeyler yapma ideali" olduğunu söyler.

1997

1996'da kurulan Erbakan-Tansu Çiller hükümetine 28 Şubat'ta Milli Güvenlik Kurulu toplantısında muhtıra verilir. Daha sonra postmodern darbe adıyla da anılacak ve bir sürece dönüşecek dönem başlar.

Bu yıl da yeni eserleri Diriliş Yayınları'ndan çıkmaya devam eder. Düşünce serisinden "Varolma Savaşı", "Düşünceler II – Kurumlar", ve Batı düşüncesi ve sanatından çevirilerin yer aldığı "Çağdaş Batı Düşüncesinden" ve Piyes serisinden Füzulî'den bir uyarılma olan "Armağan" yayımlanır.

Temmuz'da, Anayasa Mahkemesi'nde Diriliş Partisi'ne iki seçim üst üste seçime girmediği için açılan kapatma davası sonuçlanır. Mahkeme 5'e karşı 6 oyla Diriliş Partisi'nin kapatılmasına karar verir.

1998

"Monna Rosa" dergilerde yayınlandığı tarihten 46 yıl sonra Şiirler serisinin IX. kitabı olarak Diriliş Yayınları'ndan çıkar. Eser büyük bir ilgiyle karşılanır.

Eserin yayını dolayısıyla dergi ve gazetelerde birçok yazı yayımlanır; dergiler de özel sayı ve dosyalarıyla eseri selamlarlar.

1999

Bu yılın 17 Ağustos'unda 18 binden fazla can kaybına ve büyük hasara yol açan özelde Marmara bölgesini ama genel olarak ülkemizi etkisi altına alan büyük deprem yaşanır.

2000

Bu yıl, edebiyatımız, medeniyetimizin şiiri olan büyük bir eserin, bir bütün halinde çıkışına şahit olur: "Gün Doğmadan". 1951'den itibaren dergilerde ve 1959'dan başlayarak da tek tek kitap olarak yayınlanan 9 şiir kitabı ve 49 yıllık şiir verimi kronolojik olarak hazırlanarak "Gün Doğmadan" adıyla Haziran ayında Diriliş Yayınları'ndan çıkar. İlgiyle karşılanan eserle ilgili yazılar yayımlanır, dergi özel sayıları yapılır.

2001

Diriliş Partisi dönemimdeki 6 konferansın ve 4 meydan konuşmasının yayın hazırlıklarının yapıldığı yıl.

ABD'de sonuçları bilhassa İslâm Âlemi'ni etkileyecek 3 bin kişinin hayatını kaybettiği 11 Eylül saldırısı gerçekleşir.

2002

Diriliş Partisi dönemindeki ilk 2 konferansı (12 Şubat 1992 Bursa, 2 Mayıs 1992 Ankara) "Çıkış Yolu I-Ülkemizin Geleceği" adıyla; daha sonraki tarihlerde yapılan 4 konferansı da (16 Mayıs 1991 Pendik, 3 Ekim 1993 Eskişehir, 3 Aralık 1993 Adapazarı ve 5 Haziran 1994 Eskişehir) "Çıkış Yolu II-Medeniyetimizin Dirilişi" adıyla Diriliş Yayınları'ndan çıkar.

Kasım seçimleriyle birlikte siyasi hayatımızda AK partili yılların başlangıcı.

2003

7 Mayıs'ta 43. verilen "Türk Dili" ödüllerinin "Türkçeyi topluma örnek olacak şekilde iyi ve doğru kullanma" dalında ödülün sahibi olur.

Diriliş Partisi döneminde (13 Temmuz 1991 Bursa Fomara Meydanı, 17 Ağustos 1991 Adapazarı Gar Meydanı, 18 Haziran 1995'te Pendik İskele Meydanı ve 21 Ekim 1995'de de Eskişehir Odun Pazarı'nda) yapılan 4 meydan konuşması "Çıkış Yolu III- Kutlu Millet Gerçeği" adıyla Diriliş Yayınları'ndan çıkar.

Irak, ABD öncülüğündeki koalisyon güçleri tarafından Irak'ı Özgürleştirme Operasyonu adı altında işgal edilir.

2004

Şimdiye kadar yazdığı ve eserlerine dağılmış ya da dergi sayfalarında kalmış bulunan oruç ve bayramla ilgili yazılarının bir araya geldiği eser "Saman yolunda Ziyafet" adıyla Diriliş Yayınları'ndan çıkar. Ayrıca bu eser için yazılan ve bir nevi Sezai Karakoç'un Ramazan biyografisi niteliğindeki "Ramazanın Aynasında Hayat" isimli yazı da eserde yer alır.

2005- 2006

2005'in 10 Ocağında Ukrayna Turuncu Devrim'e sahne oldu. 30 Ocak'ta Irak'ta halk Saddam rejiminin devrilmesinin ardından yapılan ilk demokratik seçimler için sandık başına gitti. 14 Şubat'ta dünya yeni bir gelişmeye şahit oldu: Lübnan eski başbakanı Refik Hariri'nin konvoyuna düzenlenen saldırıda Hariri ve beraberindeki 20 kişi öldü. Hariri suikasti sonrası başlayan süreçte Suriye, Lübnan'daki 29 yıllık askeri varlığını sona erdirdi.

3 Ekim 2005 tarihi Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinin başladığı tarih oldu.

Kahramanmaraş Belediyesi 1-2 Nisan 2006'da "Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu" düzenler. İki gün ve dört oturum süren sempozyuma katılan birçok bilim adamı, yazar, araştırmacı bildirilerini sunar. Ayrıca üniversite öğretim görevlileri ile öğretmenler arasında "Sezai Karakoç'un Şiirleri" konulu inceleme, tahlil yarışması ile yine sempozyum bünyesinde üniversite öğrencileri arasında yapılan "Sezai Karakoç'un Sanat Edebiyat ve Düşünce Yaklaşımı" konulu makale yarışması düzenlenir ve dereceye girenler belirlenip ödüllendirilir. Ayrıca sempozyum etkinlikleri içerisinde kısa bir belgesel gösterimi de yapılır. Katılımcı bilim adamlarının bildirileri ile yarışmalarda derece alan yazılar sempozyum kitabında yayımlanır.

Bir ay sürecek binden fazla sivil Lübnanlının hayatını kaybettiği Lübnan-İsrail savaşı Temmuz'da başlar.

2007

Kültür Bakanlığı, 4 Ocak'ta, 2006 yılı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nün sahibinin Sezai Karakoç olduğunu açıklar. Ödül gerekçesi: "Karakoç; insanda, insanî duyguların canlı algılar halinde yaşayarak gittiği büyük şiir yatağında akması; insanlık macerasında ruhun ve milletimiz özelinde yüksek bir ifadeye kavuşmuş olan tarihin yeniden yapılanma fırtınalarını şiirlerinde yansıtmaya sebebiyle ödüle layık görüldü" cümleleriyle duyurulan Bakanlık açıklamasında; "Şiirlerinde çarpıcı benzetme ve imgelerle, daha önce denenmemiş sentezlere ulaşan bir sanatçı olarak tanınan Karakoç, Türk edebiyat dünyasında mümtaz bir yere sahip bulunmaktadır" ifadeleriyle açıklanır.

1 Şubat'ta Kültür Bakanlığı'na yazdığı yazı ile teşekkürleri ile birlikte tören yapılmamasını, verilmesi gelenek olan plaketin adresine gönderilmesini, maddi ödeme söz konusu ise onun da Bakanlığın kültür hizmetlerinde harcanmak üzere alkonmasını ister.

Bu yıl ödül dolayısıyla Televizyonlarda programların, gazete ve dergilerde yazıların kaleme alındığı ve dergi özel bölümlerinin de yapıldığı yıldır.

30 Mart'ta İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. tarafından Cemal Reşit Rey salonunda bir program düzenlenir. Hayatı ve eserlerini konu alan sinevizyon gösterisinin ardından, şiir dinletisinin de gerçekleştirildiği programa katılan aydınlar tarafından düşüncesi ve şiiri anlatılır.

16 Nisan'da İçişleri Bakanlığına yapılan müracaatla Diriliş siyasi hayata yeni bir isimle başlar: Yüce Diriliş Partisi. Partinin amblemini oluşturan kompozisyon yayınlanan tüzüğünde "dolunay, güller açmış gül ağacı ve yol" olarak ifade edilir. Yüce Diriliş Partisi programının gerekçe bölümünde "kutlu ülkemizin baştan sona bayındır hale gelmesi, büyük milletimizin bugününün ve yarınının güvence altına alınması, idealimizin özünü ve kapsamını oluşturmaktadır" denilmektedir. Amaç maddesi şu cümlelerle özetlenir; "hakikat, adalet ve fazilet."

23 Nisan'da "Cumhurbaşkanlığı Seçimi" başlıklı bildiriyle siyasi gündemi belirleyen cumhurbaşkanlığı seçimi ve onunla ilgili Anayasa'nın 102. maddesi hükmünün yorumu konusundaki görüşlerini açıkladı:

İstanbul İl Merkezi'nde bir konuşması sırasında.

"Gönümüz ise, cumhurbaşkanını halkın seçmesini istemektedir. Bu, partimizin programında mevcuttur. Avrupa'da, Amerika'da ve birçok ülkede devlet başkanını halk seçmektedir. Milletimizin bu en doğal hakkını ondan esirgemeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Milletimizin, bugüne kadar yapılan seçimlerde gösterdiği feraset ve olgunluğu, bu konuda da göstereceği kuşkusuzdur..."

İlgili herkese şunu derim:

En kısa zamanda, cumhurbaşkanını, öbür seçimlerle birlikte halka seçtirerek, onun olağanüstü yeteneğinin ne harikalar doğuracağını görüyoruz."

Sezai Karakoç partinin kuruluşundan itibaren İstanbul İl Merkezinde her hafta Cumartesi günleri konuşmalar yapar ve her bir konuşmanın özeti niteliğinde 30 basın bildirisi yayımlar. Daha sonra konuşmalara aylık periyotlarla devam eder.³⁴

2008

Yüce Diriliş Partisi İstanbul İl Merkezinde, konuşmalarına aylık olarak devam eder.

Ocak ayında Parti İl Merkezinde yaptığı konuşmada çok tartışılan kavramlardan çağdaşlığı şu cümlesiyle tanımladı:

³⁴ Yüce Diriliş Partisi ve yayımladığı bildiriyle ilgili daha geniş bilgi için bakınız: <http://yucedirilis.org.tr>

“Medeniyetin her alanında batılılar ve doğulularla yarışa girmek ve bu yarış kazanmak demektir çağdaş olmak. Bir okyanustan öbür okyanusa kadar, maddeten ve mânen sağlam, güçlü ve hür islâm dünyasının birlik ve bütünlüğünü gerçekleştirmek demektir çağdaş olmak.”

23 Şubat'ta yayımlanan “Fitne Ortamı ve Mâsûm Millet” başlıklı parti konuşmasında toplumları sarmalayan büyük hastalığa işaret etmiş ve şunları söylemiştir: “Gerek insanlık, gerek islâm ülkeleri ve özellikle ülkemizin tarihi, toplumu allak bullak eden fitne fırtınalarının çalkantıları, kıyım ve yıkıntısıyla doludur. Toplum trajedilerimizin temelinde, hep fitne tohumları ekilidir. Bu gerçek, fitnenin patladığı zaman anlaşılmasa da, er geç ortaya çıkmakta, bir gün mutlaka toplumun fitnede yanıp kavrulmasının kaynağı belirlenmekte, gizli kalmamaktadır. Ancak, bu hakikat çok sonra bilindiğinden, zamanında fitnenin zararlarından korunmak için gereken tedbirler alınmamaktadır.”

Bu yıl iki sempozyum düzenlenir: İlki, 21 Mayıs'ta Ergani Kaymakamlığı tarafından düzenlenen, daha çok akademisyenlerin katıldığı ve iki oturum halinde gerçekleşen “Şair Memleketinde Sezai Karakoç Sempozyumu”; ikincisi de 15 Kasım'da Fatih Belediyesi tarafından yapılan, 1 gün süren, şair, yazar, akademisyenlerin sanatına ve düşüncesine ilişkin bildirimlerini sundukları “Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu”.

27 Aralık'ta İsrail Gazze'yi bombardımana başlar. 3 Ocak 2009'da karadan işgal etmesine kadar devam edecek olan bu bombardımandan geriye harap hale gelen Gazze ve 1500 can kaybı kalır. Nitekim saldırılar fasillarla devam edecektir. 8 Haziran 2014'te tekrar karadan ve havadan başlayan ve 6 hafta süren saldırılarda da 2500 kişi hayatını kaybedecektir.

2009

29 Ağustos'ta yapılan Yüce Diriliş Partisi'nin Birinci Olağan Kongresi'nde oybirliği ile yeniden genel başkan seçilir. Yaptığı konuşmada: “İdealimiz, amacımız büyük milletimiz için büyük geleceğin inşasıdır” der.

2010

Bu yıl, Mavi Marmara baskını diye tarihe geçecek olayın gerçekleştiği yıl. 27 Mayıs 2010 gecesi Antalya limanından hareket eden 3 büyük gemi ile abluka altındaki Gazze'ye gıda, yiyecek, giyim, tıbbi ve inşaat malzemeleri

taşıyan ve tamamı 5 gemiden meydana gelen filoda aralarında Almanya, İsveç, Kuveyt'ten milletvekilleri, akademisyen ve yazarların olduğu 32 farklı ülkeden 700'e yakın yolcu bulunan, ayrıca uluslararası birçok basın kuruluşunun da bulunduğu filoya İsrail tarafından 31 Mayıs sabaha doğru gemiye çıkartma yapılarak saldırı düzenlenir. 9 kişinin hayatını kaybettiği saldırıda 56 kişi de yaralanır. Yaralıların arasında bulunan 1 Türk vatandaşımız 4 yıl boyunca sürdürdüğü yaşam mücadelesinin ardından 2014 yılında hayatını kaybedecektir.

Üstad 4 Haziran'da yayımladığı bildiri: “Gönüllü insanların ve kuruluşların donatıp yönettiği yardım gemilerine yapılan bu saldırı, sadece, sözüm ona bir devletin kendi başına tertipleyip gerçekleştirdiği saldırısı değil, kendi aralarındaki Soğuk Savaş'ı sona erdirdikten sonra, düşman ilân ettikleri İslâm'a, Batı'nın açtığı TOPYEKÜN SAVAŞ'ın bir gecelik enstantanesi olma özelliğini taşımaktadır.” diyecektir.

Bu yılın bir başka önemli olayı yıl sonunda başlar. Aralık sonlarında Tunus'ta, ardından da Mısır, Yemen, Cezayir ve Ürdün'e sıçrayan ve Ortadoğu'yu etkisi alan “Arap Baharı!” diye adlandırılan ayaklanmaların ardından 23 yıldır Tunus yönetiminde olan Zeynel Abidin Bin Ali ile 30 yıl iktidarda kalan Hüsnü Mübarek iktidarlarını kaybederler. Ayaklanmalar silsilesi önümüzdeki yıldan itibaren Ortadoğu ve Kuzey Afrika'nın tamamına yayılacak ve etkisini sürdürecektir.

2011

Bu yıl edebiyat dalında kendisine “Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü”nü verildiği yıl. 29 Ekim 2011 tarihli *Resmî Gazete*'de yer alan duyuru metni:

“Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü Yönetmeliği”nde, hizmet ve eserleri ile Türk kültür ve sanat hayatına önemli katkılarda bulunan, Ülkemiz kültür ve sanatının yüceltilmesine çalışan Türk vatandaşı ve yabancı uyruklu kişileri ve kurumları, Devlet adına onurlandırmak ve özendirmek amacıyla Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü verilmesi uygun görülmüştür.

Sayın Cumhurbaşkanımız ödülün, her yıl kültür ve sanatın farklı dallarında verilmesi talimatı vermişlerdir. Bu çerçevede, Prof. Dr. Mustafa İsen, M. Emin Kuz, H. Ahmet Sever, Yusuf S. Müftüoğlu, Zeynep Damla Gürel, Prof. Dr. M. Öcal Oğuz, Bayram Bilge Tokel'den oluşan Değerlendirme Kurulu'nun önerisi üzerine, Sayın Cumhurbaşkanımız, 2011 yılı Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödüllerinin,

Sanat Tarihi dalında Prof. Dr. Semavi Eyice'ye,

Edebiyat dalında Sezai Karakoç'a,
Eleştiri alanında Doğan Hızlan'a,
Geleneksel Sanatlar dalında Hasan Çelebi'ye,
Verilmesini uygun görmüşlerdir.

Ödül töreni daha sonra duyurulacak bir tarihte Cumhurbaşkanlığı Çankaya yerleşkesinde yapılacaktır.

Kamuoyuna duyurulur.”

Önceki yıldan devam eden Arap Baharı Yemen'e sıçrar. Şubat'ta Libya iç savaşı başlar. Libya lideri Kaddafi Ekim'de öldürülür. Eylül'de Suriye'de iç savaş başlar.

2012

Diyarbakır Dicle Üniversitesi 47 konuşmacının tebliğ sunduğu 12-14 Nisan tarihlerinde iki gün süren “Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyumu” gerçekleştirir.

Türkiye, İran, Pakistan tarafından 1985'te kurulan, merkezi Tahran'da olan ve 1992'de Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın katılarak böylece 10 Müslüman ülkenin bir araya geldiği Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) tarafından Ekim 2012'de “Tarih, Kültür, Edebiyat ve Güzel Sanatlar Büyük Ödülü” verilir. Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla EİT'ye gönderdiği teşekkür mektubu:

**Ekonomik İşbirliği Teşkilatı 12. Zirve Toplantısı Başkanlığı'na,
Dışişleri Bakanlığı'na ve Kalkınma Bakanlığı'na**

İstanbul, 11 Ekim 2012

BAKÜ

Ortak coğrafya, ortak tarih, ortak kültür ve medeniyete sahip on müslüman ülkenin oluşturduğu Teşkilâtınız, benim gözümde, içinde bulunduğumuz yüzyılın ülkelerarası kuruluşlarının en önemlilerinden biri olarak önümüzde durmaktadır.

Kuruluş'un, tüm Müslüman ülkelerin muhtaç oldukları Büyük İslâm Birliği'nin ortaya çıkmasında başlıca temel taşlarından biri olacağı umudunu taşıyorum.

Bu sebeple, O'nun, yakın gelecekte, önümüzü aydınlatan, Asya'nın Yükselen Güneşi olması için, tarihî – sosyolojik her boyutta büyümesini ve gelişmesini can u gönülden temenni ediyorum.

Şahsım için lütufta bulunduğunuz Edebiyat Ödülü'nden dolayı teşekkürlerimi sunuyor, geçmişte olduğu gibi, gelecekte de Bölgenin ve tüm İslâm Ülkelerinin dünya çapında büyük şairler, düşünürler, bilginler ve bilgiler çıkaracağından, bu alanlarda yapılacak faaliyetlerin ülkemize büyük katkılar yapacağından ve tüm İnsanlığa unutulmaz eserler kazandıracağından kuşku duymuyorum.

Zirve Toplantınızın başarılı geçmesini, Teşkilâtın büyük ilerlemeler kaydetmesini, ve bu yolda gayret sarfeden Ülke Liderlerine, Teşkilât yetkili ve görevlilerine, Zirve'ye katkıda bulunan tüm ülke yetkili ve görevlilerine ve tüm İSLÂM MİLLETİ mensubu kardeşlerime, selâmlarımı, sevgilerimi ve saygılarımı gönderirken, sağlık, esenlik ve mutluluklar diliyorum.”

21 Ekim 2012'de T.C. Tahran Büyükelçiliği'nin katkılarıyla Tahran Yunus Emre Enstitüsü “Hikmet Burcunda Bir Şair, İnsan-ı Kâmil Burcunda Bir Yazar: Sezai Karakoç” Paneli düzenlenir.

Mısır'da “Arap Baharı” ile devrilen Hüsnü Mübarek'ten sonra seçimi kazanarak iktidar olan İhvan-ı Müslimin lideri Muhammed Mursi 30 Haziran'da Cumhurbaşkanı seçilir.

2013

Bu yıl, Trakya Üniversitesi tarafından Türk şiir ve edebiyatının oluşmasına katkılarından dolayı “Onursal Doktora” unvanı verilir. Trakya Üniversitesi'nden yapılan yazılı açıklamada, Edebiyat Fakültesi yönetiminin önerisi, Trakya Üniversitesi Senatosu'nun 14.03.2013 tarih ve 4/1 sayılı kararıyla şair, yazar ve mütefekkir Sezai Karakoç'a ‘Onursal Doktor’ unvanı verildiği duyurulur. Sezai Karakoç'un Türk şiir ve edebiyatına büyük katkıları olduğu ifade edilen açıklamada, “Gelenegimizden gelen öz ve kavram birikimiyle yeni Türk şiir ve edebiyatının oluşmasına katkıda bulunan, Tanzimat'tan bu yana süren değişim sarmalına karşılık, tarihi, sosyolojik metotlarla medeniyetimizin köklerinden kavramlaştırdığı ‘diriliş öğretisini’ sunan sayın Sezai Karakoç'a Edebiyat Fakültesi'nin önerisi ve T. Ü. Senatosu'nun kararıyla ‘Onursal doktor’ unvanı verilmiştir” ifadelerine yer verilir.

Trakya Üniversitesi tarafından verilen Onursal Doktor beratının takdimi sırasında.

27 Nisan'da, İstanbul Çağaloğlu Diriliş Yayınevi'nde Trakya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yener Yörük tarafından ödül beratı takdim edilir. Takdimin akabinde Sezai Karakoç yaptığı konuşmada teşekkürlerini ifade ettikten sonra "Edebiyatımızın, düşünce dünyamızın daha parlak dönemler ve çağlar açmasını diliyorum ve bu da olacaktır inşallah." sözleri basında haber olarak yer alır.

19 Nisan'da Ergani Kaymakamlığı restore edilerek yeni bir çehreye kavuşan eski hükümet konağının giriş katının Sezai Karakoç adına müze haline getirileceğini, ayrıca 16 Mayıs'ta Ergani'de düzenlenecek Sezai Karakoç Sempozyumu'nda müzenin açılacağını açıklar.

Yüce Diriliş Partisi 2. Olağan Büyük Kongresini 20 Nisan'da gerçekleştirir.

Yaklaşık bir yıldır Mısır yönetiminde bulunan Muhammed Mursi iktidarına 3 Temmuz'da askeri darbe gerçekleştirilir.

2014

Bu yıl ülkemiz için seçim yılı oldu. 30 Mart'ta yerel seçimler 10 Ağustos'ta da ilk kez Cumhurbaşkanlığı seçimi yapıldı. Seçimi Recep Tayyip Erdoğan kazanarak Türkiye'nin 12. Cumhurbaşkanı aynı zamanda seçimle gelen ilk cumhurbaşkanı oldu.

1974'den beri 40 yıldır çalışmalarını sürdürdüğü Diriliş Yayınları Nisan ayında Çağaloğlu'ndan Fındıkzade'ye taşındı.

Bu yılın 13 Mayıs'ında ülkemiz millî yas ilan edilen acı bir olay yaşadı. Soma'da 301 madenci göçük altında kaldı. Cumhuriyet tarihinin en çok can kaybı yaşanan iş ve madencilik kazası olarak kayıtlara geçen Soma, iş güvenliği tartışmalarını beraberinde getirdi.

24 Temmuz'da Ramazan Bayramı dolayısıyla yayımladığı mesajda, "İslâm Milleti, birkaç yüzyıllık çilesini doldurmadı. İslâm Coğrafyası kan ağlıyor. Afganistan, Irak, Suriye, Libya'da yangın sürerken, Gazze, Filistin çağın korkunç silahlarıyla yıkılıyor, yok ediliyor. Milletimiz, Asya'da, Afrika'da, dünyanın her tarafında, en meydan yerinde ve en ücra noktada ruhunu Allah'ın gösterdiği doğrultunun dışındaki yollara teslim etmiş olanların düşmanlığıyla çepçevrili.

Müslümanlar uyanmalı, ortak değerlerde buluşmalı, Osmanlı Devletinin yıkılışından sonra yeri boş kalan Büyük İslâm Devleti'ni kurmalıdır. Tek kurtuluş yolu budur.

En gerekli, en güncel, en hayati olan budur. Bunun dışındakiler ikinci plandadır. Bir aylık orucun lisan-ı hâl ile söylediği sanırım budur." dedi.

2015

25 Eylül'de yayımladığı Kurban Bayramı mesajında: "İslâm Âlemi'nin başına gelen küçük ve büyük bütün felâketlerin temelinde, İslâm Milleti ve Ülkesi'nin her meselesini çözecek Büyük Devlet'ten mahrum olmamız gerçeğinin yatmakta olduğu görülmektedir. Bunun da kökünde, İslâm'ı eksik anlama bulunmaktadır.

Atalarımız, baştan beri bu gerçeğin farkında ve bilincinde olarak Büyük Devlet kurmuş ve ne pahasına olursa olsun bunu 20. Milâdî yüzyıla kadar yaşatmışlardır.

Yüz yıldır ondan mahrumuz. Ve bütün mahrumiyetlerimizin kaynağı da budur.

Şunu iyice bilelim ki, zaten olan her felâket, dağılma, yıkılış ve çöküş, kendi diliyle,

bunu söylüyor, İslâm, sadece bir inanış mensupluğu değil, bir hayat tarzı, bir medeniyet yaşantısı ve bir varoluş düşüncesi sahipliğidir.

Bütün derinliği, genişliği, yüksekliği ve bütün boyutlarıyla İslâm'ı yaşamak için BÜYÜK DIRİLİŞ ATILIMI'ni gerçekleştirmek üzere elinden geleni yapmak, her müslümanın ölüm kalım borcudur.” dedi.

Kasım ayında, Bülent Ecevit Üniversitesi (BEÜ), bünyesinde yer alan Farabi Kampüsü Kültür Merkezi'nin, üniversitenin 05. 11. 2015 tarih ve 2015/22 sayılı senato kararı ile isminin “Sezai Karakoç Kültür Merkezi” yapıldığını açıkladı.

20-21 Kasım'da Başbakanlık Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile Malatya İnönü Üniversitesi ve Malatya Yeşilyurt Belediyesi'nin ortaklaşa düzenledikleri “Diriliş Dünya Görüşü ve Sezai Karakoç” Sempozyumu yapıldı.

2016

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Kültür Daire Başkanlığı tarafından Ali Emiri Efendi Kültür Merkezinde 11 Mart'ta akademisyen ve yazarların konuşmacı olarak katıldığı “Bir Nesli Yoğuranlar” isimli program düzenlendi.

Yüce Diriliş Partisi 3. Olağan Büyük Kongresini 29 Mayıs'da gerçekleştirdi. Kongrede yaptığı konuşmada: “Yıllar geçer, devirler değişir, bizim bu şanlı varoluş direnişimiz devam eder ve bir gün ve belki de hiç de beklenmeyen bir gün, muhteşem dirilişini, eşsiz dirilişimizi doğurur. Onun içindir ki, bu umutladır ki, sabırla yerimizde duruyoruz, duracağız.” dedi.

Ülkemizde, 15 Temmuz'da darbe girişimi gerçekleşti.

2017

Cumhurbaşkanı-Başbakan ve Bakanlar Kurulu' şeklindeki parlamenter sistem, 16 Nisan 2017'de yapılan referandumla 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi' olarak adlandırılan başkanlık sistemiyle değiştirildi. AKP ve MHP'nin TBMM gündemine getirdiği yeni sistem, yüzde 51,41 oy oranıyla kabul edildi.

Aralık 2017'de ABD Başkanı Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıdığını açıkladı. Büyük tepki çeken karar, Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmedi.

2018

Bu yıl, Kasım ayında Sakarya Üniversitesi “Kültür ve Edebiyatımızda Sezai Karakoç” paneli; Aralık ayında da Kilis 7 Aralık Üniversitesi tarafından “Diriliş Çağrısı ve Sezai Karakoç” konferansı ve Adıyaman Şehit Akif Güleş İmam Hatip Ortaokulu tarafından “Üstad Sezai Karakoç” konulu söyleşi düzenlendi.

24 Haziran'da, Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimleri gerçekleşti. İlk turda oyların çoğunluğunu alan Recep Tayyip Erdoğan 9 Temmuz'da, 22 ülke liderinin de katıldığı törende yemin etti ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi resmen başladı. 2018 cumhurbaşkanlığı seçimi sonrasında Başbakanlık makamı kaldırıldı, böylece 66. Türkiye Hükümeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında kuruldu.

2019

Mart ayında yerel seçimler yapıldı. Seçim öncesi 5 Mart'ta yayımladığı basın bildirisinde şartlar sebebiyle seçime katılmadıklarını ancak iki ilde bağımsız aday gösterdiklerini, yerel seçim de olsa oy verirken olayları sadece akıl ve mantık veya toplumun bugünü açısından değerlendirmemek gerektiğini, olayları tarihî akışı içinde anlamlandırmalı ve hiçbir olayı tek başına düşünmemeliyiz demiş; çağımızda, ulus devletlerin güvenliği oldukça zayıflamış olduğunu, belli ve büyük bir güce ermemiş devletlerin, ülkelerin tâbi olmaya mahkûm gibi göründükleri, ülkemizin ve milletimizin geleceğini güven altına almak bütün hareketlerimizin temel amacı olmalıdır; bunun için, ülkenin geleceği her zaman birinci gündemdir, isterse seçim yerel seçim olsun, bu seçimde de oy verirken geleceğimizin güvenliği açısından hareket etmeliyiz uyarısında bulunmuştur. Akabinde uyarılarına devam eden Sezai Karakoç:

“Bugün, ABD, Rusya, Çin, Hindistan ve Avrupa Birliği dışındaki devletler, her an istilâya, saldırıya, baskıya, ekonomik-siyasi ve hatta silâhlı müdahalelere mâruz kalabilir. Örnekleri ortadadır. İslâm ülkeleri, altmış yıldır söylediğimiz üzere, birliklerini kurmadıkları için, bugün, bu tehlikeyle karşı karşıyadırlar. Asıl “beka sorunu” budur.

Mısır, Pakistan, İran, Suudi Arabistan ve benzerleri irili ufaklı İslâm ülkelerinin herbiri, bir batı ülkesi veya doğu ülkesi ile ilişki kurarak ayakta kalacağını sanıyor. Heyhat ki bu bir seraptır.

Cumhuriyet Üniversitesi tarafından verilen fahri doktora beratının takdimi.

Ülkemiz de, ne yazık ki, bu durumun dışında değildir.” sözlerine gelecek tehlikeleri işaret etmiştir.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı alanında Fahri Bilim Doktoru unvanı verilir. Üniversite Senatosu'nun 25 Aralık 2019 tarih ve 14/1 sayılı kararıyla verilen Fahri Bilim Doktoru unvanı belgesi 28 Aralık 2019'da Diriliş Yayınları'nda Cumhuriyet Üniversitesi rektörü Alim Yıldız tarafından Sezai Karakoç'a takdim edilir. Rektör Alim Yıldız yaptığı konuşma “Sezai Karakoç, Türk şiirinin, Türk düşüncesinin köşe taşlarından biridir. Onsuz ne Türk edebiyat tarihini ne Türk şiirini anlamak mümkündür ne de düşünce ve inanç tarihini.” derken Sezai Karakoç da teşekkürlerini ifade ettikten sonra, “Sivas, milletimizin ve medeniyetimizin kalelerinden biridir. Şimdi İslâm'ın dirilişinde yeniden o eski kalelik görevini hakıyla ve daha büyük bir coşkunlukla yapacağına eminim. Bütün Sivas'taki üniversite hoca ve öğrencilerine selamlarımı gönderiyorum. Hepsinin İslâm milletinin ve İslâm medeniyetinin yeniden dirilişinde, Sivas'ın eski medeniyet ocakları gibi görev alacaklarını ve başarıya ulaşacağımdan eminim. Üniversitenizin kuruluş yıl dönümü şimdiden kutluyorum. Bütün çalışmalarınızda başarılar diliyorum. Hep birlikte inşallah milletimizin ve medeniyetimizin yeniden dirilişinde elimizden geleni yapacağız ve tarih şahit olacak.” ifadelerini kullanır.

16 Mayıs 2015'de idam cezasına çarptırılan Mısır cumhurbaşkanı Muhammed Mursi 17 Haziran'da mahkemede hayatını kaybeder. Yüce Diriliş Partisi 20 Haziran 2019'da “Muhammed Mursi'nin Şehit Edilişi ve Dolayısıyla” başlığını taşıyan bir bildiri yayımlar.

2020

25 Mayıs'ta yayımladığı Ramazan Bayramı mesajında: “Doğusunda, batısında ve kuzeyinde, yani tüm çevresinde, İslâm Varlığı ve Medeniyetini yanlış tanıyıp ortadan kaldırmak isteyen güçlerin kuşatışı gittikçe daralıp sıkılaştırırken, bu güçler daha çok yıkıcı ve vurucu hâle gelirken, İslâm

Ülkesi'ndeki dağınıklık ve derlenip toparlanamayışın, kendine gelemeyişin, yeniden doğuşu gerçekleştiremeyişin sürüp gitmesi, acılarımızı ve utancımızı kat kat arttırıyor.”

1 Ağustos'ta yayımladığı Kurban Bayramı mesajında da “Her vesileyle söylediğimiz gibi bir kere daha belirtelim ki, Müslümanların çağımızdaki dağınıklıkları ve sahipsizliklerinin giderilmesi için, İSLÂM MİLLETİ, İSLÂM ÜLKESİ, İSLÂM DEVLETİ ve İSLÂM MEDENİYETİ kavramlarının en geniş, en kapsamlı anlamlarıyla işler hale getirilerek, BÜYÜK İSLÂM BİRLİĞİ'nin kurulması ideali, ruhlarda diriltilmeli ve bu idealin gerçekleştirilmesi için de ne gerekiyorsa yapılmalıdır. İSLÂM dünyasının kurtuluşu bu atılımla mümkündür. Aksi, esaret ve köleliktir.” diyecektir.

Ekim ayında Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi meclisinin aldığı kararla “Sezai Karakoç'a Fahri Hemşehrilik Beratı” verilmesinin kabul edildiği kamuoyu ile paylaşıldı.

2021

25 Mayıs'ta yayımladığı Ramazan mesajında Ramazan ve oruçla ilgili düşüncelerini paylaştıktan sonra her zaman olduğu gibi uyarılarını da dile getirmiştir:

“Müslümanlar olarak, olup bitenleri ibretle görüp, gelecek için ders çıkarıp, tam dirilmemizin vakti sayısızca geldi ve neredeyse o mühlet doluyor.

Doğusunda, batısında ve kuzeyinde, yani tüm çevresinde, İslâm Varlığı ve Medeniyetini yanlış tanıyıp ortadan kaldırmak isteyen güçlerin kuşatışı gittikçe daralıp sıkılaşıırken, bu güçler daha çok yıkıcı ve vurucu hâle gelirken, İslâm Ülkesi'ndeki dağınıklık, ve derlenip toparlanamayışın, kendine gelemeyişin, yeniden doğuşu gerçekleştiremeyişin sürüp gitmesi, acılarımızı ve utancımızı kat kat arttırıyor.”

Sezai Karakoç'un kendi imzasıyla son yayımladığı basın bildirisi “İslâmın Savunmasında Kıyamete Kadar Önderimiz ve Örneğimiz Hazreti Hüseyin'i Rahmetle Anıyoruz” başlığı taşıyor. Bu bildirisinin tamamını paylaşıyoruz:

“Daha önceki bildirimlerimizde, konuşmalarımızda ve yazılarımızda belirttiğimiz gibi, milletimiz İslâm Milletinin dünü, bugünü ve yarını içiçe şuurumuzda canlı olarak bulunmalıdır ki hep uyanık olalım ve başımıza gelen felaketleri bir daha yaşamayalım.

Kendi takvimimizin aylarından olan muharrem ayı, yılın ilk ayıdır. Bu ayda tarih içinde İslâm Milletinin geçmişinde dönüm noktaları olan olaylar yazılmış ve anlatılmıştır.

Şüphesiz, bunların içinde en acısı ve kıyamete kadar unutulmayacak ve yüreğimizi yakıp duracak olanı Hz. Hüseyin'in ve kendisiyle birlikte olanların şehadetidir. Hz. Hüseyin, kendisinin ve yakınlarının hayatları, canları pahasına, İslâm'ın gerçek doğrultusundan, anlamından ve amacından saptırılmasına, ruhundan mahrum edilip sadece dış görüntüden ibaret bırakılmasına razı olmamış, karşısındakilerin gücüne bakmaksızın, yanlışa, kötülüğe, zulme ve nankörlüğe karşı durmuş, savaş açmış, Hak ve Hakikatin sancağını gökte dalgalandırmış ve bize, kıyamete kadar, Din yolunda, Hakikat uğrunda savaşma örneği olmuş ve hepimize Hak yolunda savaşma görevini ve geleneğini bir miras olarak bırakmıştır. Bugün de, müslümanlar, birlik ve beraberlik içinde, kendi medeniyetlerini en ileri seviyeye getirerek, insanlık düşmanlarının kötülüklerine engel olmak için ayakta dimdik durmalı,

Kahramanmaraş Belediyesi'nin Fahri Hemşehrilik Beratı takdimi dolayısıyla gerçekleşen ziyaretten.

İstanbul Üniversitesi'nin fahri doktora beratının takdimi sırasında.

Doğu-Batı savaşını önleyerek insanlığı kurtarmalıdır. Bu kurtuluşu Büyük İslâm Birliği'nden başka sağlayacak bir güç de yoktur.

Bu on muharrem gününde, Hazreti Hüseyin'i ve onunla birlikte savaşarak şehit olan yakınlarını rahmetle anar, onların yolunda, dâvamızda bizi diri, muzaffer, yanlışlıklardan korunmuş tutup âhirete yüzü ak ve alnı ak olarak ulaştırmasını Allah'tan dileriz.”

**

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi'nin teklifi ve 5 Ağustos 2021 tarihli oybirliğiyle alınan senato kararıyla Sezai Karakoç'a "Türk Edebiyatı" alanında "Fahri Doktora" verilmiştir. Senatonun "Sanat alanında üstün hizmetler sunduğu kabul edilen Sezai Karakoç'a İstanbul Üniversitesi tarafından Fahri Türk Edebiyatı Doktoru unvanı verilmiştir." diye açıkladığı bu karar

çerçevesinde 24 Eylül 2021 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nin tarihi doktora salonunda bir tören düzenlenmiş, törenin ardından "Sezai Karakoç'a Saygı" paneli gerçekleştirilmiştir. Doktora salonundaki törenin ardından İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Ak'ın başkanlık ettiği bir heyet, şairin çalışmalarını sürdürdüğü Fındıkzade'deki bürosuna giderek "Fahri Doktora" diplomasını bizzat takdim etmiştir.

Fahri doktora takdim töreninde Cumhurbaşkanı Sözcüsü ve Başdanışmanı Prof. Dr. İbrahim Kalın, İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mahmut Ak, İ. Ü. Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Haluk Alkan, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Bölüm Başkanı Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk hazır bulunmuş; İstanbul Üniversitesi Rektörü Mahmut Ak: "İstanbul Üniversitesi olarak Türk şiirine ve düşünce hayatına yaptığı katkılar dolayısıyla Sezai Karakoç'a fahri doktora payesini vermekten şeref duyduğumuzu belirtmek isterim" diyerek Sezai Karakoç'a Fahri Doktora unvanını takdim etmiştir.

**

Bu yılın sonbaharı, Üstadın bu dünyadaki hayatını tamamladığı ebediyete göç ettiği bir zamana da şahit oldu. Fındıkzade'deki evinde 16 Kasım ikindi sularında vefat eden Üstad, 17 Kasım'da ikindi namazının akabinde Şehzadebaşı Camii haziresine defnedildi. Türkiye'nin dört bir yanında 17 Kasım günü binlerce kişi giyabi cenaze namazları kıldı.

Ruhu Şad olsun. Bizlere bıraktığı eşsiz eserleri için minnet ve şükran ve saygıyla...

Eylül 2022'de Üstad'ın iki eseri yayımlandı. İlki Hâtıralar. İki cilt halinde yayımlanan eseri meydana getiren yazılar Diriliş'in haftalık olarak yayımlandığı yedinci döneminde 25 Temmuz 1988'de yayımlanan ilk sayısından başlayarak, son sayısı 5 Şubat 1992'de 3 sayı bir arada yayımlanan, 131-132-133. sayılarında yayımlanmıştı. Sezai Karakoç, derginin her sayısında hatıralarını kronolojik olarak tefrika etmiş, derginin yayınının son bulmasıyla 1974 yılına kadar gelen Hâtıralar da son bulmuştu.

| Bir Gülü Yetiştirmek İçin... |

Yayımlanan ikinci eseri de Genç Müslümana Öğütler-Âdab'l-Mürîd, Muhyiddin İbn Arabî'den Giritli Ahmed Muhtar Efendi'nin Osmanlı Türkçesine çevirdiği bir eser olup Sezai Karakoç tarafında günümüz Türkçesine kazandırılmış ve ilk olarak 1965'te Mesut Cemil mstarıyla Bedir Yayınları tarafından birçok baskı yaparak 2022 yılına kadar yayımlanmıştı. Eserin, Diriliş Yayınları'ndan çıkan bu yeni baskısının son kısmında Osmanlı Türkçesi metni de yer almaktadır.

Sezai Karakoç'un
İdealini Dile Getirme Düşüncesine
Eşlik Eden Araçlar

“... Diriliş, süreklince, kendi rotasını izlemekle birlikte, Yol’u daraltan değil, olanca genişliğiyle korumaya çalışandır. Yol’un genişliğine gölge düşmemesi için titizlerin en titizidir. Kendisine kadar gelen manevi mirasın, o mirası kaç koldan ve yönden gelirse gelsin, tek habbesini ve zerresini feda etmeye razı değildir ve razı olmayacaktır. Kendisiyle birlikte, o manevi mirasa sahip çıkan iyi niyetli bütün kımıldanışları da görmezlikten gelmemiştir ve görmezlikten gelmez. Onları hep takdir etmiştir ve eder. Dirilişin çoğulcu bir gelişim ve oluşum olduğunun bilincini yitirmemeye çalışır böylelikle.”

Biliyoruz ki, Allah’tan başka her şey ve herkes, gelip geçecektir. Şeftali çiçeği renkli baharlardan, bal renkli yazlardan sonra, bir gün yapraklar sararacak ve dökülecek ve sonbahar rüzgârları esecektir. Fakat, bütün bu mevsimler geçtikten sonra, sonraki baharlar ve yazlar için gerekli tohumlar, toprağa düşmüş olacaktır. Baki olan Allah, ve baki kalan, O’na doğru yol almaktır.”

(Diriliş’in Beşinci Dönem çıkışı için yazılan
“Yeniden Çıkış” yazısından: *Diriliş* dergisi,
Ekim 1979, Sayı: 61, Sayfa: 7)

1.

Sezai Karakoç’un Çıkardığı Dergiler

Sezai Karakoç, *Hâtıralar*’ında üniversite yıllarını anlattığı bölümde, 1953-54 kışında, fakülte 4. sınıfta iken ilk kez, kendisini bir dergi çıkarma düşüncesinin meşgul ettiğini¹ “Bir yandan sanat dürtüsü, bir yandan da görev duygusu, idealimi dile getirme düşüncesi, beni kaçınılmaz bir şekilde bir dergi çıkarma fikrine itiyor”² diye yazmaktadır. Bu cümlesinden, onun bu tarihten sonra yapacağı bütün çalışmalara dair saiklerini de öğrenmiş oluyoruz: Sanat dürtüsü, görev duygusu, idealini dile getirme düşüncesi. O ömrü boyunca bu 3 amacını ortaya koyma araçlarını aramak, bulmak ve denemek için yollar yordamlar bulmaya çalışmıştır. Amacının somut göstergeleri, şartların durumuna göre bazen dergi-gazete olmuş, bazen kitaplarının yayımlanması, bazen parti çalışmaları ve konuşmalar, sohbet toplantıları yapma şeklinde tezahür etmiştir. Yukarıdaki üç temel saik aslında “idealini dile getirme düşüncesi”nde somut hale gelmiş oluyor. Bu ise onun “muharrir gücü-idée-force”dur, yani, fikrin kuvvete, aksiyona, hareket ettirici güce dönüşmesidir. Onun entelektüel birikiminin dönem dönem, devir devir başvurduğu araçlarla bugünlere gelmesini erken yaşlarda sahip olduğu “idealini dile getirme” bilincine borçluyuz. Bu bilinç bizlere o araçlar yoluyla ulaştı.

Sezai Karakoç 1960’da çıkarmaya başladığı *Diriliş*’ten önce, *Hâtıralar*’ından öğrendiğimize göre 2 dergi çıkarmıştır. Bunlardan ilki *Yeni Ay*, ikincisi de *Şiir Sanatı*’dır.

¹ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar*, *Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 10.

² Karakoç, Sezai, *Hâtıralar*, *Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 10.

Basılan Ama Yayımlanmayan Bir Dergi: Yeni Ay

1953-54 kışında, Mülkiye’de 4. sınıfta iken 2. sınıfa devam eden Mehmet Şevket Eygi’ye dergi çıkarma düşüncesinden bahseden Sezai Karakoç sahibi Şevket Eygi olmak üzere “Yeni Ay” adında bir dergi çıkarmaya karar verirler. Bundan sonrasını *Hâtıralar*’dan okuyalım:

“Dergi ideolojik karakterde idi. Fakat şiirler ve sanat yazılarına da yer verilmişti. Derginin orta sayfalarında da o gün için aktüel olan Tunus ve Cezayir İstiklâl Savaşları için “Bir Milletın Basübadelmevı” adlı yazım vardı... Dergiye Cemal’den [Süreya] de şiir aldım...”³

Dergi basılır. Ama dağıtıma çıkmadan önce, o zamanki şartların verdiği endişeyle tereddüt geçirirler. Bu tereddüdü gidermek için kendi aralarında bir yol izlemeyi kararlaştırırlar:

“Bütün dâva dergileri kapatılmıştı. Bizimki de ateşli bir dergiydi. Hemen kapatılır, biz de hapsi boylar mıyız diye bir endişeye kapıldık. Bugün bana çocuksu gibi gelen bir çere düşündüm. Şevket’e dergiyi savcıya götürmesini; “bu dergiyi bastık, ama yayınlamadık. Bakınız, bize yayınlamakta mahzur olup olmadığını söyleyiniz” demesini, eğer savcı mahzur görmezse yayınlamayı, yoksa yayınlamamayı önerdim.”⁴

Kitapların, dergilerin toplatıldığı, yazarlara mahkumiyetler verildiği o zamanki atmosferi düşünürsek, bu endişe daha öğrenci olan bu gençleri düşündürür. Sezai Karakoç’un önerdiği çare gerçekleştirilir. *Hâtıralar*’dan öğrendiğimize göre savcı “Deli misiniz.. yayınlarsanız derhal derginiz toplatılır ve siz de içeri girersiniz. Sana memur vereyim, onun nezaretinde imha ediniz” der. Ve tarihte bir başka örneği var mıdır bilinmez ama savcının dediği gibi Şevket Eygi’nin aldığı iki nüsha dışında, basılmış olan *Yeni Ay*’ın bütün nüshaları imha edilir. İki nüshadan biri Üstad’ın eline geçer, sonra o da kaybolur. *Yeni Ay* dergisi doğmadan adı konmuş, sonra da doğumu gerçekleşmiş, ama ortamın, fikre düşünceye tahammülü olmayanların ölümüne sebep olduğu bir yayın olmuştur.

Yeni Ay’ın imha edilmiş sayfaları arasında kalan “Bir Milletın Basübadelmevı” yazısı, Cezayir Kurtuluş Savaşını destanlaştıran bu yazı da, ancak 1960

³ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 11.

⁴ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 11.

yılında yıllara hükmedecek bir adla “Diriliş” adıyla çıkacak derginin ilk sayısında tekrar hayat bulacaktır. Canlı cansız her varlığın bir kaderi var. Fikirlerin de, hayallerinde... Bir milletin dirilişini anlatan Cezayir’le ilgili bu yazı 1953-54 kışında yazılıp dergi sayfalarında yerini alacak, daha gün ışığına çıkmadan bilinmezliğe mahkûm olacak ve 6-7 yıl bekledikten sonra “Yeni Ay” da imha edilen yazı “Diriliş”te dirilecek; “Yeni Ay” gün ışığına çıkamadan batacak ama 6 yıl sonra Diriliş olarak doğacaktır.

Şiir Sanatı Dergisi

Şiir Sanatı dergisinin yayınlanma hikâyesinin çıkışından bir yıl önce başlayan ve *Büyük Doğu* dergisinin yeniden çıkışıyla bitişen bir tarafı var. Necip Fazıl Kısakürek 23 Nisan 1954 tarihinde *Büyük Doğu* dergisini haftalık olarak İstanbul’da tekrar yayınlamaya başlar. Dergi çıkarken Ankara’ya gelmiştir. O zamanlar Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde öğrenci olan ve Ankara’ya her gelişinde Üstad’la görüşen Sezai Karakoç bu gelişinde de görüşmüş, Necip Fazıl da kendisinden “en kısa zamanda İstanbul’a gelip dergide kendisine yardım etmesini” istemiştir. Sezai Karakoç o sıralar 4. sınıftadır. Haziran sınavları yaklaşmıştır. Sınavları verince mezun olacaktır. O zamanki imtihan sistemine göre Haziran’da iki dersten oluşan ve yazılı olan eleme imtihanına girer, geri kalan ve hepsi sözlü olan derslerin sözlü sınavlarına girmeyip rapor alarak o dersleri Eylül ayına bırakır. İstanbul’a gelir.⁵ Dergide çalışmaya başlar. *Büyük Doğu*’nun bu çıkışında Sezai Karakoç “Dünyada Fikir ve Sanat” başlığını taşıyan yazıları da yayımlanmaktadır. Nerdeyse bütün *Büyük Doğu* dergilerinin akıbetine bu çıkışta dahil olur ve 10. sayıda dergi toplatılır. Çünkü derginin bu toplatılan sayısının kapağında *Hâtıralar*’dan öğrendiğimize göre: “Bir iskelet, kafatasında kanayan bir ayyıldız, kafanın üstünde bir iskemle ve iskemlenin üstünde de altı köşeli bir yıldız vardı. İçerde de Menderes’le, İstanbul valisi F. Kerim Gökay ve Patrik Atenagoras’ı samimi bir havada gösteren resimler vardı.”⁶

Büyük Doğu kapandıktan sonra memleketine giden Sezai Karakoç, Eylül ayında imtihanlara girmek üzere Ankara’ya döner. Sözlü imtihanlarını çok iyi

⁵ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 10-11.

⁶ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 11.

bir şekilde verir, yalnız bir dersin sınavında uykusuzluk ve yaşanan aksilikler, fakülte bürosunda çalışan memurun imtihan sonucu ile ilgili aceleci açıklamaları yüzünden bir dersten kaldığını öğrenince kalan iki dersin imtihanına da girmez. Sınıfta kalmıştır, sınıf tekrarı yapmak zorundadır. Bu duygularını *Hâtıralar*'ında şöyle anlatmaktadır;

“Tahsil hayatı boyunca hep başarılı olan benim sınıfta kalmam hayatın öbür yüzünü, yenilgi ve acı yüzünü görmeme neden oldu. Ekonomik sıkıntıları, ölüm acılarını, daha birçok sıkıntıları görmüştüm. Fakat ilk kez, başarısızlığı tadıyordum. Bu alışık olmadığım tad, bana verdiği azap ve ızdırap, utanç ve çileyle, ruhumun belki de gurur çizgisi içinde geçecek yazgısını değiştiren bir kader darbesi ya da lütuf oldu. Hep yenilenlerin duygularını paylaşacak olmaktan kurtulup, yenilenlerin duygusunu da paylaşmanın ne olduğunu anlamış oldum.”⁷

Böylece dördüncü sınıfı devam mecburiyeti olmadan ama tüm derslerden yeniden imtihana girmek zorunluluğu içinde tekrar etmek zorunda kalır. İşte *Şiir Sanatı* dergisinin çıkışına ait dış şartları oluşturan ya da hazırlayan bu sınıf tekrarıdır. Sınıfta kaldığı için bursu kesilmiş geçim sıkıntısı da baş göstermiş olmasına rağmen arkadaşlarının şaşkınlıkları arasında dergiyi borç alınan 250 lira ile çıkarmayı başarır.

Şiir Sanatı, hem Sezai Karakoç'un imtihanlarının yaklaşması hem de maddi problem yüzünden ancak iki sayı çıktıktan sonra kapanır. Üstad dergi ile ilgili düşüncelerini ve gözlemlerini, derginin yaptığı etkiyi 34 yıl sonra 1989'da *Hâtıralar*'da anlatmaktadır:

“Ancak iki sayı çıkmasına rağmen büyük yankı yaptı. Orhan Velicilerin tıkanıdığı, Attila İlhan'ın çıkışının da bir sonuç vermeyeceğinin anlaşıldığı bir anda, hiç de beklenmeyen bir noktadan bir gençlik, sanat ve edebiyat dünyasında boy gösteriyordu. *Şiir Sanatı* mükemmel bir dergi miydi? Tabii ki, değil. Ama, yeni bir dergiydi. Bir arayıştı. Apaçık bir red, bir protesto, bir isyan olmamakla birlikte, statükoyu kabul etmediği belli olan bir dergiydi.”⁸

⁷ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar*, *Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 28 Temmuz 1989, Sayı: 58, Sayfa: 19.

⁸ Karakoç, Sezai, *Hâtıralar*, *Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 15 Eylül 1989, Sayı: 61, Sayfa: 12-13.

Şiir Sanatı'nın Künyesi ve İçeriği

Yayın Tarihileri

1. Sayı 15 Ocak 1955
2. Sayı 15 Şubat-15 Mayıs 1955

24x17 ebadında, her iki sayısı da kapak dahil 36 sayfadır.

Künye Bilgileri: Her ayın on beşinde çıkar: Sanat-Fikir-Bilim Dergisi.

Sahibi ve Fikri Temsil: Sezai Karakoç

Mali Temsil ve Teknik İşler: Metin İşçil

Sorumlu Müdür: Emin Bayar

Teknik İşler: Cahit Doğan

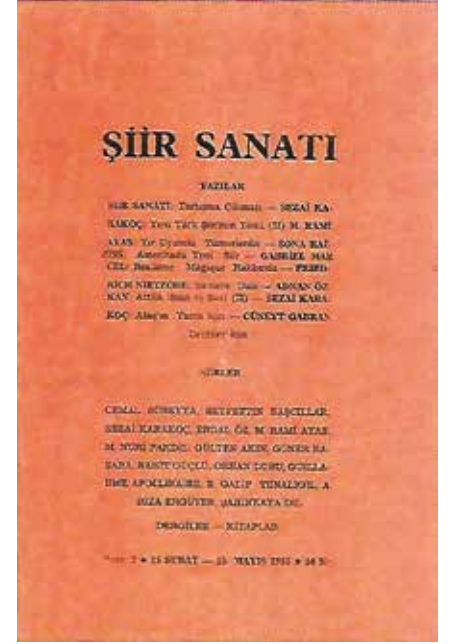
Sekreter: Ali Şıkoğlu

Basıldığı Yer: Son Havadis Gazetesi matbaası-Ankara

Şiir Sanatı'nın kapaktan hemen sonra başlayan 3. sayfasında derginin ilk yazısı “Başlangıç” yer almakta. Bu yazı *Şiir Sanatı*'nın çıkışı için yazılmış olmasına rağmen “dergi çıkarma” düşüncesinin dinamiklerini de ele alması bakımından genel geçer hükümler de içermekte. Başlangıç yazısı *Şiir Sanatı* imzasını taşımakla birlikte dergideki diğer imzasız yazılar gibi Sezai Karakoç'a ait olduğu anlaşılıyor.

“İki yıldan beri çıkmayı düşünüyorduk. Ancak bugün çıkabiliyoruz” cümleleriyle başlayan yazı dergi çıkarmanın dinamiklerinin tesbit edildiği şu satırlarla devam ediyor:

“Dergi, bizce, özel bir sanat görüşü (Bununla bir okula bağlanmış olmayı, kapalı bir okul kurmuş olmayı değil, kişiliği anlatmak istiyoruz), farklı bir açıyla farklı bir ele alışı oldu mu gerçek ve faydalı olur. Önceden çalışma planını yapmamış, uğraşma yol ve konuları üzerinde düşünmemiş, gelişim evrim ve duraklarını aramamış, en uygun anlamıyla en uygun ve verimli araçlarını bulmaya çalışmamış, çevresinin sanat ve fikir borsasında değerlendirilmesini gözlemlememiş, ne imkânları olduğunu ve olabileceğini anlayamamış, yazılarını tuhaf hava akımlarının getirdiği, yönünü olaylardan, tartışmalardan, şu adamın geliş-

bu adamın gidişinden alan bir derginin gerçek ve faydalı bir dergi olabileceği söz götürür bir konu değil mi?”

Bu soru aslında hâlâ güncelliğini koruyan ve her dergi faaliyetinin başlangıçta kendisine sorması gereken bir soru.

Önemine binaen üzerinde durduğumuz ve alıntı yapacağımız bu giriş yazısında derginin ilkeleri de belirlenmiştir.

“Az şiir, iyi şiir koymaya çalışacağız. Tanınmış ve yaşayan, sanat anlamıyla yenilik ve tazeliğini koruyan şaire baş köşemizde yer verir, sevgi ve saygımızı göstermeye çalışırken, her iyi şiire kapımızın şartsız açık olduğunu bildirmekten kıvanç duyarız. Sanat dünyamıza takdim edeceğimiz genç arkadaş bizim gerçek öğünç ve eserimiz olacağına göre kıvancımızın kaynağını gerçekten gençlikte aramamız doğru değil mi?”

“...Vereceğimiz çeviriler ana dilindeki asıllarının tıpkısı olmasa bile dilimizin kazanacağı şiirler olduğuna inanıyoruz. Ayrıca bunlar şiirimizin yenileniş ve yönelişine etki ediyorlar sanıyoruz.”

Bu yazıda, *Şiir Sanatı* dergisiyle yapmak istediklerini de anlatır:

“Her ayın şiir kritiğini vermeye çalışacağız. Yeni çıkan şiir kitaplarına, şiir üzerine yazılmış kitap ve yazılara eğileceğiz. Geçmiş zaman şiirimizi, az ölçüde de olsa yeni bir şekilde ve açıdan ele almaya çalışacağız. Şiirin teorisi bir bilim problemi olarak şiir, ana uğraşma konumuzdur. Batıdan, bizden biyografyalar koyacağız. Sanat adamları, sanat eri, şiirleri, sanatı, görüşü ile ele alınacak elbette. Şiir ve eğitim, ikisi arası gelgit, şiirin diğer sanat dallarıyla ilgisi, tiyatroyla, resimle, heykel yapımı ile, sanat okullarıyla, çığırarla ilgisi gibi konularımız olacaktır. Dergi, genç arkadaşların bir çalışma odası olduğu gün başarının başlangıç noktasını bulmuş demektir. Geleceğe inanan saygı ve sevgiye, dayanışmaya, çalışmaya halka ve halkın değerlerine, kendi özgürlüğü ile kendisini sınırlamaya inanan sanatçı, sanatsever ve sanat olayları (sayfa 3) üzerinde düşünenlerin bir ilkokulu olmak ülkümüzdür.”

“... Araştırma ve çalışmalar yaptıktan, konuştuktan, düşündükten ve tartıştıktan sonra problemler üzerinde bazı hükümler vermekten, bazı çözümler teklif etmekten de kaçınmayacağız...”

“Türk şiirinin, yöneliş ve yenilenişinde ödev ve pay sahibi olmak.. İşte çıkışımızın bağlanacağı kaynak..” (sayfa 4)

Yukarıda uzun tutulan alıntıdaki belirlenmiş prensipler *Şiir Sanatı* sayfaları incelendiğinde gerçekleştirilmiş, daha ilk sayısında bile belirlenmiş ilkelerin gerçekleştirilmiş olduğu görülecektir.

Derginin ikinci yazısı Sezai Karakoç imzasını taşıyor “Yeni Türk Şiirinin Yönü I”. Sezai Karakoç kitaplarında olmayan bir yazı. Bu yazı bir sanat olarak şiirin sosyolojik yönünü de ele alan bir inceleme de aynı zamanda. Bu yazıyı da biraz takip edecek olursak:

“Şiirin bağlı olduğu, Pavlov’un diliyle, şartlandığı önemli bir kurum da dildir. Şiir bir bakıma dil içinde dil, daha başka ve özel bir dil yaratmaya yönelen sanat işinin adıdır.” (sayı: 1, sayfa: 4)

Bu yazıda dergilerle şiir arasındaki bağı açıklayan önemli bir tesbit de yer almaktadır:

“Dergiler.. İş hayatının üretim kurumları nasıl fabrikalar, toprak, ortaklıklar, laboratuvar, atölyeler ve ocaklar ise şiir hayatının üretim kurumları, canlı ve sürüp giden ocakları dergilerdir. Şiirleri şartlandıran önemli bir kaynak olduğu için, Le Play’ın aileyi sosyoloji araştırmalarında birim olarak kullanışı gibi, dergiler açısından yahut dergileri birim sayarak şiir gerçeğini ele almak mümkündür.” (sayı:1, sayfa 5)

Bir de bugün için genç şairlere öğüt değerinde olan şu satırlar:

“Korku. Sanatkarın çoğunda anlaşılammak, beğenilmemek korkusu vardır. Narsizm ile aşağılık duygusunun, kucağında içiçe olduğu, garip korku. Budur ki onu ıslığa boğulsa çalışmakta, alkıştan kulakları sağır olsa çalışmakta diretir. Onu ümitsizlikten ve tembellikten korur.” (sayfa: 5)

Şiir Sanatı’nın birinci sayısında yayımlanan, şiirin başka sanatlarla ilişkilerini anlatan teorik çeviri metinler sırasıyla; “Frans’da Şiirin Durumu” G. Picon’dan çeviren Talât Sayın. Bu çeviri Altıncı dönem *Diriliş Günlük Gazetesi*’nde 1983’de, ve yedinci dönem *Haftalık Diriliş* dergisinde 1989’da tekrar yayımlanmıştır. Gabriel Marcel’den Mustafa Vardar’ın çevirdiği sinema-şiir bağı anlatan “Realisme Magique Hakkında” başlıklı yazı. Bu yazının devamı *Şiir Sanatı*’nın ikinci sayısında yayımlanmıştır. Bu çeviri de *Diriliş* dergisinin 1975’deki aylık 4. dönemi ile 1983’de çıkan *Günlük Gazete*’de ve *Haftalık* döneminde 1988’de tekrar yayımlanmıştır. “Tiyatroda Şair” yazısı Stuart Holroyd’un. Çeviren Cihat Alpan. Bu yazı da *Diriliş* dergisinin aylık dördüncü döneminde 1975’de, 1983 de *Günlük Diriliş Gazetesi*’nde, 1989’da da *Haftalık Diriliş* dergisinde tekrar yayımlanmıştır.

“Alain Bosquet Paul Gilson’un Şiirlerine Işık Tutuyor” başlıklı yazıdaki çeviren imzası S. K. Bu çeviri 1975’de çıkan aylık *Diriliş* dergisinin dördüncü döneminde, 1983’deki *Günlük Diriliş Gazetesi*’nde, 1989’da da *Haftalık*

Diriliş dergisinde tekrar yayımlanmıştır. Ayrıca bu çevirideki Paul Gilson'dan yapılan şiir çevirileri Sezai Karakoç'un "Batı Şiirlerinden Çeviriler" isimli ilk baskısı 1976'da yapılan çeviri eserinde yer almaktadır. Bir de bu yazının tamamı ilk baskısı 1997'de yapılan "Çağdaş Batı Düşüncesinden" isimli eserde yer almaktadır.

"Attilâ İlhan ve Şiiri" yazısı Adnan Özkan'a imzasını taşıyor. Adnan Özkan Hâtıralar'dan öğrendiğimize göre o zamanlar tıbbiyede öğrenci.

Alıntılıdığımız "Başlangıç" yazısından da anlaşılacağı gibi *Şiir Sanatı*'nda, o yıllar için meçhul ama bugün sanat ve kültür dünyasından tanıdığımız, o zaman çeşitli üniversitelerde öğrenci olan gençlere ait şiirler de yer almaktadır.

Yayımlanış sırasıyla birinci sayının şairleri: Cemal Süreya "Dalga"; Georg Trakl "Kan Burcu" (Çeviren: Ekrem Özçelik); M. Rami Ayas "Kendi Başıma ya da Şüpheli mi Desem Alaylı mı"; Max Jakob "Şapka Satıcısı" (Çeviren: Sezai Karakoç); Gülten Akın "Kadını"; Stephen Spender "Archaic Head" (Çeviren: Ülkü Başsoy⁹); sonraki yıllarda hikâyeleriyle tanıdığımız Orhan Duru'dan bir şiir "Kedi Seven Sokağı"; Sezai Karakoç "Kapalı Çarşı"; Jacques Prévert "Bu Aşk" (Çeviren: Sezai Karakoç); Guillevic'in 10 Bölümlük "Kayalar" şiiri (Çeviren: Sezai Karakoç).

Yine, sonraki yıllar eleştirilenliği ve 1950'den başlayarak Cemil Sait Barlas'ın Ankara'da çıkardığı *Haftalık Pazar Postası* dergisinin sanat-edebiyat sayfalarını hazırlayacak "İkinci Yeni Şirinin" isim babası ve bu şiirin örneklerini yayımlayacak Muzaffer Erdost'un da bir şiir yer almaktadır: "Özgürlüğe Övgü".

Şiir Sanatı'nın çıkardığı 1955 yılında Sezai Karakoç 22 yaşındadır. Cemal Süreya 24, Gülten Akın 22, Muzaffer Erdost 25, Orhan Duru 22, Rami Ayas ise 24 yaşındadır. M. Rami Ayas, daha sonraları çalışmalarını Din Sosyolojisi alanında akademik olarak devam ettirmiş ve çeşitli çeviriler yapmış, bazı üniversitelerde Sosyoloji bölümü kurucu başkanlığı ve kurucu dekanlık görevlerinde bulunmuştur.

Şiir Sanatı'nın son sayfaları dergi ve kitap eleştirilerine ayrılmış. "Dergiler" başlıklı yaklaşık 2.5 sayfalık yazıda o zamanların önemli dergileri yer almakta. *Türk Düşüncesi*, *Evrım*, *İstanbul*, *Varlık*, *Hisar*, *Yeditepe*, *Mavi*, *Varan*, *Yenilik* gibi dergilerin yeni sayılarının tanıtıldığı bu yazı da Sezai Karakoç'a ait olsa gerek.

⁹ Ülkü Başsoy: Buenos Aires, Brüksel, Trablusgarp, Londra, Duesseldorf, Viyana, Hamburg Büyükelçilik ve Başkonsolosluk kadrolarında uzun yıllar görev yapmıştır.

Şiir Sanatı'nın son yazısı yaklaşık 4 sayfalık "Kitaplar" başlığını taşıyor. Yeni yayımlanan şiir kitaplarının tanıtıldığı bu bölümün ilk yazısı Necip Fazıl Kısakürek'in o güne kadar yazdığı şiirlerin toplu basımı olan *Sonsuzluk Kervanı* isimli toplu şiirlerinin Serdengeçti Yayınları tarafından yapılan baskısına ait. İlerde değineceğimiz Nurullah Ataç'ın *Şiir Sanatı* ile ilgili yaptığı eleştiriler de *Sonsuzluk Kervanı* hakkında yazdığı yazının da etkili olduğu kanaatinde Sezai Karakoç. *Hâtıralar*'da bu durumu şöyle anlatmaktadır: "Hiçbir dergi Necip Fazıl Bey'in yeni çıkan şiir kitabı *Sonsuzluk Kervanı* üzerinde durmamıştı o güne kadar. Görmemişler ya da boykot edip görmezlikten gelmişlerdi... [yazıda] ilerde hakkında incelemeler yayınlayacağımıza işaret ediyordum. Gerçi büyük övgüler yoktu yazıda. Hatta belki bu yüzden Üstadı da memnun edememişim."¹⁰ Dergide *Sonsuzluk Kervanı* hakkında yazdığı yazının ve kitap hakkında daha sonra incelemeler yapacaklarının söylenmesinin etkili olduğunu söyleyen Sezai Karakoç bu tutumun sonunda eser hakkında mevcut boykotun kırıldığı *Hâtıralar*'ında yazar.¹¹

Kitaplar yazısının ikinci yazısı yeni çıkan Attilâ İlhan'ın *Sisler Bulvarı* isimli şiir kitabı. Sırasıyla diğer yazılar: *Varlık* dergisi şiir yillığı *Varlık Şiirleri 1955* kitabı.; Oktay Rifat'ın *Karga ile Tilki*; Cahit Külebi'nin *Yeşeren Otlar*; Ümit Yaşar Oğuzcan'ın *Dillere Destan*, *Büyüyen Eller* isimli kitapları.

2. Sayı

Şiir Sanatı'nın ikinci sayısının kapağının hemen arkasında "Okuyucularımıza" hitabıyla başlayan yazı "birinci sayıyı deneme sayısı olarak kabul ediyoruz. Bir bakıma çok dar ve güç bir alan seçmiş olduğumuzdan nasıl karşılanacağımızı bilmiyorduk" cümleleriyle devam etmektedir. Çıkış periyodu hakkındaki serdedilen düşüncelerle devam eden yazı bir kararı bildiriyor. 1. sayısında her ayın on beşinde çıkacağını belirtmiş olan dergi bundan sonra iki ayda bir çıkacağını ve ay ortalarında çıkacağını duyuruyor. Bu açıklamalardan sonra "Yakın ve sıcak ilginizi böylece karşılamaya çalışacağız" diyen açıklama yazısı "yakında birtakım sürprizlerimiz olacak" duyurusunu da yapmaktadır. 2. sayının *Şiir Sanatı* imzalı ama Sezai Karakoç'un yazdığı ilk yazısı "Tartışma

¹⁰ Karakoç, Sezai, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 22 Eylül 1989, Sayı: 62, Sayfa: 13.

¹¹ Karakoç, Sezai, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 22 Eylül 1989, Sayı: 62, Sayfa: 10.

Çıkmazı” adında. Bu yazı ilerde söz edeceğimiz Ataç’ın *Şiir Sanatı* ile ilgili eleştirileri dolayısıyla yazılmış, aynı zamanda “Tartışma” kavramının da analizinin yapıldığı bir yazı. Bu yazısında, önce bir tartışmada gösterdiğimiz eksiklikleri, tartışmanın amacına ulaşamamasını, çatışmaya dönüşmesini, ya da bir tartışmadan elde edilmesi beklenen sonucun oluşmamasının sebeplerini kaleme almış ve bu sebepleri şu şekilde gruplandırmıştır.

Birinci nokta “belli kişiler ve eserler üzerinde tartışma yapmaya pek, yanaşmamamızdır... Doğrusunu söyleme gerekirse bütün çatışmalar, uyumsuzluklar bizce kavramların üzerinde düşünmemekten, tartışmayı açan ve sürdürenlerin kendi kavramlarının –bilim sözleriyle söyleyelim– işlem ve kaplamalarını belirtmemelerinden, tanımlamamalarından, ne anlıyorlarsa karşı tarafın da aynı şeyi anladıklarını sanmalarından doğuyor. Çıkmazın başlangıcı budur...”

İkinci nokta “tartışmalarımızın, yani toplumsal tartışma kurumunun değil de... belli ve özel tartışmalarımızın sanat ve düşünce alanında ne gibi bir boşluğu dolduracağını araştırmamamızdır... Uzun soluklu eleştirmecilerimizin yokluğu, sanat alanına yeni doğan gençlerin aynı tartışma konularını tazelemelerini, sanat çevresinin dönüp dönüp yine bina okumasını sonuçlandırıyor...”

Tartışmayı çıkmaza götüren üçüncü sebep ise “tartışmaların derhal kaymasıdır... Başlangıçta konu fikirler ve hükümlerse şimdi benim ve sizin kişiliğiniz oluyor. Sanat dışı kişiliğimiz, özel kanı ve yaşayışlarımız...”

İşte bu sebepler yüzünden Sezai Karakoç “... sanat alanında kurulan bu tartışma sisteminin görevini gerçek anlamıyla yapamadığını, faydasının gerçekliğine varamadığını söylemek istiyoruz” diyerek tartışmalarda bu olumsuzlukların görülmemesine bir önlem olarak tartışmalarda “belge çağı”nın açılmasını söyler. Yani bilimsel olarak yapılmasını, belgelere dayandırılmasını önerir.

“Tartışma Çıkmazı” yazısı bir nevi Ataç’ın yazısına verilen cevabın bir girizgâhı gibidir. İlkelerin ortaya konduğu bu girizgâhta tartışmanın, eleştirinin neden ve nasıl yapılması gerektiğine dair tesbitler ve ilkeler ortaya konmuştur. Yazı boyunca tartışma neden yapılır ve nasıl yapılmalıdır, tartışmayı yararlı olmaktan çıkararak zaafı nelerdir sorgulanmaktadır. Sezai Karakoç, Ataç’ın eleştirilerini yıkıcı ve haksız bulmuştur: “Daha ilk sayı için yapılan bu eleştiriler entipüftten dayanaklara sahiptir ve şevk kırıcıdır. Yapılan eleştirilerin haksızlığı ümit kırıcı olmuştur. Ataç *Şiir Sanatı*’nda söylenenlerin daha tamamlanmasını beklemeden, söyleneceklerin neler olduğuna bakmaksızın hemen saldırmıştır, işi dil gibi çözümsüz tartışma alanına sokmuştur.”

İlk sayıda birinci bölümü yayınlanan “Yeni Türk Şiirinin Yönü” yazısı II. bölümüyle devam etmektedir.

Sırasıyla yayımlanan şiirler: Cemal Süreya “Cıgarayı Attım Denize”; Seyfettin Başcılar “Yitik Aşk”; Sezai Karakoç “İlk”; Erdal Öz “Tükenik”. Şiirlerden hemen sonraki yazı M. Rami Ayas imzasını taşıyor: “Yır Uyumlu Tümcelerdir”.

Derginin bu ikinci sayısında da yayınlanan şiire ve sanata ilişkin teorik metinler sırasıyla: Sona Raiziss’den “Amerika’da Yeni Şiir (Çeviren: Talat Sayın); Gabriel Marcel’den “Realisme Magique Hakkında” (Çeviren: Mustafa Vardar); Friedrich Nietzsche’nin *Zerdüşt Böyle Dedi* eserinde yer alan şairlerle ilgili kısım Sadi Irmak çevirisinden alınmış ve “Şairlere Dair” başlığıyla yayımlanmıştır.

Çeviri metinlerden sonra gelen ilk şiir M. Rami Ayas’a ait “Günaydın Oyunlar ya da Konuşmasaydınız”. Yine bir ilk şiir: M. Nuri Pakdil imzasını taşıyor “İstasyon Bekçisi”. Gülten Akın’dan “Yeniden” ve Güner Başara’dan “Kısacıktan” şiiri. Bu sayıda şiirleri yayınlanandan Erdal Öz ve M. Nuri Pakdil 21, Seyfettin Başcılar ise 25 yaşındadır.

Birinci sayıdan devam eden bir başka yazı da Adnan Özkan imzasını taşıyan “Attila İlhan ve Şiirleri II”. Bu değerlendirme yazılarından sonra tekrar şiir sayfaları başlamaktadır. Nahit Güçlü “Yalan”; G. Apollinaire “Mirabeau Köprüsü” (Çeviren: Sezai Karakoç); Bu çevirinin hikâyesi hakkında Sezai Karakoç *Hâtıralar*’ında şunları yazar:

“.. bir gün, Orhan Duru “Apollinaire’in Mirabeau Köprüsü şiiri için çevri-
lemez diyorlar. Şunu bir çevir de okuyalım” dedi. Ben de çevirdim. Yıllar sonra
bu şiirin birçok çevirisi yapıldı. Doğrusu ben yine de kendi çevirimi yeğliyorum.
Diğer çeviriler kupkuru anlam aktarmalarından ibaret. ..”¹²

Dergi sayfalarının devamında yine şiirlerin arasına “Ataç’ın Yazısı İçin” başlıklı yazı giriyor.

Tekrar şiir sayfaları. 20 yaşında olan o dönem ve daha sonraları dergilerde şiir ve öyküleri görülen ve sonraki hayatını akademik olan sürdüren Ziraat Fakültesi öğrenci Baha Galip Tunalıgil’in “İçten” şiiri, sonraları da şiir çalışmalarını devam ettiren, roman, deneme, inceleme ve çevirileri bulunan ve

¹² Karakoç, Sezai, *Hâtıralar, Haftalık Diriliş Dergisi*, 7. Dönem, 22 Eylül 1989, Sayı: 62, Sayfa: 10.

o zamanlar 30 yaşında olan Abdullah Rıza Ergüven'in "Yalnızlar" şiiri, Hukuk Fakültesi öğrencisi olan, şiire sonraki dönemlerde de devam eden, antolojilere imza atan ve o zamanlar 22 yaşında olan Şahinkaya Dil'in "Olumsuz Düşünceler veya Baharın Çırpınması Üstüne" şiiri.

Şiir Sanatı'nın bu ikinci sayısının "Dergiler İçin" başlığını taşıyan haber-değerlendirme yazısını Cüneyt Gabran yazmış. Bu yazıda *Şairler Yaprağı, Yeditepe, Mavi* dergilerinin yeni sayıları haber verilmekte ve değerlendirilmektedir. Derginin yine dergileri konu alan bir başka yazısı "Dergiler" başlığını taşıyor. Muhtemelen Sezai Karakoç'un kaleme aldığı bu imzasız yazı *Türk Dili, Şimdilik, Hamle-Ürün, Yedi Tepe, Evrim, İstanbul, Kaynak, Yenilik, Mavi, Türk Sanatı, Şairler Yaprağı, Varlık* dergilerini yeni çıkan sayılarına değiniyor.

Şiir Sanatı'nın ikinci sayısının son yazısı da "Kitaplar" başlığını taşıyor. İmzasız ama muhtemelen Sezai Karakoç'un kaleme aldığı bu yazı da yeni yayınlanmış olan Nevzat Üstün'ün *Cüceler Kitabı*, M. Akil Aksan'ın hazırladığı *Yeni Fransız Şiirinden Seçmeler*, Ali Püsküllüoğlu'nun *Pembe Beyaz*, Nureddin Özdemir'in *Yağmur Sonrası*, Ö. Faruk Kakinç'in *Gece Yarısı* isimli kitapları değerlendiriliyor.

Şiir Sanatı edebiyat tarihinde Sezai Karakoç-Nurullah Ataç polemğine de sahne olmuştur. Ataç o zamanlar *Son Havadis Gazetesi*'nde yazmaktadır. 57 yaşındadır. 1 Şubat 1955 tarihli "Geçici" başlığını taşıyan yazısında *Şiir Sanatı*'nın isminden başlayarak, yazıları da pek beğenemediğini, yazarların dilinden hoşlanmadığını yazmaktadır. Mesala *Şiir Sanatı*'nın adının Günümüz Şiiri olmasını önermektedir. "O dergiyi çıkaran gençler "diğer" sözünü de pek çok kullanıyorlar. Bilirsiniz o diğer tilciğine ne kadar sinirlendiğimi.." demektedir.¹³

Yukarıda "Tartışma Çıkmazı" yazısı dolayısıyla değindiğimiz gibi, Sezai Karakoç, Ataç'ın bu yazısına *Şiir Sanatı*'nın 2. sayısında "Ataç'ın Yazısı İçin" başlığıyla iki sayfayı aşan bir yazıyla cevap verir. Önce, Ataç'ın derginin ismini beğenmeyişinden hareketle çıkaracağı dergiye niçin *Şiir Sanatı* ismini verdiklerini anlatır. "Biz önce "Şiir Dergisi" diyecektik. Sonra, daha çok şiir üzerine düşünmeyi, şiir sanatının içte olsun, dışta olsun, somut ve soyut alanlarda olsun işlenişini, gerçekleşişini konu edindiğimiz için başlıca uğraşımız bu olduğu için, dergide ağır basan yanımız, bize özgü olan çalışma bu olduğu için bu adı ötekinden daha uygun bulduk."

¹³ Ataç, Nurullah, *Son Havadis Gazetesi*, 1 Şubat 1955.

Sezai Karakoç, yazısını devamında Ataç'ın, dergideki yazılardan bir tek cümle, bir tek kelime seçip, onların yukarıdaki ve aşağıdaki söylenenleri dikkate almadığını, bu yüzden Ataç'ın istediği gibi yorumlama yaptığını, bu durumda da söylemediği şeyleri söylemiş, kasetmediği anlamların verilmiş olduğunu yazar. "İçindeki yazılar okunmadan, bir göz gezdirmeyele yetinerek nasıl bunca kesin yargılar verilir" diyerek Ataç'ın eleştirilerini teker teker ele alır, cevaplar. (*Şiir Sanatı* 2. sayı, sayfa: 24) Örneğin, Ataç'ın *Şiir Sanatı*'nda "diğer" kelimesinin kullanılmasını ilişkin eleştirilerine "Diğer, Türkçe kelimelerden ayırt edilemeyecek kadar Türkçe. Ataç'ın kullandığı dâvâ kelimesinden daha Türkçe. Hem de "öbürü, öteki, başka" kelimeleri tam tutmuyor onun anlamını. Diğer daha geniş ve daha soyut bir anlam taşıyor." (*Şiir Sanatı* sayfa: 25-33) diyerek cevap verir.

Son Havadis Gazetesi'nin 5 Nisan 1955 tarihli nüshasında Sezai Karakoç'a "Yanıt" başlığıyla cevap veren Ataç bu yazısında da bir kelimenin Türkçe olmasını çok kullanılır olmasına ya da yaygın olarak kullanılmasına bağlıdır.

Mali imkânsızlık ve Sezai Karakoç'un imtihanlarının yaklaşması sebebiyle ancak iki sayı çıkan *Şiir Sanatı* Üstadın *Hâtıralar*'ından öğrendiğimize göre birinci sayısı iyi satmış; İstanbul satışından gelen parayla derginin çıkmasını sağlayan borç ödenmiştir. Dergiden asıl kapandıktan sonra bahsedildiğini, uzun süre dergilerde yeri gelince *Şiir Sanatı*'nın adının geçtiğini yazan Sezai Karakoç için de *Şiir Sanatı*, bir deneyim, tecrübe olmuştur.

Şiir Sanatı dergisi o zamanki şartlar dikkate alındığında hem dili, hem de içeriği bakımından gelen yeniyi, yeni bir bakış açısını haber veren bir dergidir. Aynı zamanda çevirilerindeki seçicilikle, yayımlanan şiir ve metinlerle bunu göstermiştir. Bir bakıma da 2 sayılık ömrünü tamamlayan dergi kapanışından 5 yıl sonra çıkacak olan *Diriliş* dergisinin bir nevi provası, ona bir hazırlık olmuştur.

Diriliş'in Doğuşu

Sezai Karakoç'un memuriyeti dolayısıyla Ankara'da Yeğenbey Vergi Dairesi'nde çalışmalarına devam ettiği dönemde *Diriliş* dergisini ilk kez aylık olarak çıkarmaya başlar. *Diriliş*'in doğuşunu ve bu doğuşa eşlik eden sosyal ve siyasi ortamı "Hâtıralar"da şöyle anlatır:

"... siyasi havanın ağırlaşması, kavgaya dönüşmesi ve kavganın kızışmasıyla, ...ben kısa vadeli çalışmaların, muhalefete ve komünistlere çatmakla yetinmenin fazla bir fayda vermeyeceğini düşünerek bir düşünce ve edebiyat dergisiyle yeni bir hareketin başlatılması gerektiği fikrine vardım. Yeni bir nesil gelmişti. Ortam otuz yıl öncesine göre çok değişmişti. Düşünüşte bir tazelenme ve yenilenmeye ihtiyaç vardı. Yeni bir dil ve üslup gerekiyordu. Bir süredir daldığım metafizik düşünceler de kendini ifade için beni zorluyordu. Bu fevkalâde şartlar içinde doğdu *Diriliş*. İlk anda ismi yadırgandı. Hortlama gibi dehşet duyanlar oluyordu ismi duyunca. Ya da sanki yalnız âmentüde bir unsur olarak düşünülebilir gibi geliyordu onlara. Mecazî anlamda, tarihî anlamda dirilişi düşünemiyorlardı. 'Basubadelmevt'in karşılığı olarak 'diriliş'i bulmuştum, 'ölümünden sonra dirilme' anlamına. Tabii ki, sadece metafizik anlamda değil, tarihî-sosyolojik anlamda da kullanıyordum."¹⁴

Sezai Karakoç bütün hayatını adayacağı, entelektüel çalışmalarını içine sığdırayabileceği, idealini ifadeye kavuşturacağı tek kelimeyi 27 yaşında bulmuştur. 1960 yılının Nisan'ında ilk sayısını çıkardığı derginin sırf ismi olmasının ötesinde düşünce ve sanat dünyamızda yeni bir bakış açısının, düşünme tarzının, kısaca bir ekolün de adı olmuştur. Başlangıçta yadırganan ama 1960-1992

¹⁴ Sezai Karakoç, Hâtıralar, *Haftalık Diriliş Dergisi*, Yedinci Dönem, 23 Şubat 1990, Sayı: 84, Sayfa: 11.

yılları arasında aralıklarla 7 dönem aylık, haftada iki kez, günlük ve haftalık periyotlar halinde 395 sayı çıkan *Diriliş* dergisiyle ve *Diriliş* Yayınları bünyesinde peş peşe yayımlanan eserleriyle ve bütün bu çalışmaların özgün ve nitelikli oluşuyla düşünce-edebiyat-sanat dünyamızda bir öğretinin adı haline gelmiştir. *Diriliş* dergisinden aynı zamanda *Diriliş* Yayınları da doğmuş, böylece *Diriliş* kitapları da bir düzen içinde bir bir yayımlanmaya başlamıştır. Dergi, Sezai Karakoç'un yazıları yanında dönem dönem çıkışlarına eşlik eden genç kadrosuyla okul görevi de icra etmiş, bir düşüncenin, fikrin nasıl sunulacağına iyi bir örneği olmuştur.

Diriliş, çağdaş batı düşüncesi ve edebiyatından seçkin örnekleri sayfalarına taşımış, hatta bu örneklerden bazıları Türkiye'de ilk defa *Diriliş* sayfalarında tanıtılmıştır. Jaspers, Heidegger, Gabriel Marcel ilk akla gelenlerden. Ayrıca harf inkilabından sonra adeta kütüphane depolarına hapsedilen tarih, tasavvuf, edebiyata dair klasik metinlerden yayımlanan örneklerin pek çoğu o zamanın şartları içinde pek görülmemeyen bir tutum olarak karşımıza çıkmaktadır. İlerleyen sayfalarda dönem dönem *Diriliş*'in çıkışlarına dair bilgilerle birlikte derginin yazar kadrosu da verilmektedir.

Diriliş Dergisi – Gazetesi Çıkış Dönemleri

Diriliş ilk olarak 1960'dan başlayıp 1992'ye kadar aylık, haftada iki kez, günlük ve haftalık olmak üzere aralıklarla yedi dönem yayın yapmış, toplam 395 sayı çıkmıştır. Bu dönemler:

Birinci Dönem (Aylık), 1960 Nisan- 1960 Mayıs, 2 Sayı

İkinci Dönem (Aylık), 1966 Mart- 1967 Mart, 12 Sayı

Üçüncü Dönem (Aylık), 1969 Ekim – 1971 Ocak, 16 Sayı

Dördüncü Dönem, 1974 Eylül- 1978 Ağustos, 60 Sayı (Önce Aylık Olarak 1- 18 sayı; sonra Pazartesi- Perşembe Günlüğü olarak haftada iki kere 19-60 sayı çıkmıştır)

Beşinci Dönem (Aylık), 1979 Ekim-1980 Eylül, 12 Sayı

Altıncı Dönem (Günlük Gazete), 7 Ocak 1983- 17 Haziran 1983, 160 Sayı

Yedinci Dönem (Haftalık) 1988 Temmuz- 1992 Şubat, 133 Sayı

Birinci Dönem-Aylık (Nisan-Mayıs 1960; 2 Sayı)

Künye Bilgileri: Ayda bir çıkar, siyasî, fikrî, edebî dergi.

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Hüsnü Gündüz.

Basıldığı Yer: Rüzgârlı Matbaa, Ankara.

16 x 22 Ebadında, her iki sayısı da kendinden kapaklı ve 20'er sayfadır.

Derginin her iki sayısının kapağında "Yazı Ailesi" ifadesi altında aşağıdaki isimler zikredilmiştir:

Sezai Karakoç, Şevket Eygi, Erol Güngör, Ziya Nur, Mehmet Genç, Rami Ayas, Dr. Nevzat Yalçıntaş, Sait Mutlu, Nuri Pakdil, Mehmet Çavuşoğlu, Kadir Mısıroğlu, Mehmet Gökalp, Sait Çekmegil, İhsan Babalı, A. Buğra, Mehmet Yasin, Cevat Ülger.

İkinci sayıda bu listeye Gökhan Evliyaoğlu, Adil Teymur, Kâmil Öztürk, Ömer U. Kökden isimleri de ilave edilmiştir. 1960 İhtilali sebebiyle sadece 2 sayı çıkabilen dergide yazıları bulunan yazarlar şu isimlerden meydana gelmekte:

Yazarlar: İmzasız, Diriliş, Sezai Karakoç, Mehmet Yasin, S. K., A. Buğra, Mümtaz Turhan, M. Şevket Eygi.

Yazı ya da Makaleleri Çevrilenler: Muhammed Hamidullah, P. A. Sorokin, Malik Bin Nebi, Albert Camus.

Şiirleri Çevrilen Şairler: Salvatore Quasimodo.

Çevirmenler: Sezai Karakoç, Sait Mutlu, Erol Güngör, M. Şevket Eygi.

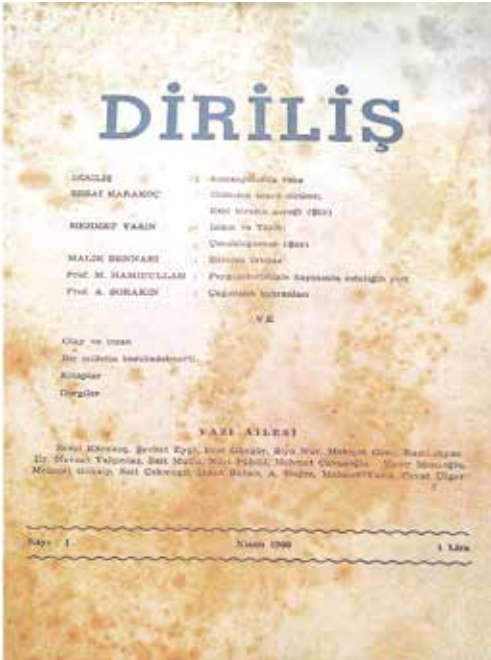
İkinci Dönem-Aylık (Mart 1966-Mart 1967; 12 Sayı)

Künye Bilgileri: Ayda bir çıkar, siyaset, düşünce ve edebiyat dergisi.

Sahibi: Sezai Karakoç

Yazı İşleri Müdürü: Mustafa Öztekin

İdare Yeri: Sultanahmet Meydanı, No: 19, İstanbul (1, 2, 3, 4, 5.

sayılar için). Divanyolu Caddesi, No: 103/2, İstanbul (6, 7, 8, 9, 10-11-12. sayılar için).

Basıldığı yer: Fatih Matbaacılık ve Ticaret Müessesesi, İstanbul (1, 2. sayılar için) Fatih Matbaası, Cağaloğlu-İstanbul (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10-11-12. sayılar için)

16 x 23 Ebadında, Kapaklı, 9. sayı dahil 50'er sayfa, 3 sayının toplamından meydana gelen 10-11-12. sayılar bir arada 146 sayfa.

Yazarlar (Deneme-Eleştiri-İnceleme-Hikâye): İmzasız, D., Diriliş, Sezai Karakoç, Mehmet Yasin, M. Yasin, S. K., M. Y., Zülküf Canyüce, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Rasim Özdenören, Kâmil Öztürk, Said Çekmegil, Bahri Zengin, Hasan Çınaryerli, Mehmet C. Güneş, Nuri Pakdil, Ali Özkavaf, Cevat Ülger

Şiirleri Yayımlananlar: Sezai Karakoç, A. Erdem Bayezit, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Sedat Umran, Halim Uğurlu, Cahit Zarifoğlu, Vedat Fuad Belli, Seyfettin Başcılar, Ömer Faruk Turgut, Mustafa Çobankara, Kerküklü Osman Mazlum, Ömer Öztürkmen, Alâeddin Özdenören

Çevirisi (Deneme-İnceleme-Eleştiri-Hikâye) Yapılan Yazılar: Karl Jaspers, M. Kerim Gani, H. R. Trever, P. A. Sorokin, Seyyid Kutup, Erich Fromm, Heinrich Kreutz, T. S. Eliot, Ebülâlâ Mevdûdi, Hermann Glaser, Paul Claudel, Arnold J. Toynbee, İnamullah Han, Benedetto Croce, Heinrich Böll, Muhammed Abduh, Mücahit Şerif, Meryem Cemile, Malik Bin Nebi, Muhammed Hamidullah.

Şiirleri Çevrilen Şairler: Maria Rainer Rilke, Saint John Perse, Paul Claudel, Christian Morgenstern, Hans Magnus Enzenberger, İmam-ı Bûsirî, Kâab bin Züheyr, Salih bin Şerif, Ebu'l-Beka Salih bin Şerif, Mevlâna Celaleddin-i Rumî, Salvatore Quasimodo.

Çevirmenler: Sezai Karakoç, Sedat Umran, Kâmil Öztürk, Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Kâmuran Şipal, Mehmet Maksudoğlu, Altay İbrahimoglu, Necmettin Oruç, Sait Mutlu

Üçüncü Dönem-Aylık (Ekim 1969-Ocak 1971; 16 Sayı)

Künye Bilgileri: Ayda bir çıkar, siyaset, düşünce ve edebiyat dergisi.

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Sezai Karakoç

İdare Yeri: Nuruosmaniye Caddesi, Atasaray Hanı, No: 35/37, Oda No: 404, Cağaloğlu- İstanbul (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7-8, 9,10, 11-12. sayılar için) Dr. Şakir Paşa Sokakı, 9/1: Kadıköy-İstanbul (13, 14, 15,

16. sayılar için)

Dizgi-Baskı: Fatih Yayınevi, Nuruosmaniye-İstanbul (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7-8, 9,10, 11-12. sayılar için) Fakülteler Matbaası, Kadıköy-İstanbul (13, 14, 15, 16. sayılar için)

1-12. sayılar 14 x 19 ebadında, kapaklı¹⁵

13-16. sayılar 16 x 23 ebadında, kapaklı

Yazarlar (Deneme-Eleştiri-İnceleme-Hikâye): İmzasız, D., Diriliş, Sezai Karakoç, Mehmet Yasin, M. Yasin, S. K., Sait Yeni, M. Y., M. B. Y., Zülküf

¹⁵ 11 ve 12. sayısı birlikte yayımlanan derginin son sayfasında "Dergi Hakkında" başlığıyla bir duyuru yapılmaktadır: "Dergi, bu Haziran-Temmuz aylarına ait çift sayısıyla, bir yıllık dergiye karşılık olan 12 sayılık dönemini doldurmuştur. Dergi, bir aylık (Ağustos ayı) yaz tatili ve yeni bir biçimde devam edecektir. Okuyucularımızın abone olmalarını, hatta yalnız kendilerini abone yapmakla yetinmeyerek mümkün olduğu kadar fazla sayıda başkalarını da abone yapmaya çalışmalarını, eski abonelerin de abonelerini yenilemelerini, Dergini daha iyi ve güçlü çıkması için zarurî görmekteyiz. Unutulmasın ve dikkat edilsin ki, bu, Derginin okuyucularını abone olmaya ilk çağrısıdır. Bundan önceki Diriliş dönemlerinde böyle bir çağrıda bulunmadık. Bu çağrının manevî bir Diriliş Ailesi doğması bakımından ayrı bir anlamı vardır. Abone yıllığımız değişmemiştir. Yine yıllık abone 38 liradır. Yine adres: Dirilişi P. K. 870, İstanbul'dur."

Canyüce, Z. N. [Ziya Nur Aksun], Ali Öz-kavaf, M. Cahit Atasoy, Tuncer Baykara, Muzaffer Budak, Mehmet Çavuşoğlu, A. Cahit Zarifoğlu, Cevat Ülger, İsmail Kılıoğlu, Osman Sarı, Nahit Dinçer, Durali Yılmaz, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Mustafa Yakup, Ebubekir Eroğlu,

Şiirleri Yayımlananlar: Sezai Karakoç, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Ebubekir Eroğlu, A. Cahit Zarifoğlu, Ömer Faruk Turgut, Ahmet Yücel, Mustafa Çobankara, Cahit Koytak, Satılmış Aydın, Arif Soylu, S. Emre Zer, İhsan Sezal,

Çevirisi (Deneme-İnceleme-Eleştiri-Hikâye) Yapılan Yazılar: S. Kierkegaard, Ahmed Mahmud, Hendrik de Man, Paul Hazard, T. S. Eliot, Jacques de Lacretelle, Miguel de Unamuno, Jean Améry, Karl Jaspers, Thornton Wilder, Virginia Woolf, Gabriel Marcel, William Faulkner, Lawrence Durrell, Andre Malraux, Arthur Koestler, M. L. Rosenthal, Peter Bichsel

Şiirleri Çevrilen Şairler: İbn-i Cabir, Ebu Nüvas, Mütenebbi, Mevlâna Celaleddin-i Rumî, Hassan bin Sabit, Zünnûn-i Mısırî, Thomas Dylan.

Çevirmenler: Sezai Karakoç, Erol Güngör, Rasim Özdenören, Kâmil Öztürk, Turhan Akışık, Tahir Yücel, Vedat Gemicik, M. B. Y., Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Abdullah Tanrıverdi

Klasik Metinler: Ahmed Paşa, Figânî, Bâkî, Nef'î ve Nedim'in yeni bulunan şiirleri. Taşlıcalı Yahya Bey, Necati Bey.

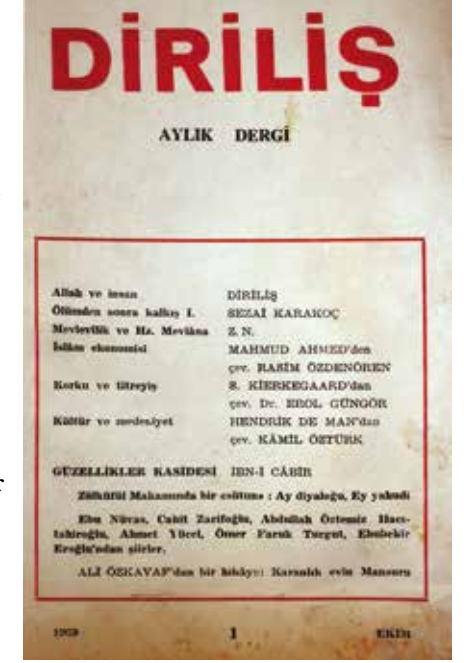
Dördüncü Dönem-Aylık (Eylül-Ekim 1974-Şubat 1976; 18 Sayı)

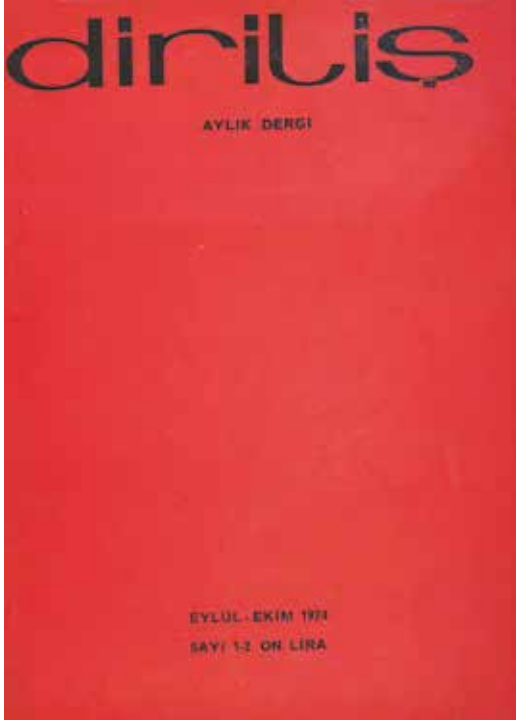
Künye Bilgileri: Ayda bir çıkar, siyaset, düşünce ve edebiyat dergisi.

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Sezai Karakoç

İdare Yeri: Çatalçeşme Sokak, No: 29/413 Cağaloğlu-İstanbul

Dizgi-Baskı: Fatih Matbaası, Cağaloğlu-İstanbul

16 x 23 ebadında, kapaklı; 14. sayıdan¹⁶ 18. Sayıya kadar sayfa numaraları birbirini takip etmektedir.

Yazarlar (Deneme-Eleştiri-İnceleme-Hikâye): İmzasız, D., Diriliş, Sezai Karakoç, Mehmet Yasin, M. Yasin, S.K., S.Y., Sait Yeni, M.Y., M.B.Y., Zülküf Canyüce, Rasim Özdenören, Kâmil Öztürk, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, M. Rami Ayas, Ebubekir Eroğlu, İsmail Kılıoğlu, A.Ö.H., Melda Özata, Nezih Can, E.E., D.E., Mehmed Çavuşoğlu, Alâeddin Özdenören,

Şiirleri Yayımlananlar: Sezai Karakoç, A. Cahit Zarioğlu, İsmet Özel, Arif Soylu, Abdullah Öztemiz

Hacıtahiroğlu, Ahmet Yücel, Alâeddin Özdenören, Satılmış Aydın, Ahmet Kot, Kâmil Eşfak Berki, Ömer Öztürkmen, Turan Koç, Ebubekir Eroğlu,

Çevirisi (Deneme-İnceleme-Eleştiri-Hikâye) Yapılan Yazılar: T. S. Eliot, Malcolm X (Malik el-Şahbaz), Len Ortzen, Karl Jaspers, Gabriel Marcel, Jan Feidel, İbrahim Nur Şerif, G. Picon, James Stephens, D.J. O'sullivan, J. Bodamer, Sona Raiziss, Arland Ussher, Osman Yahya, Stuart Hoyroyd, Alain Bosquet, Pitirim A. Sorokin, Ebu'l-Hasan Nedevî, Ludwig Landrebe, Hamit Algar, Alain, Hurşid Ahmed, Eugene Ionesco, R. A. Scott-James

Şiirleri Çevrilen Şairler: Sait Yeni, Resul Hamzat, Dylan Thomas, G. Apollinaire, Charles Baudelaire, Paul Claudel, Arthur Rimbaud, Guilleviç, Mevlâna Celaleddin-i Rumî, Muyaka bin Hacı el-Gassani, Muhammed Kiyuma, Kasım bin Ahmed, Said Abdullah, Ebu'l-Atahiye, Basuto Basutoland,

¹⁶ Bu sayının 2. sayfasında "Diriliş'ten" başlığı altında dergi ile ilgili bir duyuru yapılmaktadır: "Derginin daha düzenli çıkmasını sağlamak için sayfa sayısında azaltma yaptık. Dolayısıyla, tekinin fiyatında ve yıllık abone bedelinde düşüş sağlanmış oldu. Özün daha yoğun olmasına çalışma imkânı da doğmuş bulunuyor böylece. Ayrıca yayınlarımızla da daha fazla uğraşma umudumuz arttı."

Kaluta Amri Abedi, Jacques Prevert, W. H. Auden, Karipe Pitzz, Robert Frost, William Blake, Sylvia Plath, Ezra Pound, Hart Crane, Stanley Kunitz, İbn Ammar, İbn Sara, İbn Zeydun, İbn Hamdis, El-Husrî, Max Jacob, E.E. Cummings, Saint John Perse, Wilfred Owen, Eugenio Montale, Archibald Macleish, Robert Lowell

Çevirmenler: Sezai Karakoç, S. Y., T. S., M. V., M. Rasih Savaş, Müzeyyen Erim, İbrahim T. Cemil, Kâmil Öztürk, Nezih Can, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu, Kâmil Eşfak Berki, Turgut Akman, Serdar Gürlü, Tahir Yücel, Ahmet Kot, C. A., M. Cemil, K. Ö.

Çizgiler: Kemal Özyurt (7 çizgi)

Klasik Metinler: [İmzasız] Eşref Edip, Şeyh Muhammed Esad Erbilî (Mektubat'tan), Ruşeni (Neyname), İsmail Hakkı Bursevi (Usul-İ Aşere Şerhinden), Nev'î (Gazel), Silâhdar Fındıklılı Mehmed Ağa (Silâhdar Tarihi'nden), Aziz Mahmud Hüdai (Kelimat-ı Hüdai'den), Lâmiî Çelebi (İbretnüma-Şevahidü'n-Nübüvve-Şerefü'l-İnsan-Terceme-i Nefahatü'l-Üns'ten), Feridun bin Ahmed (Terceme-i Risale-i Sipehsalar), Hasani'l-Kâfi Bosnavî Akhisarî (Usulü'l-Hükm fi Nizami'l-Âlem'den), Ebu'l-Kasım Abdulkerim Kuşeyrî (Risale-i Kuşeyrî'den), Ramazanzade Nişancı Mehmed Bey (Tarihi Nişancı Mehmed Paşa), Muhyiddin-i Arabî (Fütuhât-ı Mekkiye'den), Selânikli Mustafa Efendi (Tarih-i Selânik'den), Bâli-i Sofyavî Efendi (Tercüme-i Füsüs'tan), Ahmed Vasif (Tarih-i Vasif'tan).

Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu'nun hazırladığı: Nedim (Gazel), Kaside-i Nedim Çelebi Der Nat-i Resûl-ü Ekrem, Zaifi Mehmed Çelebi (Cem'ül-Hakayık), Halil (Kitab-ı Siyer'den), Şeyhülislam Mehmed Bahâyi Efendi, Şeyhülislam Yahya Efendi, Esrar Dede, Vecdi, Şeyh Osman Şems, Fehm-i Kadim, Talib-i Bursevî, Mevlâna Celaleddin Rûmî.

Mehmed Çavuşoğlu'nun hazırladığı: Taşlıcalı Yahya Bey (Yusuf ile Züleyha Mesnevisi); Âşık Çelebi (Meşâirü'ş-Şuara'dan)

İ. T. C.'nin hazırladığı: Raşid Mehmet Efendi (Tarih-i Raşid'den), Şânizade Mehmed Atullah (Şânizade Tarihi'nden), Solakzade Mehmed Hemdemi Efendi (Solakzade Tarihi'nden), Hafız Ahmed Lütfi Efendi (Tarih-i Lütfi'den),

Mesut Güleçyüz'ün hazırladığı: Abdurrahim Karahisarî (Minyetü'l-Ebrâr ve Guneyyü'l-Ahbâr'dan), Meşâirü'ş-Şuara'dan,

Mehmed Çavuşoğlu'nun hazırladığı, Âşık Çelebi; Mesut Güleçyüz'ün hazırladığı, Muhammed Emin Tokadî, Lâtîfi Çelebi, Muhyiddin-i Arabî, Niyazi Mısrî, Üftade Muhammed Muhyiddin, Firdevsi-i Rûmî, Ferideddin-i Attar, Bursalı Mehmet Tahir Bey. Ve Berrî Muhammed Dede (Bülbülname'den).

**Beşinci Dönem-Aylık (Ekim
1979-Eylül 1980; 12 Sayı)**

Künye Bilgileri: Ayda bir çıkar, inanç, düşünce, edebiyat ve siyaset dergisi.

Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni:
Sezai Karakoç

İdare Yeri: Çatalçeşme Sokak, No:
29/413 Cağaloğlu-İstanbul

Dizgi-Baskı: Fatih Matbaası, Cağaloğlu-İstanbul

16 x 24 Ebadında, kapaklı.

Dergi bu döneminden başlayarak adının altında "Bir insanı öldüren, bütün insanlığı öldürmüş, bir insanı diriltiren bütün insanlığı diriltmiş gibidir (Kur'an-ı Kerim)" kutlu sözü yer almaktadır.

Pazartesi-Perşembe Günlüğü 60 sayı ile yayınına ara vermiş, bu dönemde ise dergi 61. sayıdan başlayarak 72. Sayıya kadar çıkmıştır. Ekim 1979 tarihli çıkış sayısında (61. Sayı)¹⁷ "Yeniden Çıkış" başlıklı yazıda dergi ile ilgili düşünceler

¹⁷ Dergi bu ilk sayısında "Yeniden Çıkış" başlıklı yazıyla başlamakta. 3 sayfadan fazla yazıdan kısa bir alıntı yapacak olursak: "... Evet, Diriliş'in her yeni çıkışında, sanki hatif, bize dört yandan seslenmekte:

"Yanan meşaleni söndürmemesini bil!"

"Işığını rüzgârdan korumasını bil!"

Biz de her sefer, yenilenmiş ve tazelenmiş olarak, lâmbamızı bir kere daha yakıyor ve onu, sağdan ve soldan esen kötü, söndürücü, çürütücü samyelleri ve dondurucu ve öldürücü kuzey rüzgârlarının kuşatıp boğmasından, elden geldiğince, muhafaza etmeye çalışıyoruz.

kaleme alınmıştır. Bu dönemiz son sayısı olan 72. sayısında¹⁸ da "Diriliş'ten" başlıklı yazıda yine dergi hakkındaki düşünceler okurlara sunulmuştur.

Yazarlar (Deneme-Eleştiri-İnceleme-Hikâye): Sezai Karakoç, İmzasız, Diriliş, Kâmil Öztürk, Şakir Diclehan, Ali Özkavaf, Ebubekir Eroğlu, Kâmil Eşfak Berki, Hamit Can, Turgut Akman, E.E., Türkây Gültekin, Yüksel Peker,

Vebayla savaşan doktorun, ona yakalanma yönünde de çaba sarfetmesi gibi, Çağın krizini nişan tahtası sayan Diriliş, kimi zaman aynı krizin hedefi oluyor, fakat her seferinde, rahmani yönden estiğine şüphe olmayan manevi solugun bağış ve armağanlarıyla bu çetin imtihanları atlatıyor, ve şair-velinin dediği gibi, doğumunu bir kez daha haber veriyor:

Her gün yeniden doğarız

Bizden kim usanası.

..." (sayfa:5).

Yine bu sayıda "Geçen ay, Dergi'nin çıkışı dolayısıyla bir mektup yayımlamıştık. Az sayıda basılan bu mektubun metnin buraya alıyoruz" denildikten sonra okurlar için kaleme alınmış "Diriliş Mektubu" metni yer almaktadır. (Sayfa: 7-11).

¹⁸ Bu sayısının son sayfasında "Diriliş'ten" başlığı ile şu yazı kaleme alınmıştır: "Bu yıl 20 yaşını doldurmuş olan Diriliş, kültürel ve maddi şartların bütün ağırlığına rağmen, görece devam kararmadadır. Evet, Diriliş, bu Büyük Millet'in ulu kaderiyle yoğrulma bilinci ve çilesine katlanma razılığı içinde yolunu sürdürecektir. Dostları bilir ki, O, bir Dergi değil, bir ruhtur. Dergi, mevcut şartlar içinde O ruhun görülebildiği bir araçtır. Öyle de olsa, değil mi ki kab o tohumu taşıyor, bizim için, gönlümüz için, çok değerlidir. Araçsa da, adeta amaçtan bir parçadır.

Diriliş, bugüne kadar, ne Devletin, ne şu ne bu kurumun, doğrudan doğruya okuyucularının, o, bir okuyucu olmaktan fazla olarak izleyici, izleyici olmaktan fazla olarak katılıcı ruh erlerinin ona sarılmasıyla yaşamıştır. Yoğurduğu ve onunla birlikte yoğrulduğu bir nesille, diriliş nesli dediğimiz nesille olan iç ve manevî diyalogdur ki, Diriliş bugünlere erdirmiştir.

Nesil ve Diriliş... Biri mumsa öbürü alevi, biri kök ve göğdeyse öbürü dalları, yaprakları, çiçekleri ve meyveleridir.

Rüzgârlı, fırtınalı bir havada yakılmış ve elde tutularak hedefine götürülen bir meşaledir nesil ve Diriliş. "Yakılmış meşaleyi rüzgârdan korumasını bilerek" hayat misyonumuza devam etmekten başka bir işimiz yoktur ve olamaz. Bundan başka bir mutluluğumuz da yoktur.

*

Diriliş ruhunun bir gereği de sürekli yenilenme ve tazelenmedir. Bu yirmi yıl içinde Dirilişle birlikte olanlar, bu iç yenilenme ve tazeleniş çabasını görmüşlerdir sanıyoruz. Belli bir klasikliğe ermek için hep öncü olma çabası ve amacı, yolumuzu aydınlatmıştır. Hep yeni alan açma, hep taşlık alanı temizleme bizim omuzlarımıza, Diriliş'in omuzlarına düşmüştür. Varsın olsun. İşin ağırlığı, onur kıvancını arttırır.

*

Buyurun, diriliş sevdalıları! Yine hep iyiye, doğruya ve güzele doğru elele yürüyelim. Bu ideallerin kaynağı olan Hakikat İdealine doğru sabırla, aşkla ve umutla yürüyelim. (Sayfa: 4)

Şiirleri Yayınlananlar: Sedat Umran, Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu, Cafer Barlas, Yusuf Yazar, Ebubekir Eroğlu, Arif Soylu, Necat Çavuş,

Çevirisi (Deneme-İnceleme-Eleştiri-Hikâye) Yapılan Yazılar: İbn Hazm el-Endülüsi, René Guenon, Stefan Zweig, Jakob Wasserman, Romano Guardini, T.B. Irwing, Herbert W. Schneider, Alfred Werner, A. Gilbert Murray, Hermann Türck, V. S. Pritchett,

Şiirleri Çevrilen Şairler: Richard Wilbur, George Santayana, Conrad Aiken, Basil Bunting, Edna St. Vincent Millay

Çevirmenler: Mahmut Kanık, Sedat Umran, Yüksel Peker, Sami Bece-riklî, Yener Sonuşen, Süleyman Portakal, Bülent T. Demirgil, Perviz Cemşid, Süleyman Başköylü, Baki Alkaçar,

Klasik Metinler: Bursalı Tahir Bey (Tercüme-i Hal ve Fazail-i Şeyh-i Ekber); Şakir Diclehan'ın hazırladığı: Nev'izade Atâi , Şerifî'nin Şehname Tercümesi; İdris Bostan'ın hazırladığı: Celâlzade Mustafa Çelebi (Tabakatü'l-Memalik ve Deracatü'l-Mesalik'ten), La'li Mehmed Fenaî (Şerh-i Manevi-i Şerif'ten).

Altıncı Dönem-Günlük Gazete (7 Ocak 1983-16-17 Haziran 1983; 160 Sayı)

Künye Bilgileri: Diriliş Günlük Gazete

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Sezai Karakoç

İdare Yeri: Çatalçeşme Sokak, No: 29/413 Çağaloğlu-İstanbul

Dizgi-Baskı Fatih Matbaası, Nuruosmaniye-İstanbul

39 x 55 ebadında, gazete boyu, tek yaprak.

Yayın Tarihleri

Diriliş'in Beşinci Dönemi 72. sayı ile son bulmuştu. Günlük gazete olarak çıkmaya başlayan bu Altıncı Dönemi ilk sayısı kaldığı yerden devam ederek 73. başlamaktadır. Böylelikle Diriliş Gazetesi 7 Ocak 1983 Cuma günü ilk sayısı olan 73. sayıyla başlamaktadır. Gazetenin yayınına son verdiği 233. sayı 16-17 Haziran Perşembe-Cuma tarihini taşımaktadır. Toplamda 161 gün ya da 161 sayı yayımlanmıştır.

Gazetenin ilk sayısında Diriliş imzasıyla gazetenin çıkışını haber veren bir yazı yayımlanmıştır. Aynen alıyoruz:

Diriliş Günlük Olarak Çıkarken

“Diriliş, bu günden itibaren, günlük gazete olmuş bulunuyor.

Bu ihtiyaç ani bir kararın sonucu olmayıp, Diriliş'in 1960'da başlayan ve bu güne kadar birçok safhadan geçen gelişiminin zaruri bir açılımdan doğmuştur. Düşüncenin ve duygunun giderek dışlaşması, damarlarda dolaşan kanın yüze vurması, yaza eren ağacın yalnız kök ve dallardan ibaret kalmayıp bütün donanımına, yaprak, çiçek ve yemişlerine kavuşması gibi bir oluş.

Çağımızda, tekniğin ilerleyişi, haberleşme vasıtalarının artışı, insanların ve toplumların sorunları üzerine olan görüş ve düşüncelerin de hızla üretilip geliştirilmesi zorunluluğunu getirmiştir. Artık bir dünya görüşü, her tarafa ulaşma ve oralarda diğer dünya görüşleriyle karşılaşma, alışverişte bulunma ve hesaplaşma durumundadır. Yani daha açık bir dille söylemek gerekirse, televizyon, radyo ve günlük gazetelerde kitlenin karşısına çıkmak borcunda. Bu çağın, düşünceler için varoluş şartı, görünme olmuştur.

Bununla, ortalıkta görünmeyen, meydana çıkmayan düşünce yoktur, yokluğa mahkûmdur demek istemiyoruz. Bu, düşüncenin özülüyle ilgili bir noktadır.

Yerel seçimlerde İyde Gandı'nın parti üyeliğinden çekmesi

Ancak, demek istiyoruz ki, ne kadar tek kişiyi ve onun içhayatını hedef alırsa alsın, çağımızda her düşünce, kendisi meydana çıkmaya bile, meydana, meydana olanları, meydana olup bitenleri hesaba katmak ne kadar inzivada olursa olsun, hesaba katılacağını bilmek ve unutmamak zorundadır.

Diriliş'in düşünce planında ne olduğunu ve ne olmadığını, şüphesiz, söyleyecek biz değiliz. Ancak her düşünce akımı, bir yandan da gelişimini izlemek ve değerlendirmek gereğini duyacaktır. Böyle olmazsa bütünlenmesini sağlayamaz, ayakta duramaz ve söner.

Düşünce, hayat içinde sağlığına kavuşur, gelişip serpilir; diğer düşüncelerle karşılaşır çarpışmakla yaşama sınavını verir, yaşama gücünü ve direncini kazanmış olur. Deney içinde gerçekliğini sınar.

1960'dan bugüne kadar, Diriliş düşüncesi de, aylık dergi ve kitaplarla, daha çok teorik planda, iç birikimini yapmış, fakat aktüel olandan da büsbütün kopuk ve uzak durmamıştır. Zaman zaman, günlük gazetelerde, sütunlarda görünmüş, bir dönem de aylık organını haftada iki kez çıkma gibi günlüğe yaklaşılan bir niteliğe erdirmiştir.

Ancak, bugünkü çıkış, aktüel plana inişin süreklilik kazanması anlamına gelmektedir. Ayrıntılarda, bütünü gözden kaçırmadan, kendi gerçeğini doğrulamak anlamına.

Diriliş, günlük olarak çıkmak ve kaçınılmaz olarak politik hayatı gözlemlemek, bu alanda değerlendirmeler yapmak hâli içinde de, eski amacından ayrılmış bulunmayacak, onu hayat ve toplum içinde, zaman karşısında pekiştirmiş olacaktır."

Diriliş

6 sütun halinde çıkan gazetede güncel haberler yanında gazetenin ön sayfasında bazen Sezai Karakoç, bazen de Diriliş imzasıyla "Başyazı"lar ve "Gün Saati" üst başlığını ve Sezai Karakoç imzasını taşıyan yazılar ve aşağıda isimleri verilen yazarlara ait yazı, şiir, çeviri metinleri de yayımlanmıştır. Bu dönemin en önemli olaylarından biri Necip Fazıl Kısakürek'in 25 Mayıs'ta vefat etmesi. Diriliş Gazetesi 26 Mayıs tarihli nüshasında manşetten "Üstad Necip Fazıl Bu Fani Âlemden Göçtü" ifadesiyle tam sayfa 4 sütun Diriliş imzalı bir yazı ile bu haberi duyurmuş ve Sezai Karakoç imzalı "Göklerin Çektiği Kartal" başlıklı yazı kaleme alınmıştır. 27 Mayıs tarihinde ise Diriliş imzasıyla "Üstad Necip Fazıl O'nu Seven Milletinin Elleri Üzerinde Manevi Ülkemiz Eyüp Sultan'a Uğurlandı" başlığını taşıyan yazı ile Sezai Karakoç

imzasıyla Gün Saati köşesinde "Som Mermer Gibi" başlığı taşıyan yazı yayımlanmıştır. 28 Mayıs tarihli nüshası Gün Saati köşesinde "Ve Necip Fazıl" başlıklı yazı yayımlanmıştır.

Yazarlar (Deneme-Eleştiri-İnceleme-Hikâye): Sezai Karakoç, İmzasız, Diriliş, D., S. K., S. Y., Yüksel Peker, Y. Kanar, Ali Özkavaf, Sedat Umran, Bülent Timur Demirgil, Mesut Nun, Mesut Güvenli, M. Ertuğrul Düzdağ, Kâmil Eşfak Berki, Kâmil Öztürk, Şule Fırat, Olcay Avcı, Göksel Korkmaz, Mustafa Armağan, Murat Fırat, İsmail Atabek.

Şiirleri Yayımlananlar: Sezai Karakoç, Yüksel Peker, Süleyman Portakal, Bülent Timur Demirgil, Necat Çavuş, Cafer Barlas, Yüksel Peker, Şinasi Gönenç, Hasan Selami, A. Serdar Çobanoğlu, Adem Elbaşı, Mustafa Ruhi Şirin.

Çevirisi (Deneme-İnceleme-Eleştiri-Hikâye) Yapılan Yazılar: Cavid İkbâl, W. Saroyan, Kadı İyaz, Tennessee Williams, Robert Langbaum, Christopher Clausen, Martin Heidegger, Eugène Ionesco, Louis Chauvet, Max Jacob, Daniel Robin, John Weightman, Octavia Paz, Gilbert G. Murray, R. A. Scott-James, V. S. Pritchett, T. B. Irwing, Herbert W. Schneider, André Gide, Robert Wokler, Karl Jaspers, G. Picon, D. J. O'sullivan, Gabriel Marcel, James Stephens, J. Bodamer, Sona Raiziss, Arland Ussher, M. T. Stepyants, Stuart Hoyroyd, Ebu'l Hasan Ali Nedevi, Alain Bosquet, Pitirim A. Sorokin,

Wallace Stevens, Alain, Muhammed İkbâl (Şiir mi), Gérard de Nerval, E. J. Mishan, Frederick Poettle,

Şiirleri Çevrilen Şairler: İbn Said el-Mağribî, Trumbull Stickney, Wolfgang von Goethe, Williams Carlos Williams, Wallace Stevens, T. S. Eliot, Emily Dickinson, Ezra Pound, Carl Sandburg, Conrad Aiken, Eugenio Montale, Emir Hamza, Guillevic

Çevirmenler: D., S. Y., Mahmut Kanık, Yener Sonuşen, S. Mustafa Başköylü, Yüksel Peker, Yener Yörük, Sedat Umran, Nejat Sebzeci, Turgut Akman, Kâmil Eşfak Berki, Mesut Güvenli, Kâmil Öztürk, Bülent T. Demirgil, M. K. T., T. S., Baki Alkaçar, M. Cemil, Necat Çavuş, Yusuf Salih Karaca, S. Y., Ali Rıza Akçay

Çizgiler: Abdullah 4

Klasik Metinler: Mesut Güleçyüz'ün hazırladığı: Tokadi Muhammed Emin (Risale-i Ruhîyye); Lâtîfi Çelebi (Esrarnâme); Muhyiddin-î Arabî (Risale-i Şeyh Muhyiddin-i Arabî); Üftade Muhammed Muhyiddin (Vâkıat'tan); Edirneli Emrî (Pendname Çevirisi'nden); Firdevsî-i Rûmî (Risale-i Hakikatnâme); Muhammed Niyazi Mısrî (Risale-i Hazret-i Mısrî); Abdürrahim Karahisarî (Münyetü'l-Ebrar ve Gunyetü-'l-Ahbar'dan); Şakir Diclehan'ın hazırladığı: Şerifi'nin Şehname Tercümesi; İmzasız: Berri Muhammed Dede (Bülbülname'den); Aziz Mahmud Hidayî (Kelimat-ı Hüdayî'den).

Diriliş gazetesi 16-17 Haziran tarihli son sayısında Sezai Karakoç imzasıyla "Ara Veriş" başlığıyla aşağıdaki yazı yayımlanmıştır.

Ara Veriş

"Beş buçuk aya yakın bir zamandır hiç aksatmada günlük olarak yayınlanan Gazeteniz, bir süre, yayına ara vermek zorunda kalıyor.

Tek yaprak olarak çıkarmanın getirdiği bir çok sorun, bu kararı almamızın başlıca sebebidir.

Yaprak sayısını arttırma ve tesis haline gelme ise, finansman meselesidir.

İmkânlarımızın yok denecek kadar azlığı içinde bir deneme yapmış olduk.

Diriliş, bilen bilir ki, ticarî bir maksatla çıkmadı. Bu sebeple, bu denemeyi ben şahsen şartları da düşününce başarılı sayıyorum.

Aslında ben ne gazeteciyim, ne iş adamı.

Bir takım düşüncelerini söylemek isteyen biri olarak, kitap da yazdım, dergi de çıkardım, gazete de çıkardım. İmkânlar hangisine elverirse, hangisini o an için yararlı görürsem onu yaparım. Benim için, kitap, dergi, gazete araçtır, amaç değil.

Bir müddet ara vereceğiz. Sonra günlük olarak mı, haftalık olarak mı, aylık olarak mı devam ederiz; ya da yeni kitaplarımla mı yetiriniz bir süre. Şimdiden bir şey söyleyemeyeceğim. O günün şartlarına ve imkânlarına bağlı.

Basın, Türkiye'de sanayi halini aldı. Artık bu alandaki her kuruluş, "Entegre Basın Sanayii" olarak, günlük gazetesini, haftalıklarını ve aylıklarını çıkarıyor. Ve bu sanayi bir silindir gibi geçiyor münferit girişimlerin üzerinden.

İş alanında çok başarılı olan bu kuruluşların, fikir ve ideal planında toplumumuzun ruhî ihtiyacını karşılaması temenni edilir.

Ama, temenni, bir insanın en son yapması gereken işidir. Ondan önce elinden geleni yapması beklenir ondan.

Şimdilik bu kadar.

En yakın sürede ve hayırlısıyla tekrar buluşmak üzere."

Yedinci Dönem-Haftalık (25 Temmuz 1988-5 Şubat 1992; 133 Sayı)

Künye Bilgileri: Pazartesi günleri çıkar, inanç, düşünce, edebiyat ve siyaset dergisi.

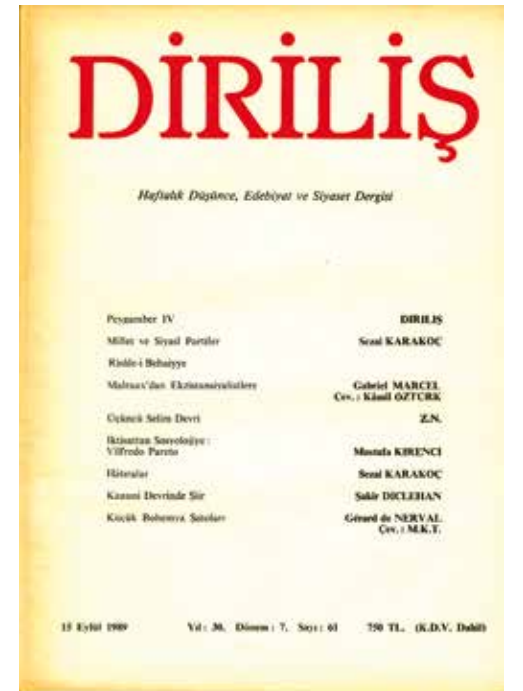
Sahibi ve Yazı İşlerinden Sorumlu Yönetmeni: Sezai Karakoç.

İdare Yeri: Çatalçeşme Sokak, No: 29/413 Cağaloğlu-İstanbul.

Baskı: Er-Tu Matbaası, Cağaloğlu-İstanbul (1, 2 ve 3. sayılar için).

Dizgi-Baskı: Fatih Gençlik Vakfı Matbaa İşletmesi, Ceridehane Sokak, No: 2, Cağaloğlu-İstanbul (4-133. sayılar).

28 x 20 ebadında, kendinden kapaklı 16 sayfa, 54-66 sayılar kapaklı 20 sayfa.

Yayın Tarihleri

Diriliş'in haftalık döneminde sayı numaraları 1'den başlayarak verilmiştir. Derginin 1. sayısı 25 Temmuz 1988¹⁹ tarihini son sayısı olan ve üç sayı birlikte yayımlanan 131-132-133. sayı²⁰ ise 5 Şubat 1992 tarihini taşımaktadır. Arada 2 sayı birlikte de çıkmıştır.

¹⁹ Derginin ilk sayısında çıkışına ait "Diriliş" imzasıyla "Yeniden" başlıklı bir yazı kaleme alınmıştır.

"Bilindiği gibi Diriliş'in ilk çıkışı 1960 yılı. İki sayı. Arkasından 27 Mayıs ihtilâli. Diriliş'in bir daha çıkması için 1966 yılını beklemek zorunda kaldık. 1966-1967'de bir yıl çıkış. Sonra ara veriş. 1969'da tekrar çıkış. 12 Mart hareketine kadar. Sonra üç yıllık bir ara. 1974'de tekrar çıkış. Önceleri aylık, sonraları haftada iki defa çıkış, bazı aksamalarla da olsa 1981'e kadar. 1983'de günlük gazete denemesi (beş buçuk ay). Şimdi, beş yıllık bir aradan sonra, şimdiye kadar tek demediğimiz şekil olan, haftalık şeklinde çıkıyoruz.

Her duruşumuz, Allah'ın izniyle bir birikim oldu. Geçmişte yapılanların yerine oturması, temelleşmesine yaradı bu duruş. Bu duruşlar isteyerek olmadı. Ama biz sabrettik. Sonradan başlamayı Allah bize nasip etti.

Hep doğmak, yeniden doğmak, tekrar be tekrar doğmak. İnsanoğlunun, nasibi bu. Diriliş ki, toplumun yeniden ayağa kalkması için ta yüreğimizden gelen bir sesleniştir, o da toplum gibi, hep yok olma ve varolma arasında bir gidip gelmenin, dirilmenin çilesini yaşıyor. Toplumun çilesine sahici bir şekilde sahip çıkabilmesi için, kendisinin de aynı çileyi çekmesi şart.

Böyle durumlarda ne kadar tekrarlanırsa değer. Yunus Emre'nin ve Hacı Bayram-ı Veli'nin sözleri:

Her dem yeniden doğarız bizden kim usanası
Nagehan bir şara vardım
O şarı yapılı buldum
Ben dahi bile yapıldım
Toz u toprak arasında

Toplum ruhunun, geçirilen büyük depremlerden sonra kendini yeniden onarması çığırında, taşa ve toprağa batarak, toza ve çamura karılarak, görev yapmak, karınca kararınca katkıda bulunmak, insan olma mutluluğunun en yüce duygusu bizce.

Kurban Bayramında çıkıyoruz; bunu hayra yoruyoruz.

Diriliş dâvasına inanmışlara gönül dolusu selâm."

²⁰ Bu sayıda haftalık çıkışlardaki aksamalar sebebiyle "Yeniden" başlığını taşıyan bir yazı kaleme alınmıştır:

"Evet, geçen yıldan beri intizamını kaybeden dergimizin çıkışı, en son, dört ay ara verme gibi büyük bir kesintiye uğradı. Abonelerimizden ve tüm okurlarımızdan özür dileriz. Abonelerin haklarının baki olduğunu, onu yerine getireceğimizi söylemeye gerek bile yoktur tabii.

Bizim içinde bulunduğumuz şartlarda, aslında dergi çıkartma mümkün değildir. Ancak, Allah'ın lütfuyla, okurlarımızın, yakınlarımızın samimi alâkaları ile çıkabilmiştir geçmiş

Yazarlar (Deneme-Eleştiri-İnceleme-Hikâye): Sezai Karakoç, Mehmet Yasiñoğlu, M. Yasiñoğlu, İmzasız, Diriliş, D., S. K., Hicran Karakoç, Yüksel Peker, Yüksel Kanar, Tahir Yücel, Muzaffer Budak, Halil İbrahim Kaymak, Kâmile Karakoç, Bülent Demirgil, Cafer Barlas, Mustafa Ruhi Şirin, Şakir Diclehan, Kâmil Doruk, Kâmil Eşfak Berki, Kâmil Öztürk, İsmail Atabek, Yener Sonuşen, Mehmed Yaşar, Mustafa Kirenci, Ali Esen Minkari, Mahmut Kanık, Yusuf Yazar, Hamit Can, Hayreddin Meral, Haydar Murat Hepsev, Z. N., Muzaffer Budak.

Şiirleri Yayımlananlar: Sezai Karakoç, Hamit Can, Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu, Bülent Timur Demirgil, Yüksel Peker, Ömer Erdem, Sedat Arlı, Ahmet İşler, Cevdet Karal, Hüseyin Atlansoy, Mevlâna İdris, Rıza Duru, Tamer Saka, Rıdvan Memi.

Çevirisi (Deneme-İnceleme-Eleştiri-Hikâye) Yapılan Yazılar: Alain Bosquet, Alain, André Gide, Arland Ussher, Cavid İkbâl, Christopher Clausen, Anthony Thwaite, D. J. O'sullivan, Daniel Robin, André Malraux, Albert Schirnding, Edgar Morin, Charles Morgan, Ebu'l Hasan Ali Nedevi, Eugène Ionesco, Frederick Poettle, Hendrik de Man, G. Picon, Gabriel Marcel, Hans Ruin, Gérard de Nerval, A. Gilbert Murray, Hermann Glaser, Herbert W. Schneider, M. L. Rosenthal, J. Bodamer, James Stephens, John Weightman, Anthony Giddens, Virginia Woolf, Hilde Spiel, W. Witte, Kadı İyaz, Karl Jaspers, Milan Kundera, Bonnie Angelo, Jean Lacroix, Louis Gillet, Hugh Pope, Jean le Marchand, Maurice Allais, V. S. Pritchett, Louis Chauvet, M. T. Step-yants, Martin Heidegger, François Jakob, Max Jacob, Octavia Paz, Pitirim A. Sorokin, R. A. Scott-James, Julian Symons, Lawrence Durrell, Robert Langbaum, Robert Wokler, Sona Raiziss, Stuart Hoyroyd, Miguel de Unamuno, Paul Claudel, T. B. Irwing, Stig Dagerman, Necip Mahfuz, Jean le Marchand, Thornton Wilder, Tennessee Williams, Hurşid Ahmed, Henri Nivet,

yıllarda dergimiz. Bir de, malla, parayla yapılamayan "can"la yapıldığı için, işte, bazı sıhhat sorunları, yorgunluklar, bu ara vermeleri maddi sorunlarla birlikte mecburi kalmıştır. Allah'tan dileğimiz, bundan böyle, Dergimizin bir kesintiye uğramaksızın devam etmesidir. Her zamanki gibi, adeta bize şartlarımıza göre olağanüstü güç lütfederek.

Evet, günlük gazete hayali bir ara durdurmuştu dergimizi. Onda muvaffak olamadık. Şimdi de, sağlık ve maddi sorunlar, erken seçimin psikolojimizde doğurduğu kırıklık (unutmayınız ki, biz de insanız) bir süre durdurdu Dergiye.

İnşallah ve hayırlısıyla bundan durmayız, devam ederiz.

Bizi, kötü günlerimizde de, iyi günlerimizde de terketmeyen, yalnız bırakmayan kardeşlerimize teşekkür ediyoruz, sağ olun diyoruz."

Mahmud Ahmed, Wolfgang Köhler, Howard Raiffa, Georges Suffert, Osman Yahya, Ahdaf Suyef, J. Charles Dunn, E. J. Mishan, D. Shambaugh, Oliver Peretie, Seyyid Hüseyin Nasr, Bernard Lewis, William James, John K. Fairbank, Edwin Reischauer, Luc Ferry, André Soares, Remy Chauvin, Yves Cuau, Christopher Dickey, Masanori Moritani, Jiri Valenta, Dean Ficher, Fazu Alieva, Valery Giscard D'Estaing.

Şiirleri Çevrilen Şairler: Muhammed Ömer Ruddin, Yusuf Patel, Yusuf Sadi, Şabbir Banubay, Ali Ahmed Said, Resul Hamzatov, Kadı Nazrulislam, William Blake, Ahmed Said, Emir Hamza, Trumbull Stickney,

Wolfgang von Goethe, Williams Carlos Williams, Wallace Stevens, Wordsworth, T.S. Eliot, Theodore Roethke, Emily Dickinson, Ezra Pound, Zoltan Zelk, Thomas Transtömer, Werner Aspenström, Nils Ferlin, Maxwell Anderson, Erik Lindegren, Bo Carpelan, Carl Sandburg, Bo Setterlind, Peter Curman, Yusuf Sadi, Ömer Bahaeddin el-Emirî, Christian Morgenstern, James Joyce, James Russel Lowell, Shakespeare, Ezra Pound, Conrad Aiken, Robert Pack, Robert Frost.

Çevirmenler: D., S. K., T. A., Yener Sonuşen, Tahir Yücel, M. Başköylü, Yüksel Peker, Yusuf Yazar, Mesut Güvenli, H. Akay, Hasan Akay, Göksel Korkmaz, Turgut Akman, Perviz Cemşid, Mehmed Yaşar, Kâmil Eşfak Berki, M. Güvenli, Kâmil Öztürk, Turhan Akışık, Kemal Çiftçi, Cafer Barlas, Ahmet Yalçınkaya, Bülent Demirgil, M. K. T., M.B.Y., T. S., Baki Alkaçar, Mahmut Kanık, Ali Rıza Akçay, Haydar Hapsev, Mevlüt Ceylan, Kemal Kahraman, İbrahim Serhat Canbolat.

Çizgiler: Nezir Asaroğlu

Klasik Metinler: Tokadi Muhammed Emin (Risale-i Ruhiyye); Muhammed Niyazi Mısırî (Risale-i Hazret-i Mısırî); Lâtifi Çelebi (Esarnâme);

Üftade Muhammed Muhyiddin (Vâkıat'tan); Firdevs-i Rûmî (Risale-i Hakikatnâme); Abdürrahim Karahisarî (Münyetü'l-Ebrar ve Gunyetü'l-Ahbar'dan); Berri Muhammed Dede (Bülbülname'den); Muhyiddin-i Arabî (Risale-i Şeyh Muhyiddin-i Arabî); Aziz Mahmud Hidayî (Kelimat-ı Hüdayî'den-Tarikatname-i Türkî); Kuşeyrî (Müntehabat-ı Nafia-i Risale-i Kuşeyriyye'den Et-Tasavvuf-El-Hüzn-Et-Tevhid); Ferideddin-i Attar'ın Pendname'sinin Edirneli Emrî Çevirisi'nden); İsmail Hakkı Bursevî (Usul-ü Aşere Şerhinden; Lâtifi Çelebi (İbretnüma'dan), Bâli-i Sofyavî Efendi (Tercüme-i Füsüs'tan); Muhyiddin-i Arabî (Fütuhât-ı Mekkiyye'den); La'li Mehmed Fenâî (Şerh-i Manevi-i Şerif'ten); Muhyiddin-i Arabî (Adabü'l-Mürîd'den); Şehabeddin Sühreverdi, (İrşadü'l-Mürîd'den); Bahaeddin Nakşibend (Risale-i Behaiyye); Cefayi (Dekayıkkü'l-Hakayık'tan); Abdülkadir Geylânî (Mektubat-ı Geylânî'den).

Elazığ İl Merkezinin açılışı öncesi Harput gezisi sırasında Harput'tan Elazığ'ı seyir.

2. Eserleri

Kronolojik Sırayla

- Körfez (Şiir) (1959)¹
- Şahdamar (Şiir) (1962)²
- Yunus Emre (1965)
- İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü (1967)
- Dirilişin Çevresinde (1967, *İslâm ve Farklar* isimle eserlerle birlikte *Yazılar* adıyla)
- İslam (1967, *Dirilişin Çevresinde ve Farklar* isimle eserlerle birlikte *Yazılar* adıyla)
- Üç Kaside (1967)³
- İslâmın Dirilişi (1967)
- Günlük Yazılar I Farklar (1967, *Dirilişin Çevresinde ve İslâm* isimli eserlerle birlikte *Yazılar* adıyla)
- Şiirler I Hızır Kırk Saat (1967)
- Sesler (Şiir) (1968)⁴
- Mehmed Âkif (1968)
- Kıyamet Aşısı (1968)
- Taha'nın Kitabı (1968)⁵

¹ 1974'de *Körfez/Şahdamar/Sesler* başlığıyla yayımlanan eserin birinci kitabıdır.

² 1974'de *Körfez/Şahdamar/Sesler* başlığıyla yayımlanan eserin ikinci kitabıdır.

³ Genişletilmiş baskısı *İslâmın Şiir Anıtlarından* başlığıyla 1976'da yayımlanmıştır.

⁴ 1974'de *Körfez/Şahdamar/Sesler* başlığıyla yayımlanan eserin üçüncü kitabıdır.

⁵ 1974'de *Şiirler II Taha'nın Kitabı – Gül Muştusu* başlığıyla yayımlanan eserin birinci kitabıdır.

- Gül Muştusu (1969)⁶
- Günlük Yazılar II Sütun (1969)
- Mağara ve Işık (1969)⁷
- Ölümünden Sonra Kalkış (1970)⁸
- Allah'a İnanma ve İnsanlık (1970)⁹
- Ruhun Dirilişi (1974)¹⁰
- Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (1974)
- Şiirler II Şahdamar – Körfez – Sesler (Bir arada: 1974)¹¹
- Şiirler III Taha'nın Kitabı – Gül Muştusu (Bir arada 1974)¹²
- Günlük Yazılar III Sur (1975)
- Şiirler IV Zamana Adanmış Sözler (1975)
- İnsanlığın Dirilişi (1976)
- İslâmın Şiir Anıtlarından (1976)¹³
- Diriliş Neslinin Amentüsü (1976)
- Yitik Cennet (1976)
- Batı Şiirlerinden (Çeviriler) (1976)
- Gündönümü (1977)
- Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (1977)
- Şiirler V Ayinler – Çeşmeler (1977)
- Hikâyeler I - Meydan Ortaya Çıktığında (1978)
- Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (1980)
- Makamda (1980)
- Diriliş Muştusu (1980)
- Şiirler VI Leyla ile Mecnun (1980)

- Hikâyeler II - Portreler (1982)
- Piyesler I (1982)
- Edebiyat Yazıları I Medeniyetin Rüyası Rüyanın Medeniyeti Şiir (1982)
- Günlük Yazılar IV Gün Saati (1986)
- Çağ ve İlham IV - Kuruluş (1986)
- Edebiyat Yazıları II Dışımızın Zarı (1986)
- Düşünceler I - Kavramlar (1986)
- Şiirler VII Ateş Dansı (1987)
- Şiirler VIII Alinyazısı Saati (1989)
- Fizikötesi Açısından I -Perde Devrildiği An (1995)
- Fizikötesi Açısından II - Diriliş Şoku (1995)
- Fizikötesi Açısından III - Doğum Işığı (1995)
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I (1996)
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II (1996)
- Mevlâna (1996)
- Unutuş ve Hatırlayış (1996)
- Edebiyat Yazıları III Eğik Ekramlar (1996)
- Tarihin Yol Ağzında - İki Röportaj (1996)
- Düşünceler II - Kurumlar (1997)
- Varolma Savaşı (1997)
- Armağan Fuzuli'in Hadikatü's-Süeda'sından Uyarılma (1997)
- Çağdaş Batı Düşüncesinden (1997)
- Şiirler IX Monna Rosa (1998)
- Gün Doğmadan (Toplu Şiirler) (2000)
- Çıkış Yolu I Ülkemizin Geleceği (Konferans) (2002)
- Çıkış Yolu II Medeniyetimizin Dirilişi (Meydan Konuşmaları) (2002)
- Çıkış Yolu III Kutlu Millet Gerçeği (Meydan Konuşmaları) (2002)
- Samanyolunda Ziyafet -Oruç Yazıları (2004)
- Hatıralar (2022)
- Genç Müslümana Öğütler-Âdâbü'l-Mürîd, (Muhyiddin İbn Arabî'den) (2022)

⁶ 1974'de *Şiirler II Taha'nın Kitabı – Gül Muştusu* başlığıyla yayımlanan eserin ikinci kitabıdır.

⁷ 1974'de yayımlanan *Ruhun Dirilişi* adıyla yayımlanan esere alınmıştır.

⁸ 1974'de yayımlanan *Ruhun Dirilişi* adıyla yayımlanan esere alınmıştır.

⁹ 1974'de yayımlanan *Ruhun Dirilişi* adıyla yayımlanan esere alınmıştır.

¹⁰ Bu eser *Mağara ve Işık* (1969); *Ölümünden Sonra Kalkış* (1970); *Allah'a İnanma ve İnsanlık* (1970) isimli 3 eserin ve ilave yazıları bir araya getirmektedir.

¹¹ Ayrı kitaplar halinde: *Körfez* (1959); *Şahdamar* (1962); *Sesler* (1968)

¹² Ayrı kitaplar halinde: *Taha'nın Kitabı* (1968); *Gül Muştusu* (1969)

¹³ 1967'de yayımlanan *Üç Kaside* başlıklı eserin genişletilmiş baskısıdır.

Eserlerin Kategoriler Halinde Sıralanışı

Düşünce Eserleri

Ruhun Dirilişi

Diriliş Yayını: 1

1. Baskı: 1974, Diriliş Yayınları

174 Sayfa.

Ruhun Dirilişi, Diriliş Yayınları'nca daha önce ayrı ayrı kitaplar halinde yayımlanan **Mağara ve Işık** (1969); **Ölümden Sonra Kalkış** (1970) ve **Allah'a İnanma ve İnsanlık** (1970), kitaplarının bir arada yayınlanmasıyla oluşmuştur. **Ruhun Dirilişi**'ni meydana getiren yazılar aylık periyotla yayımlanan *Diriliş* dergisinin üçüncü döneminde (Ekim 1969-Haziran-Temmuz 1970 (1-12. sayılar)'da Diriliş imzasıyla yayımlanan başyazılardan meydana gelmektedir.

Kıyamet Aşısı

Diriliş Yayını: 2

1. Baskı: 1968, Diriliş Yayınları

144 Sayfa.

Kıyamet Aşısı'ni meydana getiren yazılardan büyük bir kısmı, Sezai Karakoç imzasıyla, *Haftalık Büyük Doğu* dergisinin 19 Temmuz 1967-10 Ocak 1968 (1-26. sayılar) tarihlerinde; bir kısmı da *Diriliş* dergisinin üçüncü döneminde Ekim 1969-Ocak 1971 (1-16. sayılar)'de Zülküf'ül Makamında Bir Sütün üst başlığıyla yayımlanmıştır.

İnsanlığın Dirilişi

Diriliş Yayını: 20

1. Baskı: 1976, Diriliş Yayınları

160 Sayfa

İnsanlığın Dirilişi'ni meydana getiren yazılar *Diriliş* dergisinin dördüncü döneminin aylık olarak yayımlanan Eylül-Ekim 1974-Şubat 1976

(1-18 sayılar)'da ve aylık dönemin akabinde yayımını haftada iki kez olarak sürdüren *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 17 Mayıs 1976-17 Haziran 1976 (20-23. sayılar)'da Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Çağ ve İlham I – Metafizik Gerilim Şartı

Diriliş Yayını: 3

1. Baskı 1974, Diriliş Yayınları

112 Sayfa

Çağ ve İlham I'i meydana getiren yazılar aylık *Diriliş* dergisinin üçüncü döneminde Ekim 1970-Ocak 1971 (13-16. sayılar)'de Diriliş, Sezai Karakoç ve M.B.Y. imzalarıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Çağ ve İlham II – Sevgi Devrimi

Diriliş Yayını: 22

1. Baskı: 1977, Diriliş Yayınları

224 Sayfa

Çağ ve İlham II'yi meydana getiren yazılar *Diriliş* dergisinin dördüncü döneminin aylık olarak yayımlanan Eylül-Ekim 1974-Şubat 1976 (1-18 sayılar)'da ve aylık dönemin akabinde yayımını haftada iki kez olarak sürdüren *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 6 Mayıs 1976-6 Eylül-14 Ekim 1976 (19-42. sayılar)'da Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Çağ ve İlham III – Yazgı Seçisi

Diriliş Yayını: 28

1. Baskı: 1980

160 Sayfa

Çağ ve İlham III'ü meydana getiren yazılar *Diriliş* dergisinin dördüncü döneminde haftada iki kez olarak yayımlanan *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 18 Ekim 1976-6 Eylül-3 Ağustos 1978 (43- 60. sayılar)'de Diriliş imzasıyla; aylık olarak yayına başlayan beşinci dönemde Ekim 1979-Eylül 1980 (61-72. sayılar)'de Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Çağ ve İlham IV - Kuruluş

Diriliş Yayını: 34 1. Baskı: 1986, Diriliş Yayınları
106 Sayfa

Çağ ve İlham IV'ü meydana getiren yazılar, *Diriliş*'in günlük gazete olarak çıktığı altıncı döneminde 7 Ocak 1983-3 Mayıs 1983 (1-189 arası bazı sayılarında) tarihleri arasında Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir. Yalnız kitabın **Esaret Rüzgarı** başlığını taşıyan son yazısı kitabın 1. baskısının yapıldığı 1986 tarihinde yazılmış ve direkt kitaba girmiştir.

İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü

Diriliş Yayını: 8.
1. Baskı: 1967, Ötüken Yayınları
2. Baskı: 1974'den başlayarak Diriliş Yayınları
60 Sayfa

İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü'nü meydana getiren yazılar *Diriliş*'in ikinci döneminde Temmuz 1966-Ocak-Şubat-Mart 1967 (4-12. sayılar) tarihinde Mehmet C. Güneş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Dirilişin Çevresinde

Diriliş Yayını: 12
1. Baskı: 1967 Fatih Yayınevi (*İslâm ve Farklar* isimli eserlerle beraber *Yazular* adıyla)
2. Baskı: 1975'den başlayarak ayrı basım olarak Diriliş Yayınları.
200 Sayfa

Dirilişin Çevresinde'yi meydana getiren yazılar *Diriliş*'in birinci döneminde Nisan 1960-Mayıs 1960 (1. ve 2. sayılar)'da Diriliş ve Mehmet Yasin imzasıyla; *Diriliş*'in ikinci döneminde Mart 1966-Ocak-Şubat-Mart 1967 (1-12. sayılar) tarihinde Zülküf Canyüce, Sezai Karakoç ve D. imzasıyla; *Yeni İstiklâl*'in 22 Şubat 1961-11 Kasım 1964 tarihleri arasında çeşitli sayılarda Mehmet Yasin imzasıyla ve bir yazı da *Haftalık Düşünen Adam* dergisinin 27 Ocak 1961 tarihli 4. sayısında yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

İslâm

Diriliş Yayını: 13
1. Baskı, 1967 Fatih Yayınevi, (*Dirilişin Çevresinde* ve *Farklar* ile birlikte *Yazular* adıyla)
2. Baskı, 1975'den başlayarak ayrı basım olarak Diriliş Yayınları.
96 Sayfa

İslâm kitabı meydana getiren yazıların büyük çoğunluğu *Yeni İstiklâl* gazetesinde 28 Aralık 1960-23 Eylül 1964 tarihleri arasında Sezai Karakoç imzasıyla; *Diriliş*'in birinci döneminde Nisan 1960-Mayıs 1960 (1. ve 2. sayılar)'da Sezai Karakoç imzasıyla; *Diriliş*'in ikinci döneminde Ocak-Şubat-Mart 1967 (110-11-12. sayılar)'de M. Y. imzasıyla; *Yeni İstanbul* gazetesi 21 Aralık 1963-19 Ocak 1964 tarihleri arasındaki 4 nüshasında Karakoç imzasıyla ve bir yazı da *Haftalık Fetih* dergisinin 11 Nisan 1958 tarihli 28. sayısında yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

İslâmın Dirilişi

Diriliş Yayını: 14
1. Baskı: 1967 Ötüken Yayınları
2. Baskı: 1975'ten başlayarak Diriliş Yayınları
69 Sayfa

İslâmın Dirilişi'ni meydana getiren yazılar *Diriliş*'in ikinci döneminde Nisan 1966-Ocak-Şubat-Mart 1967 (2-12. sayılar) tarihinde Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Diriliş Neslinin Âmentüsü

Diriliş Yayını: 18
1. Baskı, 1976, Diriliş Yayınları
68 Sayfa

Diriliş Neslinin Âmentüsü, Zülküfül Makamında üst başlığıyla, *Diriliş*'in dördüncü dönemin ortalarında Mayıs 1975-Ocak 1976 (9-17. sayılar)'da ve hemen akabinde *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 6 Mayıs 1976-13 Mayıs 1976 (19/1-2-3 sayılar)'da yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Yitik Cennet

Diriliş Yayını: 21

1. Baskı, 1976, Diriliş Yayınları

144 Sayfa

Yitik Cennet, *Diriliş*'in dördüncü döneminin tamamında Eylül-Ekim 1974-Ocak 1976 (1-17. sayılar)'da ve hemen akabinde *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 21 Haziran 1976-6 Eylül 14 Ekim 1976 (24-41/42 sayılar)'de Zülküf Canyüce imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Gündönümü

Diriliş Yayını: 23

1. Baskı, 1977, Diriliş Yayınları

96 Sayfa

Gündönümü, *Diriliş*'in dördüncü döneminde *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 6 Mayıs 1976-6 Eylül 14 Ekim 1976 (19/1-41/42 sayılar)'de Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Makamda

Diriliş Yayını No: 26

1. Baskı: 1980, Diriliş Yayınları

94 Sayfa

Makamda, *Diriliş*'in dördüncü döneminde *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 18 Nisan 1977-13 Temmuz 1978 (48-59 sayılar)'da Zülküfül Makamında üst başlığıyla yayımlanmış derginin yayınına ara vermesinden yaklaşık bir yıl sonra bu sefer aylık olarak başlayan beşinci döneminde Ekim 1979-Ağustos 1980 (61-71. sayılar)'de Makamda üst başlığıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Diriliş Muştusu

Diriliş Yayını: 29

Baskı 1980, Diriliş Yayınları

132 Sayfa

Diriliş Muştusu, *Diriliş*'in dördüncü döneminde *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 18 Ekim 1976-3 Ağustos 1978 (43-60 sayılar)'da Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanmış derginin yayınına ara vermesinden yaklaşık bir yıl sonra bu sefer aylık olarak başlayan beşinci döneminde Ekim 1979-Eylül 1980 (61-72. sayılar)'de Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Düşünceler I – Kavramlar

Diriliş Yayını: 33

1. Baskı: 1986, Diriliş Yayınları

67 Sayfa

Düşünceler I – Kavramlar, *Diriliş*'in günlük gazete olarak yayınına başlayan altıncı döneminde 15 Ocak 1983-6 Haziran 1983 (81; 201-211; 219-221 ve 223. sayılar)'da S. K. ve S. Karakoç imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Düşünceler II – Kurumlar

Diriliş Yayını: 49

1. Baskı: 1997, Diriliş Yayınları

72 Sayfa

Düşünceler II – Kurumlar, *Diriliş*'in haftalık olarak yayınına başlayan yedinci döneminde 17 Ekim 1988-27 Mart 1989 (13-20; 35-36. sayılar)'da Sezai Karakoç ve Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I – Perde Devrildiği An

Diriliş Yayını: 39

1. Baskı: 1995, Diriliş Yayınları

164 Sayfa

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I – Perde Devrildiği An, *Diriliş*'in haftalık olarak yayınına başlayan yedinci döneminde 25 Temmuz 1988-13 Şubat 1989 (1-30. sayılar)'da Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi II – Diriliş Şoku

Diriliş Yayını No: 40

1. Baskı: 1995, Diriliş Yayınları

158 Sayfa

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi II – Diriliş Şoku, *Haftalık Diriliş*'in yedinci döneminde 20 Şubat 1989-29 Aralık 1989 (31-76. sayılar)'da Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi III – Doğum Işığı

Diriliş Yayını No: 41

1. Baskı: 1995, Diriliş Yayınları

144 Sayfa

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi III – Doğum Işığı, *Haftalık Diriliş*'in yedinci döneminde 5 Ocak 1990-5 Şubat 1991 (77-133. sayılar)'da Diriliş imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I

Diriliş Yayını No: 42

1. Baskı: 1996, Diriliş Yayınları

224 Sayfa

Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I, *Haftalık Diriliş*'in yedinci döneminde 25 Temmuz 1988-14 Temmuz 1989 (1-52. sayılar)'da Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II

Diriliş Yayını: 43

1. Baskı: 1996, Diriliş Yayınlar

223 Sayfa

Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II, *Haftalık Diriliş*'in yedinci döneminde 21 Temmuz 1989-5 Şubat/27 Mart 1992 (53-133. sayılar)'da Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Unutuş ve Hatırlayış

Diriliş Yayın: 4

1. Baskı: 1996, Diriliş Yayınları

Genişletilmiş 2. Baskı: 1998, Diriliş Yayınları

64 Sayfa

Unutuş ve Hatırlayış'taki iki yazı, *Diriliş*'te 1975 ve 1979'da yayınlanmış olup diğer yazılar *Haftalık Diriliş*'in yedinci döneminde 25 Temmuz 1988-5 Şubat/27 Mart 1992 (1-122. Sayılar arasında muhtelif yazılar)'de Mehmet Yasinoğlu imzasıyla yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Varolma Savaşı

Diriliş Yayını: 48

1. Baskı: 1997, Diriliş Yayınları

64 Sayfa

Varolma Savaşı, *Diriliş*'in dördüncü dönemi *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nün 6 Mayıs 1976-15 Temmuz 1976 (19/1-31 sayılar arasında)'da yayımlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Çağdaş Batı Düşüncesinden

Diriliş Yayını: 51

1. Baskı: 1997, Diriliş Yayınları

Genişletilmiş İkinci Baskı: 2006

88 Sayfa

Çağdaş Batı Düşüncesinden, Unamuno, Alain, Paul Claudel, François Mauriac, Andre Malraux, Tennessee Williams, Eugene Ionesco, Alain Bosquet'nin metinlerinden çevirileri; Gabriel Marcel ve Martin Heidegger'in ölümü üzerine yazılmış yazıların çevirilerinden oluşuyor. Bu çeviriler sırasıyla *Şiir Sanatı* dergisi, (Ocak 1955, Sayı: 1); *Günlük Büyük Doğu* gazetesi, (30 Haziran 1956, Sayı: 88);

Haftalık Büyük Doğu, (14 Ekim 1964 ve 21 Ekim 1964, Sayı: 3-4); *Diriliş* dergisi, (Nisan 1966, Sayı: 2) ; *Pazartesi-Perşembe Günlüğü*, 20 Mayıs 1976, (Sayı: 20/2); 31 Mayıs 1976, (Sayı: 21/2); 5 Ağustos-9 Ağustos 1976, (Sayı: 37-38); 22 Temmuz-26 Temmuz 1976, (Sayı: 33-34); *Diriliş* dergisi, Ocak 1970 (Sayı: 4); Ekim 1970 (Sayı: 13)'de yayımlanmıştır.

Samanyolunda Ziyafet – Oruç Yazıları

Diriliş Yayını: 57

1. Baskı: Ekim 2004

140 Sayfa

Samanyolunda Ziyafet – Oruç Yazıları, Sezai Karakoç'un daha önce yayımlanmış olan *İslâm, Farklar, Dirilişin Çevresinde, Kıyamet Aşısı, Sütun, Sür, Gün Doğmadan, Gündönümü, Gün Saati, Fizikötesi Açısından Ufuklar*

ve *Daba Ötesi II, III* isimli kitaplardan oruç, ramazan, bayram ile ilgili yazılardan derlenmiştir. Ayrıca daha önce kitaplarına girmemiş **Görünen Aya Selâm**, *Diriliş Dergisi* 1975, Sayı: 12); **Gök Armağanı Oruç**, *Günlük Diriliş Gazetesi* (11 Haziran 1983, Sayı: 228); **Orucu Benzerlerinden Fark Ettiren**, *Günlük Diriliş Gazetesi* (12 Haziran 1983, Sayı: 229); **Çocukluğumuzun Ramazanları**, *Günlük Diriliş Gazetesi* (15 Haziran 1983, Sayı: 232) **Ramazanın Aynasında Hayat** isimli bir nevi takdim yazısı kitabın yayımlandığı Ekim 2004 tarihinde kaleme alınmıştır.

Şiirler

Monna Rosa

Diriliş Yayını: 52

1. Baskı: 1998, Diriliş Yayınları

48 Sayfa

Monna Rosa, kitabındaki şiirlerden *Rüzgâr*, ilk olarak *Hisar* dergisi, Ocak-Şubat 1951, Sayı: 9-10); **Yağmur Duası**, *Mülkiye* dergisi, (Temmuz 1952, Sayı: 4-5-6); **Monna Rosa, 1- Aşk ve Çileler**, *Hisar* dergisi, (Haziran 1952, Sayı: 26); **Monna Rosa 2- Ölüm ve Çerçveler**, *Mülkiye* dergisi (Ocak 1953, Sayı: 11); **Monna Rosa 3- Pişmanlık ve Çileler**, *Mülkiye* dergisi (Şubat 1953, Sayı: 12); **Ve Monna Rosa**, *Mülkiye* dergisi (Mart 1953, Sayı: 13); **İşaret**, *Hisar* dergisi (Mayıs 1954, Sayı: 49) yayımlanmışlardır. Kitaptaki **Kader Yolu** ve **Kayboluş** isimli şiirler tamamlanarak ilk kez kitapla birlikte, yani 1998'de yayınlanmışlardır.

Körfez / Şahdamar / Sesler

Diriliş Yayını: 7

Körfez, 1. Baskı: 1959, Kül Yayını.

Şahdamar, 1 Baskı: 1962, Kül Yayını.

Sesler, 1. Baskı: 1968, Yağmur Yayınları.

Körfez/Şahdamar/Sesler adıyla 2. baskıları tek kitap olarak 1974'den itibaren Diriliş Yayını olarak çıkmıştır.

148 Sayfa

Şahdamar

Şahdamar'ı meydana getiren şiirlerin çoğunluğu ilk olarak *İstanbul Sanat ve Edebiyat* dergisi (Aralık 1953; Şubat, Nisan, Kasım, Aralık 1954; Ocak, Mart, Nisan, Mayıs, Ağustos, Ekim 1955; Şubat, Temmuz, Ekim-Kasım 1956; Şubat 1957 tarihli sayılarında), *Şiir Sanatı* (Ocak 1955, Şubat-Mayıs 1955), *Hamle* dergisi (Mart 1955, Nisan 1955), *Büyük Doğu* gazetesi (24 Haziran 1956) yayımlanmıştır.

Körfez

Körfez'i meydana getiren şiirler ilk olarak; *Pazar Postası* (Ağustos, Ekim, Eylül 1957; Mart, Haziran, Ekim 1958); *Türk Yurdu* dergisi (Mayıs 1959; Mayıs, Kasım 1960); *Diriliş* dergisi (Nisan, Mayıs 1960; Ocak-Şubat-Mart 1967); *Türk Dili* dergisi (Aralık 1960; Mart, Aralık 1961; Haziran 1962) *Değişim* dergisi (Şubat, Ağustos 1962); *Yeni İstiklâl* (Mayıs 1962; Ekim 1964); *Papirus* dergisi (Haziran 1961), *Dost* dergisi (Şubat 1963)'de yayımlanmışlardır.

Sesler

Sesler'i meydana getiren şiirlerden **Sesler**, *Dost* dergisi, (Ocak 1963, Sayı: 22); **Köpük**, [Şiirin bir bölümü], *Yeni İnsan* dergisi (Mayıs 1965, Sayı: 29); İkinci Kez: *Soyut* dergisi (Haziran 1965, Sayı: 2; Temmuz 1965, Sayı: 3; Ağustos 1965, Sayı: 4); **Kav**, *Türk Dili* dergisi, (Haziran 1964, Sayı: 153); **Somut**, *Soyut* dergisi, (Mayıs 1965, Sayı: 1); **Tan**, 1965, Diriliş Dergisi, (Ocak-Şubat-Mart 1967, Sayı:10-11-12); **Yaz**, Sezai Karakoç, *Diriliş* dergisi, (Nisan 1966, Sayı: 2); **Bahçe Görmüş Çocukların Şiiri**, *Diriliş* dergisi, (Ocak-Şubat-Mart 1967, Sayı: 10-11-12); **Ödünç Gece**, *Soyut* dergisi, (Eylül 1965, Sayı: 5); **Güz Anıtı**, *Soyut* dergisi, (Kasım 1965, Sayı: 7); **Gök Gürültüsü Anıtı**, *Şiir Sanat* dergisi, (Aralık 1965, Sayı: 2); **Kış Anıtı**, *Diriliş* dergisi, (Mart 1966, Sayı: 1); **Fırtına**, *Diriliş* dergisi, (Kasım 1966, Sayı: 8); **Ova**, Diriliş dergisi, (Ocak-Şubat-Mart 1967, Sayı: 10-11-12) yayımlanmıştır.

Hızır Kırk Saat

Diriliş Yayını: 4

1. Baskı 1967, Diriliş Yayınları

128 Sayfa

Hızır Kırk Saat'teki şiirler 1967 yılının Mayıs-Haziran aylarında yazılmış, doğrudan kitap olarak aynı yıl yayınlanmıştır. Yalnız kitabın

yayınlanmasından sonra bazı dergilerde belirtilen bölümler kitaptan alınarak yayınlanmışlardır. **16. Saat**'in Bir Bölümü [**Kurban Saati** başlığıyla], *Haftalık Büyük Doğu Dergisi*, 19 Temmuz 1967, Sayı: 1); **12. Saat** [**Ey Kadın Muştusu Sana** başlığıyla], *Haftalık Büyük Doğu* dergisi, (2 Ağustos 1967, Sayı: 3); **36. Saat** [**Göç** başlığıyla], *Haftalık Büyük Doğu* dergisi, (9 Ağustos 1967, Sayı: 4); **25. Saat**, *İslâm Düşüncesi* dergisi, (Eylül 1967, Sayı: 3) yayımlanmıştır.

Taha'nın Kitabı-Gül Muştusu

Diriliş Yayını: 6

Taha'nın Kitabı, 1. Baskı 1968, Diriliş Yayınları

Gül Muştusu, 1. Baskı 1969, Diriliş Yayınları

İlk baskıları ayrı ayrı, ikinci baskıdan başlayarak bir arada yayınlanmışlardır.

Taha'nın Kitabı/ Gül Muştusu Bir arada 1.Baskı 1974

112 Sayfa

Taha'nın Kitabı 1967 Sonbaharı ve 1968 İlkbaharı'nda yazılmış, 1968 yılında da hiçbir yerde yayınlanmadan doğrudan kitap halinde çıkmıştır. **Gül Muştusu** ise 1969'da yazılıp o da doğrudan kitap olarak yayınlanmıştır.

Zamana Adanmış Sözler

Diriliş Yayını: 16

1. Baskı 1975, Diriliş Yayınları

72 Sayfa

Zamana Adanmış Sözler'i meydana getiren şiiirlerden **Fecir Devleti**, *Diriliş* dergisi (Şubat 1976, Sayı:5); **Masal** [**Masal Gibi I-II** başlığıyla iki gün ard arda], *Milli Gazete* (18-19 Temmuz 1974); **Ses**, *Diriliş* dergisi (Eylül 1975, Sayı: 13); **Sepet**, *Diriliş* dergisi (Aralık 1974, Sayı: 4); **Sonbahar I, II**, *Diriliş* dergisi (Şubat 1976, Sayı: 5); **Yılan**, **Denizin Kentini Yaktım**, **Akrebın Ölümü**, **Kış**, **Akşam**, **Tören**, **İnsan ve Oruç** şiiirleri *Diriliş* dergisi (Eylül-Ekim 1974, Sayı: 1-2); **Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine I, II, III, IV**, *Diriliş* dergisi (Temmuz 1975, Sayı: 11); **Esir Kent'ten Özüлке'ye, I, II, III, IV, V, VI, VII**, *Diriliş* dergisi (Ağustos 1975, Sayı: 12).

Ayinler / Çeşmeler

Diriliş Yayını: 24

1. Baskı: 1977, Diriliş Yayınları

64 Sayfa

Ayinler / Çeşmeler kitabının birinci bölümü olan **Ayinler** sırasıyla Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü (28 Haziran 1976, Sayı: 26; 18 Ekim 1976-10 Mart 1977, Sayı: 43; 17 Mart 1977, Sayı: 44;

24 Mart 1977, Sayı: 45; 31 Mart 1977, Sayı: 46; 28 Nisan 1977, Sayı: 47) **Çeşmeler** ise (21 Haziran 1976, Sayı: 24; 24 Haziran 1976, Sayı: 25)'da yayımlanmışlardır.

Leylâ ile Mecnun

Diriliş Yayını: 27

1. Baskı: 1980, Diriliş Yayınları

100 Sayfa

Leylâ ile Mecnun'u meydana getiren şiiirler bölümler halinde *Diriliş* dergisi (Eylül-Ekim 1974, Sayı: 1-2; Kasım 1974, Sayı: 3; Aralık 1974, Sayı: 4); Diriliş *Pazartesi Perşembe Günlüğü* (10 Haziran 1976, Sayı: 22/2; 14 Haziran 1976, Sayı: 22/3; 17 Haziran 1976, Sayı: 23; 28 Nisan 1977, Sayı: 49; 9 Mayıs 1977, Sayı: 50; 23 Haziran 1977, Sayı: 52; 21 Temmuz 1977, Sayı: 53); Beşinci dönem *Diriliş* dergisi (Nisan 1980, Sayı: 67; Haziran 1980, Sayı: 69; Temmuz 1980, Sayı: 70)'de yayımlanmış olup sadece kitabın "**Kervan-Leylâ Köşesi ve Üçüncü Bölüm**" doğrudan kitaba girmiştir.

Ateş Dansı

Diriliş Yayını: 37

1. Baskı: 1987, Diriliş Yayınları

39 Sayfa

Ateş Dansı'nı meydana getiren şiiirler sırasıyla *Diriliş*'in dördüncü dönemi olan Pazartesi-Perşembe Günlüğü, (25 Mayıs 1978, Sayı: 56; 8 Haziran 1978, Sayı: 57; 26 Haziran 1978, Sayı: 58) *Günlük Diriliş Gazetesi*'nin (16 Ocak 1983, Sayı: 82; 19 Ocak 1983, Sayı: 85; 5 Şubat 1983, Sayı: 102; 17

Şubat 1983, Sayı: 114; 24 Mart 1983, Sayı: 149; 11 Nisan 1983, Sayı: 167) tarih ve sayılarında yayımlanmıştır

Alnyazısı Saati

Diriliş Yayın No: 38

1. Baskı: 1989, Diriliş Yayınları

63 Sayfa

Alnyazısı Saati, *Haftalık Diriliş* dergisinin 25 Temmuz 1988-10 Ekim 1988 tarihleri arasında 1. sayısından başlayarak 13. sayısına kadar ard arda yayımlanmış olup kitabın son şiiri olan **Ağustos Böceği Bir Meşaledir** *Haftalık Diriliş*'in 7 Kasım 1988 tarihli 16. sayısında yayımlanmıştır.

Gün Doğmadan – Şiirleri Toplu Basımı

Diriliş Yayını: 53

1. Baskı: 2000, Diriliş Yayınları

686 Sayfa

Daha önce ayrı ayrı yayınlanan 9 şiir kitabının toplu basımı olan Gün Doğmadan, şiirleri ayrı basımların gerçekleştiği sırayla değil, kronolojik olarak hazırlanmış, bölümlere yorum için ipuçları eklenmiştir. 9 şiir kitabının tamamı bu eserde yer almış yalnız, 9 şiir kitabında bulunmayan fakat *Diriliş* dergisinin Eylül-Ekim 1974 tarihli 1. ve 2. sayısında Zülküfül Makamında üst başlığı ile ve ayrıca ikinci kez *Haftalık Diriliş* dergisinin 123-124. sayısında 16 Şubat-27 Mart 1001 de Mehmet Yasinoglu imzasıyla yayınlanan “**İnsan ve Oruç**” isimli şiir ilave edilmiştir.

Çeviri Şiir

İslâmın Şiir Anıtlarından

Diriliş Yayın No: 17

1. Baskı: Üç Kaside (Kaside-i Bürde, Endülüse Ağıt, Bürüyen Kaside) Adıyla Fatih Yayınevi 1967.

Genişletilmiş 1. Baskı: 1976, Diriliş Yayınları

95 Sayfa

İslâmın Şiir Anıtlarından, Kâab Bin Zühreyr, Hassan Bin Sâbit, Zünnûn-ı Mısrî, Mütenebbi, Ebu Nüvas, İmam-ı Bûsırî, İbn Câbir, Ebulbeka Salih Bin Şerif, Mevlâna Celâleddin-i Rûmî'nin şiirlerinden meydana gelmekte olup sırasıyla *Yeni İstiklâl Gazetesi* (12 Ağustos 1964, Sayı: 157; 19 Ağustos 1964; Sayı: 158; 2 Eylül 1964, Sayı: 160; 9 Eylül 1964, Sayı: 161; 16 Eylül 1964, Sayı: 162; 23 Eylül 1964, Sayı: 163); *Haftalık Büyük Doğu* (10 Ocak 1968, Sayı: 26); *Diriliş* ikinci dönem (Ağustos 1966, Sayı: 5; Eylül 1966, Sayı: 6; Ocak-Şubat-Mart 1967, Sayı: 10-11-12), *Diriliş* üçüncü dönem (Ekim 1969, Sayı: 1; Kasım 1969, Sayı: 2; Ocak 1970, Sayı: 4; Haziran-Temmuz 1970, Sayı: 11-12)

Batı Şiirlerinden

Diriliş Yayını: 19

1. Baskı: 1976, Diriliş Yayınları

96 Sayfa

Gerard de Nerval, Charles Baudelaire, Arthur Rimbaud, Paul Valery, Paul Claudel, Guillaume Apollinaire, Max Jacob, Jacques Prevert, Guillevic, Paul Gilson, Salvatore Quasimodo'nun şiirlerinin Fransızcadan yapılan tercümelerini yer aldığı bu kitap sırasıyla *Şiir Sanatı* dergisi, 15 Ocak 1955, Sayı:1; 15 Şubat-15 Mayıs 1955, Sayı: 2) *İstanbul Sanat ve Edebiyat* dergisi (Şubat 1955, Sayı: 16); *Şiir Sanatı* dergisi (Kasım 1965, Sayı: 1); *Pazar Postası* (30 Mart 1958, Sayı: 13); *Diriliş* dergisi birinci dönem (Mayıs 1960, Sayı: 2); *Diriliş* dergisi aylık olarak çıktığı ikinci dönemi (Mart 1966, Sayı: 1; Nisan 1966, Sayı: 2); *Diriliş* dergisinin aylık dördüncü dönemi (Haziran 1975, Sayı: 10); *Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü*, (Haziran 1976, Sayı: 20/3; 22/1)'de yayımlanmıştır.

İnceleme

Yunus Emre

Diriliş Yayını: 5

1. Baskı 1965, Bedir Yayınevi

2. Baskı 1974'den başlayarak Diriliş Yayınları

104 Sayfa

Yunus Emre, bir süreli yayında tefrika edilmeden doğrudan kitap olarak yayımlanmış olup sonradan Sezai Karakoç imzası ve “**Yunus Emre Hayatı**,

Sanatı, Şiirleri” başlığı ile *Yeni İstanbul Gazetesi*'nin 5990-95 sayısında, 29 Ağustos-3 Eylül tarihlerinde tefrika edilmiştir.

Mehmed Âkif

Diriliş Yayını: 9

1. Baskı 1968, Yağmur Yayınevi

2. Baskı 1974'den başlayarak Diriliş Yayınları

96 Sayfa

Mehmed Âkif incelemesini meydana getiren yazılar *Diriliş* dergisinin aylık olarak yayımlandığı ikinci döneminde Ekim 1966 tarihli 7. sayısından başlayarak Aralık 1966 tarihli 9. sayısında tamamlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Mevlâna

Diriliş Yayın No: 47

1. Baskı 1996 Diriliş Yayınları

96 Sayfa

Mevlâna incelemesini meydana getiren yazılar *Haftalık Diriliş* dergisinin (yedinci dönem) 19 Aralık 1988 tarihli 22. sayısından başlayarak 27 Mart 1989 tarihli 36. sayısında tamamlanan yazılardan meydana gelmiştir.

Hikâye

Hikâyeler I – Meydan Ortaya Çıktığında

Diriliş Yayın No: 25

1. Baskı: 1978, Diriliş Yayınları

74 Sayfa

Hikâyeler I'in en uzun hikâyesi olan ve kitaba adını veren **Meydan Ortaya Çıktığında** Diriliş'in üçüncü döneminde (Ocak 1970, Sayı: 4; Şubat 1970, Sayı: 5; Mart 1970, Sayı: 6; Nisan 1970, Sayı: 7-8; Mayıs 1970, Sayı: 9-10; Haziran-Temmuz 1970, Sayı: 11-12) tarihlerinde tefrika edilmiş, **İz** hikâyesi *Diriliş*'in dördüncü döneminde *Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü*'nde (21 Temmuz 1977, Sayı: 53); **Ölü** hikâyesi de yine *Diriliş Pazartesi-Perşembe*

Günlüğü, (8 Eylül 1977, Sayı: 55)'de yayımlanmış olup kitapta yer alan **Ziyaret** ve **Kartal** isimli hikâyeler doğrudan kitabın ilk baskısında yer almışlardır.

Hikâyeler I – Portreler

Diriliş Yayını: 30

1. Baskı: 1982, Diriliş Yayınları

138 Sayfa

Hikâyeler I – Portreler'i meydana getiren hikâyelerden **Geç Kalan Adamın Öyküsü** *Diriliş* dergisi, (Ekim 1979, Sayı: 61); **Sâde Bir Yüz** (Şubat 1980, Sayı: 65); **Topraktan Başlayarak** (Mart 1980, Sayı: 66); **Tuzak ya da Son Günler** (Temmuz 1980, Sayı: 70) yayımlanmış olup kitapta yer alan **Dönüş**, **Gezi**, **Bağbozumu**, **Dağ**, **Bülbül**, **Bekçi**, **Kayboluş**, **Kiralık Bir Ev** isimli hikâyeler doğrudan kitabın ilk baskısında yayımlanmışlardır.

Piyes

Piyesler I

Diriliş Yayını: 31

1. Baskı: 1982, Diriliş Yayınları

120 Sayfa

Piyesler I'i meydana getiren **Ertelenen Düğün** *Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü* (23 Haziran 1977, Sayı: 52); **Çeyiz** *Diriliş* dergisi (Haziran 1980, Sayı: 69)'da yayımlanmış kitapta yer alan **Çeyiz** piyesinin devamı ile **Perde** isimli piyes doğrudan kitabın ilk baskısında yayımlanmışlardır.

Armağan – Fuzuli'nin Hadikat-üs Suada'sından Uyarlama

Diriliş Yayını: 50

1. Baskı: 1997, Diriliş Yayınları

34 Sayfa

Armağan, ilk olarak *Diriliş*'in dördüncü döneminde *Pazartesi, Perşembe Günlüğü*'nün, 59. sayısında, 13 Temmuz 1978'de Sezai Karakoç imzasıyla yayımlanmıştır.

Günlük Yazılar

Farklar – Günlük Yazılar I

Diriliş Yayını: 11

1. Baskı, 1967 Fatih Yayınevi (*İslâm ve Dirilişin Çevresinde* ile beraber *Yazılar* ismiyle)

2. Baskı, 1975'den başlayarak Diriliş Yayınları'ndan
143 Sayfa

Farklar, 16 Aralık 1963-15 Şubat 1964 tarihleri arasında *Yeni İstanbul* gazetesinde Karakoç imzasıyla yayınlamış yazılardan meydana gelmektedir.

Sütun – Günlük Yazılar II

Diriliş Yayını: 10

1. Baskı: 1969 İki Cilt Olarak Fatih Yayınevi
2. Baskı: 1975 İki Cilt Olarak, Diriliş Yayınları
3. Baskı: 1980 Tek Cilt Olarak
618 Sayfa

Sütun, 4 Aralık 1967-30 Eylül 1968 tarihleri arasında *Babıâli'de Sabah* gazetesinde Sezai Karakoç imzasıyla yayınlamış yazılardan meydana gelmektedir.

Sûr – Günlük Yazılar III

Diriliş Yayını: 15

1. Baskı: 1975, Diriliş Yayınları
174 Sayfa

Sûr, 1 Temmuz 1974-27 Ağustos 1974 tarihleri arasında Milli Gazete'de Sezai Karakoç imzasıyla yayınlamış yazılardan meydana gelmektedir.

Günsaati – Günlük Yazılar IV

Diriliş Yayını: 35

1. Baskı: 1986, Diriliş Yayınları
296 Sayfa

Günsaati, 9 Ocak 1983-15 Haziran 1983 tarihleri arasında *Diriliş*'in altıncı döneminde günlük *Diriliş Gazetesi*'nde Sezai Karakoç imzasıyla yayınlamış yazılardan meydana gelmektedir.

Söyleyişler

Röportaj

Tarihin Yol Ağzında – İki Röportaj

Diriliş Yayını: 46

1- Baskı: 1996, Diriliş Yayınları
64 Sayfa

Tarihin Yol Ağzında kitabının birinci bölümü “İçe Doğru” başlığını taşımakta (1. Röportaj), [Zaman Gazetesi'nden Fehmi Kuru ile yapılan bu röportaj; **Şair, Düşünür ve Diriliş Partisi Lideri Sezai Karakoç: “Başkentimiz İstanbul Olmalı”**, başlığı ile 12 Ocak 1992- Sayfa: 8'de yayınlanmıştır. İkinci Kez: *Haftalık Diriliş* dergisi, Sayı: 131-132-133, 5 Şubat 1992, Sayfa: 13-17'de yayınlanmıştır]

İkinci bölümü de “Dışa Doğru” başlığını taşımakta olup bu röportaj *Türkiye Gazetesi*'nden Nurettin Çakın'la yapılmış ve *Türkiye Gazetesi*'nde arka arkaya 8 günde 26 Mart 1992-2 Nisan 1992 tarihlerinde yayınlanmıştır. Ayrıca İkinci Kez: *Haftalık Diriliş* dergisi, Sayı: 131-132-133, 5 Şubat 1992, Sayfa: 17-27'de yayınlanmıştır.

Konferans

Çıkış Yolu I – Ülkemizin Geleceği - İki Konferans

Diriliş Yayını: 54

1. Baskı: 2002, Diriliş Yayınları
122 Sayfa

Çıkış Yolu I – Ülkemizin Geleceği, Sezai Karakoç'un Diriliş Partisi döneminde yaptığı iki konferansın ses-video kayıtlarından çözülmüş metinlerinden meydana gelmekte. İlki, 12 Şubat 1992'de Bursa'da verilmiş; ikincisi de 2 Mayıs 1992'de Ankara Kocatepe'de Ekonomik Sosyal Araştırmalar Vakfı (ESAV)'nın düzenlemesiyle verilmiştir.

Çıkış Yolu II – Medeniyetimizin Diriliş – Dört Konferans

Diriliş Yayını: 55

1. Baskı: 2002, Diriliş Yayınları
212 Sayfa

Çıkış Yolu II – Medeniyetimizin Diriliş, Sezai Karakoç’un Diriliş Partisi döneminde yaptığı dört konferansın ses-video kayıtlarından çözülmüş metinlerinden meydana gelmekte. **Birinci konferans** “Diriliş Çağı” başlığıyla 16 Mayıs 1991’de İstanbul Pendik’te Belediye Kültürevi’nde verilmiştir. **İkincisi** “Dünya Görüşümüz Diriliş” başlığıyla 3 Ekim 1993’de Eskişehir’de, Ticaret Odası Konferans Salonu’nda verilmiştir. **Üçüncüsü** “Medeniyetimizin Diriliş” başlığıyla 3 Aralık 1993’de Adapazarı’nda, Ticaret ve Sanayi Odası Toplantı Salonu’nda verilmiştir. **Dördüncüsü** de “Kaybolan Hakikat” başlığını taşımakta olup 5 Haziran 1994’de Eskişehir’de Ticaret Odası Konferans Salonu’nda verilmiştir.

Meydan Konuşması

Çıkış Yolu III – Kutlu Millet Gerçeği – Dört Meydan Konuşması

Diriliş Yayını: 56

1. Baskı: 2002, Diriliş Yayınları

176 Sayfa

Çıkış Yolu III – Kutlu Millet Gerçeği, Sezai Karakoç’un Diriliş Partisi döneminde yaptığı dört meydan konuşmasının ses-video kayıtlarından çözülmüş metinlerinden meydana gelmekte. Bunlardan **ilki** “Kutlu Millet Gerçeği” adıyla 13 Temmuz 1991’de Bursa’da Fomara Meydanı’nda yapılmıştır. **İkincisi** “Yüce Devlet Gerçeği” adıyla 17 Ağustos 1991’de Adapazarı’nda Gar Meydanı’nda yapılmıştır. **Üçüncüsü** “Millet Toplantısı” adıyla 18 Haziran 1995’de İstanbul Pendik’de İskele Meydanı’nda yapılmıştır. **Dördüncüsü** de “Batı ve Biz” adını taşımakta olup 21 Ekim 1995’de Eskişehir’de Odun Pazarı Meydanı’nda yapılmıştır.

Deneme

Edebiyat Yazıları I – Medeniyetin Rüyası, Rüyanın Medeniyeti Şiir

DirilişYayını: 32

1. Baskı: 1982, Diriliş Yayınları

127 Sayfa

Edebiyat Yazıları I’i meydana getiren yazılardan bazıları ilk olarak *Günlük Büyük Doğu Gazetesi* (13 Nisan 1956, Sayı: 15); *Haftalık Büyük Doğu* (14

Ekim 1964, Sayı: 3; 21 Ekim 1964, Sayı: 4); *Pazar Postası* (20 Ekim 1957, Sayı: 41; 24 Kasım 1957, Sayı: 46; 1 Aralık 1957, Sayı: 47; 29 Aralık 1957, Sayı: 51; 16 Mart 1958, Sayı: 11); *Bâbıali’de Sabah* gazetesi

(3 Şubat 1968)’ yayınlanmış olup yazılardan bazıları gazete ve dergilerde yayımlanmadan kitabın ilk baskısında yer almışlardır.

Edebiyat Yazıları II – Dişimizin Zarı

Diriliş Yayını: 36

1. Baskı: 1986, Diriliş Yayınları

136 Sayfa

Edebiyat Yazıları II’yi meydana getiren yazılardan bazıları ilk olarak *Diriliş* dergisi birinci dönem (Mayıs 1960, Sayı: 2); *Pazar Postası* (29 Haziran 1958, Sayı: 26); *Yeni İstanbul* gazetesi, (2 Nisan 1962); Kilis Kent gazetesi (3 Nisan 1964, Sayı: 789; 4 Nisan 1964, Sayı: 790); *Haftalık Büyük Doğu* dergisi (4 Kasım 1964, Sayı: 6; 11 Kasım 1964, Sayı: 7); *Diriliş* dergisi ikinci dönemi (Ağustos 1966, Sayı: 5); *Diriliş* dergisi, üçüncü dönemi (Ekim 1970, Sayı 13; Kasım 1970, Sayı: 14; Aralık 1970, Sayı: 15; Ocak 1971, Sayı: 16; *Diriliş* dergisi dördüncü dönemi (Eylül-Ekim 1974, Sayı: 1-2; Kasım 1975, Sayı: 15); *Günlük Diriliş* gazetesi, (10 Nisan 1983, Sayı: 116; 27 Şubat 1983, Sayı: 124; 9 Nisan 1983, Sayı: 165; 11 Nisan 1983, Sayı: 167; 12 Nisan 1983, Sayı: 168) tarihlerinde yayımlanmışlardır.

Kitapta yer alan **Elinizdeki Deniz** başlıklı yazı ilk olarak *Yeni İstiklâl*’in 23 Mayıs 1962 tarihli 75. sayısında yayımlanmış; **Romanla Hikâyenin Arası Açılıyor** başlıklı yazı da ilk olarak *Diriliş* dergisinin Mart 1966 tarihli 1. sayısında yayımlanmış olup kitabın Mayıs 2007 tarihli 3. baskısında kitapta yer almışlardır.

Edebiyat Yazıları III – Eğik Ehramlar

Diriliş Yayını No: 45

1. Baskı: 1996, Diriliş Yayınları

79 Sayfa

Edebiyat Yazıları III’ü meydana getiren yazılar *Diriliş*’in haftalık olarak yayımlandığı yedinci döneminde (24 Ekim 1988, Sayı: 14; 31 Ekim 1988,

Sayı: 15; 26 Aralık 1988, Sayı: 23; 8 Eylül 198, Sayı: 60; 17-24 Ağustos 1990, Sayı: 109-110; Ağustos-7 Eylül 1990, Sayı: 111-112; 15-28 Eylül 1990, Sayı: 113-114; 29 Eylül-15 Ekim 1990, Sayı: 115-116; 29 Eylül-15 Ekim 1990, Sayı: 115-116) yayımlanmışlardır.

Vefatından Sonra Yayımlanan Eserleri

Hâtırlar I

Diriliş Yayını No: 58

1. Baskı: Eylül 2022, Diriliş Yayınları
510 Sayfa

Hâtırlar II

Diriliş Yayını No: 59

1. Baskı: Eylül 2022, Diriliş Yayınları
461 Sayfa

İki cilt halinde yayınlanan Hâtıralar'ı meydana getiren yazılar Diriliş'in haftalık olarak yayımlandığı yedinci döneminde 25 Temmuz 1988'de yayımlanan ilk sayısından başlayarak, son sayısı 5 Şubat 1992'de 3 sayı bir arada yayımlanan, 131-132-133. sayılarında yayımlanmıştır.

Sezai Karakoç, derginin her sayısında hatıralarını kronolojik olarak tefrika etmiş, derginin yayınının son bulmasıyla 1974 yılına kadar gelen Hâtıralar da son bulmuştur.

Genç Müslümana Öğütler - Âdâbü'l-Mürîd

Diriliş Yayını No: 60

1. Baskı: Eylül 2022, Diriliş Yayınları
52 + (52 Sayfa Tıpkıbasım)= 104 Sayfa

Genç Müslümana Öğütler-Âdâbü'l-Mürîd, Muhyiddin İbn Arabî'den Giritli Ahmed Muhtar Efendi'nin Osmanlı Türkçesine çevirdiği bir eser olup Sezai Karakoç tarafında günümüz Türkçesine kazandırılmış ve ilk olarak 1965'te Mesut Cemil müstarıyla Bedir Yayınları tarafından birçok baskı yaparak 2022 yılına kadar yayımlanmıştır. Eserin, Diriliş Yayınları'ndan çıkan bu yeni baskısının son kısmında Osmanlı Türkçesi metni de yer almaktadır.

Sezai Karakoç'un Yazı ve Şiirlerini Yayımladığı Süreli Yayınlarda Kullandığı Müstearlar

D.	Mehmet C. Güneş
Diriliş	Mehmet Leventoğlu
Hasan Çınaryerli	Mehmet Sezai
Karakoç	Mehmet Yasin
M. B. Y.	Mehmet Yasiñoğlu
M. Cemil	S. Karakoç
M. L.	S. K.
M. S. Karakoç	S. Y.
M. Sezai	Sait Yeni
M. Sezai Karakoç	Se-Ka
M. Yasin	Zafer Karib
M.Y.	Zülküf Canyüce

Diriliş Haricinde Şiir, Yazı ve Çevirilerinin Yayımladığı Dergi ve Gazeteler

Dernek Fikir ve Sanat Dergisi (Gaziantep), 1949.

Büyük Doğu (Haftalık), 1950, 1954, 1959, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969.

Büyük Doğu (Günlük Gazete), 1956.

Hisar Dergisi (Ankara), 1951, 1952, 1954.

Mülkiye Dergisi (Ankara), 1952, 1953

İstanbul Sanat ve Edebiyat Dergisi, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957.

Akpınar Aylık Kültür Dergisi (Ankara), 1954.

Komünizme Hücum Dergisi (İstanbul), 1954.

Şiir Sanatı Dergisi (Ankara), 1955.

a Dergisi (İstanbul), 1956.

Pazar Pastası (Ankara), 1957, 1958.

Fetih Haftalık Siyasi, Edebi Gazete (İstanbul), 1958.

Türk Ruhu Dergisi, 1958.
Türk Yurdu Dergisi, 1959, 1960.
Türk Dili Dergisi (Ankara), 1960, 1961, 1962, 1964.
Papyrus Dergisi (İstanbul), 1961.
Yeni İstiklal Haftalık Gazete (İstanbul), 1961, 1962, 1963, 1964, 1965.
Düşünen Adam Dergisi, Haftalık, (İstanbul), 1961.
Değişim Dergisi (İstanbul), 1962.
Dost Dergisi (Ankara), 1963.
Yeni İstanbul Gazetesi (İstanbul), 1963, 1964, 1965.
Yeni İnsan Dergisi (İstanbul), 1965.
Soyut Aylık Dergi (İstanbul), 1965.
Şiir Sanat Dergisi (İstanbul), 1965.
Hilal Aylık Mecmua (Ankara), 1965, 1966.
İslam Düşüncesi Dergisi (İstanbul), 1967, 1968.

Yukarıdaki dergiler dışında aşağıda isimleri ve yazıların yayınlandığı yılların belirtildiği dergilerde de Sezai Karakoç'un bazı yazıları yer almaktadır. Bu yazılar daha önce yayımlanmış yazıların iktibasidir.

Hamle Dergisi (Maraş), 1955.
Hür Söz Gazetesi, Erzurum, 1960, 1961.
İki Nisan Gazetesi (Van), 1960, 1961.
Tohum Dergisi, 1963.
Bizim Anadolu Gazetesi, 1967.
Milli Gençlik Dergisi, (Milli Dergi Özel Sayısı), 1968.
İttihat Haftalık Gazete (İstanbul), 1968.

Yazdığı Günlük Gazeteler

Yeni İstanbul Gazetesi, 16 Aralık 1963-15 Şubat 1964 Karakoç imzasıyla "Farklar" başlığıyla

Bâbüalide Sabah Gazetesi, 4 Aralık 1967-30 Eylül 1968 Sezai Karakoç imzasıyla "Sütun" başlığı altında.

Milli Gazete, 1 Temmuz 1974-27 Ağustos 1974, Sezai Karakoç imzasıyla "Sür" başlığı ile

Verdiği Röportajlar

[1]

Karakoç'la Bir Konuşma, Kilis Kent Gazetesi, Sayı: 789, 3 Nisan 1964, Sayfa: 1, 3.

Karakoç'la Bir Konuşma, Kilis Kent Gazetesi, Sayı: 790, 4 Nisan 1964, Sayfa: 1, 3-4.

[2]

Şair, Düşünür ve Diriliş Partisi Lideri Sezai Karakoç: "Başkentimiz İstanbul Olmalı", Röportaj: Fehmi Kuru, Zaman Gazetesi, 12 Ocak 1992- Sayfa: 8.

[3]

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, Bir Önceki Asra Göre Büyük Değişikliklerin Olması Bekleniyor, '21. Yüzyıl, Yaraları Saracak' (1), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 26 Mart 1992, Sayfa: 9.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, 'Avrupa Kaynayan Kazan' (2), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 27 Mart 1992, Sayfa: 3, 17.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, Rusya Karşısında Çin'i Bulacaktır (3), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 28 Mart 1992, Sayfa: 9.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, İslam'ın Diriliş

Hareketi (4), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 29 Mart 1992, Sayfa: 9.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, Cezayir Batı'ya Teslim Olmuş Gibiydi... (5), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 30 Mart 1992, Sayfa: 13.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, 'Orta Asya'da İslam Birliği Kurulmalı' (6), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 31 Mart 1992, Sayfa: 9.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, "Cesur Kararlar Alma Vaktidir" (7), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 1 Nisan 1992, Sayfa: 5, 17.

40 Yıldır Susan Şair, Yazar, Düşünür Sezai Karakoç Türkiye'ye Anlattı, "Türk Dünyası Birleşecektir" (8), Röportaj: Nurettin Çakın, Türkiye Gazetesi, 2 Nisan 1992, Sayfa: 5, 16.

Sezai Karakoç'un Yazı ve Şiirlerini Tercüme Ettiği Aydınlar

Deneme Yazıları

Miguel de Unamuno	Jean Guitton
Alain	Andre Malraux
Paul Claudel	Louis Chauvet
François Mauriac	Tennessee Williams
Gabriel Marcel	Eugene Ionesco
Claude Mauriac	Alain Bosquet
Michel Palmier	Louis Gillet
Jean Lacroix	

Şiir

Kâab Bin Züheyr	Arthur Rimbaud
İmam-ı Busirî	Paul Valery
İbn-i Câbir	Paul Claudel
Ebülbeka Salih Bin Şerif	Guillaume Apollinaire
Hassan Bin Sâbit	Max Jacob
Zünnûn-ı Mısırî	Saint-John Perse
Mütenebbi	Jacques Prevert
Ebu Nüvas	Guillevic
Mevlâna Celâleddin-i Rûmî	Paul Gilson
Gerard de Nerval	Salvatore Quasimodo
Charles Baudelaire	

Ödüller

- Milli Türk Talebe Birliği tarafından "Mukaddesatçı ve Milliyetçi cep-hede Edebiyat ve Sanat alanında yeni bir çığır açması dolayısıyla Türk Gençliği adına Milli Hizmet Armağanı" ödülü (19 Nisan 1968)
- Sürgündeki Macar Yazarları'nın Takdir ve Şükranlarının Nişanesi Olarak Gümüş Hürriyet Madalyası, 15 Haziran 1970.
- Türkiye Yazarlar Birliği tarafında ilk baskısını yapan, "Hikâyeler II-Portreler" dolayısıyla "Yılın Hikâyecisi" ödülü (1982)
- Yazarlar Birliği tarafından, fikir, sanat ve kültür hayatımıza uzun süreli hizmetlerinden dolayı "Yılın Üstün Başarılı Kültür Adamı, Üstün Hizmet Ödülü" (1988)
- XII.si Türkiye'de yapılan, Dünya Şairleri Kongresi'nde "World Academy of Arts and Culture" ödülü (1991)
- 43. "Türk Dili" ödülleri kapsamında "Türkçeyi topluma örnek olacak şekilde iyi ve doğru kullanma" dalında ödülü (2003)
- Kültür Bakanlığı tarafından "2006 yılı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" (2007)
- "Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü" 29 Ekim 2011.
- Türkiye, İran, Pakistan tarafından 1985'de kurulan, merkezi Tahran'da olan ve 1992'de Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'ın katılarak böylece 10 Müslüman ülkenin bir araya geldiği Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) tarafından "Tarih, Kültür, Edebiyat ve Güzel Sanatlar Büyük Ödülü" (2012)
- Trakya Üniversitesi tarafından Türk şiir ve edebiyatının oluşmasına katkılarından dolayı "Onursal Doktora" Unvanı (14 Mart 2013)
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı alanında Fahri Bilim Doktoru (25 Aralık 2019)
- İstanbul Üniversitesi tarafından Türk şiirine ve düşünce hayatına yaptığı katkılar dolayısıyla "Fahri Doktora" (24 Eylül 2021).

MADDE 1

Ana ilkemiz, hakikattir.

MADDE 2

Bilim, hakikata götüren temel yol, yöntem ve araçtır.

MADDE 3

Toplumun yaşama temeli, güvenlik ve adalet, insanın temel hak ve özgürlüklerine saygı, yurttaşlar arasında eşitliği gözetme ilkeleridir. Görevlerde yetenek, yeterlilik, uzmanlık ve ahlâk üstünlüğünün öncelik için göz önünde tutulması, kişilerin haklarının yanında görevlerinin de bulunduğunun bilincine ermeleri için gerekli formasyonu kazanmalarının sağlanması, vazgeçilmez kişi hakları ve toplum şartlarıdır.

MADDE 4

Aydınlarla halkın kaynaşması, toplum barışının vazgeçilmez kuralıdır.

MADDE 5

Amaç, üç kelimeyle özetlenirse, hakikat, adalet ve fazilettir.

17

Diriliş Partisi ve Yüce Diriliş Partisi programının ilk maddeleri.

3. Parti Çalışmaları

Diriliş Partisi

“Sezai Karakoç’un İdealini Dile Getirme Düşüncesine Eşlik Eden Araçlar”ın sonuncusu Parti çalışmalarıdır. Bu çalışmaların ilki 26 Mart 1990’da kurulan Diriliş Partisi’dir. Diriliş Partisi kurulduğu sırada *Haftalık Diriliş* dergisi yayınını sürdürmektedir. *Haftalık Diriliş* dergisinin 23-30 Mart 1990 tarihini taşıyan ve iki sayı bir arada çıkan 88-89. sayısından başlayan ve 3 sayı bir arada çıkan 5 Şubat 1992 tarihli haftalık dönemin kapanış sayısı olan 131-132-133. sayısı dahil Sezai Karakoç parti ile ilgili gelişmeleri okurlarıyla paylaşmış, derginin belirtilen sayı aralığında neredeyse her sayısında Diriliş Partisi ile ilgili duyurular, düşünceler, teşkilatlanma çalışmaları hakkında bilgi verilmiş, önce münferit olarak basılan ve dağıtılan mektuplar, bildirimler, mesajlar da yeri geldikçe derginin sayfalarına dahil edilmiş Diriliş okurlarıyla paylaşılmıştır. Bu bilgiler ışığında aşağıdaki kısım hazırlanmıştır.

Parti 1990 Ramazan’ından 2 gün önce 26 Mart’ta İçişleri Bakanlığına yapılan 30 kurucunun başvurusu ile resmen kurulmuştur. Partinin adı “Diriliş Partisi”, kısa adı da “DİRİ-P”, amblemi de “güller açmış gül ağacı” olarak açıklanır. Genel merkezi Ankara Kızılay’da Menekşe Sokak’tadır. Kuruluşta sonra partinin Kurucular Kurulu yaptığı toplantıda Genel Başkan ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu (MKYK) üyelerini seçmiştir. Genel Başkanlığa Sezai Karakoç seçilmiştir. Sezai Karakoç’un başkanlığına toplanan MKYK genel başkan yardımcılarını, genel sekreteri ve genel saymanı seçmiştir. Bu seçim sonucunda:

Genel Başkan Yardımcıları: Salih Erbil, Abdullah Suphi Işıklar, Emrulla Küfrevi, A. Ferit Turan,

Genel Sekreter: İsmail Kesim

Genel Sayman: Süleyman Gül

partinin yönetiminde yer alacak isimlerdir.

Diriliş Partisi, Tüzüğü ve Programı siyasi hayatımızda ciddi anlamda okunan, atıfta bulunulan tek parti olmuştur. Parti bir düşünürün kaleminde çıkmış 152 maddelik programıyla görüşlerini, çözüm önerilerini madde madde dile getirmiştir. Diriliş Partisi programının “Giriş” ve Gerekçe” bölümünü buraya alıyoruz.¹

Giriş

“Teorik düşünce, ne kadar sağlam görünürse görünsün, realitenin sert ve çapraşık şartlarında doğrulamasını denemeye cesaret etmedikçe, inandırıcı ve yararlı olamaz. Pratik, teoriğin mihenk taşıdır. Toplumla ilgili görüşler ve öneriler de, bu yüzden, loş ve kaygan zihin planından, uygulamanın hem mutlu, hem sancılı günışığına çıkmak zorundadırlar.

Ne kadar çok ve farklı düşünce birbirleriyle karşılaşsın, toplum, kendini yaşatacak ve geliştirecek asıl modeli bulmakta o kadar çok şanslı olur.

Geçmiş zamanlarda, farklı medeniyet çevrelerinde, toplum yönetimi için önerilen ve uygulanan örgütleniş biçimleri, çağ çağ, bir dereceye kadar benzerlik göstermiştir. Tarihî-sosyolojik şartlar, zihniyet ve teknoloji, devlet ve yönetim biçimlerinin oluşmasında dolaylı ve dolaysız etkin olmuştur.

Yüzyılımızda ve en çok da İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, “Demokrasi” günümüzün geçerli siyasî düzen, düşünce ve şekillerinin birinci kaynağı, genel çerçevesi, renk ve çizgi hazinesi olmuştur. Kimi ülkede bir hayat tarzı gibi başlayan ve benimsenen demokrasi, giderek siyasî rejimi de kendi maya ve hamuruyla yoğurmuştur. Kimi ülkede ise, biraz da doğuş yeri olan ülkelere esinlenerek, sadece, siyasî rejim olarak kavranmış, fakat zaman içinde, kişi yaşantısını da etkileyerek ve insan psikolojisiyle kaynaşarak hayat tarzını oluşturma aşamasına varmıştır.

Kişilerin eşitliği, çok partililik, düzenli ve açık muhalefetin meşruluğu, karşı fikirlerin, eleştirilerin yararlılığı, kurallar çerçevesinde yarışmanın yönetim kadrosunun oluşumu ve kalitesi bakımından verimliliği, halkın yöneticilere etkisinin gerekliliği ve daha geniş bir anlamda kişilerin ekonomik ve sosyal durumlarının devletçe de düşünülmesi ve gereğinde desteklenmesi gibi ilkelere dayandığı ve

¹ Diriliş Partisi Programı, Ankara 1990, 30 sayfa.

özellikler taşıdığı söylenebilecek olan demokrasinin çağımızda hemen hemen bir alternatifi kalmamış olduğuna ve yakın bir gelecekte de böyle bir alternatifi ya [da] tam bir karşıtın teşekkül edeceğine dair bir belirti bulunmadığına göre, yönetim modellerinin belki daha uzun bir süre bu çerçevede ve yönde oluşmakta devam edeceği kuşkusuzdur.

Öteden beri sahip olduğumuz toplum düşüncelerinin, pratikte ve siyasî yelpazede yerini alarak, ülkemizin, özgürlük, barış, esenlik içinde güvenli bir ilerlemeye ermesine katkıda bulunma amacıyla partimizi kurmuş bulunuyoruz.

Partimiz, milletimize ve ülkemize, kardeş ülkelere ve tüm insanlığa, dile-riz uğurlu olsun.”

Gerekçe

“1945’den bu yana, ülkemizin siyasî rejimi olarak seçilen demokratik, çok partili parlamenter düzen, uygulamadaki bir takım pürüzler yüzünden ağırlı sızılı olmaktan kurtulamamasına ve zaman zaman ara vermelere mâruz kalmasına rağmen, sonunda yine kendisine dönülmekten başka bir çözüm yolu olmadığını kabul ve hissettiren yerleşik bir sistem kimliğine kavuşmuş görünmektedir. Bütün mesele, bu yerleşik sistemin yerleşmiş bir sistemin ruh ve özelliklerini bütünüyle kazanmış olmasıdır. Batı’dan alınan siyasî sistem, öze ülke ruhundan kana kana içmek, biçimce de köklü bir şekilde gözden geçirilmek ihtiyacındadır.

Siyasî rejim, kendinin dışı vurumunu sağlayacak olan halk ruhunun baskı altında tutulması aracı olmamalıdır. Halk ruhu kendini serbestçe ortaya koyabilmelidir. Aydın iradesiyle halk iradesinin bulunduğu nokta, millî iradenin altın oranda tecelli ettiği nokta olmalıdır. Demokrasi, aydınların veya bir azınlığın diktatoryasına âlet edilmemeli, öte taraftan sadece halkın duygularının istismarını hedef alan bir iktidar olma aracı gibi de düşünülmemelidir. Böyle bir çerçevede kavrandığı ve böyle bir tabana oturduğu takdirde, demokrasi yabancılık havasından kurtulacak ve yerleşme sürecini tamam-lamış olacaktır.

Batıdan alınan ve yapımıza tam bir uyarlık gösteremeyen kurumların eleştirisi ve alternatiflerinin bulunup saptanması yoluyla, demokrasi rejiminin ülkede sağlam bir kaideye oturması, anayasanın, yalnızca önceki dönemlerin sıkıntılarından doğan, bir tepki anayasası olma özelliğinden arındırılarak yerli düşünce özünü taşıyan, tarihî-sosyolojik şartların isterlerine denk düşen, toplumun ruhundan fıskırmış, erdemi temel almış bir anayasaya dönüştürülüp düzeninin kurulması ve geliştirilmesi, idealist nesillerin yetiştirilmesi, ülke yönetiminin en iyi, en üstün modelinin ortaya konulması, görüşümüze göre siyasî bir parti kurup siyasî faaliyet ve çalışmada bulunmakla olabilecektir.

Batıda mevcut kapitalist veya sosyalist modellerin taklidi ve âdeta ülkemizde onların şubelerini açma gibi bir yolla, ülkenin esenliği sağlanamaz. Kendi ülkemize en uygun modeli yine ülkemizin toplumla ilgili düşünce verimleri ve uygulama tecrübeleri, medeniyet çevremizin ilhamları ve engin geçmişimizin zengin buluşlarının kaynaştırılmasıyla ortaya konulacak bireşimde aramalıyız.

Kutlu ülkemizin baştan sona bayındır hale gelmesi, büyük milletimizin bugününün ve yarınının güvence altına alınması, idealimizin özünü ve kapsamını oluşturmaktadır. Bu amaca erişebilmek için, toplumun güç ve imkânlarının, yurdun tabii ve tarihi hazinelerinin yeniden keşfedilmesi, envanterlendirilmesi, değerlendirilmesi, yönlendirilmesi ve verimlendirilmesi, medeniyetçe yeni ve parlak bir döneme girme heyecan ve atılımımızın gerçekleştirilmesi gerekir düşüncesindeyiz. Bu inançla “**Diriliş**” toplu ve genel adı altında özetlenebilecek olan toplum görüş ve düşüncesinin sahipleri olan bizler, görüşümüzü topluma iletme ve kabul görmesi halinde uygulamaya koyma amacıyla partimizi kurmuş bulunmaktayız. Partimiz, **Diriliş Partisi**, halkın ruhundan doğmuştur. Halkımızın, demokrasi tecrübesi içinde, özlemini duyup da bir türlü kavuşamadığı, yaklaştığını sanıp da sonra bunun bir yanılgıdan başka bir şey olmadığını acı hissettiği düşünceleri ve ülküleri gerçekleştirecek, kalbinin öz partisinin **Diriliş Partisi** olduğuna inanıyoruz.

Öte taraftan, milletimizin ve onun ruh ve maddesini kıvamlandıran, yoğuran ve donatan medeniyet idealimizin yeniden en etkin bir şekilde ufuklarda somutlaşmasının, insanlık için de yeni bir umut kaynağı olacağı düşüncesi, inanç ve kıvancımızı arttırmaktadır.

Manevi değerlerden kaynaklanan ışık ve sevinç demetleriyle toplum psikolojisinin aydınlanması platformu olacak ortamın hazırlanmasına partimizin büyük katkısının olacağına kuşkuumuz yoktur.”

16 bölüm ve 147 maddeden meydana gelen programın **İlkeler ve Amaç** başlıklı ilk bölümünün birinci maddesi “Ana ilkemiz, hakikattir” denildikten sonra “Devlet ve Yönetim, Toplum Yapısı, Maddî-Fizikî Yapı, Kültürel Yapı-Kültür Politikası, Çalışma Hakkı-Emeklilik-Toplum Dayanışması, İktisadî Yapı, Malî Yapı-Malî Politika, İç güvenlik-İdari Organizasyon-Yerel Yönetimler, Öğretim ve Eğitim, Sağlık ve Spor, Savunma, Dış Politika, Şehirleşme-Konut-Ulaştırma, Tanıtma, Turizm ve Dinlenme, başlıklarından meydana gelmektedir. Programın “Sonsöz” başlıklı bitiş kısmı da şöyle:

Sonsöz

Programın temeli, millet ve ülkenin güvenliği, geleceğinin garanti edilmesi ve mutluluğunun sürmesidir. Program, sürekli gelişen bir düşünceler demeti demektir. Bu sebeple, uygulamada yararlı görülmeyen program maddelerinin terk edilmesi, buna karşılık, programda olmayıp da sonradan ihtiyaç olarak beliren konu, önlem ve çözümlerin programa girmesi tabiidir. Programa sadakat, sözünü tutma gereğidir. Ama, program taassubuna da gerek yoktur. Çünkü: millet ve yurt, program için değil, program, millet ve yurt içindir.

Diriliş Bildirileri

Diriliş Partisi'nin ilk iki yılında 1990 ve 1991 tarihlerinde Sezai Karakoç bir yandan haftalık çıkan *Diriliş* dergisi çalışmalarını yürütürken bir yandan da Diriliş Partisi'nin duyurulması ve dolayısıyla teşkilatlanabilmesi için bazı çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu çalışmaların ana eksenini görüş ve düşüncelerini ifade ettiği, iç ve dış siyasete ilişkin önerilerini dile getirdiği belki de yegâne araç “mektuplar, basın bildirileri ve yayımladığı mesajlar” olmuştur. Önce münferit olarak basılan ve dağıtımı yapılan “Mektuplar” Diriliş Partisi'ni ve Diriliş görüşünü tanıtmak, duyurmak ve teşkilatlanma çalışmalarına ivme kazandırmak amacıyla kaleme alınmıştır. Konyalılara, Erzurumlulara, Adanalılara ve İzmirliilere hitaben ayrı ayrı kaleme alınan mektupların her biri münferit olarak basılmış ve söz konusu illerde dağıtılmıştır. Bu 4 ile hitaben yazılmış mektuplar dışında bir de “Bayram Mektubu” başlığıyla yine aynı şekilde bayram münasebetiyle yayımladığı (Kurban Bayramı-Temmuz 1990) 2 sayfa Bayram Mektubu dağıtımı yapılmak üzere matbu olarak basılmıştır.

Basın bildirileri ve mesajlar ise güncel bir olaya veya siyasi hayatın önünü tıkamış ve çözümsüzlüğe saplanmış iç ve dış olaylara, özellikle o zamanlar İslâm dünyasında cereyan eden olaylara ve gelişmelere istinaden kaleme alınmışlardır. Bunların başlıklarını ve içeriklerini kronolojik sırayı takip ederek zikredecek olursak:

KONYALILARA MEKTUP

Hakikat aşığı Konyalı kardeşim!
İstanbul'da oturup teorik planda hizmet yapma dönemimizin kapan-
dığını, Anadolu'nun her tarafına koşup oralarda da aşk ve hizmet ocak-
larımızı ateşleyeceğimizi selâm, sevgi ve saygılarını sunarak haber ver-
mek istiyorum.
Şüphesiz, kendisine koşacağımızı, merkezimizi açacağımız şehirlerin
başında Konya gelmektedir.
Onun için, ilkin sana ve senin şahsında Konya'ya seslenmek, geli-

ERZURUMLULARA MEKTUP

Yiğitliğin sembolü Erzurumlu kardeşim!
Bütün gönüllü selâmlarımı sunar ve tüm iyilikler içinde olmanızı
dilerim.
Erzurum'a yakında gelmek ve sizlerle memleketimizin, milletimizin
ve hatta içinde bulunduğumuz çağın meselelerini yüzyüze konuşmak, si-
zi dinlemek, benim için bin değerinde olan düşüncelerinizi almak ve kendi
düşünce ve görüşlerimi, problemler için çözüm ve çarelerimi sunmak
istiyorum. Konuların bu karşılıklı tartışılmasından, ülkemiz için sade-
ce fayda ve hayır doğacaktır.

ADANALILARA MEKTUP

En seçkin bir kaç ilimizden biri olan Adana'nın engin gönüllü ergin
insanları!
Gönülüm isterdi ki, her gün, gündüz veya gece, karşınıza geçip me-
selelerimizi konuşayım. Ama bugün bu imkândan mahrumum. Ne ek-
randa, ne de günlük gazete sütunlarında böyle bir imkâna malikim. Bu
yüzden, bu mektupla size ulaşmak, sizinle tanışmak istiyorum. Belki al-
şılmamış bir vasıta. Ama zaruret. Ve elbet faydalı.

İZMİRLİLERE MEKTUP

Açık ve temiz yürekli İzmirli kardeşim!
Gönül dolusu selâmlar.
Sana seslenmek istedim.
Elimde günlük gazete ve televizyon gibi bir imkân, bir vasıta olma-
dığı için, sana ey İzmir'li kardeşim, İzmir'de oturmakta olan kardeşim,
(Anadolu o benzersiz bir ülkedir ki onun bir şehrinde bir saat oturdu
sanki ebediyen o şehirlidir olur. O kadar sıcak kalbli şehirlerdir Anadolu

BAYRAM MEKTUBU

Büyük Milletim!
Şu bayram gününde selâm, sevgi, saygı ve kutlamalarımı bir-
likte sana bir kaç kelimeyle seslenmek istedim.
Güneşler doğup batıyor ve zaman hiç kimsenin engel olamaya-
cağı bir güç ve hızla akıp gidiyor. Bu durmak bilmez akışta sele-
kılmış gibi sürüklenip giden ve hayatına bu dünya ölçüsünde bile

• “Diriliş Partisi Basın Bildirisi” 27 Mart 1990. Basın için kaleme alın-
mış partinin kuruluşunu haber vermekte.

• “Kuveyt Krizi Konusunda Görüşümüz” başlığını taşıyan 3 Ağustos
1990 tarihli basın bildirisinde Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi sonucu ortaya çı-
kan krizin tarihsel kökleri üzerinde durulduktan sonra çözüm önerileri 6
madde halinde sıralanmıştır:

1. Irak Kuveyt'ten en kısa zamanda çekmelidir.
2. Bölgedeki tüm ülkeler (Türkiye, İran, Suriye, Suudi Arabistan, Irak ve
diğer körfez ülkeleri) biraraya gelerek, bölgenin geleceğini uzun vadeli
olarak garanti edecek bir kuruluş oluşturmalı ve aradaki uyuşmazlıkları
bu kuruluş çerçevesinde anlaşma yoluyla çözümlenmelidir.
3. Birbirlerine karşı bu ülkeler saldırmazlık anlaşması yapmalı ve tümüne
karşı yönelebilecek saldırılar için ortak savunma tedbirleri almalıdırlar.
4. Petrol geliri paylaşımı yeni baştan ve daha köktenci bir çözümle uzun
ömürlü esaslara bağlanmalıdır.
5. Süper güçlerin ilgileri de hesaba katılmalıdır bu anlaşmalarda.
6. Bölgenin sosyokültürel yapısına uygun yeni bir siyasî yapılanma uzun
vade için düşünülmelidir.”

• “Diriliş Bildirisi” (1991) Matbu 4 sayfa. “Diriliş Bildirisi”nde çok par-
tili hayata geçişimizle başlayan 40 yıllık süreç tahlil edilmekte, “millet” ve “dev-
let” kavramlarının sosyolojik muhtevası ve tarihsel dinamikleri ele alınmakta,
eğitim-öğretim, ziraat, sanayi ve ticaret, dış ve iç siyaset konularında, İslâm
Ortak Pazarı, İslâm Bloku veya Paktı, İslâm Devletleri Birliği meydana geti-
rilmesi konusunda Diriliş görüşü özetlenmekte “Tam anlamıyla özgün, geç-
miş deneyleri hesaba katan bir Diriliş Modeli” ideali anlatılmaktadır. Diriliş
Bildirisi aslında 20 Ekim 1991'de yapılan Genel Seçim için kaleme alınmış
(Diriliş Partisi yeterli teşkilat sayısına sahip olmadığı için seçime katılmamış-
tır) olup yapılacak seçimin sonuçları hakkında da öngörüler dile getirilmiştir:
“Bu seçim, hiç bir umutlu sonuç getirmeyen bir seçim olacaktır. Ya da belki
tek fayda olarak, zaten belirmiş olan, bu partilerden artık bir hayır gelmeye-
ceği gerçeğini daha çarpıcı bir şekilde ortaya koymayı sağlayacaktır. Bu seçi-
min galibi olmayacak, mağlupları olacaktır.” Nitekim seçime katılan 6 siyasi
partiden hiçbiri tek başına iktidara gelememiş, bu seçim sonuçlarıyla başlayan
sürecin sonunda neredeyse bütün siyasi partiler tasfiye olmuştur.

• **“Körfez Savaşı Basın Bildirisi”** 21 Ocak 1991 Amerika’nın Irak’ı bombalamasıyla başlayan Körfez Savaşı sebebiyle kaleme alınan bu bildiri “Körfez’deki savaş, daha önce dergimizde yazdığımız gibi, 3. Dünya Savaşı’dır. Batıların, üçüncü kez, petrol dünyası olan İslâm Âlemini paylaşmak için başlattıkları savaştır.” cümlesiyle başlıyor “Adeta dördüncüsü olmayan bu savaşta Türkiye’nin savaşa karışması, üslerini kullandırması, Batıların suçuna iştirak etmesi eleştirilmekte Türkiye için “ilerde bu 3. Dünya Savaşı’nın bize bulaşması ihtimaline karşı hazırlıklı olması, tüm çabasını savunmaya yöneltmesi” tavsiyesinde bulunmaktadır.

• **“Körfez Savaşı Dolayısıyla Basın Bildirisi”** 6 Şubat 1991 tarihli bu bildiri “Hiçbir uluslararası anlaşma ya da sözleşme bizi mecbur etmediği halde, Hükümet’in, üsleri bu savaşa açması” eleştirilmekte, bu durumun onaylanamayacağı vurgulanmakta; “...en aşırısından, en oportünistine kadar 8 partinin el ele, kucak kucağa, hiçbir düşünceye dayanmadan ve hiçbir kanıt belirtmeden, sadece tepki olarak, “savaşa hayır!” demelerini, sonra bazılarının bundan dönmüş gibi aradan sıyrılmaya çalışmalarını ibretle seyrediyor, ülkenin geleceği için hiçbir çözüm üretemeyecek duruma düşmüş bu partilerin arasında asla yerimiz olamayacağını belirtmeyi milletimize karşı bir görev biliyoruz.” denilmektedir.

• **“Bahar, Bayram ve Diriliş”** başlıklı bildiri. 22 Haziran 1991 tarihli Kurban Bayramı dolayısıyla kaleme alınan bu bildiri bayramların güncel ve aktüel olanı aşan manevi atmosferinden bahsedildikten sonra “Milletimiz, geçmişten aldığı güç ve ruhunda gizli yükselme idealiyle, her türlü handikapı aşarak, doğu ve batı arasında lâyük olduğu saygın yeri alma hakkını ispat edecek ve geçen yüzyıldan beri bahtına vurulmuş zincirleri kıracaktır. Biz buna inanıyoruz.” denilmekte ve şu temenniler dile getirilmektedir: “Gönlümüz istiyor ki, siyasi partiler, şu kutlu kurban bayramının getirdiği barış ve kardeşlik havasının da ilhamıyla, yakın geçmişte felâketlere sebep olmuş dışıme saplantısından sıyrılıp, gelecek zamanın istediği boyutlara göre yenilenme ihtiyacını hissetsinler. Tüm milletçe yenilenmemiz bu şekilde başlamış olsun dileğindedir.”

• **“Sayın Ali İzzetbegoviç Cumhurbaşkanı-Bosna Hersek”** başlıklı 3 Mart 1992 tarihli mesaj. “İnancına sahip çıkmış, kahraman, kardeş bir halka selâm olsun” cümlesiyle başlayan mesajda, Bosna-Hersek’in bağımsızlığını ilan etmesi kutlanmakta ve “Milletimin kopmaz parçası kabul ettiğim halkınıza

ve onu hakkıyla temsil ettiğine inandığım zatiâlinize, selâmlarım, sevgilerim ve saygılarımla birlikte, sağlık ve esenlik dileklerimi sunarım. Sizinle beraberiz, Allah yardımcınız olsun.” cümlesiyle son bulmaktadır.

• **“Sayın Ayaz Muttalibov Cumhurbaşkanı-Azerbaycan”** başlıklı 4 Mart 1992 tarihli taziye mesajı. “Azerbaycan’ın bağımsızlığını ilan etmesinin hemen üstünden daha bir yıl bile geçmeden saldırılara uğraması ve evvelki yılda olduğu gibi bugün de birçok şehit vermesi, bizi yürekten üzmüş ve yas içinde bırakmıştır. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, Azeri kardeşlerime başsağlığı ve sabır dilerim” cümlelerinden sonra Azerbaycan’ın yalnız olmadığı, haklı mücadelelerinin gönülden desteklendiği ifade edilmektedir. Mesaj “En kısa zamanda, Kutlu Azerbaycan’ın hakkı olan güvenliğe ve huzura kavuşmasını Allah’tan niyaz eder, zatiâlinize ve şahsınızda Azeri kardeşlerime selâm, sevgi ve saygılarımı sunarım” cümlesiyle son bulmaktadır.

• **“Sayın Şemsi Denizer Genel Maden-İş Genel Başkanı-Zonguldak”** başlıklı 6 Mart 1992 tarihli taziye mesajı, Kozlu kömür ocaklarında 3 Mart 1992’de meydana gelen grizu patlamaları sonucu yaşamlarını yitiren 263 kişi için başsağlığı mesajıdır. Aynı şekilde ve aynı tarihte “Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik’e” ve Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz’a” da mesaj yayımlanmıştır.

• **“Milletimize”** başlıklı mesaj. 7 Mart 1992 tarihli mesaj Karabağ’da Azeri kardeşlerimizin öldürülmesi sebebiyle kaleme alınmıştır. Bu vahşet için ne yapmalı sorusunun sorulduğu yazıda yapılması gerekenler: “İlk yapılacak olan, Türkiye’nin, İran, Pakistan, Mısır ve Suudi Arabistan’a birlikte ve derhal bir İslâm Barış Gücü oluşturmayı teklif etmesidir. Azerbaycan’ın istemesi halinde, her ülkenin hemen vereceği 5000 kişilik birlikler, tam teçhizatlı ve belli bir kumandanlık buyruğu altında derhal sevk edilmelidir. Daha sonra da İslâm Barış Gücü sürekli olacak şekilde kurumlaştırılmalıdır. Öyle ki, bundan böyle herhangi bir İslâm ülkesine bir saldırı olursa, derhal İslâm Barış Gücü devreye girmelidir. İlk bir kaç olayda süratle hareket edilip bir netice alınırsa, bu kuruluşun etkin bir caydırıcılık gücü olduğu anlaşılacaktır. İşte, ancak o zaman, Batı haçlı saldırılarını durdurur. Başka türlü asla.” cümleleriyle ifade edilmektedir.

• **“Milletimize”** başlıklı mesaj. 19 Mart 1992 tarihli taziye mesajı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da yüzlerce asker ve sivilin ölümü ile sonuçlanan çığ felaketi, Kozlu Kömür Ocaklarında 300 kişinin ölümü, Erzincan Depremi ve Yukarı Karabağ’da Ermeni katliamı sebebiyle yayımlanmıştır.

• **“Milletimize-Bayram Mesajı”** 3 Nisan 1992 Ramazan bayramı dolayısıyla yayımlanan bu mesajda da yılın “hüzün ve mâtem” içinde geçmesine sebep olan çığ felâketi, Kozlu Kömür Ocakları faciası, Erzincan depremi, Karabağ’da hunharca yapılan katliamlar, “kardeşlik ve bahar bayramı Sultan Nevruz’un” kutlamalarının kana bulanması gibi olaylar anılarak bayram tebriği yapılmaktadır.

• **“[Başlıksız] Basın Bildirisi”** 24 Nisan 1992. Karabağ’dan sonra Bosna-Hersek’te Sırpların yaptıkları katliamlara dikkat çekilmekte ve bütün bu olanlara İslâm âleminin sessizliği ve seyirci kalması üzerinde durulmaktadır. “Peki, hiç bir şey yapılamaz mı? El kol bağlanarak oturulmalı mı?” diye sorulduktan sonra öneriler şu cümlelerle dile getirilmektedir: “Asla. Elbet, yapılacak çok şey vardır. İlk yapılacak olan da, **gönüllü yazmaktır**. Devletin böyle bir işe girişmesi, dış politika açısından sakıncalı görülürse, **gönüllü yazma** işini, geniş teşkilâtı ve imkânı olan partiler ve konuyla ilgili dernekler üstlenmelidir.” Amacın savaş değil barış olduğu ifade edildikten sonra mesajın ilerleyen satırlarında “En az yüz bin gönüllü yazılmalı ve bir milyon kişinin katıldığı mitingler düzenlenmeli ki, somut sonuç getirecek bir tesiri olsun” denilmektedir. Uzun vadeli çözümün ise daha önceki bildiriye atıfta bulunularak “Türkiye, Pakistan, İran, Mısır, Suudi Arabistan’ın bir araya gelip İslâm Güvenlik Konseyi ve İslâm Barış Gücü’nü oluşturmaları ve nerede bir İslâm ülkesine bu tür bir saldırı varsa orada bu gücü devreye sokmalarınıdır.” denilmektedir.

• **“Milletimize-Bayram Mesajı”** 10 Haziran 1992. Kurban bayramı için kaleme alınan bu mesajda da Bosna-Hersek ve Karabağ’daki şehitler için başsağlığı dilenmekte şu cümleyle sona ermektedir. “kopkoyu bir yasa dönüşmüş kurban bayramını hüzün ve ıstırap içinde kutlar, dirilmekten başka yaşam imkân ve hakkımızın kalamadığını ifade etmek isterim.”

• **“Milletimize-Bayram Mesajı”** 22 Mart 1993. Ramazan bayramı mü-nasebetiyle yayımlanan mesaj “Dünyanın dört bir yanına kök ve dal budak salmış, gerçek medeniyetin sahibi milletimizin bayramını kutlar, Cenab-ı Hak’tan, tarihin en korkunç katliamına uğrayan kahraman Bosna-Hersek’li kardeşlerimizin, esaret ve zulüm altında inleyen tüm mümin kardeşlerimizin bir an önce kurtuluşa ermelerini can ve yürekten dilerim.” temennisiyle son bulmaktadır.

• **“Bayram Mesajı”** 31 Mayıs 1993. Bu mesajda da devam eden Bosna-Hersek, Azerbaycan ve Filistin’de gerçekleşen katliamlar hatırlatıldıktan sonra “Önlem alınmadıkça, Ortadoğu’da Süper İslâm Gücü oluşturacak şekilde ayağa kalkılmadıkça, bundan sonra da, bu tür felâketler gelip çatacak, ülkelerimizi yakıp yıkacak, nesilleri yok edecektir. Bugün, bu hiç unutulmamalıdır ki, istisnasız her İslâm ülkesi, tek başınadır, korumasızdır, Batı’nın vahşi saldırılarına açıktır.” uyarısında bulunmaktadır.

• **“Bayram Mesajı”** 12 Mart 1994. Ramazan bayramı mesajı şu dileklerle sona ermektedir: “Günlerin çiçeği bayramdır. Zafer bilinç ve sevincinin meyvesine duran bir çiçek açıktır bayram. Bin bir yas içinde de olsak, bu bahar gelini ve düğünü bayramda, büyük milletimi coşkuyla kucaklamak ve geleceğe o iyimserlikle çıkmak istiyorum.”

• **“Kurban Bayramı Mesajı”** 19 Mayıs 1994. Kurban bayramı için kaleme alınan mesaj bayram hakkındaki düşüncelerden sonra sürüp giden olaylara değinilerek “Batının insan onuruyla bağdaşmaz ruh ve niyetlerinin bir eseri olarak, Bosna Hersek’te, Azerbaycan’da, Afrika’da, Yemen’de ve dünyanın her bir yerinde başta Müslümanların olmak üzere tüm insanların kanı ırmaklar gibi akıtılıyor. Kim kimin, ne neyin kurbanı? Çağın bu yürek paralayıcı anlamını çözemeyen, yaşayamayacaktır, bilelim. Ve biz, iki yüz yıldır aradığımız dirilişimizin sırrını bulup çözmedikçe ve onu çözmeye lâyık olmadıkça yaşayamayacağız, bilelim. Yoksa, tarihten silinmeye mahkumuz, bunu bilelim.” denilmekte ve sonunda temennilerde bulunulmakta.

• **[Cumhurbaşkanı, T.B.M.M. Başkanı, Başbakan, Başbakan Yardımcısı, Dışişleri Bakanı, T.B.M.M. Dış İşleri Komisyonu Başkanı, Siyasi Parti Genel Başkanları, bilim adamları, yazarlar, gazete ve TV yöneticilerine gönderilen mektup]** 8 Ağustos 1994. Yaklaşık 3 sayfa olan mektup şu paragrafla başlıyor: “Çok kritik olduğuna inandığım bir dönemde, ülkemizin acil ve somut çözüm bekleyen üç güncel sorunu için, düşünce ve önerilerimi, en öz bir şekilde bildirmek amacıyla size bu mektubu gönderiyorum. En azından, dikkatlerin bu üç noktada odaklaşmasında, iç ve dış siyasî tıkanma ve kilitlenme izlenim ve görüntüsünün ortadan kalkmasında kendi çapımda bir katkı olursa sevinirim”

Sonra maddeler halinde sorunlar ve öneriler sıralanmaktadır. Birinci sorun iç siyasetle ilgili olup Anayasa değişikliği hakkındadır. İkincisi dış siyasetle ilgili olup Kıbrıs sorunuyla ilgilidir. Üçüncüsü de Güneydoğu ile ilgilidir. Mektup

şu paragrafla sona ermektedir: “İnancım gereği, felsefem esasta “öz” felsefesidir. Yani, ülkemizin geleceği için köklü öz atılımlarından yanayım. Tarih ve medeniyet, insanî davranış yapımıza uygun bilinçli değişimlerden, dirilişten yana. Yukarıda 3 maddede özetlediğim öneriler ise bir parça biçimsel öneriler olarak görülebilir. Bana göre, toplum olarak kendimize güvenimizi tazelenmek için atılması gerekli ön adımlardır bunlar. Bunlarla moralimiz yükselirse, sıra öyle ilgili adımlara gelir inancındayım. Tüm doğruluklar, iyilikler ve güzellikler, ülkemiz ve milletimiz için olsun. Saygıyla.”

• “**Diriliş Bildirisi**” 20 Ekim 1994. Yüksek Seçim Kurulu tarafından 4 Aralık 1994’de yapılması kararlaştırılan ara seçim için kaleme alınmıştır. Diriliş Partisi’nin de seçime gireceği Adana, Adıyaman, Ankara, Batman, Bursa, Diyarbakır, Isparta, İstanbul, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak ve Van illerinde boşalmış olan yirmi iki milletvekilliği için yapılan çalışmalar kapsamında değerlendirilebilecek bildiri tam anlamıyla Diriliş görüşünü özetleyen adeta 4 sayfalık muhtasar bir program mahiyetindedir. Önce diriliş idealinden bahseden bildiri, ülkemizin medeniyet kökleriyle barışık, gücünü ondan alan ve gelecek vizyonunu içeren, iç ve dış siyaseti kucaklayan geniş bir perspektifi çizilmekte “Büyük ve güçlü devlet” olma ideali ortaya konulmaktadır. Bu temellere dayanarak devlet, millet, insan ve topluma dair dile getirilen düşüncelerden sonra sırasıyla anayasa, başkanlık sistemi, maneviyat ve ahlâk atılımı, adalet sistemi, eğitim öğretim, medya, basın ve yayın, ekonomi, maliye-vergi politikası, dış siyaset konularında partinin görüşleri ifade edilmektedir.

İlerde görüleceği üzere teşkilatlanmasını tamamlayamadığı ve bu yüzden 2 seçim üst üste seçime katılmadığı için hakkında kapatma davası açılan ve kapatılan Diriliş Partisi bu ara seçime “4 Aralık 1994 günü milletvekili ve mahalli idareler ara seçimi yapılması hakkında 4044 sayılı kanun”un 6. maddesinde yer alan “**20 Eylül 1994 tarihinden önce kurulmuş bulunan bütün siyasi partiler bu milletvekili ara seçimine katılabilirler**”² hükmü sebebiyle katılmaya hak kazanmıştır.

• “**Diriliş Işığı Gazetesi**” Ara seçim dolayısıyla çıkarılan dört sayfalık gazete “Yoz Partilerin Ülkemize Getirdiği: İçte, Bitmişlik; Dışta Teslimiyet ve Mahkûmluk” manşetiyle verilen yazıda Tanzimat’tan beri süregelen rejim bunalımı, dış ve iç politikadaki ve mevcut siyasi partilerdeki yozlaşma

² T.C. Resmi Gazete, 1 Ekim 1994 Cumartesi, Sayı: 22068, Sayfa: 4-5, Kanun No: 4044.

ele alınmakta Diriliş Tezi anlatılmaktadır. Gazetenin ilk sayfasında partinin amblemi “güller açmış gül ağacı” adeta mensur şiir örneği halinde “Bu Ağaç” başlığı altında anlatılmaktadır. 2. sayfa “Diriliş Muştuları” üst başlığı altında Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bayram Veli, Ümmi Sinan ve Necip Fazıl Kısakürek’ten metin ve şiirler, yine bu sayfanın ikinci yarısında “Fecir Devleti” şiiri yer almakta. 3. sayfanın üst başlığı: “Yıllar Boyunca Diriliş”. Bu sayfada da Sezai Karakoç’un vaktiyle kaleme aldığı “Bir Kişiyi Dirilten, Köprü Yıkılmışsa, Kurt ve Lamba başlıkları yazıları yer almakta. Son, yani 4. sayfada ise 20 Ekim 1994 tarihli “Diriliş Bildirisi” yer almakta. Diriliş Işığı bir bütün halinde bakıldığında belki siyasi tarihimizde bir örneği olmayan şiiri düşüncesi ve siyasi analizi bir bütün halinde mecederek sunan bir seçim çalışması olarak anılmaya değerdir.

• [**Başlıksız**] olan ve 4 Kasım 1994 tarihli basın duyurusu “4 Aralık 1994’de yapılacak olan milletvekilliği ara seçimine Partimiz (Diriliş Partisi) bütün seçim çevrelerinde seçime girecektir.” cümlesiyle başlamakta akabinde seçim yapılacak illerdeki adayların tanıtımı yapılmaktadır.

4 Aralık 1994 günü Milletvekili ve Mahalli İdareler Ara Seçimi Yapılması Hakkında 4044 Sayılı Kanun’un kısmen Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmesi ve Yüksek Seçim Kurulu’nca Milletvekili Ara Seçiminin, Anayasa Mahkemesi’nin dayandığı gerekçe karşısında 4 Aralık 1994 gününde yapılmasının mümkün olmadığına karar verilmesi üzerine seçim kararı iptal edilmiştir.³

Teşkilatlanma

Diriliş Partisi İstanbul, Bursa, Sakarya, Ankara, Antalya, Elazığ, Eskişehir, Niğde illerinde ve Pendik, Gemlik, Boyabat, Görele, Bursa-Osmangazi ilçesi, Üsküdar, Gebze, Fatih, Adapazarı merkez ilçe, Bursa-Yıldırım ilçelerinde teşkilatlanmıştır.

³ 20. 11. 1994 tarihli Yüksek Seçim Kurulu Kararı ile “Anayasa Mahkemesi’nin 4044 sayılı kanunun 2. maddesi, 2. fıkrasını iptal etmesi sonucu Milletvekili Ara Seçimlerinin yapılmayacağı” duyurulmuş ve seçim iptal edilmiştir. Madde 2 – Bu seçimlerde 27 Mart 1994 günü yapılan Mahalli İdareler genel seçiminde kullanılan sandık seçmen listeleri güncellenilerek kullanılır. (İptal; ilk iki cümle: Anayasa Mahkemesi’nin 16/11/1994 tarih ve E. 1994/83, K. 1994/78 sayılı Kararı ile) askı ve itiraz süreleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.

Konferanslar⁴

1. “Diriliş Çağı” adıyla Pendik’de Belediye Kültürevi’nde, 16 Mayıs 1991’de.
2. “Ülkemizin Geleceği” adıyla Bursa’da Uzunoglu Düğün Salonu’nda, 12 Şubat 1992’de.
3. “Ülkemizin Geleceği” adıyla Ankara’da Kocatepe Diyanet Vakfı Konferans Salonu’nda Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (ESAV)’ın organizasyonuyla, 2 Mayıs 1992’de.
4. “Büyük Değişim: Diriliş” adıyla Ankara’da Araştırma ve Kültür Vakfı’nda (AKV), 12 Şubat 1993’de.
5. “Dünya Görüşümüz Diriliş” adıyla Eskişehir Ticaret Odası Konferans Salonunda, 3 Ekim 1993’de.
6. “Medeniyetimizin Dirilişi” adıyla Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası Toplantı Salonu’nda, 3 Aralık 1993’de.
7. “Kaybolan Hakikat” adıyla Eskişehir’de, Ticaret Odası Konferans Salonu’nda, 5 Haziran 1994’de.

Meydan Konuşmaları⁵

1. “Kutlu Millet Gerçeği” adıyla Bursa Fomara Meydanı’nda, 13 Temmuz 1991 Cumartesi günü, saat: 15:30’da.
2. “Yüce Devlet Gerçeği” adıyla Adapazarı Gar Meydanı’nda 17 Ağustos 1991 Cumartesi günü, saat: 17:30’da.
3. “Ülke Gerçeği Karşısında Diriliş Çözümü” adıyla Pendik Atatürk Meydanı’nda, 18 Haziran 1995, Pazar günü, saat: 15:00’de.
4. “Batı ve Biz” adıyla Eskişehir Odun Pazarı Meydanı’nda, 21 Ekim 1995, Cumartesi, saat: 14:00’de.

Sohbetler

Sezai Karakoç, yukarıda belirtilen konferanslar ve meydan konuşmaları dışında uzun yıllar Diriliş Partisi’nin teşkilatı olan yerlerde sohbet toplantıları yapmıştır. İstanbul Şehzadebaşı’ndaki İstanbul İl Merkezi’nde her cumartesi gecesi ortalama 3-4 saat süren, haftanın iç ve dış güncel olaylarını ve siyasi gelişmelerini değerlendirdiği ve sadece bu konularla sınırlı kalmayan, edebiyattan sanata, medeniyet tarihinden düşünce tarihine kadar geniş bir perspektifle sorulu cevaplı sohbetler yapmıştır. Bu sohbetler kısa bir giriş konuşmasından sonra doğaçlama olarak biraz da soruların yönlendirmesiyle teoriden pratik hayata, anılardan, deneyimlere, realiteden metafiziğe kadar geniş bir yelpazede cereyan etmiş ve her katılanın sohbetin bitiminden sonra anlayış, duyuş ve düşünüş tarzında farklılıkları hissedebileceği bir eğitim işlevi de görmüştür. Sohbetler sadece İstanbul İl Merkezi ile sınırlı kalmamıştır. Aynı şekilde her ay Ankara, Bursa, Adapazarı teşkilâtlarında da devam etmiştir. Ayrıca parti teşkilâtının açıldığı yerlerde de sohbetler yapılmıştır. Yine belli peryotlarla Üsküdar İlçe teşkilâtında da sohbet toplantıları yapılmıştır.

Geziler

Sezai Karakoç ve parti mensupları teşkilatlanma çalışmaları sebebiyle Bursa, Antalya, Ankara, Sakarya, Elazığ, Niğde, Gemlik, Gebze’ye gitmiş ve sohbet toplantıları düzenlenmiştir.

Daha önce kuruluşları gerçekleşen Adapazarı, Boyabat, Görele, Eskişehir teşkilatlarına 1993’de Ramazan Bayramı dolayısıyla gezi düzenlenmiştir. 1-5 Haziran tarihlerini kapsayan gezi vesilesiyle önce Adapazarı, sonra Kastamonu üzerinden Boyabat, oradan da Samsun üzerinden Görele’ye gidilmiştir. Orada bayramlaşmalar ve sohbet konuşmalarının yapıldığı bu gezi dönüşünde Kırıkkale üzerinden Ankara ve Eskişehir’de yine bayramlaşma ve sohbet konuşmaları yapılmıştır.

Meydan Konuşmalarındaki Afiş, Pankart Sloganları

- Çözüm, Millet Ruhuna dönüşte saklıdır.
- Milletimizin ideali, Hakikat Medeniyetimizin dirilişidir.
- Gerçek diriliş erelim, tüm insanlığı diriltelim.
- Geçmişte önder milletlik. Gelecekte de önder millet olacağız.
- Yüce milletimiz günü gelince, esir kardeşlerimizin tümünü kurtaracaktır.

⁴ Konferanslardan 2. ve 3’sü “Çıkış Yolu I – Ülkemizin Geleceği - İki Konferans” 2002’de Diriliş Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Yine konferanslardan 1. 5. 6. 7’si “Çıkış Yolu II – Medeniyetimizin Diriliş – Dört Konferans” adıyla 2002’de Diriliş Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

⁵ Meydan Konuşmaları, “Çıkış Yolu III – Kutlu Millet Gerçeği – Dört Meydan Konuşması” adıyla 2002’de Diriliş Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

- Amacımız, Hakikat; Meşalemiz medeniyetimiz; Gücümüz Milletimiz; Yolumuz Diriliştir.
- Milletimiz parçalanmaz bir bütündür.; onu bölmeye kimsenin gücü yetmez.
- Devlet, milletin aynası olmalıdır.
- Devleti kötülüğe alet olamaz.
- Devleti manevi temeller üzerine yükseldikçe ebedileşir.
- Materyalizm ve oportünizm, devletin ölüm fermanıdır.
- Yönetimin arkasında para sahipleri varsa, o rejimin adı demokrasi değil, plütokrasidir.
- Milletle kaynaşan, millete zıt olmayan , millete adanan devlet, nimettir.
- Yüksek medeniyet idealleriyle kurulan devlet uzun ömürlü olur.
- Devleti yaşatan sır, fedakârlık ve feragatte, adalet ve fazilette saklıdır.
- Milletimiz devlet-i ebed müddete lâyıktır.
- Devlet, hakikat, bilim hakkı teslim, görevleri ehline verme sütunları üzerinde durur.
- Devlet, iyiliğin vurucu silâhı, kötülüğü vurucu silâhtır.
- İyi devlet, insanlığa, Allah'ın lütfu, kötü devlet cezasıdır.
- Yaptıklarıyla övünen değil, yapamadıklarıyla üzülen kişi, devlet adamıdır.

Röportajlar

Sezai Karakoç 1964 yılında verdiği ve sanatına ya da poetikasına dair görüşlerini dile getirdiği ilk röportajından (*Kilis Kent Gazetesi* için Seyfettin Başçılar'ın yaptığı) 28 yıl sonra Diriliş Partisi çalışmaları çerçevesinde iki röportaj vermiştir. Bunlardan ilki 7 Ocak'ta Ankara'da, Diriliş Partisi Genel Merkezi'nde, *Zaman* gazetesinden Fehmi Koru'ya; ikincisi de 20 Ocak'ta da, Diriliş Partisi İstanbul İl Merkezinde, *Türkiye* gazetesinden Nurettin Çakın'a verdiği röportajdır. İlk röportaj **Şair, Düşünür ve Diriliş Partisi Lideri Sezai Karakoç: "Başkentimiz İstanbul Olmalı"**, başlığı ile 12 Ocak'ta *Zaman* gazetesinde tam sayfa, ikincisi de röportajın yapıldığı tarihten 2 ay sonra 26 Mart-2 Nisan tarihleri arasında 8 günde *Türkiye* gazetesinde yayımlanmıştır. Bu röportaj metinleri daha sonra *Haftalık Diriliş* dergisinin son sayısında (131-132-133. sayıda) 5 Şubat 1992'de yayımlanmış, 4 yıl sonra 1996'da da *Tarihin Yol Ağzında* adıyla Diriliş Yayınları külliyatına katılmıştır.

Kongre

Parti ilk olağan kongresini 31 Temmuz 1994'de Ankara'da gerçekleştirmiş Sezai Karakoç oybirliği ile ikinci kez Genel Başkan seçilmiştir.

Kapatma Davası

Diriliş Partisi'ne, Siyasi Partiler Kanunu'nun 105 maddesindeki "Kuruldukları tarihten itibaren aralıksız iki dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerine katılmayan siyasi partiye, ikinci genel seçim yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde kapanma kararı alması için yazılı tebligatta bulunulur" hükmü uyarınca Ocak 1996'da kapatma davası açılmıştır. Diriliş Partisi Siyasi Partiler Kanunu'nda yer alan teşkilatlanma kotası ya da şartı gereğince 20 Ekim 1991'de (bu seçim Diriliş Partisi kurulduktan 1.5 yıl sonra yapılmıştır) ve 24 Aralık 1995'de yapılan 2 genel seçime katılmamıştır. Yargıtay Cumhuriyet Savcılığı partinin kendi kendini kapatma kararı almasını istemesine rağmen, Diriliş Partisi kendi kendini feshetme kararı almamış ve bu haksız durumun açıklığa kavuşturulması için savunmalar kaleme alınmıştır. Anayasa "dönem"i 5 yıl olarak tanımladığından partinin kapatılması 2 dönem yani 10 yılı tamamlanması gerekmektedir. Oysa 1990'da kurulan partinin 105. madde kapsamının dışında olduğu savunulmuş, "seçim" in enstantane "dönem" in ise süreç olduğu vurgulanarak, "iki dönem" ve "seçimlere katılmama" kavram ve ifadelerinin anlamının aydınlatılmasını talep etmiştir. 24 Aralık 1995 tarihine kadar 5 yıl geçirmiş olan Diriliş Partisi'nin hiçbir surette iki dönemi doldurmuş olmadığı, "iki seçim" yapılmasının "gerek şart" "iki dönem" geçirilmesinin ise "yeter şart" olduğundan hareketle Parti'yi kapatmak için her iki şartın yerine gelmesi gerektiği hakkında resmi yazışmalar gerçekleşmiştir.

Bu yazışmaların akabinde 26 Kasım 1996'da Sezai Karakoç Anayasa Mahkemesi'nde sözlü savunma yapmış ve savunması Resmi Gazete'de⁶ yayımlanmıştır. 5 sayfa olan savunmasında Sezai Karakoç, Diriliş Partisi'nin "popülizm yapmadığı için gelişmediğini", partinin "sadece bir örgüt değil, bir ruh" olduğunu, "Partileri ayakta tutan" şeyin de "para ve örgüt değil, bu ruh" olduğunu, yani "fedakârlık ruhu, ülke için bir şeyler yapma ideali" olduğunu söylemiştir.

⁶ Burada özetle bahsettiğimiz sürecin takibi için bakınız: *Resmî Gazete*, 18 Temmuz 1997, Sayı: 23053, sayfa: 17-42.

18 Şubat 1997 tarihinde Anayasa Mahkemesi kapatma kararı vermiştir. Bu kararın “Sonuç” kısmını aşağıya alıyoruz:

“Sonuç

“Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın 3. 7. 1996 günlü, SP. 28. Hz. 1996/118 sayılı iddianamesinde, Diriliş Partisi’nin 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasası’nın 105. maddesi gereğince kapatılması istenilmekle, gereği görü-şülüp düşünüldü:

1. Kurulduğu 26. 3. 1990 tarihinden itibaren aralıksız iki dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi genel seçimlerine katılmayan ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın tebligatına karşın yasal süresi içerisinde kapanma kararı alma-yan Diriliş Partisi’nin, 2820 sayılı Yasa’nın 105. maddesi gereğince KAPATIL-MASINA, Samia Akbulut, Haşim Kılıç, Sacit Adalı, Ali Hüner ile Lütfi F. Tuncel’in karşı oyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. Partinin tüm mallarının 2820 sayılı Yasa’nın 107. maddesi gereğince Hazine’ye geçmesine, OYBİRLİĞİYLE,

3. Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin, 2820 sayılı Yasa’nın 107. maddesine göre Başbakanlığa ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderil-mesine, OYBİRLİĞİYLE,

18.02.1997 gününde karar verildi.

Başkan: Yekta Güngör ÖZDEN

Üye: Mustafa BUMİN

Üye: Selçuk TÜZÜN

Üye: Sacit ADALI

Üye: Ahmet N. SEZER

Üye: Ali HÜNER

Üye: Samia AKBULUT

Üye: Lütfi F. TUNCEL

Üye: Haşim KILIÇ

Üye: Yalçın ACARGÜN

Üye: Fulya KANTARCIOĞLU”

Sonuç olarak Diriliş Partisi kapatma davası sürecini de dahil ederek söyleyecek olursak 26 Mart 1990’daki kuruluşundan yaklaşık 7 yıl sonra Anayasa Mahkemesi’nin 11 üyesinin 6’sının kapatma yönündeki kararıyla, oyçokluğu ile kapatılmıştır. Kapatmaya karşı olan 5 üyeden Samia Akbulut, Ali Hüner ile Lütfi F. Tuncel’in “Karşioy Yazısı” ve Haşim Kılıç ve Sacit Adalı’nın da “Muhalefet Gerekçeleri” *Resmi Gazete*’nin 18 Temmuz 1997 tarihli, 23053 sayı-sında, 39-42. sayfalarda yayımlanmıştır.

Yüce Diriliş Partisi

Diriliş Partisi’nin kapatılmasından 10 yıl sonra 16 Nisan 2007’de İçiş-leri Bakanlığına yapılan müracaatla Diriliş siyasi hayata yeni bir isimle baş-lar: Yüce Diriliş Partisi.

23 Nisan 2007 tarihli kuruluş duyurusu:

“Resmî işlemleri tamamlayarak, Partimizi kurmuş bulunuyoruz. Partimizin adı: Yüce Diriliş Partisi’dir. Partinin kısa adı: YÜCE DİRİ-P, amblemi “dolu-nay, güller açmış gül ağacı ve yol”dur.

Amacımız, milletimizin en yüce bir varlıkla var olması, en seviyeli ve nitelikli bir hayatla birlikte geçmişinden tam haberli olarak geleceğini güven altına almış olması, bölgesinde ve tüm dünya ölçüsünde barış ve huzur içinde yaşamayı için gerekli manevi ve maddi tüm atılımları bir sistem dahilinde gerçekleştirmektir.

Bu amaca varmak için yöntemimiz, halkımıza görüşlerimizi ve hizmetleri-mizi apaçık bir şekilde sunmaktır.

Araştırmaktan, görüşlerimizi yılmadan anlatmaktan geri durmayacağız.

Partimiz kurulduktan sonra, Kurucular Kurulu toplanmış, Genel Başkan-lığa Sezai Karakoç’u seçmiştir.”

Yüce Diriliş Partisi programının gerekçe bölümünde “Kutlu ülkemizin baştan sona bayındır hale gelmesi, büyük milletimizin bugününün ve yarınının güvence altına alınması, idealimizin özünü ve kapsamını oluşturmaktadır” de-nilmektedir. Amaç maddesi şu cümlelerle özetlenir; “hakikat, adalet ve fazilet”.

Sezai Karakoç partinin kuruluşundan itibaren İstanbul İl Merkezinde her hafta Cumartesi günleri konuşmalar yapar ve her bir konuşmanın özeti niteliğinde birçok basın bildirisi yayınlar. Daha sonra konuşmalara aylık pe-riyotlarla devam eder.

29 Ağustos 2009’ta yapılan Yüce Diriliş Partisi’nin Birinci Olağan Kongresi’nde Sezai Karakoç oybirliği ile yeniden genel başkan seçilir. Yap-tığı konuşmada: “İdealimiz, amacımız büyük milletimiz için büyük gelece-ğin inşasıdır” der.

Yüce Diriliş Partisi’nin basın bildirimleri “<http://yucedirilis.org.tr>” inter-net sitesinde mevcut olduğundan ve tekmil olarak ulaşılabildiğinden burada ayrıca bahsedilmedi.

Sonuç Yerine ya da Değerlendirme

Sezai Karakoç'un İdealini Dile Getirme Düşüncesine Eşlik Eden Araçlar başlıklı bu bölümde önce *Diriliş* dergisi ve gazetesi, ardından Diriliş Yayınları yani Sezai Karakoç'un eserleri üçüncü olarak da parti çalışmalarına değinildi. Esas itibarıyla birçoğu teknik bilgilerden oluşan bu bölüm çok daha geniş araştırma ve incelemelerin konusu olacak mahiyette. Örneğin bu çalışmada:

Diriliş dergisi ve gazetesinin çıktığı dönemler dikkate alınarak Sezai Karakoç'un yazıları dışındaki çalışmaların, tercümelerin ve şiirlerin bir bütün olarak seçimi hakkında mukayeseli bir değerlendirme yapılmadı. Aynı şekilde eserlerinin içerikleri, sanatı ve düşüncesinin daha derinlemesine incelenmesi yerine neredeyse künye bilgileri verildi. Her ne kadar biraz sonra başlayacak "Sezai Karakoç ve Diriliş Hakkında Yazılanlardan Seçmeler 1957-2020" başlıklı bölümde paylaşılan görüş, düşünce ve değerlendirmeler bu eksikliği kapatsa bile en azından eserler üzerinden sistematik, kavramsal bir analiz yapılabilirdi.

Örneğin eserlerinin kurucu unsurları ya da yapı taşları olan tek tek kavramların düşüncesini nasıl inşa ettiğini, oluşturduğu fikri mimariye katkılarını bütüncül bir perspektifle analiz etmek Diriliş düşüncesine nüfuz etmemizi kolaylaştıracak bir girişim olurdu. Yine hilkatten çıkardığı "diriliş" fikrinin tarihi-sosyolojik bir açıklama modeli sunması hakkında yapılacak derinlikli mülahazalar çoraklaşmış düşünce dünyamıza bereketli vasi alanlar açabilirdi. Epeydir içeriği boşaltılarak söylem malzemesi haline getirilen "medeniyet" kavramına dair tanımlamaları ve yorumları da, nüfuz edici bir bakışla, düşünce tarihi ve tarih felsefesi kaynaklarının verileriyle birlikte ele alınarak daha derinlikli ve sistematik analizler ortaya konabilirdi. Ama bütün bunlar maalesef yapılmadı.

Parti konusunda da yayımlanan bildirilerin içeriklerine değinilmiş olmakla birlikte onları ayrıcalıklı kılan özellikler nelerdir sorusu, döneme ait

siyasi partilerin günlük gazetelerdeki demeçleri, parti programları ve çalışmalarıyla mukayese edilerek ortaya konulmadı. Diriliş'in parti çalışmalarına genel hatlarıyla değinildi ve bunların tamamı da neredeyse teknik, kronolojik bilgi mahiyetinde kaldı.

Bu konuda, gelecekteki araştırmacıları bekleyen en azından bu satırları kaleme alanın kendi kendine sorduğu şu sorular farklı perspektiflerden yeni sorularla zenginleştirilerek cevaplanması gereken sorular olarak bekliyor. Dergiden örnek verecek olursak ta ilk sayısından son sayısına kadar yedi dönemde 32 yıl boyunca asla niteliğine bir hanel getirmeden, bir tutarsızlığa ve çelişkiye düşmeden yayımlanmış olmasının ardında yatan temel saikler nelerdir? Yayımlanan metinleri dikkate aldığımızda doğudan batıdan yapılan çeviriler ve yayımlanan klasik metinlerin âdeta bir bütünün parçaları gibi bir kompozisyon bütünlüğü göstermesini sağlayan bakış ve yönetim bunu nasıl sağlamıştır?

Dergi sayı sayı aktüel gündemi de takip etmiş, bu konuda yorumlara da yer vermiş fakat onları takip ettiği asıl gündemin yerine ikame etmemiştir. Daima kendi gündemini belirlemiş ve takipçisi olmuştur. Bu ve çoğaltılabilecek daha başka tespitler bir soruya dönüştüğünde, bir araştırma konusu haline geldiğinde, elde edilecek neticeler en asgarisinden dergi yayıncılığı konusunda ufuk açıcı olacaktır. –Bibliyografya bölümünde de görüleceği üzere değerli yazarlar tarafından *Diriliş* dergisi hakkında yazılar az da olsa vardır. Fakat burada kastettiğimiz daha bütüncül çalışmalardır.–

Partiden örnek verecek olursak: Popülizme düşmeden, mevcut siyasi partilerin kullandıkları araçlara tevessül etmeden, bir fikrin halka/aydınlara sunulması hem de ciddi çözüm önerileri serdetmesini sağlayan şey nedir? Parti bildiri ve mesajlarında ileri sürülen fikirler ile o dönemdeki partilerin konu ile ilgili yaklaşımları mukayese edildiğinde ortaya nasıl bir sonuç çıkacaktır? Diriliş'in parti çalışmalarında kullandığı söylem, sahip olduğu ve takip ettiği ilkelerden hareketle bir siyaset felsefesi ve pratikleri ortaya konabilir mi? Çok partili hayata geçişimizden bu yana iktidar olmuş, mecliste belli bir çoğunluğa sahip olmuş siyasi partilerin tasfiye olmalarının sebebi –sırf seçimi kazanamamak olmasa gerek– Diriliş'in yaptığı siyasi analizler doğrultusunda değerlendirildiğinde nasıl bir sonuç ortaya çıkacaktır? Daha çoğaltılabilecek bu tür sorular siyaset ve sosyoloji biliminin de ufukunu açacaktır.

38 Derece İçinden

İçinde bulunduğumuz dünya, 36.5 derece dünyasıdır. Hükümlerimiz hep 36.5 derece hükümleridir. Hasta olup da, ateşimiz 36.5'tan 37'ye, 38'e yükselmeye başlarsa, içinde bulunduğumuz dünyanın rengi ve anlamı da yavaş yavaş değişmeye başlar bizim için. 36.5 derece hükümlerinin yerini yeni derece hükümleri alacaktır. Sanki içimizde yükselen ateş, dışardaki eşyanın da kabuğunu, sert taraflarını yavaş yavaş yakmakta, dünya, en önce yanan yanından başlayarak ölmeye yüz tutmaktadır. Hele ateş 40 ve 41'i buldu mu, dünya başınızın ucunda bir üfürüşte uzaklaşacak bir sis tabakasıdır. O derecelerde insan, baştan sona bir kulak kesilir de, o sisi bir gün ışığı gibi delip geçen Kur'an sesine verir kendini. 41 derecede insan, bu dünyada Kur'an sesinden başka her şeye "paydos!" der.

Bir insan için olduğu gibi, bir topluluk için de sıhhat dereceleri vardır. Toplumun ateşi gün gelir 38'e, gün gelir 40'a fırlar. O dönemlerde söylenen, yazılan ve yapılanlarla 36, 5 derece döneminde yazılan, söylenen ve yapılanlar arasında bir hararet, bir ateş farkı vardır.

Şairler, düşünce ve ülkü adamları, bir topluluğun gelecek zamanlardaki ateş yükselme ve düşmelerini sezen, elinde olmadan kendi sözlerinin ateşini o derecelere ayarlayan, 36.5 derecenin katı, sert ve kireç bağlanmış alışkanlıklar kabuğunu kıran seçkin insanlardır.

Velilerse, dünyaya sanki sürekli olarak 41 derece içinden bakarlar. Onlar hafifleye hafifleye dünyanın çok üstüne yükselmişlerdir. Dünya, onların ayaklarının altında kıvranıp durur.

36.5 derecenin rahat adamları, toplumu bir tifo mu, bir kolera mı bekliyor, bunu hiç düşünmezler, bunu sezip haber veren insanlara da düşman gözüyle bakarlar.

Sokrates'e baldıran zehirini içiren işte bu 36.5 derecenin rahat adamlarıdır. Yahya Peygamberin başını kestiren de.

Tarihin içinde bir gün, bir millet için, ansızın gök kapanır, tarrakalarla gök gürler, her yandan şimşekler boşanırsa, bu 36.5 derecenin rahat adamları, "Eyvah, derler, bu günü vaktiyle bize haber vermişlerdi de biz inanmamış, üstelik bu habercileri, yalancılıkla, delilikle, kâhinlikle, şairlikle itham etmiştik."

36.5 derecenin rahat adamları, Hz. İbrahim'i de ateşe atmışlardı. Bilmiyorlardı ki, Hz. İbrahim o ateşi yaşamıştı, o ateş onu yakmayacaktı, o ateş gelecek zamanda kendilerini yakacak ateşti. Peygamberin haber verdiği ateş kendisini yakabilir miydi?

Hz. Nuh'un gemisi, o geminin büyük ödevine inanmayanlarca kirletilebilir miydi? Hz. Nuh'un haber verdiği su, ancak ona inanmayanları boğardı.

Kültürün yüksekliği, ateşi yüksek eserlere tahammülüyle ölçülür. Basit ve fakir kültürler, ancak tek sese ve 36.5 derece ateşli düşüncelere kulak verirler. Bir gün gelip de, tarihin humması bastırды mı, önceden hazırlıklı olmadıkları için kavrulup giderler. Yüksek kültürlerdeyse, düşük ve yüksek ateşli sesler, topluma ilerdeki koleralar ve hummalar için bağışıklık sağlarlar.

(Sezai Karakoç, *Sütün*, Diriliş Yayınları, İstanbul, 1. Baskı 1969, Sayfa: 76-78)

Sezai Karakoç ve Diriliş Hakkında Yazılanlardan Seçmeler 1957-2022

1957-1970

Şiir

“Evet yine de şiidir beni ara sıra dinlendiren
Acıma aralıklar verdiren
Ufuklardan ufuklara taşıyarak kelimeleri
Ne yapılar kurdum eleğimsağma gibi
İçimdeki buluttan yağıştan şimşekten ışıklardan
Gizli bir yapı taşından ders okudum ben
Şiirin birden kaçışımı denizlerden
Şiir içimizdeki zindanların mahkûmu
Katil hırsız esrar üstüne esrar içen
Bardağı şarapta kıran sarhoş
Bir kadından öbür kadına uçan kuş
İçimizden fırlayan kömür tebeşirlerde
Çürüyen ayakları en düz yerde
Yağmuru sızdıran kırık bir kiremit gibi
Her vakit hele kış günleri
İçimize uygun bir çatı değildir
Öçten övgüden ölümden ve aşktan ötede
Varolmanın gereği gibi ilerde
Kahrolurken insan
Dönerken çevresinde fareler fareler fareler
Sararmış bir kâğıttır şiir bile
Unutulmuş bir hol lâmbası gibi
Yanar söner söner yanar yanar söner”

(Taha'nın Kitabı'ndan)

Sezai Karakoç, *Taha'nın Kitabı/Gül Muştusu*, Diriliş Yayınları,
1. Baskı, İstanbul 1968, Sayfa: 41.

Sezai Karakoç'un “Balkon”u güzel şiir. Fakat asıl önemi yeni ve daha güzel şiirler yazdıracak bir yatırım olmasında toplanıyor.

Cemal Süreya, *Pazar Postası*, 1 Eylül 1957.

Karakoç'un... ölçülü, içten, efendice bir şiir olan “Balkon”u gerek şiir gerek nesir yönünden kim “anlamsız” bulabilir?

Attila İlhan, *Dost Dergisi*, Aralık 1957.

Tam 19 yıldır ürpertili gençler arasında güttüğüm ve beni ıslak zindan duvarları içinde güden gayenin, büyük istidatlar halkasından Sezai Karakoç... Onun şair olduğunu, meselâ doğramacı oğlunun geceleri ses sanatkarlığı ettiğini haber alan bir baba gibi, hayli gecikerek öğrendim. Ben de ses sanatkarı olduğum halde onun bu tarafıyla ilgilenememiştim. Aradan tam 10 yıl geçtikten sonra bugündür ki, kendisinin bir konserini başından sonuna dinleyebiliyorum.

Sezai Karakoç'un ikinci şiir kitabı olan “Şahdamar”...

...

Ruhum seni düşününce ışıdı,

Her şeyi beni anlayınca anlayacaksınız!

diyebilecek kadar büyük mücerrede merdiven dayayabilen Sezai Karakoç, ezeli ve ebedi ölçü ve nizam sırrı dâvasında, şu son cümlesini kendisine değil, ona atfetmelidir:

Her şeyi, onu anlayınca anlayacaksınız!

Necip Fazıl Kısakürek, *Son Posta Gazetesi*, 5 Mayıs 1962.

Bizde en yeni şiiri kuranların başında, hatta bir numaralı kurucusu olarak Sezai Karakoç gelir. 1953'de çıkan ilk şiirleri bile, bize, bunu fazlasıyla

göstermektedir. Son çığırılar içindeki bir çok maddeci şairin aksine, Karakoç, şiirimize neomistik ürperişini getirdi. Kullandığı kelimeler lügat manalarının dışında yepyeni anlamlar kazanarak bu neomistik yapıyı kuran malzeme durumundadır. Şiirleri, kasıtlı olarak soysuzlaştıran manasızlıkla değil, soylulaştıran mana ile doludur: İnsanı bir madde olarak değil, bir ruh olarak görmektedir... *Şahdamar*'da inanmış maneviyatçı insanın türküsünü söylemektedir. Şahdamar'da yanlı duygu değil, duygu ile el ele vermiş düşünce ağır basmaktadır.

Uğur Umur [Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu], *Yeni İstiklâl Gazetesi*, 13 Haziran 1962.

Genç ve usta sanatkar *Körfez* kitabında *Balkon* isimli şiiriyle ölüm konusuna şimdiye kadar hiçbir şairin girmediği kapıdan girip ölümü başka bir zaviyeden işlemiştir.

Muzaffer Budak Seyfettinoğlu, *Sanat Dünyası*, Sayı: 151, Bahar 1962.

Sezai Karakoç'la birlikte "ölüm" yeniden dirilmeye başladı şiirimizde. Necip Fazıl'dan sonraki şiir aşamalarında biyolojik bir olaya indirgenen ölüm, Karakoç'ta yeniden ve yeni bir anlayışla aşkın kimliğini kazanmaya başlıyor. Cahit Sıtkı için ölüm bir korkuydu. Fazıl Hüsnü öleceğine inanmak istemiyor: *İnsan nasıl ölebilir/Yaşamak bu kadar güzelken*". Orhan Veli için ölüm, Süleyman Efendinin ölümüdür; Süleyman Efendi ölür, ölüm onunla vardır ve onu aşamaz. Attila İlhan "Ölen öldü" der sadece. İkinci Yeni'cilerse bütün bütün yabancı kalmak isterler bu konuya.

Karakoç'un şiiri ölümü ihmal eden, onu adeta görmezlikten gelen bu anlayışa hem bir yandan karşı koymuş oluyor; hem de, bu şiir çizgisinde belirmesi gereken bir akımı temsil etmek görevini yüklenmiş bulunuyor...

Rasim Özdenören, *Açı Dergisi*, Sayı: 1, Ağustos 1962.

İlk kitabı *Körfez*'de saf şiirin ferdi şiirin örneklerini veren Sezai Karakoç ikinci şiir kitabı *Şahdamar*'da çevreye, hatta ülkelere açılıyor. Tanrı tarafından kurulmuş bu düzende bir takım zulümler, densizlikler, varsayımlar, şiir konusu edilmiş. Bizim için yaratılmış olan bir sevgi ve barış iklimi ve burada Tanrı'lı olarak yaşamak. Sezai Karakoç *Şahdamar*'da bunu anlatıyor.

Ali Gündüzalp, *Yeni İstanbul Gazetesi*, 20 Ağustos 1962.

Sezai Karakoç, Necip Fazıl anlayışında yazıp, kendi kişiliğinde egemenliğini sürdüren başarılı bir şair; *Şahdamar*, bu yaygın kanıyı daha da destekliyor.

D. H. [Doğan Hızlan], *1962 de Şiir*, Aralık 1962.

Söz *Değişim*'den açılmışken, dergide Sezai Karakoç'un da bir şiirini bulduğumuza sevindiğimiz söyleyelim. Karakoç'un dünyası gitgide duygulu olmaya yöneliyor. "Balkon"dan bu yana "çocuklar"la, onların dünyalarıyla daha sıkı ilgiler kuruyor Karakoç. "Av edebiyatı" adlı bu şiirde Karakoç'un bildiğimiz güçlü anlatım ustalıkları yanında, çok duygulu, çok zayıf, çok "harcâlem" sözleri var. Bir şiirden bir iki mısra alarak, şiiri onlarla değerlendirmenin ne kadar olumsuz bir davranış olduğunu biliyoruz. Ama gene de aşağıya alacağımız örnekleri Karakoç'un kişiliğiyle bağdaşır bulmadık.

Avcı tüfeğini yöneltmiş avcı vurma bu kuşu
Bu rengi bozma bu düzeni değiştirme
Bu altın tüyler kan görmesin
Seni evde bekleyen çocuklar
Onun da yuvasında bekleyen yavruları var.

Ama buna karşılık çok diri anlatım gücü çok yerinde mısraları da var Karakoç'un, bunlar onu beklememize yetiyor.

Turgut Uyar, *Dost Dergisi*, Sayı: 19, 1962.

Sezai Karakoç yeni ve belirsizmiş gibi görünen bir özün peşinde. Bu özü genellikle konunun dışında bir yerinde yakalamak istiyor sanki. Onun olağanın çok küçük birimlerinde incelikler saptayabilen bulguculuğuna da bu arada dokunuverelim. Şiirlerinde töresel bir kaygı da seçiliyor. Fikir onun şiirlerinde ana nokta, bir ağırlık noktası oluyor...

Öncü ozanlar arasında anılmakla birlikte daha kendisinden bekleneni vermiş sayılmaz. Çünkü, Karakoç'un yayımladığı şiirlerindeki aşan bir şiir gücünü yedeğinde götürdüğü kanısındayım.

Doğan Yel, *Türk Dili Dergisi*, Şubat 1964.

İkinci Yeni'cilerin "salt insan"ı yerine Karakoç'ta mistik bir iç dünya ile "zenginleşmiş insan" var. Ama bu insan gene de realitenin dışında değil: Çünkü bazen *"Biz inkâr eder, inkârı severiz"*. Demek oluyor ki, Karakoç insan ru-hundaki inancın alternatif durumuyla ilgilenmiyor; sadece inancın kendisine

bakıyor, ona ilgi duyuyor, o ister saf bir inanç halinde, ister şüphe halinde, isterse inkâr halinde ortaya çıksın.

Böylece Karakoç'un şiirini bir yandan (mutlak)çılık yönüyle Necip Fazıl ekolüne bağlarken, öte yandan (mutlakçılık)a baktığı değişik açı ve ifade-siyle onlardan ayırıyor, günümüz şiirinde (yeni bir mutlakçılık akımı)nın habercisi olarak görüyoruz.

Rasim Özdenören, *Yeni İstiklâl Gazetesi* (Haftalık), 12 Ağustos 1964.

Son kuşağın en değerli bir şairi olarak gerçeküstü ve kapalı "soyut şiir" akımlarını deneyen Sezai Karakoç, Batı kültürüne vukufu ölçüsünde, milli-mânevi Türk değerlerine bağlı taze anlayışın da insanıdır... *Yunus Emre*, Sezai Karakoç'un son ayda çıkardığı, küçük ve dolgun bir eser... Sezai Karakoç, Yunus Emre için yeni gerçekler değil fakat yeni bir bakış tarzı getiriyor... Karakoç'un *Yunus Emre*'sinde en kuvvetli yan, onu Selçukogullarını tüketen Haçlı tepinmeleri ve Moğol barbarlıkları ortasında yıkılmış Anadolu'da, kurtarıcı bir fikir-imân rönesansının kurucusu olarak değerlendirmesidir.

Ahmet Kabaklı, *Tercüman Gazetesi*, 1 Kasım 1965.

İlk şiir kitabı *Körfez*'deki birçok mısralar hâlâ hatırlardan çıkmamış olan ve geçen yıl yayımladığı "Köpük" adlı uzun şiiriyle başarısını en güç beğenir kişilere dahi kabul ettiren Sezai Karakoç'un Yunus Emre hakkındaki kısa monografisi okuyucu üzerinde daha başlangıçtan bir güven uyandırmaktadır.

Konur Ertop, *Yeni Dergi*, Sayı: 20, Mayıs 1966.

Din ve inanç yoluyla fizikötesi kaygıları yenmiş 'mistik şair' olarak görülen Sezai Karakoç, düşünce temelini yerleşmiş ulusal değerlerden alışıyla 'klasik'; bu temeli yeni ve kapalı-karanlık bir imaj evreniyle örgüleyişle de 'İkinci Yeni' kabul edilir...

Eser Gürson, *Devinim Dergisi*, Sayı: 2, Mart 1965.

Genç nesle mensup değerli ve orijinal bir şair olan Sezai Karakoç basma kalıp şekillere düşmeden derin mistik temayülleri batılı ve modern bir üslupla ifade etmesini bilmiş[tir].

Mehmet Kaplan, *Nesillerin Rubu*, Dergâh Yayınları, 1. Baskı, Kasım, 1966.

Sezai Karakoç'un "Köpük" adlı şiiri ise dergilerde parça parça yayımlanırken bile birçok şairin ilgisini çekmiş, yılın en iyi şiirlerinden biri olarak övülmüştü.

Memet Fuat, *Türk Edebiyatı 1966*, de Yayınları, 1966.

Sezai Karakoç'un "Köpük" adlı şiiri ise dergilerde parça parça yayımlanırken bile birçok şairin ilgisini çekmiş, yılın en iyi şiirlerinden bir olarak övülmüştü...

Çağdaş sağcı şair Sezai Karakoç dünya görüşü gereği, şiir geçmişimiz içinde kendine özgü bölgeleri aramakla belirlenebilir. Bu çağdaş sağcı şairi diğer tutucu şairlerden ayıran özellik gene geçmiş zamana bakış ve yorumlayış biçiminde aranmalıdır. Sezai, diğer tutucular gibi, geçmiş zamana özlemlerle bakan, marazi, edilgen, esef eden bir tavır denememektedir: Tam tersine, saldırgan, etkin ve bir eylemin şairidir. Nitekim onun için geçmiş zaman bitmiş kapanmış bir devri saadet değil, yeniden yaratılması mümkün ve gerekli bir geçmiş zamandır.

Ayrıca Sezai için geçmiş zaman Y. Kemal'de olduğu gibi belirli bir dönem, örneğin Divan Edebiyatı ya da Osmanlı haşmeti hiç değildir: Fakat beşeri değerlerin bir bütünüdür. Geçmiş zamanı yaratan bu değerler bütününe dönüş, pekâla mümkündür ve onca bu bir uyanış ve diriliştir. Geçmiş zaman ile bilinçli ve bir eylem içinde ilintiler kurma yolunda olan S. Karakoç ilgi ile izlenilmeye değer.

Ferit Öngören, *Şiir Sanatı Dergisi*, Sayı: 17, Mart 1967.

Bugün de bir Cahit Külebi'nin, bir Behçet Necatigil'in, daha sonraki nesillerden bir Sezai Karakoç'un, bir Abdullah Öztemiz'in güzel şiirler yazabilmeleri eski dili ve eski edebiyatçıları tanımalarından ileri gelmektedir.

Prof. Faruk K. Timurtaş, *Son Havadis Gazetesi*, 15 Nisan 1967.

62 sayfalık *İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü*'nde Sezai Karakoç, kapitalizm ve komünizmin iktisadi safatalarını çok açık bir şekilde anlatırken, beşeriyetin muhtaç olduğu sistemin ancak İslâm'da olduğunu belirtiyor... *İslâmın Diriliş'*ne gelince Sezai Karakoç bu eseriyle hakikaten mühim bir hizmet ifâ ediyor; gerek diğer Müslüman memleketlerin durumunu ve gerekse Türkiye Müslümanlarının ruh yapısını, okuyucuyu ye'se, ümitsizliğe sevkmeden etraflıca açıklıyor.

N. Mustafa Polat, *Sabah Gazetesi*, 3 Eylül 1967

... . En modern şiir biçimleri ve çağdaş anlayışlar içinde bizim öz dünyamızı dile getiren odur. Şaşırtılmış, doktrin kurtlarına yenilmiş, başka dünyaların taklid anaföründe yenilik kırıntıları gözetten birçok yaşlıları arasında Sezai Karakoç, milletine dil olacak şiiri vermek çabasındadır. *Körfez, Şahdamar* adlı şiir kitaplarını, *Diriliş Dergisi*'ndeki usta işi yazılarını, *İslâmın Dirilişi, İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü ve Yunus Emre* gibi ilim ve sanat eserlerini zevkle okuduğumuz Sezai Karakoç, tek şiiri, 125 sayfalık bir kitapta, uzun nefesle sürdüren yeni bir kitap çıkardı. Adı: *Hızır ile Kırk Saat*. Yurdumuzun, halkımızın ve insanımızın maddi ve mânevi karanlıklarda çırpınışlarını, yeni bakış, yeni üslupla ele alan çok yanlı uzun bir şiirdir *Hızır ile Kırk Saat*.

Ahmet Kabaklı, *Tercüman Gazetesi*, 13 Eylül 1967.

... Sezai Karakoç Bey'in "İslâmın Dirilişi" kitabının toplatmak¹ şöyle dur sun yaymak, okutmak ve genç mütefekkir-şairimizi alkışlamak ve tebrik etmek lâzım gelir.

Hâce Münevver Ayaşlı, *Yeni İstanbul Gazetesi*, 29 Ekim 1967.

Sezai Karakoç isminde bir genci iki defa görmüş; bazı şiir ve makaleleri ile edebiyat, fikir ve mefkure bakımından bir değer olduğunu anlamıştım. Fakat, çok defa mütefekkilere mahsus bir mizacı dolayısıyla, sakın veya az konuşan bu gencin fikir kudretini ancak, *İslâmın Dirilişi* adlı küçük eserini okuduktan sonra öğrendim... Gerçekten *İslâmın Dirilişi* adlı bu küçük eser, Türkiye'de genç nesil arasında, yalnız İslâmın değil yeni bir medeniyet görüşünün dirilişi, aklın uyanışı ve isyanını da meydana koymuş; bütün kısırlatıcı ve çürütücü tedbirlerin iflâs ederek yüksek fikir ve sentezin doğmakta olduğunu göstermiştir... Sezai Karakoç bu küçük eseri ile, Türkiye'de, ilim müesseseleri dışında, her türlü imkânsızlıklar ve engeller karşısında bir mütefekkirin yetişebileceğini ve milletimizin hayatîyetini muhafaza ve müdafaa edebileceğini göstermiştir...

Prof. Osman Turan, *Yeni İstanbul Gazetesi*, 5 Kasım 1967.

¹ "İslâmın Dirilişi"nin Ötüken Yayınları tarafından yapılan baskısından sonra 17 Ekim 1967'de Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Sahir Erman ve Prof. A. Önder'den oluşan bilirkişilerin, verdikleri rapora göre eser 163. maddeden toplatılır.

Sezai Karakoç'un *Yazılar*'ı [*İslâm, Farklar ve Dirilişin Çevresinde* eserlerinin bir arada ilk baskısı] ile *Hızır ile Kırk Saat* adlı eserinde ruhumuzun gerçekten kanatlandığını, uçtuğunu, dünyanın kirlî hay huyunu geride, çok geride bıraktığımızı hissettik... İnsandan, gerçekten kemale ermiş insandan anlamayan insanların ilgisini çekmez sayın Sezai Karakoç. (...) Genç bir adam, üstü başı öyle modaya uygun değil, öyle az bilenler gibi, yarım adamlar gibi şarlatan, kendini beğenmişliği falan yok. Sessiz bir büyük ateş, bir umman yanardağ, içine dönmüş bir alim, kırkını aşmadan filozof olmuş bir erdem kişi Sezai Karakoç. Onu, çoktan beri tanırdım. Eşim; - Bak derdi, şu gördüğün adam bir büyük yazar ve düşünür bir kişidir."

Muallâ Minnetoğlu, *Ekspres Gazetesi*, 15 Kasım 1967.

Felç olmuş bir devir ve toplum psikolojisi içinde, canlılık müjdesi veren ve ziyafetini de beraberinde veren bir uzuv kıvılcıdı. Birazdan sözünü edeceğimiz kitap bu müjdenin ilk işareti değil. Başka işaretlerle ümidi verilen fakat şimdi kat'i işareti: *Hızır ile Kırk Saat*. *Hızır ile Kırk Saat* şiiri, Türk şiirinin kendi kaynağına dönme ve kendi olma özgürlüğünü ilân etme ve kendi bayrağını kullanma savaşı ve zaferi. Onda her türlü esaret unsurundan özentisiz ve kendiliğinden ayrı kalmış, fakat kaçınılmaz batıdan gerekli olanları da almayı başarmış bir özgürlük vardır...

Hızır ile Kırk Saat'a destan ağırlığı taşıyan, insana bu baskıyı yapan bir roman diyeceğim gelir. Asırların amacı olarak biriken bir medeniyetin iç romanı. Fakat bir yerde de çabuk bir deyişle, bir açıklamayı da mümkün kılacağı için, bir opera. Fakat Richard Wagner operası. Bunu eserin yoğunluğu, her yerinin, başka bir yeri ile derin ilgisi yüzünden, bütünü kendi kendi ile yaptığı giriftlik yüzünden söylüyoruz. Nasıl ki Wagner'in müziğinde notalar birbirinden ayrı düşmezler, her nota sonrakilere işaretler yollar, evvelkilerin hatırasını belli eder. Aynı hassayı *Hızır ile Kırk Saat*'ta görmek için 125 sayfalık kitaptan herhangi bir parçayı okumak yeter.

A. Cahit Zarıfîl [Cahit Zarıfoğlu], *Bugün Gazetesi*, 23 Kasım 1967.

Sezai Karakoç olayları İslâmın menşuru içinden görerek inceliyor, bu sebeple mânevi bir renk dünyası içindedir. *Yazılar*'da makalelerini okurken hep düşündürdü... Türlü konularda yüzden fazla yazı. Biraz daha ışık isteyenler için aralanmış birer pencere...

Kadircan Kafalı, *Tercüman Gazetesi*, 2 Şubat 1968.

... Onun son çıkan kitabı *Hızırla Kırk Saat* okunduğunda birçok yeni sözcüğün yer aldığı görülür. Karakoç'un ilginç bir yönü de kitabında konuşulan dili kullanması, sağcılarının üzerine eğildiği taşlaşmış sözcüklere yer vermesidir. Karakoç'un bu tutumu gerçekten önemli ve ilginçtir, kitabında 117 yeni sözcük kullanmıştır...

Karakoç, din konularına fazla eğilen ve bu konuları şiirleştiren ve şiirlerinde dine yer veren bir ozandır. Paul Claudel ve T. S. Eliot gibi Karakoç da dinin sanatını yapmaktadır. Onlar birer Hıristiyan sanatçıydı, Karakoç bir Müslüman sanatçıdır ve bize öyle görünüyor ki bu yolda başarıya ulaşacaktır. Çünkü onun da sağlam bir sanat anlayışı ve din görüşü vardır. Kendine özgü bir poetikası olduğu anlaşılıyor... *Hızırla Kırk Saat*, bir destanın şiire çekilişi değildir; fakat bir uzun çağın destanıdır. Karakoç, konuya epik açıdan bakmış ve başarılı bir destan koymuştur ortaya. Kitap ne bir din propaganda kitabıdır ne de dini sömürmeyi amaç edinen, din ticareti yapan bir kitaptır...

Muzaffer Uyguner, *Türk Dili Dergisi*, Sayı: 197, Şubat 1968.

Necip Fazıl'ın haber verdiği bir Sezai Karakoç vardır. "İnsan" Zaman "Ölüm" "Tabiat" "Tarih" "Aşk" "Devrim" "Melek" "Kitap" "Peygamber" "Kader" "Diriliş" "Tövbe" "Kıyamet" "Millet" ve İslâm Medeniyeti'ne ait diğer temel kavramlar Sezai Karakoç'un yazılarında yeni bir ifadeye kavuşmakta, bir diriliş nesli mayalandırılmaktadır. Artık değerler, mimari bir bütünlük içerisinde yerli yerine oturtulmaktadır. Şiir ise tarihi ürpertisine kavuşmuş, fizikötesinin derin sesi modern bir biçimde Sezai Karakoç'ta kendini bulmuştur. Türk Edebiyatı *Sesler* ve *Hızırla Kırk Saat*'la rayına oturmuştur. *Sesler* özellikle Ortadoğu insanının, neticede insan tekinin, çocukluğu, bunalımı, kurtuluşudur. *Hızırla Kırk Saat*, özellikle Ortadoğu insanının, neticede insan tekinin derinliğine doğru bakışıdır. Eser ortadadır ve diriliş mukadderdir.

Bilâl Selman, *Çıkış Dergisi*, Sayı: 3, Mayıs 1968.

Sezai Karakoç'un dört şiir kitabından *Sesler*, *Körfez*'le; *Hızırla Kırk Saat*, *Şahdamar*'la paraleldir. Daha doğrusu, sanki, *Sesler*, *Körfez*'in; *Hızırla Kırk Saat*, *Şahdamar*'ın birer açılımı olmuştur. *Şahdamar*'da tarihi bir örgüye bürünen ideoloji, *Hızırla Kırk Saat*'te, bununla birlikte daha derin, daha yüklü bir tarihi-metafizik yapıyı da omuzlamıştır. Tarih, *Şahdamar*'da statik bir görünüştedir. *Hızırla Kırk Saat*'te ise bir süreç halindedir, oluşan bir şeydir.

Şahdamar, milli-islâmi tarihimize bir bakıştır. *Hızırla Kırk Saat*, islâmi-evrensel tarihe destansı bir nitelikte önsözdür. *Körfez*'de yer yer, genel metafizik platformda yayılan şiirler, *Sesler*'de daha derin ve soyut bir soluğa ulaşmışlardır, tabiat da daha bir ön plandadır. *Körfez*'de tek kişinin aşkı söylenirken, *Sesler*'de, aşk kendi başına varolan bir görünüştedir. *Körfez*'de metafizik sfer daha gerilerden izlenebildiği halde, *Sesler*'de daha egemen durumdadır...

Rasim Özdenören, *Çıkış Dergisi*, Sayı: 3, Mayıs 1968.

Sezai Karakoç'u bundan on beş yıl kadar önce Hisar'da yayınlanan *Mona Rosa* adlı uzun şiiriyle tanıdım Bu şiir okuyanlar üzerinde olumlu bir etki yaratmış ve geleceğin güçlü bir şairini müjdelemişti...

Günümüz Türk şiirinde belirli iki uç var. Sosyalist, daha doğrusu Marxçı şiirden yana olanlar, sağ kanada yaslananlar. İlgiyi de daha çok bu iki uçta olanlar çekiyor, onların şiirleri üzerinde konuşuluyor, duruluyor. Amaçları önce şiir yazmak olan sanatçılar ise bir köşeye itilmiş gibi. Oysa sağ ve sol ucun şiiri politikaya, ideolojiye alet eden çığırkan ve güçsüz şairleri Türk şiirini bir çıkmaza sürüklemekte ve değerini düşürmektedirler.

Sezai Karakoç sağ eğilimli olmakla beraber aşırıya düşmemekte, sanatı, şiiri daima birinci planda tutmaktadır...

Bir kişiliği ve kendine özgü bir sesi vardır onun. Dil tutumu da bir takım yenicilere benzemez. Rahatsız edici, aşırı bir özleştirilmeden yana da değildir.

İlhan Geçer, *Hisar Dergisi*, Sayı: 54, Haziran 1968.

Sezai Karakoç'un şiirlerinin harcında fikir olarak İslâm kültürü ile yoğrulmuş bir hayat ve dünya görüşünün izleri var. Onun sanatı ne düpedüz bir politik şiir ne de aksiyona yüz çevirmiş olan bir öz sanattır, her ikisinin mutlu bir karışımla uyumlu bir sentezini getiren bir sanattır.

Sedat Umran, *Çağrı Dergisi*, Sayı: 127, Ağustos 1968.

Karakoç'un ilk şiir noktası **Balkon**'dur. Türk Şiirinin iyi yapıtlarından birisi, **Balkon**'da birden duyarlık ve anlatım değişiyor. Şiirde keskin bir yapı sağlam bir kuruluş bulunuyor. Konusu evrensel bir tem, ölümle hayat arasında en küçük denge.

1959'da yayınladığı **Körfez**'de günümüz şiirine hiç yabancı bir ses sayılmaz Karakoç. Yapısıyla, kurgusuyla oturmuş, ustalaşmış hırçın bir ses. Kelimelerle,

dizelerle oyunculuk yapar gibi korkusuzca atılır şiire... Yenilikler içinde en az yenilmiş gibisi vardır ya, öyle işte Karakoç...

Her şeyden önce dar bir kitlenin ozanıdır Karakoç. Cemal Süreya okuyucusu Karakoç'a gereksinme duymaz. Necip Fazıl okuyucusu için Karakoç, bulanık ve pürüzlüdür. Sağcı ozan olmak da, solcu ozan olmak kadar zor demek ki...

Hüseyin Peker, *Yordam Dergisi*, Sayı: 19, Yaz 1968.

Kapitalizm ve ona tepki olarak doğan sosyalizmin aşırılıklar taşıyan görüşünden uzak, orta yolu tutan ve bu ekonomik sistemin zararlı yanlarını tasfiye ile insanın dünya ve öte dünya saadetini garanti altına alan dünya nizamının ekonomi görüşü, ünlü fikir adamımız Sezai Karakoç'un kalemıyla eserleşiyor. Fikri seviyede, İslâm, kapitalizm ve marksizmi mukayese ederek, İslâm'ın diğer iki sistemle olan aldatıcı benzerliklerini ve aralarındaki temelden başlayan derin farkı gösteriyor.

Mümtaz Oğuz, *MTTB Milli Gençlik Dergisi*, Kasım 1968.

[*Sütun*'ün yayınlanışı sebebiyle] Necip Fazıl neslinden sonraki nesilde yetişmiş en büyük sanatçı ve düşünürümüz diyebileceğimiz Sezai Karakoç, meselelerimizi, otokritiğimizi de göz önüne alarak ele almakta, derin bir sezgi ve olumlu bir düşünme metoduyla çarelerimiz için fevkalâde, mutlaka üzerinde durmamız gereken görüşler ortaya koymaktadır. O, günün heyecanlarına kapılmadan meseleleri tam bir müslüman tavrıyla ele almaktadır. Sezai Karakoç'un cançeken, tatlı bir dili ve üslubu var. Konular onun kaleminde bir kıvraklık kazanarak lâıyk olduğu anlatım tarzı içinde geliyor. Müslümanların meselelerini ele alırken, bugünkü şartları, ülkemizin şartlarını da ele alması bizim için daha özel bir dikkat noktası oluyor. Sezai Karakoç bize yepyeni bir duyma ve düşünme metodu getiriyor...

Kitabı olurken, bazen kendinizi dinler, duygularınızın yorumunu yaparsınız, kendi kendinizle hesaplaşırsınız, çile adamlarının durumunu bütün varlığınıza duyarsınız; bir Müslüman olduğunuzu, bir Orta Doğulu olduğunuzu illâ da duyarsınız. Bazen de, bu duygu soyluluğunuzu yitirmeden, en muhtem ölçüsü içinde aklınızı çevirirsiniz meselelere.

Böylece *Sütun*, zihnimize ışık tutan, meseleler karşısında bizi aydınlatan bir ABİDE eseridir.

Muhammed Ervah, *MTTB Milli Gençlik Dergisi*, Şubat-Mart 1969.

Kurucu bir tefekkürle düşünce hayatımıza giren Sezai Karakoç... ilkin, öz medeniyetimize ait küllenmiş, anlam kaymalarına uğramış, canlılığını yitirmiş terimleri yeniden ele almakla işe başlamıştır. Bir taraftan terimlerin medeniyet ve kültür mimarisindeki yerini bütün niteliği ile tesbit ederken, diğer taraftan, bu terimleri çağımızın düşünce verileriyle (çağın biçimde eriştiği form dahil) aşlamaktadır. Sezai Karakoç'un bu çalışması bir bakıma İslâm Medeniyeti tarihindeki mücedditlerin çalışma tarzını andırmaktadır. Sezai Karakoç'un yazıları *Kıyamet Aşısı* ve son olarak *Sütun* ismi altında topladığı yazıları Türk düşünce hayatı için yeni bir dönemin ve sağlam bir geleceğin kesin habercisidir.

Erdem Bayazıt, *Edebiyat Dergisi*, Sayı: 2, Mart 1969.

Çağın bunalımı yerli kültürden yoksun sanatçıları "absürd"e götürürken, O'nun yerli kültürle bezenmiş sanatını bir koza gibi sessizce örmesi ve muhtevada gösterdiği olgunluk dikkati çekiyor. Büyüleyici bir ölçü, şuurlu bir bağlantı ve bitmeyen bir "nefes" var şiirlerinde... Tanzimat'tan sonra hep "antitez" durumunda kaldığımız "Batıya" karşı bir "tez" in savunucusu. Bunun için de mütefekkir.

Alâaddin Korkmaz, *Bursa'da Zaman Dergisi*, Sayı: 3, Ağustos 1969.

Bundan önceki iki kitabında (*Körfez*, 1959 ve *Şabdamar*, 1962) gününün etkin şiir tekniklerinden yararlanmasını çok iyi bilen Sezai Karakoç, daha o zamanki kitaplarında yer alan metafizikçi dünya görüşüyle de ilgileri üzerine toplamıştır. Necip Fazıl Kısakürek'ten boşalan metafizikçi şiirin en iyi şairi olarak kendisine haklı bir yer yapmıştır. Özellikle kullandığı tekniklerden çok iyi yararlanmasını bilmesi, dilinin iyi oluşu, daha ilk şiirlerinde kendisini gösteren şiir yaratma yetisi yüzünden 1953-1960 döneminin ustalarından biri olarak görülmüştür. Ne var ki çağdaş gelişimin dışında kalan dünya görüşü, giderek, onu edebiyat evrenimizde son yıllara dek tek başına bırakmıştır...

Güven Turan, *Yordam Dergisi* (Ankara), Sayı: 5/25, Eylül-Ekim 1969.

Sezai Karakoç, san'at değerleri erbabınca takdir ve teslim edilen şiirlerin sahibidir. Ayrıca İslâma gönülden bağlıdır. 1967'de yayınladığı *Hızır'la Kırk Saat*'in hususiyle son bölümleri hem söyleyiş güzelliği hem söylenenler bakımından üstün değerde idi...

Bu çok güzel “na’t”ı [*Gül Muştusu*] ayrıca övmeye lüzum var mı? “Afi-tab amed delil-i afitab”... Na’tının mükafatının da “Kab İbn-Züheyr’inkinden daha az değerde olmayacağını ümid ve niyaz ederiz. Allah aşkını arttırsın.

Korkut Aksağlı, *Hareket Dergisi*, Sayı: 46, Ekim 1969.

Karakoç yeni kitabında tek şiirle çıkıyor karşımıza. Bu, “Gül Muştusu” adını taşıyan uzun soluklu bir şiirdir.

Bahar dediğin de ne
Bulutun içinde kaybolan kuş
Güllerin içine yağdığı
Bahar aydınlıklarının

gibi gerçek şiir yüklü zarif mısralarla başlayan “Gül Muştusu” son ayların güçlü şiir kitaplarından biridir.

İlhan Geçer, *Hisar Dergisi*, Sayı: 70, Ekim 1969.

Karakoç, cismani bir sevinçten çok ruhi bir sevince dönüktür şiirlerinde. Mistik ve doğaötesi bir havanın içinde bulunması da bu anlayışından ileri gelmektedir... Bu yüzden, Karakoç, şiirlerinde diriliş, ölümsüzlük, çocuk ve çocukluk, suç ve suçsuzluk anakonularını çok işler...

Bir sanatçı olan Karakoç da [*Mağara ve Işık*’daki düşünceleriyle] insanlığın mutlu bir yaşayışa kavuşmasını özler. Bu mutluluk dünyasına gidiş, ona göre İslâmlıktır. İslâmlık, din onun şiirinde ve yazılarında bu muhteva ile yer alır... Toplumun birer parçası olan fertlerin kişisel mutluluğu elbette toplumun da mutluluğunu doğurur. Onun ruhunun düzen geometrisi, “doğruluğun, erdemin, adaletin, hakkın ve görevin gönülden zikrin ve Allah önünde eğilişin” bulunduğu bir dünya çizmektedir. İnsanlığın mutlu olacağı bir dünyadır bu. Kim istemez bu dünyayı? İdeal bir dünyadır bu ve Karakoç bu yönüyle idealisttir.

Muzaffer Uyguner, *Hisar Dergisi*, Sayı: 71, Kasım 1969.

Sezai Karakoç yitirilmiş olan Türk inançlarını tekrar dile getiren şairdir. Karakoç, inançları, töreleri yeniden değerlendirmesini bilmiş ve mistik bir görüşle memleket şiiri üzerine eğilmiştir.

Karakoç İslâmi-millî değerlere bağlı olmasından ötürü bugünün Marksist düşünceleri etkisinde kalmamıştır...

Anadolu ve onun insanlarını kapalı bir anlatıyla da olsa ilk defa dile getiren Karakoç olmuştur.

İkinci Yeni’nin kapalı anlatım tarzını benimsemiş olduğu halde “anlamsız şiir düşünülemez” düşüncesindedir.

Öze önem verir ve her özün yeni bir biçim yaratacağına inanmıştır.

H. Fethi Gözler, *Yunus’tan Buğüne Türk Şiiri, İnkilâp ve Aka Kitabevleri*, 1970.

1967’den bu yana seri halde eser veren Sezai Karakoç, ... genç olmasına rağmen verdiği eserlerle kendisini edebiyat dünyamıza ve okuyucuya kabul ettirmiştir... [*Körfez* kitabında] dikkatimizi çeken şairin kuvvetli buluş yönüdür. Köşe kelimesini kavramlaştırarak çoğu şiirinde kullanmış. [*Şahdamar*’da ise], Sezai Karakoç sesleneceği konuların ufkunu açmayı başarmıştır... Karakoç, yeni şiirin gerçek ustasıdır. Diri arıdır. Üslûbu akıcıdır. Buluş ve benzetişleri (imge-simge) çok kuvvetlidir. Bazı şiirlerinde görülen sözcük tekrarı tümceye şekil yönünden bir ahenk veriyor. Dizi içindeki ses birliği; buluş ve benzetişlerle kendini yalın bir biçimde ortaya koyuyor...

Mehmet Atilla Maraş, *Adımlar Dergisi*, Sayı: 3, Nisan 1970.

1971-1980

Günümüzde yerli düşünce, yeniden ve kendi kendini yenileyerek dirilirken, bunda sanatın ve özellikle edebiyatın payı inkar edilemez...

Yeni bir biçim ve öz duyarlılığı ile edebiyatımızda sağlam bir yer edinen Sezai Karakoç, uzun bir “gül yorumu” getiriyor bu [*Gül Muştusu*] kitabı ile. Gül, burada, ne kadar güzel ve bizim olan değer varsa onların sözcülüğünü yüklenmiştir...

Türk şiirinde pek az şair, yerli düşüncenin gelenek ve kurallarına saygılı kalmak şartıyla KADIN'ın şiirimizdeki yerini bu kadar başarıyla saptayabilmiştir. Bu, kadını yücelten, onu “seçkin vakitlere ulaştıran” bir saptamadır. İnsancıl sevinin gerçek yorumuna da ancak buradan gidilebilir. İnsancıl sevinin alabildiğine yozlaştırıldığı bir ortamda Sezai Karakoç, daha önce yayımladığı *Şahdamar* isimli şiir kitabında yine de aşkın yüceliğini, yozlaşmazlığını, insancıl duyurgaları körleşmemiş insana yakışır yönüyle işliyor...

Veysel Vedat, *Deneme Dergisi*, Sayı: 2, Mayıs 1971.

Sezai Karakoç'un şiirlerine ayak uyduramadık biz. Biz daha, bu şiir nereye gider, olanakları nelerdir, yapısı nasıl, muhtevası nedir diye düşünürken, O, eserlerini birer anıt gibi yükseltti. Bizi şiiriyle çarptı, hayran bıraktı. *Körfez*, *Şahdamar* ve *Sesler*'deki “Köpük” ten önceki şiirler üzerinde konuşulacak, yazılacak bir dönemde O, “Köpük”ü, “Güz Anıtı”, “Gök Gürültüsü Anıtı”, “Kış Anıtı”, “Yaz”, “Fırtına” şiirlerini, *Hızır'la Kırk Saat'i*, *Taba'nın Kitabı*'nı yazdı. Bunlar büyük şiirlerdi. Bunlar Türk şiirini yeni bir düzeye ulaştıran şiirlerdi. Uzun süredir bocalayan, hızlı bir arama dönemine giren, hastalığın ölümcül dönemeçlerini atlatan Türk edebiyatının belirli, kesin sağlık haberi idi Sezai Karakoç'un şiiri...

Erdem Bayazıt, *Deneme Dergisi*, Sayı: 13, Mayıs 1972.

[Bazı şair isimleri sayıldıktan sonra] Listesi gibi kalabalık ve karışıktır şiir dünyamız. Beyatlı'nın eski dille yazdığı klasik biçimlerdeki ürünleri derlenmiş;

yanına hecenin beş şairinden ikisinin kitapları eklenmiştir. A. Kadir'le, E. B. Lâv toplumcu bir gözle yurt ve dünya olaylarını şiirleştirirlerken Karakoç'la Kısakürek mistik ve dinsel temalarla uğraşmaktadırlar..

Rauf Mutluay, *50 Yıllık Türk Edebiyatı*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 1973.

... Şiir dünyasını bu İkinci Yeni kargaşası döneminde kurarak ardı ardına kitaplarını yayınlayan bir büyük şairin, Sezai Karakoç'un da bazı eleştirmenlerce İkinci Yeni şairi gösterilmesi, ancak onu anlayamamış olmalarıyla açıklanabilir. İncelendiğinde görülecektir ki, Karakoç'un şiirleri içerdikleri dünya görüşünden dizelerin kuruluşlarına kadar bir kendincelik taşımakta ve bütün özellikleriyle diğerlerinden ayrılmaktadır...

Celâyir Tunç, *Gelişme Dergisi*, Güz 1973.

... Sezai Karakoç ilk şiirlerini ne İkinci Yeni, ne de Necip Fazıl mirası şiirle bir ilgi kurmadan verir. Kendilerini İkinci Yeni, hatta “ikinci”sinden çok “yeni” saymakla onaylatmaya çalışanlar (ki “yeni” diye adlandırılan her şeyin bizde nasıl tuttuğunun örneği pek çoktur şu yüzyıllık tarihimizde) onu da bu akım içinde sayarlar. Oysa Sezai Karakoç daha ilk şiirleriyle böyle bir benzetmeyi bile önleyecek biçimler ortaya koyar... Sözcüklerde en ufak bir rastlantı görülmez.

Mehmet Ragıp Karcı, *Gelişme Dergisi*, Sayı: 3, Güz 1973.

... Sizde [Türk şiirinde] Sezai Karakoç'un farklı bir yönü var. Necip Fazıl, Yahya Kemal önemli idi. Sezai Karakoç da önemli. O Türk Kültürü ki âşık olarak böyle bir şairi besleyebiliyor. Sezai Karakoç İtalya'da da, Fransa'da da pekalâ ünlü bir şair olabilir. Mümkün olsa eserlerini çevirmek isterim. Ben bir profesör olarak bu şairi seviyorum. Türkiye'ye âşık biri olarak bu Türk'ü seviyorum.

Prof. Anna Masala (Aktaran: Ebubekir Eroğlu), *Yeni Sanat Dergisi*, Sayı: 1, Aralık 1973.

Onun geniş düşünceyi kafamızda canlandırma özelliğini hem yazılarının yapısal biçiminde hem de konu olarak ele aldığı uçsuz bucaksız evrende aramak gerekir. O yazılarında okurun zihin tembelliğine gidebilecek [uyacak] bir yol izlememiş, tersine ona düşünme imkânları hazırlamış yer yer duygusal bir hava da katarak soyut düşünmenin engin kıyılarında gezdirmiştir... Sezai

Karakoç'un yazılarının bir özelliği de okurun düşünme yollarını açmasıdır. O gerçeği gerçek olarak kabul ettikten sonra bunun üzerine düşünme imkanını kendi yazısı ile kapamaz... O, çıkmazı olmayan, geniş bir caddeye benzeyen bir düşünce yöntemine sahiptir...

Eyüp Onart, *Yeni Sanat Dergisi*, Sayı: 1, Aralık 1973.

O, Cumhuriyet devrinde birbiriyle çatışan iki aslı temayülün ikisinden de ayrı, kendisine has bir yol tutturmuştur...

Sezai Karakoç, bizim daha önce bahsettiğimiz şairlerinden sonra, hem ifade tarzını geliştirdi, hem de kendisine has derin, büyük, insicamlı, geleceği olan bir dünya kurdu. Onun propaganda dolayısıyla adları çok duyulan ve haksız bir şöhrete ulaştırılan şairlerden daha üstün bir değere sahip olduğu muhakkak. İlerde, zaman şiir ağaçlarını silkeleyince, dikkatli araştırmacıların Sezai Karakoç üzerinde duracaklarını sanıyorum.

Sezai Karakoç, Cumhuriyet devrinde, kendi denemelerinden önce çok sapa görünen bir yol tutturmuştur. Basma-kalıplar içine hapsolmuş, kurumuş, katılaşmış din duygusunu taze bir ilhamla yeniden diriltmiştir. Onun denemelerinden sonra, henüz kemallerine ulaşmamış olan pek çok şair, dinden ilham alan modern üslûplu şairler yazmıştır.

Mehmet Kaplan, *Cumhuriyet Devri Türk Şiiri*, Dergâh Yayınları, 2. Baskı, 1974.

Diriliş Dergisi gelişmenin şartlarını içinde taşıyan, bir tezi ve atılımı olan son dönemlerin en yetkin örneğidir... *Diriliş*, ilkin 1960 yılının baharında yayınlanır. Düşünce ve edebiyat alanında kendine has bir tutumu belli eder. Bu ilk iki sayıda, sanki ilerde açıklanacak sır gizlidir... İkinci olarak 1966-1967 yıllarında yeniden yayınlanan dergi tek başına Sezai Karakoç'un damgasını taşıyan bir ekol özelliği taşır. Gerçekte bir ekolün hazırlayıcısı ve başlangıcıdır *Diriliş*. Tutumuyla, dünya görüşüyle, edebiyat ve sanat anlayışıyla... Müslümanlara gerçek ve çok yeni bir bakış açısı, bir düşünme metodu getirmiştir. Düşünmeye ısındırılmıştır insanımızı. Perspektifleri açmış, uygarlıklara ve toplumlara bakış metodu olmuştur... *Diriliş*, bir dergi olarak edebiyat ve düşünce hayatımızın gelişmesi konusunda yeni ve özlü görüşler getirmiş, günümüzde belirmeye başlayan bir edebiyat anlayışının öncüsü olmuştur... *Diriliş*, kendi içimizde gelişmenin şartlarını yeniden ele almış, olaylar üzerinde sağlıklı

bir biçimde düşünmemiz için kapılar açıcı bir yol; uygarlıklar, Müslümanlar, insanlık vb. üzerinde bizi aydınlığa götürecek biçimde düşünebilmemiz için olağanüstü açık bir anlayış getirmiştir.

Eyüp Onart, *Yeni Sanat Dergisi*, Sayı: 3, Şubat 1974.

Sezai son devirde kendine özgü değil, cümle için mürtefi bir noktadır. Doruk'tur. "Yeniden Dirilme"dir. Kıyam'dır. Davet'tir ve Davet'e icabettir. Sahabe ahlâkı üzredir...

Fethi Gemuhluoğlu, *Yeni Sanat Dergisi*, Sayı: 5, Nisan 1974.

[Gök Gürültüsü Anıtı şiiri] Bizi böyle ıslatan nedir? İstinye koyunun üstüne çöken, bulutları bir topaç gibi çekip çeviren kırbaçlayan. Üstümüze bakıyorum günlük güneşlik. İliklerimize sinen bu yağmur damlaları bu ürperti. Gök'le içimiz arasındaki bağ tam kurulmuştur. Bundan dolayı hiçbir yağmur bu denli ıslatmadı beni İstinye'de bir servi dalı altında "Gök Gürültüsü Anıtı"ndan boşalan bu sağanak kadar...

Ali Özkavaf, *Sıla Dergisi*, Sayı: 4, Mayıs 1974.

Karakoç Türk sanat ve fikir hayatında kararlı bir adımdır. İsmi Diriliş'le bütünleşmiştir. Yıllardır düşünce ve sanat planında sessiz bir kuruluş içindedir. Türk toplumunun kültür ve medeniyet dirilişinin düşünce temellerine harç koyma cehdindedir. Ve Türkiye'nin bugünkü ortamında milletin geleceğini kurma savaşı veren bütün gerçek sanatçıların çekmesi zorunlu çileyi çekmiştir... Karakoç çağımızın büyük Türk şairlerindedir. Hem de her gün kendini aşma imtihanı veren kişilikte...

Pınar'dan (Başyazı), *Pınar Dergisi*, Sayı: 29, Mayıs 1974.

Karakoç'u okumak gençlerimiz için kaçınılmaz bir vecibe olmuştur. Sezai bizim neslin hesap bilançosunda tek yüz akı değerimiz. Onu okumayan genç adam aksak ve peltek kalmaya mahkûm. Bir zaman "Diriliş"e bigâne kalan gençlerimiz bugün onu okumamanın acısını çok daha derinden yüreklerinde hissedeceklerdir.

Ali Haydar Öztürk, *Millî Gazete*, 8 Temmuz 1974.

Sezai Karakoç'un en sarsılmaz yapı taşlarıyla örecek önümüze yükselttiği şiir anıtına *Fecir Devleti* diyoruz. *Fecir Devleti*. Çünkü bu şiir bir uçtan bir uca

bir aydınlık günün muştusunu getirmekte, bize bir şiir ülkesinin haberini vermektedir. Haber verdiği şiir ülkesi, haber veren şiirin kendisidir aslında. Bize bir başka ülkeden söz ediyor gibi gelmesi, bizim o “burçlara” uzanacak mecali kendimizde bulamadığımızdandır. Bizim bir eksikliğimizdendir. O şiirin dünyasına girebilmek, her şeyden önce, bu eksikliğimizi bulup çıkarmamızı gerektiriyor. Bence, Sezai Karakoç’un şiirine yaklaşabilmenin ilk ve ana şartı bu bilinmez aydınlığa çıkarmaktır... Diriliş, bin yıllık bir uygarlıktan, tarihi insanlık tarihi kadar eski olan bir inanç serüveninden bize gelen, çağımıza yansıyan bir ışıktır...

Celâyir Tunç, *Gelişme Dergisi*, Sayı: 6, Yaz 1974.

Benim tanıdığım en iyi dergi yöneticisi Sezai Karakoç olmuştur. Hem kendi sözünün, hem de dergi içinde yayınlanan bir sözün nereye gideceğini sorumluluk namusu içinde iyi bilir.

Cahit Zarifoğlu, *Gelişme Dergisi*, (Röportaj), Yaz 1974.

Edebiyatımızın görülmemiş bir alanıyla kendi öz uygarlık ve kültür yapısına sırt çevirdiği zamanımızda, Sezai Karakoç’u işte bu çağrıya cevap veren bir düşünür olarak görüyoruz. Onun, Yunus’a dair söylenen menkıbelere getirdiği yorumların, edebiyatımızda, bir benzeri daha yoktur, diyoruz... Yunus edebiyatımızda daha önce bu açıdan incelenmemiştir. Yunus’a bu perspektiflerden bakılmamıştır...

Gaffar Taşkın [Rasim Özdenören], *Gelişme Dergisi*, Sayı: 7, Güz 1974.

Bizim neslin, Nietzsche’den, Camus’ye Sartre’a uzanan çağdaş varoluşçu batı düşüncesiyle İslâm düşüncesinin ilk ve kesin hesaplaşmasını Sezai Karakoç’un bu yazılarından [*Rubun Dirilişi* kitabı] öğrendiğini söylersem, neslim adına bir itirafta bulunurken, Sezai Karakoç’un bizim ve bizden sonra gelecekler için yeri ve önemine bir dikkat çekmiş olurum... Sezai Karakoç, olumlu yaklaşımıyla, bütünüyle evrensel insanın sorunlarını irdeliyor, teklifler getiriyor...

Mehmet Mestçioğlu, *Millî Gazete*, 14 Eylül 1974.

Rubun Dirilişi’nde, dil ustalığı, üslupçuluk, aşk, şiiriyet var. Diriltici devâların en keskinini, gül şerbetine karıştırmış da, dinlendirmiş, durultmuş ve dudakları kurutucu cazibede billur kâse içinde sunan bir hasta bakıcı gibi yaklaşıyor insana yazar.

Ali Nar, *Yeni Sanat Dergisi*, Sayı: 8, Kasım 1974.

“Diriliş” zorunlu olarak evvelce çıkan sayılarıyla şimdiki arasına kopmuş bir zaman parçası koyduğu zaman, onu aradık. Çünkü onun kendine fazlasıyla özge bir yeri, kültür yapımızda bir yüce (sütun) olarak zaman ve mekan içinde yürüttüğü bir görevi vardır... O, en ince teferruatına kadar fazlasıyla belirli bir anlayışın tam temsilcisidir. Fakat bunu ruh mahremiyetine saygı duyduğunu belirten bir fısıltıyla duyurur... Bu kadar da değil [dergideki yazılarından dolayı] her zerreye sinmiş müstesna bir şahsiyetle de tanışmak imkanını buluyoruz: Sezai Karakoç... Türkiye’de şiir yazarak şiire muhtaç bulunduğu tarifi de getiren, onu yine yüzyıllar boyu aradığı kendine özge dile kavuşturan Sezai Karakoç’tur.

Vecdi Bürün, *Orta Doğu Gazetesi*, 20 Kasım 1974.

Necip Fazıl’ın ruh ve inanç temellerimize bağlı şiiri, Garip ve ikinci yeni ihanetlerinden sonra, Sezai Karakoç’la yeniden ele alınmış ve bu tutum bugün bir akım niteliği kazanmıştır.

Mustafa Miyasoğlu, *Edebiyat Geleneği*, Yeni Sanat Yayınları, Ocak 1975.

Eğer bir gün şu talihsiz yer yuvarlağında sahte ölçülerden, puta tapıcılıktan, maddeperestlikten ve haksız yargılardan arınmış kurtulmuş dürüst ve samimi bir dünya kurulursa, o dünyanın geçmiş ve gelecek zamanlar için göstereceği en büyük şair bu diriliş mesajı ile Sezai Karakoç olacaktır...

O İslâm âleminin en bozguna uğradığı, moral çöküntüler ve ruhi sarsıntılar geçirdiği bir sırada, Türk insanını yeniden onarmak ona eski kültürünü ve şahsiyetini kazandırmak, hayli zamandır kaybettikleri ilahi hazineleri -*Yitik Cennet*- buldurmak gibi asil bir misyonla ortaya çıkmıştır...

Bu mesaj, Müslüman Türk insanına değil, merkezi Anadolu olmak üzere bütün Orta Doğu’ya, peygamberler ülkesi olan İslâm âlemine ve oradan da bütün insanlığa seslenen samimi ve içten bir davettir. Bu davette Sezai’nin asırlardır uyuyan ve bir türlü uyanamayan İslâm toplumuna olanca gücüyle çağırışı, haykırışı vardır: hem de, “trajik alinyazısının tam ortasından” konuşarak...

Ömer Öztürkmen, *Orta Doğu Gazetesi*, 1 Eylül 1975.

Sezai Karakoç, henüz geniş okuyucu kitlesi tarafından fazla tanınmıyor ama, Orhan Veli Kanık gibi, Türk şiirinde yeni bir çıkış açmış bir şahsiyettir. Derin, güzel, düşündürücü, hattâ baş döndürücü şiirleri var. Bugün artık

aruz vezni, hece vezni, sembolizm gibi ortak bir ifade tarzı haline gelen serbest çağrışım usulüne göre yazıyor ama, kurduğu dünya, telkin ettiği hisler ve hayaller çok yeni ve kendine has...

Mehmet Kaplan, *Hisar Dergisi*, Sayı: 142, Ekim 1975.

Diriliş... Buna eşdeğer kelimeleri ayağa kalkış, silkiniş, kendine geliş, canlanış ve yeniden doğuş gibi istediğimiz kadar çoğaltalım hiçbirisi onun yerini tutamaz. Kelimenin eskimezliği ve gücü daima ortada. Büyük bir mânâ bütünlüğünü tekeline almış durumda. Sanatta edebiyatta, ilim, kültür ve aksiyonda diriliş bir tezin dirilişi. İnsanla ve insandan ortaya çıkacak bir diriliş... Ağırlığı inkar edilemez. Ancak kendini bilen münevver okuyucuya yorulmaya, düşünmeye ve kafasını zorlamaya hazır bir okuyucuya karşı vazifeli oluşun verdiği bir ağırlık bu ağırlık. Diriliş düşünen ve düşündüren bir okuyucu istiyor. Okuyan ve okutanla zincirleme bir bağ... Bu dergi birikmiş bir potansiyeldir. İhtiyaç duyulan bir potansiyel... Diriliş dergisi ilk dönemiyle ulaşabileceği en yüksek yere ulaşmış ve kendine mahsus bir çığır açmıştır. Bir okul kurmuştur. Bazen değişen hocalarıyla derslerini aynı kalıp içerisinde sürdürmekte. Böylece pek az dergiye nasip olacak yetiştiricilik vasfı, Diriliş için güzel bir başlangıç olmuştur...

Yaşar Yorulmaz-Necmettin Türinay, *Orta Doğu Gazetesi*, 23 Ekim 1975.

... Gerek şiiirleriyle, gerekse özgün denemeleriyle, örneğine az rastlanır edebiyat, düşünce, uygarlık üstündeki yorumlarıyla, eleştirileriyle, kendi uygarlığımızın değerlerini bir kuram düzeyinde geliştirmekte olan Sezai Karakoç, yazarın belli bir dünya görüşüne bağlanmasıyla sanatçılığında bir şeyler yitirmeyip, tersine daha tutarlı bir kişilik oluşturacağına bir örnek sayılamaz mı?

İsmail Kılıoğlu [Röportaj], *Gelişme Dergisi*, Kış 1975.

Karakoç tarihe ve uygarlığımızın geçmiş yaşantısına doğru derin ve evrensel bir perspektif çığırını açacaktır. Şiiirlerinde insanı çarpan trajik büyüklüğün nedeni budur...

Diriliş düşüncesinde... çok farklı bir üslup içinde çağın, (Doğunun ve Batının) bir kritiğini de bulmaktayız. Doğu ve Batı, *Diriliş* düşüncesinde sadece maddî coğrafyalar olarak değil, bir düşünce ve inanç coğrafyaları olarak vardır. *Diriliş* düşüncesi ile hem Doğu insanının, hem Batı insanının karakteristiğine yaklaşma imkânı bulabilmekteyiz...

Diriliş, özellikle günümüzde ve yalnızca bizim kuşağımızın muhatap olduğu bir düşünce hareketi olarak düşünülmemelidir. Diriliş düşüncesi, diriliş kavramını getiren ve kullanan şair ve mütefekkir Sezai Karakoç'la birlikte de düşünülmemelidir sadece...

Diriliş, sadece günümüzde bu hareketi yürüten müellif elinde değil, gelecek şartlarında da çok daha değişik ellerde ve gönüllerde yine geçmişe ait böylesi verimlerle birlikte büyüyecektir ve yine geleceğe ait ortaya çıkması muhtemel birtakım inanç hareketleriyle bütünleşecek ve onları da içine alarak büyüyecek bir hareket karakteri de gösterebilmektedir. *Diriliş düşüncesi*, çağımızda ve özellikle Türkiye şartlarında çok büyük bir imkan olarak görülüyor...²

Atasoy Müftüoğlu, Ankara ESAM Konferansı, 15 Mayıs 1976.

... İkinci yeninin diğer şiiirleri, şiiirlerinde parçalanmış iç yaşamlarını ezgilemişlerdir. Bu şiiirlerin belirtileri, gelişme ve sonuçları, çelişkilerini çözümlenememiş kişilikleri dışlaştırır. Bunlar zamanın çocuklarıdır ama gelecek zamanlardan süt emmeyen çocuklar. Etkin değil edilgendirler çağın karşısında. Oysa Karakoç, ebedi doğrulara şiiirin eşsiz güzelliğini katarak geleceğin ışığını yakacak ve çağın inmeli yüreğini onarmaya yönelecektir. Böylece o hakikat ruhunu oluşturucu yeni bir akımın doğmasına yol açmıştır. İslam ruh ve mesajını canlandıran yeni bir şiiir akımınının.

Alâeddin Özdenören, *Mavera Dergisi*, Sayı: 1, Aralık 1976.

İlk çıktığı günden son sayıya kadar Sezai Karakoç'un tüm sorumluluğunu üzerine alarak çıkardığı *Diriliş* dergisinin İslâmî düşüncenin gelişim sürecinde ayrıcalıklı bir yeri vardır.

Vahye bağlı düşünceyi içeren fikrîsel yapısı yanında, günümüz sanat anlayışına uygun biçimselliğiyle, yeni yetişen İslâmî neslin, kendi içinde tutarlı, inandığını yaşamaya yönelik bir kadro oluşturmasında büyük katkısı olmuştur *Diriliş* dergisinin. Kapitalist düzenin cahiliyenin baskısı altında bunalan Müslümanların soluğu olmuş, belki birçok Müslüman'ı aşâğılık kompleksinden kurtarmıştır... Bugünkü İslâmî neslin entelektüellerinin her biri üzerinde

² 15 Mayıs 1976'da Ankara ESAM'da verilen "Diriliş Düşüncesi ve Metodu" başlıklı konferans metininden. Bu metin Hüseyin Su'nun hazırladığı *Irmağın İçli Sesi Atasoy Müftüoğlu Kitabı*'nda 43-52 sayfalarda yer almaktadır. Hece Yayınları, 1. Baskı, Aralık 200, Ankara.

hakkı vardır *Diriliş* dergisinin. Belki böyle söylemek hoş değil. Sadece, görevini yapmıştır *Diriliş* dergisi de diyebiliriz.

Hüseyin Besli, *Düşünce Dergisi*, Sayı: 9, Aralık 1976.

Karakoç, günümüz şiirinde, kendisine İslâmî düşünceyi modern şiirdeki gerçek üstüçülükle kaynaştıran; mistisizmden, enbiya-evliya kıssalarından yararlanan, çarpıcı benzetme ve imgelerle, denenmemiş sentezlere ulaşan, bağımsız sayfalar açtı.

Behçet Necatigil, *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*, Varlık Yayınları, 1977.

Sezai Karakoç, bizi sürekli düşündüren bir ozan, bir yazar. Şiirleriyle olsun, düşünüy yazılarıyla olsun, tüm yapıtlarıyla, Türk şiirine, Türk düşüncesine yeni boyutlar, evrensel boyutlar ekleyen ozanlardan, yazarlardan biridir... Şiirlerinde olsun, yazılarında olsun, tarihsel bir açılımı görürüz; uygarlık değerlerimizle şimdiki zamanı düşündürürüz, yanyana konur, uygarlık değerlerimizle yabancılaşma sürecindeki birikimler. Sürekli, dirençle vurgulanır uygarlık değerlerimize ters düşüşler. Salt bir saptama mıdır yaptığı? Hayır, salt bir saptama değildir yaptığı. Daha da önemli olanı, önerileridir, uygarlık değerlerimizi bütüncük canlandırma gereğini vurgulayan önerilerdir. Düşüne düşünce dönmeliyiz uygarlığımızın bizi çağıran yönüne.

Budur onun tarihsel çağırısı.

Nuri Pakdil, *Biat II*, Edebiyat Dergisi Yayınları, 1977.

Diriliş, bizce başlı başına bir mekteptir. Bugün yetişmiş veya yetişmekte olan bir Müslüman aydın varsa, özellikle bizim neslimiz için, bu aydının yetişmesinde *Diriliş* mektebinin dolaylı, dolaysız etkisi olmuştur. *Diriliş*, bize bir düşünce yöntemi getirmiştir, olaylara müslümanca bakış tavrını kazandırmıştır. Genç insana yeni umutlar aşılamış, yeni ufuklar göstermiştir. Hepimizin üzerinde bir 'diriliş ruhu' vardır. *Diriliş* o ruhu üflemedir. Biz, *Diriliş*'i ne sadece bir düşünce ekolü, ne sadece bir edebiyat akımı olarak görüyoruz, ne de onun herhangi bir dar çerçeve içine sığdırılabileceğine kaniiz. *Diriliş* ruhuyla, düşüncesiyle bir eylemin sembolüdür. Ve bu eylemin gerektirdiği her türlü teşebbüsün (sanat, edebiyat, düşünce..) çıkış ve varış noktasıdır. Bir umut yoludur, *Diriliş*...

R. Ö. [Rasim Özdenören], *Mavera Dergisi*, Sayı: 5, Nisan 1977.

'Taha'nın Kitabı' bütünüyle bir 'öze dönüşü' içine alır...

Sezai Karakoç, hep özden yana çıkmakta, özü konuşturmuştur. Öz, açılmış bir sancak gibidir, O'nun şiirinde. Kayıpları bir bir geri alan bir ordudur, O'nun kelimeleri. Öyle ki her kelime bir ordu gibi sancak sahibidir. Her kelime, mutlakin bengisuyuyla pusatlıdır. O hep bir şey için direnir: Kabuğun put sertliğine düşmemesi için. Bu yüzden öz, kabuğa sürekli egzersizler yaptırmakta, kabuğu yormaktadır.

Mehmet Kahraman, *Mavera Dergisi*, Sayı: 6, Mayıs 1977.

İslam medeniyeti ve toplumlarının yeniden canlanmasını, gelişip serpilmesini kendine esas kabul etmiş bir dünya görüşünü geliştirmeye çalışan *Diriliş* [dergisi]'nin fikrî muhtevası başyazılarında toplanmıştır... Derginin işlediği "diriliş" kavramı, önce düşünce dünyasına bir bakış tarzı olarak görülmüş, sonra İslâm toplumlarının içten ve kendi unsurları içinde yenilenmesi, İslâm düşüncesinin canlanması için bir usul ve nihayet bu usulün muhtevası boyutlarına yönelmiştir.

Ebubekir Eroğlu, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Dergâh Yayınları, Cilt: 5, Mayıs 1977.

[*Ayinler-Çeşmeler* kitabı], Eğer anlattıklarına bir parça yetişebiliyorsak, idrakimizin perdelerinden bir perde kalkıyor ve görmeye başlıyoruz. Cemiyetimizi ve insanımızı çağımızın illelerini, bütün akıl almaz dramları, trajedileri, sosyolojik olayların şaşırtıcı mantığını, günübürlük hayatın giriftliğini görüyoruz. Ama şiirde öyle bir yer gelecektir ki, hayatın tümü gibi görünen, bu son derece karışık ve manalı tabloları kavrar gibi olduğumuz bir anda, dünyayı, güneşi ve yıldızları da içinde akıtıp götüren büyük hayatın üzerinde bunlar bir avuç köpük gibi kalakalıyorlar.

Abdurrahman Cem [Cahit Zarifoğlu], Sayı: 13, *Mavera Dergisi*, Aralık 1977.

Her ne kadar *Diriliş* başlığının altında *Pazartesi-Perşembe Günlüğü* ifadesi konsa, alışılmışın dışında bir gazete boyutlarında çıkıyor olsa da, bir dergi boyutlarını aşkın bir içeriği var *Diriliş*'in. Aslında onu gazete-dergi ayrımının içine bile sokmadan yalnız *Diriliş* başlığıyla alıp, irdelemek yapılacak olanın en güzelidir. *Diriliş*, bütün sınırlamalardan öte, bağımsız, kararlı ve etkin bir

yayın yapıyor. *Diriliş* için şöyle bir dergidir ya da böyle bir gazetedir demeden, bütün olarak *Diriliş*'i anlatmak olmalı ödevimiz...

Taha Aydoğan, *Yeni Devir Gazetesi*, 20 Ocak 1978.

Şair [*Ayinler* şiirinde] günlük tecrübenin üstüne yükselerek, hayatın canlı gerçeğini gözler önüne serer. Denilebilirse bizi “doğmatik uykularımızdan” uyandırır... Sık sık karşılaştığımız ama vurdumduymazlık içinde aldırış etmediğimiz bir olay, bütün trajik boyutlarıyla ortaya konur. Körleşmiş hislerimize saf bir yoğunluk kazandırır. Karakoç’un şiirlerinde bu şair dikkatinin çok güzel örneklerine rastlıyoruz.

“Kim verecek kedilere trafik bilgilerini
Ki hayatlarıyla ödemekteler bir yandan öbür yana geçmeyi”

[Bu mısralarla] birden ürperiyoruz, bu hayat ve kader tablosu önünde; içinde yaşadığımız çağın özlü bir yorumuyla karşılaşıyoruz.

Bu iki mısradaki merhamet duygusunu ezen makine uygarlığının sorguya çekilişi vardır. İnsanı umursamaz yapan, kalbsizliği bir düzen haline getiren çağa karşı soylu bir başkaldırı vardır. Bu zulüm düzenini hangi metafizik çözümlerle şu iki mısra kadar yakından ve derinden duyurabilir.

Alaaddin Özdenören, *Mavera Dergisi*, Sayı: 14, Ocak 1978.

Meydan Ortaya Çıktığında ilk yayımlandığında bir romanla karşı karşıya olduğumuza hükmetmiştik. Hâlâ da o duygu içerisinde gibiyim. Bir romana giriş...

Sezai Karakoç yeni bir hikâye anlayışının ilk örneklerinden birisini vermiştir...

Hikâyelerin dili üslûbu da dikkate değer. Şiirsel hikâyeler bunlar. Şiir yeni bir libasla karşımıza çıkmış gibidir. Şiir kabına sığmamış, sınırlarını zorlamıştır. Şiir tadı var öykülerde, öyküden çok şiir.

Yusuf Yazar, *Yeni Devir Gazetesi*, 31 Mart 1978.

Yitik Cennet, Sezai Karakoç’un peygamberler tarihini yorumladığı eseri. Öteden beri, şu ya da bu yolla edindiğimiz bilgileri kuru malzeme olmaktan çıkarıp, bakış açımızı zenginleştiren, derinleştiren, işe yarar hale getiren bir eser *Yitik Cennet*.

Hemen pek çoğumuz peygamberler tarihine ilişkin kitaplar okumuşuzdur, bilgileri edinmişizdir. Bu konuda okunabilecek pek çok kitap vardır. *Yitik Cennet*’in mahiyeti farklı bunlardan. Peygamberler tarihine ilişkin bilgilerin Müslümanın dünyasındaki yansıması ne olmalıdır? Ne olabilir? Bunu hemen herkes sormuştur kendi kendine. Ben ilk kez *Yitik Cennet*’te buldum bu sorunun doyurucu bir cevabını...

Yitik Cennet’le birliktedir ki, tarihsel malzeme kitabî olmaktan çıkmış, eylemimizi etkileyen, biçimlendiren, ihya edici bir soluğa dönüşmüştür.

Yusuf Yazar, *Mavera Dergisi*, Sayı: 17, Nisan 1978.

Sezai Karakoç’un Diriliş düşüncesi içinde medeniyetin peygamberler tarihinden gelen çizgisi bilinçle belirtilmiştir. Müslüman halkların gönlündeki duygunun doğrultusu böylece aydınlar katında izahını bulmuştur. Diriliş’le birlikte artık bir Müslümanın İslâm medeniyetine bakacağı usûl aydınlanmış oluyor.

Süha Kalaycı, *Yeni Devir Gazetesi*, 7 Nisan 1978.

[*Piyeler*’de yer alan] *Ertelenen Düğün*’de kişilerin kendileri yok, silüetleri var. Silüetlerin yalnızca dış çizgileri belli, bir kadınla bir erkek görünümünde oldukları belli. Kişilerin daha ayrıntılı çizgilerini göremiyoruz. Sezai Karakoç yaratmıyor, düşlüyor böylece...

Ertelenen Düğün bir dram, bir trajedi veya bir komedi değil, bir tiyatro. Uyumsuz hiç değil. Oyuncuları Karagözden kaynaklanıyor. Oyuncuya kader çizme yok, çizilmiş bir kaderi anlatım var.

Soyut tiyatro için böylece yeni bir veri hatta önemli bir deneme ortaya koymuş oluyor Sezai Karakoç *Ertelenen Düğün* ile.

M. Üveys Kahraman, *Yeni Devir Gazetesi*, 7 Nisan 1978.

Hikâyeler’deki dünya, berrak, iç açıcı ve sevindirici değildir. Tersine, iç açıcı, berrak ve sevindirici olguların bulanıklaşmasından, insanların onları ellerinden kaçırmış veya kaçırmakta bulunmalarından ötürü, kasvetlidir. Bu yüzdendir ki derinden derine bu olgulara özlem duyuyoruz hikâyeleri okurken. Daha da açıkçası korkuyoruz. Kendi toplumumuzdan ürediğini açıkça hissediyoruz bu korkunun...

İz [hikâyesi]’ndeki adamın hali günümüz kentlerinden birinde yaşayan ve mümin kalmaya çabalayanların kalplerini de açıyor. Bu trafik, alışveriş, ticaret halleri, bu moda, televizyon vs. vakıaları içerisinde mümin kalbi,

[hikâyedeki gibi] yıkılmaya terkedilmiş, sahip çıkılmayan bir kentin içinde, ayakta tutulmaya gayret edilen bir tek eve benziyor...

Cahit Zarifoğlu, *Yeni Devir Gazetesi*, 7 Nisan 1978.

Bu kitap [*Yunus Emre*] Yunus Emre üzerine yapılacak sağlıklı çalışmaların formülüdür. Akademisyenlerin istif ve kullandıkları Batıcı metodlar nedeniyle, yol alamadan, yol aralayamadan üst üste yığıldıkları boğazlar, şartlanmışlık, bu kısa eserde aşılacaktır. Yazar düğümleri çözüyor...

Niçin Yunus Emre diye düşünmüştüm... Bu cevabın iki kolu var. İlki, bu eser bize metafizik şiire bakmayı da gösteriyor. Yaklaşma yollarını gösteriyor. Bu yollardan biri de Sezai Karakoç'un kendi şiirine çıkar... İkincisi ve önemlisi, Yunus çağının şartının, kılık değiştirmiş olarak, çağımızın da şartı oluşu...

Cahit Zarifoğlu, *Yeni Devir Gazetesi*, 14 Nisan 1978.

Hızır'la Kırk Saat farklı bir ilhamın şiiridir. Onda (ve Sezai Karakoç'un bütün şiirinde) irrasyonel (akıl üstü) nitelikte imaj ve benzetmelerin bulunuşunu – ki dinamik yaşama özleri onlarla taşınır– ruhun “tanıklıkları” yahut ruhun “çağrışimleri” olarak düşünmek gerekir. *Hızır'la Kırk Saat*, taşıdığı özün çok cepheli ve çok katlı bir şiir yapısında verilşi, tarih metafizik, sosyal, ideolojik, ekonomi ve fert planlarında, bu özün, aslına döndürücü bir amaca yönelmiş oluşuyla, şiiri aşan bir şiir oluyor. Bu bakımdan *Hızır'la Kırk Saat* bir teklifin şiiridir.

K. Eşfak Berki, *Babıâli'de Sabah Gazetesi*, 12 Temmuz 1978.

Sağlıklı bir dünya yorumu ve asgari insan olma terbiyesini kazanırız her okuyuşumuzda *Diriliş Neslinin Âmentüsü'nü*...

Bütünüyle Diriliş eserlerinin, islâmî hakikatin kaynak eserleridir gibi bir yanlışlığa düşmemek için, çağımızda, Müslümanları esas İslâmî kaynaklara götüren öncü ve çağdaş bir hakikat mektebi olduğunu belirtmek gerekir.

Mehmet Ocaktan, *Mavera Dergisi*, Sayı: 21, Ağustos 1978.

Yeni bir şekil ve estetikle yazılmış modern bir gül kasidesi görünümündedir [*Gül Mustusu*]. Anlatım tarzı bakımından yer yer kapalı ve değişik çağrışımlar uyandıran bir üslubu benimseyen şair, gül remziyle dünya görüşünü açıklar. Her bölümde gül imajı etrafında bizim olan yüce değerleri savunan şair, inançların cemiyetin ruhuna nasıl sindiğini, insanımızın “kendi ülkesinde gurbeti yaşayan kişiler” oldukları halde umutsuz olmadıklarını, bütün

bir umutsuzlar kervanı olan Türk toplumuna gül ile sembolleşen yüce ülkünün müjdesini verenlerden biri olduğunu belirtir. Sık sık içinde bulunduğu zamandan kaçıp çocukluğunun aydınlık ve umutlu günlerine dönen şair, o günlerden aldığı güçle **Yeniden Diriliş** müjdedler.

Abdullah Uçman, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cilt: 3, Dergâh Yayınları, Şubat 1979.

Karakoç, bir bilgi, irfan ve sanat sarayıdır... Lâf kalabalığı arasında kendini kaybetmiş topluma soylu fikir ve düşünce sevgisi aşıl原因 bir düşünür-şairdir o. Sezai Karakoç'un şiir lûgati, sadece metafizik düşüncelerle, müteâl çizgilerle süslü değildir. Şehir, insan, muhteşem bir mazi... köklü bir medeniyet ve bütün yönleriyle bir toplum.

Şakir Diclehan, *Yeni Devir Gazetesi*, 2 Mart 1979.

“Diriliş” bir hakikat akımının adıdır. Bütün bir inanç, düşünce, sanat, eylem dünyamızı canlılığa kavuşturan, adeta soluğunu tazeleyen bir hakikat akımı. Diriliş'e bir yaklaşımın, bakış açısının, ele alış tarzının adıdır da demek mümkün.

Diriliş günümüze ölüm dikkatini getirmek ister. İnsan ölümün hakikatine erebilirse, ölüm düşüncesini unutulmaz hale getirebilirse hakikatin sınırlarına daha kolay yaklaşabilecektir. Ölümün mahiyeti üzerine zihnini yoran insan, kendi mahiyetini daha tutarlı kavrayabilecektir.

Yusuf Yazar, *Yeni Devir Gazetesi*, 9 Mart 1979.

Yaşamını şiiriyle bütünleyebilmiş bir şairimizdir Sezai Karakoç; yaşamını şiirine işletebilmiş bir şairimiz. Hatta kimi zamanlar, yaşamının unsurlarını şiiriyle donandırabilmiş bir şairimiz... Çağdaş şiiri, çağdaş şiir anlayışını aşmıştır. Nedir çağdaş şiir anlayışı? İmbiklenmesi mi bellekteki düşüncelerin? Kulağa pasaportlanması mı ya da?

Necati Polat, *Yeni Devir Gazetesi*, 6 Nisan 1979.

Diriliş, çeyrek yüzyıldır düşünce ve sanat hayatımıza en büyük çekici ve yönlendirici güç olarak ağırlığını koymuştur. O, bir dergi olarak yayınlanmadığı dönemlerde de bu ağırlığını korumuştur...

Diriliş, çağımız Türkiye'sindeki münevver ve ıstıraplı Müslümanların baş gıdalarından biri olmuştur... Diriliş ocağı, yüzyıllardan beri bozulmadan

devam eden gerçek İslâmî hareketin zamanımız şartlarındaki yeni temposunun adıdır. Bu nedenle onu ne birden bire başlamış, ne de kendinden ibaret bir hareket olarak görmek gerekir. Biz onda, yaşayan İslâmlığın değişik bir dinamizmini görüyoruz. Bu enerjik akışta, çoğaltıcı ve güçlendirerek aktarıcı merkez ise Sezai Karakoç olmaktadır.

Cahit Zarifoğlu, *Mavera Dergisi*, Sayı: 35, Ekim 1979.

Diriliş, dirilişe susayan gönüllerin arttığı bir zamanda girdi, yeni yayın dönemine.... Gelişi beyazlar beyazı bir muştı gibiydi.

İnsanımızı siyasal, ekonomik koşullarla genişletilmiş, engelleyici ve asıl eyleminden uzaklaştırmaya yönelik duvarlar halkasının içinden, hakikat akımının içinde olmaya çağırın *Diriliş*'in "Geniş Yol"una girmeye çağırın bir işaretini onun gelişi...

O bizi "gerçek medeniyetin dirilişi doğrultusunda" bir "tutku"ya çağırıyor.

Şakir Kurtulmuş, *Yeni Devir Gazetesi*, 26 Ekim 1979.

1979'da bir dergi daha yeniden yayınlanmaya başladı: *Diriliş*. Her zamanki gibi Sezai Karakoç çıkarıyor. Edebiyatımızı izleyenler onu daha çok şair olarak tanırlar. Oysa onun bir de dergicilik ve yazarlık yönü vardır ki önemlidir. Karakoç kimi zaman Necip Fazıl Kısakürek etkisinde gözüke de onu aşan bir kimliğe sahiptir. Şiirlerinde egemen olan mistiklik, yazılarında İslâmın özüne doğru dinsel bir yöneliş olarak belirir. *Diriliş*'de ilginç edebiyat incelemeleri, çeviriler, kitap tanıtımları, dergiler arasında gibi yazıların yanında çeşitli şiirleri de okuyabiliyoruz.

Arslan Kaynaradağ, *Somut Dergisi*, Sayı: 13, Ocak 1980.

Sezai Karakoç şiirine duyulan hatırı sayılır ilginin nedeni, sistemli şekilde reddedilen, unutturulmaya çalışılan, ecdat mirasına duyduğumuz özlemdir. Sanat değeri yanında içerik olarak onun şiirinde mahiyetini belki derinlemesine idrak etmediğimiz ama hüznüyle içten içe dalgalandığımız bu mirasın ipuçlarını açılımlarını buluyoruz. O miras ana gibidir, doğurur, besler, baba gibidir, dağ gibi arkalar. Ve nihayet yine Sezai Karakoç'un şiiri ile bu mirasın yüz küsur yıldır reddedilişinde uygulanan akıldışı metodları ve bunu büyük kütlenin pahasına gerçekleştirmek isteyen bir avuç insanın, nasıl insanlıktan çıkıp timsahlaştıklarını görüyoruz.

Cahit Zarifoğlu, *Yaşamak*, Akabe Yayınları, 1980.

1981-1990

Her şeyden evvel şunu belirtelim ki, Karakoç'u orijinal yapan ele aldığı konular değil, eserlerindeki iç örgüyü meydana getiren mantığın İslâmî kökenli oluşudur. Eserlerinde İslâma ait kavramların bulunması bunları bir malzeme (unsur) olarak kullanma düşüncesinden kaynaklanmaz. Bunlar bahsettiğimiz iç mantığın tabii bir hasılası olarak ortaya çıkmışlardır...

XX. asrın insanı dünyayı kendi kendisinin bir neticesi zannetmiştir (veya bu hale getirmiştir). Bu, insanın eşya içinde kaybolması, maddenin putlaştırılması demektir. Böylece insan ruhu bir fasit daire içine girmiş oluyordu. "Diriliş", sıkışmış ve bunalmış olan çağdaş insana sonsuz bir âlemin kapılarının aralanışıydı. İnsanlığı ferahlatma eyleminin başlaması... Allah inancından sonra XX. asrın insanının en büyük ihtiyacının ne olduğunu isabetle keşfetmek için Sezai Karakoç'un yaptığı. Fakat diriliş esprisinin bu kadar ön plana çıkarılması diğerlerini inkâr veya mühimsememe manâsına gelmiyordu. Bu dünyaya açılan sonsuz kapıların bir tanesinden girmek için yapılan sadece...

Âlim Kahraman, *Mavera Dergisi*, Sayı: 50, Ocak 1981.

Yeni şiirimizin ufuklarına bakıldığında, Sezai Karakoç şiirinin genel geçer sınırları aştığı ve en geniş ufuklu şiirlerden biri olduğu görülür. Bu şiirin bildirisi önemlidir.

Sezai Karakoç, kendi içinden kaynaklanarak çıkan ve çevresindeki hacmi doldurarak büyüyen bir şiiri geliştirmiştir... Duyarlık, Sezai Karakoç şiirinin her zaman önemli eksenlerinden biri olmuştur. Bu şiirin, ilerde, kültür verileri ile kuracağı bağlantıyı beslemiş ve kendi varlığı ile birlikte o bağlantıyı ve şiirin dilini diri tutmuştur...

Bu şiir, kendi içinde olup biten bir şiir de değildir. Pek çok bağlantıları vardır. Bir ucu ile eski İslâm şiirine, bir ucu ile de çağdaş batı düşüncesi ve şiirine uzayan bağlantılar... Bağlantı kurulan kaynaklardan gelebilecek doğrudan bir etkiye karşı, şiir, ana gövdesini korumuş olmakla birlikte bu bağlantıyı söz konusu etmemizi gerektirecek ölçüde imgeler ve motiflere kapılarını açmıştır...

Bu şiirin başından beri “seçilmiş” imgeleri bulunmaktadır...

Sezai Karakoç’un yaptığı, ... kendi şiiri içinde eski şiirimizdeki şiirsel ve genel özü aramaktır... Onu eski şairlerimize bağlayan nokta, bu genel özün aranmasındadır. Tanzimat’tan beri gelen kırık çizgiyi bu noktada yadsıdığını belirtmiş ve bu kırık çizgiler ötesinde giden devamlılık ögesini aramıştır. Eski şiirimizdeki şiirsel özü arama yöntemine bakılınca da bir ara söz konusu olan “gelenekten yararlanma” anlayışı ile ortak olmadığı anlaşılacaktır...

İkinci Yeni şiirinin bireysel derinleşmeye elverişli diline rağmen, bu adlandırmanın içinde sayılan şairler “küçük dünya”lar içindeyken, çağdaşları içinde, en geniş ufuklu şiiri kuran şairin Sezai Karakoç olduğu şüphesizdir...

Hızır’la Kırk Saat’in başarılı bir yönü günümüz edebiyatında uzanılama-yan bir alana canlı bir biçimde uzanmış olmasıdır şüphesiz. Bu uzanısta “sürekli canlı” Hızır’dan başka kimin eşliği daha uygun düşebilirdi? Bütün diğer özellikleri ve arada “bağ” oluşu ile eski medeniyetimizden şiire çekilen elin Hızır eli olması bile tekbaşına bu şiirin keşfindeki başarı için yeterlidir...

Ebubekir Eroğlu, *Sezai Karakoç’un Şiiri*, Bürde Yayınları, Şubat 1981.

[Sezai Karakoç’un] düzyazı kitapları içinde *İslâmın Dirilişi*’nin özel bir yeri bulunmaktadır. Zira yazar, Diriliş adını verdiği düşüncesinin toplu olarak ilk sunuluşunu bu kitapta yapmıştır. Eserin kuruluş tarzı “Diriliş” düşüncesinin klasik bir açıklaması değildir. Belki bu düşüncenin esaslarına dayanarak tarihe ve dünya toplumlarına bir bakıştır.

Ebubekir Eroğlu, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cilt: 4, Dergâh Yayınları, Şubat 1981.

[*Hızır’la Kırk Saat*] Sezai Karakoç’un şiir anlayışının önemli bir dönüm noktasıdır... İslâm medeniyeti ve toplumları üzerinde serbestçe gezinen çağrışım ve onu temelde besleyen yetkin bir ilhamla kaleme alınmış olan eser, akıcı bir üslupla destana has bir hava taşımaktadır. Eseri meydana getiren kırık bölüm, ayrı birer şiirdir. Bu yüzden de kitaba bütünüyle destan denemez.

Eserdeki genel vahdeti sağlayan hava ise tamamı ile klasik medeniyetimizin içinde bulunduğu havadır... Kitabın modern Türk şiiri içindeki bir belirgin özelliği de eski edebiyatımızda işlenen kimi imajları, aslî anlamlarından ayırmadan sinesinde toplamış olmasıdır. Eserin bize ihsas ettiği medeniyet, eski islâmî eserlerde şeması çizilmiş olan ve bir ucu Âdem

peygambere dayanan medeniyettir. Bu, klasik şiir ve medeniyetimizin ruhunu diriltme denemesidir.

Ebubekir Eroğlu, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cilt: 4, Dergâh Yayınları, Şubat 1981.

Yaklaşık iki yüz yıldır edebiyatımızda *Leylâ ile Mecnun* yazılmamış olduğundan, Sezai Karakoç’un *Leylâ ile Mecnun*’u bir olay niteliğini göstermektedir. *Diriliş*’te bölüm bölüm yayınlanan, geçen aylarda da kitaplaşan eser, daha yakından bakıldığında, konunun yeniden kuruluşuyla olsun, temanın gelenekleşmiş belirleyici çizgilerine uyuluşuyla olsun şiirimizde yeni bir adım oluyor.

Kâmil Eşfak Berki, *Yönelişler Dergisi*, Sayı: 7, Ekim 1981.

1960 yılından sonra Sezai Karakoç’un şiiri asıl oluşum yolunu bulmuştur. *Köpük* şiiri ile başlayan bu oluşumun özelliği geçmişteki kültürümüzün ürünlerini çağdaş şiir biçimi ve anlayışı içinde yeniden yorumlama olarak tanımlanabilir...

Başlangıçta *Yeni İstiklâl* gazetesinde yayımlanan yazılarında İslâm toplumlarının çağdaş dünya siyaseti içindeki konumu ile ilgili düşünceler geliştirmiştir. Daha sonra kültür tarihine ait araştırmalar yazılarının konularını oluşturmuş ve topluca “Diriliş” diye adlandırdığı bir düşünce örgüsü meydana getirmiştir. Eski medeniyetimize ait değerleri canlandırma ve bunun ışığında çağdaş bir kişilik oluşturma yolundaki bu düşünce, aynı zamanda Batı ile bütünleşme sürecinde oluşan fikrî değişimlerin gerçek bir tenkidini de ihtiva etmektedir...

Ebubekir Eroğlu, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, Cilt: 5, Dergâh Yayınları, Eylül 1982.

Sezai Karakoç Türk şiirinin içerden değiştiği yıllarda bile kendi yaşlılarından farklı bir çizgi izlemiş, metafizik sorunlara özel bir önem vermiş, bu eğilimi giderek köklü bir din duygusunda temellenmiştir. Şurası kesin: Karakoç o yıllarda da bugün olduğu gibi **batıyla** ilişkidir: Baudelaire’den Claudel’e, Rimbaud’dan Guillevic’e uzanan geniş bir alanda tinsel olanı aramaktadır ve bu ilgi salt estetik düzeyde kaldığı sürece, yazın çevreleri ve organları Karakoç’a yakınlık duymuş, ama ilginin ağırlığı İslâmcı boyutta toplanmaya başlayınca yakınlık aldırışsızlığa dönüşmüştür. İster bireyci ister toplumcu görüşleri savunuyor olsunlar, egemen yazın ideolojisinin bağlamında üreten, o bağlam çerçevesinde örgütlenen yazınsal aygıt içinde yer alan şairlerin, yazarların hepsi, **gerici** önkabulüne dayanarak bu şiirsel görmezden gelmeyi seçmişlerdir...

Besbelli: **Gizlenen** bir şair değil Karakoç. Bu yüzden baskıyı, dolayısıyla boyun eğmeyi bir “hayat tarzı” olarak seçen insanla konuşurken, bunalımın **fecir devletinde** çözümlene(bile)ceğini açıkça söylemektedir Karakoç, şiiri ideolojik bir işlev, dahası: bir görev üstlenmektedir...

... Örneğin şairin en yetkin kitaplarından biri olan *Hızır ile Kırk Saat*'in bir bölümü Kehf Suresi'nin, kimi bölümleri ise Tevrat'ın/İncil'in ve Mevlana ile Muhyiddin-i Arabi'nin sözlerinin eşliğinde okunabilir ancak. *Taba'nın Kitabı* için de öncelikle geçerlidir bu yargı. Karakoç'un şiirinin ardında sözcüğün en geniş anlamında **islâm uygarlığı** vardır ve öyle sanıyorum ki ister istemez siyasal bir yönsem de içeren bu arka-plan, Rauf Mutluay'ın yaptığı gibi sadece “mistik ve dinsel temalarla uğraşmak” (*50 Yıllık Türk Edebiyatı*, s. 317, İş Bankası Yayınları) olarak nitelenemez. Çünkü Karakoç'un şiiri geleneksel şiirin biçim ve biçimini kırmayı bilmiş, çağcıl şiirin kendisine yakın gelen şairlerinin (başta Claudel, Eliot ve Pound'un geldiği söylenebilir) tekniklerini tanımış, üstelik kent uygarlığının olgularını içerebilmiş bir şairdir.

Ahmet Oktay, *FDE Yazın ve Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 9, Bahar 1982.

Sezai Karakoç bir kesiminde estetik, diğerinde poetik temellendirmelerin yer aldığı *Edebiyat Yazıları I* adlı eserinde yıllardır sürmekte olan sanat ve şiir deneyimini Diriliş esprisinin ilkelerine bağlayarak teorik anlatımına kavuşturmuş oldu. Düşünce ve şiirin, özgün figürlerle bir yaratma eylemine dönüştüğü tüm eserleri, aslında kendisini ne yalnızca düşünür ne de şair olarak değerlendirmemize imkân tanır. Söz konusu kitabıyla düşünürliğe karşılık estetikçiliğini, şairliğine karşı da poetisyenliğini sergilemiştir. Kendi deyimleriyle “filozoflarla sanatçılar arasındaki garip fakat köklü ilgi” bu kitapla yazarının şahsında özdeşleşmiştir denebilir.

İlhan Kutluer, *Yönelişler Dergisi*, Sayı: 18, Aralık 1982.

1960'lardan sonra yazınsal iktidar 'İkinci Yeni' girişiminde açık ve örtük (günümüz şairlerinden Karakoç'a borçlu olanları rahatlıkla çıkarabilir dikkatli okur) bir yeri olan Sezai Karakoç'un çevresinde bir sessizlik oluşturmayı bilmiş, bir ortak-yaşarlığı (symbiosis) seç(e)meyen Karakoç da bu yazınsal iktidarı bir daha görmemek üzere dışlamıştır.

Ahmet Oktay, *Yazılanla Okunan*, Yazko Yayınları, İstanbul, 1983, Sayfa: 225.

İslam düşüncesini mistik ve yer yer gerçeküstücü öğelerle işleyerek bireşimlere ulaşan Sezai Karakoç, şiirde pek az denenmiş bu yolla güçlü imgeler çarpıcı benzetmeler yaratmıştır.

[İmzasız] *Türk ve Dünya Ünlüleri Ansiklopedisi*, Cilt: 6, Anadolu Yayıncılık, 1983.

Sezai Karakoç *Körfez*'de (1959) yeni şiirin metafizik, toplumsal boyutlarını birer birer yoklar...

İsmet Özel, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, Cilt: 3, İletişim Yayınları, 1983.

Kısa sürede kendine özgü bir şiir dili oluşturan Sezai Karakoç'un şiir serüveni iki dönemde ele alınabilir. Yüzeysel görünüş ve görüntülerden uzak, derinde yatan ilişkileri aramak amacıyla, kısmen toplumsal motifleri de içeren gerçeküstücü bir anlayışla kaleme alınmış *Körfez* (1959), *Şahdamar* (1962), *Hızır ile Kırk Saat* (1967), *Sesler* (1968), gibi yapıtların gerçekleştiği dönem ile şiirlerinin dokusunu, örgüsünü İslamcı düşüncenin oluşturduğu tasavvuf dönemi. Bu ikinci dönemde ozan inancı gereği “mutlak hakikatı bulmak kaygısıyla” görünmeyen dünyanın arayışı içinde, gizemcilikten “enbiya-evliya” öykülerinden esinlenerek dinsel soluklu ama insan ögesini ön plana çıkaran şiirler ürettiği gibi bu şiirlerdeki görüşlerini destekleyen deneme ve incelemeler de yazdı.

[İmzasız] *Gelişim Hachette Ansiklopedisi*, Cilt: 6, Gelişim Yayınları, 1983.

Sezai Karakoç'un *Diriliş Dergisi*'nde de felsefi meseleler ele alınmıştır.

Şerif Mardin, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, Cilt: 5, İletişim Yayınları, 1983.

Sezai Karakoç'un hikâyelerindeki unsurlar, kısa plandan bakılınca hemen ele geçirilebilen bazı **hisseleri** vermeye yönelik bir yalınlığa sahip görünmelerine rağmen, aslında, bu ayrıntı gibi görülen ibretli levhacıklar hikâyeye bittikten sonra bir **izlenim** halinde bırakılan asıl **hikmet bütünlüğüne** bağlanmaktadır. (Bu bütünlüğü kavrayıp derinlerine inebilmek için, ilk planda kolayca ele geçiveren verimlerle yetinmeyip düşünmeye yönelmek birinci şart ise de Kur'an-ı kültürden haberdar olmak en az bu ilk şart kadar gereklidir.) Buradaki ifademizde geçen izlenim üzerinde bir parça duralım. Hikâyeye bittikten

sonra ortada elle tutulur somut bir şey kalmamasına rağmen “içimize bir şey doğmakta”dır. Bu olgu, çağın kendi içinde geliştirdiği mantalitenin dışında kalan bir hayatın **anlam bütünlüğünü** kavrama noktasına kadar getirir okuyucuyu. Hissederiz ki bir adım daha ötemizde işleyen başka bir **zaman** mevcuttur. Onun için **giremeyiz**; fakat o bir imkân olarak hemen yanı başımızdadır...

Âlim Kahraman, *Mavera Dergisi*, Sayı: 76, Mart 1983.

Ben inanıyorum ki; Sezai Karakoç Türk şiirini yeni bir düzleme çıkartmıştır. Uçsuz bucaksız ufuklar açmıştır şiirimize. Genel-geçer tabiri ile sağcı da solcusu da etkilenmiştir onu şiirinden. Anlaşılmadığı değil ama anlatıldığı söylenemez. Bir başka ifade ile Sezai Karakoç’un şiiri çözümleme bekliyor. Toplum Sezai Karakoç’un şiirini sindirdiği zaman, şiirimizde geniş açılımlar olacağı kanaatindeyim...

Erdem Bayazıt (Röportaj), *Gurbet Edebiyat Dergisi*, Sayı: 8, Şubat 1984.

Ben inanıyorum ki geleceğin Türk Şiiri Sezai Karakoç’un açtığı alanda yükselecek ve yarınlara yürüyecektir, yürümektedir. *Sesler, Hızır ile Kırk Saat, Taha’nın Kitabı, Ayınlar, Leyla ile Mecnun* şiir alanında günümüz Türk edebiyatına zemin teşkil eden ve yön veren eserlerdir... Ne var ki toplumumuzda arız olan kamplaşma hastalığı bunun yanında edebî otorite ve münekkit boşluğu bu eserlerin gerek içte gerek dışta yeterince tanınmasını engellemektedir. Ama bu durum arızidir. Her şeye rağmen bu eserler fonksiyonunu icra etmektedir, edecektir.

Erdem Bayazıt (Röportaj), *Mavera Dergisi*, Ekim 1984.

Sezai Karakoç’un sanatı; “kıyasıya yerilmiş ve yıkılmış olan eski” ile “sözde kalan yeni” arasında kendi yolunu kendisi açmak durumunda olan bir sanattır... Sezai Karakoç, yeni bir dil mecrası açan adamdır.

Âlim Kahraman, *Mavera Dergisi*, Sayı: 92-93-94-95, Ekim 1984.

Çağdaş Türk şiirinde Necip Fazıl’la başlayan İslamcı akım İkinci Yeni içinde Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, İsmet Özel gibi şairlerle sürmüştür. Ama bu geçmişe bağlılık, gelecekteki mutluluğu geçmişteki manevi değerlerin yeniden canlandırılmasında gören anlayış “gericilik” diye adlandırılrsa da, bu niteleme İkinci Yeni’nin bütününe yaygınlaştırılmaz.

Memet Fuat, (Röportaj) *Milliyet Gazetesi*, 11 Mayıs 1985.

Karakoç şiiri, şiir üslubu bakımından az çok, İkinci Yeni’ye bağlanabilir olsa bile sanatında görülen temalar ve inandığı değerler bakımından şiirimizde daha ileri, yeni bir sestir. 1940’tan beri yitirilmiş ve ayak altına alınmış İslâm-Türk inançlarını timsaller ve taze özlerle yüceltmenin gayreti içindedir. Eşyadan ve hayattan felsefeye (metafiziğe) yönelerek bir yandan Necip Fazıl’ı, ayrı bir özde sürdürüyor. Bir yandan yurdun bütününe yaydığı Anadolu kasabası ruhunu, töreleri ve inançları ile yeniden değerlendirerek sembollere bağlı, mistik **memleket şiiri**’nin örneklerini veriyor. “*Türküler içinde en senin olan*” dediği şiiri bulmak istiyor.

Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Cilt: 3, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları 6. Baskı, 1985.

[Sezai Karakoç] bu topluluğun [İkinci Yeni] eşyanın dar sınırlarına takılıp kalmalarına karşılık, insanın içine ve mutlak güzellik olan Allah’a yönelir. Şiirinde aktüel olanın değil, ezeli ve ebedî olanın peşindedir. Bir huzursuzluk ve arayış içinde olan insanlığın ancak bu yolla kurtulacağını savunur. O bu fikrini “Diriliş” kelimesinde teksif eder...

Karakoç’un şiirinde kıssalardan, menkıbelerden ve çocukluk yıllarının masal dünyasından alınmış zengin bir malzeme yığını vardır. Hele çocuk ve anne, asli motiflerindedir. Çocuk kaybedilen safiyetin, anne ise vefa duygusunun ve şefkatin timsalidir. Duyguya ve rikkate yönelmemizi sağlarlar...

[İmzasız] *Yeni Türk Ansiklopedisi*, Cilt: 5, Ötüken Yayınları, 1985.

Yetmişli yıllardan sonra artık bir yandan da kitaplaşan dergi yazılarıyla ‘Diriliş’in her doğan güne özel ve orijinal bir bakış ve yorum getiren bir temel yaklaşımın, bir bakış açısının ismi olduğu anlaşılıyordu. Olayları ve gelişmeleri tesbit eden ve yerli yerine oturtan yanı sıra Diriliş, İslâm kültür ve medeniyetinin uç temsilciliğini, yol açıcılığını üstleniyordu. Yol açılacak ve arkadan gelinecekti. Arkadan gelenlerce ismi bilinse de bilinmese de yol açıcı bir öncü olarak Diriliş bugün için de aynı fonksiyonun sahibi. Ortaya koydukları ‘miri malı’ haline gelmiş olsa da, kopan güürültü, toz-toprak bulutu içinde zaman zaman görüntüler gözden yitirilse de Diriliş’in tezgahı bugün yine benzersiz kumaşlar dokuyor...

Yusuf Yazar, *İlim ve Sanat Dergisi*, Sayı: 5, Ocak-Şubat 1986.

Çarpıcı imge ve benzetmelerin egemen olduğu şiirlerinde İslam düşüncesiyle gerçeküstücü öğeleri kaynaştırmıştır... Yeni biçim araştırmalarına, değişik imgelerle, kendine özgü mistik ve İslami bir içeriğe yer veren yapıtlarıyla kuşağının en iyi şairleri arasına girdi. Gazete yazılarında, İslam toplumlarının çağdaş dünyadaki konumunu ele aldı ve eski Türk uygarlıklarına ilişkin değerlerle çağdaş bir kişilik oluşturma düşüncesini işledi.

[İmzasız] *Ana Britannica Ansiklopedisi*, Cilt: 12, Anadolu Yayıncılık, 1986.

Sezai Karakoç'un *İslâm* adlı kitabı mahiyeti itibariyle bir ilmihali andırır fakat hüviyeti açısından kuralların alt alta dizildiği bir ilmihalden kesinlikle farklıdır. Sarfedilen dikkat, şöyle bir göz atılan başlıklardan muhtevaya çevrildikçe görülür ki, bu ilmihalin dile getirmek istediği "ahval" önce ruhun ve kalbin halleridir; iman ve İslâm'ın şartları, bu ikisinin psikolojik (enfûsî) şartlarıdır ve küllî insanlık şartlarına vereceği çağdaş bir cevabı da beraberinde taşır... Sözel gelişimsak ya da iftar vaktinin belirlenmesine dair kurallardan çok, bu vakitlerin ruhta bıraktığı iz önemlidir; yani vakit, saate bakılarak belirlenen bir şey değil, doğrudan algılanan, yaşanan bir şeydir. Söz konusu olan, kuralların şekilleri değil, mânâlarıdır...

"İslâm" kitabı bir veçhesiyle "çağdaş bir amentü şerhi" diğer veçhesiyle "islâm beş şey üzerine bina edilmiştir.." ifadesiyle başlayan kutlu hadisin psikolojik yorumudur. Aslında kitabı ufak bir müdahaleyle iman ve islâm'ın şartları (ama psikolojik şartları) için kaleme alınmış çağdaş bir şerh-i memzuc haline getirmek mümkündür...

Sezai Karakoç'un 25 deneme halinde derlediği *İslâm* kitabı Müslüman için inanmanın, tapınmanın ve eylemenin "ilm-i hâl"ini, daha ziyade metafizik perspektiften, kendine özgü diriliş üslubu içinde sunmakta; aynı perspektif, İslâm'ın kültürel, siyasî ve içtimaî veçhelerini de kapsamına alarak mutlak hakikat sisteminin prensiplerine bağlamaktadır...

İlhan Kutluer, *İlim ve Sanat Dergisi*, Sayı: 7, Mayıs-Haziran 1986.

Bu şiirde [*Fecir Devleti*] benim dikkatimi çeken konu şu: Şiirin arka planının genişliği. Bu Sezai Karakoç'un sanatının; bütün olarak sanatının ve düşünce dünyasının bir özelliği. Bu eserlerdeki ses çok geniş bir platform üzerinde konuşan bir sestir. Bunun için bu şiiri anlama noktasına gelmek bu arka planı yapan kültür öğelerini tamamen ortaya çıkarmakla mümkün olacaktır... *Fecir Devleti* şiirinde bir kuruluş olayı var. Şeyh Galib'ten usta olarak bahsediliyor.

"Şafakta" "bir yapı doğrulacak"tır. Aydan sütunları taşınan, gün ışığından kemerleri olan bu şafak yapısı bir mimari eser gibi, maddi bir yapı gibi şekillendirilmesine rağmen metafizik boyutları olan manevi bir yapıdır.

Bu yapı "usta mimar yani Şeyh Galib'in öğrencisi" tarafından kurulacaktır. Ayrıca şair "çağırdığım fecir" diyerek kendi aktif rolünü belirtmiş oluyor.

Âlim Kahraman, *Mavera Dergisi*, (Röportaj), Sayı: 119, Kasım 1986.

Bu büyük şiirin [*Fecir Devleti*] gerisinde bir büyük millet gerçeği var. Şair'in nesirlerinde açıklamasını bulduğumuz bir hakikat uygarlığı bir hakikat toplumu var. İşte, Sezai Karakoç'un şiirinde biçimlenen öz bu hakikat toplumunun umudu ve acısıdır...

Sezai Karakoç şiirinde tarih ve uygarlık sadece şiiri zenginleştiren donuk, ölü birer kültürel unsur değildirler. Şiir ve şair, bu uygarlıkla, bu tarihle çok canlı, organik, yapmacıksız bir şimdiki zaman yaşamaktadır. Bu şiirlerde Hızır'ı görmek, İsa'yı ve Musa'yı görmek, Şam'a ve Bağdat'a uğramak, oralarda Şems'i ve Cüneyd'i bulmak bizi hiç şaşırtmaz. Çünkü bütün bunlar Sezai Karakoç şiirinin kanlı-canlı, yaşayan kadrosuna dahildirler.

Osman Bayraktar, *Mavera Dergisi*, (Röportaj), Sayı: 119, Kasım 1986.

Fecir Devleti bir özlemdir, bir gelecektir, geçmişten geleceğe uzanan bir özlemdir...

Sezai Karakoç'ta her zaman için bir umut var, bir gelecek var, bir beklenti var. Yani Diriliş'in kendisi var. Çünkü her sabah bir fecirdir, her fecir bir yeniliktir, bir başlangıçtır ve gelecektir.

Ali Haydar Haksal, *Mavera Dergisi*, (Röportaj), Sayı: 119, Kasım 1986.

Hızır'la Kırk Saat, İslâm tarihine tutulan bir ayna niteliğindedir. Ya da çağdaş bir mevlid.. Ama yalnızca son Resulullahın doğumu ve teşrihi için değil, İslâm'ın doğuşu ya da Kur'an'la tamamlanışı üzerine yazılmış bir mevlid. İslâm'ın ilk tarihine, önceki resullere de göndermeler yaparak ilerleyen bir mevlid...

"Hızır'la Kırk Saat"ın tarihsel içeriği yanında *Taba'nın Kitabı*, şairin kendi çağına tuttuğu bir ayna, bir projektör ödevini üstlenmiştir. İslâm'ın zengin tarihsel mirasına sahip, çeşitli uygarlıklar yaşayıp sonunda yorgun ve yenik düşmüş bu uygarlığın bireylerine bir manifesto sunmaktadır sanki.

İzzettin Hanifi, *Kelime Dergisi*, Sayı: 14, Ağustos 1987.

Sezai Karakoç da 1962'ye (bilemediniz 1968'e) kadar İkinci Yeni'nin çağdaş ve çağcıl iki-üç şairinden biriydi. Ama şimdi ona artık "zamanımızın bir şairi" denmesi yerine oturtulması olur.

Ece Ayhan, *Güneş Gazetesi*, 17 Ekim 1987.

Sezai Karakoç'un *Ateş Dansı* tek başına okunabilir. Ama eser, O'nun ortaya koyduğu şiirler bütünü içinde değerlendirilmelidir. *Ateş Dansı*'nda, bir diyalogun varlığı okunuyor. Çetin sınavı aşmış şair, kendisindeki ikinci kişiyle giriştiği diyalogda dansla dua arasında görünüyor. Gözlem alanına girenlerle dansın yakınında, kendi varlığıyla dua katında. Bir deyiş haline dönüştürdüğü mısralara bakarsanız, şiir ertesi sözleri topluyor. O'nun varlığının öğrettiği bir şey var: Temsil etmek, göstermekten değerlidir.

Ebubekir Eroğlu, *Gergedan Dergisi*, Sayı: 8, Ekim 1987.

... Sezai Karakoç, marjinal olan ya da olmayan birçok şiir okuru için bilinmez bir şair. Ece Ayhan'ın da yazdığı gibi Sezai Karakoç, ikinci yeni'nin startını verenlerdendir. Başlangıçta Cemal Süreya ile kardeşlik gösteren bir şiiri yazdıysa da, (Cemal Süreya'nın ondan etkilendiği söylenir.) otuz yılda yayınladığı on şiir kitabının daha ikincisinde kendi kişiliğini koyar ve startını verdiği akımın izlekçiliğini bırakıp kendi şiirini yazar.

Sezai Karakoç, sonradan Diriliş adını alan (bence **İslâmi Diriliş**) şiir ve düşünce akımının öncülüğüne soyunur. Edebiyat tarihçilerimizin henüz adını koymadıkları bu akım, birbiri ardına birçok şair ve yazar kazandırır edebiyat hayatımıza. Cahit Zarifoğlu, Rasim Özdenören, Erdem Bayazıt, Akif İnan, Alâeddin Özdenören, İsmet Özel... Bu liste böyle uzar gider...

Sezai Karakoç'un geçtiğimiz günlerde yeni şiir kitabı *Ateş Dansı* yayımlandı. Karakoç, kendi şiirine bu kez Divan Edebiyatı'nı açıkça katıyor. Önceki kitaplarda her zaman bir alt motif olarak yer alan Divan Edebiyatı türlerinden gazelin denenmesi belki de bu açıkçalık konusunda soru işaretleri yaratıyor. Çünkü, Karakoç, imgelerle de olsa mesaj iletmeyi kendine görev edinmiş bir şair. Tüm kitaplarında açıkça görüldüğü gibi Karakoç mesaj iletmek gerekti mi, akan suları durduruyor, yani şiirden vazgeçiyor ve mesajını iletmeden edemiyor... *Ateş Dansı* da bu minval üzere bir kitap. Her şeye rağmen şiir tadı almak isteyenlere bu kitabı öneriyorum.

Metin Celâl, *Sanat Olayı Dergisi*, Sayı: 66, Kasım 1987.

Şu ise yalnızca Karakoç gibi şairlerin işi, nihayet şair ve düşünür bir kimlik taşımanın en üst limitini belirleyen sözcükler dökülür dudaklarının arasından: "Mecnunluğun batısında sallanan doğu."³

F. Sabit İlyasoğlu, *İlim ve Sanat Dergisi*, Sayı: 16, Aralık 1987.

Sezai Karakoç gerçekten de çok önemli bir şair (Bir bakıma Cemal Süreya'nın babasıdır bence). Garip bir biçimde o da hiçbir biçimde mülkiyete ilişmemiştir. Müslüman şairlerden sayılıyor. Elin değerse şiirlerine bakabilirsen sevinirim. Yani 'sıkı bir şiir'in öncülerindendi...

Ece Ayhan, Doğan Kemancı'ya yazdığı 29 Temmuz 1988 tarihli mektuptan.⁴

Sezai Karakoç şiirleriyle "bin mühürle mühürlü âhenkleri" derledikçe, şiiri üzerinde daha çok konuşulacak, daha çok düşünülecektir. Adından sıkça söz edilen "genç şairler" in yıllardır derlemeye çalıştıkları çiçeklere, "yeni bir usare" getiremedikleri bir sanat ortamında, "alın vahiy ve kıyamet günü ürpertisiyle aşıllı hikmetten yana olan şiir" in şairi Karakoç'u, *Diriliş*'te yeniden dirilen şiiri ve yeniden dirilen şiirle muştuluyorum. [*Alın yazısı Saati* için].

Nurettin Albayrak, *Tercüman Gazetesi*, 23 Ağustos 1988.

Diriliş deyince aklıma Mehmed Akif'in 'Ey dipdiri meyyit' tabiri gelir. Yani bir kısım insanlar tıbbi yönden diridir, canlıdır amma kültür, dava, gayret yönünden ölüye benzer. İşte Sezai Karakoç, 'dipdiri meyyit'leri diriltmek için ortaya atılmış bir kimsedir, kitapları ve dergisi bu yolda epeyce başarılı olmuştur...

Kısacası *Diriliş Dergisi* ve yayınları bir şahsiyete sahip. Ne dediğini, ne yapmak istediğini biliyor.

Hekimoğlu İsmail, *Zaman Gazetesi*, 5 Ekim 1988.

... Karakoç, bence, yaşama konumu olarak da tek ve benzersiz bir kişi. Tek ama, 1960'tan bu yana mukaddesatçı kesimde boy gösteren sanatçı ve yazarları en çok o etkilemiş. İsmet Özel bile yeni yöneliminde ilk onu aramıştı. Özdenören kardeşler Anadolu'ya Kafka yaratıkları salarken ondan ışık

³ *Ateş Dansı I* şiirinin son mısrası.

⁴ Mektup, "Poetika Ece Ayhan, Haz: Eren Barış, Ortadünya Yayıncılık, Ankara, 1. Baskı Ekim 2007, Sayfa: 180." kitabında yer almaktadır.

almışlardı. Cahit Zarifoğlu'nun büyük inanç içindeki küçük inançsızlıklarını Karakoç'tan sapma olarak düşünebiliriz...

Karakoç ise bir yerde inancının çılgını. Onunla delici bir ideolojiye ulaşmak ister. Bunun için her şeyi bilmesi gerektiği kanısındadır. İnancı hem silâhı, hem çocuğudur. Düşüncesini iyice soyut bölgelere götürür. Mantığını yitirir, bir başka mantık bulur...

Zaman zaman kaybeder. Ama rövanşı mutlaka alır.

Sultanahmet Camii'nin külliyesinde dergi çıkardı.

Öyle bir Müslüman ki Marx da bilir, Nietzsche de bilir, Rimbaud da bilir. Salvador Dali de sever. Nazım da okur.

Sıkışmış, sıkıştırılmış deha. Alçakgönülle katı yüksek uçuyor. Şemsiyesi yok.

Cemal Süreya, *İkibine Doğru Dergisi*, Sayı: 51, 11 Aralık 1988.

Sezai Karakoç'un denemeleri, kısaca, İslam sanatlarının tarihî ürünlerinden değil, prensiplerden hareket etmek ve bu prensipleri çağın şartlarında yeniden yorumlayarak modern bir şiir ortaya koymak şeklinde özetlenebilir...

Miraç'ta Hazreti Peygamber'in kılavuzu Cebrail, *İlahî Komedyâ'da* Dante'nin kılavuzu Romalı şair Virgilius, Cavidname'de ise *Mevlânâ'dır*. Sezai Karakoç'un *Hızır'la Kırk Saat*'inde ise kılavuz olarak karşımıza Hızır çıkıyor...

Hızır'la Kırk Saat'taki yolculuk tasavvufi boyutlar taşıyorsa da, *İlahî Komedyâ*, *Faust* ve *Cavidname*'deki gibi semavî bir yolculuk değildir. Şair Hızır'la birlikte, belirsiz bir mekanda ve geçmiş, şimdi, gelecek arasında kırk saat yolculuk etmekte ve her bölümde çeşitli meseleleri ele alarak içinde yaşadığı asıl çağa eleştiriler getirmektedir. *Kırk* rakamının mitolojik ve mistik anlamları göz önüne alınırsa, onun da tesadüfi olmadığı anlaşılacaktır...

Sezai Karakoç, eser verdiği kadar, eseri üzerinde düşünen bir şair olduğu için, gelenekle kurduğu bu sağlıklı ilişkinin tesadüf olmadığı rahatlıkla söylenebilir...

Büyük Doğu'nun Müslüman kimliği belirginleştikçe, Necip Fazıl'ın karizmatik şahsiyetinin ve güçlü şiirinin etkisiyle çevresinde toplanan şair ve yazarların büyük bir kısmı birer birer uzaklaşmaya başlamışlardır. Bununla beraber "*Kaldırımlar şairi*"nin *Büyük Doğu*'da attığı maya tutmuş ve bu mayanın kıvama erdiği ilk hamur, Sezai Karakoç'un şiiri ve düşüncesi olmuştur.

Sezai Karakoç, edebiyatımızın geçmişine yaslanarak, Tanzimat'la birlikte kesintiye uğrayan sürekliliği, tıpkı Yahya Kemal gibi, yeniden tesis amacındaydı. *Diriliş*'ten koparak gittikçe çoğalan dergiler etrafında kümelenildiğini gördüğümüz edebiyatçılarda ise, Necip Fazıl'da ve Sezai Karakoç'ta rastlamadığımız "*İslami Edebiyat*" iddiasının yanısıra, geleneğe karşı bir tavrın da geliştirildiği görülür. *Diriliş* sonrası dergilerin çok belirgin bir özellikleri de, gündemi tayin edememeleridir. Halbuki Necip Fazıl *Büyük Doğu*'da, Sezai Karakoç ise *Diriliş*'te kendi gündemlerini kendileri tayin etmişlerdir. Sezai Karakoç her ne kadar yeni kelimelere açıksa da, bu, şuurlu bir tavır alıştı, bir seçerek almadır.

Beşir Ayvazoğlu, *İslâm Estetiği ve İnsan*, Çağ Yayınları, 1989.

... O, *Mona Rosa*'yı dışta tutarsak ilk şiirlerinde İkinci Dünya Savaşı sonrası tüm dünyada yaşanan ve Türkiye'ye de yansıyan bunalımları sorgulayan, çağdaş Batı uygarlığını yargılayan bir şairidir. İnsanın ve insanî olanın yok edilmişliğine bir tepkidir onun şiiri. İlk şiirleri ne kadar simbolist öğelerle dolu olursa olsun temelde baz aldığı insandır. Sonraki şiirlerinde fizikötesi duygulara yönelmesi de bu temel kaygısının bir doğal sonucudur...

Mehmet Erdoğan, *Yeni Taşova Gazetesi*, Şubat 1989.

Sezai Karakoç, daha ilk şiirleriyle yazınsal ortamda ciddi bir ilgiyle karşılanırken, birçok kimsenin ortak beklentisi, Karakoç'un II. Yeni'nin güçlü şairi olarak Türkiye şiirinde yerini alacağıydı. Ne var ki, bu beklenti çok geçmeden Karakoç'un islâmî bir şiire yönelimiyle ortadan kalkar. İmajiner, sağlam yapılı ve ritmik şiirleriyle önem kazanan Karakoç, bu yöneliminin ardından Türkiye yazınsal ortamı tarafından elden geldiğince duyulmamaya, görülmemeye çalışılır... Sezai Karakoç, Anadolu'nun yanı sıra, ideolojik seçmesinin de gereği olarak dinlerin beşiği sayılan Ortadoğu'nun bir toplumlar mozayığı olan ortak kültürünü de şiirinde yansıtır...

Sezai Karakoç'un kültürel seçmesindeki özen ve kendine özgü tutarlılığı, onu diğer islâmî kimlikli şairlerden ayrırcı bir işlev görüyor. Batı uygarlığına karşı Doğu'yu önerirken yaptığı, Batı'yı bütünüyle yadsımak değildir. Batı'yı hâlâ bir "Haçlı Ordusu" olarak gören beylik yaklaşımdan uzak olduğu gibi, sanatsal kültürünün harcına Batı kültürünün temel taşlarını da katmayı unutmaz. Firdevsi ile Homeros'u, Mevlana ile Goethe'yi, Şeyh Galip ile Dante'yi çevresinde "ebedi iklim" de buluşturmayı dener.

Sonuç olarak Sezai Karakoç, ölmekte olan bir kültürün gözyaşı dökmek yerine –başarılı olacağı su götürse de– ona soluk aldırılmayı deneyen bir şairi olarak nitelenebilir.

Adnan Satıcı, *Broy Dergisi*, Sayı: 40-41, Şubat-Mart 1989.

Sezai Karakoç'un ilk yazmaya başladığı zaman, çağdaşı olan şairlerle dünyayı algılamak bakımından ortak noktaları bulunduğunu söyleyebiliriz. Ancak, eserini kurmak üzere, eserini bütünlemek üzere yola koyulmuş her şairde olduğu gibi o da şiirini, ayrı ve tek bir alan üzerinde geliştirdi. Daha doğrusu aradan otuz yıl geçtikten sonra, onun eserlerinin bütünü göz önüne aldığımız zaman başlangıçtaki ortaklıklarla birlikte şiirini ayrı ve tek bir yolda gerçekleştirdiğini, eserlerini kendine özgü bir yolda bütünlendiğini görüyoruz...

Perspektif olarak ve kültürel verilere açılmasıyla özellikle eski şiirimizin ruhundaki bereket, canlılık, günümüzdeki umut vadediciliği onun şiirinde hayat bulmuştur diyebiliriz.

Ebubekir Eroğlu, *Yaşasın Şiir Programı*, TRT İstanbul Radyosu, 5 Mayıs 1989.

Karakoç şiir üslubu bakımından, az çok İkinci Yeni'ye yakın sayılsa da, şiirinde işlediği temalar, inandığı değerler bakımından şiirimizde yeni ve değişik bir sestir. İslami düşünceyi modern şiirdeki gerçeküstülikle bağdaştırmakta, mistisizmden yararlanmakta, çarpıcı benzetme ve sembollerle, denmemiş, bağımsız şiirler yazmaktadır.

İlhan Geçer, *Cumhuriyet Döneminde Türk Şiiri*, Kültür Bakanlığı Yayını, 1990.

İkinci Yeni akımı şairleri ile biçimsel benzerlikler taşısa da şiirlerinin kaynakları itibarıyla bağımsız bir çizgi tutturduğu kabul edilen Sezai Karakoç, edebiyatımızın usta şairlerindedir. Fikir adamı olarak, İslâm kültürü ve medeniyetinin yeni bir canlanışla çağımızda gerçek yerini alması gerektiğini savunduğu düşünce eserleriyle kültür ve sanat hayatımızda oldukça verimli bir Diriliş ekolü oluşturdu.

İhsan Işık, *Yazarlar Sözlüğü*, Risale Yayınları, 1990.

Tek kelimeyle “mütevazı” olarak özetlenebilecek bir kişiliğe sahip olan Karakoç her türden gündelik hesap, çelişki, çatışma vs.den uzak kalmasını bildi. Bunun sonucu olarak Türkiye'deki sanat ve düşünce alanlarında geniş

bir saygınlığa ulaştı. Karakoç üretken bir kişi olmasına rağmen, yanlış anlatılmak ve anlaşılmaktan çekindiği, reklamdan hoşlanmadığı için röportaj önerilerinden hep uzak durdu, böylelikle layıkıyla tanınmadı...

Teorik olarak, gitgide anlamsızlaşan ve yozlaşan Türk siyasi yaşamına yeni bir soluk getirebilecek olan DİRİ-P, pratikte (maalesef) bunu gerçekleştirebilmeden hayli uzak görünüyor. Çünkü partinin maddi olanakları, rakiplerine kıyasla yok denecek kadar az. Öte yandan daha kuruluş aşamasında partiyi bir “fikir kulübü” olarak yaftalayan İslami kişi ve çevrelerin bu olanaksızlıkların giderilmesi yolunda çaba gösterecekleri, gösterecekleri bile bu yardımların Karakoç ve arkadaşları tarafından kabul edileceği kuşkulu...

Herkesin bol bol İslâm'dan söz edip, iş Türkiye'nin sorunlarına somut çözümler üretmeye geldiği zaman nedense dilsiz kesildiği (tabii ki istisnalar var) İslami kesim içerisinde, en azından 147 maddelik bir programa sahip olan DİRİ-P'in ayrıcalıklı bir yeri var.

Ruşen Çakır, *Ayet ve Slogan*, Metis Yayınları, 1990.

Onların şiiri [Cemal Süreya, Sezai Karakoç, Ece Ayhan], bu yüzden [şiirde, öyküde, kürsülerde yeni bir çizgi oluşturmaya yönelmeleri] bence bugün bile şiirimizin “aşılmamış ufkudur”. Modern kapitalistik sanayi toplumuna evrimlenmeyle birlikte yaşamaya başladığımız yabancılaşma sorunlarını ilk fark eden, ilk anlayabilen, buna ilk etkin yanıtı sanatın kendi estetik kriterlerini boşlamadan verebilen onlar olmuştur... Sezai Karakoç'un islâm mistisizmine yakınlığı içinde bile modernist bir tavır geliştirebilmesi, bence, üçünün de şair kimlikleri içinde, 1960'ların öncelerinden itibaren bizim toplumumuzda da insan için “dünyaya ve hayata tümlüklü bir gelenek içinde bakabilme” olanağının kalmadığını fark edebilmeleri sayesinde olmuştur...

Ünsal Oskay, *Hürriyet Gösteri Dergisi*, Sayı: 111, Şubat 1990.

Türk şiiri, geleneksel değerlerine yabancılaşmadan batı dünya görüşüne ve yaşama biçimine karşı asıl kimliğini Sezai Karakoç'la ortaya koyar. O, batı kültürü karşısında paniğe kapılmadan kendi dünya görüşüne ve kültürüne bağlanarak karşı-tavır almayı başarır. Dünyayı izlemek, batı şiirine açılmak, gerekirse ondan yararlanmak kendi bulunduğu yeri kavramak açısından bundan sonra önem kazanır. Batı kültürüne karşı aşâğılık kompleksine kapılmaz, aksine fiili bir tavır alır. Onu temelden sorgular ve yapmamız gerekenler doğrultusunda

tekliflerde bulunur. Bu yüzden Türk şiirini Sezai Karakoç'la Şeyh Galib'e bağlamak ve aradaki geleneğe sahip çıkma çabalarını da bunun bir oluşum süreci olarak değerlendirmek mümkün...

Mehmet Erdoğan, *Ayane Dergisi*, Sayı: 26, Şubat 1990.

Alınyazısı Saati'nde bir bölüm vardır ki şair burada artık, sesleneceği bir insan kalmamıştır da, gözlerini uyku tutmadığı o gecelerden birinde sabaha karşı sabah yıldızıyla konuşmaktadır. Bu bölümdeki şiirler, Mehmed Akif'in Bursa'nın Yunanlılarca işgali üzerine yazdığı ve bülbülle söyleştiği "Bülbül" şiirini hatırlatmaktadır. Büyük bir duygu coşkunluğunun, lirizmin sel gibi akıp gittiği bir şiir bölümüdür bu. Tekrar ve tekrar okunması gereken.

Osman Sarı, *Zaman Gazetesi*, 24 Mart 1990.

Onun şiiri Batı şiiri karşısında olduğu gibi, yan yana konulduğu zaman eski şiirimiz karşısında da bir durum kazanır. Karakoç'un şiirindeki "insan"la, bizim eski şiirimizin etrafında teşekkül ettiği insan tipi arasında ruhi bir akrabalık vardır. Bu noktadan başlayarak devam eden bir çözümleme bizi, *Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirinin küçük hacmi içinde bir mesnevi evreni genişliği taşıdığı düşüncesine ulaştırır. Adeta çekirdek halde bir mesnevidir bu şiir.

Âlim Kahraman, *Yönelişler Dergisi*, Sayı: 45, Nisan 1990.

Karakoç şiiri, İslâm Medeniyeti'nin geleneksel imaj ve motiflerinin çoğu zaman bir arkaplan oluşturduğu, geniş bir kültürel taban ve bilgi nüfûzunun izlerini taşıyan ve modern şiirin dokusuyla örülmüş, yeni bir üslupla dile getirilmiş büyük bir şiirdir. Fizikötesi düşüncesi, O'nda başlı başına bir atmosfer ve şiir atlası oluşturur. Zaten, Sezai Karakoç'u dönemi (II. Yeni) şairlerinin ilerisinde kılan en önemli fark, burada aranmalıdır.

İhsan Deniz, *Yönelişler Dergisi*, Sayı: 47, Haziran 1990.

Sezai Karakoç, ilkin, İkinci Yeni akımının öncüleri arasında yer alan iyi bir şair olarak ismini duyurmuş ve bu tarafıyla daha çok entelektüel/sol çevrelerde tanınmıştı. Daha sonraları *Diriliş Dergisi*'ni yayınlamaya başlayan Karakoç, 60'lı yıllarda ve 70'lerin ilk yarısında hem şiirleri hem de yazılarıyla edebiyata ve sanata meraklı genç kuşak üzerinde oldukça etkili olmuştu. Bugün

olgunluk çağını yaşayan birçok şair ve edebiyatçı üzerinde Karakoç'un doğrudan ve dolaylı etkisini belirtmek zorundayız...

Ahmet S. Ertürk, *Dünya ve İslâm Dergisi*, Sayı: 4, Güz 1990.

[Sezai Karakoç'un] Kültürel altyapısı bakımından daha geniş bir temelden geldiğini görürüz. Vardığı yer ise, sadece şair olmadığı, düşünce alanında da bir varlığa sahip olduğu yerdir. Modern şiirimizde, şairane içtenliğinden, özümsemiş eski kültürümüzün, dini duyarlıktaki sağlığın, hatta duanın müştereken çıkararak dallandığı ilk şair Sezai Karakoç oldu. Şiirimizi, Türk toplumunun içine girdiği zeminle sınırlı olarak değil, Türkçenin olduğu daha geniş bir süreç içinde arama arzu ve iradesini getirdi.

Ebubekir Eroğlu, *Yönelişler Dergisi*, Sayı: 52, Kasım 1990.

Daha başlangıçta zengin bir dağarcıkla Türk şiirine doğan Sezai Karakoç'un şiiri, hem malzeme hem de ifade konusunda uzun süredir zorlanan şiirimize bir nefes getirmiştir. İkinci yeni şairleriyle bir arada sayıldığı ilk şiirlerinde bile sesi diğerlerinden farklı şekilde rahattır...

Onun şiirinde daha çok beliren özellik çarpıcı mısradan çok şiirin bütününe kuşatan bir iklimdir... Yeni Türk şiirinde arayış hissi... belirleyici bir öge[dir]. Sezai Karakoç'un şiiri bu arayışlar için bir dönüm noktası, oluşumunu tamamlamış bir cevaptır.

Yılmaz Taşçıoğlu, *Yönelişler Dergisi*, Sayı: 53, Aralık 1990.

1991-2000

İlk şiirlerindeki mistik hava giderek yoğunlaşan Sezai Karakoç, yazılarıyla da İslamcı görüşün başlıca kuramcılarında oldu.

İslamcı, mistik düşünceyi modern şiir akımı öğeleriyle yansıtan, bu özelliğiyle İkinci Yeni şiiri içinde ve günümüz şiirinde özgün bir yeri olan şairdir.

Ataol Behramoğlu, *Büyük Türk Şiiri Antolojisi*, Sosyal Yayınlar, 1991.

Otuz yıl içinde verdiği şu kadar esere bakarak Karakoç'un şiirde, düşüncede, nesirde ve hikâyede de güçlü hem de verimli bir sanatkar olduğu görülür. Bu eserlerin hepsi (gazete fıkraları da dahil) son derece özenilmiş, emek verilmiş, derin bir kültür birikimini yansıtan eserlerdir. Hemen bütün türlerdeki eserleri aynı dünya görüşünü başka açılardan başka mecazlarla anlatarak birbirlerini bütünler. Doğu ve Batının şiir ve bilgilerini malzeme olarak kullanan bu şiir ve yazılar üslûpta ve inançta Karakoç'un fikir ve inancını sanki bir mecaz (imge) sağnağı altında belirleyen mozayik parçalarıdır...

Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Sayı: 212, Haziran 1991.

[Sezai Karakoç] şiirine ve diğer sanat eserlerine, iman, duygu ve fikir zemini olarak "DİRİLİŞ" terimini seçmiş bulunmakta; dirilişi sanatı ve ülküsünün gayesi, "kızılması" olarak kullanmaktadır... "Diriliş" adıyla dergi ve kitaplar çıkaran, onu hayatının şiirinin amacı haline getiren Karakoç, bu terimi hem (özel anlamda) "Rönesans" hem de daha derinliğine "Ba's ü Bâde'l Mevt" (ölümden sonra diriliş) anlamlarında kullanmaktadır. Daha samimi anlamda, Diriliş, "ancak insanlığın İslâm'da dirilişidir." Onun istediği hem sanatta, hem hayatta, hem de düşüncede aynı "diriliş ilhamıdır."

[*Hızır'la Kırk Saat*] bu tek konulu uzun şiir Hızır'ın rehberliği altında, dünyada hayret ve ibret verici şeylerin kuşbakışı anlatılış ve yorumudur. Hızır on binlerce yıllık zaman içinde, insanlığı Kur'an'ın gözüyle gören, eleştiren, kötülüklerden, zarardan, büyük ahlâksızlık ve kazalardan, haksızlık ve

yolsuzluklardan kendini sorumlu gören kurtarıcı varlıktır. Karakoç, bu kitapta, yüce dinlerin bakış açısından ve Kur'an ahlâkı yönünden çağımızı yarğulamaktadır. Hızır Sezai Karakoç'un bu yücelmiş şiirinde özellikle sorumluluk, acıma, sevgi, yoksullara yakınlık gibi çok geniş Müslümanlık nişaneleriyle donatılıp takdim olunmaktadır...

[Sezai Karakoç'un *Leylâ ile Mecnun*'u] Leylâ ve Mecnun efsanesinin yeni bir anlatılışı elbette değildir. Karakoç bu efsanenin eski yazılışlarından da faydalanarak, kendi yorumlarını, düşünce ve mecazlarını ileri sürmektedir. Nitekim eski efsanenin bazı kişileri ve motifleri ele alınmakta fakat onlardan, bambaşka sonuçlara varılmaktadır... Mecnun [bu şiirde], insanlara acıyan, esirlere acındıran, kılıcını sırlı ve sihirli kurtarışlar için kullanan bir destan kahramanı, bir mücahit kimliğinde görünmektedir... Ayrıca Mecnun'un Hızır gibi (Yahya ve İsa gibi) Hz. Muhammed'in geleceğini müjdeleyen bir veli gibi alındığını da... bu şiirde görmekteyiz.

Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Sayı: 213, Temmuz 1991.

Kırk küsur yıldır davasını eğilip bükmeden söyleyen dönemine "ayna" olmuş, yolumuzu aydınlatan "tarihte örneğine az rastlanır" namuslu bir adam olarak da görebiliriz onu...

Neler söylüyordu⁵ Sezai Karakoç. Millet diyor, medeniyet diyordu. Bir müjde olarak Afrika Ortak Pazarı'ndan bahsediyordu. Ben diyordu diğer parti liderleri gibi halkımızın çektiği hayat pahalılığından, enflasyondan bahsedebilirim ama onlar halkımız gibi yaşamıyorlar, biz halkımız gibi yaşıyoruz diyordu. Biz bir fikir partisiyiz, bir fikir partisinin bir "millet" partisine dönüşmesinin zor olduğunu fakat bunu gerçekleştirmek için çalışacaklarını söylüyordu. Bursa'nın manevi bir kent olduğunu belirtiyor, İsmail Hakkı Bursevî'den, *Ruhul Beyan*'dan bahsediyordu. Yaklaşık olarak 500-1000 kişinin izlediği miting, Orson Welles'in "ben bu kadar kalabalıkken, siz niçin bu kadar tenhasınız" sözünü hatırlatıyordu...

Erdal Büyükdenez, *İmza Dergisi*, Sayı: 30, Ağustos 1991.

Yakından bakıldığında, Sezai Karakoç'un şiirinde, ilk şiirlerinden itibaren, Necip Fazıl'ın "iç protoplazma" dediği, bütün şekli unsurların dışında bir

⁵ Sezai Karakoç'un Diriliş Partisi Genel Başkanı olarak Bursa Fomara Meydanı'nda 13 Temmuz 1991 günü yaptığı konuşma.

“remzi ve sırrı” bünyenin oluşma halinde olduğu hemen fark edilebilir. 1960 yılından sonra, özellikle “Köpük” şiiriyle günışığına çıkan bu oluşum, gerçekten İkinci Yeni şiirinden “iç protoplazma” bakımından bütünüyle bir kopuşu gösterir. Şair, böylece İslâm medeniyetinin kaynaklarına yönelmiş ve *Hızır'la Kırk Saat* ile *Taha'nın Kitabı*'nda bu oluşumun en yetkin örneklerini vermiştir...

Beşir Ayvazoğlu, *Türkiye Günlüğü Dergisi*, Sayı: 16, Güz 1991.

Milliyet Yayınevi'nde, pencereden bakıyorum. Yerebatan'a uzanan cadenin üzerinde bulunan şu karşiki binanın üst katında Sezai Karakoç oturuyor; ama işte orda. Ne tuhaf, bu kadar yakındayız da bin yılda bir görebiliyoruz birbirimizi. O da sokakta rastlarsak...

Sezai başka keyfiyet. Sezai'yi yazmak isterim. (sayfa: 202-203)

Bizim kuşağın ortaya çıktığı yıllarda başlıyor şair ressam arkadaşlığının bitmesi.

Birkaçımızda büyük resim tutkusu vardı. Boyuna albümler karıştırırdık. Sözelimi Edip Cansever'le ben. Sezai Karakoç, resme başka bir açıdan bakardı, ama bakardı. (Mülkiye Dergisi'nde onun Mona Roza'larını ben desenlemiştim, takma adım da, Charles Suarez, yani C. S.)... (sayfa: 331)

Cemal Süreya, 999. *Gün Üstü Kalsın*, Broy Yayınları, Ekim 1991.

İsrarla Yunus'un ekol adamı, hiçbir dar kadronun temsilcisi olmadığını belirten Karakoç, Yunus'la ilgili menkıbeleri, onlara mecazi anlamlar yükleyerek yorumlar. Çağdaş Türk aydınları içinde de bu yaklaşımıyla tektir.

Mustafa İsen, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: 1, Nisan 1992.

[*Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirinde] Ağustos Böceği, hem reddedilen, hem de yeniden kurulan iki dünyanın da ögesidir. Karakoç, bir başka şairin [La Fontaine], geleneksel olanı kendi içinde düzenleyerek ortaya koyduğu tabloda yepyeni bir kişilik çıkarır. Geleneksel olana yaslanan ilk şekil, şiir tamamlandığı zaman ölü bir maske, bir kabuk gibi yeni kişiliğin ayakları dibine düşer...

Ağustos Böceğinin sesinde, anlattıklarında “öte” vardır. Dünya cehennemine karşılık sesiyle cennetten bir vizyon canlandırmaya çalışmaktadır. Kendini buna adamıştır. O bir “uyarıcı ve muştucu”dur.

Ağustos Böceğinin temsil ettiği insan, ufkuna veli veya peygamberi koyduğumuz zaman kavrayabileceğimiz bir kahramandır. Yaptığı işle o kadar bütünleşmiştir ki, bütün saffetiyle, lekesiz bir ayna gibi pırl pırl olan ruhuyla orta yerdedir...

Âlim Kahraman, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: (24)+5 Ağustos 1992.

Evet, farklı hayatlarımız var. Ama İslâmın “manevi” ikliminde yaşamayı isteyen ve “zındığı” oraya çağıran Sezai Karakoç'un şiirinin benim şiirimle **konuştuğunu**, benim ya da öteki ateistlerin zındık şiirinin de Karakoç'un göndermeler evrenine **sızdığını** (elbet eleştirilerek) ve gerçek anlamda bir kültürel çevre'nin (ufkun) ancak bu **heterojenlik** dolayısıyla varolabileceğini düşünüyorum. Farklı bir hayat, böylesi bir durumda **anamlı** olabilir. Karşıtlığın, tepkinin, itirazın olmadığı durumda, olsa olsa **tekdüzelikten**, düşünsel ve imgesel **kısırlıktan** söz edilebilir...

Ahmet Oktay, *Milliyet Gazetesi*, 24 Ekim 1992.

[*Hızır'la Kırk Saat*'in Arapçaya çevrilmesi ve Mısır'da yayımlanması üzerine] Sezai Karakoç, geçmiş zamanlarda görülen şairler gibi sadece duyan, hissedilen ve aktaran bir şair değildir. Aynı zamanda mütefekkir bir şairdir de... O bütün doğurganlığını, İslâm Medeniyeti'nin buhranlarının ortaya konması ve çözümünü, sebeplerinin teşhisi ve halihazır durumunun tam manasıyla gözetilmesi uğruna sarfetmiş bir insandır. Onun hareketi geleceğe dönük olan ve İslâmın hakiki dirilişini hedefleyen bir harekettir ki bunun faydası ve hayrı Müslümanlara ve (hatta) bütün dünyaya yöneliktir.

Etkili, eşsiz ve belâğ bir divan... Bu divanda, birbirinin içine geçmiş tasvirler sanki genişleyip yayılan derin fikirlerle beraber bir yücelik içinde yan yadır. Kitap asıl etkisini bundan sonra gösterecektir.

Ahmed Behçet, *El-Ehrâm Gazetesi*, 7 Ocak 1993.

Diriliş sadece bir dergi değildi. Bir dergi olarak bile, etkisi yayınlandığı sürelerle sınırlı kalamadı. Diriliş, şiir, düşünce, davranış başta olmak üzere hayatın bütün alanlarında etkili olduğu bir kuşak yetiştirmiştir. Her kuşaktan insanlar üzerinde değişik etkilere sahip olmuştur.

Ebubekir Eroğlu, *Zaman Gazetesi*, 12 Mart 1993.

Sezai Karakoç'un şiiri, bana öyle geliyor ki, bir inanç arayışının şiiri değil. Tinsel bunalımın öğelerine raslarız raslamasına, ama kulağımıza gelen fer-yat, kararsızlıktan ve umutsuzluktan çok inanca olan güvenden doğmuş gibidir. Kendisine kısılmama talih bahşedilmiş ses her yandan yankılanıp durur: İnanın, inanın, inanın.

Ahmet Oktay, *Hürriyet Gösteri Dergisi*, Sayı: 150, Mayıs 1993.

Sezai Karakoç'un da *Leylâ ile Mecnun*'u var. Fakat o çağı okurken insan bu çağı da bulabilir içinde. Leylâ ve Mecnun'un çağdaş gözle yorumlanması. Üstün bir söyleyiş... Böylelikle Leylâ ve Mecnun hikâyesinin hiç eskimeyeceği ve daha birçok yazara şaire kaynak olacağı anlaşılıyor. Sezai Karakoç'un Mecnun'u "cevr ü cefa" ya karşılık ümidi dokur, inancın ışığını sepeler şiirine.

Sevinç Çokum, *Türkiye Gazetesi*, 22 Temmuz 1993.

Sezai Karakoç şiiri bir magnum opustur. Batı dışında doğmuş, kendi kültür ve uygarlığında, onu da doğurmuş olan islâmda doğuş sebebini bulmuş, klasik modern olanın hayranlık verici bir meczî olan yeni bir şiirdir. Çağdaş islâm edebiyatında ise İkbâl'den sonra ikinci büyük şiir yapısı Sezai Karakoç'ta söylemini, şiir dili içinde bulmuştur.

Kâmil Eşfak Berki, *Kayıtlar Dergisi*, Sayı: 36, Ekim 1993.

Aydın, şair, incelemeci, düşünce adamı, edebiyat kuramcısı ve nihayet politikacı... Bu kimliklerden hangisi daha Sezai Karakoç?...

Sıraladığımız kimliklerin tümünün ortak paydasındadır Sezai Karakoç. Bu ortak paydada duran en önemli unsur da İslam imanıdır. Ancak bu iman Sezai Bey'de "Diriliş Tezi" olarak tezahür etmektedir... Esasen "Diriliş Tezi", temelde maddeciliğe kökten bir red ile başlamıştır. Bu reddedişin boyutları salt diyalektik materyalizmle sınırlı değildir. Diyalektik maddeciliğin alt yapısında bulunan batı düşüncesinin maddeyi ön plana alan yaklaşımını da reddeder Karakoç...

Ali Günvar, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

Sezai Karakoç'un şiiri, Necip Fazıl'ın "Mutlak Hakikati Arama" işi olarak belirttiği çizginin, Diriliş Halkasında yeni ve genişletilmiş bir devamıdır,

tarihi-sosyolojik tesbitleriyle Medeniyet Perspektifini edebiyatımıza getirmiş ilk ve güçlü bir ses olarak.

Yüksel Peker, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

Bu şiir hem medeniyetimizin şiir unsurlarını ve üstünlüğünü taşır, hem de modern şiirin bütün unsurlarını. Şiir medeniyetimizin en temel ve asıl sesidir bu. Şiirin bütün estetik imkanları bu şiirde mevcuttur. Şiirdeki ritm başladığı ses tonuyla yükselir ve doruğa ulaşır... Biz; bölünmez bir şairin, bir anenin, bir çeşmenin suyuna tutunuyoruz. O'nunla bu çağı bir başka algılıyor ve anlıyoruz ve anlamaya çalışıyoruz. Yaptığımız budur.

Ali Haydar Haksal, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

"Taha'nın Kitabı"... yalnızca bir şiir metni olmaktan öte, 'destan' özellikleri göstermektedir. Bunun, bence iki nedeni vardır: İfade şiirseldir ve anlatılanlar, belli bir uygarlığın oluşturduğu olağanüstü bir atmosferde geçmektedir. Aynı durumu şöyle ifade etmek de mümkündür: Bir uygarlık için hayati önemdeki olaylar, şiirin sihirli dünyasına taşınarak verilmektedir...

Mehmet Kahraman, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

Karakoç'un [*Leylâ ile Mecnun* kitabında] hikâyeyi bitirişi de öncekilerden [*Leylâ ile Mecnun*'un diğer şairleri] farklıdır. Eserin sonunda Mecnun da, Leylâ da, Tanrı'nın hakikatine ermekle kalmaz, bir ışığa dönüşürler. Bu yorum, şairin aşkı işlediği olgunlukla pekişir. Çünkü ona göre, Leylâ ile Mecnun'un ölümleri bir ölüm değil, bir "diriliş"tir. "Faninin sonsuzla barışması", ölüm adına "ölüm maskesini takınması"dır. "Sonbahar değil ilkbahardır." Gönüllerdeki kızgın ateşin ışığa, yıldıza ve şimşeye dönüşmesidir.

Mehmet Törenek, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

1960'tan sonraki şiirimizin en kalın çizgisi Sezai Karakoç'un tutturduğu yol üzerinde mesafe almıştır... Sezai Karakoç'un şiirimizde gerçekten çok etkileyici bir özelliği oldu. Sezai Karakoç'un bu özelliği neydi? Sezai Karakoç'la birlikte şiirimize, adeta yeni bir ufuk girdi. Bu ufuk islamdı. Diyeceksiniz,

ondan önceki kuşaklarda yok muydu? Vardı, ama değişik biçimde vardı. Üstad Necip Fazıl'da, Akif'de rastladığımız İslami yaklaşım Sezai Karakoç'ta çok daha değişik biçimde ifadesini buldu. Şimdi, diyebilirsiniz ki Sezai Karakoç beynelislam bir şair. Onunla birlikte bizim şiirimize ilk defa olarak İslam coğrafyası girmiştir. Sezai Karakoç Mekke'yi, Medine'yi soktu şiirimize, Bağdat'ı, İskenderiye'yi, İstanbul'u soktu. Yani, İslam coğrafyasının bütünlüğü ve İslam milletinin coğrafyası şiirimizde yer aldı... o beynelislam kavrayış, Sezai Karakoç'la başlamıştır. [Örneğin daha önce] coğrafya olarak öncelikle Anadolu vardır [Necip Fazıl'da]. Sezai Karakoç'la birlikte bu değişti. Bir şey daha değişti Sezai Karakoç'la birlikte: İslam mistisizması bütün boyutlarıyla hem de çağdaş bir yaklaşımla Türk şiirine girdi. İslam mistisizması deyince elbette aklınıza Yunus gelecek. Elbette Mevlana gelecek veya Kuddusi gelecek Niyazi gelecek falan. Bunlar da yok değil. Ama Sezai Karakoç'ta batı mistisizmasını da tanımış bir adamın adeta yeni bir mistik ufuk yakalayış özelliği ile birlikte çok daha derinlikli ve hiç klasik söyleme düşmeyen bir ifadeye bürünmüştür. Burada bu İslam mistisizmasıyla İslamı özdeşleştirme arasındaki farka dikkatinizi çekmek isterim. Akif Ersoy da bir İslam şairiydi, ama onda hiçbir mistik unsura rastlayamazsınız. Üstad Necip Fazıl'da da gayet yoğun bir mistik muhteva vardır, ama Üstad'ın mistisizması, Batı mistisizmasını çok iyi tanıyan bir entelektüelin İslam mistiğini ifadelendirme çabası şeklinde görülür. Sezai Karakoç'un mistisizması İslamın klasik mistik anlayışı ile hem örtüşür, hem özdeştir, hem çağdaş batılı mistik sanatçıların anlayışına da oldukça yakın çıkar.

Akif İnan, *Yedi İklim Dergisi* (Röportaj) (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

Sezai Karakoç'un şiiri... geleneğin bizatihi doğru çizgisi içinde, bugünden yarına uzanan bir kapsamdadır. Çağın söyleminde O'nun getirdiği birikim, yeninin ortaya konuluşudur. Kendinden önceki yapının dışında ama özü dışlamadan, yeni, yepyeni bir biçimde özü tanımlamaktadır. Bir bakıma gelenekten kazanılması gereken de budur. Açılmış bir yolda ilerlemek değil, yolun kendisi olacak yeni bir yol açmak, fakat yol kayrasından da ayrılmadan bunu yapabilmektir aslolan. Bütün yönleriyle ilk kez Sezai Karakoç tarafından gerçekleştirilen böyle bir temsildeki şiir, insanımızın, coğrafyamızın, dünyamızın, mümince bir havayı soluyuşun eseridir...

Seyfettin Ünlü, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 44-45, Kasım-Aralık 1993.

İslami düşünce ve o çevredeki şiir ve edebiyat akımları içinde 1960 yılından beri merkezi bir konumu bulunan Sezai Karakoç... [şiirler yayımlandı], çeşitli şiir tartışmalarına katıldı; yeni şiir dilinin oluşmasına katkıda bulundu. Orhan Veli kuşağının yoğun biçimde eleştirildiği sırada Sezai Karakoç'un ilgisi Mehmed Akif, Yahya Kemal ve Necip Fazıl üzerinde yoğunlaştı. Sezai Karakoç'un şiirlerinde, başlangıçta varoluşçu felsefeden kaynaklanan kavramlar belirleyici oldu; daha sonra klasik İslam kültürü ve tasavvuf dünyasından gelen etkilerle şiiri açılım kazandı.

Önceleri "anne", "çocuk", "sevgi", "ölüm" vb. gibi imgeler çerçevesinde odaklanan şiiri, zamanla geçmişteki İslam uygarlığının ürünlerine uzanan ve oradan beslenen bir içerik kazandı. *Hızır'la Kırk Saat* (1967), *Taha'nın Kitabı* (1968) ve *Gül Mustusu* (1969) adlarını taşıyan kitaplarında, İslam uygarlığından imgeler devşirdi; epik şiire yöneldi: Leyla ile Mecnun konusunu, kendi yorumuyla yeniden yazdı (1981).

Sezai Karakoç'un şiirindeki metafizik yaklaşım, hikâyelerinin (*Meydan Ortaya Çıktığında*-1979) ve kısa oyunlarının en belirgin niteliğidir...

Eski Türk uygarlığına ait değerlerin ışığında çağdaş bir kimlik oluşturma amacını taşıyan diriliş, aynı zamanda Batı dünyası ile bütünleşme sürecindeki düşünsel değişimlerin eleştirisini de içermektedir...

Şiirleri ve görüşleri özellikle İslamcı çevrede etkili oldu. 1970'li yıllardan sonraki İslamcı siyasi hareketin yönetici kadrosu onun görüşleri ve yorumları dışında bir yol izledi...

Yusuf Çotuksöken, *Théma Larousse*, Cilt: 6, Milliyet Gazetesi Yayınları, 1993-1994.

Sezai Karakoç'un "Edebiyat" çizgisi, İslami alanda bir derinleşmeyi, irdeleyip sorgulamayı da gündeme getirdi. "Diriliş" ve "Edebiyat" çevresi, özellikle kültürel mirasları uğruna arayış içine girerek, tasavvufi metinlerin incelenmesinden tutun da belli düşüncelerin eleştirisine uzanan bir yelpazede fikir yürütüyorlardı. Sezai Karakoç'un önemi, arayış içinde olan İslami kesimi, yaşadığı çevrenin düşünsel, siyasal ve toplumsal sorunlarına karşı duyarlı kılmasında yatar.

Faik Bulut, *İslami Örgütler*, Tümm zamanlar Yayıncılık, 1994, İstanbul, Sayfa: 691, 716-717.

Diriliş'teki görüş ve düşünceler muhtevalarını Sezai Karakoç'un kendi imzası ve takma adlarla yazdığı yazılarda bulmuştur. Aynı doğrultudaki görüşler, edebiyatın şiir, hikâye ve deneme türündeki örnekleriyle *Diriliş* çevresinde yeni bir anlayış doğurmuş, genç şair ve yazarların yayımlanan çalışmaları aynı inanç ve anlayış doğrultusundaki filizlenmenin örnekleri olmuştur...

Diriliş'te savunulan düşünceler hem resmî kültür siyasetiyle hem de Marksizm gibi Batı kökenli muhalif düşüncelerle bağdaşmayan bir tarzda gelişti. Bundan dolayı her iki kesim tarafından da tepkiyle karşılanan dergi, yayımına ara verildiği zamanlarda bile, özellikle düşünce ve edebiyat alanlarında kesintisiz ve etkili bir fonksiyona sahip oldu. Kendisi dışındaki edebî anlayışları, yazarları ve dergileri de etkiledi.

Ebubekir Eroğlu, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 9, 1994.

Günümüzün büyük fikir, sanat ve siyaset adamı Sezai Karakoç'un formüle ettiği bu kavram [Diriliş] özgündür, çünkü esas itibarıyla islâmın kutsal metni ve tarihî uygulamalarının özünden çıkarılmıştır. Çağdaştır, çünkü yirminci yüzyıla damgasını vurmuş olan iki değişme teorisiyle hesaplaşma içindedir [bu teoriler evrim ve devrim teorileridir]...

Evrimci oportünizmden devrimci maceracılığa kadar uzanabilecek marazî ruh hallerinden ve bunların kötü sonuçlarından sakınabilmenin en emin yolu Diriliş mantığı ve ahlâkıdır. Bu mantık ve ahlâkın ilkeleri saf anlamıyla islâmdadır... Evrim olgusu ve devrim serüveni içindeki değişme, Diriliş imkânına zemin hazırladığı ölçüde bir kıymete sahiptir. Diriliş ise değişmenin asıl radikal şekli, hatta belki müeyyidesidir...

İlhan Kutluer, *İzlenim Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994.

Bizde başından beri Ortadoğu ve dünyadaki çatışmalara, yalnız çatışmalara da değil tüm toplumsal ve siyasi gelişmelere uygarlık ekseninde yorumlar getiren... bunu şiirleriyle, denemeleriyle, öyküleriyle otuz şu kadar yıldır yapan [Sezai Karakoç'tur]. O, Cezayir bağımsızlık savaşını, Körfezi, Balkanları, Asya'yı, Afrika'yı hep uygarlık açısından değerlendirdi. Hep dünya çapında düşündü. Tarihi bize bugünün ayrılmaz bir parçası olarak sundu. Hep kalıcı olanı, değişmeyen prensipleri gözledi. Arşivlerde eşelenen ve ağaçlardan ormanı görmeyen akademisyenlerin fark edemediği değişmezleri, bir şair ve düşünür sezgisıyla bulup çıkardı, bize geçmişin ve geleceğin ipuçlarını duyumsattı.

Bunlarsız çuval çuval belgenin bir sonuca götürmeyeceğini gösterdi. Yol gösterici bir rol üstlendi. Güncelin içinde kaybolmadı. Bunları yaparken resmi bir politikayı meşrulaştırma veya kendine bir yer sağlama gayretinde değildi. Dikkatli Türk okuyucusu uygarlıklar çatışması olayını çok önceden duymuş olmalıydı. Kuşkusuz Huntington'da olduğu gibi sığ, güncel ve oportünist bir yorumla değil. Zamanla, mekanla, hatta ilahi dinin son formuyla bile sınırlı değil. Peygamberler zaten bu gerçeği hak ve batıl çatışması olarak vurgulaya gelmişti. Çağdaş bir düşünür olarak Karakoç, bütün zamanları içine alan perspektifiyle öncesi ve sonrasıyla uygarlık sorununu irdeleyip duruyor... Sezai Karakoç ortada gerekli belirtiler yokken, ya da öyle görünürken, herkesin ulusal boyutlarda açıklayıp geçtiği çatışmaları bir uygarlık krizi olarak değerlendirdi. Sezai Karakoç bütün bir islâm dünyasını kucaklayan sesiyle uyarıda bulunuyor ve insanımızı hayat damarlarına sahip çıkmaya çağırıyor. Korkuyu ve ümidi kuşanan sesi gündelik gürültüler arasında insanımıza ulaşacak bir yol arıyor.

Kemal Kahraman, *İzlenim Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994.

Sezai Karakoç, düşmüş olan insanımızı ayağa kaldırıp yüksek bir seviyeye çıkarmaya çalışan bir toplum kahramanıdır. Onun yaşadığı hayat adanmış bir hayattır. Ortaya koyduğu insan örneği, temsil edici gücüyle iki önemli olguya sürekli olarak işaret edip durmaktadır. Bunlardan birincisi kaybedilmiş olan medeniyetimizin dünyasıdır. İkincisi Milletimizin büyük bütünlüğüdür. Sezai Karakoç, toplumumuzun, değerini henüz gerçek boyutları içinde kavrayamadığı, fakat onun başlattığı büyük bir çığırın etkilerini derin bir yer altı sarsıntısı gibi içten içe yaşadığı, çok uzun zaman dilimleri içinde ortaya çıkabilen kişiliklerden biridir. Onun çağrısı, insanımızın kendi benliğini bulması yolunda yapılmış bir yeniden varolma çağrısıdır.

Âlim Kahraman, *İzlenim Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994.

Sezai Karakoç'un dış politika yazılarında en belirgin olarak ortaya çıkan şey, onun yaklaşımının her hal ve durumda bir tarih ve medeniyet perspektifine dayandığı ve bir tarih ve medeniyet perspektifini yansıttığıdır. Bununla bağlantılı olarak, aynı inancı paylaşan toplumların kader birliği etmesi gereğinin vurgulanması da bir başka ana motiftir... Sezai Karakoç'un dış politikaya bakışında önemli yeri olduğunu ve onun görüşünü diğer siyasî görüş sahiplerinden önemli bir biçimde farklı kıldığını sandığım bir yanı sıra onun Misak-ı Milli hudutlarını "silâh zoruyla kabul ettirilmiş asgarî hudutlar"

olarak düşünmesidir... Dış politika da diğer politikalar gibi bir tarih medeniyet perspektifine mayalanmalıdır. Büyük devlet olmanın ön şartıdır bu. Sezai Karakoç'un altını özenle çizdiği gerçek işte bu. Seksen yıldır statükoyu korumak ve günü kurtarmak isteyen politikacıların anlamadığı ya da benimsemediği şey de bu.

Y. Selman [Yusuf Yazar], *İzlenim Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994.

Diriliş Partisi'nin programında düşünce standardı dikkati çeker. Yönetim için öngörülen prensipler uzun bir dava hayatının çilesinde doğmuş bir bakış açısının ürünleridir... Sezai Karakoç'un Diriliş Öğretisinde 1988'den sonra bir düşünce ortamına daha geçilmiştir. 1983'den itibaren yoğunluk kazanmaya başlamış olan "medeniyet perspektifi" içinde olgu ve olaylara yaklaşımları ile, Batının ve Uzak Doğu'nun İslâm dünyası üzerindeki emellerini, Türkiye'nin Ortadoğu'daki konumunu, İslâm dünyasının genel durumunu, bölgesel özelliklerini ele alan yorumlarıyla Sezai Karakoç bizde siyaset düşüncesi veya politika tefekkürü denebilecek bir yönü fikir hayatımıza kazandırmıştır.

K. Eşfak Berki, *İzlenim Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994.

Şu sıralarda en çok neyi özlüyorum biliyor musunuz? Cevabını hemen vereyim: **Bizim yetiştiğimiz dönemlerde tahlillerinden müthiş yararlandığımız Sezai Karakoç'un yazılarını...** En depreştiği zamanlarda, özlemimi, "Sütun"un tesadüfen açtığım sayfalarında gezinerek gideriyorum... Şimdilerde, **Diriliş Partisi Genel Başkanı** sıfatıyla, kamuoyunu, en acil gördüğü konularda aydınlatmak amacıyla bildiriler yayınlamakla yetiniyor Sezai Bey. Ancak, yayınladığı bildiriler, medyanın ilgisizliği yüzünden, muhatabı olan millete gerektiği biçimde yansımıyor pek. Açık söyleyeyim: Millettin kaybı büyük...

Tâhâ Kıvanç [Fehmi Kuru], *Zaman Gazetesi*, 24 Ekim 1994.

Diriliş Partisi Genel Başkanı Sayın Sezai Karakoç, "Aydın!.. Aydın!.. Aydın!.." diye feryat etmektedir. Çünkü o bir milleti aydınların yönettiğini, yönlendirdiğini gayet iyi bilmektedir... Yayınladığı bildiriye okuyunca boş kafayla siyaset yapmanın havanda su dövmeye benzediğini çarpıcı bir şekilde anlıyoruz. Dünya siyasetindeki yerimizi tayin etmek, tarihimizi ve Batı'nın tarihini

iyi bilmek, değişik medeniyetlerimizi tahlil edebilmekle mümkündür... Sezai Karakoç çapında insanlar bir Batı ülkesinde yetişirse, medya onu halkla yüz yüze getirmeyi, fikirleriyle kalabalıkları yoğurmayı millî ve insanî görev bilir. Ama bizim tirajı yüksek basınımız, ülkemizin gündeminin tayininde etkili olan televizyonlarımız, ondan söz etmemeyi prensip haline getirmişlerdir. Değişik sebeplerden kaynaklanan bu durum milletimizin Sezai Karakoç'tan istifade etmesini engellemektedir. Fakat o yılmıyor, bir kişiye daha sesini duyurmak, bir ruhu daha alevlendirmek için her vasıtaya başvuruyor. Elbette bu gayret soylu bir ızdırabın ifadesidir; bedeli de bir ömürdür. Bu toprağın çoğu olarak ona ne kadar şükran hisleri beslesek azdır.

Mehmed Niyazi, *Zaman Gazetesi*, 8 Kasım 1994.

[*Kapalı Çarşı* şiiri] Sezai Karakoç'da dünyevi ile semai çağrışımlar tablosundan oluşan bir imge dünyası... [Bu şiir] politikadan bireysel duyarlıklara kadar bütün bir yaşamdır... Karakoç, Kapalı Çarşı'yı bir dünya görüşü doğrultusunda yeniden kurmuştur...

Karakoç, Kapalı Çarşı'nın karmaşık yapısında söylemek istediği her şeyi bir simgeyle karşılamak istemiştir... Geniş bir yorumla Kapalı Çarşı bir simgedir, bütün düşüncelerini, tavrını, kinini ve huzurunu burada şiirleştirmiştir... Kapalı Çarşı bir metafordur Sezai Karakoç için.

Doğan Hızlan, *Nar Dergisi*, Sayı: 1, Ocak-Şubat 1995.

Yazılarında yaşanan İslâmî oluşumla ilgili olarak "İslâm Tezi" "İslâm Düşünce İdeali" "İslâm Dirilişi" "İslâm Birliği Tezi" gibi farklı kavramlar kullanan Karakoç, İslâm âleminde ve Türkiye'de, kendinden önce ve kendi döneminde, yapılmış ve yapılmakta olan çalışmaları temyiz süzgecinden geçirerek bir ayıklamaya tâbi tutmuştur. Ancak onları dışlamamış, farklı zemin ve zamanlarda, değişik şahıs veya gruplar tarafından gösterilmiş gayretleri güçlü ve verimli olduğu yönüyle ele almış; bunları yoğurup yeni bir anlam içinde "Diriliş" kavramıyla, adlandırdığı kendi büyük bütününü ortaya koymuştur.

Sezai Karakoç tarafından ortaya konulan Diriliş Tezi'nin iki temel özelliği İslâmî "İslâm Medeniyeti" bütünlüğü içinde ele alması ve İslâmî dirilişin dinamosu olarak aydınları görmesidir.

Âlim Kahraman, *İzlenim Dergisi*, Sayı: 19, Mart 1995.

[*Gül Muştusu*'ndaki] dizeleriyle, güllü siyasi bir nitelikle, insani-İslami dirilişin simgesi olarak yücelttiği gibi, aynı zamanda kendinden önce gül konusunda oluşan yerli anlayışları birleştirmiş ve modern çağa karşı geçerli bir estetik yönelişle, İslami anlamda bir direnişten kaynaklanan diriliş olgusunun özgün bir tespitini gül aracılığıyla yapmıştır.

Ömer Lekesiz, *Çizgi Sanatında Dil ve Mesaj*, Yedigecekitapları Yayını, Nisan 1995.

[Sezai Karakoç], yaşayan Türkçe'nin en önemli birkaç şairinden ve kaynağından biri[dir].

Ece Ayhan, *Aynalı Denemeler*, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Nisan 1995.

Bir "Sezai Karakoç Şiiri" değildir onunki. Bir çok şair gibi kendi şiirini kurmak yerine, medeniyetimizin şiirini ihya etmeyi denemiş ve başarmıştır Sezai Karakoç. Ve düşünce. Sezai Karakoç'un "Diriliş" ana başlığı altında geliştirip sunduğu tez, müslümanların Yirminci Yüzyıl'da geliştirmeyi başardıkları başlıca tezlerden biridir. Türkiye'de islâm siyasi düşüncesinin ulusallıktan evrenselliğe geçişinde, Müslümanların zihnindeki "kurtuluş" haritasının Misak-ı Milli sınırlarını aşmasında, Diriliş'in büyük payı vardır.

Yusuf Ziya Cömert, *Yeni Şafak Gazetesi*, 23 Nisan 1995.

Yazının gücünü, bir kalemin nelere yettiğini ilk kez anlıyordum. Ben bir cephe, en uç siperde unutulmuş bir askerdim ve sanki onun kitapları bana ulaştırılmış birer telgraftı. Evet bu böyleydi...

Her mektup bir ayrılığın simgesidir, mektup okuyan uzaklardadır, yazı ayrılıktır. Karakoç da ayrı düşmüşlerin, koparılmışların yazarıdır. Gurbeti sılaya döndürmek için yazar o. Yolda kalmışları toplar. Hangi coğrafyada olursanız olun fark etmez, çeker götürür sizi. Arkanıza bakmanıza izin vermez.

Karakoç'un kristalize anlatımıyla dünyayı yeniden yorumlamak, bir kâbusun muştulu bir rüyaya evrilmesidir. O, her kitabında usta bir cerrah gibi sinir uçlarıyla oynar. 'Künhüne varmak' deyimine denk düşen bir mace-radır Karakoç'u okumak.

Ömer Şahin, *Yeni Şafak Gazetesi*, 23 Nisan 1995.

Aklın ve bilimin egemenlik alanında boy veren batıl itikatların belirlediği bir ortamda Sezai Karakoç'un diriliş tezi, kültür ve sanat dünyasında yeni bir dönemece işaret eder. Öyle ki Sezai Karakoç, nesli içinde ve muakipleri nezdinde bir merkez konumuna gelir...

Çağdaşları arasında, Sezai Karakoç'un eserlerine bakıldığında kültürel donanım bakımından daha geniş temelden geldiği, dinî duyarlıktaki saflığı yakaladığı ve Türkçe'nin tarihsel birikimini çok iyi değerlendirdiği görülür...

Yaşanılan kültür ve zihniyet değişmelerine rağmen klasik şiiri aynen devam ettirmek isteyenler "mahpus oldukları daire içerisinde" kalmışlardır. Karakoç ise Batı şiirini ve Türk şiirinin ulaştığı merhaleyi iyi değerlendirerek, şiir geleneğimize yeni bir hayat aşılacaktır.

Muhsin Macit, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: 66, Eylül 1995.

Üstad Sezai Karakoç, eserleriyle 40 yıldır mayalandırdığı İslâm Diriliş İdealini, şimdi bir siyasi parti lideri olarak kitlelere ulaştırmaya çalışıyor... Bir polemik ustası değil, her gün parlamentoda ve dışarıda dinlediğimiz politik beyanatlara benzemiyor söyledikleri. Bir düşünür konuşuyor. Medeniyetler tarihinden, dinler tarihine kadar, ... son derece geniş bir çerçevede üzerinde bir konuşma...

Israrla her konuyu döne döne medeniyetimizin, İslâm'ın dirilişine getiriyor. Medeniyet tanımında Toynbee'den Sorokin'e kadar medeniyet tarihçilerinin düşüncelerini özetliyor ve kendi medeniyet tanımını İslâm'la özdeşleştiriyor...

Ali Şahin, *Yeni Şafak Gazetesi*, 7 Kasım 1995.

İşte bu şiiri [*Taha'nın Kitabı*] güzel gösteren içindeki hayalin hakikate yakınlığıdır... Sözün anlama hizmet ettiği bu dilde Taha, teşbihe revnak veren incelikli bir söyleyişe ulaşmıştır...

Sezai Karakoç, tertemiz bir kimlikle yaşamayı seçti. Tutarlı bir çizgiyi yeğledi. İnsanların ilgilerinden çok Rızayı mesele yaptı...

Bu endişeyle yola çıkmıştı Sezai Karakoç, Diriliş kavramıyla sembolize ettiği yepyeni bir kuşak doğdu bu kaygılı, çilekeş serüvenden. Kâğıttakileri, kelimelerdeki ve sözlerdekindi silmeye azimli...

Sadık Yalsızuçanlar, *Korku ve Ümid ve Aşk*, Akçağ Yayınları, 1996.

Özellikle edebiyat alanında etkili bir isim olan Sezai Karakoç'un Diriliş'i ve Diriliş İdeolojisi, müslüman bir bireyden çok, varoluşçu bir insan tekini çağırılmaktadır. Diriliş, İslamcılığı muhafazakâr dünya görüşünden farklılaştırmaya çalışmasıyla kayda değerdir.

Ahmet Çiğdem, *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*,
Cilt: 15, İletişim Yayınları, 1996.

... Üstad Sezai Karakoç'a daha çok kulak verilmesi gerektiğini belirtmek istiyorum. Üstad'ın 1960'larda, 70'lerde, 80'lerde neleri yapı ve savuna gelmişse, içinde yaşadığımız zaman diliminde de aynı tutarlılık, yetkinlik, bilgelik ve istikamet üzere olmaklık içre yine onları yapı ve savuna geldiğini, 1990 yılında bir parti kurduğunu, belirtmek istiyorum. Yoğun medyatik yönlendirmeler içinde, O'nun "Diriliş perspektifi" ile ortaya koyduğu düşüncelerin ön plana çıkışına bazen yankıları hâlâ süren, "medeniyetler çatışması" tezi vesile oluyor. Bazen, Prof. Hamidullah'tan müllhem olarak ülkemizde ilk defa kendisinin dikkat çektiği "Medine Vesikası"nın –başka bir bağlamda– yıllar sonra tekrar gündeme taşınışı, bazen ulus, millet, ırk, devlet.. gibi kavramların geçiş yaptığı tartışmalar ve yine bazen de Müslümanca duyarlıklar taşıyan partilerin, 1990'lardan itibaren ortaya koymaya başladığı kimi görüşlerini "aparma"larının zihinlerde bir ihtimal çaktırdığı şimşekler!

Okuyucularına yalnızca Diriliş perspektifini kazandırmakla yetinmeyen en az bunun kadar önemli bir şekilde istikamet üzere kalarak değişimin nasıl mümkün olabileceğini de hayatını bizzat öyle sürdürerek gösteren Üstad Sezai Karakoç'un "ses"ine kulak vermenin, bugün her zamankinden daha çok gerekli olduğunu düşünüyorum.

İdris Demirel, *Yeni Şafak Gazetesi*, 27 Şubat 1996.

Sezai Karakoç, 1950 daha doğrusu 1960 sonrası yeni Türk şiirinin en önemli isimi. 1962'de *Şahdamar*'la birlikte şiiri değişmeye başlar Sezai Karakoç'un. Yer yer kapalı, fakat derinliği, daha doğrusu arka planı olan iyi bir şair Sezai Karakoç. O, aynı zamanda tek başına bir ekoldür. 1970 sonrası bir kısım genç şairlere öncü olmuştur...

Sezai Karakoç yeni Türk şiirinin yüzünü ağartan büyük isimlerinden biridir. Ama şu kamplaşma veya takım tutma yüzünden o da hâlâ gerçek

yerine oturtulabilmiş değildir; o da bir kısım şairler gibi hâlâ görmezlikten geliniyor.

Abdullah Uçman, *Dergâh Dergisi*, (Röportaj), Sayı: 73, Mart 1996.

Daha önceki eserlerin bir açılımı olarak, Diriliş tezinin inanç, düşünce ve edebiyat planındaki sağlam alt yapısının bir devamı olarak "yıkım"a değil, "yapım"a, yani gerçek aksiyona yönelik, millet, devlet ve medeniyete açılan yolların da yapı taşlarıdır bu yazılar. [*Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı* eseri için].

Yüksel Peker, *Yeni Şafak Gazetesi*, 4 Mayıs 1996.

Karakoç bu şiirinde [*Kapalı Çarşı* şiiri], Orhan Veli'nin dışarıdan bakıp kapalı gördüğü kutunun içine girmeyi denemiştir. Nitekim "Kapalı çarşı içinde kapalı rüya çarşıları" mısraı birden Kapalıçarşı'nın sınırlarını sonsuzluk ölçeğinde genişleterek onu kapalı bir mekân olmaktan kurtarır, kalıcı ve değişmez değerlerin sembolü yapar. Şair bu sembol etrafında, "onlar"la, yani kutsal değerleri yok sayan materyalist çevrelerle hesaplaşmıştır.

Beşir Ayvazoğlu, *Zaman Gazetesi*, 16 Ağustos 1996.

Diriliş benim 'işaret'lerimden biri, Bu yüzden, Üstad Sezai Karakoç'un *Unutuş ve Hatırlayış* kitabını görür görmez alıp okudum. 'Kutlu Hac Yolculuğu' başlıklı makaleden başlayarak, her makalede, unutilan, unutturulan, ihmal edilen birçok hususun, hassasiyetin, Diriliş'te yaşadığını bir kez daha gördüm.

Yusuf Ziya Cömert, *Yeni Şafak Gazetesi*, 21 Eylül 1996.

Ahmet Haşim, Selçuklu yapılarının sanatsal özelliklerinden söz ederken, bu sanatı "sade zarafet", "velvelesiz", "teferruat-ı mübalağa karaneden münezzehe bir sanat", Selçuklular'ı da "derin bir tekamülü ikmal etmiş, hayat ve sanat hakkında vakurane kanaatler sahibi olmuş" bir kavim olarak tanımlamıştı. Eğer dinledikten sonra tanımlaması istenseydi, eminim aynı nitelikleri Üstad için sayardı.

N. Ahmet Özalp, *Yeni Şafak Gazetesi*, 9 Kasım 1996.

Örneğin bir Sezai Karakoç 60'lı, 70'li, 80'li yıllarda şiirleri yayımlanmış, toplumumuzun şiir hafızasını modern çağa açan ve geçmişle sağlam köprüler

kuran güçlü bir ses, bir usta değil mi? Ben derim ki yalnızca Sezai Karakoç bile bizim yirminci yüzyılda “şiiir yaşadı” dememiz için yeterlidir.

Ali Göçer, *Hece Dergisi*, Sayı: 3, Mart 1997.

Sezai Karakoç’un, gramer açısından tekil, söylemi açısından çoğul, üslûbu açısından şâirâne ve nitelik bakımından derin, çağrışım ve îmâlar bakımından zengin olan ve –adından da anlaşılacağı üzere– bir neslin inanışını koro halinde seslendirecek kadar yaygınlık kazanan *Diriliş Neslinin Âmentüsü* yayımlandı [yeni baskısı için]. Bu âmentü, öldüğü ilân edilen bazı esasların dirilişine kültürel, sosyal, ekonomik, metafizik ve felsefî anlamda birinci elden tanıklık ve îman, bir nevi, kendi nesli –hatta nesilleri– adına seslendirilmiş bir diriliş beyannamesi (bir başba’delmevt), geleceğe yönelik yanıyla bir “diriliş girişi”dir. İçinde “Diriliş” kavramının da yer aldığı çeşitli eserleriyle çağının ekzistansiyalist ve ateist (Malraux, Camus, Sartre gibi) sanatçı filozoflarıyla metafizik inanç ve yaşantı, mistik hâl ve düşünce, söz ve eylem, ekonomi ve yaşama bağlamında bir hesaplaşmaya giren şairin, denilebilir ki, en öz ve anlamlı daveti, bu âmentü içinde dillendirilmiştir.

Hasan Akay, *Dergâh Dergisi*, Sayı: 86, Nisan 1997.

Diriliş Neslinin Âmentüsü (İstanbul 1976. Bu metin, 20 yıllık bir geçmişe sahiptir, fakat değişmemiş, değiştirilmemiştir. Çünkü, “Değişmeyen yeninin yorumu”dur. Bu bakımdan da değişmeyen yeni bir yorumdur.), müstakil bir kitap halinde basılmış ve son yirmi yılın gençliği üzerinde büyük bir tesir meydana getirmiştir. Bu âmentü şiiir değildir, ama bir şairin elinden çıktığı her haliyle belli olan sanatkârâne bir deneme, bir düzyazı metindir. *Diriliş Neslinin Âmentüsü*, sadece bir iman tazeleme değil, fakat aynı zamanda iman ve İslâm esaslarını varoluş boyutunda diri bir duyarlılıkla yaşama, yeniden hayata geçirme, bu âmentünün ilkeleriyle yeniden tarihi-coğrafi-siyasi-kültürel-sosyal-ekonomik planda bir “Birlik ideali”ni gerçekleştirme; bunu gerçekleştirecek bir “diriliş ruhu” oluşturma anlamına gelmektedir...

Hasan Akay, *Dergâh Dergisi*, Sayı: 87, Mayıs 1997.

Sezai Karakoç sadece yeni fikirler ileri sürmüş bir şair değil, yeni Türkçe’yle en uzak geçmişe degebilecek özellikte ve sürekli artan bir ritim kurmuş bir şairdir. Onun şiiiri eldeki tanım ve tedbirlere uygun bir nazım birimi veya birikimi

oluşturmak için yazılmamıştır. Bugününü kavramlarla değil imgelerle eleştiren bir şairdir Karakoç.

Osman Emre Narin, *Şehrengiz Aylık Edebiyat Dergisi*, Sayı: 11, Eylül 1997.

La Fontaine’i okuma kılavuzu için ilk notu düşmeliyiz: Bu kılavuzun ön-sözü Bilge Şair’in *Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiiiri olmalı...

Mustafa Ruhi Şirin, *Çocuk Yüzlü Yazılar*, İz Yayınları, 2. Baskı, 1998.

Karakoç, eserleri sunarken [çeviri eserleri] şiiirlerin orijinal şekillerine bağlı kalmaya çalışarak onlara çağdaş bir söyleyiş güzelliği kazandırmıştır. Bu yeni sunuşta, bu vadide şimdiye kadar pek alışık olmadığımız bir güzelliği ve başarıyı görmek mümkündür...

Şiiir çevirisinde, eserin, bir nevi ‘yeniden yaratıldığını’ düşünürsek, *Batı Şiiirlerinden* çevirilerde Sezai Karakoç’un şair kişiliğinden ve şiiir dünyasından sızmış küçük akisler bulmak mümkündür. Şairin şiiirine hakim olan vokabülerin, yer yer çeviri şiiirlerde de karşımıza çıkması bunun delili sayılabilir.

Turan Karataş, *Doğu’nun Yedinci Oğlu: Sezai Karakoç*, Kaknüs Yayınları, 1. Baskı, 1998.

Şiiirler 3 [*Körfez/Şabdamar/Sesler*] bir yandan dildeki arayışların, dizeler arasında imge sıçramalarının, geniş bir alana yayılan bütünlüğün en uç noktalara kadar götürüldüğü, öte yandan klasik şiiir formuna bağlılığın, onun içten içe yeniden üretiminin başarıyla denendiği şiiirleri bir araya getirir.

Cevdet Karal, *Kaşgar Dergisi*, Sayı: 2, Şubat 1998.

O dönemde [fakülleden hemen sonra-Ankara’da] Sezai Karakoç, Cemal Süreya bir de veteriner fakültesinden Muzaffer Erdost’la bir araya geldik. Çok hoş söyleşilerimiz olurdu. Ben sürekli katılamazdım onlara, çünkü çalışıyordum. Sezai çok hoş bir insandır. Gerçek bir entelektüeldir. Dünyaya bir üst bakışla bakmasını bilen bir insandır. Her türlü yorumda anlaşsınız. Ama iş çözüme, ne yapmalı’ya geldiği zaman işte orada ayrılırsınız. Sezai kendininkini söyler “İslâm” der, “bir diriliş” der. Cemal bir başka şey söyler, ben başka bir şey söylerim. Sezai bir tek *Balkon* şiiirini yazmış olsa, ben yine onu önemserim.

Gülten Akın, *Öküz Dergisi* [Röportaj], Sayı: 46, Mart 1998.

Bugünlere gelindiğinde [1998], islâmi duyarlılığı taşıyan çevrelere damgasını vuran okulun da, Sezai Karakoç'un düşünsel planını oturttuğu 'Diriliş' dergisi ve çizgisi olduğu görülür... 'Diriliş', bir süre sonra, Anadolu'dan büyük şehirlere akan kitlelerin, artık, şehirli ögeler kazanmaya başladıkları ve bunu ifade etmenin yollarını aradıkları bir dönemde, önemli bir odak oldu... 1960'larda başlayan hümanizm, milliyetçilik ve islâm çizgisindeki ayrışmanın, islâm noktasındaki tek çekim merkezi 'Diriliş' dergisi ve çizgisi idi... İslâm düşüncesi, islâm medeniyeti şiire ilk kez Sezai Karakoç'la birlikte girmeye başladı. Necip Fazıl'ın Anadoluculuk anlayışından farklı olarak, şiir islâm coğrafyası ile tanışmaya başladı. Bu, Cumhuriyet'in kurulmasıyla belirli bir tasnife uğrayan 'geleneksel' kültürün de kısmi bir canlanmasıydı. Kısmi diyoruz, çünkü Karakoç'un modern edebiyat formlarıyla ifade etmeye çalıştığı düşünceleri, 'geleneksel' anlayışla, tam anlamıyla örtüşmüyordu. Karakoç, 'geleneksel' olanın katı kuralları içerisinde hareket etmiyordu. Dostlarına, "Yeni bir nesil gelmişti. Ortam 30 yıl öncesine göre çok değişmişti" diyen Karakoç, düşüncede bir yenilenmeye, tazelenmeye, yeni bir dil ve üsluba ihtiyaç olduğunu söylüyordu. Bu yönüyle de 'gelenek'le de bir hesaplaşma sözkonusuydu...

İsmail Safer, *Hürriyet Gösteri Dergisi*, Sayı: 203, Şubat-Mart 1998.

[Onun] farklı ve çok değişik olduğunu hemen çözemez okuyan. Sonradan sonraya, fark edilir ki, Sezai bir başka ufka bakmakta, bir başka cevherden beslenmektedir. Necip Fazıl gibi o da bin yıllık bir kültür birikiminin varisi olduğunun bilincindedir. Bu bilinç şairimizi bir "göl kamışı" veya "rakı şişesinde balık" olmaktan kurtarır; o, ağacın gövdesi çürümüş olmasına rağmen aynı kökten beslenip yeniden hayat bulan bir sürgün gibidir. Böylece hayat ve sanat onu için, tesadüfen başlamış ve bir yerde bir şekilde bitecek, arkasız önsüz bir varoluştan ibaret değildir. Tam tersine, köklü bir geçmişi ve mutlaka uzun bir geleceği olacaktır.

Şairin diğer bir mahareti de şiirlerinin mâna ve tınısının insan zihninde uzun süreli iz bırakması. Buna en iyi örnek *Şahdamar* şiiri[dir]... Ben bu şiiri bazı bölümlerini çıkartarak,... okuyorum ve yazı bittiği halde şiirin zihnimde sürdüğünü hissediyorum. "Koşu bittikten sonra da koşan atlar"... İfadenin zihindeki sürekliliği, nal seslerinin tınısı şiir bittikten sonra başlıyor. Bu artık, Karakoç'un şiiri veya koşu bittikten sonra koşan atları değil, kendi hayatımızın koşusudur. Sizden başkasının sahip olamayacağı, bir gün birileri

tarafından alınıp, çözülmeye başlandığınızda içinizdeki çocuğun yeniden doğacağı zorlu bir koşu...

Coşkun Çokyığıt, *Akşam Gazetesi*, 3 Nisan 1998.

Dili sağlamdır, arı durudur. Klasiklerin ve Parnasçıların kusursuz dili Sezai'de mevcuttur. Dili mükemmeliyet bakımından Tevfik Fikret'in dilini andırır. Aralarındaki fark birinin terkipli, diğerinin sade olmasından ibaretir. Bazı yerlerde kısa, kesik mısraları uzun mısralar takip ediyor. Kesik mısraların alt alta dizilmesinden, keskin ve âhenktar bir ifade doğduğu ne kadar doğru ise, kesik mısralarla uzun mısraların kaynaşmasından da aynı güzellikte bir mânâ ve ritim bütünlüğüne ulaşıldığı o kadar doğrudur. Birçok şiirini durmaksızın ve duraklatmaksızın okumak zorunda kalırsınız. Çünkü mısralar yahut ibareler arasında tabii bir kaynaşma ve bir ifade akışı vardır. Tabir caizse Sezai'nin bu çeşit şiirleri bir nevi sür'at ve hız sembolüdür. Sizi âhengine bindirir, birkaç nefeste son mısraya varırsınız.

Osman Akkuşak, *Türkiye Gazetesi*, 10 Haziran 1998.

[Sezai Karakoç'un] *Sultan Ahmet Çeşmesi* başlıklı şiiri belki de Faruk Nafiz Çamlıbel'in *İshak Ağa Çeşmesi* ve Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun *İstanbul'un Çeşmeleri* isimli şiirleriyle birlikte, İstanbul'un çeşmelerine dair yazılmış şiirlerin en güzellerinden birisidir.

Şirin ilk bendinde adeta birkaç fırça darbesiyle, fakir Çinli ressamın renk seçişindeki ve teferruatı asıldan ayrışındaki titizliğine benzeyen bir ustalıklı gözümüzün önünde bir yanı estetiğe, bir yanı tarihî/masalımsı bir dekoru yeniden inşaaya dayanan bir tablo çiziliverir. İkinci bendde ise... Sultanahmet Camii ile Ayasofya etrafında bir sembolleştirmeye, bir inanç ve hatta medeniyet ayrımının çeşme merkezli olarak ifadesine çalışılır.

Şiirin son bendi ise, bütün kapalılığına rağmen, yazıldığı dönemin (1960'ların) siyasal ve sosyal çalkantıların adeta bir hicvi, bir kızgınlığı gibidir...

M. Fatih Andı, *İlmi Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 6, Temmuz 1998.

Sezai Karakoç'un şiiri, düşüncesi, bir mimarlık çalışması. Bizim şehrimizin silüetini o çizdi, gidilecek yolları hayal meyal o belirledi. Düşünce ve sanat dünyamızın çocukları, onun açtığı yollarda gidiyor. Farkında olsa da olmasa da.

Kemal Kahraman, *Yeni Şafak Gazetesi*, 9 Ağustos 1998.

Bu şiirde [Monna Rosa] edebiyat bölümü akademisyenlerinin ve öğrencilerinin dikkat etmesi gereken özel bir yön vardır: Şiirin dili ve tekniği. Şair burada ortak insanlık macerasını verir gibi herkese sıcak gelebilen bir dil yalamıştır. Bu dil, şiire o kadar ünsiyeti olmayanları bile kavrayacak güçtedir. Teknik olarak arındırılmış bir hali vardır. Zorlamalar yoktur. İlhamın o tatlı akıcılığı her yanını sarmıştır.

Ayrıca 1952'de yazılmış gibi değildir. Sanki zaman dışı bir boyutta yazılmıştır. Sözcüklerin, ifadelerin eskimesi gibi şeylerle işi yoktur.

Kemal Kahraman, *Yeni Şafak Gazetesi*, 30 Ağustos 1998.

Monna Rosa, S. Karakoç'un kendi şiiri içinde de bir yolu açar ve ihtişamla kapar. Yani sadece dönem şiiri için değil kendi şiir dünyasında da zirveye varır. Daha başlangıçta. Sonradan yazdığı şiirler, *Monna Rosa*'nın bir tesadüf eseri, bir duygu patlaması, bir şuuraltı boşalması, sadece yaşanmış bir olay tahkiyesi değil, bir kûdret eseri olduğunu gösterir. Böylece bütün Sezai Karakoç şiiri birbirine yaslanan görkemli bir sıradağ özelliği kazanır.

Ömer Erdem, *Yeni Şafak Gazetesi*, 7 Eylül 1998.

Üstad Sezai Karakoç'un ilk şiirleri yayınlandı. Her biri ayrı bir değeri temsil eden bu şiirler arasında özellikle dillerde dolaşan *Monna Rosa* şiiri bir şaheser olarak dikkat çekiyor. Bütün şiirlerde uzun soluklu maratona hazırlanan bir fikir ve sanat adamının ilk heyecanları hissediliyor.

Mehmet Nuri Yardım, *Türkiye Gazetesi*, 17 Eylül 1998.

Evet... Ben yine de, üniversite yıllarımdayken, soluğu kesilmiş uzun gece yarıları, buhurdanlıkta kalan birkaç közü karıştırarak arkadaşlarla okuduğumuz bu şiirin [*Monna Rosa*] tadının damağımdaki kamaşmasının bitmeyeceğine inanıyorum.

Reşit Güngör Kalkan, *Akit Gazetesi*, 17 Eylül 1998.

Ben şahsen çok iyi bir şair olduğunu düşünüyorum. Cumhuriyet şiirinin en ince, yalın, en güzel birkaç dizesi onundur. "Batıcı" okura, özellikle aşık olanlara, *Monna Rosa*'yla birlikte *Körfez*, *Şahdamar*, *Sesler* kitaplarını bir arada barındıran "Şiirler" dizisinin üçüncü kitabını öneririm... Bazı şiirleri okumamış

olmak insanın bir tarafının eksik kalması gibi bir şeydir. Bu kitapları okumayan eksik kalmış sayılır.

Sinan Hıncal, *Aktüel Dergisi*, Sayı: 375, 24-30 Eylül 1998.

Yayınlandığı günden itibaren özellikle genç kuşaklar tarafından elden ele dolaşan ve hiçbir zaman önemini kaybetmeyen bir şiir oldu *Monna Rosa*. Sezai Karakoç'un ilk gençlik döneminin en başarılı çalışması olmakla kalmamış, aynı zamanda Sezai Karakoç şiir dünyası'nın nasıl bir şiirsel açılımı gerçekleştireceği hususunda da açık bir müjdecisi işlevi taşımıştır *Monna Rosa*.

Kuşkusuz, yoğun bir aşk imgesinin çevrelendiği ve gitgide derinlik kazandığı dilsel örgünün göz kamaştıran boyutuydu bu şiirin cazibesi. Her okuyanın, aşkın anafonuna yakalanmış her yaralı ben'in dolaylı\dolaysız kendini bulduğu ve dramatik yapıdan pay aldığı bir şiir dünyasının varlığıydı *Monna Rosa*'yı kırk küsur yıldır biricik yapan.

Öte yandan, bence *Monna Rosa*'yı dönemi içinde taçlandıran ve genç bir şair olarak Sezai Karakoç'u erkenden haber veren çok daha kalıcı bir özelliği daha var bu şiirin: Sonradan ziyadesiyle gelişecek, irtifa kazanacak ve derinleşecek olan 'metafizik duyum'un tipik belirtilerini iç çeperlerinde yansıttı.. Bu bakımdan *Monna Rosa*; modern Türk şiirinin en çaplı kulvarı sayılabilecek 'metafizik duyum'a yönelişte, belli başlı eşiklerin en dikkat çekici ve yol açıcı eserleri arasında gelir.

İhsan Deniz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 5 Ekim 1998.

Onun şiirlerindeki "vecd" hâli, metafizik olana bağlanma bizzat yaşanılarak ulaşılan bir olgudur. O, hayatını şiire koymakla bize "bahşedilen" hayatın şiirini yazar. *Monna Rosa* çağdaş bir aşk manifestosudur. Sırrını şairin "masal"ından alan bir efsane şiir! Modern Türk şiirinin en uzun soluklu aşk şiiri. Bir ilk şiir olarak Sezai Karakoç şiirinin sonuncu kitabı. *Monna Rosa*'yla başlayıp tekrar ona dönen bir süreç. Uzun bir yarım yüzyıl. Sonuç: "Bitmeyen bir şarki"!

Mehmet Erdoğan, *Dergâh Dergisi*, Sayı: 104, Ekim 1998.

İnsanlar bir yandan kutsala bitişik aşkı, diğer yandan geleneğe yaslanmış bir sesi; yüreklerinin en derininde kimıldanıp duran, bir türlü ifadeye dökmeye

güç yetiremedikleri o nahif duygunun en saf, pürüzsüz haliyle yankılanışını buldular onda [*Monna Rosa*'da].

Osman Bayraktar, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Bölüm),
Sayı: 104, Kasım 1998.

Şiirsizlik ortamında şiir sesidir *Monna Rosa*... Edebiyatımızda yer alan çokça aşk şiiri vardır. Bunlar genel geçerlikleriyle vardılar. Hiç biri *Monna Rosa* kadar kendisine yer açmamıştır. Bu şiirin içeriğinde aşk ve sevgiyle birlikte, insan ruhunu titreten ve başka aleme götüren, bir güç/şiir gücü/vardır.

Ali Haydar Haksal, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Bölüm),
Sayı: 104, Kasım 1998.

Sezai Karakoç her şeyden önce kendisi için hiç bir şey istemeyerek örnek bir şair tavrı koymuştur. Şiirleri resullerin sözleri gibi çok anlamlıdır. İkinci yeninin altın şairlerindedir.

İlhan Berk, *Kitap Dergisi*, (Özel Sayı),
Sayı: 93, Aralık 1998.

Şiirimiz ve tefekkürümüzün yıldızlarından biridir. Ben ondan çok şey öğrendim. O kendi neslinin yazarları ve şairleri içinde öğretici ve yol gösterici olmuştur. Bir gün Cemal Süreya'nın bir vesileyle Sezai Karakoç'a: "Biz yazmayı senden öğrendik" dediğini hatırlıyorum.

Rasim Özdenören, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Sezai Karakoç yalnız Cumhuriyet döneminin büyük sanat ve düşünce adamı değil, bin yıllık tarihimizin içindeki en büyük zirvelerindedir.

Akif İnan, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Bu camiaya geç katıldığım için Sezai Bey ve şiiri hakkında ulu orta konuşmak istemem ama onun şiiri hayatıyla ve eylemleriyle "başka" olması dikkatimi çekiyor.

Afet Ilgaz, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

İki tür şair vardır. Önce düşünür sonra şair. İki tür düşünür vardır... İlkel düşünür, yalnız düşünen düşünür...

O önce ilkeli düşünen düşünür, sonra şairdir... Hem de ilkeleriyle birleşen, kendisi yapan, kendisinde yaşatan, kendisi kalabilen üç-beş düşünür şairden biri...

İsmail Kazdal, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Sezai Karakoç, Türkiye'de som islami oluşumun (O şüphesiz Diriliş derdi) yapı taşlarını ören, kendini kaybederek ören bir fikir işçisidir. "Som islami oluşum" ifadesini anlamak için, "İslam" diye yola çıkıp da labirentlerde kaybolan bir dizi insanı görmek gerekiyor. Belki de Üstad Necip Fazıl "Bir gün anlaşılır şiir" derken, bizatihi Sezai Karakoç'u kastetmiştir. Bir gün anlaşıldığında Sezai Karakoç, bizim dünyamızda anlaşıldığında, çok şeyin değişmiş olacağını müjdeleyebilirim. Onun fikir ve duygu derinliğine, onun ufuk genişliğine ulaştığında bizim dünyamız.

Ahmet Taşgetiren, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Yakın tarihimiz açısından da bakıldığında bu yüzyılın ilk çeyreğinde güçlü, canlı bir fikri hayat vardı. 1920'lerden sonra bu inkitaya uğradı; ancak 1960'lardan sonra kısmi bir canlanma oldu. Bu canlanmada Sezai Karakoç'un önemli bir payı ve katkısı var. Gerçekten Sezai Karakoç, şiir yanında entelektüel düzeyde de çok önemli eserler yazdı ve bizim neslimizi etkiledi. Sezai Karakoç, güçlü bir birikime ve entelektüel bir derinliğe sahip. Kitapları genel kitleye hitap etmiyor olsa bile –çünkü hiçbir şeyi vulgarize etmiyor–, onu izleyen geniş, duyarlı bir kitle var. Sade hayatı, insanları yıpratın polemliklerden uzak durması ona ayrıca bir saygınlık kazandırmaktadır. O bir "medeniyet projesi"nin zihni altyapısını titizlikle ve sabırla inşa etmeye çalışıyor.

Bütün kavramsal modellerin sarsıntı geçirdiği bu zaman diliminde bana göre sadece Müslüman düşünürler önemli, anlamlı ve geleceğe ışık tutacak şeyler söylüyorlar. Sezai Karakoç bu ışık saçıcı kaynakların en başında yer alanlardan biridir. Hem entelektüellerin, hem de gençlerin onu yeniden okumalarında fayda var.

Ali Bulaç, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

İlk kez inançlı biri ihtar ya da takdir de bulunmadan alışkın olmadığı-mız duyarlılıklardan ve derinliklerden taa içimize bakarak sesleniyordu bize... *Monna Rosa* ise tam bir zirve. O şiiri konuşmaya bile kıyamıyorum doğrusu.

Bu kadar çok okunmadan ise rahatsızım. Sadece “bizim” olsun istiyor insan. Bencillik ve kıskançlık belki, okuyucu kaprisi.

Yıldız Ramazanoğlu, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Kiblesini şaşırılmış kible sahiplerinin kafalarının karıştığı bu günlerde, neye nerden nasıl başlanması gerektiği konusunda emin bir kılavuzdur Sezai Karakoç... Belki çağdaşı olduğumuzdan gözlerimiz kıymetini takdir edemiyor ve uzaklarda başkalarını arıyor olabilir. Bir kezliğine bakıversek Üstad'ın bizi çağırdığı dünyayı işte o zaman görebileceğiz “mutlak hakikat”in güncel nakışlarını. Artacak ayrıca, geleceğin “bir mübarek vaktinin” olduğuna inancımız.

Mürsel Sönmez, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Sezai Karakoç adı benim için özel bir anlam taşıyor. Şiirine tutkunum; fikirlerine ilgim, çıkardığı *Diriliş Dergisi*'nin ilk sayılarından başladı ve çevremde dağıtımını da üstlendiğim günlük *Diriliş* ile hiç eksilmeden devam etti. Kitapları sürekli başvuru kaynaklarımdır. Genel geçerin ötesine sahip olmayı onu okuyarak öğrendim. Dünyayı algulamada ve olan biteni sorgulamada kullandığı tahlil yönteminden etkilendim. Yerli olma titizliğini paylaştım. Kısacası, görüşlerimin oluşmaya başladığı dönemde, Sezai Karakoç'un kişiliğinde bizim topraklarımızın “örnek” bir dava ve fikir adamını keşfettim ve o örneği hiç duraksamadan benimsedim. Kullandığım dil bile büyük çapta Sezai Bey'den etkilenmiştir. İdeolojik körlük anlaşılır bir şey, ancak değerlerimizin kadrini bilmemek düpedüz nankörlük. Hiç kuşku yok, gelecek nesiller, Sezai Karakoç'un değerini bizlerden daha iyi anlayacaklardır.

Fehmi Kuru, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Şiir tarihimizin ikinci büyük tarihsel dönemecini Üstad Sezai Karakoç oluşturur. Daha doğrusu, Üstad Karakoç, Tanzimat'la birlikte yönünü değiştirmiş, yatağından sapsmış, bu yüzden de önemli ölçüde yabancılaşmış şiirimizi aslı yatağına çevirerek büyük bir dönüşüm ve diriliş gerçekleştirmiş; böylece sözcüğün tam anlamıyla, çağdaş Türk şiirinin gerçek kurucusu olmuştur... Bir kurucu olarak Üstad Karakoç, doğallıkla, kendisinden sonra gelen şairler için tartışılmaz bir yol gösterici olmuştur.

N. Ahmet Özalp, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

[Monna Rosa]... “Kalbimde Allah'ın elleri durur” sözünü söylemiş olmak, her şaire nasip olmuş bir kelâm cüreti değildir. Klasik şiirde de aratacak kadar büyük bir şiir cesaretidir bu. Çağdaş şiir ise o vadede hiç olmamıştır. Ama unutmayalım: Sezai Karakoç kelime ile (şair) ruhu arasındaki organik ilgiye de işaret edebilmiş bir kudrettir şiirde. Bu kadar eşsiz bir mısra, ki *Hı-zırla Kerk Saat*'in 40. bölümünün habercisi sayılabilir, insana Fuzuli ve Şeyh Galib'te varsayılacak bir dünyayı, orijinal olarak yaşatır. (Eşdeğer şairler olgusuna bir gönderme)... Bu şiir varolmanın güvenini, Tanrı'ya inanmanın yumuşaklığını başlatıyor insanda. Tevhid inancının kalbî yumuşaklığını sağlıyor insana...

Kâmil Eşfak Berki, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Sezai Karakoç'un eseri, tümüyle ele alındığında, [medeniyetimizin dirilişi] programı[nı] yüklenen bir cevap olarak karşımıza çıkar. Bu yönüyle Sezai Karakoç'un düşüncesi sistematik olmanın ötesinde bir sistem niteliği taşır. Bu açıdan bakarsak Sezai Karakoç'u, kendi düşünce sistemini kurmuş yakın düşünce tarihimizdeki tek isim olarak görürüz. Estetik'ten etik'e, toplumsaldan metafizik'e kadar düşüncesinin boyutlarını genişletmiş ve oldukça da derinleştirmiş sistem sahibi bir düşünürdür... Sezai Karakoç'un medeniyet düşüncesi reaksiyoner bir muhafazakârlık anlayışından çok farklı bir düşüncedir. Bu düşünce geleneksel değil gelenekçidir, fakat aynı zamanda gelecekçidir...

Sezai Karakoç'un düşünceleri tabiiyle elemanter olmaktan uzak, genel fikirler seviyesinde kalmaktadır. Ancak, oldukça zengin bir külliyata yayılmış olmakla birlikte bu genel seviyedeki fikirler o kadar sıkıştırılmış ve yoğunlaştırılmış bir düşünce yükü taşırlar ki Sezai Karakoç'un eserini defalarca okuyan biri, bu yüzden bir zaman sonra onu yeniden okuma ihtiyacı duyar. Her yeni okuyuşumuzda daha önce kaldırmadığımız bir katıyla daha karşılaşıyoruz eserin...

Şiiriyle birlikte düşünürsek 1950'den sonraki sanat ve düşünce hayatımızda bir Sezai Karakoç devrinden söz etmemiz bir gerçeğin en objektif bir ifadeyle belirtilmesi olacaktır. Zira O, ülkemizde, yüzyılımızın ikinci yarısını eseriyle aşınmadan ve aşılmadan hakkıyla doldurmuş; toplumu tarihi ve geleceğiyle düşünce sistemine resmetmeyi başarmış sürekli bir cehd erenidir. Tek başına bir orkestradır Sezai Karakoç. Ve zamanımızda, medeniyet şehrinin

kapısıdır O. O'nu, kaybedilmiş bir medeniyetin ruhunu nefesinde yaşayan kişi olarak görüyor ve selamlıyoruz.

Bedri Mermutlu, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Sezai Karakoç 1960 yılından bu yana insanları sosyal ve ekonomik konularla ilgili tüm algılamaya biçimlerini yeniden gözden geçirmeye çağırılmaktadır. 1980'li yıllarda Fritz Schumacher'i ve Hazel Handerson'u ilginç bulanların çağımızda geçerli kabul edilen çeşitli toplumsal ve ekonomik kavramların sınırları ve kavramsal çerçevesi konusunda Sezai Karakoç'u yeniden anlamaya çalışmaları gerekmektedir.

Toplumsal ve siyasî sorunlarla ilgili tartışmaların Doğu-Batı çatışması ve medeniyet problemlerinin tartışıldığı bir çerçeveden uzaklaşıp ekonomik sistem tartışmalarına kaydığı 1970'li yıllarda bile Sezai Karakoç'un ekonomik konularla ilgili yazıları incelenmeye değerdir. İktisadi düşünce alanında yeni bir paradigma arayışı içinde olan İslam Dünyası için şüphesiz Sezai Karakoç ayrı bir anlam ifade edecektir.

Ahmet Kuru, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Onun eser bütünü, insanı, varoluş kapasitesine seslenerek çağıran bir anlatıdır... Bilginin insan ile hakikat arasında birleştirici değil de ayırıcı bir etki yaptığı 20. yüzyılda, Sezai Karakoç bilgi ve insan arasında gizemli bir rol oynuyor... Sızıntıları ile birlikte idrak edildiğinde Sezai Karakoç'un bir nevi "eleştirinin eleştirisine" giriştiği; işe çağdaş insanın agnostik nitelikli tereddütünden başlamış olduğu söylenebilir... büyük okuma Sezai Karakoç ile mümkündür. Orijinal bir düşün dünyası kurabilmiş ve kendi büyük sentezini başarmış olduğu için. Evet total düşünürler çağının Batıda kapanmak üzere olduğu bir dönemde, ülkemizde Sezai Karakoç düşüncesi var. Bu bir ülke gerçeğidir; bir zümre gerçekliği değil...

Kâmil Eşfak Berki, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Unkapanı'nın, Vefa'nın daracık sokaklarını adımladıktan sonra, adeta çarpılmışçasına beli bükülmüş binaların arasından birden gökten inmişçesine karşınıza çıkan Süleymaniye'nin medeniyet çağrısı farklı bir boyutta *Hızır'la Kırk Saat*'te terennüm eder. Richard Bach'ın *Marti*'sı Jonathan'ın zaruret ve yüzeysellikten sıyrıldıktan sonra görebildiği, gördükçe de daha

büyük bir aşkla yükseldiği derin denizler kaşifliği gibi tanımlar bütün olup biten maceramızı...

Bülent Demirgil, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

[Sezai Karakoç'la]... Artık Türk Edebiyatında; "derin ve öğretici" "insanın kalbine kuvvet veren" bir şiir çığırına açılmaya başlar. Bu çığır yıllardır baskı altında tutulan, batı medeniyetinin karşısında eziklik hissi yaşanan İslam Medeniyetinin temellerine dayalı bir şiir çığırındır... Şiirde, İslam Milletinin özünde varılması gereken duyarlılıklara bazen tarihçi, bazen bir gezgincinin, bazen bir tasavvufçunun gerçekliği bazen de aşkın merkezinden yaklaşmıştır... Sezai Bey; bir uçurumun kenarına kayan İslam Milletinin geleceğini, çağlayan gibi akıttığı şiirinde, beklenilmeyen fakat her an hazır olmamız gereken zamanlı bir kurtuluş gibi peygamber portrelerini imdada çağırır. Portreler şairin diriliş için sığındığı sığınaklardır...

Ali Barskanmay, *Kitap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 93, Aralık 1998.

Günümüz Türk şiirinde apayrı ve kendisine has bir yeri olan Karakoç'un şiiri, imgeci ve mısraya önem veren bir şiir olarak görüldü. Çarpıcı benzetme ve imgelerle donanmış şiirlerini modern şiirin yansımalarına daima açık tutan Karakoç, şiirini duyarlık, coşku ve düşsel unsurlarla besledi. Genel geçer sınırları aşan ve geniş ufuklu bir şiir olan Karakoç'un şiiri, aynı zamanda kültürel bağlantıları da açıkça hissedilen bir şiirdir...

M. Akif Ordulu, *Şairler ve Yazarlar Sözlüğü*, Erdem Yayınları, 1999.

Pazar Postası'nda İkinci Yeni anlayışının öncü şairleriyle birlikte değişik benzetmeler, imgelerle, kapalı şiirler yazdı. İslam kültüründen kaynaklanan mistik havasıyla özgün bir içerik oluşturdu. Kuşağının en başarılı şairleri arasında yer aldı. İnancını yayma kaygısı ağırlık kazandıkça anlatımı aydınlandıysa da başlangıçtaki şiirleştirme tekniklerinden büsbütün vazgeçmedi.

Memet Fuat, *Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi*, Adam Yayınları, 1999.

[*Kar* şiiri]... Bir aşk şiiri ama aşkın dünyeviliğinden kaçışın, sevgiliyi ona aşkın dünyeviliğini sunanlardan koruma çabasının, sonuçsuz kalacağı düşünülen bu çabanın yarattığı burukluğun şiiri.

Cevdet Karal, *Kaşgar Dergisi*, Sayı: 7, Ocak 1999.

İlk çıkışındaki tazelik, yenilik, yenilikçi bir model oluşturması açısından önemlidir. Etki alanı bugünkü modern şiirin içine dek uzanmaktadır. İslâmî söylem içinden köklenen pek çok şair için Sezai Karakoç'un şiiri yeniden üretilbilir durumdadır...

İkinci Yeni Şairleri, Türkiye'de ve dünyada olup bitenlere bireyin optiğinden bakarken, Sezai Karakoç, Doğulu ve İslâmî bir optikten bakmaktadır...

[*Monna Rosa* ile] ilk kez şiire çok sesli bir boyut katan, derinlik taşıyan sözcükler giriyor. Sezai Karakoç İkinci Yeni'nin bu ilk yıllarında şiirdeki yenilenmenin parıltılı adıdır. 1960'larda ise Sezai Karakoç'un şiir dilindeki ayrışma belirginlik kazanıyor [*Köpük* şiiriyle]... Ayrışma, Sezai Karakoç'un şiirlerinin merkezine eski kültürümüzü, dinî motifleri, kökü tarihe dayalı içeriği yerleştirmesiyle başlıyor.

Monna Rosa ile Sezai Karakoç'un çok özgün bir konuma yerleştiğini söylemeliyim. Daha ilk şiirleriyle modern şiirin merkezindedir...

Saf aşkın en güzel örneklerinden biridir '*Monna Rosa*'. Hayata ilişkindir. Metafizik kaygılar henüz dinsel bir şiire evrilmemiştir... Sezai Karakoç'un imgeleminde fişkırın görüntüler rahat bir söyleyişle şiire dönüşür... Tutkulu bir yüreğin çığlıkları olarak da okunabilir *Monna Rosa*... *Monna Rosa*'da dikkati çeken bir nokta; özne hem şairin kendisi (öteki ben), hem de öteki, yani sevgili olabilmektedir...

Sezai Karakoç'un şiiri bilinçli bir bağlanma[dır]... Bu bakımdan, şiiri ile düşünceleri arasında bir uyum vardır. Şiirin boyutu tinsel/düşünsel yönde gelişip geldi bugüne. '*Monna Rosa*' bu şiirin başlangıcıdır. Göndermeleri ve anıştırmalarıyla çokgen bir şiirdir. 'Uyu da turnalar girsin rüyana' gibi güzel dizelerle örülmüştür... *Monna Rosa*, anlam katmanları ile bir yelpaze gibi açılan bir aşk şiiri. "Bir insanı al çöz çöz çocuk olsun" der ya Sezai Karakoç '*Köpük*'te, o çocuğun tutkulu aşkıdır *Monna Rosa*. Hayata ve aşka sürekli ilmekler atarak bugüne geldi, her dem taze.

Ahmet Ada, *Virgül Dergisi*, Sayı: 16, Şubat 1999.

... Sezai Karakoç'un yaklaşık 50 yıldır 'İslâm Dünyası'nın düşünce iklimine taşıdığı derinlikli/orijinal görüş ve anlayışlarla Türkçe'nin en zengin vahalarından başlıcasını oluşturan şiir ve diğer edebî eserlerinin yanı sıra; başlangıçtan günümüze bir misyon, bir ideal uğruna gerek kişiliği ve kimliğinden,

gerekse ilkelerinden ödün vermeyişinin diğer tanımı sayılabilecek 'kendisi kalmak' gibi bir değeri sahiplenişini iyi 'okumak' gerekiyor.

İhsan Deniz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 1 Şubat 1999.

... Eski ne varsa kötü, gelenek namına ne varsa bütünüyle yanlıştı. Kişisel bir zevk seviyesinde kalsa ne ise!... Fakat bir akım olmanın daha ötesine ideolojik bir tutum egemen olup çıkmamış mıydı? Bu yanlış ve karanlık noktaya ilk ışığı tutan Sezai Karakoç oldu. Açıkça ifade etmek gerekirse yaptığı bir tarihtir. Mensubu olduğu akımın ruhunda, yeni bir hamle üreterek yaptı bunu.

Ahmet Rıdvan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 5 Şubat 1999.

Sezai Karakoç'u bilirsek, hem bugün Türkiye'de müslümanların durduğu yeri kavramak bakımından bir bilinç sahibi oluruz, hem de Sezai Karakoç'tan beslenen, ondan sonra şurda burda yazan insanların neler yazdığını, ya da nelerde yazdığını, Sezai Karakoç'un bu insanları nasıl beslediğini fark etmiş oluruz. Son otuz kırk yılın birikimidir Karakoç...

Sezai Karakoç çıkardığı *Diriliş* dergisiyle hem dergicilik hayatımızda hem de edebiyat dergiciliğinde önemli bir misyon adamı olarak isim yapmıştır. *Diriliş* dergisiyle Anadolu'da bir çok insan değerlerini, Türkiye'nin gerçeklerini, bizim medeniyetimizin güzelliklerini öğrendi.

Turan Karataş, *Millî Gazete (Röportaj)*, 24 Şubat 1999.

Sezai Karakoç, önünde Necip Fazıl ve Mehmet Akif gibi örnekler olmasına rağmen şiirini form ve içerik olarak dönüştürebilme cesaretini göstermiş ve geçmiş şiirle çok farklı bir düzlemde yeniden bir bağ kurarak şiirimize ciddi bir açılım getirmiştir. Eğer Sezai Karakoç şiirde böyle bir yön belirlemesi yapmamış olsaydı, zannederim, bugünkü 'müslüman' şiir çok farklı bir yerde bulunurdu. Belki de *Hisar*, *Töre*, *Türk Edebiyatı* gibi dergilerin edebiyat anlayışlarındaki hantallığın en büyük nedenlerinden biri bu; bir 'devrimciden' yoksun olmaları, fark edemeyiş!

Mustafa Aydoğan, *Hece Dergisi*, Sayı: 26-27, Şubat-Mart 1999.

Birden çok yazarın Karakoç şiiri için "çarpıcı" sıfatını kullanmış olması boşuna değil. Bu nitelik, manzumeleşmiş şiirleri için bile geçerli... Şu vardı ki çarpıcılıktan anlamamız gereken, bir frapanlık ya da fiyaka değil... Buradaki

çarpıcılığı, sadelik, ilksellik ve canlılıktan ayırarak kavrayamayız... Karakoç şiiri gerçekte daha en baştan yüksek bir yerden başlıyor. Diyelim ki. *Yağmur Duası* şiirinde “Göge hükmetmekten kolay ne vardı” dizesinden... [Bu şiirdeki] diğer dizeler, oluşturdukları ritimle bir dizenin zemini olmak için yazılmışa benzer.

Necmiye Alpay, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

“Görüntü görüntüyü, ses sesi yer
Aşk dedikleri işte böyle bir yer
Herkes gibi olmak, olmayacak bir şey
Herkes gibi olmak, olmamak gibi bir şey”

Cinas, tezat, tenasüp, benzetme, sihr-i helâl, tekrîr... gibi söz sanatlarının dört dizeye sığdırılabilmiş olması ilginçtir. Söz ve anlam sanatlarının bu yoğunluğu lirik anlatımın öne çıktığının bir başka göstergesidir... Şiirler serisinin üçüncü kitabı olan *Körfez/Şahdamar/Sesler*, imge yoğunluğu ve lirik ifade bakımından diğerlerine göre daha öne çıkmış görünür. Bence Sezai Karakoç’un en güzel, en başarılı şiirlerinin yer aldığı bu kitabı oluşturan hemen her şiir bir imge patlamasıdır...

[*Monna Rosa* şiiri], sağlam bir imge temeli üzerine bina edilmiş sırça köşkler gibidir. Bu sırça köşkün kapıları ve pencereleri daima yarı aralıktır, hiçbir zaman sonuna kadar açılmaz... *Monna Rosa* lirik anlatımın doruğa ulaştığı bir şiir-kitaptır. Yaşantı şiirinin ilginç örneklerinden biridir bu şiir. Şairin imge yaratma yeteneği bu şiirden aldığı güçle sonraki şiirlerine taşınmış, şiire derinlik sağlayan imge yoğunluğu giderek daha disipline bir şekilde yansımıştır. *Monna Rosa* da doğa görüntüleri yaşantıya dayanan izlenimlerle birleşmiş, bunun sonucunda da duyguların lirik ifadesi bu şiiri ortaya çıkarmıştır.

Baki Asiltürk, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Bütün bir Ortadoğu coğrafyasına uzanan ve o coğrafyayı kapsama iddiasında olan geniş bir körfez onun şiiri. O körfezi ufkuma sığdırmaktan acz yaşıyorum... Karakoç için Türkiye’nin ilk Ortadoğulu şairi dersem abartmış olur muyum? Cumhuriyet ideolojisinin icat ettiği ulusalcı çerçevenin içine girmemiş, kendisini başka ve büyük bir çerçevenin içinde hissetmiş bir şair...

Ötesini Söylemeyeceğim, zahiri-batını ikiliğinin silinip yekpare bir ruhun ortaya çıkışının en özgün örneklerinden biridir bence. On yaşındaki

bir kız çocuğunun şahsında bütün bir İslami değerler kütesi somutlaşarak toplanmış ve ortaya tüm zamanların belki de en iyi anti-empyralist şiiri çıkmıştır...

Ayhan Kurt, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Geçerken somutla soyutu birbirine karşı bir koçbaşı olarak kullanmak, Sezai Karakoç’un sıkça kullandığı bir özellik. Sözelimi “kent”in “üst çizgisi gül çizgisi” ama orası “*aralarında dolaşan /çaresiz dilsiz aşıklar / kitabımı kaybetmiş meczuplar / konusu unutulmuş ağıt / fabrika dumanlarında yanmış bir bülbül*”ün de yurdu...

Karakoç öncülüğü olmasaydı Türkiye’de İslâmci düşünce çizgisinde manzumeyi aşmış şiir düzeyi şimdilerde nice olurdu? Aynı soru, daha gerilere gidilerek sosyalist şiir bağlamında Nazım Hikmet için de sorulabilir. Her zaman şartlar şairi doğurmaz, bireysel mucizenin de payı çok...

Tahir Abacı, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Şair, bizi Taha’nın serüvenine tanık olmak üzere yola çıkarırken, kesinliğin dar sınırları içinde değil, çağrışımların engin ufuklarının sonsuzluğunda gezdirir. “Taha”nın serüvenini anlatırken, kimileyin Taha’dır, kimileyin serüvenin anlatıcısı; kimileyin yorumcudur, kimileyin seyirci... Taha’nın kim ya da ne olduğu konusunda ortaya birçok yorumun atılmasının nedeni de budur; bana kalırsa Taha, “asr-ı saâdet”te yeni bir “dünyevî” serüvene girişen “İslâm insanı”nın simgesidir; Taha’nın gördüğü “kavis” de yüzyıllar öncesinde “insanın kaderini değiştiren İslâm”dır... Bu tutumun [gelenekten kopmama], Türkçe’nin “geleneksel ses”inin yaşatılması bakımından çok önemli olduğunu belirtmek gerekir. Çağdaşlarının “geleneksel ses”e hemen hiç bağlanmadığı, buna karşılık, açık söylemek gerekirse, Fransız şiirinin dilimize yabancı edasını şiirleriyle Türkçe’ye taşıdıkları düşünülürse, Karakoç’un biçeminin önemi daha da anlaşılır olacaktır...

Karakoç’un şiiri, günümüzdeki “fast food” kültürünün yarattığı, tüketmeyi sindirmek sanan “hızlı şiir” okuruna göre değil diyorum. Bu şiirin, kendisine (salt “sağcı” olduğu için değil), gerçek anlamda şiir “gurme”si olduğu için “sadakatle” bağlı, az ama öz okura seslenen bir şiir olduğunu düşünüyorum; bu nedenle de kitaplarının çok baskı yapmasının da, her satın alanın

bu kitaplardaki şiirleri gerçekten algıladığı konusunda gerçekçi bir ölçüt olmadığı kanısındayım.

Karakoç'un şiiri, "albenisini" sonradan, okurun gerçekten "beyin teri" dökerek şairle "tanış" olmasından sonra açığa vuran bir şiir bence.

Kemal Bek, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Karakoç'un şiirindeki ana dönüşüm noktası, 1967'de yayınladığı *Hızır Kırk Saat* adlı kitabıyla hayat bulur. Kaçınılmaz olarak da en çok sözü edilen kitabıdır bu. Klasik şiire ilk kez tam anlamıyla resmi olmayan bir bakış tarzıyla yaklaşmaktadır... Kitaptaki destansı anlatım beraberinde açık bir soluk alış, nefes alıp vermeyi yani varolan hislerin, inancın bazen imgeler, bazense eğretilmelerle ortaya çıkışını sağlamıştır... Bir din medeniyeti düşü oluşmüştür kitap boyunca. Tasavvur ettiği bu geleceğin, gelecek kipini de kullanarak biçimlenmesi kaçınılmazdır. Karakoç'un sonuna kadar inandığı bir düştür bu... "Diriliş" Karakoç'un şiirinde bir imge olmanın da, bu kitapla [*Tabâ'nın Kitabı*] birlikte ötesine çıkacaktır...

En azından Karakoç, kendi vücudunu, inancını dillendiren, şiirle özel bir din yorumu getiren, bunu günümüzün yaygın din sömürücülüğüne rağmen yazıp zenginleştirmeye çalışan, modern dünyamızın tek mesih'i gibi görünüyor...

Karakoç'ta gerçek bir ayin özelliği taşıyan tek kitabın [*Gül Mustusu*] olduğunu söylemek mümkün. Özellikle Mevlevi düşüncede temelini bulan "gül" imgesinin yarattığı çağrışımlar, bu kitapta bir inanç sisteminin simgesi özelliğini taşıyor...

İkinci Yeni şairleri içinde örneğine pek rastlanılmamış bu çıkışı 60'lı yıllardan sonra yapan Karakoç, önce modern olanı, sonraysa bu modernist tavrı tamamen dışlayarak kurduğu karşıtlığıyla Türkçe yazılan şiirde özel bir konumu temsil etmiştir. En azından ağırlıklı olarak bu üç kitabıyla.

Orhan Kahyaoğlu, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Cemal Süreya, Sezai Karakoç'suz bir Türk şiirinden öyle kolay kolay söz açılmayacağını belirtmişti. Güçlü bir edebiyatta, değişik dünya görüşlerinin yansımalarına, izdüşümlerine ille rastlanması gerektiği üzerinde duruyordu.

Sezai Karakoç'un şiiriyle böyle tanıştım.

Hemen o gün, *Körfez*'i ve *Şahdamar*'ı edindim. O yıllar Sahaflar'a da danmıştım. Sahaflar'da *Şahdamar*'ı bulmuştum da, *Körfez*'i ancak bir arkadaşımın kitaplığından, fotokopi yoluyla edinebilmişim...

Yunus Emre'yi, Sezai Karakoç'un dilinden okumak, böylesi bir yorumla tanımak, bana ufuk açtı diyebilirim.

Giderek 'islâm' ve 'islâmın temelleri' –Sezai Karakoç: 'namaz', 'oruç', 'iyi ahlâk' diyor– kavramlarından bir 'kültür'ü anlayacaktım. Bu kültür, başta İstanbul, büyük kentlerimizde hayli değişime, dönüşüme uğramışken, *Yunus Emre*'de ve Sezai Karakoç'un betimlediği ortamda daha arı, daha katıksız biçimde koruyordu varlığını...

Kızıl düşünceli değilim. Sağ Düşünce'nin yandaşı değilim. Âkif'i ve şiirini duyumsayabildiğimi sanıyorum. Sezai Karakoç'un *Yunus Emre*'sinden ve *Mehmet Âkif*'inden öğrendiklerim var.

Selim İleri, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Sezai Karakoç'un şiiri, bütünü ele alındığında, yönetilenin maruz kaldığı baskıya değişik biçimlerde, ama hep aynı öze karşılık veriş, canhıraş bir isyan çığığı olarak kabul edilebilir. Bu öyle çoksesli bir çığığıdır ki, durduğunuz yere göre birçok değişik sese benzer: Acılar içindeki bir köleye yardıma yetişen kahramanın, silahına davrandığında ağzından çıkana. Mecnun'un, Kâbe'de aşk acısı içinde daha çok acı isterken, Allah'a niyazında bir son hıçkırığa. Şelaleden dökülen suyun yere varmadan, yoldaki coşkunun serpintisinin fisıltısına. Ya da öfkeli bir babanın çok sevdiği haylaz oğlunu tokatlamamak için yutkunurken çıkardığı sese.

Hızır Kırk Saat ise sessiz bir çığığıdır. Oğlunu tokatlamamak için yutkunan babanın Mecnun olduğunu düşünün, o çeşit bir sessizlik. Şiir hikmetli nasihatlerle oluşmuş bir ömrün yine hikmetli nasihatler olarak ileriye doğru yeniden doğuşudur. Doğu bilgeliği ve islâmi eğitim nasihat üzerine kuruludur. Sezai Karakoç'un şiiri de edebi, ahlâki, tevazuyu kuşanmış bir öğreticilik içinde. Ama öyle bir hikâye ediciliği var ki öğrenen öğrendiğini ancak, kalbinde varolana karşı oluşan şüphle karşılaştığında ayırt ediyor. *Hızır Kırk Saat* bu tesbitin en iyi numunesidir... *Hızır Kırk Saat*, bana göre, oldukça geniş tutulmuş bir Kehf sûresi tefsiridir.

Levent Dalar, *Ludingirra Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 9, Bahar 1999.

Karakoç'un ifadesi, orijinal ve dopdolu anlamlar beyan eden bir üslûb karakteri gösterirken, aynı zamanda mâna ile içiçe geçmiş bir duygu ve estetik örgünün temsilcisidir. Cümleler yoğun bir mânânın ve yoğun bir duygunun tercümanı hüviyetindedir. Karakoç'un cümlesinde fazlalık ve eksiklik bulamazsınız. Kelime ve ibareler ifadeyi en mükemmel başara- cık şekilde seçilmiş ve yanyana getirilmiştir. Cümlelerin gramer kaidele- rine uygunluğu, mâna ve duygu bakımından akışı, yağlanmış bir makina- nın işleyişi gibi mükemmeldir. Metinleri okurken, anlamakta müşkülata ve tereddüde düşmenize ihtimal yoktur cümleler net ve kesindir. Güçlü bir muhakeme ve güçlü bir düşünce ameliyesi sonunda teşkil edildikleri derhal belli olur...

Karakoç, bu mümtaz üslubuyla din ve itikad mevzuları, insanlar, millet- ler, ideolojiler, medeniyetler, büyük tarihi olaylar, yıkılan, büyüyen, yeniden kurulan devletler ve bloklar hakkında tefekkür faaliyetine devam etmiş orijinal ve enteresan hükümlere varmakta güçlük çekmemiştir.

Osman Akkuşak, *Yeni Şafak Gazetesi*, 20 Kasım 1999.

[İkinci Yeni] Mülkiye hareketi içinde yer alan Sezai Karakoç ise solcu de- ğildi, ama islam'a bilinçli bağlılığıyla doğal olarak halktan, çoğunluktan, yok- sullardan yanyadı.

Memet Fuat, *İkinci Yeni Tartışması*, Adam Yayınları, Kasım 2000.

Kürt'tür, Arap'tır, Türk'tür... Nazım Akif için demiş ya: "Akif inanmış adam" diye. Sezai Karakoç Nuh'tan, hatta Adem'den bu yana çağırın bir ses- tir. Doğunun -Nizar Kabbani, Muhammed İkbâl ve diğer kardeşleriyle- ko- rosunda solosu en kuvvetli sesidir. Fuzuli'dir, Şeyh Galip'tir, Akif'tir, Necip Bey'dir ve Sezai Karakoç, Sezai Karakoç'tur, dinliyoruz Üstad!...

Zeki Bulduk, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Sezai Karakoç; şiirinin kaynağı, duyarlık alanı bakımından 'bu ülke'nin evlatları için teneffüs zilini çalan şairlerin önde gelenlerinden biridir.

Esmerdir ve şairdir. Doğuludur ve okumuştur. Mü'mindir ve avangarde'dir. O yüzden, O'nu anarken babasıyla hava atan çocuklar gibidir çoğumuz...

Ahmet Murat, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Hızır'la Kırk Saat hem modern Türk şiirinden zevk almayı bilen okuyucular hem de üslup ve biçimden önce konuya yönelen okuyucular açısında bir şaheserdir.

Müslümanınız, bu şiiri okuyorsunuz. Bir şiirde peygamberler tarihinin özümsemişini görmek sizi bir Müslüman olarak gönendiriyor. Modernseniz, bu şiiri okuyorsunuz. İnsanla şehir, doğayla medeniyet, efsaneyle teknolojik çağ, lirikle epik arasındaki gerilimleri bir şiirde fark etmek, bunların estetik uyanışınıza katılan unsurlara dönüşmesinin yolunu açıyor. Hele Müslüman ve modernseniz, *Hızır'la Kırk Saat* sizin için vazgeçilmezdir. Peygamberane eda ile sıradan Müslüman kişinin edasının birbirinin içinden geçişini, yukarıda saydığım bütün ilgi, gerilim ve dikkatleri, modern birey olarak müslümanın yeniden ortaya çıkışını izlemek, size şiir okuyucusu olmakla açıklanamayacak bir yetkinlik, olgunluk ve derinlik sağlıyor...

Hakan Arslanbenzer, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Bu topraklardaki bin yıllık Selçuklu ve Osmanlı tecrübelerini İslâm'dan sapma olarak görüp bir çırpıda silen, Mevlana'yı, Yunus Emre'yi, Hacı Bektaş-ı Veli'yi T.C. Kültür Bakanlığı'na terk eden, Osmanlı tecrübesine, kültürüne dayanmayı kapalı spor salonlarında Mehter Marşı dinlemeye indirgeyen, TÜSİAD'ın yerine MÜSİAD, TÜRK-İŞ'in yerine HAK-İŞ, Koç'un yerine Kombassan geçerse Türkiye Müslümanlaşacak zanneden bir zihniyetin partisiyle, zenginleriyle, cemaatlarıyla ve boşa harcanan kim bilir kaçınıcı nesliyle bir kez daha bozguna uğradığı şu günlerde Çağaloğlu'nda Diriliş yayınlarının küçük bürosunda yenilmemiş, zerre kadar ilkelerinden ve inançlarından taviz vermemiş bir çınarın, gerçek bir üstadın, eserleriyle ve tavırla dimdik ayakta olduğunu ve herkesin sorduğu "ne yapmalı?" sorusuna verilecek bir cevabı bulunduğunu söylemeliyim...

Ömer Faruk İzmirli, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Modernizmin postmodernizmin hastalıklarından Karakoç'un uyarılarıyla uzak duruyoruz. İkimizden birileri postmodernitenin sunduğu imkânlar içerisinde ararken derdinin dermanını, onun aldatıcı insani görünümüne kaptırırırken kendilerini, üstadın ortaya koyduğu sahipsiz bakış açısıyla yeni hastalıkları teşhis etmek zor olmuyor...

M. Asım Gültekin, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

[O], yabancılaşıldığı ölçüde ilerlenebileceği zannının baskın olduğu bir dönemde bu toprakların (İlham Coğrafyasının) batının teknik üstünlüğünü alt edecek potansiyeli haiz olduğunu bu potansiyelin de gücünü bizzat medeniyetinin temellerinden aldığını haykırıyordu...

Karakoç Üstad'ı okuduktan sonra 'işte müntesibi olduğumuz medeniyet budur ve bu medeniyet insanı hakikate ulaştıracak tek yoldur' diyebiliyordum...

İsmail Yaylacı, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Sezai Karakoç'tan bahsetmek... Bu, önündeki su birikintisinin derinliğinden habersiz birinin, okyanusları anlatmaya kalkışması gibi bir şeydir benim için...

Sezai Karakoç kitaplarına göz atarken, yazılarını okurken, hep göremediklerime rastlarım. Her gün karşılaştığım onca kavramı, kişiyi, olayı yeniden yorumlamama yarayacak açılımlar belirir kafamda. "Bu alâkayı nasıl keşfetmiş?" diye düşünürüm, Üstad'ın kaleminden namazı, orucu, haccı... okurken...

Taha Kılınç, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Bir sırrı fısıldamak denli zordur onu yazmak: Sezai Karakoç. Son yarım asrın en büyük ses'i. Bir zirve, bir doruk, bir dev adam. İstediginiz yönden ulaşabilirsiniz o büyük sese. Bir 'gül muştusu' gibi yeryüzüne bıraktığı elli iki tohumdan herhangi birisine tutunarak ağaç olabilirsiniz, yaşamın ta kendisi olabilirsiniz, ölmüşken dirilebilirsiniz. Ne ki o elli iki tohumdan yeryüzüne kök salmış büyük bir diriliş ağacı var ortada ve biz o ağaçtan yediğimiz meyvelerle yaşıyoruz hâlâ. O ağacın gölgesinde serinliyoruz, o ağaçtan esen rüzgârlarla temizliyoruz içimizin kirlerini...

Erol Kızıl, *Biat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 6, Yazbahar 2000.

Birisi [Nedim] bizim toplumsal tarihimizin Batılılaşma olgusunun başlangıcı, en azından geleneksel değerlerdeki sürekliliğin gölgelenmeye başladığı bir zaman kabul edilebilecek bir devresinde (Lale Devri'nde) yaşamış, diğeri ise [Sezai Karakoç] artık bu olgunun artık bir doygunluk noktasına geldiği bir dönemde (bugün) yaşamakta olan iki şairimizin zamanın araya açtığı uçurumu aşarak iki zirveden birbirlerine seslenmeleri [Nedim'in "Gidelim serv-i revânım yürü Sâdâbâd'e" Şarkı'sı ile Sezai Karakoç'un "İstanbul'un Hazan Gazeli" isimli şiiri kastedilmektedir], birinin seslenişinin öbürünce üstelik bir tekrar, bir yankı yani bir kopya haline dönüşmeden, aynı orijinalite ile

cevaplanışı ne çarpıcı bir güzelliştir. Her ikisinin tutumlarındaki ve muhtevalarındaki farklılık, birinin dediğinin öbüründe nasıl bir zihniyet ve yorum çerçevesinde karşı cevaba dönüştürüldüğünün gözlemi ise bu güzelliğin asıl heyecan verici tarafıdır.

M. Fatih Andı, *Kaşgar Dergisi*, Sayı: 15, Mayıs 2000.

Karakoç, tertemiz bir iz bırakmak istiyordu sanat ve fikir atlasında. Çamurdan geçilmeyen bir Babıali'de Köroğlu'nun atı gibi paçasına en ufak bir kir bulaştırmayacaktı. Sanat ve fikir gergefine dünyanın en saf ve berrak pırıltılarını, gökkuşağının renklerini damla damla düşürür gibi çalışacak ama aynı zamanda bir ahlâk abidesinin ham maddesi olan yalçın kayaları, dağların doruklarından söküp getirerek bir ömür boyu işleyecekti.

Mustafa Armağan, *Zaman Gazetesi*, 30 Mayıs 2000.

688 sayfalık bir yekuna ulaşan *Gün Doğmadan*; bana göre ilk planda, neredyse ömrünün tamamını vakfedip şiir için ödediği bedeller karşılığında şairin, önce kendisine ve sonra da okurlara sunduğu kutlu bir armağan, bir ses ve ışık haritası, esrârlı bir hurûfât tablosu.. Kısaca söylemek gerekirse, tam anlamıyla bir 'başucu' kitabı..

Sezai Karakoç'un sergilediği şiirsel sıçrayışın, 2000'li yıllarda yalnız Türk şiiri ve dünyası için değil; bütün bir İslâm coğrafyası ve dünya şiiri için de kayıt altına alınması gereken bir önemde olduğunu düşünüyorum.

İhsan Deniz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 26 Haziran 2000.

Zarifoglu, Karakoç'un şiiri için, "Bizim beslendiğimiz ana gövde, biz o güre kaynağın kollarıyız", derdi. Gerçekten Karakoç, Yunus ve Mevlana gibi, Anadolu'nun öz medeniyetine bağlı, kültür ve sanat öncülerinin beslediği en büyük ve en derin kaynaklardan biri oldu.

Ersin Nazif Gürdoğan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 6 Temmuz 2000.

[*Gün Doğmadan*], Yarım asır emek verilerek vücut bulmuş dev hacimli bir edebiyat mirası. Kültür hayatımızın son yüzyıldaki kilometre taşlarından biri.

Sezai Karakoç, şiirimizde yepyeni bir söyleyiştir. Dünya şiir platformundaki temsilcimiz.

Rahim Er, *Türkiye Gazetesi*, 28 Temmuz 2000.

Sezai Karakoç'un ufkunda dağlardan oluşmuş bir medeniyet haritası vardır. Sürekli o düşü görür. Bıkmadan, usanmadan bir medeniyet düşü görür Sezai Karakoç. Şam, Bağdat, İstanbul, Kudüs, Mekke, Medine birbirine zincir gibi bağlanmış ve bunların tümünden medeniyet denen bir galaksi oluşmuştur. Kudüs'ü bir devenin hörgücünde Mekke'ye taşıyacak, Fırat'ta yıka- yıp, Kızılırmak toprağından kına sürüp saçlarına, Mekke'ye götürüp ekleyecek bir düş görür...

Ali Göçer, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç şiirini özgünleştiren ve büyüten nedenlerin başında; me- deniyet düşüncesinin XX. yüzyıl ortalarında kendisiyle şekillenmiş olması... Durduğu yüksek şiir kulesinden bakıyor. Durduğu ve baktığı yer önemli, in- sana güven veriyor... XX. yüzyıl karmaşasında ve olumsuzluğunda ışıltılı bir şiir, bir dünya ve bir gelecek sunuyor Sezai Karakoç...

Ali Haydar Haksal, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Gelecek dönemler açısından, Sezai Karakoç'un 'nasıl' söylediğinden çok 'ne' söylediği önem kazanacaktır... İnişleri, çıkışları, coşkuları, tutkuları, tek- rarları, münâcatları ve makamları ile bir âyin-i şeriftir Sezai Karakoç şiiri.

Osman Bayraktar, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç'un şiirlerinin çoğu şairin hayatının prizmasından geç- rek mısralaşmış şiirlerdir. Bu şiirlerde geçmiş ve çocukluk, nesnelleştirilen bir varlık olmayıp bütünsel varoluşun uzak günlerde yaşayan parçalarıdır. Sezai Karakoç çocukluğa buradan bakmaz; çocukluktaki hayatı kendi evreninin ve "evrensel düzeydeki" evrenimizin temel inşa taşları olarak görür. Çocukluk ve gençlik, Sezai Karakoç'un sarıldığı bir deniz hazinesidir...

Şiirin şirazesidir neredeyse anılar Sezai Karakoç'ta. Anılar onun şiirinin hem itici gücü hem de kendisidir. Şair "şiirden sürekli kaçtığı" halde yine şi- ire yakalanmışsa her seferinde, bu, anılardan ve yaşantıdan kaçamadığı için olmalıdır...

Bedri Mermutlu, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç şairliğinin ötesinde bilgeliğiyle kendinden sonraki ku- şakları etkileyen bir inanç adamıdır. Belki de bu yüzden onunla ilgili yazı yazma gereğini duyanlar, aynada gördükleri sûreti tasvir etmekte, şairin ko- numunu değil kendi durdukları yeri belirgin hale getirmek arzusunu taşı- maktadırlar. Bu durumun pek fazla farkında olmayan ise şairle sanki ka- der birliği etmişçesine tasavvurlarına sığdıramadıkları tasvirleri dışlamak ve kendi tasavvurlarını dayatmak eğilimindedirler. Şairi, kimsenin tekleş- tirme hakkı yoktur. Çünkü Sezai Karakoç gibi çok cepheli bir şairin eser- leri değişik biçimlerde okunabilir ve herkes kendi birikimine ve bakış açı- sına göre sonuçlar çıkarabilir...

Muhsin Macit, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç şiirinin Türk şiiri içinde kendine özgü bir konum ve bir mecra oluşturmasının denklemini **metafizik** ve **soyutlama** kavramlarında bul- mak mümkündür. Elbet söz konusu metafiziğin, yani İslâm düşünce ve uygar- lığının kavramları, ilkeleri, oluşumu, tezhürleri, tarihî, geleneği, insan yapısı ve toplum dokusu, değerler sistemi ve mahremiyet duyarlığı vb. sırf bilgi dü- zeyinde değil, öncelikle içselleştirip özümleden soyutlama işleminin es- tetik bakımdan anlamına varılamaz... Karakoç'un şiiri ... önce insanın baki- şını fizikötesinin varlığına ve gerçekliğine, bizzat insanın zatına, özüne "hoşça", yani varlık hikmetine uygun biçimde çevirmesini öngörüyor. Başka bir deyişle metafiziği soyutlamaya eklemiyor, ya da soyutlama yapmak suretiyle insanı, toplumu, doğayı, evreni ve Tanrı'yı sanatın penceresinde içselleştirmesini isti- yor. İstiyor ki, sahip olduğu engin, derin, bengi hakikat ve hikmet hazine- sini, hiç değilse fark edebilsin...

İsmail Kılıoğlu, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Diriliş öğretisinde yer alan merkezî kavramların farkına varmak, Sezai Karakoç'un eserlerini, dayandığı entelektüel geleneğin ışığında okumakla mümkündür. Düşünce dünyamızın yüz akı olan bu eserler, muhataplarını belli bir literatürün yeniden okunuşuna çağırıyor ve bu çağrıya katılanlar Diriliş öğretisinin dayandığı muazzam kütüphanenin bir kez daha farkına varıyorlar...

İbnü'l-Arabî'nin *Fütûhât*'i ve *Füsûs*'u, Mevlânâ'nın *Mesnevî*'si, Gazzâlî'nin *İhyâ'sı* ve İmâm Rabbânî'nin *Mektûbât*'i birer manevî ilham kaynağı olarak Diriliş medeniyet projesinin köşe taşlarını oluştururlar...

*Hızır*la *Kırk Saat* şairin metafizik duyarlığını, bu duyarlığın kendi kültür ve medeniyetindeki özgün yansımalarında dile geliş biçimini, ruhun dirilişi teması etrafında ve medeniyet perspektifini esas alarak anıtsal biçimde ördüğü şiiridir. Hakikat medeniyeti yolunda Dirilişi gözleyen bir şairin Hızır'la geçirdiği kırk saat boyunca muazzam bir irfan geleneğini yeniden keşfedişi, bu irfanın ışığı altında kendi çağını sorgulayışı ve kendi erdemli sitesini yüksek metafiziğin temelleri üzerinde yeniden kurgulayışıdır bu şiir. Kırk birinci saat ise okuyucuya ayrılmıştır. Bu saat okuyucunun iç dünyasında kırk saat boyunca yankılanan sesi yeniden üretmesi içindir. Yeryüzündeki bengisu illerini arayan, dirilişi gözleyen, ruhun tıbbını nebevî aydınlıkta bilen, varlığının morötesini görmeye çalışan, bir tufan sonrası ruhunun zafer takı eleğimsağmalar altında geçmeyi uman, karanlık gecede kara taştaki kara karıncayı fark ettirecek bilinç keskinliğini hedefleyen ve mutlak hakikat karşısında hep evet demeyi öğrenecek olan diriliş erlerinin, kendilerine düşeni henüz anlatılmamış bir mahrem macera gibi yaşayacağı saat.

İlhan Kutluer, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç'un şiirini... 1951'de buruk bir seslenişle, 'Uçurtmamı rüzgâr yırttı dostlarım' diyerek yüzünü bize dönen şair, *Gün Doğmadan*'la, devasa bir şiir anıtı dikti...

Karakoç'un şiirleri, baştan sona Sen'e söylenmiş şiirlerdir. İçten bir hitap, bir anlatı, bir arzuhal gibi doğarlar. Varsaydığı biricik muhatap 'Sen'dir. Şiirin gözü, hep 'Sen'e bakar; ona yönelir ve onu görmek ister. Bu sen Güzel'dir; güzelliğin kaynağı şiirin coşku ve kopuş merkezidir...

Ancak okuyucu, şiirin aynasına baktığında, Sen'in bir parça kendisi olduğunu hissederek ve oradaki diyaloga katılır. Böylece bu dar dünya genişlemeye başlar. Biraz ileri gidildiğinde, şiirdeki iki kişilik dünyanın aslında tek kişilik olduğu görülür. Şair, o dünyayı kendisi için değil, Sen için kurmuştur. Özveri o denli ilerlemiştir ki, kendini Sen'de yaşamaya başlamıştır. Ben'in dünyası Sen'in dünyası olmuştur. Kendinin gurbeti, Sen'in sırası olan yürek, teselli kabul etmez bir biçimde Sen'in bağış olan hava ile varoluş ağrısını dindirmeye çalışmaktadır. Artık dünya Sen'in açısından ve Sen'e göredir...

Sen'i kimi zaman bir insan, kimi zaman insanüstü bir varlık yapar. Sözgelimi çocuktur, annedir, sevgilidir, Hızır'dır, Peygamber'dir, Allah'tır. Ama her halükarda Sevgilidir ve baştan sona Güzel'dir...

Karakoç lügatçesi en geniş olan şairlerdendir... Şiiri oluşturan söz dağarcığındaki zenginlik sözcüklerin yan yana geldiğinde ortaya çıkan ses ve ritm, bir kurgudan çok şairin algı dünyasındaki olaylara bakış ve görüş noktasındaki farklılığı, özgünlüğü, zenginliği ve tabii ki kendiliğindenliği gösterir... Sözcük anlamdan sonra gelir; sözcükle anlam oluşturulmaya çalışılmaz. Bu da, onun şiirini kurgu olmaktan çıkararak içtenliğin şiiri haline getirir.

Karakoç'un dili, kendi dünyasının dilidir; gerçekliği ve içtenliği olan bir dildir... Konuştuğumuz dil aynıdır, fakat işaret ettiği dünya farklıdır. Bu dili öğrenmenin en kestirme yolu, dilin dünyasına yaklaşmaktır...

Vefa Taşdelen, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç, şiir kürsüsünde söylediklerini, düşünce kürsüsünde söylediklerini yine söylemeye devam ederken büyük trajedinin boyutları karşısında "iş başa düştü" diyerek meydanlarda da sürdürecektir mesajını iletmeye. Bütün olumsuzluklara rağmen "sonra çark bir daha dönecek" diyecektir şair, Diriliş Medeniyeti'nin bir varoluş şartı olduğuna dikkat çekerek.

Yüksel Peker, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 126, Eylül 2000.

Her akım kendisini denedi. XX. yüzyıl birçok evreden geçti, biri bir diğerine kapılarını kapadı. Diriliş ruhlu şiir ise kapılarını kapanmamak üzere dünya şiir tarihine açtı...

Ali Haydar Haksal, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 126, Eylül 2000.

Ayinler, Sezai Karakoç şiiri'nin ana yapısal karakterini imleyen, ses dokusu bakımından kendine ait unsurları tüm çıplaklığıyla fâş eden, şairin dönemi şairleriyle arasına koyduğu mesafeyi açık ve derin kılan, sergilediği hayat algısı açısından insan/tarih/medeniyet eksenli bir şiir olma özelliğini haizdir. *Ayinler*, Türk şiirinin geniş ufuklu, hamleci şairlerine 'model' de sunmaktadır. Bu model, hayat algısının fenomen âlemiyle sınırlı olmasını önleyecek; şiirin fizikötesi sıçrayışlarla ilerleyeceği, derinlik kazanabileceğini gösterecektir.

İç içe dairelerle, gözünü bir önceki anlam yumağında bulan, şiirin meşafe alışında ideal poetikalarla beslenen ve kendisiyle yetinmeyecek düzeyde bir performansa sahiptir *Ayinler*. Duyumsadığı hayatın tüm verimini okuyucuyla paylaşmak ve onun duyumsadıklarıyla yepyeni anlam kümeleri oluşturmak ister. *Ayinler*, şairin heyecanını bizim heyecanımıza katarak bir 'gövde-şiir' olmayı başarmıştır...

Ihsan Deniz, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Bu arada, ortaokulda Türkçe, lisede edebiyat derslerinde şairin *Anneler ve Çocuklar* adlı şiiri, az sözle çok şey anlatabilmeyi örneklendirmek, daha etkili bir duygu iletimi sağlamada söz diziminin önemini kavramak, hayatta karşılığı olan sahit imgenin gücünü göstermek ve elbette ölüm acısının derinliğini duyurmak gibi amaçlarla öğrencilerimize öğretmenin çok yararlı olduğunu söyleyeyim...

Şimdi *Gün Doğmadan*'ı bir güzel ve döne döne okumanın vaktidir. Başka türlü ne biz kurtulabiliriz, ne çocuklarımız kurtulabilir.

İbrahim Demirci, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Büyük düşünmenin peşinde olan Karakoç; susuzluktan çatlayan toprağın derinliklerindeki suyu bulup çıkarmanın ve bu su ile insanlığa yeniden hayat vermenin peşindedir. Karakoç'un şiiri de düzgün, masabaşı şiiri değildir. Arayışın, arayıp bulmanın, bulup bulunulanla dirilmenin şiiridir. Karakoç; geçmiş ile bağlarını kurmuş, geçmişin gizemi ile efsunlanmış, dirilişini gerçekleştirip ânın sorumluluğu bilinciyle bilenmiş ve geleceğe de sesini duyurabilmenin sancısını yaşayan büyük sanatın kurucusudur. Tüm bu özellikler de geniş düşünme yetisine sahip insanın kavrayabileceği özelliklerdir.

Ali Barskanmay, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Bugünkü İslâmî ve yerli değerlere yaslanan şairler topluluğu en çok da Karakoç'un eseridir... Çünkü ortada artık reddi imkansız hale gelmiş yerli-İslâmî bir şiir vardır ve bu şiir Karakoç'un şiir ırmağından beslenmekte ve onun yeni zamanlara açılmış kolları olarak var oluşunu sürdürmektedir. Şüphesiz, bu yeni şiir varlığını Necip Fazıl, Mehmed Âkif, Yahya Kemal gibi öncülere

de borçludur. Aynı şekilde Yunus'a, Fuzûlî'ye de borçludur. Medeniyetimizin bu imkanlarını genç şairlere Sezai Karakoç sunmuştur. O, bu bakımdan çağımızın şiir semasının en parlak yıldızı olarak şairlerimizin yolunu aydınlatmaya devam etmektedir.

Mustafa Özçelik, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Diriliş akımı, duyuş ve düşünüşün de kendisiyle şekillendiği İslâm'ı ve İslâm Medeniyeti'ni hem malzeme hem de ilham kaynağı olarak kullanan; buna sanatçının kendi devrini, devrin dil ve malzemesinin yorumlanması ile bizzat sanatçının kendi biricikliğinin keşfinden doğan hasılayı da ekleyerek kullanan bir akım olarak tanımlanabilir.

Şaban Abak, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç şiiri ilk insan Âdem'den bu yana süren tevhit çizgisinin sürekliliği ile var olagelen İslâm medeniyetinin adeta bir uzun mesnevîsini gözler önüne sermektedir.

Geçmiş ve geleceği meceden yaşadığı zamanın bu meczolma ile anlam kazandığını vurgulayan bir bilincin sarsılmazlığını neredeyse *Gün Doğmadan* toplamındaki bütün şiirlerde görmek olasıdır...

Seyfettin Ünlü, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

İleride sanatta bir İslâm estetiği teorisi oluşturulacaksa ilk başvurulacak metinlerin başında Sezai Karakoç'un şiirleri gelecektir.

Hasan Aktaş, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Üstad, bu divanıyla [*Gün Doğmadan*] miracını tamamlamış, gelecekteki şairlerin önüne çıkmıştır...

Üstad, düşünce ve edebî yazıları, eylemi olan siyaset adamlığı yanında, *Gün Doğmadan* isimli divanı ile şairler zincirinin son halkası olmayı hak ediyor. Öncülük ve Üstadlık görevini yerine getirirken çitayı rekor bir yüksekliğe taşıyor...

Mücahit Koca, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Yirmidört yaşındayken yazdığı *Balkon* şiirinin daha sonraki eserleriyle olan sıkı irtibatı onun hayatındaki yönelişin ne kadar istikrarlı ve sahici olduğunu ortaya koyması bakımından son derece dikkate şayandır. Bu her sanatkârda, düşünürde görülebilen bir şey değildir.

Ali Yıldız, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Sezai Karakoç açılmayan fakat açıldığında girdisi ve çıktısı ile bir kapı olarak toplumumuzun düşünce yapısı üzerinde bilinçaltı, bilinç ve bilinç ötesi görevi görmüştür.

Muhammet Eroğlu, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

[Sezai Karakoç'un şiir çevirileri] Çevirilerde modern bir üslup göze çarpıyor ve bu söyleyiş, Karakoç'un şiir diliyle örtüşerek, büyük bir insicam arz ediyor...

Cihat Arınç, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 126, Eylül 2000.

Gün Doğmadan'ın iki kapağı arasında, bir hayat boyunca, dil içinde şekillendirilmiş poetik "ben", iç "ben" duruyor. Bir kâlp çarpıyor. O konuşuyor. İç benin varoluş aşamaları, halleridir dilde ifadesini bulanlar. Şair o durumları; ruhsal aşamaları kitaba eklediğini belirttiğimiz ara sözlerde "sağanak"lar olarak ifadelendirmiştir. Bir bakıma ilham evrelerini adlandıran bu kelime, uzun bir iç serüvenin bölümlerini, duraklarını da işaretlemektedir.

Âlim Kahraman, *Kaşgar Dergisi*,
Sayı: 17, Eylül 2000.

Kaynağından ilk çıkışındaki durulukla ömrünün gelinen anına kadar aynı olan, hep kendini çoğaltan ve diri tutan bir isim Üstad Sezai Karakoç.

Sürekli düşünen ve yazan, yazdıklarının hemen hepsi özgün olan bir birikim.

Yüzyılımızın sorunlarına takılmayan, gündelik olanı evrensel boyutta bütün zamanlara yayan bir bakış. Geçmiş ile gelecek arasındaki kesitte hep dönüşümlerin öncüsü konumunda. Geçmişin yorumlanışında gelecek zamanın ufku.

Ali Haydar Haksal, *Millî Gazete*, 26 Eylül 2000.

Meydan Ortaya Çıktığında adlı öyküde baba sevgisinin unutulmaz anlamı; babayı içinde duyuş, (ki babasının ölümünden sonra yazılmıştır), metin, çağdaş edebiyatta büyük bir örnek, bir çığır olması özlenen bir duyarlıktır...

Portreler'de (*Hikâyeler II*) bu kez, portreci anlayışın belirmiş olduğu görülmektedir. Öykücü, verdiği bu ürünlerdeki özelliklerin yan yana duruşunda, insan merkezli bir gerçekleşimin ifadesi olarak *portre* sözcüğünde karar kılması, ekspresyonist niteliğine de uyar. Bu öyküler portre hikâyesi yazmak tasarımı ile sınırlı değildir.

Kâmil Eşfak Berki, *Hece Dergisi*, Sayı: 46-47, Ekim-Kasım 2000.

Sezai Karakoç suyu kaynağından içti. Bizi de berrak sular içtiği kaynağa çağırıyor, çağırıyor. Cezayir'den Bağdat'a, Kudüs'ten Şam'a coğrafyamızla buluşturur, tarihimizle barıştırdı. "Yeşil sarıklı ulu hocaların", cüppeli profesörlerin sakladığı gerçeği o öğretti. 'Mermer putlar'ın çoğunu da o patlattı. Suların ters akıtıldığı, 'batı yakası'na bin umutla gönderdiğimiz oğullarımızın eve dönmediği bir zamanda, ülkesinin ruhuna derin kazılar yaptı Sezai Karakoç. Dağların, ırmakların derinlerinde, avuçlarında, demiri eriterek paha biçilmez elmaslar, yakutlar çıkardı.

Varoluş acılarımızı da, diş ağrılarımızı da o şiirlerle dindirdik. Bu dünyadan sorumlu olmayı "kaç aç varsa hepsi ben, kaç hasta varsa hepsi ben" diye 'öteki'nin acısına ortak olmayı o öğretti. Kendimizi dünyanın merkezine almamayı da, "özgürüm ama yalnız değilim" diye o hatırlattı. "Hayber kapısı gibi muhkem geçide yüklenen şair" in açtığı gedikten insanlığın en eski öyküsünü okuduk.

Şahin Emiroğlu [Mustafa Şahin], *Gerçek Hayat Dergisi*,
Sayı: 2, 6 Kasım 2000.

2001-2010

Şiirinde insanı bütün düşünce, duygu ve sezgileriyle veren şair, şiirin insanı soyutlaştırması gerektiği, şiirin bir “nitelikler sanatı” olduğu, şairin de yapıtına insanı sadece bir fon olarak yerleştirebileceği görüşüne yer verdi... Şiirlerinin arka planı oldukça zengin imgeler ve serbest çağrışımlarla yüklüdür... Karakoç’un şiir çizgisinin esas dönüm noktası 1967’de yayımlanan *Hızır Kırk Saat*’le başlamaktadır. Onda başlangıçtan beri mevcut mistik ve metafizik öğeler bu kitapla birlikte destansı anlatımla birleşerek bütünüyle dini bir havaya bürünür. *Hızır Kırk Saat*’in bir anlamda devamı kabul edilen, inanç ve imge dünyasının biraz daha zenginleşip derinleştiği *Taha’nın Kitabı*’nda toplumsal kimlik de ön plana çıkmaktadır... Üçlemenin son kitabını *Gül Mustusu* (1969) oluşturur. Bazı eleştirmenlerin “modern bir gül mesnevisi” olarak gördükleri bu yapıtta gül imgesinin ortaya koyduğu bütün çağrışımlardan yola çıkarak, gül bir inanç sisteminin simgesi haline getirilir.

Abdullah Uçman, *Tanzimattan Günümüze Edebiyat Ansiklopedisi*, Yapı Kredi Yayınları, 2001.

Karakoç, geçmiş dönemlerin olay ve kişilerine bol atıflar yapmış, onları hatırlatarak yeni şeyler söylemiştir. Geçmişe doğru atılan bu adım, onun şiirinin Telmih sanatı bakımından zengin olmasını sağlamıştır. Öyle ki Sezai Karakoç’un en gözde sanatı telmih sayılabilir. Şair, Kur’ân’da geçen pek çok hikâyeye, enbiya kıssaları ve mucizelere, tarihî ve efsanevi şahsiyet ve kahramanlara yaptığı atıflarla geleneksel kültürü günümüze taşımıştır.

Cevat Akkanat, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: 132, Mart 2001.

Samanyolunda Veba şiiri bir şiirin bir resmin röprodüksiyonu olabileceği kadar benzeş Van Gogh’un Yıldızlı Gece’sine...

Şamil Potur, *Kırklar Dergisi*, Sayı: 11, Mart-Nisan 2001.

Siz, Efendim, şahdamarından yakın olan aşkına, tarihten, mukaddesâtından, maneviyâtından koparılmış kitlelere, kültür ve düşünceleriyle bizi istilâ etmeye yeltenenlere geçmişî, şimdîyi ve geleceği kuşanarak karşı durdunuz.

Biz, Efendim, Batının uçarlığını, Doğunun kaderini, ruhumuzu değiştirmemenin kutlu direncini öğrendik sizden. “Öyle bir” isyan şiirini tanıdık ki sizinle sahte silahların ölümünü kutladık birlikte.

Siz bize her müslümanın bir sancak adamı olduğunu ve hep iyi gelen bir haberi beraberinde bulundurduğunu hatırlattınız. Bizi, rahatlattınız...

Ve siz, Efendim!

Tanımlarımızı yenilediniz yeniden, bilmem kaçınıcı yeniler birbiriyle çekişirken. Çok yükseklere bir yerden sanat, hayat içindir, tarihle iç içedir, hiçliğin zehrini kusmayı değil, varlık vakti acıkmayı ve susamayı öğren yeniden diyen meâlen, sesiniz çalındı kulaklara en munis ve mütevekkilinden.

Siz, Efendim, bereketli nefesinizle selâmetli rüzgârlar getirdiniz zâlim yangınlarımıza en yücesinden.

Rahşan Gürel, *Sesler Dergisi*, Sayı: 1, Yaz 2001.

Sezai Karakoç’un bütün şiirlerini oku. Medeniyetimizi oku, sevdâmızı oku, estetiğimizi oku, sevinçlerimizi oku, acılarımızı oku, kazandıklarımızı oku, kaybettiklerimizi oku, yenilgi yenilgi büyüyen zaferimizi oku. Diriliş Yayınları üstâdın dokuz şiir kitabını “Gün Doğmadan” başlığı altında birleştirdi. 682 sayfalık bir hazine. Nefis bir şiir şöleni...

Hakan Albayrak, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 2001-33 (43), 17 Ağustos 2001.

1970’li yılların giriş kapısında, Diriliş, bizim için hem bir dergi varlığının hem de uygun atmosferin hissedildiği bir yer oldu... Diriliş dergisi bürodan yürüyen bir iş değil, her yerde, her oturuşta her yürüyüşte varolan bir olgu durumundaydı... İyi bir okur, içerik ile genel şema ve bunun dış dünya ile bağlantıları arasında gidip gelirken, dergi atmosferi içinde nefes alıyor demektir. Diriliş’te, bunu kolaylaştıran bir nitelik her zaman olmuştur...

Ebubekir Eroğlu, *Kitaplık Dergisi*, Sayı: 50, Kasım-Aralık 2001.

Karakoç’un şiiri geleneksel şiirin biçim ve biçimini kırmayı bilmiş, çağcıl şiirin kendisine yakın gelen şairlerinin (başta Claudel, Eliot, ve Pound’un geldiği söylenbilir) tekniklerini tanımış, üstelik kent uygarlığının olgularını içerebilmiş bir şiirdir.

Ahmet Oktay, *Şairin Kamı*, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Mart 2001.

Kullandığı kelimeler ve onların dayandığı güçlü İslâm kaynakları Sezai Karakoç'un şiirinde gelenek ve yeninin şaşırtıcı, çekici büyümesini kurmuş ve İkinci Yeni'nin nice şiirindeki bir gevezelik ve anlamsız kelime yığınlarına düşmeden onu korumuştur. Uzun şiirlerindeki (*Taha'nın Kitabı, Gül Mustusu, Hızır'la Kırk Saat*) hikâyeler onu klasik edebiyata çektiği gibi, ona İslâm ahlâkını ve kültürünü anlatma fırsatını da vermiştir...

Macar ihtilâlinin, Cezayirliilerin acısını yüreğinde duymuş genç yazarlardan biridir Sezai Karakoç...

Şair deyim ve atasözlerini sık sık kullanmaz ama kullandığında tam yerindedir ve bir şaşkınlık uyandırır... Sezai Karakoç ilk kullanıcısı kendisi olan ("İmbalanacak" gibi) çok hoş kelimelerin de yaratıcısıdır. Kur'an'daki sure adlarını da Türkçe karşılıklarıyla eserinde anan ("Gökgürültüsü suresi") Sezai Karakoç, kelimenin Türkçesinin uyandırdığı çağrışımları ustaca kullanır. Onun öztürkçecilik gibi bir tutkusu yoktur. Şiirinin gerektirdiği sesi başka dillerin kelimelerinde de bulursa, kullanmaktan çekinmez...

Sezai Karakoç'un şiiri sadece İslâmî niteliğiyle değil, Asur'dan Hristiyan kültürünü de içine alacak şekilde çok zengin muhtevası ve anlatım özellikleriyle değişik çevrelerin değişik yorumlarıyla değerlendirilmektedir. Ancak bu değerlendirmelerin yeterli olduğu söylenemez. Sezai Karakoç'un şiiri daha geniş incelemeleri beklemektedir...

İnci Enginün, *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yayınları, 2. Baskı, 2001.

"Pazar Postası haftalık gazetesi çerçevesinde oluşan ve bir görüşe göre de tarihimizde ilk kez 'parasız yatılılar'ın, taşra doğumluların, hiçbir zaman 'umran' görmemişlerin bir 'sıçrama'sı olarak özetlenebilecek İkinci Yeni akımından önemli bir şairdir."

Ece Ayhan, *Bir Şiirin Bakır Çağı*, Yapı Kredi Yayınları, 2002, Sayfa: 74.

Sezai Karakoç, "Büyük Doğu" mektebinde yetişmiş kuvvetli, sanat ve fikir dolu şiirleriyle düşüncesine karşı olan gruplara da varlığını ve sanatını kabul ettirmiştir...

O, İslâm'ın insana doğumundan çok önce başlayan ve ölümden sonra devam eden bir varoluş vadettiğinden hareketle, insan hürriyetini ruhun hür olmasına, bunu da ruhun dirilişine bağlamaktadır...

Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay, *Türkler Ansiklopedisi*, "Cumhuriyet Dönemi Düşünce Hayatı" maddesi, Cilt: 17, 2002.

Sezai Karakoç, Üstad'la [Necip Fazıl] ilgili yazılarını Edebiyat Yazıları II adlı kitabında toplayarak, araştırmacılara yol gösteren yazılarıyla olduğu kadar ölümünden sonra yayınladığı "Som Mermer Gibi" başlıklı değerlendirmesinde de onun herkesten farklı şahsiyetine açıklık getirmiştir. Bu tavır da bence "som mermer gibi" güzeldir... Bir büyük şair ve düşünür, bir büyük şair ve mütefekkir için böyle değerlendirme yarasır. Sezai Karakoç bunu çok güzel yapmıştır.

Mustafa Miyasoğlu, *Kafılağı Dergisi*, Sayı: 55-56, Nisan-Mayıs 2002.

II. Yeni kadrosunda Afrika'nın siyasal durumuna ve Afrikalılar'ın bağımsızlık savaşlarına dair ilk defa şiir yazan isim olarak Sezai Karakoç öne çıkmaktadır... *Ötesini Söylemeyeceğim*, on yaşındaki bir Tunuslu kız çocuğunun ağzından söylenmiştir ve doğrusu bir küçük çocuğun çıkarsız, riyasız, alabildiğine saf ve samimi tepkisinin bizde oluşturduğu su berraklığındaki içtenlik ve sıcacık sarıcılığı şair çok ustalıklı bir şekilde, büyük büyük lâfların, çatık kaşlı söylemlerin ifade etmeye yetmediği bir büyük tavıralışa, sarsıcı bir emperyalizm karşıtlığı bilincine dönüştürebilmektedir...

Tunus, Cezayir, daha doğrusu en geniş anlamıyla Afrika, Karakoç'ta yalnızca 50'li yılları kapsayan istiklâl mücadeleleri dolayısıyla yazılan birkaç şiirden ibaret değildir. Bazen İslâm coğrafyasının bir parçası olarak İskenderiye, Kahire gibi Afrika şehirleri, bazen ezilen ve sömürülen insanların coğrafyası olarak tarihî perspektif içinde bütün bir Afrika kıtası bir motif olarak Karakoç'un şiirlerine serpilmiş bir şekilde de karşımıza çıkar...

M. Fatih Andı, *Kaşgar Dergisi*, Sayı: 27, Mayıs-Haziran 2002.

Sezai Karakoç'un okunan her şiiri, donanımlı okuyucuyu bir büyük medeniyetin karşısında hayran bırakır. Büyük bir coğrafyada birbirinden ayrı parçalara ayrılmış ve sürekli bir kopuşu yaşayan Türk-İslâm ruhunun karşısında şair, kekeme kalmıyor ve bu parçaları birleştirmeye çalışıyorsa suç şairin midir? Bunun için Karakoç sarsılan ve savsaklayan değildir. Büyük ses nehrinin akışında kaybolmaya çalışan parçalarımızı birleştirmeye çalışandır.

Tarık Özcan, *Bizim Külliye Dergisi* (Elazığ), Sayı: 13, Nisan-Mayıs-Haziran 2002.

Diriliş ilk çıktığında şiirlerimi göndermiştim. Sezai Karakoç, bazılarını çekiciyle yayınladı. O kadarı bile bana çok şey öğretti.

Erdem Bayazıt, *Vakit Gazetesi* [Röportaj], 7 Temmuz 2002.

Çıkış Yolu I, on yıl önce söylenmiş olmasına rağmen, güncelliğini tamamen koruması ve adeta şu günlerde yazılmışçasına içinde bulunduğumuz büyük krizden çıkışı vurgulu biçimde ifade etmesiyle dikkat çekiyor. Feraset ve basiretiyle (ileri görüşlülüğüyle) ünlü Sezai Karakoç, on yıl önce verdiği konferanslarda günümüze hatta geleceğe ışık tutarak bu hususu daha da güçlendirmiş oluyor...

Ş.[aban] Abak, *Vakit Gazetesi*, 22 Ağustos 2002.

Diriliş: Ait olduğumuz ve Toynbee'nin deyimiyile durdurulan medeniyetimizin mensuplarına girdiği çıkmazların çıkmaz olduğunu hatırlatan ve yaşadığı yıkımın ölümcül olmadığını anlatan bir millet mektebi. Diriliş: Tanzimat'tan beri önce unuttuğumuz sonra varlığını inkâr ettiğimiz öz hazinemizin yerini gösteren özel bir define haritası. Diriliş: Çıkış yolu. Çıkış yolu: diriliş...

İki yüzyıla varan kriz döneminde yeni bir safhaya girmenin sancılarını ve kargaşasını yaşadığımız bugünlerde ufkumuzu daraltmamak için bir sebep: Üstad Sezai Karakoç'un yeni kitabı... *Çıkış Yolu*.

Suavi Kemal Yazgıç, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 2002-35 (97), 30 Ağustos 2002.

Sezai Karakoç'un eserlerinin tamamı okunduğunda görülecektir ki, o, "eleştirinin eleştirisini" yapmaktadır. Kendi sentezini kurmuş ve bunu başarıyla söyleyen şairin, hangi dilde okunursa okunsun, özünde Doğulu bir şiir taşıdığı hemen fark edilir. Çünkü Karakoç, "iyi" ve "büyük şiirin" izini sürmektedir her zaman...

Özcan Ünlü, *Türk Edebiyatı Dergisi*, (Özel Bölüm), Sayı: 347, Eylül 2002.

Ne yılmaz bir dirilikle uyarıyor bizi yazar. Önümüze iki harita seriyor, önce günümüzde İslam ülkelerinin durumu, sonra, birleşmiş, güçlenmiş, dirilmiş, ve apaydınlık İslam medeniyeti haritası...[*Çıkış Yolu* kitabı için].

Osman Toprak, *Milli Gazete*, 9 Eylül 2002.

Karakoç, Necip Fazıl'ın şiirinden farklı bir şiire, kıyametimsi bir imgeleme ulaşır. İmgelerinin büyük bölümünü yetkin biçimde Kur'an'dan ve onun göndergelerinden üretir... Karakoç, "*Kur'an dinlemiş ondan boyun eğmişlerdir sanki / Yaşamın sırrına bizden önce ermişlerdir sanki*" ve "*Saatlarını çabuk tüket ayını ve yıldızlarını yak ey gece / Bizim kalbimizde kurbanlar kesilmeden*

önce" derken, Yahya Kemal'in *Süleymaniye'de Bayram Sabahı* ve *Kocamustafapaşa* şiirlerindeki çok farklı bir dindarlık söylemi geliştirmektedir. Modernist şiirden yararlanıyor görünür ama biçimsel ve içeriksel düzlemde iyice kopmuştur Yahya Kemal'den. **Vahiy** ve **inanç** bir iç deneyim süreci olarak **biçime** gereksinim duymaz. Tam da bu yüzden, Yahya Kemal'in lâikleşmiş, hedonist ve Dionizyak düzlemdeki biçim kurucu söyleminin karşısına Karakoç, sözcüğün köktenci anlamındaki **ilhamı** diker...

Ahmet Oktay, *Metropol ve İmgelem*, İş Bankası Yayınları, 1. Baskı, Eylül 2002.

Türkiye ve İslâm dünyasının düşünsel gerçekliği açısından *Diriliş*'in bir imkân olduğunun fark edilmesinin gerekliliğine inanıyoruz... O, hem düşünce, hem de şiirin, sanatın, edebiyatın, siyasetin hakkını vermeyi bilen bir insandır. Siyasal analizlerinden şiirlerine, öykülerine ve düşüncelerine kadar, manevi bir dehanın izlerini sürmek hem zor; hem de kolay değil. Hemen her konuda konuşan ve her türlü yazan birisi olarak, sanatın *sanat*, düşünce-nin de *düşünce* olarak hakkını vermiştir. Hem Türkiye, hem de İslâm coğrafyası bağlamında ele alındığında, son derece *yerli* ve *yeni* bir düşünüş ve tasarımdır *Diriliş*.

Hece [den Sunuş Yazısı], *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, (Özel Sayı), Ocak 2003.

Diriliş düşüncesi ve önerisi, elli yılı aşkın bir zamandan beri bütün ısrarı, öngörülerinin bir bir zuhur edişi, tesbitlerinin doğruluğu ve haklılığı, çağrısının her zaman yeni kalışı, ezelden ebede varlığın oluşumunu kavrayışının isabetliliği, kuşatıcılığı, güncelin içinde boğulmayan uygarlık, din, düşünce, sanat, edebiyat, kültür, siyaset, ekonomi... görüngesi ve sorunları ile birlikte, taşıdığımız tarihsel miras ve bu mirasın yüklediği sorumluluk gereği bunu önümüze koymaktadır...

Din, tarih, düşünce, kültür, sanat, edebiyat... birikimimizi gereği gibi, insanî bir açıdan ve gerçeklikle değerlendiremiyor, birikimimize yaslanarak doğrulup geleceğe bakamıyoruz. Diriliş düşüncesi işte bu tarihsel ve toplumsal toz duman arasından sıyrılarak bu çabayı gerçekleştirme cehdinin ve çağrısının adıdır... Diriliş düşüncesi, bu çağrıya bir cevap, bu çağrının adı, bu çağrının taşıyıcısıdır zamanımızda. İnsanlığın, Türkiye, İslâm dünyası ve bütün dünya ölçeğinde, bu çağrıya en çok ihtiyacının olduğu bir zamanda, Diriliş düşüncesi bir cevaptır.

İnsanda, toplumda, tarihte ve uygarlıkta fitratı uyandırmaktan ibaret olarak anlaşılması gereken Diriliş düşüncesi ve yöntemi, yalnızca düşünce ve inanç bütünlüğü kurmakla kalmaz, kendi dilini ve yöntemini de oluşturur. Diriliş düşüncesinin dili, bütünüyle fitratın diline dönmekten ibarettir. Dinlerken de konuşurken de bu dilin imkânlarını göz önünde bulundurur. Anlam kaymalarına uğramış, değiştirilmiş sözcüklerin ve kavramların hepsini de yeni baştan ele alır, yeni baştan düşünür. Kavramsal bağlarına irca eder onları...

Hüseyin Su, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

İslâm dünyasının, “medeniyet açısından ölüm sularında” yüzdüğü bir zamanda Türkiye’de Sezai Karakoç tarafından yapılandırılan “Diriliş Düşüncesi” çoğu konuda olduğu gibi uygarlık konusunda da “Herkesin konuştuğu dilden mahrum/Ama yepyeni bir dil konuşmanın sevinci”yle (“Küçük Nat”), gerekli (ve öznesi hep “İslâm” olan) bir tez oluşturmuştur...

Diriliş Düşüncesi’nin uygarlık tezi, öznesi İslâm olan bir tezdur; İslâm Medeniyeti, zamanla dallara ayrılan, varyasyonları oluşan, meşalesi sönmeye yüz tutan tek bir medeniyetin dolunayı, en mükemmel ve üstün halidir. Diriliş Tezi de, İslâm’ı, tarih ve medeniyet perspektifinden açıklıkla ortaya koyma çalışmasıdır; dolunayın önünü açma çabasıdır; İslâm ülkelerinde aydınların medeniyet fikrine, bu fikrin gerçeğine dönüşü için yeni bir özveri yoludur...

Ömer Lekesiz, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Modern dönemin ulus-devlet ideolojisinin şekillendiği kavramsal çerçeveye fazla itibar etmez. Önceliğini İslâm medeniyetinin yeniden inşası sorununa verir ve bu düşüncüyü sürekli olarak gündemde tutmaya çalışır. Konjonktürel duruma bakarak karamsar ya da reaksiyoner bir tavır içine girmekten çok, uzun bir yürüyüşe hazırlanan bir medeniyetin diriliş eri olarak görür kendini. Yine de uluslararası konjonktürün farkındadır. Yaşadığı çağın politik, stratejik, askerî konumunu medeniyet perspektifinden çözümlenmeye çalışır. Kavramlaştırılmaları ulusal çıkar ya da tarihten kopuk bir **İslâm altınçağı** **özleminden** çok geleneği olan bir jeo-kültürel ve jeo-stratejik gerçeklikten hareket eder... [Bu konuda], atılması gereken adımlar arasında **İslâm birliğinin** kurulması, **İslâm Ortak Pazarının** hayata geçirilmesi bir an evvel gerçekleştirilmelidir. Bu teklifleri gündeme getirdiği 60’lı yılların gerek iç politikadaki tartışmalar gerekse uluslararası dengelerin durumu göz önüne alındığında çok

ileri teklifler oldukları daha iyi anlaşılacaktır. Bu anlamda evrensel bir İslâm idealini sürekli vurgulamış, ırk esasına dayanmayan bir İslâm kardeşliğinin somutlaşması için atılacak adımları günlük yazılarında olduğu kadar şiirlerinde de işleyerek ülküleştirmiştir...

Sezai Karakoç, Dünya tasarımını bir muştı üzerine kuran belki de tek düşünürdür.

Âkif Emre, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Diriliş akımı; geçmiş zamanla gelecek zaman arasında otantik bir yeni oluşum özelliği arz etmektedir ve kadim gelenekteki diriliş öncülerıyla irtibatlıdır. Zincirin son halkası mesabesinde. Örneğin, İmam-ı Gazalî’nin ünlü eserinin adı *İhyâü ulûmi’ddîn*’dir, Türkçe söyleyişle *Din İlimlerinin Diriltilmesi*’dir. Yine Muhyiddin İbn Arabî’nin tam adı; Muhyiddini ve’l-nilleti ve’l-hakka, yani “dinin, milletin ve hakikatin dirilticisi” anlamına gelmektedir. Abdülkadir Geylanî’nin “dinin dirilticisi” ismi, ilk isimdir. Hiç kuşkusuz aradaki benzerlik bir isim benzerliğinden ibaret değildir. Geleneksel ve manevi bir bağ, bir irtibat, bir silsile söz konusudur...

Mahmut Kanık, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Bizim basınımızda günlük yazılar çoğunlukla günceli ele alır ve bu güncel yazılar zamana göğüs geremez, kalıcı yanları yoktur. Sezai Karakoç’un yazıları ise otuz yılı aşkın bir süre geçmesine karşın, bugün de okunabilir ve saptadığı doğrular ya da yanlışların çoğu, aynı şekilde tekrar söylenebilir. 1960’lı yıllarda yazdığı yazılar, günlük yazılar bile bugünün okuruna çok şeyler söyler... Yıllar önce yazdıkları, önerdikleri bugün de gündem oluşturabilir... O [yazılarında], sorun’un kökenine iner, “yaralar veya sivilcelerden yakınmak” yerine, “sebeplere inerek şifa yolunu” göstermeye çalışır. İlginçtir, 60’lı yıllarda gençliğin “sosyolojik hristiyan” hâline getirilmesinden; “psikolojik hristiyan” olmanın tehlikesinden söz eder...

Hilmi Uçan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Güncel gelişmelere karşı mesafeli bir duruşu, somut gerçekleri soğukkanlı bir kavrayışı var. Dolayısıyla değerlendirilmesi gereken bir kültür adamı ortaya çıkıyor...

Sezai Karakoç... 1940’lı yıllarda son bulmaya yüz tutmuş bir geleneğin son halkasıdır...

[O], konuyu felsefik düzeyde çözümlemesinin ötesinde Türkiye’de düşünce alanındaki farklılaşmayı da soğukkanlı tespitleriyle açıklamaya çalışmıştır...

... bazı konulara yaklaşımları gereği yeni dönem muhafazakâr entelektüelleri en azından ilk başlarda solcu entelektüellere karşı belirgin bir eziklik yaşamışlardır. Sezai Karakoç’un yazdıklarında bu ezikliğin zerresini bulmak mümkün değildir...

Sezai Karakoç milliyetçi-muhafazakâr düşünceden kopup kopmamakla, bu düşüncenin bütünüyle etkisi altında kalıp kalmamak gerilimini, bir başka deyişle tarihsel/toplumsal arkaplanın unutulmasıyla hepten ona teslim olunması gerilimini en gerçekçi şekilde aşan entelektüellerden biridir. Sezai Karakoç’un gerçekçi bir şekilde değerlendirilmesinde bu hususun özellikle akılda tutulması gerekmektedir.

Düşüncesinin genişliğinin ve soyutluğunun en güzel göstergelerinde biri de Batı düşüncesine açıklığıdır. Özellikle erken dönemler açısından bu durum entelektüel olarak Sezai Karakoç’un farklılığının bir göstergesidir. Batı düşüncesini benimseme anlamında değil, onu özümleme, dönüştürme ve eleştirme anlamında Sezai Karakoç seçici bir şekilde davranmaktadır. Diriliş dergisinin hemen her sayısında kritik işleve sahip çeviri metinlere rastlamak mümkündür. Bu metinler siyasal mahiyette metinler olmaktan ziyade ağırlıklı olarak kültür eksenli metinlerdir...

Batı düşüncesine açıklığı ve kültür adamı niteliği konulara daha soyut bir şekilde yaklaşabilmesinin altyapısını oluşturmaktadır. Böylesi bir anlayış düşünce adamı kimliğini daha bir belirginleştirmiştir. Bu tür bir geniş bakış toplum hakkında daha gelişkin tahlillerin yapılmasını mümkün kılmıştır. Düşünürü bilim adamından ayırıp daha ileri bir noktada görmesinin muhtemelen bu hususlarla da bağlantısı vardır...

Kurtuluş Kayalı, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç, “Ölümün Sebebi” başlıklı bir yazısında, “İnsan, bu kadar acıyla ölür. Bir kere daha dirilmek için.” diye söze girer ve “Ölümü gören bir gözle görmek, ölümün ötesine bakabilmek... Bizim mesleğimiz, çağırdığımız yeni varoluş da budur.” diyerek sözünü noktalar.

Ölümden sonrasına bakabilen bir göz, kurtuluşa varmak isteyen ruhun içine gireceği değişimi yakalayabilen bir gözdür. O, hilkatın sırrını yani dirilişi yakalamış demektir. Diriliş de bir bakıma hakikate eriş, hakikatle oluştur.

Hakikat eri olmak, metafizik bir diriliş kuşatması altında, içinde olduğunun farkına varmaktır.

Diriliş yeni bir bakıştır. Bir bakış tazelemesi işidir. Bir metafizik yenilenmedir. Bu metafizik, “muhteşem bakış” felsefesidir... Bu bakış, bu düşünce insana kozmik bir çerçeve kazandırır. Ruh, bu bakışla bütün bir varlığı kavrar. Ona bu bakışı veren amentüsüdür...

Mehmet Doğan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Şüphesiz bu şiir, enerjisini, etrafını çevirmiş olan cazibelerin tehlikesine kapılmamaktan alıyor. O denli yüksek ve kuvvetli ruhlardan biridir ki, bunlar için aldıkları hız ve hamle ve ilcaya göre, tabiat çarnaçar bir çeşit kader ve şeametle şiirde onları takdis ediyor. Bu şiirde hapishane hüccesine atılmış insanın çaresizliği de vardır, anneleriyle birlikte kömür toplayan melekler kadar saf çocuklar, çiçekler üzerine atılmış özgürlük parçaları da.

Alaeddin Özdenören, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Doksanlı yılların başında Samuel Huntington “artık dünyada ülkeler değil, medeniyetler savaşıyor” dediğinde, özellikle Batı dünyasında büyük tartışmalara yol açmıştı. Karakoç her fırsatta söz konusu savaşı mutlaka silahlarla sürdürülen bir kavga olmadığını vurgulayarak, Huntington’dan çok daha önce, çatışmanın ‘bir zihniyet’, ‘bir hayat tarzı’, ‘bir dünya görüşü’ ve ‘bir kültür’ yarışması olduğunu ve mutlaka medeniyet bazında ele alınması gerektiğinin üzerinde önemle durdu...

Nazif Gürdoğan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Karakoç’un Apollinaire’den çevirdiği bu ünlü şiir [*Mirabeau Köprüsü*], Fransızca’da olduğu kadar Türkçe’de de şiir sanatının önde gelen örnekleri arasında sayılmalıdır...

Karakoç, bu şiiri çevirirken anlamın yanı sıra, biçimsel ve duygusal özellikleri ve ses uyumluluğunu da gözetmiş. Şiiri okurken onun çeviri bir şiir olduğunun farkındayız, ama bu farkındalık şiirdeki Türkçe tadını almamızı engellemiyor. Aksine, hem yabancı bir duyarlılığı, hem de Türkçe şiir zevkini birlikte tadıyoruz. Aynı şiir başkaları tarafından da çevrilmiş, ama hiçbirisi bu

duygusal ve müzikal tadı vermiyor. Örneğin, Karakoç'un "Aşk bu akan su gibi akıp gidiyor akmaktadır" ve "Mirabeau Köprüsü'nün altından Seine akıyor akar" şeklinde çevirdiği dizeler, diğer çevirmenler tarafından genellikle "Aşk da gelir geçer bu akan su gibi" ve "Mirabeau Köprüsü'nün altından Sen nehri akar" şeklinde çevrilmiş. Yani "akıp gidiyor akmaktadır" ve "akıyor akar" tekrarlamaları Karakoç'a özgü. Böylece, Karakoç, hem Fransızca ve Türkçe dillerinin zamanları (temps) arasındaki farklılığı gidermiş, hem de şiire bir çeşit müzikalite katmış...

Karakoç hem metnin aslına sadık kalan, onun kelimelerini, üslubunu, düşünce ve duygusunu aksettiren, hem de çevirdiği şiire orijinal bir ürün hissi verebilen bir çevirmen. Karakoç'un şiir çevirilerini okurken, şiiri, şairlerin çevirmesi gerektiğine dair görüşün ne denli haklı olduğu bir kez daha anlaşılıyor. Fransızca'ya olan hakimiyeti kendi diline ve kendi dilinin şiirsel yapılarına olan hakimiyetle birleşince, ortaya çeviri şiirin en güzel örnekleri çıkmış...

Faruk Uysal, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Kutsal At şiiri, Fransız işgaline karşı istiklâl mücadelesi veren Cezayirli Müslümanların destansı direnişlerini selâmlayan bir metin. Şair, Cezayirlilerin direnişini yoğun biçimde "at" sembolünün çağrışımları eşliğinde sergilemiş. Tunus ve Cezayir istiklâl mücadeleleri gibi güncel ve somut olaylar aslında şairin emperyalist Batı zulümlerine karşı mazlum dünyanın kişilik ve kimliğini koruma mücadelesini şiirleştirmek için birer çıkış noktası görevi görmektedir...

Karakoç şiirinin en önemli etkisi günümüz İslâmcı Türk şiirinin tamamıyla denebilecek ölçüde modern şiir anlayışı doğrultusunda üretilir olmasındadır. Bugün İslâmî hassasiyetlerle şiir yazan şairler, Mehmet Akif ya da Necip Fazıl gibi değil ama Sezai Karakoç gibi yazıyorlar...

Murat Sönmez, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Körfez'deki şiirlerinde Sezai Karakoç, İkinci Yeni'nin öteki şairleri gibi, şiiri salt dil düzleminde değil, felsefi ve düşünsel düzlemde de değişime uğrattırıyor...

Kapitalizm, modernleşme ve uygarlık eleştirisi *Körfez*'in şiirlerinin merkezindedir. İçerik düzlemindeki bu farklılık, dilsel düzlemde İkinci Yeni'ye bağlanıyor...

Gündelik olan ile geçmiş ve gelecek, gizemli olan ile olağan olan, soyut ile somut iç içedir Sezai Karakoç'un şiirlerinde. Şiiri, bu anlamda, birçok şeyin

bileşenidir. Yoksa nasıl açıklanır "İslâm mistisizmine yatkınlığı içinde bile modernist bir tavır geliştirebilmesi."

Ahmet Ada, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Şiirini, kayıp bir uygarlığı yeniden geleceğe iade etmenin içli ve genel hatları bakımından epik bir bilgeliği üstünde oluşturan Sezai Karakoç, aslında düştüğümüz kuyu ile yukarısı arasındaki kavî bir sarmaşık gibidir. Ne ki bu düşüş salt tarihsel, siyasal ve kültürel bir düşüş değildir. Tarihsel, siyasal ve kültürel düşüş, insanın evrensel yabancığının, bir yitik cennet kovgunu oluşunun, belki mikro düzlemde bir müteradifdir. Modernizm, düşüşün ideoloji halini alma sürecidir. Sezai Karakoç, şiirin kadim zamanlara özgü işitsel ekstralarını, modernizmin feshini amaçlamış bir dünya tahassüsüne çevirir. Bunu modern şiirin hem Batı'daki keşiflerinde hem de bizim edebiyatımızın yöneliminden beslenerek yapar. Modern şiir Sezai Karakoç için bir dikiz aynasıdır âdeta ve O bu aynayı kendisine yaklaşanları değil, hangi mesafeleri aşacağını görmek için kullanır.

Mustafa Muharrem, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Dili dönüşüm geçiren hatta devrim geçirmiş bir halk için bile yirminci yüzyılın, belki de, en büyük şiiri bağıyla bize gelmiş ve hatıramızın dildeki canlılığını korumayı başarmıştır. İki denizin birleştiği yere doğru çağırıldığı yolculukta onun yiğit yoldaşı olmak istemez misiniz. Okuyun açılarak.

Süleyman Sahra, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Taha'nın Kitabı, şairin kendi içine baktığı bir ayna gibidir. Şair, bu aynada geçmiş zamana doğru gider ve geçmişte yaşanmış birçok olayın, değişik isimdeki insanlarda da, kendi içinde yaşamakta olduğunu, kendisinin de benzer serüvenleri yaşamakta olduğunu görür. Bu, "insan"ın yaşaması kaçınılmaz olan bir serüvendir. Ayrıca şair bu aynada, yaşadığı dönemin somut olumsuzluklarını da görür. Birçok insanın görmediği, dikkat etmediği, önemsemediği hatta varlığından haberdar bile olmadığı pek çok olay, şairi rahatsız etmektedir. Şairin "farkında olmak" gibi bir yükümlülüğü ve fark ettiklerini duyurmak gibi bir sorumluluğu da vardır. *Taha'nın Kitabı*, bu anlamda, çağdaş insanı uyaran, sarsan bir şiirdir. Bu, "Dikkat tehlike var." gibi salt kuru bir uyarı

değildir. Bu tehlikenin ne olduğu, nereden ve hangi yollarla nasıl geldiği; tehlikeye nasıl karşı konulacağı noktalarının gösterildiği bir uyarıdır.

Selahattin İpek, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Her ayrıntıyı bir imgeye dönüştüren, her çelişkide bir dram güzelliği yakalayan Karakoç'u yorumlama süreci, çetin bir silahı yeniden kuşanmaya benzer.

Siddik Akbayır, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Karakoç'un şiirinin kendi içinde bir tarihinin olduğunu ve bu tarih içinde de sürekli devinen ve gelişen şiirsel izleğinin, *Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine* şiiriyle doruk noktasına ulaştığını söyleyebiliriz...

Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine'de, Batı'nın değiştirme ve yabancılaştırmasına karşı cevabını büyük bir destanla verir. 'Sanatçı büyük eserler yaratmak isterse gözlerini idealardan ayırmamalıdır.' diyor Platon. Karakoç, *sevgiliyi* bir idea olarak görüyor olmalı ki, bu şiirde döne döne O'na yönelmektedir...

Abdurrahim Karadeniz, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Leyla ile Mecnun mesnevisi, artık edebiyatımızın geçmiş görkemli dönemlerinde kalmış yarı arkeolojik bir eser olmaktan çıkmış, modern Türk şiirinin çağdaş ve güçlü bir eseri olarak hayata dönmüştür...

Çeşmeler, medeniyetimizi, onun geçmiş güzel zamanlarını, durmuş bir saat olarak, kapanmış bir kapı olarak işaret etmekte, ama aynı zamanda o saatin işlemesi, o kapının açılması için de bir çağrı, hatta bir müjde sesi gibi ele almaktadır...

Şaban Abak, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç, *Ayinler* şiirini bir tür "diyalog" biçiminde kurgulamış. Şiirde konuşan iki "ses" vardır. Bunlardan biri, kendini çağın ve modernizmin kıskacı altında hisseden bir ses olarak konuşurken, diğeri doğu-batı ayrımı yapmaksızın bütün kültür ve uygarlık değerlerine önem veren, bu değerleri günümüze taşırsak, yeniden kurtuluşa ereceğimizi dile getiren bir sestir. Altı bölümlük şiir boyunca bu iki sestten birini duyarız. Hatta şiirin bazı yerlerinde bu iki ses tartışır. İkinci ses, birinci sesi sürekli olarak "konudan uzaklaşmakla"

itham eder. Tartışmanın gerilimi yok denecek kadar azdır. Çünkü, her bir ses, diğeri dinler; dinlediği için de "anlamaya" çalışır. Hatta ikinci ses birinci sese hep "dostum" diye hitap eder...

Karakoç, bu şiirlerde [*Ayinler*'de] "anti-diriliş felsefesiyle" öylesine çok hesaplaşır ki, yer yer karşımıza bir şairden çok bir kahraman gelmiş gibidir.

Eline aldığı her bir malzemeyi ve mevzuyu "diriliş" hamuruyla yoğurarak "şiire" dönüştüren şair, temel meselesi olan "Diriliş idealini" *Ayinler*'de de işlemiştir.

Şaban Sağlık, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

... Karakoç'un hikâyesinde, Mecnun tipi, geleneksel *Leyla ve Mecnun* hikâyelerinde gördüğümüz tiplerden oldukça farklıdır. Kendisinin gelişiyile birlikte bir şeylerin değişmesi, daha iyiye, güzele, mükemmele doğru bir yönelişin başlaması ve Mecnun'un bunları gerçekleştirmeye aday bir kimlikle verilmesi Karakoç'un Mecnun tipinin karakteristik özellikleri arasındadır. Denilebilir ki, Karakoç'un eserinin, çağdaş bir yorum çevresinde gerçekleşmesinin temel noktalarından biri, Mecnun'un sözünü ettiğimiz nitelikte tasarlanmış olmasında aranmalıdır. Bir basamak daha ileri giderek, *Leyla ve Mecnun* hikâyelerinin geleneksel örneklerindeki Mecnun tipine göre, Sezai Karakoç'un daha aktif bir Mecnun tipi ortaya koymayı tercih ettiği kabul edilebilir...

Hemen ifade edilmelidir ki, hikâye düzeninde kurgulanmış bu metnin en belirgin niteliklerinden biri de, mükemmel bir connotarif metin örneği oluşudur. Bu tür metinler, dilin her türlü imkânlarıyla donatılmış olarak bir üst dil oluşturmayı gerçekleştirmiş metinlerdir...

Ramazan Kaplan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Yahya Kemal'in kimseye bir önerisi yoktur. M. Akif Ersoy ise, Batının başarısının benzeri bir şekilde gerçekleştirilmesiyle sorunun çözülebileceği kanaatinde. Oysa, Sezai Karakoç sorunların kaynağının dışsal olmaktan çok içsel olduğunu düşünür; sorunun insanda olduğunu, onun derin bir manevî yara aldığını, medeniyetin insandan başlayarak kurulabileceğini varsayar. Bunun için, ilahi hakikatle, insanın kendi gerçeğini yüzleştirir. Bu yüzleştirmede amaç, insanın özüne dönüşünü sağlamak ve gerçeğin katı yapısını hakikatin güçlü ve esnek ve güçlü soluğuyla yenileştirmek ve yumuşatmaktır. Bu sebeple

Sezai Karakoç, bizi hiçbir zaman umutsuzluğa düşürmez. En paradoksal durumları bile, hayalin gerçeğe katkısını sağlayarak algılanır hale getirir. Hem düşünsel hem de kalbi tikanıklığımızı gidermeye çalışır... Karakoç, medeniyetin, her şeyden önce bir umut, bir özgüven, kalbin sağlam bağlarla hakikate bağlanması olduğunu, onun bu yolla kurulabileceğini hatırlatır. Okuru, hüznün darboğazından çekerek alır ve ona içsel bir coşku yaşatır...

Mustafa Aydoğan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

İran Halk Devrimi, Rusya'nın Afganistan'a askeri müdahalesi, Amerika'nın Ortadoğu'daki hakimiyetini kalıcı kılmaya yönelik girişimleri, ülkemizdeki periyodikleşmiş ihtilaller vb.... olaylar nedeniyle bu yıllar [1979-1988], beyinlere ve yürekler kazınarak yaşandı duyarlı insanlar tarafından. İnsan oluşumuzu belirleyen değerlerin süzgecinden geçirilerek bu yıllara ilişkin gözlemlerin ve sonucunda oluşan düşüncelerin şiirsel forma bürünüp *Alınyazısı Saati*'ni oluşturması, Karakoç gibi duyarlı bir yüreğin izdüşümünün koordinatlarının diriliş ruhuna endekslenmesinin doğal bir sonucu olsa gerek. İşte bu anlamda *Alınyazısı Saati* şiirlerine, hayat denilen sürece duyarlı bir yüreğin katkılarının bir demet demek daha doğru olur kanısındayım...

İbrahim Eryiğit, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

[Sezai Karakoç] şiirlerinde, bir bütün olarak algılanan zaman ve uzamı birleştirir bilincinde...

İçinde bulunduğu dönem ve şiir anlayışı göz önünde bulundurulduğunda Karakoç'un dönemin diğer şairlerinden ayrıldığı en önemli farklılığı bu noktada belirir. Zaman ve mekân tercihini bir belirsizliğe gömülerek değil aksine genişliği inkâr edilemez bir düşünceyle, bütünselliğe yönelişle yola çıkar. Şiiri düşünceden, düşünceyi diğer sanat dallarından ayırmadan bütüncül bir dünya fikriyle, *Diriliş* düşüncesiyle açıklar.

Hayrettin Orhanoğlu, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç'un şiirinde, beş ayrı çocuğun izlerini sürmek mümkün. Çeşitli imgelerin oluşturulmasında ve bu imgelerin güçlendirilmesinde kullanılan **çocuk**, şairin kendi **çocukluğu**, peygamberlerin **çocukları**, kendisine şiir söylenen **çocuk** ve şiirin kendisine söyletildiği **çocuk**...

Sezai Karakoç'un şiirlerinde yer alan *çocuk* imgeleri, en çok **anne** ve **ölüm** imgeleriyle iç içe, yan yana yer almasıyla dikkat çekiyor daha çok...

Anneler ve Çocuklar şiirinde, anneyi çocuktan, çocuğu anneden ayıran ölüm, bakıldığında dayanılması güç fotoğraflar bırakıyor geride...

Burhan Eren, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç'un öyküleri, bir başına ele alındığında Diriliş Neslinin Öyküleri başlığı altında okunup değerlendirilmelidir... Bu öyküler, yalnızca bir yazarın öyküleri değil, zaman zaman bir diriliş erinin ve bir diriliş neslinin, zaman zamanda diriliş erenlerinin ve pirlere öyküleri olarak kendilerini açarlar okuyucuya... Nasıl ki, diriliş doğumla ölümün bir araya gelişinden doğan asıl hayatsa, Diriliş Neslinin Öyküleri de, işte bu asıl hayatın öyküleridir. Çağrısı asıl hayatadır. Asıl hayatın anlamına, ayrıntılarına ve insanlarınadır. Asıl hayatın en temelden kavranması gerektiğindedir. O, hayatın dışındaki aldatıcı, yalancı, gelip geçici hayatların saman alevi kabilinden albenilerine, karmaşalarına, baştan çıkarılıcağına, tamahına ve yüzeyselliğine aldanmamaya bir çağrıdır.

Diriliş külliyatını böylesine bir okuyuşta ilk görülecek olan, Sezai Karakoç'un hayat-düşünce-sanat konusundaki netliği, tutarlılığı ve sorunu temelden kavrayışıdır.

Hüseyin Su, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

O... diriliş düşüncesini, sadece bir simge, slogan olmaktan çıkarmış, elliye aşan eseriyle kültür/medeniyet/insan/toplum/tarih/din ekseninde oldukça işlevsel bir okula dönüştürmeyi başarmıştır...

Sezai Karakoç kimi zaman masalımsı bir üslûpla yazdığı oyunlarını, ağırlıklı olarak şiirselliği yaslar. Oyun dili apaçık şiirseldir ve gücünü şiirden alır. Oyunlar bir şairin elinden çıktığını her an hissettirir... Oyunlardaki, felsefi, tarihî, hikemî yaklaşımlarla oluşturulan cümleler çarpıcıdır. Kahramanlardan biri mutlaka bir yüce ideali (diriliş) temsil eder ve vurucu sözleri bu kahraman söyler... Tiyatro da o büyük rüyasının emrindedir.

Necip Tosun, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

[*Edebiyat Yazıları I, II, III*] Bir paragraflık, hatta bir cümlelik bile olsa, ortaya koyduğu yorum ve yaklaşımlarında yazar, bir hamlede söz konusu ettiği şiirin özünü bulmakta, genel çerçevede ise büyük akışın nabız atışlarını

hissettirmektedir. Ancak, kitabın odak noktasını oluşturan medeniyet perspektifli bir “kendini arayış” sorunsalı yazarı, geniş açılı tesbitlerin ötesine geçerek bazı şairlerin şiirleri ile ilgili görüşlerini detaylandırmaya, geniş çaplı çözümler yapmaya götürmüştür...

Ortaya çıktığı süreç içinde, yeni yorum alanları açan bir denemeler kitabıdır... Kitaptaki yazıların okuyucuyu getirip bıraktığı nokta, onların yeni kavrayış alanlarına açılmasını sağlayacak yaratıcı bir noktadır...

Âlim Kahraman, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Her ne kadar çağdaş bir dünyada yaşasa, farklı bir formda yazsa da Sezai Karakoç, şair olarak aynı duyarlılığı taşıyan, aynı inanç dolu hayatı yaşayan birisi olarak Yesevi'den Yunus'a, Fuzulî'den Şeyh Galib'e aynı kültürü özümseyen aynı yolda yürüyen birisi olarak ideoloji ve dar dünya kirlerinden arı bir anlayışla, billur saf aynasına yansıyan Yunus'u “Ehl-i dil birbirini bilmemek insaf değil” dercesine “bir dost bahçesi bülbülü” olarak kendisi bilmiş ve bize de bildirmek, böylece bizi de biliş-tanış etmek istemiş ve böyle hacimce küçük, ama anlamca büyük, ayrıntılardan arı, dedikodulardan beri bir eser ortaya koymuştur.

Kenan Erdoğan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Hızır'la Kırk Saat'in yedinci saati “Bugün iki çocuğun konuşmasına kulak konuğu oldum” dizesiyle başlar. Deyimlerin değiştirilemezliğine ilişkin yerleşik ve resmî tutuma aykırı bir tasarrufta bulunan şair, “kulak misafiri”ni “kulak konuğu”na çevirirken bir yandan aliterasyonu kollamakta, öte yandan yenileşmeyi kalıpların donmuşluğuna yeğlediğini belli etmektedir. Aynı şiirde, çocuğun çizdiği Hızır portresinde “*Yüzü yeni gelmiş bir vahiy gibi / Gözlerinin önünde hep Rahman Süresi canlanır / Kalbi hep Yasin okur*” ve fakat “*Konuşması hint ilâhisi*”dir. Ortadoğulu Müslüman şair, tasavvur ettiği Hızır'ın konuşmasını “Hint ilâhisi”ne benzetmekten çekinmez...

Türk dilini ve düşüncesini yapay ve iğreti sınırların ötesine açmada, tarihsel ve evrensel işlevine taşımada, geleceğini aydınlatmada büyük emek veren Sezai Karakoç, eserleriyle milletimizin de, insanlığın da ufkunu sürekli aydınlatacak bir ışık kaynağıdır.

İbrahim Demirci, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Yüzü az biliniyor. Ancak izi köklü ve derinde. Zaten O da yüzünü gizleyip, izini derinleştiren biri. Yüzü geniş ve aydınlık. İzi dümdüz. Zamanı geldiğinde bedellerin hepsini yüklenmiş biri.

Az yazmış. Ama azımsanacak bir azlık değil. Çok yazmış. Ama kendini çoğaltarak ulaşılmış bir çokluk değil. Yayınlarıyla, ülküsüyle, nesliyle... bütün hayatı “diriliş” çerçevesi bir resim...

İsmail Sert, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Karakoç ister tasarladığı entelektüel tip ile ister kendi yaşamında ortaya koyduğu entelektüel tiple olsun, entelektüele ilişkin bir çok noktayı realize etmiştir. Entelektüelin bilinci ve sorumluluğu ile yaşamını sürdürürken bir entelektüelin karşılaşabileceği güçlüklerle karşılaşmak onun için de kaçınılmaz olmuştur. Bütün yaşamını hiçbir menfaat ilişkisine dayandırmadan ama yapması gerekenleri yaparak sürdürmüştür. İster şairliği, ister yazarlığı ya da yayıncılığı olsun bütün yaşamı bir misyon adamının yalnızlığına karşılık gelir. Yazmak, düşünmek, eleştirmek onun eylemlerinin sınırlarını göstermeye yetmez. Onun için eylem siyasal bir parti kurmak kadar da somut bir şeydir. Çünkü o, siyaseti insana ve eşyaya imanını nakşetmek olarak görmektedir.

Kenan Çağan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

... İlk şiirlerinin ‘biçimsel’ ve biçimsel yönden İkinci Yeni şiirinin özgün örneklerinden olması; İkinci Yeni şiiri (o bu şiire ‘yeni şiir’ ya da ‘yeni gerçekçi şiir’ demektedir) daha kaynağında en doğru biçimde anladığını gösteren yazıları, aradaki fikir ayrılığına karşın bu yakıştırmanın yapılmasına doğallıkla neden olmaktadır. Yıllarca dillerden düşmeyen, hemen bütün antolojilerin baş şiirlerinden olan ‘Balkon’, ‘Anneler ve Çocuklar’, ‘Monna Rosa’, ‘Kapalı Çarşı’... gibi şiirlerin de bunda payı büyüktür...

Mehmet H. Doğan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç da, özgün bileşim şairidir bence. Modern şiirimizde manevî ve dinsel değerleri evrensel kültürle birlikte özümseyerek, gelenekle yenilik arasında dinamik ilişkiler kurarak benzeri olmayan bir “mitopoesis” yaratmıştır. Karakoç, bir düşünür olarak İslamiyete getirdiği yeni yorumların ötesinde,

şiiirinde çok-yönlü ve özgün bir senteze ulaştı. *Hızır*la *Kırk Saat* bu tarzın bir başyapıtıdır. Eleştirmenlerimizin Karakoç'un ruh dünyasını ve şiir estetiğini genişlikleri ve derinlikleriyle incelememiş olması, bir kayıptır.

Talat Sait Halman, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Şiirin bu derece ortadan kalktığı, şairlerin bu derece kıtlaşıp kısırlaştığı ülkemizde Sezai Karakoç dimdik ayakta... O bilgi ve görüşlerini yaşayarak, özenle öğrenerek kazanmış bilge bir kişidir...

Abdullah Öztemiz Hacıtahtiroğlu, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*
(Özel Sayı), Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç, modern Türk şiirinin içinde çok özgül bir yere sahiptir. Bu şiirin, uzun süre görmezden geldiğini vurgulayan ilk kişilerden biriyim. Karakoç, şiirini bir insan çerçevesi içinde yerleştirmiş, İslâmî ilkeleri politikasının merkezî sorunu durumuna getirmiştir ama, şair kalabilmeyi de başarmıştır...

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının da önemsenmesi gerektiğini düşünüyorum ben. Kimi yazıları açıktan açığa şiire eklemlenir. Kimi yazılarında şairce bir alev görülmektedir...

Ahmet Oktay, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Faruk Nafiz'in *Han Duvarları* şiirinin hiç aklımdan çıkmayan dizeleri. Dağı aşmak. Her şeye rağmen dağı aşmak. Sezai Karakoç Türk şiirinin "dağı aşan" şairidir.

Şiir insanın özgünlüğünü, özgüllüğünü ve özgürlüğünü içinde barındırdığı dağdır...

Evet, Sezai Karakoç Türk şiirinin "Dağı Aşan" büyük şairidir.

Hüseyin Atlansoy, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Bu şiir bize külli bir şiir serüvenini sunar. Murat edilen dünya, bir şiir metninin dilden önce düşünceye hizmet etmesi gerektiğini ve bunun yolunun da insan benliğinin kıvrımlarına doğru koşmakla gerçekleşebileceğinin idrakinde olan bir yaşam biçimi ile okur karşısında boy verir...

Bu şiirle başladığımız yolculuk insan kudretinin son noktasındadır. Şairin vaat ettikleri hayat boyunca bir ipek böceğinin koza örmesi gibi külli bir insan var etme ızdırabından başka bir şey değildir. Şair bu serüvende öyle noktalara ulaşmıştır ki insan muhayyilesinin sonuna ramak kalmıştır...

Halil Güney, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç şiirimizin tok ve güçlü, incelik ve seçkinlik taşıyan bir sesidir. Ne yazık ki üzerinde pek durulmadı... Sezai Karakoç'u yeniden inceleme bizim şiirimizin gizli bir kahramanına ulaşmamıza yardımcı olabilir.

Orhan Duru, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç benim hem Türk şiirinin en önemli on şairi listemde hem de en sevdiğim on Türk şairi listemde yer alıyor. Birbiriyle her şairde örtüşmez bu listeler...

Kısaca belirtirsem, Sezai Karakoç'ta şu özellikler çekiyor dikkatimi:

a) Sezai Karakoç, Türk şiirinin başındaki en büyük bela diye gördüğüm belagati kendi şiir dilinin hizmetine sokmayı, onu şiirinin içinde iyice eritip sindirmeyi başarmış ender şairlerden biri.

b) Çoğu şairde su ve yağ gibi bir biriyle bağdaşmayan iki karşıt öge dahası kutup olarak karşımıza çıkan doğu ve batı, batının şiir ve kültür geleneğiyle doğunun, özellikle de Yakındoğu'nun kültürü, mitologyası, şiir geleneği Sezai Karakoç'un şiirinde ustaca harmanlanıyor ve özgün bir şiir oluşturuyor...

c) Sezai Karakoç bir başka iki uyuşmazı, lirikle didaktiği birleştirip, dramatika dönüştürmeyi de beceriyor. Gene de, lirik ağır basıyor şiirinde.

d) Sanırım Sezai Karakoç'ta sevdiğim özellik, şiirini müthiş gerilimli yapan özellik onun zıtlıkları birleştiren bir şair olması. Bir önemli özelliği daha var onun, gene zıtlıklar üzerine kurulmuş: Güncel ve sıradan olan yaşamla mistik bir aşkınlığı birleştiriyor ve ayakları yaşamın ortasına basan metafizik bir şiir çıkartıyor ortaya...

Güven Turan, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç adı ailemiz içinde hep sevgiyle anılan bir uzak kardeş adıdır...

“Biz mahçup ve onurlu çocuklarız” dedi *Şahdamar*’da.

Salt bizi gençliğimize götüren *Mona Roza*’yı, *Balkon*’u, *Anneler ve Çocuklar*’ı, *Kapalı Çarşı*’yı yazmış olsaydı yine önemli bir şair olduğunu söylerdim.

O, sonsuzca bütün insanlara dönük yanılla da, münzevi yanılla da, şiirimizde özgün bir duruştur. Kişiliğiyle, yaşamıyla, yaptıklarıyla bu özgünlüğü sürdürdüğünü düşünüyorum.

“Mahçup ve onurlu”. Bir de eski deyişle Müstağni.

Doğunun mistisizmini, gizemini, Batının biçimini, her ikisinin bilgisini taşıdı...

Gülten Akın, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

Sezai Karakoç, *Diriliş*’te sadece edebiyat ürünlerini ve düşünce yazılarını yayımlamakla kalmamış, büyük güçlüklerle çıkardığı bu dergi kanalıyla kültür ve edebiyat dünyamıza birçok önemli ismi kazandırmıştır. Bir ekol hüviyetine sahip olan belli başlı dergilerin başında gelen *Diriliş*, en başta gerek taşıdığı misyon ve gerekse yayımlanan ürünler açısından kanaatimizce üzerinde durulması gereken dergilerin başında yer almaktadır.

İlyas Dirin, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 73, Ocak 2003.

İslâm ülkelerini 40 yıldır ”birleşerek büyümeye” ve Ortadoğu merkezli bir “süper devlet” oluşturmaya çağıran, bu çağrıya kulak vermemeleri halinde İslâm ülkelerinin teker teker yutulacakları uyarısını 40 yıldır bıkmadan, usanmadan tekrarlayan ve 40 yıldır mütemediyen haklı çıkan üstad Sezai Karakoç, 1991-95 yıllarında yaptığı dört meydan konuşmasından oluşan *Çıkış Yolu III-Kutlu Millet Gerçeği* adlı yeni kitabı ile, gaflet uykusundakileri uyardırma gayretini sürdürüyor.

Hakan Albayrak, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 2003-17 (131),
25 Nisan-1 Mayıs 2003.

Sezai Karakoç, vahyi, vahyin kaynağını oluşturduğu İslâm medeniyetini bütün yönleriyle ve boyutlarıyla, bütün incelikleriyle ve derinlikleriyle, bütün pınarlarıyla ve damarlarıyla kavrayabilmiş; çağa yaratıcı bir ruh ve kurucu bir

irade üfleyebilecek bir dille sunabilmiş büyük bir mütefekkir, sanatçı, tarih felsefeci ve estettir: Şeyh Galip’ten sonra Leylâ ve Mecnûn’u yazabilmiş tek sanatçıdır. İbn Haldun’dan sonra İslâm medeniyetinin yüzü aynı anda geçmiş ve geleceğe dönük gramerini çıkarabilmiş tek tarih felsefecisidir.

Yusuf Kaplan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 26 Mayıs 2003.

Ölüm, çocuk ölümü, kitabın *Körfez* bölümündeki şiirlerde karşımıza çıkar biraz belirsiz mahfazalarla geçer önümüzden; “Yüzünde son gülümseme kaybolurken çocukların” (*Balkon*), “Çünkü çocuklar geçer/Ölümün en ince en ayarlı yerinden” (*Sevgi*), “Önceden bilen ölüş şartlarını çocukların/Elleleriyle degen, koklayan, hazırlayan adeta”. Bunlar –tabii diğerleri– ölümün biyolojik yüzünün ötesinde şifreler taşımada. Ama, “Anneler ve Çocuklara” gelince, ölüm, o müphemiyetle durmadan geçip gitmez; telafi edilemeyen kopuş, içinde kalınan trajik dongunluk, yalıtılmayan acı, harflerden başka unsurlarla kitabeleşmişcesine bir ağaç gövdesine meczolmuş, çıplak bir granit taşına kaynamıştır, bu şiirde.

Çocuk ve anne, ölümün eteğine kendi yazgılarına göre sarınırlar;

“Anne öldü mü çocuk
Bahçenin en yalnız köşesinde”

Bahçe mutada çocuğun günlük oyun ve yaşantı yeri. Bahçenin en yalnız köşesinde olmak, hem güpegündüz bırakıldığı elem çevresini yansıtıyor, hem kendini büsbütün kuytuluga itmesinin görüntüsünü. Ve teninde, yüreğindeki yanma;

“Elinde siyah bir çubuk
Ağzında küçük bir leke”

dizelerindeki ima, bir taraftan yüreğindeki dağlanmanın hal be hal somutlaşmasını, bir taraftan şuuraltında hissedip manalandıramadığı bir engeli, yarım kalmışlığı, üveyliğin nefes darlığını anlatmada.

Kâmil Öztürk, *Kaşgar Dergisi*, Sayı: 35, Kasım-Aralık 2003.

Bu şiir [*Ağustos Böceği Bir Meşaledir*], ister bir nesne olsun, ister bir kişi, bir olay, bir kavram, ele aldığı her şeyi yenileyici, yorumlayıcı, unutuş tozundan; ölüm külünden silkeleyip diriltici ve ilk kez görüyor; duyuyormuşuz gibi hayret ve hayranlık uyandırıcı özelliğiyle tipik bir Sezai Karakoç şiiridir...

Bu şiir, her şeyden önce kendisine vücut kazandıran zihniyet itibarıyla, [La Fontaine'nin temsil ettiği] Batı düşüncesine güçlü bir itiraz, Batı'nın varlık'ı; bilhassa tabiatı ve hayvanatı tasavvur ediş ve kavrayış biçimiyle (oradan da insanı ve toplumu anlayışıyla) bir hesaplaşmadır...

Şair, varlığın anlamının çarpıtılması ve hakikatin üzerinin örtülmesi girişimine karşı, onun yaradılışındaki asıl hikmetin sezilmesine ve hakikatin tecellisine imkan sunan bir yeni ve doğru bakış, farklı bir perspektif getirmektedir...

Şaban Abak, *Kaşgar Dergisi*, Sayı: 35, Kasım-Aralık 2003.

Geçti mi yeşilin sonsuzluk yüklü çağı
Kader yanardağından kızıl, kara kül düştü

Vakit görmemişti böyle bir kıyameti
Akıl sarardı karardı ruh gönül düştü.⁶

Moderniteye, kapitalizme ve batılılaşmaya geçişte, aşkın (transandantal) ruhsal değerlerde bir şey kaybedildi. Bu sebeple, şimdi (şu an), geçmişe kıyasla ahlâki ve ruhsal açıdan eksik.

Bahçenin (bülbul ve gülün) yıkımı, Osmanlı toplumunun birleştirici gücünün kaybedildiğine dair etkili bir sembol olmuştur. Karakoç'un şiirinde beni çarpan (etkileyen) şey ise son iki beyitte yer alıyor. "Yeşilin sonsuz ve yüklü çağı" ibaresi onun algısına göre neyin kaybedildiğinin net ve çağrışımsal ifadesi.

Hem taze bir yaşam ve imgesel bütünlüğüyle yeşilin çağı, hem de uyanış/diriliş sözü – bahçenin sonsuz yeşillenmesi mecazı ile– Peygamber'in – yeşil aynı zamanda Peygamberin rengidir– yitirilen çağı olarak okunmalıdır. Asıl yitirilmiş olan, hakikatin zemininde yer alan aşkın (transandantal) merkeze olan inanç ya da sonsuzluğun etkisidir.⁷

Walter G. Andrews, *Stepping Aside: Ottoman Literature in Modern Turkey*, *JTL Journal of Turkish Literature*, Bilkent University Center for Turkish Literature, Issue 1 (2004) Ankara. P: 9-32.

İkinci Yeni'nin biçim olanaklarından yararlanarak İslâmî özle, mistisizmle beslenen bir şiiri geliştirdi. Cemal Süreya Karakoç'un şiirini "kırık bir Verlaine"

⁶ Bu şiir Sezai Karakoç'un Gün Doğmadan isimli eserinden alınmış 5 beyitlik "Gazel" başlıklı şiirinin son iki beytidir. Sayfa: 615.

⁷ Bu yazı İngilizceden Ayşe Işın Kirenci tarafından tercüme edilmiştir. (Sayfa: 17)

sözleriyle niteler. Özellikle *Şahdamar* ve *Köpük*'ten sonra biraz da İkinci Yeni şairleri gibi kapalı bir anlatım biçimine doğru kayan şiirlerinin arka planı oldukça zengin imgeler ve serbest çağrışımlarla yüklüdür. Esas olarak İslâmî şiir duyarlığına sahip olan Karakoç'un Batılı örnekleri arasında T. S. Eliot ile Ezra Pound gibi isimler sayılmakta, onun şiirinin tamamen yerli bir şiir olduğu kadar, yeni ve modern bir şiir olduğu da vurgulanmaktadır.

Atilla Özkırımlı, *Türk Edebiyatı Tarihi*, II. Cilt, İnkilap Yayınları, 2004.

Sezai Karakoç Türkiye'deki temel gelişim dinamiğiyle, siyasal gelişim dinamiğiyle olağanüstü yakından ilgilidir. Dar anlamda siyasal mahiyette yazılar yazmasa da Cumhuriyet, hatta Cumhuriyet öncesindeki süreç Diriliş'te yayınladığı metinlerde kapsayıcı bir şekilde yorumlanır...

Cumhuriyet döneminin edebiyat alanında tahlili açısından bile Sezai Karakoç'un tahlilleri ara renklere daha duyarlı bir yaklaşımın unsurlarını taşımaktadır... Sezai Karakoç'un çizdiği Türkiye fotoğrafı Türkiye'yi daha net bir biçimde göstermektedir...

Kurtuluş Kayalı, *Hece Dergisi*, Sayı: 85, Ocak 2004.

Kısakürek'in İslâmcı-milliyetçi söyleminden kendine mütevazı bir yer bulan "İslâm medeniyeti" kavramı Karakoç'ta bir yandan geleneği içermekte bir yandan da kapitalizm ve komünizme alternatif üçüncü bir yolu işaret etmektedir. Necip Fazıl'ın düşüncesinde Kemalizme reaksiyon önemli yer tutarken Sezai Karakoç'un yazdıklarında İslâmcılığın reaksiyoner tavrıdan uzaklaştığını görmekteyiz. Kısakürek'te sert bir ideoloji olan İslâm, Karakoç'ta bir "dünya görüşü, yaşayış ve medeniyet tarzı"na dönüşmektedir...

Karakoç'un medeniyete bakışı, Osmanlı İslâmcılarının medeniyeti maddi terakki ile aynılaştıran bakış açısından farklıdır. İslâm'ın medeniyeti teşvik ettiği ya da onun da medeniyetinin olduğu söyleminden medeniyetin gerçek anlamını vahiyde bulan ve İslâm medeniyetini de "Hakikat medeniyetinin en üstün aşaması" olarak okuyan bir yere varmıştır Karakoç...

Burhanettin Duran, *Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce, Cumhuriyet Dönemi İslâmcılığı*, Cilt: 6, İslâmcılık, İletişim Yayınları, 1. Baskı, 2004.

Sezai Karakoç, hem Büyük Doğu hareketinin daha siyasal planda daha dengeli, daha düşünsel, İslâmî planda daha seçkin bir konuma yerleştirerek

hem de İslâmî hareketi dünü ve bugünüyle kuşatacak bir düşünsel ve eylemsel zemini bizzat oluşturarak konumuz özelinde en ideal, en doğru, en somut, en kalıcı izleri bir ekol çerçevesi içinde oluşturan yegâne isimdir...

Tüm bunların yanı sıra Sezai Karakoç'un çok önemli bir diğer özelliği siyasal duruşundaki netlik, vakar ve ideolojilerle arasına koyduğu makul uzaklıktır...

Topluca bakıldığında, Sezai Karakoç'un düşünce ve edebiyatının "İslâmcılık"ın dar içeriğine sığmayacağı kendiliğinden anlaşılacaktır. Tıpkı sola, sağcılara, milliyetçilere mesafesinde olduğu gibi İslâmcılıkla da arasına makul mesafe koyan Sezai Karakoç, uygarlık düşüncesinden, kültür mirasından, modern yorumdan uzak edebiyat çabalarını ortaya koyduğu metinlerle reddetmiştir...

Ömer Lekesiz, "İslâmî Türk Edebiyatı'nın Değişen Yüzü, Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce, Cilt: 6, İslâmcılık, İletişim Yayınları, 1. Baskı, 2004.

Fikirlerinin kuşatıcı ve derinlikli oluşu ile, özgün bakış açısıyla Karakoç'un takipçileri/okurları üzerinde tesiri daha bir etkili ve kalıcıdır. Din, medeniyet, kültür, tarih, sanat, edebiyat, siyaset, ekonomi gibi ana başlıklarda toplayabileceğimiz düşünceleri, aynı tutarlılık ve ısrar ile elli yıldır güncel "bulaşma"dan aydın insanların gündeminde kalmıştır.

Hatta abartmaksızın denilebilir ki, kendi kuşağı, İslâm medeniyetinin keşfedilmemiş inceliklerini, Batı düşüncesiyle İslâm düşüncesinin belki de "ilk kesin hesaplaşması" nı Karakoç'un yazdıklarından öğrenmiştir...

Geçmişin, çağının özgün bir yorumcusu ve dürüst bir tanığı olan Sezai Karakoç, İslâm medeniyetini, "taklitlerin asıl sayıldığı" şu çağda tüm cepheleleriyle yeniden ihya etmeye çalışmak uğruna düşünmüş ve yazmıştır.

Turan Karataş, *Sezai Karakoç: Bir Medeniyet, Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce, Cilt: 6, İslâmcılık, İletişim Yayınları, 1. Baskı, 2004.*

Uçtan uca kendi içinde devinen sürekli yenilenen ve yeniden başa döndüğünde eskinin ya da fazlanın izlerini taşımayan kadim bir yalınlığı çevreleyen bir bütün olarak süregeliyor bu şiir.

Serdar Akdağ, *Yedi İklim Dergisi, Sayı: 166, Ocak 2004.*

Sezai Karakoç'un eserlerindeki konu çokluğu, gündem yoğunluğu bir bütün olarak ele alındığında; ortaya derli toplu, geleceğe umutla bakmayı salık veren bir fotoğraf çıkıyor: DİRİLİŞ...

Yusuf Tosun, *Yarın Dergisi, Sayı: 21, Ocak 2004.*

Sezai Karakoç'u istisna tutarsak, İkinci Yeni şairlerinin hiçbiri insanı bütünsel olarak kuşatamamıştır.

Sezai Karakoç, insanı hayatın içinde ve çağdaş boyutlarıyla ele alarak duruş farkını ortaya koyar. Fizik, metafizik, tarih ve coğrafya bir bütündür onda. Bu yüzden Sezai Karakoç'un insanı, kimlik ve kişilik sahibidir. Halktan biri olmak gibi bir iddiası yoktur; ama aramızda yaşayan, bizden biridir. Biz onun duygulanışına, tepkilerine, rüyalarına, yaşayışına, hayattan beklentilerine karşı yabancılık çekmeyiz.

Mehmet Erdoğan, *Şiirin Eşiğinde, Dergâh Yayınları, 1. Baskı, Nisan 2004.*

Allah arayışı, aşk, Sezai Karakoç'un eserlerini yorumlamak için anahtar kelimelerdir...

Sezai Karakoç mutasavvıfların aşk anlayışını yeniden inşa etmeye çalışıyor modern şiirde. *Mona Rosa* şiiri de bunun çok güzel bir örneğidir...

Bir aşk şiiri duygusal bir ilişkinin gerçekçi bir tanımlaması değildir. O ilişkinin sanatsal bir yeniden yaratımıdır. Gerçek ilişkiden bağımsız olarak değerlendirilmeli. Sezai Karakoç *Mona Rosa*'yı yeni bir *Leylâ ile Mecnun* olarak değerlendiriyor. Bu çok önemli bir söz, çünkü şiiri nasıl yorumlamak, nasıl değerlendirmek gerektiğini gösteriyor bize. Aslında *Mona Rosa*'yı modern bir mesnevi olarak okuyabiliriz.

Laurent Mignon, *Hece Dergisi (Röportaj), Sayı: 89, Mayıs 2004.*

Türkçenin en büyük şairlerinden olan Sezai Karakoç'un Genel Başkanlığını yaptığı Diriliş Partisinin programı ise bir kültür, medeniyet, uygarlık manifestosu gibidir...

Necip Tosun, *Hece Dergisi Hayat Edebiyat Siyaset Özel Sayısı, Sayı: 90/91/92, Haziran/Temmuz/Ağustos 2004.*

Mehmet Akif, Necip Fazıl ve Sezai Karakoç ... muasırlaşma sorununun genelde bir kültür sorunu değil, bir uygarlık sorunu olduğu konusunda

hemfikirdirler. Bu yazar ve şairlerde Batılı uygarlaşmaya karşı topyekun bir karşı duruş söz konusudur. Değişmemesi gereken tek şey kültür değil, tüm uygarlık birikimlerimizdir. Bu anlamda Karakoç'un *Masal* şiiri, bu görüşün klasikleşen sembol şiirlerinden biridir denebilir. Bu şiir Batıyla karşılaşan ve Batının meydan okumasına karşı tepki gösteren bir öykü niteliğindedir. Bu şiirde Türk çağdaşlaşmasının tüm evreleri, hatta fazlası, sembolik olarak aşama aşama sunulur okuyucuya. Bir babanın yedi oğlunun Batılı hayat tarzı karşısında yok olmalarını hikaye eder...

Masal'da görüleceği gibi, Karakoç, şairane ve mistik anlatımla Batılı uygarlığın çok önemli bir özelliğini dile getiriyor. Doğulu olsun Kuzeyli ya da Güneyli olsun; Batı uygarlığının kültürlere hatta alışkanlıklara ve de gündelik hayata kadar uzanan etkin bir değiştirme erkinden söz edilmektedir. Şiirde görüleceği gibi yedi oğuldan beşi doğrudan Batılı hayat tarzından etkilenerek değişirken, sadece şair (beşinci) olan oğul ve son oğul Batı karşısında bilinçli durmaktadır...

Mustafa Orcan, *Hece Dergisi Hayat Edebiyat Siyaset Özel Sayısı, Sayı: 90/91/92, Haziran/Temmuz/Ağustos 2004.*

Necip Fazıl Kısakürek'in açtığı çığır çok etkilidir. Ondan sonra Sezai Karakoç geliyor. Sezai Karakoç'u ilk çıkardığı *Körfez* ve *Şahdamar* kitaplarından beri hep okumuşuzdur. Bu kitaplar çıkar çıkmaz Maraş'a getirtmiş ve geceler boyu okumuştuk. Daha sonra kendisiyle tanışma saadetine de nail oldum. Üzerimde etkisi çok büyüktür. Sezai Karakoç, Türk şiirinin geleceğinin boyutlarını çizen, ortaya bir vizyon koyan, Türk şiirine tekrar hem tarihî bir derinlik kazandıran, hem de fizik ötesi açılımlar getiren bir büyük şairdir. Gerçekten Modern Türk şiirine büyük bir alan açmıştır. Eserleriyle, poetikasıyla büyük bir düşünür olduğunu ortaya koymuştur. Tarihi seyir içerisinde geçmiş şiirimizle nasıl bağlar kurulacağını, kökten gelen bu damarlarla ileriye dönük nasıl bir açılım kazanacağımızı göstermiştir...

Türk şiirinde Sezai Karakoç'la başlayan yeni bir dönem olduğuna inanıyorum. Bunun bereketi görülecektir. Bazıları bunun tam tersini düşünüyor. Ama şundan eminim; bir işçilik, bir hazmetme dönemi yaşanıyor, bunun bereketi sonradan ortaya çıkar. Hem tarihî derinliği olan hem fizik ötesi açılımları olan, hem de günü bütün titreşimleriyle yansıtan bir şiir arayışının izlerini görüyoruz...

Erdem Bayazıt (Röportaj), *Yedi İklim Dergisi, Sayı: 171, Temmuz 2004.*

Bir edebiyat dergisi olarak Diriliş, bu 7 dönem boyunca nesilleri beslemiş; şiire yönelen gençlerin şiir anlayışlarının biçimlenmesinde, okuma kaynaklarının belirlenmesinde önemli etkileri olmuştur...

Diriliş'i bir edebî okul ve siyasî yönü de bulunan bir düşünce akımı olarak değerlendirirsek, tasavvufun bu yapı içinde önemli bir yeri olduğunu söyleyebiliriz. Diriliş dergisinin, Sezai Karakoç tarafından yönlendirilen yayın politikası göstermektedir ki, Karakoç'un kurguladığı medeniyet projesinde tasavvufun önemli bir yeri vardır. Bunu en önemli göstergelerinden biri de Diriliş'te yer alan tasavvuf klasiklerinden yapılmış çevrimyazılardır...

Yusuf Turan Günaydın, *Tasavvuf Dergisi, Sayı: 13, Temmuz-Aralık 2004, Ankara.*

Sezai Karakoç hem gelenekle kurduğu şaşırtıcı derecede isabetli ilişki bakımından, hem de şahsiyetinin büyüklüğü bakımından örnek alınması gereken bir edebiyat adamıdır... Sezai Karakoç'un yeri, Türk şiirindeki yeri çok uzaklardan bile görülebilecek bir yerdir...

Ali Duman, *Şiir Atı Yaz Kitabı, 2004.*

"Yaklaşık Olarak Ece Ayhan Şiiri"... O yazıda yazmamıştım ama Ece'nin bütün şiirlerinin özü Sezai Karakoç'un şu dizelerine dayanır:

"Çocuk düşerse ölür çünkü balkon
Ölümün cesur körfezidir evlerde".

Ece'nin bütün ters diyalektiği buradan çıkmıştır. Teknik olarak çok çarpıcıdır.

Oğuz Demiralp, *Kitaplık Dergisi (Röportaj), Sayı: 65, Ekim 2004.*

Samanyolunda Ziyafet derin bir inanç hayatı olan bir İslâm şair ve mütefekkirinin, agnostik (tereddütlü) bir çağa İslâm inanç ve dininin sanki anahtarını hatırlatmasıdır...

Kâmil Eşfak Berki, *Millî Gazete, 1 Kasım 2004.*

Bugün bir Sezai Karakoç külliyyatından söz edebiliyorsak ve bu külliyyatın görünür görünmez tesirlerini zamanın yüzünden gururla okuyabiliyorsak, gelecek için umuttan söz açabiliriz. O umudun anahtarı, *Samanyolunda Ziyafet* kitabının satırları arasında bütün mütevazılığıyla ışığı duruyor...

Kavramları kendi kabuklarının tabiatında zaten var olagelen görüntülerinin ötesine çıkarak, onu yeniden dönüştürmek ve çağına armağan etmek böylesi has kalemlere özgü bir tutum olabilir...

Ömer Erdem, *Zaman Gazetesi*, 6 Kasım 2004.

Sezai Karakoç ile, Kemal Silay'ın bir antoloji için, Karakoç'un şiirlerinden birinin bir bölümünü çevirmemi istemesi üzerine karşılaştım. Karakoç'un şiirini en başından beri sevdim. Birçok ideolojik açıdan ondan olabildiğince uzağım, Müslüman değilim (Hıristiyan da değilim), dindarım ama aynı zamanda epey de laikim... Kaldı ki Karakoç çok iyi bir şair ve şiirinin de İngilizce ile (şaşırtıcı bir şekilde) çok iyi örtüşmesi beni etkiledi. Makaleme girdi, çünkü bana göre Osmanlı kültür alanını oluşturan rizomlarından [köklerinden] birine (din) odaklanabilmek için, güçlü bir örneği temsil ediyordu...

Walter G. Andrews, *Yasakmeyve İki Aylık Şiir Dergisi*, Sayı: 11, Kasım-Aralık 2004.

Sezai Karakoç'ta, çağdaş bir çok şairde görülen karamsarlık, bedbinlik, ümitsizlik ve çaresizlikten eser yoktur. Sıkıntılara, bunalımlara uzaktır. Aydın-lık duygularla doludur...

Mehmet Nuri Yardım, *Unutulmayan Edebiyatçılarımız*, Nesil Yayınları, Aralık 2004.

... Sezai Karakoç'un *Liliyar* adlı şiirini ele alalım. *Şiirler III*'de yer alan *Liliyar* şiirine, yönetmenliğini Charles Walters'ın yaptığı, başrollerini Leslie Caron, Mel Ferrer ve Jean Perre Aumont'un oynadığı "Lili" filmi kaynaklık etmiştir. Hikâye ise Paul Callico'ya aittir... Karakoç, "Lili" filminden yola çıkarak, orijinal, güzel bir şiire ulaşmış sonuçta. Fransız yazar ve senaryocu Lois Gardel ortaya şöyle bir soru atmıştı: "Aslında bugüne kadar yapılmayan bir şey var, ben onun yapılmasını çok isterdim: O da romandan uyarlanmış film seyrediyoruz, ama filmde uyarlanmış roman okumuyoruz." Sezai Karakoç, filmin romanını değil ama şiirini yazmıştır. Karakoç bu şiiriyle "sinemanın şiiri olur mu?" sorusuna da ilginç bir örnek vermiştir. Şiirin yazılış tarihi: Bahar, 1954...

... Görüldüğü gibi yönetmen, karakterleri, çatışmaları, mekânları oluşturup görüntünün imkânlarını kullanırken, şair olayın ruhunu, özünü yakalayabilecek imgelere, çağrışımlara başvurarak kelimenin gücünden yararlanıyor.

Yönetmenin görüntüyle elde ettiği etkiyi, o sözle yakalıyor. Filmin görüntü ve eylemlerini kendi duygu dünyasında yoğuran şair, bunu dilin gücüyle birleştirip bir başka güzelliğe ulaşıyor. Bu nedenle filmdeki pek çok tema, vurgu, şairin duygu dünyasında yepyeni, derinlemesine bir anlama ulaşıyor. Şair bir filmde yola çıkıyor ama sonuçta bir başka güzelliğe, bir başka sanatsal orijinaliteye ulaşıyor. Artık bu şiirin bir anlamda filmde bağımsız bir başka şeyi temsil ettiğini söyleyebiliriz. Çünkü artık bu şiirden, filme ulaşmak çok zor.

Bu konuda sonuç olarak belki şu söylenebilir: İster sinema şiirinin birikim ve doğasından yararlansın, ister şiir sinemanın imkân ve anlatım tekniğinden yararlansın, soy sanat nereden beslenirse beslensin, sonuçta "eser" kendi özgün dünyasını yeniden kuruyor ve bu hâliyle de bambaşka bir gerçekliği ve güzelliği temsil ediyor.

Necip Tosun, *Film Defteri*, Dergâh Yayınları, 1. Baskı, 2005.

Sezai Karakoç, önemli şair ve yazarlarımızdan biridir. O, insanların dindarlığını doyurmaya yönelik şiir yazarların başında gelir. Hani derler, sanatçılar insanların tinsel/manevi önderleridir. Sezai Karakoç biraz daha ötesidir bence.

Müslüm Üzülmüş, *Çayönü'nden Ergani'ye Uzun Bir Yürüyüş*, [Kendi Yayını], 2005, İstanbul.

Modern şiirimizde, bizi biz yapan temel değerlere temelli bir yöneliş Sezai Karakoç'la başlamıştır. Sezai Karakoç'un bu yönelişinin önemli cephelelerinden birisi de İslâm coğrafyasını aidiyetimiz bağlamında modern şiire taşınmasıdır. Başta Mekke ve Medine olmak üzere, medeniyetimizin simgeleri mesabesine yükselmiş, İslâm coğrafyasının başta gelen şehirlerini modern şiirimize ilk o taşımıştır. Sezai Karakoç'un bu işlemleri son derece bilinçli bir tercihin eseridir. Sezai Karakoç böyle yapmakla hem medeniyetimizin en önemli taşıyıcı, yaşatıcı unsurlarından biri olan merkezlere dikkat çekmiş, hem de diriliş noktalarımızı göstermiştir...

Sezai Karakoç, başta ünlü *Balkon* şiiri olmak üzere, birçok şiirinde sömürgeci Batı zihniyetine, değerlerine meydan okumakla birlikte, şiirindeki antiemperyalist duruşu Müslüman ülkelerin bağımsızlık savaşıyla sınırlanmıştır. Haksızlığa uğramış her milletin yanında yer almak Sezai Karakoç'taki antiemperyalist duruşun özellikleri arasındadır. Örneğin, *Kan İçinde Güneş* adlı şiirinde, Polonya'nın işgallerle dolu acıklı tarihine dikkat çekmektedir...

Osman Özbahçe, *Mostar Dergisi*, Sayı: 1, Mart 2005.

Sezai Karakoç'la başlayan [1950'li yılların ikinci yarısından itibaren] ve 1980'li yıllara kadar devam eden dönem, pek çok açıdan üzerinde durulması gereken bir dönemdir. "Diriliş" dergisinin kültürel merkeze oturduğu bir dönemde, muhafazakârlığın bünyesinde ince bir damar olarak yer tutan islamcılık, kendini muhafazakârlıktan ayırıştırarak evrensel-islami bir renk kazanmış; hem şair sayısı hem de şiir bilgisi açısından şiirsel etkinlik artmış; dalgaları bugünkü genç kuşağa kadar çarpan ciddi bir birikim vücuda getirilmiştir...

Ali Ayçıl, *Yasakmeyve İki Aylık Şiir Dergisi*, Sayı: 13, Mart-Nisan 2005.

1960'ta yayımlanmaya başlayan Sezai Karakoç'un Diriliş Dergisi de islâmî düşünce ve sanatın köşetaşlarından oldu. Büyük Doğu'nun açtığı yolda, daha ileri bir merhaleyi temsil etti. İslâm düşüncesini gündelik kavganın üzerine çıkardı...

Muhsin Mete, *Hece Dergisi*, Sayı: 100, Nisan 2005.

... Çünkü bu milletin Sezai Karakoç'un sesine gerçekten ihtiyacı var...

Ta 1950'lerde yazdığı ve fotokopileri elden ele, kuşaktan kuşağa dolaşan o efsanevi "Monna Rosa" adlı şiir kitabı bile tek başına onun ne kadar büyük bir şair olduğunun kanıtıdır.

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 13 Haziran 2005.

... Karakoç'un diriliş ideali "toplumun çıkmazı"ndan boy vermekte, şiir, çıkmazdaki insanın/toplumun diriliş idealini mayalayacak bir güç haline getirilmek istenmektedir...

Sezai Karakoç'u diğerlerinden ayıran, diriliş idealinin Mutlakçı bir yaklaşımla tebarüz etmesidir...

Mutlakçı tutum, Karakoç'u hem poetika alanında net bir anlayışa ve özgüvene sahip kılmış, hem de şiirini poetikasıyla disipline etmesinde etkili olmuştur...

Ali K. Metin, *Kökler Dergisi*, Sayı: 10, Temmuz-Ağustos-Eylül 2005.

Sezai Karakoç'un Tunus'un bağımsızlık mücadelesi üzerine söylediği bir şiirdir, *Ötesini Söylemeyeceğim* şiiri. Şairin, 1962'de yayımlanan *Şahdamar* adlı ikinci şiir kitabında yer alan bu şiirin Türk Edebiyat'ında emperyalizme karşı yazılan şiirler içerisinde gerçekten de bambaşka bir yeri vardır.

Mehmet Sait Çakar, *Mühür Dergisi*, Sayı: 3, Temmuz-Ağustos 2005.

Sezai Karakoç şiiri ilk bakışta kendisinden önceki şiir kültürünü kendi gövdesinde toplayan ve onu Batı şiirinin olanaklarıyla harmanlayıp zenginleştirerek süzgecinden geçiren böylece kendisinden sonraki kuşaklara geniş dallarıyla sonsuz olanaklar açan bir şiir olarak karşımıza çıkmaktadır. Böyle bir şiirin ortaya çıkmasında Sezai Karakoç'un şairlik yeteneğinin yanı sıra hem Doğu hem de Batı kültür ve edebiyatını çok iyi bilmesinin etkisi büyüktür. Bundan dolayı oldukça geniş bir alana uzanan bu şiiri çerçeveleme çabası neredeyse imkansız hale gelmektedir...

Daha başlangıçtan itibaren kendisini her yönden kuşatan bu yaşam tarzına karşı bir karşı koyma, bir direnme içindedir Karakoç şiiri. Sezai Karakoç bunu yaparken de materyalist anlayışın tüm versiyonlarıyla popüler olduğu bir dönemde oldukça "primitif" kabul edilen -en geniş anlamıyla din ve onun oluşturmuş olduğu geleneksellik- bir orijinden yola çıkmıştır. Bu yaklaşım ve duyarlılık, daha yola koyulduğu ilk günlerde Sezai Karakoç'u çağdaşlarından ayıracak, şiirine geniş bir ufuk açarken şairine de kendi kuşağı içinde yalnız bırakacaktır...

Beraber çıkış yaptığı aynı kuşak şairlerden siyasal ve ideolojik dünya görüşünün alttan alta içeriğini oluşturduğu şiirleriyle ayrılırken aynı siyasal ve ideolojik kaynaktan beslenen diğer İslâmcı şairlerden de ortaya koyduğu söylem tarzıyla ayrılmıştır. Belki de bundan dolayı daha ilk şiirlerinde itibaren özgün bir şair hüviyetiyle karşımıza çıkmaktadır...

Yakup Altıyaprak, *Derkenar Dergisi*, Sayı: 11, Ekim 2005.

Görüş ve düşüncelerini yılmadan, yalpalamadan, sabırla savunduğu için, mala-mülke, paraya-pula değer vermeden ve de bunların kendisini değiştirmesine fırsat verilmeyerek hep olduğu gibi kaldığı için, korkusuzca düşüncelerini, fikirlerini kitaplaştırarak, gelecek nesillere bıraktığı için kendisini kutluyorum. Yazar Gülten Akın'ın dediği gibi, "Düşünmeyen insanların olduğu bir dünyada bir insanın tüm hayatını düşünmeye adanması çok anlamlı."

Müslüm Üzülmüş, *Ergani Haber Gazetesi*, 25 Kasım 2005.

Büyük şair ve düşünür Sezai Karakoç, insanlığın durumunu, Avrupa'nın tarihsel sürecini ve Ortadoğu'nun önemini yıllar önce yazdığı bir yazıda sanki bugünün güncelliğinde ifade etmiş. Şu cümleleri, bir belge olarak dünyanın

gündemine sunmak gerekiyor: “Size tarihin matematik kuralını söyleyeyim; İnsanlığın dirilişi, Ortadoğu’nun dirilişiyle doğru, Avrupa’nın dirilişiyle ters orantılıdır ... Ne zaman Ortadoğu ve Müslümanlar dirilmişse insanlık da dirilmiş, ne zaman ezilmişse insanlık da ezilmiştir.” Evet fazla söze gerek yok. Sanırım, Avrupa Birliği’nin Müslümanlara karşı olan tavrını ve AİHM’nin kararlarını böyle bir pencereden değerlendirirsek daha sağlıklı sonuçlara ulaşabiliriz.

Mehmet Ocaktan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 30 Kasım 2005.

Ocak 1953’te kaleme aldığı “Kar Şiiri”nde Karakoç’un mistik / tasavvufi duyuş tarzını ele veren bir dizeyle karşılaşılır: “Allah kar gibi gökten yağınca”. Bu, dönemi içinde yepyeni ve özgün bir ifadedir. Üstelik, şairin içinde yer aldığı İkinci Yeni kuşağının duyarlılığıyla da örtüşmeyen bir söyleyiştir...

Bireyden topluma yayılan ve giderek uygarlığa vücut veren bir dini duyuş, Sezai Karakoç şiirinin değişmeyen arka planını oluşturur.

Tacettin Şimşek, *Türk Edebiyatı Tarihi*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayını, Cilt: III, 1. Baskı, 2006.

Sezai Karakoç’un kimi şiirlerinde (*Köşe*, *Sultanahmet Çeşmesi*, *Kanarya*, *Kalorişer* hemen hatırladığımız örnekler) resmin tekniğinden alınan kullanımlar ve kelimelerle yapılmış tablolar buluruz. *Balkon*’daki “Çamaşırlarınızı asarsınız hazır kefen / Şezlongunuza uzanın ölü” dizelerinden kolaylıkla bir “tablo tadı” çıkarılabilir. *Anneler ve Çocuklar*’ın ilk iki dördlüğünde, dünyanın sahici ve hüznü tablolardan birini seyredebiliriz...

Sezai Karakoç’un *Lili* ve *Av Edebiyatı* sinema tekniklerinin şiirde nasıl kullanılacağına başarılı örnekleridir. Bu tür denemeler, yeni bir imkân arayışının, eğer diyebilirsek “sinemasal şiir”in kapılarını açmak girişimidir...

Turan Karataş, *Türk Edebiyatı Tarihi*, T.C. Kültür Bakanlığı Yayını, Cilt: IV, 1. Baskı, 2006.

Çıkardığı dergilerle, yazdığı kitaplarla, derin ve sarsıcı şiirlerle dört başı mamur bir eski zaman entelektüelidir ve bütün eski zaman entelektüelleri gibi o da tam olarak anlaşılammıştır.

Sıddık Akbayır, *Edebiyat Karın Doyurmaz Çay İçirir*, Yolcu Dergisi Yayınları, 2006.

Şuarâ tezkirelerinde büyük şairlerin sıfatları için kullanılan “rengîn-güftâr, nev-âyande...” gibi ifadeleri bugünün şiirinde Sezai Karakoç için kullanabiliriz. Çağdaş edebiyattaki kalıplaşmış ifadelerin ve basit akımların dışına çıkan şairin mısraları için, Divan nazmındaki muğlak; fakat çözülmesi hâlinde derinliği ile göz kamaştıran ve insana sonsuz ufuklar açan, zihni aydınlatan şiirlerin havasını teneffüs ettirmektedir diyebiliriz...

Küçük Naat müslümanların geleceği ve dünya üzerindeki yerlerine dair temennilerin ve hayallerin sembolik bir şekilde dile getirdiği gibi naattır... *Naat*’ı da günümüzün müstesna şiirlerinden biridir. Divan şiirinde olduğu gibi doğrudan bir isim yahut bir mazmun, bir telmih kullanmadan, sadece bir takım sembol kelimelerle naat yazmak herhalde ancak Sezai Karakoç’a has bir durumdur. Bu bakımdan bazı kitapların ısrarla İkinci Yeni kuşağına dahil etmeye çalıştıkları Karakoç’a “**Hep Yeni**” sıfatının daha çok yakışacağını düşünüyorum...

Vedat Ali Tok, *Gül Hasreti*, Sütun Yayınları, 1. Baskı, 2006.

Diriliş dergisi ve düşüncesi Sezai Karakoç adıyla özdeşleşti. Dünya savaşlarından yenik çıkan İslâm dünyasının yeniden dirilişini amaç edindi. Bu uğurda, yazı hayatı boyunca diriliş kavramı çevresinde zinde bir bilinç uyanırmaya çalıştı; başta şiir, siyaset ve düşünce olmak üzere, dünya Müslümanlarının uyanışına eserleriyle emek verdi... Diriliş dergisi, bir edebiyat ve sanat dergisi olmasının yanı sıra, İslâm düşüncesi ve siyasetinin şekillendiği bir yayın organı da oldu. Dergide telif kadar tercüme de önem verildi; ana kaynak olarak Doğu ve Batı klasiklerinin yanı sıra, çağdaş şair ve yazarların eserlerine de sıkça yer verildi...

Sezai Karakoç’la birlikte 1950’li yıllardan itibaren Türk şiirinde yeni bir dönem başladı...1950’li yılların başlarında yazdığı şiirler kadar şiir eleştirileriyle de kuşağının etkili bir adı oldu. Sezai Karakoç’un önderliğinde Orhan Veli etkisini aşarak gerçek karakterini bulan modern şiirimiz, yine gerçek anlamda serbest vezne geçti.

İhsan Işık, *Türkiye Edebiyatçıları ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, Cilt: 5, Elvan Yayınları, 2006.

Sezai Bey’de, özellikle İslâm medeniyeti, coğrafyası ve Batı uygarlığı üzerine kaleme aldığı denemelerinde, inancı doğrultusunda, umutsuzluğa yüz

vermeden, bir “Gül Muştusu”nun şafağında olunduğunu düşündürme ve hissettirme başarısını göstermiştir.

Haydar Ergülen, *Kitap-lık Dergisi*, Sayı: 91, Şubat 2006.

Hem bir bütün olarak şiirimiz, hem de bu iki akım [Garip ve İkinci Yeni] söz konusu olduğunda, şümulü tesbit ve yorumlar Sezai Karakoç’tan gelmiştir. Bunun sebebi, Sezai Karakoç’un şiirimize ve “dünya şartları”na vukuf ve nüfuz gücüdür. Sezai Karakoç, tesbit ve yorumlarında, şiirimizi bir bütün olarak derinlemesine kavradığını göstermiştir...

Sezai Karakoç, şiirimize ilişkin tesbit ve yorumlarında, aynı zamanda tarihsel ve toplumsal gelişme ve değişmeyi gözetmektedir. Karşılıklı yansımaların, etkileşimlerin farkındadır...

Bence Sezai Karakoç’un şiiri hem kuruluş aşamasında, hem de bu şiirin kökleşmesi ve gövdeleşmesi aşamasında bir zorunluluktan hareket etmiştir. Sezai Karakoç, şiirinin hiçbir aşamasında bu zorunluluktan kaçmamıştır. Bu bir yerde kaderdir ona. Bunu biri yapmak zorundaydı. Bu kader, Sezai Karakoç’u adım adım milletinin sözcülüğüne taşıyan bir kaderdir. Bu toprakların sesi olmak, bu toprakların bin yıllık davasını gütmek ona düşmüştür. İlk başta yaşadığı zorunluluk Orhan Veli’den farkını ortaya koymaktı. İkinci aşamada yaşadığı zorunluluk çağdaşlarını Orhan Veli şiirine karşı uyarmaktı. Üçüncü aşamada yaşadığı zorunluluk, ortaya örneği koymaktı; bu uyarı, alternatifini göstermekle, yapmakla bir anlam kazanabilirdi. Onları çağıracağı, şiiri yazmak zorundaydı. Dördüncü aşamada yaşadığı zorunluluk, şiirlerini değiştirerek ona hak veren çağdaşlarından dahi farkını ortaya koymaktı. Onlarla aynı istikameti yürümesine imkan yoktu. Bu fark, bütün zorunluluk aşamalarında temelden kendini hissettiren bir farktı. *Balkon*’da modernizm eleştirisi olarak başlayan bir durumun “*Alnından öpmeye gidiyorum / Evleri balkonsuz yapan mimarların*”, mısralarıyla birden bir tarihin köklerinden atılım isteğine dönüşmesinin sebebi bu farktır.

Osman Özbahçe, *Kökler Dergisi*, Sayı: 11, Mart-Nisan-Mayıs 2006.

Monna Rosa’daki aşk teması, *Leyla ile Mecnun* gibi İslâm medeniyetinin klâsik aşk hikâyeleriyle büyük ölçüde örtüşür. *Monna Rosa*’daki önemli farklılık, baştan sona vuslatın imkânsızlığının bilincinde olmaktır. Bu sebeple *Monna Rosa*’da sevgiliye kavuşma çabası değil, sevgiliyle konuşma, kendini sevgiliye açma çabası vardır...

Batı medeniyetinin getirdiği ilişki biçimlerine, ahlâki değerlere karşı bu şiirde [Ötesini Söylemeyeceğim] eleştirel bakışla beraber bir isyan bir reddiye vardır. Biz-siz karşılaştırması ile iki medeniyet yapısı arasındaki uzlaşmazlık dile getirilmiştir. Şiirin bir çocuğun bakışıyla yazılmış olması ise bu uzlaşmazlığın geçici ve alışılabilir olmadığını düşündürür. Yaşlı kuşakların değişime karşı reaksiyonları tabii sayılırken, aynı reaksiyonun çocuklardan gelmesi medeniyet değerlerinin sosyal-kültürel kökleriyle ilişkili bir durum sayılmalıdır. Çocuğun algısı, bakışı ve tepkileri medeniyetimizin sahip olduğu köklerin gücünden kaynaklanmaktadır.

Karakoç’un şiirindeki temel dürtü, yaşayan insanla ideal insan arasındaki iç bağları kurmak, bunun şartlarını şiirsel planda oluşturmaktır. Bunun için, dünyaya “medeniyet ufku”ndan bakmak gerekmektedir. İdeal insan bir medeniyet paradigması içerisinde ortaya çıkabilecektir. Diriliş bu paradigmayı oluşturma eylem ve iradesinin ifadesidir. Karakoç’un şiiri, tam da diriliş duyarlılığı ve bilincini geliştirmeye adanmış bir şiiridir. Vahiy medeniyetinin bilincine vardırma, bu medeniyetin temel değerleri ve özellikleriyle insanlarda bir diriliş heyecanı uyandırma çabası, *Hızır’la Kırk Saat*’ten itibaren Karakoç şiirine vaziyet veren temel bir tutum olmuştur... Karakoç şiirindeki medeniyetçi tavır, alegorik olarak Hızır’ın kişiliğinde ifadesini bulmuş, bu şekilde somutluk kazanmıştır. Dünyayı Hızır’ın gözünden görmek, İslâm medeniyetinin inanç ve değerler manzumesini ortaya çıkarmak için seçilmiş şiirsel bir yöntemdir. Dolayısıyla Hızır’ı kılavuz kişilik haline getiren şair, medeniyetçi/dirilişçi tavrını geleneğin sembollerine yaslanarak kendi medeniyet temellerini keşfetmeye ve yeniden inşa etmeye dönük bir tutum izlemiştir. Hızır, geleneğin yaşayan özünü ve diriltici gücünü temsil eder; şairin bakış açısı ve medeniyet tasavvuruyla özdeşleşerek, aktüel bir kişilik haline gelir...

Fecir Devleti adlı şiir de... İslâm’ın medeniyet birikimine tarihsel bir perspektiften bakılarak medeniyetin taşıyıcı unsurlarına ışık tutulmuştur. Yahya Kemal’in adı tam da bu taşıyıcı arka planı sebebiyle şairin perspektifine dahil olmuştur... İslâm’ın medeniyet probleminde “devlet” ideali kapsamında siyasal bir boyut kazandırılması bu şiirin en önemli noktalarından birisidir. Böylelikle medeniyet problemi siyasal, ulusal varoluş problemiyle ilişkilendirilmiştir...

Sezai Karakoç’un *Ayinler* adlı kitabı ile *Taha’nın Kitabı* arasında şiirsel yapı ve tema bağlamında önemli benzerlikler vardır. Her ikisinde de aşama aşama yaşanan bir varoluş süreci / durumu anlatılır. Bu süreç, *Taha’nın Kitabı*’nda,

entelektüel bireyin hakikat arayışlarını evrensel bir açılıma kavuşturma müca-
delesiyle somutlaştırırken; *Ayinler*'de yine entelektüel bilinci haiz; fakat özeleş-
tirisel bir tavır ekseninde gerçekleşmektedir. İki kitapta da diyalog, aynı amaç
etrafında toplanan, yani ayine katılan bireylerin diyalogudur. Ayin onları aynı
inanç yörüngesinde bir araya getirmiş olmakla beraber biri medeniyet bilincine
sahip, öbürü ise nispeten toplumsal ve kültürel yabancılaşmanın etkisi altın-
dadır. *Ayinler*'de Karakoç, diyalogu medeniyet bilincinden yana geliştirirken,
aynı zamanda yapılan ayinlere de bu gelişme doğrultusunda anlam kazandırır...

Şiiri bir memleket ve insanlık meselesi kabul eden herkes için Sezai Ka-
rakoç şiirinden alınacak önemli dersler vardır. Onu “doğmatizm”le yaftala-
yıp geçmek isteyenler ise bu meselenin ağırlığından çekinmektedirler. Sezai
Karakoç’un büyüklüğü ise onların üzerlerinde taşıyamayacakları bir ağırlığa
dönüşmektedir zaten. Her şeye rağmen Sezai Karakoç’un, modern Türk şi-
iri içerisindeki birkaç öncü şairden birisi olma imtiyazını her geçen gün biraz
daha pekiştireceğini rahatlıkla iddia edebiliriz. Dahası Karakoç şiirinin, me-
deniyet tasavvurundan hareket edecek yerli, büyük şiir için hem bir memba,
hem de mümbit bir toprak olduğunu unutmamak gerekir.

Ali K. Metin, *Kökler Dergisi*, Sayı: 11, Mart-Nisan-Mayıs 2006.

Sezai Karakoç’un *Hızır la Kırk Saat* kitabından sonra en sevdiğim kitabı
olan *Şabdamar*'daki şiirler, onun yirmi ile yirmi dört yaşları arasında yazdığı
on dokuz şiirden oluşmaktadır... Kitabın en belirgin özelliği hem coşku dü-
zeyinin, hem de imanın yüksekliğidir...

[Sezai Karakoç’un] keşfe ve içe doğuşa dayalı bir şiiri var. Tam anlamıyla
pürüzlü bir inci gibi. Şiir ona gelirken havadaki kiri indiren ilk kar gibi ini-
yor. Bu nedenle tadında hoş giden bir burukluk var...

Hayriye Ünal, *Kökler Dergisi*, Sayı: 11, Mart-Nisan-Mayıs 2006.

Sezai Karakoç bu kitabında bir dönüşüm ve medeniyet projesi sunar. Ben
bu kitabı hep Farabi'nin *Erdemli Şehir*'ine benzetirim. Nasıl erdemli bir şehir
ve yönetim kurmak için neler yapmak gerekirse Sezai Karakoç da *Diriliş Nes-
lini Amentüsü*'nde bir medeniyetin yeniden kurulmasında izlenmesi gereken
stratejiyi kültürde, sanatta, edebiyatta, politikada çok detaylı olarak anlatır.

Ersin Nazif Gürdoğan, *Kitap Postası Dergisi* (Röportaj),
Sayı: 12, Mart 2006.

'Dişimizin Zarı' yazısı denebilir ki, Sezai Karakoç poetikasını tek ba-
şına temsil edebilecek güç ve niteliktedir. Elbette, öz olarak, ayrıntılar daha
sonra gelecektir. Karakoç, bu yazıyı yazdığı anda 24 yaşındadır. Bunu anlamı
şudur; Karakoç, daha yolun başında geleceğin imkânlarını kuşanmış, yaptığı
işin farkında, şiirin tarihsel ve kültürel bağlamını çözümlenmiş, iç dinamikle-
rini ayırıştırıp yeniden birleştirmeye hazır hale getirmiş, zihni açık ve sağlam
bir zemine basmaktadır. Dişimizin Zarı yazısı, Karakoç'un yakın dönem Türk
şiirinin dayandığı esasları bütün açıklığı ile kavramış olduğunu gösterir. Hece
şiiri, Orhan Veli kuşağı, Attila İlhan ve yeni yeni ayak sesleri duyulmaya baş-
lanan İkinci Yeni, birkaç sayfalık metin içerisinde bütün unsurları, esasları ve
varoluş şartları ile açıklığa kavuşturulur. Bu yazı, gelmekte olan yeni bir dal-
ganın küçük ama güçlü bir işaretidir...

Mustafa Aydoğan, Sayı: 193, *Dergâh Dergisi*, Mart 2006.

Sezai Karakoç ... modern zamanlarda geleneksel Türk şiirini en iyi iç-
selleştiren şairlerdendir. Gerek anlatım gerekse anlam katmanları bağlamla-
rında klasik Türk şiirinin moderne taşınmasında önemli bir rol oynamıştır...

Bâki Asiltürk, *Hilesiz Terazi*, Yapı Kredi Yayınları,
1. Baskı Nisan 2006, Sayfa: 153.

Karakoç bir bakıma sarp kayalıkların arasında bulunan her boşluğa bir fi-
dan diken ve yetişmesi için onları itina ile sulayan çaba adamlarından biridir.
Kayalıklarda gül yetiştirmek elbette kolay değildir. Emsalleri gibi O da bu işin
zorluğunu bilir, bu yüzden de zorluklardan kaçınmayan, kırılmayan, yılmayan,
doğru bildiklerinden dönmeyen, ilkelerine göre yaşayan, sözün özünü tercih
eden, olaylardan anlam çıkaran ve yorumlayan bir yapıya sahiptir. Ayrıca O,
hassas yapıda bir istikamet adamıdır. Bunu için olmalıdır ki; *Diriliş Dergisi*'nin
logosunun hemen altında “Bir kişiyi öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibi-
dir, bir kişiyi diriltten bütün insanlığı diriltmiş gibidir” beyanına yer vermiştir.

Mahmut Nedim Tepebaşı, *Kabramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la
Kırk Saat Sempozyumu* açış konuşmasından 1 Nisan 2006),
Ayrıca, *Zaman Gazetesi*, 3 Nisan 2006.

Sezai Karakoç, Türkiye'deki düşünsel gelişim doğrultusunun istisnai
doğru okuyucusundan biridir. Bu doğru okuyuş 1960'lı, 1970'li Siyasal Bilgi-
ler Fakültesi hocalarının okuyuşundan daha da gelişkindir... Dolayısıyla Sezai

Karakoç'un 1940'lı yıllardan 2000'li yıllara kadar Türkiye'nin geçirdiği değişikliklerle düşüncesi açısından kopmaz bir bağlantı bulunmaktadır. Diğer metinlerinde de süreç alttan alta, 1950'li yıllar da dahil olmak üzere incelenmiştir...

Aslında her şey Türkiye'de düşünce sosyolojik ve kültürel boyutlar kazanarak zenginleşip özgünleştikçe Sezai Karakoç'un düşüncelerinin tüm görkemiyle düşünce hayatımıza damga vuracağını, onu önemli şekilde etkileyeceğini göstermektedir. Ancak öylesi bir dönemde Türkiye'de düşünce hayatı aktarmacı olmaktan çıkıp doğru mecrasına girecektir.

Prof. Dr. Kurtuluş Kayalı, *Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu* Konuşmasından, 1 Nisan 2006.

İslâm dünyasındaki pek çok İslamcı ideologun aksine batılı sistem ve kavramlarla İslam arasında eklektik bir ilişki, sentez arayışında değildir. Örneğin şura ilkesinden zoraki bir demokrasiyi esas alan bir siyasal model çıkartmaz. Çağdaş siyasal düzen, kavram ve ideolojilerle hesaplaşırken Batıyı medeniyet ekseninde ele alır, pratik modellemelerin tarihi ve felsefi temellerine inmeye çalışır... İslam dünyasında çağdaş pek çok İslamcı aydınının, düşürün İslam dünya görüşü ile çağdaş sistem ve ideolojiler arasında sentez kurma çabaları göz önüne alındığında Sezai Karakoç'un düşünce sistematiği çok daha otantiktir. Büyük bir medeniyete beşiklik yapmış kültür coğrafyasından yükselen sesin kendine olan özgüvenini yansıtır.

Âkif Emre, *Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu* Konuşmasından, 1 Nisan 2006.

Karakoç'un şiiri, ... ilk örneklerinden başlayarak farklı bir algılama biçimini temsil edişleriyle dikkati çektiler. Kendisinden önce düşünce dünyaları bakımından Mehmet Akif ya da Necip Fazıl'ın şiiriyle yakınlıklarından söz edilse bile, Karakoç'un şiiri kendi tarzında öncü, yenilikçi ve yenileştirici bir şiirdir. Karakoç, şiir geleneğinin verimlerini asla reddetmeden fakat bunları kendi şiir anlayışı içerisinde yeniden üreterek kendi yolunu kendi açmış, genişletmiş ve geliştirmiştir...

İnsanlığı inciten, yaralayan bütün olumsuzluklar; medenilik adına işlenen her türlü cinayet; insanlığı ruhundan uzaklaştırıp onu maddenin kısılcığında bunaltan hayat tarzı en yoğun ve estetik eleştirisini Karakoç'un şiirinde buldu... Denilebilir ki, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde Türk toplumunu, tarih ve

medeniyet odaklı pek çok sorunu, geçmişi ve geleceğe ilişkin tasarımları ile Sezai Karakoç ölçüsünde şiire konu edinen ikinci bir şair yoktur. Bu nedenle Karakoç'un şiiri, şiirin estetik dokusunu asla göz ardı etmeden, ait olduğu coğrafyanın çok ilerisine uzanarak insanlığı kucaklayan bir kültür şiiridir...

Prof. Dr. Ramazan Kaplan, *Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu* Konuşmasından, 2 Nisan 2006.

Sezai Karakoç'un ülkede câri dilin bir kamplaşmayı, hatta düşmanlığı andıran yanlısının dışında kalan, bu yarıkları birleştirmeye, onarmaya çalışan bir tutum takındığını görürüz. Onun eserini ve hedefini özetleyen kelime şüphesiz ki "diriliş" kelimesidir; fakat o eserinde gerektiğinde "basübadelmevt" de demiştir. Sevdiği ve sıkça kullandığı "bengisu", onu yeri geldiğinde "ab-ı hayat" demekten alıkoymaz. "Peygamber, elçi, rasûl, haberci" kelimelerini kullanan ... Sezai Karakoç'un şiirinde meselâ "yalvaç" kelimesiyle karşılaşmak, bizi şaşırtmaz, şaşırtmamalıdır.

"Ses ve çizgi mucizeleri göklerin avizelerinden
İner yere yalvaçların uygarlığı halinde"

Bugün arkaik diyebileceğimiz bu eski Türkçe sözcük, bize Allah'a seslenirken

"Hak Çalabım, hak Çalabım
Sencileyin yok Çalabım"

diyen Yunus Emre'yi hatırlatır. O "yalvaç" veya "bengisu" derken, öztürkçecilik veya Türkçülük peşinde olmadığı gibi "Rönesans", "strüktür", "konkre", "abstre", "enstantane", "paradoks", "akustik", "logaritma", "ütopya" ve benzeri sözcükleri kullanırken de Batıcılık, artistlik veya entelektüel ukalâlık peşinde değildir. Bu kelimeler ve benzerleri... tanımak ve hesaplaşmak zorunda olduğumuz bir uygarlığın kavramlarıdır...

Mevlâna, Mesnevi'nin ikinci cildinde bir öykü anlatır. Adamın biri dört kişiye bir miktar para vermiş, alın bununla bir şeyler alıp karnınızı doyurun, demiş. Acem "engür isterim engür!", Arap "illâ meb, illâ meb!", Türk "üzüm alacağım, üzüm!", Rum "istafil istafil!" diye tutturunca anlaşmazlık kavgaya varmış. Dördünün dilini de bilen biri, kavga eden bu adamları manava götürünce, kavganın gereksizliği ortaya çıkıvermiş. Her birinin parmağı aynı üzümü gösteriyormuş çünkü. Sezai Karakoç, bu öyküdeki dört dili bilen adam

gibidir. Sezai Karakoç, yüzyıllar önce Yunus Emre'nin erik dalına çıkarak yediği üzümü, çağımız koşullarında sayısı elliye aşan eserleriyle kitap kitap, sayfa sayfa, sütun sütun sundu bize. Yiyebilir, tadına varabilir, sindirip özümseyebilirsek ne mutlu bize!

İbrahim Demirci, Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu Konuşmasından, 2 Nisan 2006.

Dirilişin bir bileşeni olan düşünce sistemi, birbirleriyle bir sistem bütünlüğünü oluşturacak, kavramlarla örülmüş bir teorik yapıdır. Bu sistemin içinden bir kavramı, bütüne müracaat etmeden bütünün ışığını ona yansıtmadan anlayamaz, ya da onun bütünsel ruhuna yabancı bir kavramı ilave edemezsiniz...

Sezai Karakoç, okuyucusuna bir derinlik katar. Kavrayış derinliği, iç derinlik kazandırır. Okuyucuyu çoğaltır. Yazılar boyunca, okuyucu düşünme yeteneği kazanır. Yazarın niyeti, okura örtük (zımnî) bilgi olarak adeta gizlice sızar, okur feyz alır, derinleşir ve ufku genişler. Yazılar, okuyucunun, duyarlık, tahayyül, tasavvur ve tefekkür, yetilerini uyarır, uyandırır, harekete geçirir ve adeta diriltir.

Prof. Dr. Durmuş Günay, Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu Konuşmasından, 1 Nisan 2006.

Sezai Karakoç, bir düşünür olarak hafızasında çok büyük bir laboratuvar kurmuş, İslama ve batıya özgü kültürel, tarihi ve sosyolojik kavramları, ilk insan ve ilk peygamber Hz. Adem Aleyhisselam'dan alarak, bu güne kadarki yorumlarını, bu kendi laboratuvarında deneye deneye, süze süze, eleye eleye, Hakikat Medeniyetine ait olanları ortaya çıkarıp bunların çağdaş açılımlarını birer tez olarak insanlığa sunuyor, diriliş düşüncesinde ve tüm eserlerinde...

Mahmut Özbay, Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu Konuşmasından, 1 Nisan 2006.

Allah kar gibi gökten yağınca
Karlar sıcak sıcak saçlarına değince
Başını önüne eğince
Benim bu şiirimi anlayacaksın

[Bu şiirdeki] Karların sıcak sıcak, saçlara değmesi de sapmadır. Sapmaları bilinçdışının başka deyişle vecdin dili olarak değerlendirmek gerekir. Bu dil sezgiseldir, yani duyuşsal algılamanın sınırlarını aşar ve mantık ile kavranan

reel dünyanın kurallarını yıkar. Dil doğa ve nesnelere bağlarını koparır. İlk üç mısra bu şiiri anlamının bedeli fakat aynı zamanda ödülüdür. Çünkü "Benim bu şiirimi anlayacaksın" mısraı imgenin vaat ettiği dünyaya nüfuz etmeyi iktiza eder. Bu bedel ödenirse şiir anlaşılabilir ve kardaki sıcaklığın kimyası bulunmuş olur. "Saf yaratış" zaviyesinden sıcaklığın soğuktan, akın karadan varlığın yokluktan farkı yoktur. Affetmek de intikam olabilir... Kar yapayalnız bir insanı Allah ile buluşturan sıcak ürpertilerdir.

Selami Ece, Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu "Sezai Karakoç'un Şiirleri" konulu inceleme tahlil yarışması ikincisi. 2 Nisan 2006.

Şiirin sağı solu olmaz. İyi şiirin nereden geleceği belli olmaz. Adam sağcı diye Müslüman diye... Sezai Karakoç'un gücünde şiir yazabilecek çok az insan vardır...

Birhan Keskin (Röportaj), Akşam Kitap Dergisi, 16 Nisan 2006.

İslamî muhafazakâr kesime baktığımızda da Türkiye'de Batılı düşünce frekansı ile uyumlu insanlar bir şekilde öne çıkarılıyor. Mesela Sezai Karakoç'un metinlerine bakarsak, bu metinlerde çok bariz bir biçimde çeviri kokan tarzda Batılı düşünürlerle gönderme yapmadığını görürsünüz. Yazdığı metinler bir şekilde özümlemiş metinlerdir. Belki Türkiye'nin çıkış yolu burada somutlaşabilir: Yeni dönemde aşına olduğumuz metinleri özümseyip, ondan kendi lafımızı da ortaya koyarak müdahale ettiğimizde problem anlaşılabilir.

Kurtuluş Kayalı (Röportaj), Anlayış Dergisi, Sayı: 36, Mayıs 2006.

Sezai Bey'inse, çok kirazı var bende. Sanki çocukluğa kandırır, çocukluğa inandırır gibi bahçeyi sokağa taşırır ya kiraz, beni de Sezai Bey'in şiiri, onun bahçesindeki kiraz şiire kandırmıştır. Behçet Necatigil'in eve kandırması gibi, evin onunla bir hayalhane olması gibi... Geçenlerde "Fazla Balkon" adlı şiirinde Hafız, beyleri anyordu:

Kalsa kalsa
bana evlerden Behçet
balkonlardan Sezai⁸

Haydar Ergülen, Düzyazı: 100 Yazı, Merkez Kitaplar Yayıncılık, Haziran 2006, Sayfa: 114-115.

⁸ Haydar Ergülen'in, *Hafız ile Semender* şiir kitabından.

Onun ısrarla Diriliş felsefesi çerçevesinde ele aldığı konular bir alternatif proje kapsamında olmadı. Bilakis o, Diriliş ile Tanzimat'ın yapması gereken düşünce hamlesini yazılarıyla yapmaya çalıştı. Meseleye Avrupa'dan teknik alalım ahlâkımızla birleştirelim kolaycılığıyla bakmadı. İşin teori boyutuyla ilgilendi. Gelenek'in bu en muhteşem hikâyesini [*Leylâ ile Mecnun*] günümüzde yeniden yazdı.

İlhan Genç, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Röportaj), 7 Haziran 2006.

Kendi kuşağı içinde en dikkate değer metinleri üretmiş olan Sezai Karakoç'tur. Türkiye'de sağ görüşlere sahip olup da sol aydınlar dünyasında kendisine yer etmiş ilk isimdir.

İsmet Özel (Röportaj), *Kaçak Yayın Dergisi*, Sayı: 38, Temmuz 2006.

Karakoç'un şu imajı, şiir dilini yenileyen taze imajların özgün ve ilginç bir örneği olarak gösterilebilir: "Bahar gül tanklarıyla gelir"...

Hasan Akay, *Şiir Alâmetleri*, 3F Yayınları, 1. Baskı, Eylül 2006.

İki buçuk yıl önce Amerika Irak'a demokrasiyi getirdi: Bugün herkes birbirini öldürme özgürlüğünü kullanıyor artık. Bir buçuk ay oldu, Orta-Doğu'da yeniden kan gövdeyi götürmeye başladı. Bölgede neler olabileceğini kestiremeyen kimse yoktur sanırım. Sezai Karakoç, 1979-1988 arası yazdığı ve *Alınyazısı Saati* başlığı altında topladığı şiirlerinde bu coğrafyanın bütün iniltilerin, ağıtlarını isyanını yoğunlaştırmıştı. Şiir ortamı dönüp oraya bakıyor mu? Bana öyle geliyor ki, o dar alandan başlayarak halka halka geniş okur kitlesinin dikkatine Karakoç'un şiirleri açılmalıydı...

Orta-Doğu tragedyasının en çetin, sağlam şiirlerinden biri Sezai Karakoç'un yapıtında beklemektedir.

Kimi ilgilendirir bilemem ama, anımsatmak isterim: Benim Sezai Karakoç'la ortak yönüm çok fazla olmasa gerektir –aynı kuşaktan değiliz, dünya görüşümüz ve hayat anlayışımız neredeyse iki ayrı uçtadır, onun yeri cennetse benimkisi besbelli cehennemdir, konumuz burada şiir olduğuna göre: *Gün Doğmadan*'ı okumadan, ince eleyip sık dokumadan olmaz derim. Sezai Karakoç bırakın medya maymunluğunu, kısa süren bir siyasal parti serüveni sayılmazsa, hiçbir zaman ortalıkta görünmedi. Bu onun şiirinin hak ettiği ölçüde görülmesine engel olmamalı. *Alınyazısı Saati*, son

çeyrek yüzyıl içinde yazılmış en okkalı siyasal şiirleri buluşturan toplam, ke-derli bir Orta-Doğu destanı.

Enis Batur, *Cumhuriyet Gazetesi Kitap Eki*, Sayı: 864, 7 Eylül 2006.

Şairin, *Taba'nın Kitabı / Gül Muştusu* adlı kitabında bir bütün olarak da ele alınabilen, konunun işlenişi ve sunuşu biçimiyle bir mesneviyi hatırlatan metnin içinde, en son şiir olan XIV. Şiiri, taşıdığı muhtevasından olsa gerek, muhtelif san'at kaynaklarında "Dua" başlığıyla yayımlanmıştır. Şiir tahlili üzerinde durduğumuz bu şiirde mısraların bir kısmı, milli veznimiz olan en çok sevilen 6+5=11'li ölçüsü ile 4+4=8 ölçüsünün ya aynısını, ya da durak kurulumunun birinci veya ikinci kısmının ritmini gösterir... Şiirin şekil yapısına tesir eden bu özellik, şiirde şiire has olan bir mûsikinin doğmasına, o ahenkli sesin duyulmasına sebebiyet vermiştir...

Rıfat Araz, *Bizim Külliye Dergisi* (Elazığ), Sayı: 29, Eylül-Ekim-Kasım 2006.

[*Alınyazısı Saati*] Şiiri bir bütün halinde de kısaca ele almak gerekirse, milletimiz yeniden kendi özüne, kendi ruhuna dönüp orada yeni bir "dirilişle" ayağa kalkmalı ve bu ruhla bütün bir hayatı, şehirlerimizi, mabetlerimizi, tabiatımızı yeniden kavrayıp canlandırmalıdır, ana fikrinin ilhamıyla söylenmiş düşünce-yoğun bir şiir olduğunu söyleyebiliriz. Düşünce-yoğun olmasına rağmen, şiir yalın ve coşkulu bir söyleyişe sahiptir. "Kalk ve kavra ruhum bir kadavra gibi olan bu göksel yapıyı" mısraı, şiirin bütününe bakıldığında daha geniş bir görev üstlenmektedir. "Kalk" komutu bütün bir millet içindir, millet ruhunun ayağa kalkışı, diriliş içindir ve "kadavra gibi" olan, bütün bir yurdumuz, ülkemiz, bütün dünyamızdır...

Tarihimizin geçmiş parlak dönemlerinde Başkent İstanbul'un sahip olduğu "İslâm Medeniyetini Temsil" etme kudretini ve güzelliğini yeniden kazanması için savaşımlar verilmesi gereği, daha ziyade Ayasofya'nın fonksiyonsuz hale düşürülmesi üzerinden sembolik bir dille, yer yer çok cesur bir meydan okuyuş diliyle anlatılmaktadır. Diyebiliriz ki sembolik olarak Ayasofya'nın aslına dönüşüyle İstanbul; İstanbul'un aslına dönüşüyle de başta "dervişlik ortağı Bağdat" ve "kılıç kardeşi Şam" olmak üzere bütün bir İslâm Coğrafyası ve İslâm Milleti aslına dönmüş olacaktır. Yahut bu iki dönüş, süreçleri bakımından birbirleriyle iç içe gerçekleşecektir. Bu ise Sezai Karakoç'un bütün bir hayatı boyunca tüm eserlerinde işlediği temel "dava"nın, "İslâm Milletinin

ve İslâm Medeniyeti'nin Dirilişi" ana düşüncesinin bir kere daha ve çok görkemli biçimde söylenmesidir.

Şaban Abak, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: 199, Ekim 2006.

Klasik ve çağdaş Batı, hatta bütün dünya ülkelerine ait şairlerin cilt cilt antolojiler halinde yayımladığı fakat geçmişteki İslâm şiirine hiç dönüp bakılmadığı bir dönemde Sezai Karakoç'un bu çalışması [İslâmın Şiir Anıtlarından] oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu yüzden oldukça geniş yankılar uyandırdı...

Klasik kültürle "köklü ve samimi" ilgiler kurma konusuna bu denli önem veren Diriliş Akımı'nın konu etrafındaki çalışması sadece Karakoç'un yaptıklarından ve söylediklerinden ibaret kalmadı. Diriliş Dergisi'nin her sayısında daha önce başka hiçbir dergide yer almayan klasik kültürümüze ait manzum ve mensur ürünler yayımlandı...

Diriliş Dergisi'nde yayımlanan bu tür çalışmaların dikkatlerimizi klasik eserlerimize yöneltmek amacı taşıdığı ortadadır.

Mustafa Özçelik, *Nun ve Kalem*, Sütun Yayınları, 1. Baskı, Ekim 2006.

Sesler kitabı ve onu takip eden diğer şiirleri ile edebiyatımız Sezai Karakoç'un şahsında büyük bir patlama yaşıyor. Bu öyle bir patlama ki, tıpkı Fuzuli'nin kendi alanındaki aşlamazlığına denk bir patlama. Onu aşmak isteyen ancak yeni bir alan denemek zorunda kalır. Fakat bu da onu aşmak anlamına gelmez. Bilakis onun aşlamazlığının kanıtı olur.

Rasim Özdenören, *Yedi İklim Dergisi* (Röportaj), Sayı: 200, Kasım 2006.

İlk olarak 1960'ta iki sayı çıkan Diriliş'in asıl etkisi 1966'dan sonraki aksak periyotla da olsa yayımlanmasıyla başlar. Sezai Karakoç yönetiminde 1992'ye kadar 133 sayı⁹ çıkan dergi, İslami söylemle kendine özel bir yer açar. Bu derginin şiirdeki işlevi, Necip Fazıl'la belirginleşen şiire modern bir açılım kazandırmaktır...

Bu dergiden geriye Cahit Zarifoğlu, Erdem Beyazıt, Rasim Özdenören ve Ebubekir Eroğlu'nun kaldığını söylemekle yetineyim. Şunu da eklemek

⁹ Diriliş Dergisi 1992'ye kadar 133 sayı değil 1988-1992 yıllarını kapsayan ve haftalık olarak çıktığı 7. döneminde 133 sayı çıkmıştır. Diriliş 1960-1992 yılları arasında çıkan sayıları daha fazladır.

gerekli: *Diriliş*, sonradan Nuri Pakdil'in yönetimindeki *Edebiyat* dergisini de, Ebubekir Eroğlu'nun yönetimindeki *Yönelişler*'i de, *Yedi İklim*'i de, son yıllarda yayımlanan *Hece*'yi de hazırlamıştır.

Mehmet Can Doğan, *Şair Sözü*, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı Kasım 2006.

[*Masal* şiirindeki] Yedinci kardeşi öncekilerden ayıran çok önemli bir nokta var. Ona kadar bütün kardeşler Doğu'nun âli tahtında oturan ve şiire bütünlük bahşeden, babanın elçisi olarak Batı'ya yollanmış ya da varmışlardır. Yedinci oğul ise babanın yokluğunda onun idrakini yüklenmiş, Doğu'nun kendisi olarak Batı'nın yolunu tutmuştur.

Bizler *Masal*'ı bir edebî terim olarak yorumlarken "kişilerin rüyası"dır diyoruz. Bu bağlamda elimizdeki şiirin de Sezai Karakoç'un rüyası olduğunu söyleyebiliriz. Şairin bu rüyadaki kahramanı yedinci oğuldur şüphesiz. Yedinci oğul kahramandır: Direnen kahraman...

Yedinci oğul dirilmek için direnir ve dirilir. Batı'nın onu sarhoş eden eserine karşı özlerini fark eder ve onlardan yeniden doğar...

Yedinci oğul bu "masal"ın kahramanıdır. Sezai Karakoç bu kahramanı, Âkif'in Âsım'ı beklediği gibi gelecekte beklemekte ve hayal etmektedir...

Dr. Ramazan Korkmaz – Dr. Tarık Özcan, *Yeni Türk Edebiyatı (1839-2000)*, Grafiker Yayınları, 4. Baskı, 2007, Ankara.

Tut [şiiri] sanki bir yardım çığlığı kulaklarda. Çın çın ötüyor, rahatsız ediyor, geçip gidemiyorsun öylece. Dönüp arkana baktığında anlamını bulmayı bekleyen üç harf ve iki tayfun arasında kalmış bir ukde bana bakıyor, tutunmamı bekliyor. Başlığın hem emir kipi ile oluşturulması hem de anlamsal içeriğinin yardım isteyen bir duruşu olması okuyucuda çelişkili bir tedirginlik yaratıyor. Açıklanma isteği doğuruyor bu kısalık bu yoğunluk...

Muhammed Hüküm, *Kertenkele Dergisi*, Sayı: 11, Ocak-Mart 2007.

Karakoç; insanda, insani duyguların canlı algılar halinde yaşayarak gitteği büyük şiir yatağında akması; insanlık macerasında ruhun ve milletimiz özelinde yüksek bir ifadeye kavuşmuş olan tarihi yeniden yapılanma fırtınalarını şiirlerinde yansıtmaları sebebiyle ödüle layık görüldü.

Şiirlerinde çarpıcı benzetme ve imgelerle, daha önce denenmemiş sentezlere ulaşan bir sanatçı olarak tanınan Karakoç, Türk edebiyat dünyasında mümtaz bir yere sahip bulunmaktadır.

Türk kültür ve sanatının gelişmesine, yurt ve dünya düzeyinde çalışmalarıyla kültür ve sanatımızın yüceltilmesine katkıda bulunan kişi, topluluk ve kuruluşları devlet adına ödüllendirme amacını taşıyan Kültür ve Sanat Büyük Ödülü; Türk tarihi, edebiyatı, dili, sahne sanatları, arkeoloji, sinema, karikatür gibi kültür ve sanat dallarında ortaya koyulan nitelikli eserlere verilmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı “2006 Yılı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü” gerekçesi, 4 Ocak 2007.

Kafkaları, Camusları Türk yazı hayatı ilk defa Sezai Karakoç’tan öğrenmiştir. Eğer bir Marksist olsaydı çoktan dünya onu bilmiş, o da Nobel almıştı.

Rahim Er, Türkiye Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Ödülün Sezai Karakoç’a verilmesinden ötürü bahtiyar oldum. Karakoç bu ödülü çoktan hak etmişti. Büyük bir Türk şairidir. Bizim edebiyatımız da şiiirdir. Dolayısıyla eğer Türk edebiyatı ödüllendirilecekse bunun şiiire verilmesi daha anlaşılır. Geç kalmış bir ödül...

Hilmi Yavuz, Vatan Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Türk şiiiri adına bu büyük ödülün Sezai Karakoç’a verilmesi sizin de manşetinizde belirttiğiniz gibi büyük bir onurdur. Bakanlığın seçimini son derece isabetli buluyorum. Sezai Karakoç, edebiyatımızı aslında o büyük şiiir geleneğimizi temsil ediyor. Bu geleneğin ödüllendirilmesi son derece önemliydi. İkinci olarak da geleneği bugüne taşıyan şairlerin en önemlilerinden biri olarak Sezai Karakoç’a verilmesinden büyük bir itminan hissi duyduk ve çok memnun olduk. Benim için sürpriz olmadı. Sürpriz bir başkasına verilmesi olurdu. Sezai Karakoç bu ödülü çoktan hak etmişti. Hatta daha büyük ödülleri de hak etmiştir bana sorarsanız. Kendisini yürekten kutluyorum. Eski bir arkadaşımı zaten. Kendisini yürekten kutluyorum, görüsememekten de şikayetçiyim.

Hilmi Yavuz, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Sezai Karakoç gibilerini ödüllere tartabilecek durumda değiliz. Böyle insanların, ödülleri çok aştıklarını düşünmek lazım. Ödül, Sezai Karakoç’tan çok, ödülü verenlerin ve bu ödülün verilmesine sevinecek olanların yaşayacakları bir onurdur.

Cahit Koytak, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Sezai Bey bütün ödüllerin üstündedir. Ödülü küçümsemek için söylemiyorum ama onun ödüle ihtiyacı yoktur. Şair olarak tavrı da en az şiiiri kadar önemli ve örnek alınması gereken bir tavidir diye düşünüyorum. Benim için şairin görünmemesi esastır. O da görünmüyor. Çok sevindim. Ödülü kabul etse de etmese de gerçekten Türk şiiirine kendisi çok büyük bir ödüldür. Sezai Beyin hem şiiiri ve hem de tavrı bir ödüldür. Bu ödül de ona bir saygı olarak adlandırılabilir.

Haydar Ergülen, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Sezai Karakoç benim de çok sevdiğim bir şair. Yılların şairi. Böyle bir ödülü hak ettiğini düşünüyorum.

Ülkü Tamer, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Geç bile kaldığını [ödül için] düşünüyorum. Karakoç, Türk şiiirinin zirvesi. Türk şiiirini kendine özgü biçimde yenilemiş, düşünce alanında kültür ve özellikle de uygarlık yorumlarıyla da ufuk göstermiştir. Takdir edilmesini kadirbilirlik olarak görüyorum. Bu kendi değerlerimize sahip olmak, ona bir bakıma saygı gösterme anlamına gelir.

İsmail Kılıoğlu, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Geç kalınmış bir ödüldür. Yaşantısı ve mizacı itibarı ile kendisini cemiyetin dışına çektiği için orada kimse yokmuş gibi göründü. Fakat orada şiiiri, eserleri ve fikirleriyle bir dev vardı. Bu ödülü alması gerekenlerin başında geliyordu. Karakoç, ihtilaller yaşamış, itilmiş ve dışlanmış, 50-70 yaşları arasındaki bizim neslin vicdanı olan bir şairdir. Biz öfkemizi, hicranımızı, ümidimizi ve imanımızı onun şiiirlerinde bulmuşuzdur.

Ziya Bakırcıoğlu, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Bir bayram sabahı [Kurban Bayramı] iki büyük sevinci birden yaşadık: Birisi Sezai Karakoç’a büyük ödülün verilmesi, diğeri ise bir kültür haberinin günlük bir gazetenin manşetine taşınmasıydı. İsim, Türk şiiiri ve düşüncesinin zirve ismi Sezai Karakoç olunca haber karşısında heyecan duymamak elde değil. Bu güzel tavrın yeni bir milat oluşturmasını umuyoruz.

Ali Ural, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ocak 2007.

Bu ödülün asıl etkisi düşünce ve sanat hayatımızın temel problemlerinden biri olan zihin kopukluğunun, tarihsel travmanın ve daha da ötesi süreklilik fikrinin yeniden inşasında aranmalıdır. Bu, Türkiye'nin aydınlarının yeniden Karakoç'un hayatı ve eserine dönmesiyle mümkün olacaktır. Sezai Karakoç, son yarım yüzyılın sürekli diri, manevi kaynaklarından birisidir. Şiiri, çağımız insanını en yalın halinde yakalamakla kalmaz, modern edebiyat bağlamında kültür ve medeniyet coğrafyamızın da kurucu ve önder yüzü olur. İleri sürdüğü düşünceler insanı ve insanlığı yüceltmek üzerine bina edilmiştir. O bina için seçtiği temel ise, bilindiği gibi İslâm kültür ve medeniyetinin mirası olmak yanında müjdesini hiç yitirmeyen yarınclığıdır. Bu ödüle, vesile olan herkesi saygıyla selamlamak gerekir.

Ömer Erdem, *Zaman Gazetesi*, 5 Ocak 2007.

Sezai Karakoç gerek şiirleri, gerek yazılarıyla son dönem Türk edebiyatı içinde çok kendine özgü bir yere sahiptir. Dolayısıyla bu ödülü kendi akranları arasında en çok hak edenlerden biridir. Kutlarım.

Ahmet Oktay, *Zaman Gazetesi*, 5 Ocak 2007.

Çok yerinde bir seçim olmuş. Sezai Karakoç'un şiirimize çok özgün bir katkısı vardır. Yalnız şiir değil düşünce alanında da ufuk açan bir yönü vardır onun.

Gülten Akın, *Zaman Gazetesi*, 5 Ocak 2007.

Sezai Karakoç verilen ödülünden çok daha büyük bir şairdir. Müslümanların Nobel ödülü olsaydı onu alırdı. Kültür Bakanlığı'nın bu jesti beni çok sevindirdi. Kutlarım.

Arif Ay, *Zaman Gazetesi*, 5 Ocak 2007.

Bugünlerde benim gibi kültür ve sanat adamlarını çok sevindiren bir haberin önemi üzerinde durarak söze başlamak istiyorum. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından her yıl verilen Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'nün bu yıl Sezai Karakoç'a verilmesi gerçekten önemlidir. Kimlik kaybının her alanda görüldüğü ülkemizde, yıllardır böyle bir ödülü hak eden şair ve düşünürümüzün hatırlanması gerçekten sevindirici.

Mustafa Miyasoğlu, *Millî Gazete*, 7 Ocak 2007.

Halkın içinde halk gibi yaşayan büyük bir şair, yazar, düşünce ve ideal adamıdır Sezai Karakoç...

Sezai Karakoç, kuşkusuz, Türk şiirinin en iyi şairlerinden biridir. 1950 sonrası daha da gelişen, ivmelenen modern Türk şiirinin temel taşlarından, kurucularındandır. Şiirde, geleneğin rûhunu kendine ait bir ses, bir doku, bir söyleyiş ve modern bir tavırla bütünleştirmiş, 'büyük şiir'in önünü açmıştır. Sezai Karakoç'un şiir dünyasındaki hacim yoğunluğunun ve çeşitli boyutlardaki derinliğin bana göre bir tek açıklaması olabilir: Metafizik yöneliş. Türk şiiri ve diline 'metafizikolanı' yeniden ve daha köklü olarak yerleştiren şair, böylelikle, ardından gelen şair ve yazarlar için orijinal kulvarlar ve çeşitli açılım imkânları hazırlamıştır...

İhsan Deniz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 8 Ocak 2007.

Sezai Karakoç'un, zamanla, kendi dizesiyle de "Yoktur gölgesi Türkiye'de" dediği az bulunur insanlardan biri olduğunu anladım. Dünya görüşünden, inancından taviz vermeyen ve inancı yaşamı ya da yaşamı inancı olan düşünce adamlarından biri olması hasebiyle de hayranlığımı kazandı. Sezai Karakoç'u en sevdiğim şairler arasında sayarken, inancıyla hayatını ve şiirini bitştirmesi açısından da 'örnek bir çilekeş' olarak gördüm...

Sezai Bey, sadece 'Türk şiirinin son büyük kalkışması' olan II. Yeni'nin öncülerinden, Türk şiirinin büyüklerinden biri olmakla kalmadı, şairler içinde bir ayna işlevi üstlendi. Yalnızca kendi aynamızda değil, başkasının aynasında da kendimize bakmayı göze alabilirsek belki anlarımız Sezai Bey'in değerini...

'İnancının çılgını' bu büyük şairi, Kültür Bakanlığı ödüllendirdi. Bunu bir saygı duruşu olarak görüyorum.

Haydar Ergülen, *Radikal Gazetesi*, 10 Ocak 2007.

Sezai Bey nihayetinde ödülünden almıyor gücünü. Yeni zamanlara mertçe erdemlilik teklifiyle girmesinden anlıyoruz onun büyüklüğünü. *Diriliş Neslinin Amentüsü*'dür ondan duyduğumuz kudretli ses. Ne direnmek diyor ne de devirmek. Diriliş diyor ya bunun bünyesinde olmayan has davranış var mı acaba? Mümkün değil.

Vural Kaya, *Millî Gazete*, 10 Ocak 2007.

İşte, Sezai Karakoç'a verilen 'büyük ödül', özellikle devlet politikaları anlamında bir 'dönüm noktası' olması bakımından son derece önemli...

Mehmet Ocaktan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 11 Ocak 2007.

Sezai Karakoç, baştan sona özlem dolu bir arayışın insanıdır. Arayışının inanç, insan ve toplum olmak üzere üç ana boyutu vardır. Sezai Karakoç, şiiri, düşünce dünyası ve kişiliğiyle yüzyılımızın bilgesidir. Tanıklıkları, açtığı ufuklar ve ortaya koyduğu ürünler daha birçok nesle yol gösterecek özelliktedir. Bu yüzden Kültür ve Turizm Bakanlığının ödülü yerinde ve isabetli bir ödüdür. Aslında, Sezai Karakoç, ödülünü okuyucusundan almış gerçek bir aydın ve sanatçıdır.

... Sonuçta, Sezai Karakoç, son yarım yüzyılın sürekli diri, anafor güç kaynaklarından birisidir... İleri sürdüğü düşünceler, insanı ve insanlığı yüceltmek üzere bina edilmiştir. Bu ödüle vesile olan herkesi saygıyla selamlamak gerekir ve saygıyla selamlıyorum.

Alaettin Güven [Kütahya Milletvekili], *TBMM Konuşması*, 11 Ocak 2007.

Hem bir **dili olan**, hem de bir “**dil kurmuş**” (yani **iddia sahibi**) bir düşünürdür Sezai Karakoç. Ancak Kültür Bakanlığının Sezai Karakoç’a verdiği ödül, ona **çok küçük gelen bir ödül**dir. Sezai Karakoç, daha büyük ödülleri hakeden bir öncü kişidir çünkü.

Sezai Karakoç’a verilen ödülün anlamı nedir? Sezai Karakoç’un medeniyet iddiasının ve bu medeniyet iddiasından bağımsız düşünülemez düşüncesinin ve şiirinin “resmen” tanınması anlamına geliyor mu bu ödül? Keşke öyle olsa, ama ben öyle olduğunu düşünmüyorum.

Öyle sanıyorum ki, bu ödül üstada şairliğinden ötürü verildi; düşünürlüğünde ötürü değil. Ancak **üstadın şairliğini düşünürlüğünden ayrı düşünemeyiz**. Sezai Karakoç’u düşünür yapan şey, medeniyet iddiasına sahip şair Sezai Karakoç olmasıdır; şair yapan şey de, yine medeniyet iddiasına sahip düşünür Sezai Karakoç olmasıdır.

Sezai Karakoç, hem **bütün insanlık çağlarını**, hem “**müslüman çağları**” **seferber edebilmiş**, bütün zamanların çocuğu olabilmiş ve bütün zamanları kendi çocuğu kılabilmiş tek yaşayan düşünürümüz ve sanatçımızdır. Sezai Karakoç’un bu kadar **derin nefes alabilen**, bu kadar **bütünlüklü bir insanlık resmi** çıkarabilen ve Müslümanların ürettikleri tecrübeleri, kısacası geleceği ve medeniyet tecrübesini sahih bir şekilde kavrayabilen bir düşünür ve sanatçı olması, ona verilen ödülün yetersizliğini gösterir.

Yusuf Kaplan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 12 Ocak 2007.

Bir ara günlük gazete yazıları da yazdı Sezai Karakoç; o yazılardan oluşan kitaplarını açın ve bugünlerde okuyun, değişen zamana meydan okuyacak terütâzelikte durduklarını göreceksiniz.

Diriliş dergisi... Dergicilikle meşgul olanlar bilir: Yazarları-çizerleri, çevirmenleri, sayfa düzenini yapanları ve yayına hazırlayıcılarıyla bir kadro işidir dergi; yayın sonrası dergiyi okura duyurma ve ulaştırma meşakkatini üstlenenleri de unutmamak gerekiyor... Bu yüzden, edebiyat ve fikir tarihimizde, dergiler, genellikle birden fazla kişinin ismiyle anılır. Sezai Karakoç’un dönem dönem çıkardığı *Diriliş* dergisinde de başkalarının yazıları, çevirileri yer almıştır elbette, herhalde teknik açıdan katkıda bulunanlar da olmuştur dergiye; ancak her satırına fikir ve estetik olarak **Sezai Karakoç** damgasını vurmuştur... Bir fikir adamıyla bir derginin tek bir bütün sayılması gereken ender bir ilişkidir ‘**Diriliş Sezai Karakoç**’ birlikteliği...

Kendi neslimin yazarları için şunu açık yüreklilikle söyleyebilirim: **Fikrî olgunluğa erişmemizde payı bulunanlar arasında en müstesna mevki Sezai Karakoç’a aittir...**

Fehmi Kuru, *Yeni Şafak Gazetesi*, 14 Ocak 2007.

... Karakoç bu ülkenin yetiştirdiği en büyük şairlerden biridir. Eğer ‘Sol takımın egemen olduğu’ edebiyat dünyamızda yeni yeni kabul görüyorsa yine de büyük aşama. Hatta bir kısım kendi kendini duayen ilan etmişler ekranlara çıkıp onu övmeye başladılarsa, ‘Devrin değişmesindedir’...

Binlerce dizesi var. Pek çoğunu kitaplaştırdı. Kullandığı vezinle kaynaştırdığı kelimelerin seçimi olağanüstüdür. En uzun şiirlerinden biri olan ‘*Alın-yazısı Saati – İstanbul –*’ muhteşemdir. ‘*Yeryüzüne ayı indir, o bir şehir olsun*’ diye başlar...

Yıllardır sabah-akşam ‘Nazım’ı, yere göğe koymayanlar, biraz da Sezai Karakoç’u okusunlar. Görmezden geldikleri deryaya dalacaklardır...

Burhan Ayeri, *Akşam Gazetesi*, 14 Ocak 2007.

Diriliş sözlerine muhatap olmayan bir kimsenin bu coğrafyada siyaset, edebiyat, sanat, felsefe yapabileceği imkânları da daralmış demektir. Zira Diriliş, bütünlüğü ve kökleriyle, vahyin ve bu coğrafyanın özünden doğmuş bir varoluş biçimidir.

Tarık Tufan, *Akşam Gazetesi*, 14 Ocak 2007.

Makyavel'den bu yana ahlaktan boşandırılmış olan siyasete Sezai Karakoç bir kalp yerleştirmeye çalıştı yıllarca. Akleden kalp...

Evet en ihtiyaç duyduğumuz anda geldi bu ödül. Sezai Karakoç'a değil bize geldi...

Fatma K. Barbarosoğlu, *Yeni Şafak Gazetesi*,
16 Ocak 2007.

Sezai Karakoç'a böyle bir ödülün verilmesi Kültür Bakanlığı nezdinde çok önemli bir imaj ve çok büyük bir prestijdir.

Eğer bu hakkı teslim sözde kalmaz, aynı zamanda Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç'un fikir ve sanat dünyasının yanı sıra medeniyet algısını da gündeme getirip çeşitli oturum, panel ve sempozyumlarla genç kuşaklara taşıyabilirse, Karakoç'un ödül'e layık olduğu kadar kendisinin bizzat bu millete ödül olduğunu anlamamıza vesile olacaktır...

Modern dünyada kalbi ile aklını yüzleştirip, vicdanı ile irfanını birleştirerek insanı içten ve dıştan kirleten şeylere karşı münzevi kalabilmeyi başarmış bir ahir zaman dervişine duvarlarını kapı yapıp 'geç' diyen 2006'ya teşekkürler!

Hüseyin Akın, *Millî Gazete*, 18 Ocak 2007.

Üstad, *Mona Roza*'yı bu kadar çok sevdiği için mi bizlere bağışlamıştır? Tıpkı ayetteki "ebrar" gibi; sevdiğinden vermiştir. Uzun, upuzun yıllar, önce saman kağıtların üzerine solgun kurşun kalemle, ardından ispirto kokan mor renkli teksirlerde ve sonrasında uzun kuyruklarda bütün bir öğlen tenefüsünü bekleyerek geçirdiğiniz fotokopi kuyruklarında, elden ele çoğaltılarak yayılan, başka hangi şiir biliyorsunuz siz?

Söylenmemiş, söylenememiş, boğazda bir yumru gibi kalakalmış bütün sözler için çoğaltılırdı *Mona Roza*....

Mona Roza, devrime ve davaya inananların zarfı hiç açılmadık mektubudur. O, binbir dua ve umutla Nil Nehri'ne salıverilen içi Musa dolu sandıktır. Meleğin İsmail bebeğe çölde Zemzem'i öğretirken kanadıyla vurduğu yerdedir... O meleğin kanadından kopan tüyün adıdır. *Mona Roza*, aşkın hapishanelerinden henüz çıkamamış Yusuf'un masalıdır...

Sibel Eraslan, *Gerçek Hayat Dergisi*,
Sayı: 2007-03, 19 Ocak-25 Ocak 2007.

Büyük ödül, Diriliş'in ve Sezai Karakoç'un Türkiye'de yeniden konuşulması için güzel bir vesile. İnşallah bu vesile iyi değerlendirilir. Çünkü 'Diriliş' yakın tarihte teşekkül etmiş, bizim medeniyetimizin diliyle konuşan, onu sürdüren, bütün satırlarında, bütün kelimelerinde toplumu o medeniyete çağırın, bunları yaparken hiçbir şekilde sıradanlaşmayan en önemli düşünce okulumuz.

Yusuf Ziya Cömert, *Yeni Şafak Gazetesi*, 22 Ocak 2007.

Orhan Pamuk'a verilen Nobel'e bir diyeceğim olamaz, hakkıydı onun, ama sen bir gün Nobel alırsan, Nobel'de kendisini Nobellendirmiş olur..

Ömer Öztürkmen, *Türkiye Gazetesi*, 26 Ocak 2007.

Kitabın [*Gün Doğmadan*'ın] ilk bölümü olan *Monna Rosa*'ya ve son bölümü olan *Alınyazısı Saati*'ne yorum için eklenen ufak ipuçlarını birlikte okuduğumuzda karşımıza bir ömrün özetinin çıktığını görebiliriz...

Karakoç'un eseri için bölümlendirmenin de sağladığı kolaylık ve çağrıyla onun *Safahat*'ıdır denebilir mi? Dokuz kitaplık ve on üç bölümlük bir *Safahat*...

Bahtiyar Aslan, *Türk Edebiyatı Dergisi*,
Sayı: 400, Şubat 2007.

Şiirle düşünmeyi, büyük fikirlerini şiirine aktarmasıyla edebiyatımıza sokmuştur. Şiiri, hem estetik kaygılar taşıyan, hem de düşünceden beslenen ve içinde nice genç şairin yıkandığı bir ırmak gibidir. Şiirlerinde, insana dair en derin duyguları, en büyük idealleri, sağlam imgelerle kalıcı bir şekilde aktardığı için 1960'dan itibaren otorite kalan birkaç isimden biridir, modern Türk şiirinde.

Görkemli şiiri, büyük fikirleri ile Sezai Karakoç, bu topraklardaki düşünce hayatı için, özellikle Müslümanlar için, geniş ufku, bilgisiyle kuşatıcılığı, büyük Diriliş tezi, gerek fikir, gerek pratik hayatı, mücadelesi ve dirilişiyle bizim için büyük bir değerdir, kuşkusuz. Bize düşen, Müslümanlığımızın gerektirdiği şekilde direnmek ve Sezai Karakoç gibi değerlerimizden aldığımız ilhamla dirilmektir.

Elyesa Koytak, *Genç Öncüler Aylık Gençlik Dergisi*,
Sayı: 29, Şubat 2007.

Devlet merkezli düşünmenin hegomonik bir karakter arz ettiği bir dönemde Karakoç, insan-İslâm ilişkisini tarih içerisinde anlamlandırmamızı mümkün kılacak en iyi analitik aracın ‘medeniyet’ olduğunu savundu. Farklı varlık anlayışlarının sosyal bir kalıba dökülüp tecessüm etmiş hali olarak gördüğü ‘medeniyet’ kavramını tüm tarih okumasının, tahlillerinin ve terkiplerinin merkezine alarak yeni bir dil ve yeni bir dünya inşa etti...

Karakoç’un siyasete ilişkin görüşleri ve alandaki tecrübesi birçok yönden Platon’un felsefi çabasını andırıyor. Karakoç da tıpkı Platon gibi, iktidarın meşruiyetinin kaynağını ‘güç’te değil ‘hakikat’le kurulan yakınlık ilişkisinde buluyor. Hakikatin merkeze alınmadığı bir düşünüşün ve siyasal örgütlenmenin meşruiyet iddia edemeyeceği ve sadra şifa olamayacağı aksiyomu üzerinde bir anlayış inşa ediyor. Bu anlamda Diriliş siyaseti, Platon’un Devlet’te yapmak istediği gibi, üst bir standart koyarak diğer düşünceler ve akımlar için kendilerini konumlayabilecekleri bir makyas ve “güller açan bir gül ağacı” olmayı hedeflemiştir...

Yunus Beyzade Arı, *Anlayış Dergisi*, Sayı: 45, Şubat 2007.

Dağlarca’nın *Çocuk ve Allah*’ındaki bir çok şiir gibi Sezai Karakoç’un bu şiiri de [*Anneler ve Çocuklar*] derin izlenimler yaratmıştı bende. Ölüm ve yalnızlık bu denli güzel anlatılır...

Ping-Pong Masası şiirinde raketlere vuran topun çıkardığı tekdüze tak tak sesleri, dolayısıyla şairin beyninde bir saatin tik takları gibi, bir ping-pong topunun tak takları gibi tekdüze acılı düşünceler. Ve bir sevda, ve sevdası tek yanlı...

Yazımızın en güzel aşk şiirlerinden biridir *Şebnazat*. Doğu şiiriyle Batı’nın modern şiirinin bir sentezini buluruz...

Sezai Karakoç’u ünlendiren ilk şiirlerini ve ilk şiir kitabı *Körfez*’i okuduğumuz zaman görürüz ki şair gerek bizim şiirimizde, gerek dünya şiirinde çağlardır süre gelen iki klasik temayı işlemiş: Aşk ve Ölüm. Şiirimizde dikkat çekmesi işleniş biçimindeki yenilik’ten kaynaklanıyor...

Sezai Karakoç’un şiirleri de İslam inançlarına, İslam mitolojisine yöneldi. Artık o yalnızca bir şair değil, düşüncelerini dizeler halinde yayımlayan bir filozof, bir Ahmed Yesevî, bir Mevlâna’ydı...

İlkel bir şair, yazar, düşünür Sezai Karakoç.

Erdoğan Alkan, *Varlık Dergisi*, Sayı: 112479 2007/02-1193, Şubat 2007.

Sezai Karakoç, elbette günümüz Türk şiirinin, hatta İslâm şiirinin en güçlü kalemlerinden biridir. Şiirimize hem biçim yönünden, hem muhteva yönünden çok önemli yenilikler getirmiş, kendine özgü bir şiir dili geliştirmiştir. Birçok şiiri gibi, *Leylâ ile Mecnun* adındaki eseri, modern Türk şiirinin en önemli verimlerinden biridir...

İslâm kaynaklarına dayanarak, bu kaynaklardan yola çıkarak, yeni ve modern bir toplum düzeninin, devlet anlayışının, ekonomik hayatın temel esaslarını ortaya koymuş, dağınık bir haldeki İslâm düşüncesini yeniden toparlamış, yeni bir düşünce sistemi ortaya koyarak adını ‘Diriliş’ koymuştur.

Osman Sarı, *Mostar Dergisi*, Sayı: 24, Şubat 2007.

Kültür Bakanlığı 2006 yılı Kültür Sanat Büyük Ödülünü Sezai Karakoç’a verdi.

Son yüzyıl Türk düşünce hayatının en yerli ve en evrensel, en görkemli ve en mütevazı ismi hiç kuşkusuz Sezai Karakoç’tur...

Türk düşünce hayatının son elli yılına damgasını vuran düşüncesi ve düşüncesini ahlâkî anlamda bizzat eyleme dönüştürmesiyle hep diri kaldı ve insanların dirilmesi için yazdı, yazdı, yazdı...

Söz gelimi bugüne kadar peygamberler tarihi defalarca yazılmış olmasına rağmen *Yitik Cennet*’i okuyunca hemen yitiğinizi buluveriyorsunuz. Bir daha, bir daha okumak istiyorsunuz, peygamberlerin verdiği mücadeleyi iliklerinizde hissediyorsunuz.

İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü’nü, o konunun anayasası olarak görüyorsunuz ve bu konu bir daha yazılamaz diyorsunuz.

İhsan Alperen, *Millî Gazete*, 4 Şubat 2007.

... Sezai Bey... Bu çağın gerçek bir soylusudur.

Sadece yazıp çizdikleriyle değil hayatıyla da ders verir.

Hepimizin bir biçimde görünmek için şekilden şekle girdiğimiz şu “ilginç çağda” görünmemeyi tercih etmiştir.

Ve işin en güzel tarafı, bu “görünmeme” olayından kendisine şahane bir efsane türetmeye tenezzül etmemesidir.

Kültür Bakanlığı’nın verdiği “Yılın Sanatçısı” ödülünü, nasıl da gürültüsüz bir şekilde savuşturdu.

“Para ödülünü bakanlık uhdesine bırakıyorum” dedi.

“Tören istemiyorum” dedi.

“Plaketi adresime postalamanız yeterli” dedi.

Bu cümleleri de “Bakın, nasıl da klas bir duruş sergiliyorum” edasıyla kurmadı.

Sessizce, fısıltıyla söyledi.

İnsanın içinden “Selam sana büyük şair” demek geliyor.

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 5 Şubat 2007.

Karakoç’a Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın verdiği **Kültür ve Sanat Büyük Ödülü**’nü şair kabul etmiş ama tören yapılmamasını, plaketin adresine gönderilmesini, ödül parasının da bakanlığın uygun göreceği bir yere verilmesini istemiş.

Karakoç’un tavrını birkaç açıdan beğendim.

Ödülü reddetmeyerek, onu sevenlere, sayanlara, alçakgönüllü biçimde teşekkür ediyor. Reddederek, onu ranta dönüştüren bir sansasyona tenez-zül etmiyor.

Ödülün manevi yanına önem verdiğini de, parayı almayacağını açıklayarak belirtiyor...

Doğan Hızlan, *Hürriyet Gazetesi*, 5 Şubat 2007.

Ne kadar şık, ne kadar insani bir tavır...

Hayır, burada bir “istiskal” yok. Ödülü reddetseydi, bunu düşünebilirdik.

Bu, cari mekanizmayla (ödül ve taltif mekanizmasıyla) meselesi olan, ama meselesini kendi içine kapanarak halleden soylu bir şair tavrı...

Kültür Bakanlığı’na teşekkür ediyoruz ama, bize “Sezai Karakoç gerçekliği” ni yeniden hatırlattığı için de üstadın ellerinden öpüyoruz.

Ahmet Kekeç, *Star Gazetesi*, 5 Şubat 2007.

Sezai Karakoç sakın ve kararlı edebiyat ve düşünce hayatında sadece Türkiye için değil çağdaş İslâm toplumu için de bir kaynak, bir kendine güven ve gelişme, ilerleme muhtevası ortaya koymuştur. İslâm Medeniyetinde total bir ses çağımızda...

Bu toplumun şiirle yeniden buluşmasında Sezai Karakoç’un şiirleri, bir **aile edebiyatı** özelliği taşır. İnsana içerden seslenen bir sıcaklık. Her ruhun “beni söylüyor” diyeceği bir şiir adeta.

Kâmil Eşfak Berki, *Millî Gazete*, 5 Şubat 2007.

Yazılarını okuyunca neden ruhumun derinliklerinde bir ferahlık hissediyordum şimdi daha iyi anlıyorum. Sadece şiirlerini değil yaptığı manzum tercümeleri bile okuyunca neden duygulandığımı şimdi daha iyi anlıyorum. Çünkü o gerçekten güçlü bir mümin. Gerçekten değerli bir mümin...

Büyük ödülü böylesine nazık ve anlamlı bir şekilde değerlendiren Üstad Sezai Karakoç’un verdiği bu dersi anlayanlara ne mutlu!

Resul Tosun, *Yeni Şafak Gazetesi*, 6 Şubat 2007.

Öykülerde fitrata aykırı yaşam, doğal yaşamı alt üst eden modernizm ve yabancılaşma eleştirisi yapılıdır. Modern insana doğum, ölüm ve yaratılış gayesi hatırlatılarak “diriliş” önerilir.

Hikâyeler II Portreler’de, ölüm, hayatın anlamı, varlık, evrendeki ahenk, madde ve ruh, tarih ve toplum konularıyla yüzleşen insan portreleri sergilenir. Değişim fitratı, doğal yaşamı öldürmüş, insanı kendine yabancılaştırmıştır.

Necip Tosun, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki (Özel Sayı)*, 7 Şubat 2007.

Sezai Karakoç’un şiirleriyle 1980’in hemen sonrasında tanıştım... 1981 ve 82 benim için Sezai Karakoç dönemi, deyim yerindeyse, döne döne okudum, özellikle de efsane kitap *Şiirler III [Körfez/Şahdamar/Sesler]*. Anlatılmaz deneyimdir; şiirden insana geçen edebi, felsefi, ahlâki... ne varsa, empati olarak da, ki ben poesis denen şeyi o esnada keşfettim; şiirden insana geçen tanımlanamaz empatik duygu. Yetişmemde böyle okumalar var, yerlisi yabancı. Belki bir yıl başka bir şey okumadım. Tekirdağ’ın Gazioğlu köyünde iki kitabım vardı, çok iyi anımsıyorum, gözümde yaşlar hâlâ, hâlâ ve her zaman, *Şiirler III* ve *Karada Şiirleri*, Pablo Neruda’nın. Allah, dilerim herkese nasip etsin böyle bir büyü. İnsani yüceliş! Bu bağnazlıktır, sonuna kadar savuna-çağımız; şiirle medeniyet arasında böyle bir sanat ide’si duruyor. Sezai Karakoç tam da buradadır. Bizlere büyük bir tasavvur bırakacak. Henüz yaşarken söylemeliyiz, yazmalıyız; bir akıl işlesin, kendimizce böyle bir akli işletmeliyiz...

Adnan Özer, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki (Özel Sayı)*, 7 Şubat 2007.

... Prof. Dr. Ümit Meriç'e takdim edilmek üzere *Solcu Kadın Yazarlarda Din Düşüncesi* adlı bir çalışma yaptım. Beni kabul etme nezaketi gösterenlerin başında da Tomris Uyar geldi. Çok nazik karşıladı. Karşılar karşılamaz da neden bilmiyorum ilk sözü Sezai Karakoç'tan açtı. Sanki bizim Sezai Karakoç'u çok yakinen tanıdığımızı düşünerek. Oysa hiç karşılaşmamıştık bile. Din ile ilgili sorduğum soruları cevaplarırken bunu yazmayın ama diye başladığı her cevabı "Sezai gibi insanlar çok olsa" diyerek açtığını hatırlıyorum. Tuhaf ama ben Sezai Karakoç'u Tomris Uyar'dan öğrendim. Bir şair dünyasına ya kendi mihmandarlığında dahil olursunuz ya da onu tanıyıp seven başka bir kalemin mihmandarlığında. Sezai Karakoç'a ben Tomris Uyar ile vardım.

Fatma K. Barbarosoğlu, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Özel Sayı), 7 Şubat 2007.

Kendisini ve şiirini sevdim, Türk şiirine ve irfanına kazandırdığı zenginliği hissettim ve başka zenginlikler yanında onunkini de özümlemeye çalıştım. Üstlendiği misyonu ve onun için seçtiği ve katlandığı yalnızlığı ve yoksulluğu beğendim, bazen de onlarla büyüdüm...

Sezai Karakoç'un bir öncü, bir mürşit, bir aydınlatıcı olarak başkalarının belirli düzeylerde ilgisini hak eden bütün öteki özellikleri ne olursa olsun, sanatçı tarafımla bende, ta başından beri uyandırdığı en güçlü ilgi, onun, bir hikâye kahramanı olarak, bazen kendi bireysel hikâyesinin kahramanı olarak, bazen de bir kavmin, bir milletin (kavimleri kuşatan geniş anlamıyla), bir çağın ve bir dilin hikâyesinin kahramanlarından biri, bir oyun kişisi olarak uyandırdığı ilgi oldu, sanırım. Bu ilgi ve algılama farklılığı sebebiyledir ki, Sezai Karakoç'u bu Doğulu cezbe ehli, öncü ve mesianik şair karakterini "Yoksulların ve Şairlerin Kitabı"na giren "Güvercin Besleyen Adam" isimli bir uzun şiirle anlamaya ve ifade etmeye çalıştım. Benim kendi 'Sezai Karakoç'um ve temsil edici bir kimlik olarak Sezai Karakoç olgusu hakkında söylemeye değer bulduğum şeyler yıllar önce o şiirde ifadesini buldu...

Cahit Koytak, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Özel Sayı), 7 Şubat 2007.

Türkiye'de medeniyet bilinci ve düşüncesini ören, bir nesle medeniyet perspektifi kazandıran isimdir Sezai Karakoç. İslâm dünyasında ortaya çıkan İslâm düşüncesini temsil eden çağdaş isimlerden de bu özelliği ile ayrılır. Bu anlamda Sezai Karakoç yerli olduğu kadar da evrenseldir... Yerel olmakla yerli olmanın, kozmopolitizmle evrenselliğin gerilimli alanında medeniyet

idrakini diri tutan, medeniyetimizin aydınlık ufkunu yeni nesillere muştulayan bir mütefekkindir. İslâm düşüncesinin modern dünyanın sorunlarıyla hesaplaşırken reaksiyoner olmadan İslâmı bir tez olarak sunarak eklektizm tuzağına düşmemesi derin bir kavrayışla ele aldığı medeniyet temelli bakış açısı sayesinde. Düşünce sistematüğünü medeniyet temeli üzerine kuran düşünürün; AB'nin bir medeniyet projesi olarak benimsendiği ortamda ödüllendirilmesi ise tam bir paradokstur.

Âkif Emre, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Özel Sayı), 7 Şubat 2007.

... 'siyasal' olanın tuzağına düşmeden, İslâm inancını ilk kez bu kadar yoğun bir politik bilinçle şiirlerinde var eden, ve bu inancın şiirini zirveye taşıyan isimse, şüphesiz Sezai Karakoç'tur.

Haydar Ergülen, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Özel Sayı), 7 Şubat 2007.

Kuşağındakiler Dil'i şiirin kaynağı saymışlar, O ise yeni bir Şiir Dili aramıştır. Bulmuştur. Türk serbest şiirinin ufuklarını genişletti, derinlikleri yaşadı. Yaşatıyor. Cumhuriyet ve öncesinden gelen yenilenme, O'nda kemale erdi. İnsan ile Şiir arasındaki yeni bağ.

Kâmil Eşfak Berki, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Özel Sayı), 7 Şubat 2007.

Cumhuriyet döneminde ilk kez Sezai Karakoç, Diriliş Düşüncesi adıyla bir medeniyet projesi ortaya koymuştur. Bir proje olarak Diriliş; koptuğumuz, uzaklaştığımız kavramları yeniden asli anlamlarına döndürme gayretidir. Çünkü Karakoç'a göre, İslâm medeniyeti, aynı zamanda bir düşünce medeniyetidir. Dahası düşüncede diriliş olmaksızın inançta diriliş gelişemez. İnanışta diriliş olmaksızın da duyuştta, duyarlılıkta yani sanat ve edebiyatta diriliş başlayamaz. Vahyin gerçekliğinden doğan bu düşüncenin anlatılabilmesi, aktarılabilmesi için de evvelemerde sözcükler asli anlamlarına döndürülmelidir. Bu yapılmadan ortak referanslar sistemi olarak da tanımlayabileceğimiz medeniyetin hayat bulma şansı yoktur...

Cemal Şakar, *Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki* (Özel Sayı), 7 Şubat 2007.

Çocukluğumuz şiiri Karakoç şiiri içinde –modern bir perspektiften bakıldığında– İslâmi endişe ve hassasiyetin duygu yoğunluğu olarak en çok yaşandığı şiirlerden biridir. Eğer bir metinle içten bir bağ kurabilmişseniz bu, çoğunlukla sizin de onunla aynı duygusal yoğunluğu paylaşmanızdır.

Karakoç şiirinin tüm evresinde karşımıza çıkan “çocukluk” motifi bu şiirde salt kaybolan bir yaşam evresinin değil islâmi bir yaşamın zaman içindeki çözülüşü ve kayboluşunun ardından duyulan derin üzüntünün ifadesidir. Çocukluk, Sezai Karakoç’ta adeta kaybolan bir cennettir. Belki de bir daha hiç bulunamayacak olan.

Yakup Altıyaprak, *Hece Dergisi*, Sayı: 123, Mart 2007.

Şairin bu yol ayrımı [İkinci Yeni ile], *Hızır la Kırk Saat* kitabıyla netleşti. Ama bu kitap gösteriyordu ki, Sezai Karakoç mistik yönü ağır basan, inanç yüklü dizeler kaleme alsada, bir propaganda şiiri yazmıyordu, derin bir inancın şiiriydi onunki...

Peki Sezai Karakoç’u ve şiirini bu denli özel kılan ne? Sadece barındırdığı güçlü inanç mı? Yoksa dili, üslubu mu? Aslına bakarsanız sadece inancın varlığı bir şiiri kurtarmaz. Ama iyi şiirde inanç, kurtarıcı olabilir. Sezai Karakoç geleneği özümsemiş ama modernizme sırt çevirmemiş bir şairdir. Hem Türk şiirinden, hem de Batı geleneğinden besleniyordu. Pek çok eleştirmen onun dilinin de benzersiz olduğunu düşünüyor. Gündelik hayattaki basit dili, gündelik hayat dışı, bir şiir için kullandığını söylüyorlar. Ama akla Orhan Veli gelmemeli. Çünkü Orhan Veli gündelik hayattaki olayları anlatmak için, kullanırdı gündelik dili. Oysa Sezai Karakoç, basit ve yalın kelimelerle, başat bir dünyanın şiirini yazıyor. Ama bir cümleyle Sezai Karakoç’u özetlemek istersek, Ahmet Oktay’ın dediği gibi şairler locasının doğal üyelerinden biri o.

Özgül Apaçe, *Kaçak Yayın Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 45, Mart 2007.

Onu bir yere bağlamak istersek, dindar ve muhafazakâr bir zümreye sokabiliriz. Cumhuriyet devrinde birbiri ile çatışan sağ ve sol, iki asli teamülün dışında, kendine has bir yol tutmuştur Sezai Karakoç. Ama aynı zamanda modern yanısı olan bir şairdir.

Doğan Hızlan, *Kaçak Yayın Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 45, Mart 2007.

... ben, Sezai için 1983 yılında bir yazı yazdım. Sola ait bir yazarın Sezai’ye sahip çıktığı ilk yazıdır benimki. Onun egemen ideolojinin dışına düştüğünü, çünkü İslâmcı bir dünyayı, dindar bir yaşayışı savunduğunu söyledim. Bunun için de laik kesim tarafından dışlandığını yazdım. Bence İslâmcı ya da muhafazakâr gibi tanımlamalar gereksiz. Burada bir

şair var. Önce onun şiirini tanıyalım, anlayalım, sonra karşı çıkmamız gereken yerleri söyleriz...

Onun şiirlerinde, mağdura, yoksula ve muhtaca ait dizeler de vardı. Yani aslında şair, siyasi bir söz söylüyordu aynı zamanda. Bu açıdan onun şiirinin, bütün mistik ve dinsel boyutuna rağmen son kertede toplumsal bir işlevi vardı. Örneğin devlet hastanelerinin yoksullara ait bölümlerinde yaşananlar ilk kez Sezai Karakoç’un şiiri ile dile geldi.

Ahmet Oktay, *Kaçak Yayın Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 145, Mart 2007.

Sezai Karakoç İslâmiyeti bir çatı gibi düşünüyor. Bu çatının altında diğer tek tanrılı dinler, Hıristiyanlık ve Musevilik var. Tabii ki modernizm eleştirisine dayanıyor bu sistem. Sezai Karakoç aslında son derece modern bir insan. Ama bir başka taraftan, özellikle Doğu-Batı ayrımı konusunda esaslı bir duygusu var. Batı’nın üstümüze üstümüze geldiği duygusu ile hareket ediyor. Diriliş Felsefesi, tek tanrılı dinlerin temelinde, temiz olan ne varsa tekrar dirilmesini hayal eden bir düşünce sistemi...

Uzun yıllar onu, İslâmcı ve muhafazakâr olması sebebiyle görmezden gelen sol kesim ise 90’lı yıllarda deyim yerindeyse Sezai Karakoç’u keşfetmeye başladı. Hatta pek çok dergi, şair için özel sayılar hazırladı. Ama şair, bu soldan gelen ilgiye karşı da mesafeli durdu....

Necmiye Alpay, *Kaçak Yayın Dergisi* (Özel Bölüm), Sayı: 145, Mart 2007.

Eser [*Leylâ ile Mecnun*] esas alınarak yapılan bir okumada, şairin mecnunluk kavramını günlük hayatın ya da alışlagelik kullanımının dışında son derece özgün bir tarzda kullandığı ve asıl eleştiriyi, gerek Mecnun dönemindeki, gerek kendi dönemindeki topluma ya da çarpık işleyişe yönelttiği görülecektir...

Eser boyunca Kays’ın akıllılık ve mecnunluk belirtisi olarak yaptıklarına baktığımızda toplumun mecnunluk diye nitelediği hallerin aslında yüce bir insanın özellikleri olduğunu rahatlıkla görebiliriz. Sezai Karakoç, mecnun tiplemesiyle anlam olarak geleneğin içinden çıkan; ancak lafız olarak son derece yeni bir üslupla eşref-i mahlukatı anlatmıştır...

O meşhur ifadeyle söyleyecek olursak, zaman şiir ağacını salladığı zaman o ağaçtan *Leylâ ile Mecnun*’dan da bir şeyler mutlaka düşecektir.

Zekeriya Başkal, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Sayı: 401, Mart 2007.

Sezai Karakoç'un öncüsü olduğu şiirin asıl yeniliği, islâm şiir geleneğini devam ettirmesi değildir. Onun asıl yeniliği, Batı uygarlığına, pozitivizme, içerdeki sosyal ve siyasal yapıya karşı alınmak istenen tavırda aranmalıdır.

Mehmet Narlı, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Sayı: 401, Mart 2007.

Günümüz gerçeğine eski söylencelerden bakmanın anlamı var. Sıradan insanın bile bir yaşama felsefesi olduğunu unutmayalım. Karmaşık zamanlardan geçiyoruz. Bir "diriliş" dönemine gereksinim var. Sezai Karakoç o "diriliş" in felsefesini şiirleştirdi...

Sezai Karakoç şiire verdiği emekle "Kültür Bakanlığı 2007 Büyük Ödülü"nü kazandı. Seçici Kurul'da bulunanlar arasında ben de vardım. Onunla birlikte bu ödülü kazanması gereken başka ozanlar da olabilir. Ama kendinin gerisinde duran, gösterişi sevmeyen, paraya, üne, abartılı tanıtımlara önem vermeyen; yaşamasını şiiriyle bütünleştirmesini bilen bir ozandı o! Her ozanın kendine göre nitelikleri olabilir. Sezai Karakoç oybirliğiyle kazandı o ödülü...

Değer ölçülerinin çok değiştiği günümüzde böyle özverili ozanların oluşu dünyaya bakışımızı değiştirmelidir. Kendimiz için yaşamadığımızın bilincine varırsak, "diriliş" gerçeğine inanmak kolaylaşabilir.

Sezai Karakoç'un tek bir şiirinde bile onun kişiliğini, ayrıcalı dünyasını tartmak, bize gönül gözüyle görmenin ne demek olduğunu öğretecektir. Ama kendini satacak kadar küçülen insanlar arasında içimizden gölge gibi geçen, ruh yeteneği kazanan ozanlar da var.

Sezai Karakoç bunlardan biri. Belki de böyle bir başka ozan yok...

Mustafa Şerif Onaran, *Varlık Dergisi*,
Sayı: 2007-03, 1194, Mart 2007.

... Sezai Karakoç kendi medeniyetinden, inancından; kendi tarihinden ve milletinden gurur duyuyor. "Diriliş" düşüncesinin mücadelesini veriyor...

Sezai Karakoç'un gururu kendi medeniyetine, köklerine duyduğu güven-den gelmektedir. Tarihin bir gün geçmişte olduğu gibi bu milletin inançları ve değerlerini haklı çıkaracağını düşünmektedir. Batıyı doğru okuyarak; doğulu insanın batı karşısında dik durmasını sağlamıştır.

Hayrullah Eraslan, *Genç Kardelen Dergisi* (Niğde),
Sayı: 12, Mart 2007.

Sezai Karakoç'un tüm şiirlerine, fakat özellikle *Balkon*, 1966'da yazdığı *Köpük* ve devamına baktığımızda, onun bir şair olarak, 'İslâm uygarlığının sözcüsü' olmayı seçtiğini görürüz. O şiirleriyle, 'yok olma tehdidiyle karşı karşıya kalan bir uygarlığın yeniden kurulmasına, inanç dünyası, düşünce dünyası ve estetik dünyanın yeniden canlandırılmasına yönelik bir umudu' canlı tutar. Bu da bir bakıma Karakoç'un şiirini 'evrensel' kılar, çünkü onun şiiri aynı zamanda günümüz dünyasının önemli bir parçasını oluşturan İslâm coğrafyasının sorunlarıyla birlikte dünyanın da sorunlarını dert edinen, tüm insanlığa da çağrıda bulunan bir şiirdir.

Haydar Ergülen, *Radikal Gazetesi Haftalık Kitap Eki*, 9 Mart 2007.

Diriliş merkezli bakışta, yaşamakta olduğumuz yüzyılın getirdiği açmazları ve bu açmazların çözülmesinde yeni, yepyeni bir ruh ile yeniden diriliş amaçlanmakta. [Bu bakımdan] Sezai Karakoç'un bütün eserleri tek eser olarak görülmelidir. Bu büyük eserin adına Diriliş diyoruz... Diriliş, edebiyat ve gül.. hayatın en can alıcı güzelliklerinin içinden güzelliğe erişme duygusu.

Ali Haydar Haksal, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204,
Ocak-Şubat-Mart 2007.

Gorki'nin "Hepimiz Gogol'un Palto'sundan çıktık" vurgusuna benzer bir vurguda söylersek, yine de Modern Şiir birikimimizde metafizik gerilim ve insanlığın sesi olma yönünde nerede bir çaba varsa; çıkış basamağını Sezai Karakoç'un şiirine ve düşüncesine borçludur.

Seyfettin Ünlü, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Denebilir ki, her büyük şair gibi Sezai Karakoç da, Fuzûli ve Şeyh Galib ile Mehmed Âkif ve Necip Fazıl ile Goethe ve Rilke ile hatta Hasan Bin Sabit ile olduğu kadar günümüz şairleri ile de çağdaştır...

Mehmet Çetin, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204,
Ocak-Şubat-Mart 2007.

Karakoç şiiri, birçok kesimden okurun, hemen her türlü düşünüş sahibinin yönünü, bir şekilde kendisine çevirir. Çünkü bu şiir ideolojiye "angaje" olmamıştır; dar bir alana sıkışmamıştır. Ölçüsüz uyaksız şiirin karşısında olan muhafazakârların bile beğenisini kazanmıştır...

Denebilir ki, son yarım yüzyılda çağdaş Türk edebiyatının kendi omurgasını yerli evrensel değerler üzerinden yeniden oluşturmasında Karakoç'un başlattığı çığır asli unsurlardan birisidir.

Turan Karataş, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), (Röportaj), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Arada kalmışlık, yön bulamama modern dönem sanatçısının en temel sorunu. Bunun aksine Karakoç yön gösteren bir şair olacaktır...

Sezai Karakoç, bir toplumu dönüştürmenin ve yeniden üretmenin yolunu üslûpta bulmuştur. Onun şiiri bir şeyler dikte etmez, sanki yaşayarak bize örnek olmak ister; ki bilginin başını alıp gittiği günümüzde insanın yalnızca şiir alanında değil, diğer bütün alanlarda da pratiğe ihtiyacı olduğunu bildirir bize...

Onun imgeleri, daha şimdiden birçok şair tarafından mazmunlaştırılmıştır. Edebiyat tarihimizdeki gibi büyük şairler tekerrür edecekse, ancak bu şiire eklenerek tekerrür edebilecektir.

Zafer Acar, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Balkon aslında Türk toplumunun geleneksel yapı ile modernizm arasındaki o geçişini yansıtan mimari bir yapı gibidir. Modernitenin getirdiği nesnenin özneye tahakkümü, balkon olgusuyla bu şiirde ölüm imgesinin yanı başında sunulmuştur. Özellikle çocuk ölümü üzerinde duran şiirin karamsar tablosu, aslında yapay olanın doğal olanı yok ettiği gerçeğine göndermede bulunur...

Sadece çocukların ölümü değildir işlenen bu dizelerde, çocukluğun küçük bir balkonda öldürülmesidir. Modernitenin insan hayatını henüz çocuk yaşlarda rehin aldığı, onun doyasıya geçireceği yılları öldürdüğü ima edilmektedir.

Balkonsuz ev yapan mimarların alınından öpmeye koşa koşa giden şair, aslında yaşamın anlamını yitirmeyen insanların temsilcisidir.

M. Fatih Kanter, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Masal ismi, Karakoç tarafından rastgele seçilmiş bir isim değil. Masal, bir hesaplaşma meydanı: Kötülerle iyilerin, kötülükle iyiliğin savaş meydanı...

Masal (şiiri), Doğu ile Batı'nın masalı. Doğu'nun Batı karşısındaki duruşunun, tutumunun, tavrının masal motiflerinin kullanılarak, masal tadında anlatılışı...

Karakoç, yüreğinin derinliklerinden seslenmektedir bizlere. Baba, İslam'ı temsil etmektedir. Karakoç, Doğu'nun Batı karşısındaki binlerce yıllık duruşunu, hazin ve masalımsı bir tatla bize hissettirmeye, sezdirmeye çalışmakta ve bizleri de arayışa çağırmaktadır.

Eyüp Yıldırım, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

[Diriliş Partisi döneminde yapılan konferanslar ve meydan konuşmaları] *Çıkış Yolu I, II, III* kitaplaşmış olup, bugün bile, işlediği konular, sorunlara konulan tanılar ve önerilen çözüm yollarıyla günümüz siyasetçilerine rehber olacak kitaplar olarak elimizde bulunmaktadır...

O günkü koşullarda (90'lı yıllar) varolan hiçbir partinin ortaya koyamadığı bu tür kapsayıcı, kuşatıcı ve açık ilkeler içeren program kitapçık haline getirilip topluma sunulmuş ve kimi aydın kesimler tarafından ilgiyle de izlenmiştir. Bu (program), neredeyse Türk siyaset hayatının ilkelerindedir...

Diriliş düşüncesi, bir düşünce, bir edebiyat, bir sanat akımı olmanın ötesinde, sergilediği medeniyet yaklaşımının bir sonucu olarak yaşama geçirdiği Diriliş Partisi'yle kuramdan eyleme geçerek, uygulamanın ne olması gerektiğini göstermiştir.

Yasin Doğru, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Temel yüklemi, "inanıyorum" olan bir toplamdır **Diriliş Neslinin Âmentüsü**. İlk cümleden son cümleye gelene kadar, sanattan ekonomiye tüm alanlar için geçerli temel bir eylemdir inanmak. İlginçtir, Karakoç'un bu kitaptaki dili, diriliş nesline yukarıdan vaaz eden bir üslûbun değil, bilakis diriliş neslinden bir bireyin, aynı düzlemde yer aldığı öbür bireylere ve toplamda o nesle seslenen içten ve açık bir üslûptur. Çoğu yerde birinci tekil şahsın kullanılması da bundandır.

Ali Görkem Userin, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Sezai Karakoç, ideolojiler kadar inançların da çöktüğü bir çağda ısrarla ve inatla tek bir kavramdan söz açtı: Diriliş. Bütün çabasını, eylemini, heyecanını, kavgasını, acısını bu tek kelimeye sığdırdı. Gelecek kuşaklar belki de en çok diriliş kavramıyla beraber anacaklar onu... İçimizdeki ve dışımızdaki yenilgilerle, ihanetlerle durmaksızın büyüyen umutsuzluğun içinde ısrarla vahiy dedi, medeniyet dedi. Genel geçer kalıpları, itti...

Karakoç'un çağrısı bütün zamanların insanına...

Ahmet Edip Başaran, *Yedi İklim Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007.

Sezai Karakoç, ismi anıldığında saygınlığı hak edecek bir miras bırakmıştır. Takipçilerinden onun çizgisini fütursuzca kullananlar/tüketenler olsa da bireysel çabaları edebiyat ve düşünce tarihi bakımından büyük bir öneme sahiptir.

Ahmet Örs, *Tasfiye Dergisi* (Tokat), Sayı: 11, Mart-Nisan 2007.

Dünya denilen kervanda, eşzamanlı yolculuk yaptığım için kendimi şanslı kabul ettiğim nadide insanlardan biri de Sezai Karakoç'tur. O'nu okumak, anlamak, dinlemek ve hissedebilmek gerçekten bir şans. Fırtınaların, kalbimin kapılarını tokmaktığı dönemlerde, şiirlerine sığındığım bir liman benim için. Durgun denizler kadar kederli günlerimde gönlümdeki şiir çağlayanı. Onu okumak bir ayrıcalık biliyorum. Onu anlamak bir ayrıcalık...

Ömer Faruk Karataş, *Yaşama Sanatı Dergisi*, Sayı: 8, Nisan-Mayıs-Haziran 2007.

... Dünyaya çok farklı yerlerden bakmamıza rağmen Sezai Karakoç'un 'görünmeden', 'kendini göstermeden' yazıyor ve yaşıyor olması şairler için örnek alınası bir tutumdur, şiirleri de elbette...

Haydar Ergülen (Röportaj), *Yasakmeyve İki Aylık Şiir Dergisi*, Sayı: 26, Mayıs-Haziran 2007.

Benim dahil olduğum ve benden sonraki kuşak (1980-1990 kuşağı) üstadı dinleyerek değil, okuyarak tanımıştır. Önce *Diriliş Neslinin Amentüsü*, sonra *İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü*, ardından *Monna Rosa*, *Körfez ve Şahdamar*, *Taha* ve *Gül Muştusu*, *Zamana Adanmış Sözler*, *Leyla ile Mecnun*, *Ateş Dansı* ve *Alınyazısı Saati* bizi kıyamet aşısına hazırlayan kitaplar oldu.

Hüseyin Akın, *Milli Gazete*, 16 Mayıs 2007.

Türk şiirinde poetik olarak metafizik kavramını telaffuz eden, sözü edilebilir tek örnek, Sezai Karakoç'tur. Şiirde metafizik sorunu, Türk şiir eleştirisi ortamına da, denilebilir ki, Sezai Karakoç'un şiiri nedeniyle girmiştir.

Yücel Kayıran, *Felsefi Şiir*, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Haziran 2007.

Üstad Karakoç'un dikkat çeken en bariz özelliği kanımca: Çıraklık, kalfalık devresi olmayan bir USTA oluşu. Yaratılıştan usta. O'nun edebi hayatını yazanların bu inceliğe dikkat etmeleri gerekir. Yoksa anlatılanlar biraz yavan kalır gibime geliyor.

Ömer Faruk Turgut, *İslâmî Edebiyat Dergisi*, Sayı: 43, Ağustos-Eylül-Ekim 2007.

Yağmur Duası, elli yılı içine alan büyük ve geniş bir şiir ülkesinin başlangıcında yer alıyor. Bütün sadeliğiyle birlikte, söyleyişindeki sahicilik, samimiyet ve derinlik okuyucuyu kendine ve ait olduğu ülkeye cezbedecek güçte. Bizi uzun, zahmetli, fakat son derece güzel bir yolculuk bekliyor. Ama pişmanlık duymayacağımız ve hep tekrarlanmayı arzu edeceğimiz bu yolculuğa yağmur duasıyla başlayabiliriz.

Ali Yıldız, *Yağmur Duası Kitabı* [içinde], Kitabevi Yayınları, Ekim 2007.

Masallarda genellikle '-miş'li geçmiş zaman' kullanılır, "Masal" şiirinde ise genel olarak '-di'li geçmiş zaman' yani 'bilinen geçmiş zaman' kullanılmıştır. Bu durum önemli bir hakikate tekabül eder: -miş'li geçmiş zamanın bir hususiyeti de hâdiseyi anlatanın, anlattığına inanmamasıdır; bu açıdan meseleye yaklaşıldığında, Karakoç'un "Masal" şiirinde, -miş'li geçmiş zaman yerine genellikle -di'li geçmiş zamanı tercih etmesi, anlattığı hâdiseye inandığını gösterir. Yani şair gerçek bir hâdiseyi, masal formatında vermeyi hedeflemiştir.

Ali Osman Dönmez, *Yağmur Dergisi*, Sayfa: 37, Ekim-Kasım-Aralık 2007.

... 1975 tarihini taşıyan, dolayısıyla bir olgunluk dönemi şiiri sayılması yanlış olmayacak *Çeşmeler*'in, hem odaklandığı konu, hem de şairin bir bakıma "Şiir Sanatı" anlayışını kuşatması nedeniyle zengin yorum olanağı getirdiğini ifade edebilirim...

Sezai Karakoç'un *Çeşmeler* şiirini okurken, şairin... Osmanlının tarih sahnesinden çekilişinden yarım yüzyıl sonra, büyük bir tutkuyla bağlı olduğunu şiirinden bildiğimiz, mayasını oluşturduğuna inandığımız şehrin simgesel

örgüsünü özenle didiklediğini gördüğümüz Karakoç, çeşmelerin arasında do-laştığı, bir bakıma mekik dokuduğu bu dizi şiirinde hasret, düşkünlüğü, bir o kadar umut içinde, bir duygusal durumdan ötekine doğru bir salınım ha-reketi kurar.

Burada, “yeni hayat”ın çeşmelerle ilişkisini öncelikle bir organ, göz üze-rinden işler alttan alta: Gözden düşmüş, gözden uzaklaşan, kaçan, göz ardı edilen, gözü hallerini görmez olduğu; oysa, bakılacak olsa göz kamaştırıcılığı yeniden keşfedilebilecek birer mücevher gibi sıralar şiirinde.

Onun için de önce sorgulayarak, gizliden açığa kırık bir sesle hesabını sorarak seslenir boşluğa: Nasıl kuruttuk, unuttuk, terk ettik onları diye. Ar-dından, sessiz ve suskun musluklarına yönelir, suyun gövdeyi ve ruhu nasıl arındırdığını vurgular, bir bakıma hayatın öz suyunun su olduğunu anımsatır.

Daha önemlisi, Sezai Karakoç’un çeşmede şairin otoportresini bulması, okurun önüne çıkarmasıdır ama. Şiirle suyu, suyun sesiyle şairinki çakıştırır-ken, aslında, nasıl suya sağır olunduysa şiire öyle sağır kıldığımızı kendimizi, gösterir. Bu metaforun, Sezai Karakoç’un bütün şiirlerini, kendi deyişiyile bü-tün sağanaklarını bir araya getiren “Gün Doğmadan”ın çekirdeğini oluştur-duğunu düşünüyorum ben...

Enis Batur, *Cumhuriyet Gazetesi Kitap Eki*, 29 Kasım 2007.

Adeta *Mesnevî*’nin ruh ikizi gibidir onun şiirleri. *Hızırla Kırk Saat*, *Taha’nın Kitabı*, *Gül Muştusu*, *Zamana Adanmış Sözler*, *Ayinler*, *Çeşmeler*, *Leyla ile Mecnun*, *Alınyazısı Saati*, hep kitaplık çapta mesnevî şiirlerdir ve bir-likte, deyim yerindeyse onun *Mesnevî*’sini oluştururlar...

Mesnevî’nin Mevlânâ’dan sadır oluşundaki şahsi, sosyal ve tarihi sebepler ile *Mesnevî*’yi oluşturan unsurların benzerliği yönünden, Sezai Karakoç bir mesnevî şairi ve şiiri çağdaş bir mesnevî olarak kabul edilebilir.

Rıza Duru, *Mevlana Araştırmaları I* [kitabının içinde], Akçağ Yayınları, 2007, Ankara

Sezai Bey edebiyatın çeşitli sahalarında olduğu gibi, içtimaî ve iktisadî sa-hada da duygu, düşünce ve fikirlerini “İslâm’ın ve İslâm Medeniyetinin Diri-lişi” istikametinde geliştirmiştir. Bunların başında *İslâm’ın Dirilişi* ve *İslâm’ın Ekonomik Strüktürü*, *Hızırla Kırk Saat* zikredilebilir... 2007 Ocak ayında Kültür Bakanlığı, Turgut Cansever ve Halil İnalcık’tan sonra, yine doğru bir

tercih yaparak Kültür ve Sanat Büyük Ödülünü Sezai Beye vermiştir. Ülke-mizin yapısı, henüz Sezai Beyin savunduğu fikir dalında zirveye çıkarılma-sına müsait olmadığı için, şimdilik Şiir ve Edebiyat dalında ödüllendirilmiştir.

Sabahattin Zaim, *Bir Ömrün Hikayesi (1926-2007)*, İşaret Yayınları, 1. Baskı, 2008.

... Biz çok tanık olduk... Cemal Süreya onun sınıf arkadaşıydı. Ona hep “Türkiye’de Nobel alacak tek kişisin. Türkiye’nin düşünen adamısın” derdi. Cemal Süreya çıkardığı dergide her sayıya bir şairi kapak yapmıştır ama Se-zai Karakoç’u bulunduğu çevreden aforoz ediliyim korkusuyla kapak konusu yapamamıştır.

Erdem Bayazıt, *Yeni Şafak Gazetesi*, 21 Ocak 2008.

2008 yılı başında Sezai Karakoç hakkında şu sorunun yanıtını öncelikli olarak önemsiyorum: Sezai Karakoç’un sanat deneyimi bir bütüncül deneyim olarak bizler için ne ifade etmektedir?

Karakoç’u büyük yapan nedir? Onun bütüncül deneyiminden seçtiğim satırbaşları umarım bunlardan bazılarını aydınlatabilir.

Karakoç’u, evvela, Orta Doğu coğrafyası ve İslâm Tarihi düzlemlerinde oluşmuş bir bilinç olarak görmek doğrudur... Onun çabasını uzun soluklu ya-pan şey bu zemindir. Dünyanın tamamına da bu açıdan bakar. Geniş zemi-nini insanî bir müşterekte birleştirmiştir...

Dünya çapındaki bütün büyük şairler gibi evrensel temalar (aşk, ölüm, sonsuzluk vb.) hakkında düşünüp yazmıştır...

Karakoç, epik tahayyüle sahiptir ve bir mücadeleci romantiktir... Kara-koç, büyük bir dünya yaratma edimini tahayyülde logos ile şekillendirmiştir diyebiliriz.

... Sezai Karakoç olmak, hayalen veya şiirle yazıyla değil bedeli şairce ve-rilmiş olan, belki her günü ehven ve kolay olanı seçmekten feragat ederek doldurulmuş olan bir yaşam nedeniyle kahramancadır. Bu şiirde arzu henüz kuvve hâlde yani masum, aşk da suçtan arındırılmıştır.

Karakoç, geçmişî hatırlama veya yorumlama nesnesi değil, sabitlenme-yen, dinamik ve yaşayan dekorun tamamı olarak görülür.

... Keza tüm yazıları ve çabasıyla bir Diriliş amentüsü oluşturan şairin şi-iri ise, o geçiş zamanlarına mahsus da olsa, özgür bir iç dünya cüreti taşır ve epizodik olmaktan imtina etmez.

İşte Karakoç'u büyük yapan unsur içini özenle doldurduğu Diriliş kavrayışı ise, şair yapan unsur da bu merkezkaç eşya çekimine kapılabilme yetisidir.

Hayriye Ünal, *Elif Dergisi* (Özel Bölüm),
Sayı: 1, Ocak-Şubat 2008.

Bizim nesil gibi bizden önceki nesil de Karakoç sayesinde eskiye kaçmaktan, üretememek hastalığından kurtuldular. Onu şiirleri, islamın Müslümanları sapsağlam ayakta durduklarının en sarsılmaz delilleridir.

Nejat Aday, *Elif Dergisi* (Özel Bölüm),
Sayı: 1, Ocak-Şubat 2008.

O, geleneğin sürdürücüsü değil yeniden üreticisidir. Bu bağlamda Türk-İslam edebiyat birikimini, gelenekleşmiş yapısını ve öğelerini aynen devam ettirme derdinde değildir. Mesela Fuzulî'nin yazdığı tarzda bir mesnevi yazma kaygısı gütmeyiz. O, mesnevi geleneğinin iç yapısını, özünü, manasını, ruhunu, eskimeyen yönünü alıp modern zamanlara özgü bir ifade ve üslup içinde değiştirerek, dönüştürerek yeniden üretme çabasındadır.

Onun şair kişiliğinde biz modern bir derviş, yeni zamanlara özgü bir Fuzulî, Nâbi, Nef'i, Baki, Şeyh Gâlip kişilikleri buluruz. Kültürel devamlılık, başkalaşmadan yenilenmektir, her zamana özgü yeni şeyler söylemektir...

Prof. Dr. Murad Sönmez, *Elif Dergisi* (Özel Bölüm),
Sayı: 1, Ocak-Şubat 2008.

Muhafazakârsınız ya da... O halde Sezai Karakoç şiirlerinin toplu basımı *Gün Doğmadan* eminim evde vardır. Okursunuz *Taha'nın Kitabı*'ni, ruhunuz sözün rüzgârıyla şöyle bir dalgalanır.

Tuna Kiremitçi, *Vatan Gazetesi*, 24 Mart 2008.

... Gerçek olan şu ki sağcısıyla solcusuyla 1960 ve sonrasında şiir yazan herkes üzerinde etkisi vardır. Şu veya bu şekilde herkes o çeşmeden birkaç tas su içmiştir. Yok sayılmaya çalışılmasında bunun da etkisi olabilir. Önemli değil. Çünkü varlığını şöhrete borçlu değildir...

İnsanın dışında bir varlık olarak yaratılsaydı, beyaz başlı KARTAL olurdu.
Selahattin İpek, *Hece Dergisi*, Sayı: 137, Mayıs 2008.

Bir medeniyetin vicdanı olarak yazdı Sezai Karakoç. Bu coğrafyanın hamurunu yoğuran tarih bilinciyle haykırdı Dicle'ye, Harran'a, ötelere Bağdat'a, Rumeli'ne, İstanbul'a, Kahire'ye, Endülüse...

Diller farklı olsa da 'din' hanesi bir olan medeniyetin çocuklarına seslendi yıllar yılı. Bunca ortak yaşanmışlıklara, ortak kederlere, yenilgilere, ortak sevince ve coşkuya rağmen aradan ikilik çıkarma başarısını gösteren modern-ulusçuluk karşısında her zaman tarihi sükunetin gizlediği ortak bilince, yani medeniyetin değerlerine seslendi. İnsanı çokluk içinde bir kılan, farklılık içinde zenginleştiren ama yinede bir olmanın simyasını yeniden hatırlatmaya çalıştı yıllar yılı...

Gelenekten beslenmekle gelenekseli tekrarlamak arasındaki farkı bize hatırlattı şiirlerindeki biçim ve ses ustalığıyla. Doğduğu topraklar kadar kadim medeniyetin diriltici soluğunu üflerken bunu yaşadığı anın tazeliğiyle sunmasını bildi.

Düşüncelerinde, yorumlarında, günlük yazılarında kullandığı yaşayan, diri dil aktüel olanla kalıcı olanı buluşturan üslubuyla mütefekkir derinliğini yansıtan fikirleri, önerileri, bu coğrafyaya dair mesajları, bazen korkutarak ama çoğu kez bir muştı tazeliğinde tekrarladı bıkmadan...

Sadece bölgenin özel durumundan dolayı değil tüm ülkenin, hatta Ortadoğu coğrafyasının, İslam dünyasının Sezai Karakoç'un medeniyet eksenli mesajını dinlemeye ihtiyacı var. Çağın ve coğrafyasını aşan bir düşünür olarak, çağının vicdanı bir şair olarak onun tesbitlerinin, tarih ve medeniyet yorumunun, gelecek tasavvurunun paylaşılmasına tartışılmasına her zamankinden çok ihtiyaç var bugün...

Âkif Emre, *Yeni Şafak Gazetesi*, 27 Mayıs 2008.

Yüzyılın üç büyük bilgesinden şair olanıdır Karakoç.

Heidegger, dili sembol ve sükût olan hikmeti dile getirebilmiş, Guenon tasnif etmiş, şiirini ise Sezai Karakoç yazmıştır.

Selçuk ve Osmanlı tecrübelerinin, 'evrenin memesinden sevgi sağan' ruhunu anlatmak ona nasip olmuştur...

Sadık Yalsızuçanlar, *Edebiyat Ortamı Dergisi*, Sayı: 2, Mayıs-Haziran 2008.

Sezai Karakoç, kadın ve aşk konusunda çağdaşı olan şairlerin büyük bir kısmından, özellikle de ikinci yeni şairlerinden ayrılır. Sezai Karakoç, şiirlerinde

kadını ve aşkı bir değer unsuru olarak ele alır... Leyla'yı bir sevgili tipi olmaktan çıkarıp soyut bir kavrama dönüştürür. Leyla, Karakoç'un eserinde bir idealdir; İslam uygarlığıdır... Modern şiirimizde sürekliliğinin sağlanmasında, genç nesillerin de bu klasik anlatıdan haberdar olmalarında, Sezai Karakoç'un eseri önemli bir rol üstlenir.

Nezahat Özcan, *Türk Şiirinde Leyla*, Birleşik Yayınları, Ankara, Haziran 2008.

... İki karakterle özetlediği trajik bir karşılaştırma ile yalnızca batıya giden yedi oğul ve onları yollayan babanın hikayesini anlatmaz *Masal* şiiri. "Masal" adının verilmesi boşuna değildir. Bir mutlu sonu vardır her masalda olduğu gibi. O da Karakoç'un bakış açısıyla "Yedinci Oğul" imgesi ve bilinciyle elde edilmiş zaferdir. Yenilgi gibi görünen bir zafer.

Hayrettin Orhanoglu, *Yolcu Dergisi* (Samsun), Yıl: 9, Mayıs-Haziran 2008.

Sezai Karakoç, Türk edebiyatında, şiirin akış arkını değiştiren özgün ve önemli az sayıdaki şairlerden biri... Deyim yerindeyse kendi toprağıyla, kendi insanıyla, kendi kültürüyle, düşünce ve sanat bağlamında yeniden köprü kurarak, uzun süren bir hasretliği aradan kaldıran, kaldırmayı amaçlayan şair. Deyim yerindeyse, gurbetteki Türk şiirini gurbetteki düşünceyi, hor görülme, küçümsenmiş; hatta reddedilmiş bir geleneği, yeniden öz vatanına döndürme hareketinin 'diriliş eri'... Onunla, asıl Türk şiiri, modern şiire ulandı ya da tersine modern Türk şiiri Karakoç'la geleneğin, bir anlamda öz vatanının güzellikleriyle tanıştı yeniden...

Alâattin Karaca, *Beyaz Gemi Dergisi* (Van), Sayı: 9, Haziran 2008.

Eski şiirin dünyasıyla kurulan ilişkiler açısından Sezai Karakoç'a baktığımız zaman, kültürel altyapı bakımından da daha geniş bir temelden geldiğini görürüz. Modern şiirde "İkinci Yeni"nin en "yeni", en "özgün" şairlerinden biri olarak kabul edilen Sezai Karakoç; şiirini süreç içerisinde İslâm düşüncesine ve duyarlılığına daha fazla bağlayarak, Necip Fazıl'dan bu yana kırılan 'fay'a eklenmiştir....

1951'de Rüzgâr, 1952'de Yağmur Duası, yine aynı yıl Monna Rosa – I yayımlanmıştır. İlk kez şiire çoksesli bir boyut katan, derinlik taşıyan sözcükler

girmektedir. Sezai Karakoç, İkinci Yeni'nin bu ilk yıllarında şiirdeki yenilenmenin parıltılı adıdır...

Ali Emre, *Hece Dergisi*, Sayı: 138/139/140, Haziran/ Temmuz/ Ağustos 2008.

... Bütün şiirlerini kronolojik olarak bir araya getirdiği Gün Doğmadan adlı eserini incelediğimizde belki evreleri muhtelif "sağanak"larla örülü bir iç ve dış zamanın –nizamın da diyebiliriz– âdeta manzum bir romanıyla karşı karşıya olduğumuzu anlar; bu değişim ve başkalaşım sürecinde şairin bizatihi kendisinin çağırıldığı ilk söze sadık yeni sağanaklarla nasıl her dem ölümü tadıp her dem yeniden doğduğunu yine belki duyar ve hissederiz...

Nuri Sağlam, *Türk Edebiyatı Dergisi*, Sayı: 419, Eylül 2008.

Artık yetmişler Türkiye'sinde işler giderek değişmiş, insanlar yavaş yavaş bir şeylerin farkına varmaya, kendini sorgulamaya, kimliğini bulmak için adımlar atmaya, hayatına bir çeki düzen vermeye başlamıştı. 1969 genel seçimleriyle yaşanmaya başladı bu süreç. Siyasette bir hareketlilik ve çeşitlilik oluşurken edebiyatta da yeni algı dünyası filiz vermeye başlamış, giderek boy atmıştı. Sezai Karakoç'un mütevazı dergisi *Diriliş* etrafında toplanan şairler Necip Fazıl'dan aldıkları feyizle şiir vadisinde yollarını açmaya ve Türk edebiyatı içinde asli bir ses olduklarını ortaya koymaya çalışıyorlardı...

Nurettin Durman, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: 223, Ekim 2008.

Bu grubun [İkinci Yeni şairlerinin], dinî duyarlılığı, dinî sorumluluğu taşıyan ve İslâmî donanıma sahip yegâne şairi Sezai Karakoç oldu. Modern Türk şiirinin son atılımında, özgün İslâmî anlayışını şiirlerine ve düşüncelerine sindiren bir şair olması hasebiyle Sezai Karakoç'un Hakk'ı, sosyalist, ateist ve materyalist herhangi bir şair kadar teslim edilmiş değildir.

Ömer Aksay, *Hece Dergisi*, Sayı: 142, Ekim 2008..

Şiir son derece yalın bir dize ile başlıyor; "Çocuk düşerse ölür." Oysa Türk kültüründe çocuğun düşmesi ile ölmesi hiçbir zaman yan yana gelmez. Tam tersi, 'Çocuk düşse kalka büyür.' Fakat hemen bu ilk dizinin ardından şair batı medeniyetinin korkunç yönünü "balkon" simgesiyle ifşa ediyor: "Çünkü balkon ölümün cesur körfezidir evlerde"...

Hüseyin Akın, *Milli Gazete*, 21 Ekim 2008.

Bizi metamorfoza uğratan, Batıların gönüllü zihni kölesi kılan bütün Batılı/seküler algılayma biçimlerini yıkan, Cumhuriyet tarihimizin ilk düşüncüdür...

Sezai Karakoç, Bediüzzaman ve Necip Fazıl'la birlikte yaşadığımız Batılılaşma/sekülerleşme biçimlerine esaslı bir "semantik müdahale"de bulunmuş; bizi körleştiren ve "köleleştiren" seküler algı kapılarını kırarak, ilhamına Kur'an'dan, Hazreti Peygamber'den, İslâm düşünce ve sanat geleneğinden alan esaslı bir medeniyet yürüyüşü ve yolculuğu başlatmıştır.

Sezai Karakoç, kendi entelektüel tarihimizi başlatan, tarihi ve zamanı zihni düzlemde yeniden harekete geçiren, dalga-kırıcı ve dalga-kurucu bir çığır açmıştır. O yüzden, Sezai Karakoç, entelektüel tarihimizde, bize kendi zamanımızı yaşatan, kendi dilimizi kurdurtan, kendi bakış açılarımızı armağan eden, kendi medeniyet yolculuğumuzu yeniden hatırlatan ve başlatan bir mihattır. Hatırlatmakta yarar var: elbette ki Bediüzzaman ve Necip Fazıl olmasaydı Sezai Karakoç olmazdı.

Yusuf Kaplan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 21 Kasım 2008.

... Sezai Karakoç'un düşünce eserleri, dilsel kriter ve dokuduğu mantık üçgeni bakımından kritik bir eşikte durmaktadır. *Sütun* başta olmak üzere, yazılara hakim olan düşünce coşkusu, benzersiz, hatta okunması hiç de kolay olmayan bir yapı taşımaktadır. Aşk ile fikir geliştirmek nasıl bir şeydir sorusunun cevabı sadece bu kitapta bile bulunabilir...

... Aşk, aşkınlıkla asıl aşk olmuştur. Sezai Karakoç ve onun külliyyatı, aşk ve aşkınlık kavramlarının çağımızdaki en özgün dışavurumudur.

Ömer Erdem, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

... Türk edebiyat ve düşünce hayatı içerisinde şehre en fazla eğilen, şehir kavramını en geniş açılımla bir medeniyet göstergesi olarak ele alan ve bu ele alış geçmiş ve aktüel zaman arasında kurduğu ilişkiler ve mukayeseler ile ana temalarından birisi halinde şiirine de taşıyan isimlerden birisi Sezai Karakoç'tur.

Bu ele alış ve taşıyış Sezai Karakoç'ta hem doğup büyüdüğü, çocukluk günlerini geçirdiği yahut gençliğinden bugüne yaşadığı şehirler olarak bireysel bir yaşanmışlığın yansımaları şeklinde, hem de tarih içinden bu

zamana gelen bir devamlılık ve kültürel yükleniş perspektifiyle medeniyet-şehir bağlamında gözlemlenir. Fakat doğrusu bu ikinci tutum, onun şiirinde daha ağırlıklıdır. Denilebilir ki, kendi hayat macerasının yansıması olarak görünen şehir kimliği bile, bu ikinci tutumdan ayrı ve farklı değildir. Kişisel yaşanmışlığın hatıralar aynasındaki aksi olarak görünen "şehir"de bile bir medeniyet perspektifi ve bu medeniyetin "diriliş"i özlemi buram buram tüter.

M. Fatih Andi, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Sezai Karakoç'un şiiri dokunduğu hemen her şeyin metafizik, tabiatüstü bir gerekçesine, bir sonucuna, bir tefsirine açılmaya hazırdır. Otomobil kelimesi gibi beklenmedik bir kelimeyle açılıp, kalorifer gibi beklenmedik bir kelimeyle kapanan *Kav* şiiri, bir piknik ve tabiat atmosferini anlatır gibi görünür. Ama bütün aktörler ve unsurlar, geride kendilerini kullanan bir tabiatüstü vesileyi perdelemektedirler. Kendisine seslenen kahraman (bir kadın) o denli soyutlanır ve yücelik vasıflarıyla donatılır ki Meryemleşir ve gerçeküstü bir nitelik kazanır. Bu teknik-göçürme ve dönüştürme, Sezai Karakoç'un şiirinde sık başvurulan bir tekniktir. Şair şöyle seslenir muharabına: "Sen tabiat içinde tabiatla birlikte fakat tabiatüstüsün" (Gün Doğmadan, s.143) Pikniğin alelade bir piknik, bir orta sınıf eğlencesi olarak kalmasına izin verilmez: "Sen her an bitmeyen bir pikniktesin" (GD, s.144) Böylece, piknik, tabiatüstü, edebî, dinsel bir bağlama çekilir. Şairin, şiir yazma bahanesi bu gibidir...

Sezai Karakoç, bütün büyük şairler gibi, bir yandan insan tekini yazarken, insan tekini çaresizliğini ve trajedisini araştırırken, öte yandan fikri hayatının kendisine sunduğu ideolojik çerçeveyi, şehir ve medeniyet tasarımıyla zenginleştirir. Ondan önce daha çok tarih ve siyaset üzerinden yürüyen İslamcılık-Batıcılık mücadelesi, onunla birlikte, medeniyet unsurları ve insan gizinin detayları üzerinden devam etmiştir. Modern sanatın bir icracısı olarak Sezai Karakoç, insanın dünya üzerindeki trajik yolculuğuna bigâne kalmazken, bir yandan da bir İslamcı olarak insanın dünya üzerindeki ödevine ve yükümlülüğüne yabancı kalmaz: "Ben her taş beş yüzyıl önce konmuş/ Bir camiye tutunarak buluyordum kendimi/ Bir yağmadan böyle kurtarıyordum kendimi." (GD, s.162) Ama burada da, yeni bir 'tarz-ı siyaset' önerir ve bir gelenek yaratır...

Çağdaş Türk şiirinde ve düşüncesinde bütün bu unsurların tamamına sadık bir gelenek tasavvurunu Karakoç'tan önce herhangi birinde göremiyoruz.

Ahmet Murat, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Sezai Karakoç, çıktığı yer ile geldiği yer arasında bir kavis oluşturmuş ve "diriliş" düşüncesiyle bu kavisi bir daire olarak tamamlamıştır. Bu dairede, Türkçe ile nefes alan bir kültür yaşamaktadır.

Mehmet Can Doğan, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

50 yılı aşkın bir süredir Türk şiiri İkinci Yeni kalkışmasıyla ilgileniyor, ondan etkilenmeyi sürdürüyor, onu tartışıyor, hesaplaşmasını onun üzerinden yapıyor, ondan neşet ediyor, onu açmıyor, genişletiyor, onun yol açtığı yeniliklerden, sunduğu zengin imkanlardan yararlanmayı sürdürüyor. Ez-cümle, ne şekilde olursa olsun ona kayıtsız kalamıyor. İkinci Yeni, kıymetli bir şiir çünkü, geç de olsa kadri kıymeti bilinmiş, büyük, usta, iyi tüm şairlerine değer verilmiş bir şiir. Bu yüzden, İkinci Yeni şairi olmak da ayrıca önemli ve değerli bir şey, benim nazarımda. Bu yüzden, onun şiirinin ihtiyacı olmasa da, Sezai Karakoç'u İkinci Yeni içinde, merkezinde, çevresinde, çekirdeğinde, her neyse, görmek ve öyle değerlendirmek yanlısıyım. İkisinin de birbirlerini büyüttüğünü düşünüyorum öte yandan da, İkinci Yeni de Sezai Karakoç'a pek çok şey katmıştır, Sezai Bey de İkinci Yeni'ye büyük şiiriyle katkıda bulunmuştur...

Sezai Karakoç da, inancı, geleneğe farklı bakışı, Diriliş düşüncesi, mistik yönelimi, inancıyla bağlandığı medeniyet... bütün bu hususiyetleriyle ya da hassasiyetleriyle bazılarına göre İkinci Yeni'nin 'dışında', hatta tam da bunlardan ötürü tam 'karşısında' duruyor sayılsa da, 'yeni gerçekçi bir şiir'in en azından yanında yer alması, onu tam da böyle, bu kavramla adlandırması ve savunması sebebiyle, İkinci Yeni şairidir. Tıpkı ilk 'üçlemesi'nde (Körfez/Sesler/Şahdamar) olduğu gibi ikinci 'üçleme'sinde de (Hızırla Kırk Saat/Taha'nın Kitabı/Gül Muştusu) İkinci Yeni'yle olan yakınlığını sezdirmiştir.

Haydar Ergülen, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Karakoç'un bir model şaire dönüşmesi geniş bir çevreye hemen yayılmaz. Necip Fazıl'dan sonra bir model boşluğu oluşmuştur. Burada modelden kasıt, şiirin yanı sıra ve belki de şiirden önemli sayarak bir dergi, bir kavram ve bir dünya görüşü bütünlüğü oluşturmayı önceleyen kişidir. Karakoç bir dünya tasarımı olan, komple bir yazar-şairdir. Fikirlerini tutarlı yapan bir bütüncülüğü ve sağlam bir inancı vardır...

Günümüze yaklaştıkça Karakoç'un düşüncelerinin kitabî karşılık dışında karşılık bulmadığını üzülererek söylemek mümkün. Daha çok bir şair portresi olarak seçikleşiyor. Etkilerinin ise giderek şiir söyleminin taklit edilmesiyle çoğaldığını, yaygınlaştığını -hatta bazı örneklerde fütursuz gizli alıntılara dönüştüğünü- söyleyebilirim.

Hayriye Ünal, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Hem Modern Türk Şiiri, hem de İkinci Yeni ve sonrasında yazılan şiiri-miz üzerine yaptığımız her değerlendirmede, Sezai Karakoç için ayrı bir başlık açmak ihtiyacı duyuyoruz. Bunun sebebi, İkinci Yeni ile ortaya çıkan şiirin mimarlarından birisi olan Karakoç'un, Modern Türk Şiirinde arayışa ve yeniliğe kurban edilen köklü bir dilsel yapıyı, başka bir deyişle tarihsel, mitsel ve mistik algının imkânlarını da şiire dâhil etmekte gösterdiği çürettir. Karakoç şiirinde, ulus devlet bünyesi içerisinde kendi modernliğini inşa etmeye koyulan şairlerin eksik bıraktığı ya da zaten şiire dâhil etmek istemediği hafızai alan, bilinçli bir biçimde kullanıma sokulmuştur... Sezai Karakoç'u biricik yapan, kopuşsuz bir zamanı modernliğin içerisinde yeni baştan örgütleyebilmesidir.

Ali Ayçıl, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

80'li yıllarda Sezai Karakoç'un en sevdiğim, sürekli okuduğum şiiri değildi Monna Rosa açkçası. Fakat kendimi yetiştirmek için kitapların dünyasına olduğu kadar cemaatlerin toplantılarına da daldıkça, sıklıkla karşıma çıkıyordu bu şiir. Yatılı bir Kur'an Kursu'nda temel İslami bilgileri öğreniyordum. Tarihi bir binanın yaşlı ağaçlarla dolu geniş bahçesinde, elinde Karakoç'un şiir kitabıyla dolaşan dalgın bir öğrenciyi hatırlıyorum. Kitabı, bir sınava hazırlanır gibi okuyordu. Nişanlısı, evlenmeden önce Karakoç şiirlerini okuyup anlamasını şart koşmuştu. Gelgelelim şiiri sevmiyordu bizim genç kızımız. Karakoç

kitapları sevdiği gençle arasında bir engeller dağı oluşturuyordu. Bu genç kıza zaman zaman kimi hikayelerimde atıfta bulunmuşumdur.

[Monna Rosa] ... dilden dile dolaşarak ya da elle yazılmış nüshalarıyla okunarak bir gizemi ve ulaşılamazı paylaşmanın kıvancını yaşatır okuyucuya, hem de Karakoç şiirinin enginlerine açılmada en azından bir kesim okuyucu için bir maniaya dönüşebilir. Bu şiirle Karakoç, bir kuşağın kadın algısını etkilemiştir denilebilir...

Her halükarda Monna Rosa'nın Türkiye'de yitirilmiş bir uygarlığa ait değerler manzumesini teşkil eden bir temsili olduğunu kabul etmek gerek. Şiirin matbaada basılmamış olması, bazen ezberle, bazen de elle yazılan kopyalarla kitlelere ulaşması, temsil kapasitesi açısından hiç de yabana atılacak bir gösterge sayılmamalıdır. Yine de Monna Rosa'nın bu etkisinin, şairinin şiirindeki coşkulu akışı görmeyi engelleyen bir rolü olduğu şeklindeki kanaatimin altını çizmeliyim...

Sezai Karakoç şiirinin toplumda, özellikle romantik dindar gençlerde oluşturduğu farklı algıların ve yorumların kendisine dönerken kazandığı yeni anlamların baskısına nasıl dayandı, bunu hep merak ederim. Kendisini iki kez ziyaret ettim, her ikisinde de bu soruyu sormak istedim, ama bir sonraki ziyarete erteledim bu soruyu, ortamın kalabalık olması nedeniyle. İlk ziyaretimde kendisine sorduğum ve daha önce bir yazımda yer verdiğim bir soruya verdiği cevapla noktalamak istiyorum sunumumu. "Gençlere neler tavsiye edersiniz Hocam?" diye sormuştum, siyasi kişilikler bağlamındaki deneyimleri aktarmış olan Üstad'a. "Klasikleri okusunlar" diye cevap vermişti.

Bana öyle geliyor ki ancak klasikleri, yani insanlık toplumunun süzölmüş mirasını okumayı, incelemeyi başarmış kişiler olabilir, Karakoç şiirini yerli yerince anlayacak şiir okurları.

Cihan Aktaş, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Sezai Karakoç'un hikayeleri zaman zaman bir itiraf perspektifi içerisinde okunmaya müsaittir. Dolayısıyla genel anlamda düşüncesinin ana unsurlarını sürekli olarak vurgulandığı bir alandır.

[Hikayelerindeki] betimlemelerindeki canlı unsurlar ve iç monolog yöntemini, zaman zaman da bilinç akışını çok iyi bir şekilde kullanır.

Işık Yanar, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Onun eserlerinden bir şeyler okumadan bu ülkenin tarihine, kimliğine sahip çıkabilmenin bir nakısa oluşturacağı gibi bir his oluşmuştur adeta kamu vicdanında. Hiçbir şey değilse, onun kişiliği etrafında oluşturulan gizemli söylencelerin dolayımından bir gıpta ediş, bir öykünme yaşamışızdır çoğumuz...

İnsanın tüketildiği, değerlerin ayaklar altına alındığı, Amerikan pragmatizminin başat değer haline geldiği bir dünyada Sezai Karakoç ismi yaşadığı yere ait bir varoluşun ve bir safiyetin remzi olarak yaşamaktadır. Yunus gibi, Akif gibi bir milletin dili ve vicdanı olmayı başarmış olmak sıra-dışılığını ortaya koyması, Batı'dan farklı bir hayatın imkanlarını göstermesi açısından özellikle manidardır.

Vahdettin Işık, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

... Tarihte kalmıyor Sezai Karakoç, "şanlı geçmiş" nostaljisiyle avunmuyor/avutmuyor, en önemlisi de bu muazzam kötü tablodan iyimser bir sonuç çıkarabileceğini gösteriyor; dahası buna bizi de inandırıyor. Ve tüm bunları yaparken, bugünün dilini ve üslubunu kullanıyor...

Şiirleri bir daha yazılamaz gibi, bir eşref saatinin ürünü/ikramı gibi duruyor.

Yunus oluyor, Yesevi oluyor, Mevlana oluyor, Galip Dede oluyor. Adeta ilk mısraı asırlar önce yazılan şiirleri tamamlıyor, bitmeyen o büyük şarkıya bir kıta da o ekliyor sanki...

Saadettin Acar, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Sezai Karakoç, şuurulu bir çabayla bütün sanat ve düşünce üretme çabasını medeniyet fikri ekseninde geliştiren ve oradan da bir medeniyet fikriyatı üreten tek düşünürümüzdür...

... Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadarki süreçte medeniyetten sözeden düşünürlerin ya da yazarların tıpkı Batı'da olduğu gibi medeniyetle modernliği özdeşleştirdiklerini, dolayısıyla medeniyetle modernliği birbirine karıştırdıklarını görüyoruz.

İşte bu meselenin halledilmesi konusundaki ilk fikrî çaba, Sezai Karakoç tarafından geliştirilmiştir. Sezai Karakoç, modernlikle ya da modern Batı tecrübesiyle özdeşleştirilen şeyin medeniyet olmadığını, medeniyet

fikrini yok eden bir sürecin başlangıcı veya kendisi olduğunu söyleyen ilk düşünürümüzdür.

Yusuf Kaplan, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Sezai Karakoç okumalarında üzerinde durulması gereken önemli noktalardan biri onun daima çağın gündemi olan kavramlarla aslında bir tür hesaplaşma içerisinde olduğudur... Karakoç'un bir hedefi, ideali hayata dair kaygıları vardır. O kendi hakikatini, dünyanın kavrayabileceği bir dille anlatmak, inancını çağın kavramlarına söyletmek amacıyla olan bir şair-düşünürdür. Karakoç, sağlıklı bir düşünce sistematiği oluşturmak üzere çağın kavramlarıyla konuşur, ancak bu kavramların içeriğini aynen kabul etmez. O bütün kavramların sınırlarını kendisi çizer, muhtevasını kendisi doldurur. Şüphesiz bu çaba bir yönüyle, evrensel çağrıya evrensel bir dil oluşturma çabası olarak yorumlanmalıdır.

M. Kevser Baş, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

19. Yüzyılda belirginleşen pozitivist temelli yeni bir toplumun ögesi olarak tasarlanan ve geleneksel bütün bağlarından koparılan insana bakışı onarmak ve insanı olması gerektiği konuma yükseltmek istemektedir.

Ahmet Albayrak, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

... Ona göre diriliş, bir öze dönüş (bir tecdit, bir ihya ve ıslah) hareketidir. Öz İslam'dır, diriliş de İslam'ın dirilişidir. İslam'ın dirilişinden kastı, kaç yüzyıldır üzerlerine ölü toprağı serilmiş olan Müslümanların dirilmesidir. Zira ona göre İslam zaten diridir. Müslümanlar İslam'ı anlamaktan ve yaşamaktan uzaklaştıkları için, gerilemeye, yoksullaşmaya, devletlerini ve toplumsal düzenlerini kaybetmeye başlamışlardır. Onun için yapılması gereken Müslümanları İslam'ın diriltici ruhu ve nefesiyle yeniden buluşturaktır.

... Düşünsel üretiminin büyük bir kısmı dinin doğru anlaşılmasına ve İslam toplumlarının yeniden dirilişine ayrılmıştır. Bu bağlamda, din, tarih, kültür, siyaset, ekonomi, gelenek, medeniyet ve devlet gibi temel meseleler üzerine düşünceler ileri sürmüştür. Karakoç'un meseleleri ele almasına hakim olan dinî bakış, geniş bir perspektifle yine geniş bir coğrafyaya bakmayı zorunlu

kılmıştır. Bu nedenle onun için sorun İslam milletinin uyandırılması, onarılması, yenilenmesi ve diriltilmesiyle ilgilidir. O'nun bakışı Cumhuriyet'in inş ettiği ulusal sınırlarla kayıtlı değildir...

Kenan Çağan, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

... Karakoç, başvurduğu atıflar ve medeniyetler tarihinden devşirdiği çok sayıdaki mukayeseli örnekler aracılığı ile okuyucusunun, muhataplarının kültür ya da bilgi düzeylerini artırma amacından çok, bir bütün olarak onların ruhlarını, dimağlarını, akıllarını ve duygularını diriltmeyi hedeflemektedir. Dolayısıyla Sezai Karakoç'unki, kişinin kalbine, vicdanına, tarihine, benliğine hitap eden şahsiyet kurucu bir usluptur. Bu usluba ve amaca uygun olarak Sezai Karakoç meselelerini ortaya koyarken, didaktik bir anlatıma, neden-sonuç ilişkilerine dayalı analitik cümlelere başvurmak yerine zihninde oluşturduğu canlı tasvirler, tablolar aracılığı ile konuşmakta, bütün düşüncelerini, eleştirilerini, özlemlerini bu zihinsel peyzaja yerleştirmektedir...

Sezai Karakoç'un yazılarında bolca örneğine rastlanacak bu ve benzeri manzaralar, yaşı ve tahsili hangi düzeyden olursa olsun genel okuyucuyu saran, mesel-temsili geleneğimize de uygun düşecek şekilde bütüne hitap eden kendini çoğaltabilen icazlı bir anlatımdır.

İshak Arslan, *Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu Kitabı Sempozyum Bildirileri*, Fatih Belediyesi Yayınları, 15 Kasım 2008.

Sezai Karakoç, Türkçe değil de, batı dillerinden herhangi biriyle yazmış olsaydı, bugün dünyanın en dikkat çekici, düşünür ve şairlerinden biri olurdu. Dünya böylece, kararan ufku, onunla aydınlık bir pencere açma şansına sahip olabilirdi.

Onu dünya çapında bir şair ve düşünür kılan şey nedir dersanız, cevabım çok açık ve yalın: O tamamlanmış, evrensel bir dinin mensubu, bütün peygamberlerin takipçisidir. O, inandığı, yaşadığı dinin gereği olarak tüm dünyayı insanına seslendirir. Tıpkı Mevlana gibi, Yunus gibi. Onun ufku tüm insanlığın diriliş ve kurtuluşudur. İnsanı ve tabiatı yok oluş noktasına getiren Batı aydınlanmasına karşı, Sezai Karakoç, İslam aydınlığını muştular insanlığa...

Arif Ay [Bu yazı 2008 Frankfurt Kitap Fuarı vesilesiyle kaleme alınmış konuşma metninden], *Edebiyat Ortamı Dergisi*, Kasım-Aralık 2008.

Geriye doğru bakıldığı zaman, uzun yıllar şiirdeki “farklı” ve “yeni” çırkışı, Türk şiirinin bütün devirlerini özümsemiş bir şair olarak gelişi hayranlık uyandırıyor fakat edebiyat dünyasında gerek gelenekçi, gerekse geleneğe karşı çıkan bakışlarda toplumun hakkı olan yansıtmayı bulmuyordu. Çünkü “yeni”ye, şartlanmışlıklar yüzünden bir direniş Türkiye’de bir realite idi. Sezai Karakoç ve Diriliş algılamaları kesik kesikti. Düşüncesinde de benzer bir durum ciddi ilgilerin konusudur. İncelemeler giderek artmaktadır.

Kâmil Eşfak Berki, *Millî Gazete*, 1 Aralık 2008.

Soruşturmada, [Milliyet Kitap ekinin yaptığı “Sizce Türkçenin yaşayan en büyük şairi kim?”] ben oyumu Sezai Karakoç’tan yana kullandım. Çok sevdiğim halde seçemediğim nice kıymetli şairde kalsa da aklım, kelimele-riyle bende senebesene derin iz bırakan Sezai Karakoç’un adını zikrettim...

Elif Şafak, *Zaman Gazetesi*, 23 Aralık 2008.

Onun şiiri, kentin insan hayatına kattığı ve insanı ‘maruz’ bıraktığı hususlarda dünya modern şiiriyle benzer; ancak bu hususlar karşısında şair, sadece ‘flaneur’ (aylak) olarak kent içinde gezmez, onunkine benzer bir düşünce sistemi geliştirmez. O, balkondan başlayan bir dikkatle tüm mekânı ihata eder ve mekânın üzerinde entelektüel bir cehd ortaya koyar. Karakoç, hem şiirinde hem düşünce yazılarında sadece Batı kentini eleştirmekle yetinmez. Onun düşünce cehdinin bir yönünü olumsuz olanın anlatımı ve tanıtımı oluştururken diğer yönünü idealin ve gerçekleşmesi mümkün olanın tasviri, tanıtımı teşkil eder. Bu noktada Batı kentine karşılık ‘mü’min kent, erdem sitesi, ipek kent’ gibi adlandırmalarda da bulunduğu ‘Diriliş Sitesi’ni ileri sürer...

Şair, mekânla medeniyet arsında kurduğu mutlak bağ sebebiyle medeniyeti söz konusu ettiği birçok yerde mekânı söz konusu eder ve mekânı bir medeniyet meselesi olarak problematik düzeyine taşır. Bu yönüyle Türk şiirinde mekân üzerinde dikkatle duran, zengin bir anlam dünyası inşa eden, mekânı şiirinin yapıcı unsurlarından biri haline getiren az sayıdaki isimden olduğu söylenebilir.

Sezai Coşkun, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2009, Sayı: 22, Sayfa: 235-257.

Cumhuriyet sonrası islâmlığın en bariz özelliği, islâmi mücadelenin, her biri birer mektep (ekol) olan, daha çok edebiyat ağırlıklı dergiler yoluyla ve

isimleri bu dergilerle özdeşleşen, aynı zamanda da bir hareket lideri hüviyetinde olan aydınlar etrafında sürdürülmesidir. Üniversite eğitimini Fransa’da gören Necip Fazıl ve Nurettin Topçu bu dönemin iki önemli ismidir. Necip Fazıl’ın *Büyük Doğu*’su ve Nurettin Topçu’nun *Hareket*’i, ileriki yıllarda yaşayan ve eğitimini Türkiye’de gören Sezai Karakoç’un *Diriliş*’i ile birlikte mektepleşerek, İslâmcı hareketlerin merkezini oluşturmuşlardır. Her üç dergi ve çevresinde oluşan hareketler, artık reaksiyoner tavırdan ve Batı karşısındaki komplekslerden kurtularak, modern İslâmi hareketlerin siyasal manifestolarını ortaya koymaya çalışmışlardır...

İslâmcı aydınlar arasında, İslâm devleti ve islâm toplumu ile ilgili en özgün ve kapsamlı çalışmalar kadar, rakip ideolojiler olan kapitalizm ve komünizmle ilgili en ciddi analizler de, Sünni ve tasavvufi geleneğe dayanma anlayışını koruyan Sezai Karakoç tarafından yapılmıştır...

Ümit Aktaş, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce, Cilt: 9-Dönemler ve Zihniyetler*, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2009.

Sezai Karakoç, Diriliş dergisini çıkarmaya başlamadan önce Büyük Doğu çevresinde yazan bir isim olarak, aslında hem Necip Fazıl düşüncesi ile etkileşimi olan hem de ondan farklılaşan yönleri sahipti. Özellikle Doğu meselesinin gündeme getirilmesi ve işlenmesi konusunda Cumhuriyet döneminin es geçilemeyecek isimlerinden olan Karakoç, [İbrahim Çelik’in ifadesiyle] “bir nesle Batı ile hesaplaşma yöntemini öğreten adam” olarak tanımlanmaktadır...

Alev Erkilet, *Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce, Cilt: 9-Dönemler ve Zihniyetler*, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2009.

Bu özellikleriyle *Süt* [Semih Kaplanoğlu’nun *Yusuf Üçlemesi*’nin ikinci filmi] İkinci Yeni ile dini harmanlayan, annelerin, çocukların, sütün, yılanların, meleklerin eksik olmadığı Sezai Karakoç şiirine uzaktan akraba sayılabilir. Semih Kaplanoğlu, Batı’nın da Doğu’nun da kültür birikiminden eş de-recede yararlanabilen, mitolojiden de tasavvuftan da nasibini almış, şiiri ve resmi sinemada buluşturabilen bir sanatçı. Bir şairin yaşamını yetişkinliğinden çocukluğuna doğru anlattığı *Yumurta, Süt, Bal* filmlerinden oluşan *Yusuf Üçlemesi* Karakoç’un *Köpük* şiirindeki “Bir insanı al onu çöz çöz çocuk olsun” dizesini akla getiriyor. Aynı şiirdeki “Bir kadını al onu yont yont anne olsun” dizesini de...

Alin Taşçıyan, *Star Gazetesi Pazar Eki*, 4 Ocak 2009.

Oysa ne güzeldir Sezai Karakoç'un *Kar Şiiri*. Üstadın bu gençlik dönemi şiirlerini pek severim. Üstat bu şiiri Ocak 1953'te yazmış. Aradan bir şunca zaman geçmiş. Şiir eskimiyor, unutulmuyor. Her kar mevsiminde her yeni nesil bu şiiri okuyacak, karlı yollarda yürürken mırıldanacak, her okuyucu kendi derdi ile şiir arasında bir köprü kuracak ve bu böyle devam edecek... Üstad Karakoç:

“Her şeyi beni anlayınca anlayacaksın”

diyor. Belki de bunu kar altında sobası yanmayan, ocağı tütmeyen, tenceresi kaynamayan birinin hesabına söylüyor. Bu şiiri ister aşk şiiri olarak okuyun, ister sosyal muhteva arayın sizi doyuracaktır...

Mustafa Kutlu, *Yeni Şafak Gazetesi*, 7 Ocak 2009.

Şair burada [*Hızır Kırk Saat*'te] peygamberler tarihini çeşitli imgelerle ön plana çıkarır; bir “varoluş” öyküsü, müslüman öznenin kendi tarihini yeniden üretmesi olarak da okunabilir şiir...

Kolektif bir bilinci “inanmak” ekseninde ele alan şair, tarihin öznelini bugünden geçmişe giderek yeniden yorumlar...

Karakoç'taki imge zenginliği, manevi değerleri diriltme çabası, ruhun dirilişi gibi atılımlar, şiirde olduğu gibi entelektüel sahada da etkili olmuştur.

Ahmet Sait Akçay, *Özgün Düşünce Dergisi*, Sayı: 1, Ocak-Şubat-Mart 2009.

Sezai Karakoç ile birlikte Türkiye'deki Müslüman entelektüel çevre kendi dinlerini savunmacı bir yaklaşımla korumanın dışında, ondan bir yaşam modeli çıkarmaya çalışmanın yollarını araştırmaya başlamış, bir özgüven kazanmıştır.

Yakup Altıyaprak, *Dergâh Dergisi* (Röportaj), Sayı: 228, Şubat 2009.

Leyla ve Mecnun Fuzuli'nin elinde nasıl duruyorsa *Monna Rosa*'da Sezai Karakoç'un elinde öyle durmaktadır.

Uğur Uzunok, *Temrin Dergisi*, Sayı: 12, Nisan 2009.

... Müslüman Anadolu şiiri, Karakoç'a kadar, ya bölge sanatçılarının dar kalıplar içerisine sıkıştırılmış kopyalarından ibaretti yahut taşralı komplekslerini üzerinden atamamış acemilikler taşıyordu. Sezai Karakoç öteki taşralılar gibi korku ve ürkeklik bir yana, taşralılığı en muteber bir rozet gibi yakasında taşıyor gözükmektedir. Bundan utanmayan bir ilktir o...

Hızır Kırk Saat'i okurken onun İslâm tarihine tuttuğu projektörün aydınlattığı yerde, kimi mekân ve insan isimlerine rağmen, her yerde dolaşıp duran bir Anadolu ruhunu her zamana görmek, hissetmek mümkündür...

Serbest nazım şeklinde kaleme alınışını saymazsak onu Celalettin Rumi, Şeyh Sadi hatta Tagore ile akraba gibi görürüz...

Metin Önal Mengüşoğlu, *Umran Dergisi*, Sayı: 179, Temmuz 2009.

... Sezai Karakoç, doğal olanı, İslâm medeniyetine olan özlemini bu medeniyete malolduğunu düşündüğü Leylâ figürü üzerinden somutlaştırır. Temsili bir anlamı olan Leylâ ile birlikte bir modernite ve Batılılaşma eleştirisi de getirir Sezai Karakoç. Okura eski zamanları, modernite-öncesini anımsatan Leylâ ile Mecnun anlatısı, böylelikle şairin düşüncelerini açıklamaları için uygun bir atmosfer oluşturur.

Gökhan Tunç, *Millî Folklor Dergisi*, Güz/Ağustos 2009.

... Sezai Bey gibi hem Doğu hem de Batı medeniyetleriyle hemhal olan bir mütefekkirin sinemayla düşük profilli bir ilgisi düşünülemezdi. Diriliş düşüncesinin önce manevi dünyamızda bir toparlanma sonra buradan hareketle sosyal hayat ve sanatta bir kendine geliş olarak değerlendirilen mimarı Karakoç, sinemamızdaki hamleyi ‘rüya sineması’, metafizik temel, soyuta yönelme ve estetik hassasiyet olarak öngörüyor...

İhsan Kabil, *Star Gazetesi Cumartesi Eki*, 5 Eylül 2009.

Samanyolunda Ziyafet, “her yıl bir mucize gibi” gelen ve ufkumuzu bereketlendiren Ramazan'da okunacak kitaplar arasına katılmıştır.

Bu kitaptaki oruç yazılarını benzerlerinden farklı kılan nedir? Yazarının bakışındaki özgünlük, ufkundaki genişlik, özündeki samimilik ve anlatımındaki zenginliktir. Karakoç'un anlatımında yeni benzetmelerle, terkiplerle ve bağdaştırmalarla karşılırsınız. Okudukça ufkunuzda yeni sayfalar açılır, lügatinize yeni kelimeler girer. Sözelimi, hilalle birlik “incecik bir melek kalem” gibi çıkagelir oruç. Sonra göğümüzdeki hilal büyüdükçe, içimizdeki/kalbimizdeki ay da oruç da büyür. O büyüdükçe içimiz aydınlanır, nurlanır. Adeta ışıktan bir sırça saraya benzer bedenimiz...

Bu yazılarda, yeni tesbitlerle birlikte eski hükümlerin çağın diliyle söylenişi de vardır. Orucun kutlu bir nimet olduğu bilinir, ama bir emanet olduğunu,

şuurlandıran bir peygamberin armağanı olduğunu; ruhumuzu hafiflettiğini, kalbe bir teselli ve güven verdiğini, “rızkı saran bir ışık ve bir bereket” olduğunu Karakoç’tan duyarız. “Ruhların şöleni” olan orucun uzuvlarımıza göğün mührünü vurduğunu, ruhumuzu kölelikten azad ettiğini yine bu yazılarda okuruz...

Turan Karataş, *Zaman Gazetesi, Kitap Zamanı Eki*, 7 Eylül 2009.

Modern şiirde tasavvuf en çok Sezai Karakoç ile yaşıyor.... Sezai Karakoç’un şiiri içeriden dışı doğru açılıyor... Onun kadar şiiri yaşayan/şiiri içselleştiren ve şair olan ikinci bir kişi gösterilemez Modern Türk şiirinde. Yunus Emre’den sonra dervişliği ve şiiri manevi şahsiyetinde eriten/birleştiren Sezai Karakoç’tur.

Hasan Aktaş, *Turkish Studies-Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Kış 2009.

Diriliş, sonraları *Edebiyat, Maveria, Yönelişler, Yedi İklim, Kayıtlar, Çıkış, Sanat, Deneme* gibi birçok derginin izleyeceği ana ekseni evvelden çizmiş olan baskın karakterli bir düşünce ve sanat dergisidir. Günümüz, şair ve yazarlarının edebiyat sahnesine takdimi öncesinde gerçekleştirilen hazırlık evresinin, Diriliş ekolü etrafında cereyan ettiği müshahede etmek pekala mümkündür.

Murat Turna, *Erdem Bayazıt ve Şiiri*, İz Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2010.

... Ama bir de Sezai Karakoç’u dinleyince, başka bir yerden bakıldığında durumun böyle olmadığı görülüyor. İstiklal Savaşı’nın şiiri yazıldı, yazılabilir. Ama yazılması gereken başka bir destan daha var. O da, inançlarına yönelik savaşa karşı bu milletin gösterdiği iç direncin şiiri. İşte bunun destanını yazmalı. Bunu Karakoç yazdı...

Sadık Yalsızuçanlar, *Tarih Bilinci Dergisi*, Sayı: 11-12, Ocak-Haziran 2010.

Yunus Emre hakkında milli edebiyat döneminden itibaren çok sayıda eser kaleme alınmıştır. Bunlar arasında kıymet taşıyanlar olmakla birlikte aralarında sığ bir ideolojik bakış açısının ürünü olarak yazılanlar da vardır. Yunus’un kendi gerçekliği içinde ele alanlar ise son derece azdır. İşte Karakoç’un *Yunus Emre*’si öncelikle bu açıdan dikkat çeker...

İşte Karakoç’un Yunus Emre kitabını önemli kılan bir husus da Yunus menkıbelerine getirdiği ilginç yorumlardır. Karakoç, Yunus’un inanç dünyasına girebilmeyi başardığı için menkıbelerin dilini çözmekte hiç zorlanmamıştır...

Bu yüzden bu menkıbelerden bize adeta bir Yunus portresi çıkarmakta ve Yunus’un meçhul tarafları malum hale gelebilmektedir...

Mustafa Özçelik, *İslâmî Edebiyat Dergisi*, Sayı: 49, Ocak-Şubat-Mart 2010.

Sezai Karakoç, bütün yönleriyle anlaşılabilmiş değil henüz. Sezai Karakoç’un hem düşünce, hem sanat, hem de hayatın bütün katmanlarında eşzamanlı, bütünlüklü ve derinlikli bir yolculuk yapmasını mümkün kılan, gelecek 100 yılı görerek yaşayan bir kişilik olması, onun bihakkın ve bütünlüklü olarak anlaşılabilmesini zorlaştırıyor...

Yusuf Kaplan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 4 Ocak 2010.

Sezai Karakoç, hayatının hiçbir döneminde parti, cemaat, tarikat ve grupların yürüncesine girmedir. Hep özgür oldu... Hep birey oldu... Ve hep özgün oldu...

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 5 Ocak 2010.

Parçalanmış zihinlerimiz İbn-i Arabî’yi, Mehmet Akif’i, Yunus Emre’yi, Mevlana’yı bir araya getiremezken, Sezai Karakoç’un farklı algıladığımız bir çok ismi bir bütünün içerisinde ele alışındaki ustalığa şahit olduk hep. Evet, çağın hastalığı olan parçalanmışlığın tedavisinin mümkün olabileceğini ilk gösterenlerden biridir Sezai Karakoç...

Yıkılmışlıklar sonrasında ne yana gideceğini bilemeyen ve kendisine uygun bir beden arayışındaki ruhumuz için dirilişi göstererek hepimizi bir araya toplayan ve yeniden ayağa kalkmanın mümkün olduğunu hepimize gösteren Sezai Karakoç bizim için bir nevi “Ruhun Gemisi”dir.

Yusuf Armağan, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 2010-03 (482), 15 Ocak 2010.

1960’lardan itibaren yazdıklarıyla Türk aydınının modern dünya ile bir hesaplaşma içine girebilmesine kapı aralayan Sezai Karakoç, o yıllardan bugüne yazdıklarının güncelliğini kaybetmemiş oluşu, tespitleri ve çözüm önerileriyle sağlam bir kale gibi karşımızda duruyor... Karakoç’un ‘diriliş çağrısı’ kadim bir çağrının günümüzdeki karşılığı...

Gülcan Tezcan, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 2010-03 (482), 15 Ocak 2010.

Biz Sezai Karakoç’un şiirlerinde dört kitabı birlikte görür, Kur’an’ın aydınlığında alemlere rahmet bir sözcünün barış ve esenliğe dair ritimlerini okurduk... Onun dizelerinde Meryem, Asiye, Hatice ve Fatıma oturur, onun

dizelerinde şayet aşk vaki ise, kurt ile kuzu yar olur yaren olur, onun dizelerinde ölmek yok sonsuzluk vardır, onun dizelerinde evrensel kardeşlik, fedakarlık ve aşkta kayboluş vardır...

Sibel Eraslan, *Vakit Gazetesi*, 18 Ocak 2010.

Belgeselde [Gün Doğmadan Belgeseli] "Dostoyevski'nin 'Biz hepimiz Gogol'un paltosundan çıktık' dediği söylenir; bu ülkede belli bir kesimin yazar-çizer, şair, öykücü, gazeteci ve hatta siyasetçisi için bu sözü 'Biz hepimiz Sezai Karakoç'un paltosundan çıktık' biçimine dönüştürerek söylemek mümkün" dediğimi duyanların bazısı şaşırıyor.

Şaşırarak ne var bunda, bilmiyorum. Sezai Karakoç babasının ismi olan 'Mehmet Yasin'i bazı yazılarında mahlas olarak kullanmıştı. En önemli şiirlerini topladığı kitaplardan biri 'Taha'nın Kitabı' adını taşıyor. Ailemde iki 'Taha' ile bir 'Mehmet Yasin' olması herhalde tesadüf değil...

Taha Kıvanç [Fehmi Kuru], *Yeni Şafak Gazetesi*, 18 Ocak 2010.

... 70'li lise yıllarımızda bulabildiğimizi okuyorduk. "Diriliş" geçmişti elimize. Yazı stilinden, şeklinden muhtevasına kadar ne kadar etkilenmiştik. Sınıfça bizi toplamıştı 2 veya 4 sayfalık gazete. O zaman edebiyat öğretmenimiz Cumhuriyet gazetesinde kültür sayfasını hazırlayan Rauf Mutluay'dı. Maalesef peşin hükümlü ve ideolojik davranıyordu. Daha ismini, gazeteyi yeni öğrendiğimiz o "delikanlılık çağı"nda hışımla gazeteyi kaldırtmış ve bizim ilgimizi "kırık not"a tahvil etmişti...

Yaşar Değirmenci, *Vakit Gazetesi*, 25/26 Ocak 2010.

Sezai Karakoç'un şiirlerini ilkokulun ilk yıllarından beri okuyorum. Anladığım mısralar oldu. Sonradan anlayacağımı düşündüğüm mısralar da. Ama bu şiir bir bütün olarak benim şiirimdi. Sevmiştim, ifade edemesem de ruhuma bir şeyler söylüyordu. Güzel şeyler söylüyordu. Ümit veriyordu, başka insanları düşün diyordu, başka ülkeler olduğunu söylüyordu: Tunus, Ceza-yir, Polonya. Onların acılarını şiir diliyle söylüyordu. Onlarla kardeşlik, tüm insanlarla. Bu şiir sık sık kendini hatırlatıyor, dilime geliyordu. Yağmur yağıyordu İstanbul'a. Şiir ben de uyanıyordu, "ve yağmur yağıyor ben bir şeyler olacağını biliyorum" diyordu küçük kız. Yoksul görüyordum, "kaç aç varsa hepsi ben" diyordu, bana görevimi duyuruyordu... Ve masal kitaplarında hakkı

yenilen ağustos böceği, bir meşaleye dönüşüyordu onun mısralarıyla. "Sessiz Müzik" şiirindeki şu mısralar da aklıma geliyordu sık sık: "Bu dünyada olup bitenlerin olup bitmemiş olması için ne yapıyorsun?"... Liseye başladığım bu yıl da Sezai Karakoç'un düşünce eserlerinden "Makamda" ve "Diriliş Neslinin Âmentüsü"nü okudum. Makamda benden 15 yaş büyük, Diriliş Neslinin Âmentüsü de 19 yaş. O'nun düşünceleri bana güven verdi. Şiirlerindeki insan sıcaklığını daha önce hissetmişim. Şimdi insanın ne kadar önemli olduğunu, değerli olduğunu anlıyordum.

Ayşe Işın Kirenci, *Yazıyo Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Gazetesi*, Sayı: 6, Şubat 2010.

... Sezai Karakoç'un yazdığı her dizeyi, her satırı "koca bir medeniyet algısından süzülen kocaman satırlar" olarak büyük bir hürmet ve dikkatle okudum. Ekmeği sever gibi sevdim yazdıklarını...

İsmail Kılıçarslan, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 2010-06 (485), 5 Şubat 2010.

[Sezai Karakoç] "Balkon" şiirinde çocuğun sonu ve annenin acısı içinde, balkonu modernitenin getirdiği bir mekân olarak anlatan şair, onun yerli karşılığı bahçeyi tasarlayan mimarlara gider. Aynı paralelde bu gidiş, Batı'ya yönelmiş kültürel kodları da Doğu ile durdurma çabasıdır. Onda Hızır'dan Döldül'e, Mevlid'den Naat'a kadar yerli hayatın inanç direkleri yerli, doğulu. Müslüman olmanın sevinci ile yan yanadır.

Ertan Örgen, *Hece Dergisi*, Sayı: 162/163/164, Haziran/ Temmuz/ Ağustos 2010.

Aslında Türk toplumu açısından bakıldığında halk, Batılılaşma tarihimizi trajik bir şekilde ortaya koyan Sezai Karakoç'un "Masal" şiirindeki babadır ve yerlilik ve de aidiyetin kalbidir. Batı gelmeden önce, oğulları Batıya varan baba... Bir bir oğullarını yitiren, onların arkasından gözyaşı döken, kâinatın diliyle hemhal olabilen bir tür modern bilge; yani Yakup... Bir farkla ki, Yakup gözleri kör olma pahasına yitiğini bulma umudu taşıyan Masal'daki baba yitiğin büyüklüğü karşısında acıdan ölür. Bu da modernliğin bir cilvesi olsa gerek. Altıncı oğulun ardından kahrından ölen babanın rüyası yedinci oğulda gerçekleşir. Yedinci oğul, toprağıyla ve halkıyla irtibatını koparmamış Türk aydınını temsil eder. Eşyanın sırtına vakıftır.

Kendinden önceki oğulların aksine Tanrı'ya yakarmayı bilir. Yedinci oğul, Sezai Karakoç'un 'Doğu'yu ve Batı'yı bilen' örnek modelidir. Modern dünyanın, karşısındakini değiştirmek gibi, tek ama büyük gücünün farkına varan son oğul, Türk düşüncesinde, Mefisto'ya ruhunu satmayan ve 'neyi kaybettiğini hatırlayan bu nedenle de öldükten sonra bile ışık saçmaya devam edenlerin simgesidir...

... Doğu'nun Yedinci Oğulu olarak direnişi ya da dirilişi tercih eden 'Masal'ın öznesi, derinlikli yürüyüşler adına öğretisel olanının sahilliğine yapılan bir atıf olarak belirginleşerek tarihsel ve toplumsal hafızanın sorumluluğuna sahip çıkar.

Mustafa Köneçoğlu, *Hece Dergisi*, Sayı: 162/1637164, Haziran/ Temmuz/ Ağustos 2010.

Sezai Bey tam bir sağaltıcı. Boşlukları özenle dolduran derin bir su.

İdris Ekinci, *Gerçek Hayat Dergisi*, 2-8 Temmuz 2010.

Partileri sayısal güçlerine göre tasnif etmek veya seslerinin fazla duyulması sebebiyle siyaset adamlarını önemli saymak bir yöntem elbette; ancak sayıya ve vuvuzela türü ses gücüne iltifat etmeyen partiler de var ülkemizde. Bunun bilinen bir örneği Sezai Karakoç'un Yüce Diriliş Partisi... Çok uzun yıllardan beri yazıları ve kitaplarıyla toplumu diri ve uyanık tutmak için olağanüstü çaba göstermiş olan Sezai Karakoç, mesajlarını topluma mal edebilmek için kurdu partisini...

Başbakan Erdoğan terörle mücadele, açılım ve demokratikleşme konularında görüş alış-verişinde bulunmak üzere Yüce Diriliş Partisi lideriyle de görüşmelidir.

Fehmi Kuru, *Yeni Şafak Gazetesi*, 14 Temmuz 2010.

[İnci Dakikaları'ndan bahisle] Sezai Karakoç sözün büyüsunü şiirde sınıadığı için belki de bir sağır taşın içinden çıkardı o incileri. Taş artık anlamsız bir nesne değildir. Yeter ki taşın öte yüzü görülebilsin...

Sezai Karakoç, 'Yenilikçi İslam Şiiri'nin yolunu açarken 'inci' imgesindeki gizemden yola çıkıyorsa içindeki sevi ateşi küllenmediği içindir...

Mustafa Şerif Onaran, *Hürriyet Gösteri Dergisi*, Sayı: 301, Temmuz-Ağustos-Eylül 2010.

Sezai Karakoç'ta mesela, kadınların hissiyatına yakın duran, anlamaya çalışılan bir yaklaşım vardır hep...

1953 Şubat'ında yazdığı Şehrazat şiiri sanki bugünün düşünen, akleden kadınının bıçak sırtındaki hayatını özetler...

Yıldız Ramazanoğlu, *Özgün Duruş Gazetesi*, Sayı: 53, 10-16 Eylül 2010.

Karakoç şiirinin anlaşılması ve hakkıyla eleştirilmesi için bu görkemli şiir birikiminde İslâm medeniyetinin ele alınma biçiminin araştırılması şarttır. Şair, İslâm medeniyetini, temeli inanç olan hakikat uygarlığı olarak görür. Burada üç ilke yan yana ve iç içedir. Bunlar, hayat, ölüm ve sonrası ilkeleridir. Bu üç ilke, yaratımın (hilkatin) üç görünümüne denk düşer. Türkçede şiirde metafizik eğilimlerin en önemli, estetik düzeyi en yüksek temsilcisi olan bu şiir, "hayatı metafiziğe ve metafiziği medeniyete birleştirmeliyiz" diye yazan bir şairin elinden çıkmıştır. Karakoç, kendi anlayışında, din, medeniyet ve metafiziğin birbirlerine kopmaz bağlarla kenetlenmiş, somut bir hakikat bütünü, yaşantısı ve tarihi olduğunu yazarken hiç kuşkusuz tutarlıdır. Karakoç'un edebi ömrü bu tutarlılığa verilmiş en iyi cevaptır.

Ali Galip Yener, *Hece Dergisi*, Sayı: 168, Aralık 2010.

Diriliş Düşünce Sisteminin merkezi kavramı "Diriliş" eksenini "Medeniyettir. Bir anlamda; pergelin ucunu "diriliş" (basübadelmeyt) merkezine yerleştirerek o merkezden geçen eksen etrafında (medeniyet) pergeli döndürerek sistemi oluşturmuştur. Metafizik anlamıyla; Tanrı inancını da içeren öte dünyaya ilişkin "diriliş" kavramı; inancın en hayati ve en kritik kavramı olarak sistemde merkezi bir konuma yerleştirilmiştir...

Durmuş Günay, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Türkiye'de yakın tarihteki dönüşümlerin medeniyet adına yapıldığı söylenebilir. Değişimden beklenen sonuçlar yeterli görülmezince dönüşüme doğru viraj alınmış, dönüşüme verilmek istenen tarihsel ve felsefi temel de medeniyette aranmıştır. Dönüşümün ilk etabında modernleşme kavramı kullanılmazken ileriki zamanda buna yakın bir kavram olarak "muasırlaşma" kavramının sahneye çıktığı görülmektedir. Buna rağmen baştan beri yerleşen ve yerinden hiç oynamayan kavram "medeniyettir..."

Medeniyet, Sezai Karakoç'a kadar ya Şinasi ya Ziya Gökalp'te olduğu gibi sadece çağdaş Batı medeniyeti olarak anlaşılmış, yahut bir İslam medeniyeti olsa bile artık, o, geçmişte yaşanmış ve kalmış bir medeniyet olarak düşünülmüşken Sezai Karakoç ile bu anlamlar değişmiştir. Şinasi Asya'nın aklından söz ederken bile onu yaşlanmış bir akıl olarak görür. Ziya Gökalp Batı medeniyetinin her yerde Doğu medeniyetinin yerine geçmesini bir "kanun" olarak kabul ederken (Gökalp 1970: 44) Sezai Karakoç hem Batı medeniyeti dışında bir İslam medeniyeti olduğunu hem de İslam medeniyetinin hâlâ dinamik bir medeniyet olarak geleceğin medeniyeti olabileceği görüşünü getirmiştir (Karakoç 1978: 143). Ayrıca, Batı medeniyetinin sınırlarını görerek (Karakoç, 1978: 141) İslam medeniyetine göre zayıflığını, Batı medeniyetinin rakipsizliğine inanmış bir aydınlar silsilesine rağmen, en açık şekilde ifade etmiştir.

Yüz elli yıllık medeniyet tartışmaları içinde, Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet Döneminde üç önemli durak olan Şinasi, Ziya Gökalp ve Sezai Karakoç (özellikle son ikisi), görüşlerini her boyutta detaylandırarak sistemleştirmişlerdir. Bu anlamda dördüncü bir medeniyet düşünüründen söz etmemekte haksız değiliz. Günümüzde dile getirilen "Medeniyetler İttifakını" bir tez olmaktan çok Hutington'ın Medeniyetler Çatışması tezine hedefsiz bir cevap olarak görmek daha doğrudur. Bu cevap bir antitez olarak bile değerlendirilecek kıvamda değildir...

Sonuç olarak... Şinasi dinin yerine medeniyeti ikame etmeye çalışırken Ziya Gökalp dinle medeniyeti birbirinden ayırmış, Sezai Karakoç ise dinle medeniyeti birleştirmiştir. Birbirlerinden elli yıllık arayla ortaya çıkan bu üç görüş medeniyet tartışmaları tarihimizin temel tezleri olarak yerlerini alırlar.

Bedri Mermutlu, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Sezai Karakoç, öncü bir düşünür olarak bağlı olduğumuz medeniyet havzasının, içinde bulunduğu büyük krizden çıkış yolunun "Büyük Millet" fikrine yeniden dönmek olduğunu ve sorunun kendimize ait temel tez olan "Medeniyet Tezinde" düğümlendiğini, ısrarla ve büyük bir sorumluluk bilinci içinde söylüyor.

Yüksel Kanar, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Aşkın kültüre dayanmayan kapitalizm emperyalizmi, sosyalizm de komünizmi doğurdu. Özgürlükten yola çıkan kapitalizm sömürüyle, eşitlikten

hareket eden komünizm dayatmacılıkla sonuçlandı. "İnançsız, ahlaksız kültür ve ekonomi düşünülemediği gibi, kültürsüz ekonomi, ekonomisiz kültür düşünülemez" diyen Sezai Karakoç'u, doksanlı yıllardaki gelişmeler haklı çıkardı. Kutsal kültürün yerine seküler kültürün yerleştirilmeye çalışılması, ekonomik ve siyasal alanda büyük bir tıkanıklığa yol açtı. Marks'ın iddia ettiği gibi toplumların 'Afyon'u kutsal kültür değil, seküler kültür oldu.

Nazif Gürdoğan, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Sezai Karakoç, bu ideal medeniyet ülküsünü medeniyetimizin dayandığı temel birikimle ilişkilendirir ve bu yenilenmeyi diriliş kavramını merkeze alarak açıklar. "Diriliş'in evreni yalnızca ülke-toplum ölçekli ve İslam medeniyeti coğrafyasıyla sınırlı olmadığı gibi bütün insanlık medeniyetini de içine alan bir açılımı içerir. Sezai Karakoç, bu yönü ile yerel değil, medeniyet merkezli bir yeryüzü düşünürüdür.

Mustafa Ruhi Şirin, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

... Onun düşünce bütünü, içinde yaşadığımız çağa egemen olan Batı medeniyeti ile köklerini bütün semavi dinlerin ortak özünü oluşturan, insanlık tarihi boyunca farklı zaman ve yerlerde meyvelerini vermiş bulunan hakikat uygarlığı arasındaki çelişki ve çatışmanın geriliminden doğan bir dünya algılayışı çerçevesinde nitelendirmek mümkündür.

Dolayısıyla da Karakoç'un diriliş adını verdiği düşünce yapısı iki yönlü çalışmaktadır. İlki aktüel olanı, geçmiş ve geleceği kapsayan zaman içerisindeki toplumsal- tarihsel serpilmiş, bu yayılımdaki hakikat ve hakikatin insan eliyle ve elbette (medeniyet oluşumu bağlamında) Batı tarafından bozulmuş arasındaki çatışma, ikincisi ise varlığın en önemli birimi olarak Tanrı ve insan teki arasındaki ilişkinin hakikat geleneği bağlanımda yeniden yorumlanması ve kurulmasıdır...

Yılmaz Taşçıoğlu, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Yazar olsun şair, mimar, heykeltıraş, ressam yahut bestekar olsun her sanatçının, sanatını oluşturma yolları olduğu kadar onu bu yol ve yordamları kullanmaya götüren birtakım içsel ve dışsal saikler vardır. Bu, aynı zamanda söze konu edilen sanatçının sanat anlayışının, sanat ontolojisinin ve genel olarak hayata bakışının da bir panoramasını sunar, bize. Şair ve yazar olarak Sezai Karakoç'un sanat ve edebiyat anlayışını irdelerken tam da bu nokta üzerinde

özenle durulmalı. Karakoç'un sanat anlayışını belirleyen ona biçim veren, hayatı boyunca hiç vazgeçmediği, sürekli yinelediği, başkalarından, başka yazar, şair ve sanatçılardan oldukça farklı içeriklerle karşılayıp tanımladığı, içeriğini sadece kendine özgü anlam dizgeleriyle doldurduğu birtakım kavramlardır bunlar: Sanat, sanatçı, sanat eseri, metafizik, soyutlama, yetenek, ilham, diriliş ve gelenek gibi sanat teorilerinde sıklıkla yinelenen belli başlı kavramlar. Bir kısmı sadece Sezai Karakoç'ça sanat dünyasının gündemine gelmiş, bir kısmı ise zaten sanat dünyasının malumu olduğu hâlde, Karakoç'un elinde bambaşka anlamlara bürünmüş olan bu kavramlar, aynı zamanda onun hayatı boyunca ortaya koyduğu denemeler, köşe yazıları, anılar, şiir ve öyküler ile incelemelerinin şifrelerini çözenin de bir aracıdır.

İsmet Emre, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Sezai Karakoç'u anılarla sınırlamak, beni 55 yıl önce Mülkiye'nin salonunda bir sıraya oturduğumuz günlere götürüyor. O hep kendinin gerisinde durmayı seven, insan gönül gözüyle bakan bir ozan oldu, belki de Cemal Süreya'dan önce tanıdım onu. Ama bir ozanı gerçekten tanımak, onun şiiriyle, düşünce dizgesiyle örtüşen kişiliğini değerlendirmeyi gerektirir. Hele düşündüklerini yaşama biçimi hâline getirmiş bir ozansa o yaşama biçiminin şiirlerine nasıl yansıdığını da anlamaya çalışmalıdır...

Mustafa Şerif Onaran, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Sezai Karakoç külliyatı aşk ve aşkınlık gözüyle irdelenip yorumlandığında görülecektir ki onun ilk adımında son adımı vardır...

Sezai Karakoç şiirini yarım asırdır dipdiri ayakta tutan aşkın onun şiirinde aktüel olması değil aktüel aşacak hayat ve düşünce çoğulluğuna sahip olmasıdır duyuş ve düşünüş evreninin.

Ömer Erdem, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Sezai Karakoç'un şiirleri de bu anlamda birer "açık yapıt" olma özelliğiyle okuyucusunu âdeta içerden sarar ve sarmalar. Kendi varoluşuna ve insaniliğine dair endişe taşıyan okura metnin anlamını kavraması hatta tamamlaması için bir davetiye çıkarır ve "hareketli" yapısıyla onu eserinin içerisine dâhil eder.

Sezai Karakoç, ilk şiirlerden itibaren dünyayı kavrayış ve hayatı algılayış tarzının ne olduğu hususunda net bir tavır ortaya koymaktadır. Bu tavır

duyarak, hissederek ve düşünerek anlamlandırılan, içerisinde metafizik gerilimin sürekli yer aldığı, varlık bilincinin ve varlıktaki oluşun farkına varmak isteyen bir tavidir. Sıradanlaştırılarak geleneksel olanın içine hapsedilmiş Müslümanlığın çok ötesinde kalan bu bilinç, "varolmayı "unut"arak değil de "düşünerek" kabul ettiğinden içerisinde "diriliş" düşüncesini de barındırmaktadır. Dikkat çekmeye çalıştığımız bu hususu şairin ilk metinlerinden itibaren görmek mümkündür.

İbrahim Tüzer, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

*Alinyazısı Saati'*nde genel itibarıyla bireyden insanlığın tümüne uzanan bir merhamet eli ve diliyle karşılaşırız. İnsanlığı bütünüyle kucaklayan bu gönül genişliğini sadece ümmet kavramına değil, yüzyıllarca pek çok ulusla birlikte yaşamış bir milletin evladı olmanın getirdiği alışkanlığa ve kalıtıma bağlamalıyız. Sezai Karakoç'un babasının babası Hüseyin Efendi Plevne Savaşı'na katılmış ve Gazi Osman Paşa'nın takdirini kazanmış, babası Yasin Efendi Kafkas Cephesi'nde Ruslarla çatışmış ve esaret yaşamıştır.

Maksut Yiğitbaş, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

... Karakoç imzalı her hikâyenin kurgu planında şiirin ayak sesleri duyulur. Terkisine şiir almış bir hikâyedir onunki. İki hikâye kitabına vücut veren metinlerden bir kısmı kıssa geleneği ile modern hikâyenin kesiştiği noktayı işaret eder...

Tacettin Şimşek, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

İnsan teki etrafında dönen öyküler olan Meydan Ortaya Çıktığında'nın ana karakteri de "ben"dir. Bu ben insan tekinin kibirlenme ve böbürlenme yanını değil, derin anlamlar ve yükümlülükler yüklenilerek var olma bilincini temsil eder. Gizlerin peşindedir, arayışı ruhun kazısına dönüktür...

Öykülerde anlatılan ideal bir hayat vardır. Ruhun hayatıdır bu. Bu, salt bir insanın hayatını değil baştan itibaren yaşamakta olan yüzyılın genel karakteri ile ele alınır, anlatılır. Aynı zamanda bir coğrafyanın ya da bir milletin hayatının üzerinde durulur. İnsanların ruh halleri, tarihin seyrinde, büyük bir savaş geçirmiş insanların hayatları, yenilgileri, savaştan dönen veya dönmeyen insanların yılgınlıkları, bezginlikleri, bitkinlikleri anlatılır. Tüm bunlar görülen ve yaşananlardır sadece, düşünceye dayanan öyküler değildir, iyi

bir gözlem yapılır. İşte tam da bu zamanda gözün açıldığını görürüz. Bu bir muştudur, bir doğumdur. İnsanlığın kendisini fark ettiği bir doğum, bir diriliş.

Ali Haydar Haksal, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

Karakoç, oyunlarında dekor, ışıklama, teknik donanım, karakter yönlendirme, sahne müziği gibi konularda eserin başında veya satır aralarında pek az bilgi verir. O daha çok, düşünceyle etki oluşturmak ister. Kimi yerde de oyunun sahnelenmek için değil, okunmak için yazıldığı izlenimi uyanır.

Mahmut Babacan, *Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı*, Ankara 2010.

2011-2021

Sezai Karakoç'un *Hızır'la Kırk Saat*'nin her bir bölümünü birkaç saatte ve toplam eseri bir buçuk ayda tamamlaması ve sonradan birkaç küçük değişiklik dışında metne müdahale etmemesi bu kitabı daha da göksel kılmakta.

Zafer Acar, *Yedi İklim Dergisi*, Sayı: 250, Ocak 2011.

İkinci Yeni hareketinde alkole sığınmayan tek isim Sezai Karakoç'u diğerlerinden ayıran bir ayrıksılık göze çarpar. Bu ayrıksılık, Muhyiddin İbn Arabî'dir. Bu ayrıksılık tasavvufî irfan, metafizik boyuttur. Sezai Karakoç'un Akdeniz havzasından, Doğu metafiziğinden beslenerek bize ulaştırdığı şiir, İkinci Yeni sentaksıyla buluştu.

Ömer Aksay, *Ayraç Dergisi*, Sayı: 17, Mart 2011.

Kar hep mucizeydi benim için. Ancak hayal edilirse var olacak bir şey. Üstat Sezai Karakoç, "Allah kar gibi gökten yağınca" diyor ya, işte öyle bir şey...

Ziya Selçuk, *Radikal Gazetesi*, 10 Mart 2011.

Türk Şiiri 18. yüzyıldan bu yana zannedersen iki ana damar üzerinden akar: Biri Nedîm, Yahyâ Kemâl, Attilâ İlhan üzerinden uzanan dünyevî "muzafferiyetçi" (trionfalist) damar; öbürüyse Şeyh Galib, Ahmet Hâşim ve muhtemelen Sezai Karakoç üzerinden gelen daha bir mâneviyatçı "mütefekkirâne" (komplantatif) damar...

Yağmur Atsız, *Star Gazetesi*, 15 Nisan 2011.

Bugün Türk dış politikası 70'lerde Sezai Karakoç'un haykırdığı noktaya doğru dörnala koşmuyor mu? Evet, bugün Türk dış politikası 70'lerde bir şairin işaret ettiği yerlere sürüyor atını...

Kabul etmek gerekir ki Karakoç, Akif'i ve Necip Fazıl'ı en iyi anlayan şairlerden biri, belki de ilki. Tam manasıyla bir üstattır Karakoç. Akif'in berk iman, Necip Fazıl'ın zekâsı ve bir de derin Anadolu; Karakoç resmi budur

kanımca. Az evvel de değinmiştik; Karakoç bugünkü Türk dış politikasının mimarı, fikir işçisidir. Yalnızca bu mu? Karakoç bu coğrafyanın ritmidir, temposu hiç düşmez onun. Sustuğunda dahi sürer gider Karakoç.

Yunus Melih Özdağ, *Edebiyat Ortamı*, Sayı: 20, Mayıs-Haziran 2011.

Karakoç, bir üst anlatısı olan şiiri kurduğu, bir diğer deyişle **müstemleke değil mamur şiir** peşinde olduğu için tüm failleri gayeleri bir dilleri bir olarak kurgulamıştır. Onun seçimi kosmostan yanadır...

Âkif şiiri için şimdi temel belirleyici iken, yani korunacak şeyler şimdide iken Sezai Karakoç için gelecekte saklıdır. Bunun için Âkif, kendine ve sözüne kulak verenleri namus bekçisi sayarken, Karakoç, bir namus inşası peşindedir. Bunu için Âkif ayakta kalmanın, direncin şiirini, Karakoç dirilişin şiirini yazar. Âkif dayanıklılık, Karakoç yeni hayat peşindedir. Birinin canı burnundadır, herkesin gördüğü fark ettiği aşikâr bir zulme çözüm aramaktadır; diğeri keşşaftır, en gizli işgali bile gören gözleri vardır, işgal artık gizlidir ve sözüne kulak vereceklerin önce diriltilmesi gerekmektedir...

Hayriye Ünal, *Eşiğteki Özgürlük Çoksesli Şiir*, Hece Yayınları, 1. Baskı, Eylül 2011, Sayfa: 41, 50.

Sezai Karakoç'un *Mona Rosa'sı* hepimizin bildiği, sevdiği, hayatının bir döneminde "yaşamışçasına" tadına vardığı nadide şiirlerdendir...

Ozan Yüksel, *İstisna Dergisi*, Sayı: 2, Kış 2011.

Yazar olarak favorimdi... Birçok kitabını devirdim. Muhakeme idi benim için asıl olan ve Karakoç'ta bu muhakemeyi buldum...

Arslan Tekin, *Türkiye'de Yeniçağ Gazetesi*, 17 Ekim 2011.

Nâzım'ın şiirinin yorumu, deyiş yerindeyse, ideolojik gözaltına alınmış; şiirinin Marksist bağlamın dışında okunması, neredeyse bir sapkınlık sayılmıştır. Gerekçe de hazırdir: Nâzım komünisttir; dolayısıyla, ideolojisini şiirden ayıramazsınız' bu gerekçe, Nâzım şiiri üzerine inşa edilmiş olan tahakkümü meşrulaştırma gereksesidir.

Aynı durum Sezai Karakoç için de geçerlidir. Onun üzerinde de tıpkı Nâzım'ın üzerinde olduğu gibi, ideolojik bir gözaltından sözedilebiliyor. 'Karakoç İslamcıdır, dolayısıyla onun şiirini İslamcı bağlamın dışında okumak

mümkün değildir!' Karakoç şiirinin üzerinden, bu ideolojik ve hegemonik tahakkümün de kaldırılması gerekiyor.

Kısaca şu: Nâzım'ın şiirinin de, Karakoç'un şiirinin de 'büyük' bir şiir olduğu, onların 'farklı' okumalara da açık olduğunun gösterilmesiyle anlaşılacaktır...

Hilmi Yavuz, *Zaman Gazetesi*, 2 Kasım 2011.

Sezai Karakoç, sadece bir edebiyat adamı değil; bu ülkenin alinyazısını okumayı becermiş nadir düşünürlerden biridir. Ne ki, talihin Türkiye'ye oynadığı oyun ona da oynanmıştır: Üstü örtülmek, gölgede bırakılmak, dar alana sıkıştırılmak istenmiştir. Son elli yılın düşünce ve edebiyat tarihi, Sezai Karakoç atlanarak okunmaya çalışılmıştır. Bu durum hâlâ devam ediyor. Yazılmakta olan mevcut şiirin kendine dayanak kıldığı algı düzlemi dikkatlice incelendiğinde bunun görülebileceğini sanıyorum.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, *Günlükler*'inde ifade ettiği sitem dolu bir tespiti hatırlıyorum. Şöyle diyordu: "Edebiyat üzerine fikir yürüten hemen herkes benim düşüncelerimden kalkış yapıyor ama hiç kimse adımını anmıyor." Tanpınar'ın, edebiyat dünyasının kendine karşı vefasızlığına vurgusu malum. Bu vefasızlığa karşı doğal olarak sitemkâr ve öfkeli. Tanpınar'ın ifade ettiği gerçeğin örneği farklı biçimlerde Sezai Karakoç'ta yeniden vukubulmuş durumda...

Ne ki, şu an soracağımız temel soru şudur: Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü etkili bir ödül müdür? Yani, bu ödülün verilmiş olması veren ve verilen açısından bir yankıya yol açıyor mu? Edebiyat dünyası bu ödülün etkileniyor mu? Toplum bu ödülün ve sonuçlarından haberdar oluyor mu?

Görebildiğim ve izleyebildiğim kadarıyla, yukarıdaki sorulara vereceğim cevap "hayır" olacaktır. Maalesef...

Mustafa Aydoğan, *Milat Gazetesi*, 3 Kasım 2011.

Sezai Karakoç... işe, kültür ve medeniyet kavramlarını yeniden tanımlayarak başlar. Öncelikle kültürün yerelliği, medeniyetin evrenselliği ifade ettiğini savunan yaygın görüşe karşı çıkar. Kültürün bilgi demek olduğunu, buna ek olarak dünyada Gökalp ve diğerlerinin ifade ettiği gibi, tek bir medeniyetin olmadığını öne sürer. Birçok farklı medeniyet vardır ve İslam medeniyeti her ne kadar zayıf durumda görünse de kendine özgü bir varlığa sahiptir.

O zaman için çok yeni sayılabilecek bu düşüncenin artık dünya çapında kabul gördüğünü gözden kaçırmayalım... Medeniyet hakkındaki görüşleri nedeniyle Karakoç, Batı karşıtı olarak tanınmıştır. Doğrusu onun karşı olduğu şey başta kültür emperyalizmi olmak üzere bütün emperyalizmlerdir. Batı'ya ne dev aynasında görmüş ne de görmezden gelmiştir. Onu kendi şartları içerisinde ele alıp anlamaya çalışmış, Batılı sanatçılarla İslam arasındaki ilişkiyi irdeleyen makaleler yazmıştır.

İbrahim Altay, *Sabah Gazetesi Pazar Eki*, 6 Kasım 2011.

Sezai Karakoç'un şiiriyle getirdiği tecrübe çok önemlidir ve bu tecrübe Türkiye gerçekliğinin güncel ve zihinsel sınırların aşar.

Çünkü çağdaş olanın etkisi günceldir ve Sezai Karakoç şiiri en az elli yıllık etkisini de bu çağdaşlığından alır. Modern şiirin o güne değin yazılma eksikliği yaşanan tecrübesi ilkin II. Yeni'nin kümülatif sonra da şairin kendi çizgisinin içinde sürdüreğidir bu yeniliğini. Yeni ve özgün bir tecrübedir Karakoç'un yazdığı. Çağdaşlarından kopuk değil, enstrümantal bağlamda ayrılmayan ancak duyuş ve ilgi diyalektiği ile kendisini var eden bir tecrübedir bu. Metafizik tecrübe tanımlamasıyla bile sınırlandırılmaz. Dünya ve dünya ötesini aynı an içinden ileri geri taşıyabilme gücüne sahiptir o kadar. 'Ekmek ha bakkalın olmuş ha Cabaret de Paris'in' mısraları; 'Ekmek ne kadar Allah'ınsa Lili de o kadar Allah'ın Lili'ye çıkacaktır sonuçta. Ve adeta bu tecrübe olmadan modern şiir eksik kalacak gibidir...

Sezai Karakoç'u saf dışı bırakarak, -ki buna her zaman yeltendi hem siyasal iktidar odakları hem de edebi kamu odakları- modern şiirimizin imkân ve açılımları tam açıklanamaz. Öncesi olamayan bir tecrübeyi getiren bu şiir, belki değil, tamamen öyle, Cemal Süreya ve Ece Ayhan'ın bitmek tükenmek bilmeyen hatırlatmaları olmasaydı hepten gölgelenecekti bir süre daha. Şimdilerde, şurada burada tortuları süren ideolojik yaftalama meraklıları düşünüldüğünde, Karakoç'un altmış yıl boyunca maruz kaldığı tuhaf göz hapsini anlamak daha mümkündür. Burada söylenilmesi gereken Karakoç'un bu altmış yılda hangi poetik ve düşünsel tutarlılık içinde kaldığı değil, ona bakıştaki edebi ve siyasal tutarsızlıklardır...

Şairin, Cumhurbaşkanlığı tarafından bu yıl büyük ödüle değer görülmesi ise ayrıca düşünülmesi gereken bir noktadır. Jürinin ve onay makamının çok gönülden davrandığında asla şüphe yoktur. Burada kırıcı olan geçmişin bir

türlü onarılamazlığıdır. Devletin, varoluşunda en ufak bir katkısı olmayan bir ömrün verimine dönüp bakması trajiktir ayrıca.

Ömer Erdem, *Radikal Gazetesi Kitap Eki*,
Sayı: 556, 11 Kasım 2011.

Karakoç'un bu mesnevisi [*Leyla ile Mecnun*], modern donelerle kuşatılmıştır. Ayrıca Leylâ, Mecnûn'un ilâhî aşka vâsıl olmasında bir basamak bir vesile olmasının yanı sıra bir başka işlevi daha başarmıştır. Diğer mesnevîlerden farklı olarak Leylâ, Mecnûn için ilâhî aşka vasıta olmanın yanı sıra kendi aşkını kullanarak, kendi kendini basamak yaparak ilâhî aşka ulaşmasını bilmiştir. Bir başka ifadeyle, Leylâ tevekkülü öğrenerek ve aşkı yolunda yürüyerek 'mutlak hakikate ulaşmıştır.' Karakoç'un modern *Leylâ ve Mecnûn*'unda en farklı, en değişikken olgu budur.

Fahrettin Gün, *Aşk ve Ölüm*, Beyan Yayınları, İstanbul,
1. Baskı, Aralık 2011.

Büyük düşünürler, dava adamları, kanaat önderleri öğretmenleri ile geleceği şekillendirmeyi, idealize edilmiş bir nesil oluşturmayı hayal ederler. Bu ideal nesil hayali, çoğunlukla tek bir birey -tip- üzerinden bütün kuşaklara seslenme şeklidir. Sunulan tip, nesil için rol modeldir. Akif'in *Asım*'ı, Tevfik Fikret'in *Haluk*'u, Karakoç'un *Taha*'sı bu rol modellerden birkaçıdır. Her rol model, düşünürün dünya görüşüne, felsefi ve dinî inançlarına göre her yönüyle "donanmış bir tip" olarak karşımıza çıkar.

Salih Uçak, *Ay Vakti Aylık Düşünce, Kültür ve Edebiyat Dergisi*,
Sayı: 135, Aralık 2011.

Sezai Karakoç'a ödül 'edebiyat' dalında verildi; şairliği, öykü, roman ve deneme yazarlığı 'birinci sınıf' bir edip o ve ödülü pek çok yönden hak ediyor. Ancak daha da önemlisi, onun tarih, din, toplumsal konularda da kalem oynatan bir fikir adamı oluşu. Sezai Karakoç benzeriyle başka ülkelerde pek az karşılaşılan, bizde ise neredeyse hiç rastlanmayan tam bir 'düşünür'dür...

Kendi hesabıma ben, önümde parlak bir 'ışık' olarak gördüğüm Sezai Karakoç'un varlığına ve eserlerine güvenerek yazı hayatına girme cesareti gösterebildim. Zihin dünyamın oluşmasında, konuları ele alıp değerlendirmelerimde, tahlillerimde en büyük etki, Sezai Karakoç'un önemli temsilcilerinden olduğu 'Büyük Doğu-Diriliş' çizgisine aittir.

Düşünürdür, ama yalnız düşünmekle ve düşündüklerini edebiyatın her dalında ifade etmekle yetinmez **Sezai Karakoç**, düşüncelerini mutlaka eyleme de döker, güncel gelişmelerle adeta sınırar... Ülkemizde tanık olunan gelişmeler kadar dünyanın dört bir tarafında yaşanan olaylarla ilgili koyduğu teşhisler, öngörü ve beklentileriyle gerçekler arasındaki örtüşme şaşırtıcıdır.

Kimseler sözünü etmezken dillendirdikleri, ele almazken yazdıkları, gündeme taşıdıkları, sonradan başkaları tarafından da tekrarlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı'nın 'devlet' adına vermeyi kararlaştırdığı ödül, onun pek çok nesle yaptığı her alandaki önderliğin takdir edildiğinin nişanesidir. Böyle bir ödülün devlet adına kendisine veriliyor olması, değişen ve yenilenen Türkiye'nin harcında **Sezai Karakoç**'un büyük payı bulunduğuun **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül** ve ödül jürisinin yetkin üyeleri tarafından teslimidir. Devlet, bu ödülle, onun edebiyatçı ve düşünür kişiliği karşısında önünü iliklemektedir.

Fehmi Kuru, *Star Gazetesi*, 24 Aralık 2011.

Cemal Süreya'nın "iki sağcı ikon" örnek vermesi boşa değil.

Sezai Karakoç ve başlattığı Diriliş çizgisi özellikle "İslamcı hareket" içinde saygı görür.

Ancak Sezai Karakoç'u böyle kalın çizgilerle bir hareketin sembolü konumuna sıkıştırmak büyük haksızlıktır. Edebiyat meraklıları bu haksızlığı yapmamıştır. Zaten doğru olan da buydu. Şiiri siyasetten çok sevmeyeceksek niye yaşıyoruz ki bu dünyada?...

Hem Sezai Karakoç'a, hem de diğer kıymetli ustalara şükranlarımı sunar, kutlarım...

Kanat Atkaya, *Hürriyet Gazetesi*, 25 Aralık 2011.

Yine ne varsa şairde var...

- İslamcı aydınların hakkı haykırmaktan imtina ettikleri bir ülkede...
- Devlet katlarından gelen her türlü ulufenin üzerine bodoslama atıldığı bir ülkede...
- Tepelerden gelen bir davet üzerine koşturmayanların kalmadığı bir ülkede...
- Bağımsız İslamcı aydın duruşunun acayip hırpalandığı bir ülkede...

- Okumuş yazmış mukaddesatçıların muktedirlere danışman olduğu bir ülkede...

Şair Sezai Karakoç'un Çankaya Köşkü'nden kendisine verilen "en yüce" ve "en büyük" ödülü almaya gitmemesi yüreğimi ferahlattı.

"Şiir öldü" falan diyordum ya...

Artık şöyle diyorum:

Yine ne varsa şairde var.

Bize verdiğin klas duruş dersi için çok teşekkürler Sezai Karakoç.

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 27 Aralık 2011.

Belki bir yılı aşkın bir aradan sonra Ankara'ya gittim. Sebebi, dün Çankaya Köşkü'nde yapılan bir ödül töreniydi. Adıyla söyleyeyim, Cumhurbaşkanlığı Kültür Sanat Ödülleri töreni.

Ödülleri bu yıl Sanat Tarihi dalında Prof. Dr. Semavi Eyice, Edebiyat dalında Sezai Karakoç, Eleştiri alanında Doğan Hızlan, Geleneksel Sanatlar dalında Hasan Çelebi kazandı.

Kuşkusuz ki her dört isim de, Türkiye'nin kendi alanlarında yetiştirdiği en önemli isimler. Törenin büyük bilmecesi, şair Sezai Karakoç'un gelip gelmeyeceğiydi.

Hatta Kanat Atkaya bu gazetede bir yazı yazarak Karakoç'un gelmeyeceğine neredeyse bahse girdi. Açıkçası tören öncesi birkaç kişinin daha aynı konuda bahis oynadığını gördüm.

Bana göre de gelmeyecekti. Nitekim gelmedi, bir yakını aldı ödülü.

İsmet Berkan, *Hürriyet Gazetesi*, 27 Aralık 2011.

Şair Sezai Karakoç, Cumhurbaşkanlığı Edebiyat Ödülü'nü almaya gitmedi...

Çankaya'nın ödülünün belli dengeler gözettiğini ve siyaset koktuğunu görmüş olmalı...

Ayrıca ödül verenin onun üzerinden imaj ticareti yaptığını da...

Kendisini kutluyoruz...

Melih Aşık, *Milliyet Gazetesi*, 28 Aralık 2011.

... Sezai Karakoç, köşkteki ödül törenine katıl(a)madı. Aydın ile entelektüel arasındaki ayrımı belirginleştirmek adına, bu tavrın çok önemli simgesel değeri olsa gerektir. Sokrat, *Savunma*'sında, kendini, **devletin atsineği** olarak nitelendirir. Kim bilir belki de Karakoç, bu tutumuyla bir “atsineği” uyarışı yapmıştır. İbn Haldun'un tabiriyle, “alışkanlıkların esiri” olan insanlar ve devletler için biteviye iyi niyetli “uyarış” gereklidir. Kimi, haset ve iktidar hırsından kaynaklı eleştirisi, “atsinekliliği” değil akrep gibi sokmaktır. Bir türlü “saray uleması”ndan olmayan Karakoç'un kendisine layık görülen ödülü almaya gitmemesi, **her iktidar kendi “aydın”ını yarattığı gerçeği** yanında, iktidarların, **kendilerine “ebedi hakikati” hatırlatacak “entelektüellere”** ihtiyacı olduğu gerçeğini de her birimiz için bir kez daha hatırlatmıştır umarım.

Edward Said entelektüel için kullandığı ifadelerle Karakoç, aslına bakılırsa, varolan düzene daima “sürgün”, “marjinal” ve “yabancı” kalmıştır. Kurulu düzen ve dönemin iktidarları karşısında sürekli “yer”siz, “yurt”suz ve “yalnız” olmayı tercih etmiş ve **kendi fikriyatına yakın olsa da iktidarların değirmenine un taşımamıştır**. Mülkiye'de okuduğu 1950'li yıllardan bu yana şiir ve düzyazılarıyla modern ideolojilerle zihniyetleri müşevveş biz Müslümanlar için Sokratesvari bir “atsineği” olan Karakoç, Kur'an'dan ilhamını alan İslami düşüncenin yaşayan en anarşist entelektüelidir...

Adem Çaylak, *Milat Gazetesi*, 29 Aralık 2011.

ŞAIR Sezai Karakoç kendisine verilen “Cumhurbaşkanlığı Büyük Ödülü”nü almak için Çankaya'ya çıkmadı.

Buradan yola çıkarak, “Sezai Karakoç, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'e tavrı koydu” sonucunu çıkaranlar, “Şair”i zerre kadar anlamayanlardır. Sezai Karakoç'un meselesi Abdullah Gül'le değildir.

Sezai Karakoç öyle bir şairdir ki:

– Herkesin “görünür olmak” için can attığı şu tuhaf zamanlarda görünmekten kaçır.

– Hiç hak etmeyenlerin bile büyük, çok büyük ödüller beklediği şu tuhaf zamanlarda ödül falan beklemez.

– Ne protesto eder, ne de muktedirin kimliğine bakar. Ödül törenine gitmemek onun için eklemek yemek ya da su içmek kadar doğaldır.

– Başkası olsa “muktedirin düzenlediği ödül törenine gitmeme” işini süper bir şova dönüştürür. Ama onun için üzerinde durmaya değercek bir konu bile değildir.

Kısacası...

Sezai Karakoç sadece kelimelerle şiir yazmaz.

Duruşuyla, tutumuyla, inadıyla, tavrıyla, eyvallahsızlığıyla, saklanmasıyla, yaşamıyla, sessizliğiyle de şiir yazar.

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 29 Aralık 2011.

Sezai Karakoç, şiiriyle olsun, fikirleriyle olsun, 20. yüzyılda Türk edebiyatına ve fikriyatına yön veren öncü yazarlarımızdandır. Onun şiiri ve fikriyatı olmadan Türkiye'nin 20. yüzyılını değerlendirmek imkân dışı kalır. 1960'lardan sonra gelen her kuşak üzerinde belirgin bir etkisi ve yol ve yön göstericiliği olmuştur...

Rasim Özdenören, *Yeni Şafak Gazetesi*, 29 Aralık 2011.

Sezai Karakoç çok ilgiyle okuduğum bir şair. Onu aynı zamanda bir **inanç insanı** olarak görmek gerekir. Ait olduğu geleneğin böyle bir özelliği var, o da öylesi bir bilinçle hareket etti. Her zaman kendine ait bir dünyayı gerek şair olarak gerek siyaset insanı olarak kurmayı ve korumayı bildi. **Cemal Süreya** ve bilhassa **Ece Ayhan** gibi Türk şiirinin çok ilginç isimleriyle aynı yıllarda Mülkiye'de okudu ve onlarınkinden hayli farklı bir şiir yazdı. O şiir bugün kendi görüşünü savunanlar tarafından bile bence yeteri kadar anlaşılmıyor, hatta okunmuyor. Oysa ince çözümlenmelerin öznesi olması gereken bir örgüyü dokur o şiir.

Hasan Bülent Kahraman, *Sabah Gazetesi*, 30 Aralık 2011.

... **Sezai Karakoç**'a verilen ödül konusunda da bir titizlik eksikliği gördüm ben. Hatta şunu söylemek isterim: **Sezai Bey** o ödülü almaya gitseydi onun adına ben rahatsız olurum. Çünkü Köşk'teki ödül töreninde oluşan tablo şair ve düşünür **Sezai Karakoç**'un Türk edebiyatında ve fikir dünyasında işgal etmekte olduğu yerle örtüşmüyor.

Gerçi muhtemelen **Sezai Bey**'in ödül törenine katılmama gerekçesi farklı ama Çankaya bürokrasisi bence büyük bir hataya imza atmış. Fotoğrafa bir bakın. **Karakoç**'la aynı ödüle layık görülen kişileri görüyorsunuz orada.

Biri ülkemizin yetiştirdiği çok değerli bir sanat tarihçisi. Her türlü ödülü hak eden bir bilimadamı. Diğeri günümüzün en değerli hattatlarından biri. Bir diğeri ise kitap tanıtma yazılarıyla, sergi ve konser yorumlarıyla sanatı halkın gündeminde tutmaya çabalayan bir köşe yazarı ve editör.

Bu üç değerli kişilik elbette her türlü ödüle layıklar. Ama **Sezai Karakoç**'la "aynı kulvarda" değil hiç biri. Çünkü sanatçı değiller. Ne sanat tarihçimizin ne de gazete yazarımızın yazdıklarının yaratıcılık boyutu yok. Takdir edersiniz ki "hüsnuhat" da sanat değil, zanaat. Çünkü onun da yaratıcılık boyutu yok.

Sezai Karakoç diyelim ki romancı **Yaşar Kemal**, ressam **Ergin İnan** gibi kişilerle aynı listede olsa bir diyeceğimiz olmayabilirdi. En azından ait olmadığı bir kulvarda değerlendirilmemiş olurdu.

Diğer yandan ödül töreni tablosu kuşku yok ki Cumhurbaşkanı **Gül**'ün kendi zihin ve gönül dünyasında **Sezai Karakoç**'a verdiği yerle de örtüşmüyor.

Cumhurbaşkanı'nın "öğrencilik yıllarımdan bu yana sadece ezberlediğim şiirleri değil ama kendi fikir ve dünya görüşümün oluşmasında da en büyük katkıları olan kişilerden birisidir" diye tarif ettiği **Sezai Bey**'e alelade bir adam muamelesi yapılması şık olmadı.

Bu yetmezmiş gibi, Çankaya bürokrasisinin bu vahim hatasını görmezden gelip **Karakoç**'un neden ödül törenine gelmediğini sorgulamaya kalkışan kraldan fazla kralcılar da çıktı. Mealen "koskoca cumhurbaşkanı seni çağırılmış; nasıl gitmezsin" diye sözüm ona **Sezai Bey**'i eleştirmeye yeltenen bu kişilerin bilmediği veya unuttuğu bir hakikat var. Bizim medeniyetimizin bu konularda ortaya koyduğu ölçü bellidir: "Hükümdarın iyisi, âlimin ayağına giden; âlimin kötüsü, hükümdarın ayağına gidendir."

Bu ölçü herhalde bugünün cumhurbaşkanlığı ödülleri de uyarlanabilirdi. **Abdullah Bey** kalkıp da "fikir ve dünya görüşünün oluşmasında katkı" sahibi olan kişinin evine giderek ödül plaketi takdim etmiş olsaydı ne olurdu?

Bence, cumhurbaşkanlığı makamı bir kat daha yücelmiş olurdu.

İbrahim Kiras, *Star Gazetesi*, 30 Aralık 2011.

Sezai Karakoç şiiri... 20. yüzyılın en görkemli sanat hadiselerinden biridir. Bu şiirde büyük bir yeteneğin sese ve söze kavuşturduğu büyüklü ve

etkileyici bir ilhamın, muhteşem bir medeniyetin düşünce balıyla mayalandığını görürüz. Bugün tekrar tekrar okudukça iyice anlıyorum ki, **Karakoç** şiirin arka planında, hamurunda muazzam bir tarih, kültür ve düşünce birikimi var. Ayrıca bu şiirin burçlarında metafizik bir ışık parlayıp durur. Bu nedenle, kelimenin en kuşatıcı anlamıyla entelektüel ve mistik bir şiir bu. Beğenisi yüksek, özel bir okurun ilgisine, itibarına mazhar olması da bundandır. Yaklaşık yarım asırdır, kendisinden kaynaklanan şiir oluşumlarına baktığımızda, Türk şiirinin **Sezai Karakoç**'a çok şey borçlu olduğunu açıkça görürüz.

Turan Karataş, *Milat Gazetesi*, 31 Aralık 2011.

Sezai Karakoç, şiirini medeniyet ekseninde oluşturan son dönem Türk edebiyatının büyük bir şairidir. O aynı zamanda şairliğinin yanı sıra çağımızın önemli bir düşünürüdür.

... Kültür Bakanlığı ödülü verildiğinde de belirtmişim. **Sezai Karakoç**'un ödüle ve resmi törenlere ihtiyacı yoktur. O hayatı ve sanatıyla ilkelerini, duruşunu ve yalınlığını sunmuştur insanlara. **Sezai Karakoç**'un ödül törenlerinden ve gösterilerden uzak duruşunu mizacına indirgemek yanlışır. O bir duruşun ve ilkenin insanıdır. Yine de bu ödülleri ona bir teşekkür ifadesi olarak görüyoruz.

Arif Ay, *Milat Gazetesi*, 31 Aralık 2011.

Sezai Karakoç, 2. Yeni Şiirinin Türk şiirine egemen olduğu bir dönemde, bu şiire yerliliği, metafiziği ve doğu uygarlığının hafızasını katarak, Türk şiirinin ufkunu genişleten bir şair oldu. Şiir geleneğimizde şairlerin birer düşünce adamı olarak da kendilerini ortaya koymalarına alışkınız. Namık Kemal'den bu güne, Türkiye'de şairler Türkiye üzerine de önemli sözler söyledi. **Karakoç**, düşünce adamı – şair geleneğinin de önemli temsilcilerinden biridir. **Necip Fazıl**'ın nispeten milliyetçi tonlar taşıyan ideolojisinden erken bir dönemde koparak, universal bir İslam düşüncesinin inşası için çaba sarf etmiştir. Bugün Türkiye'de iktidar ve bürokrasi mevkiinde bulunan pek çok insan, **Karakoç**'un düşüncelerinden bir biçimde etkilendiler. Kendisinin iktidara bulaşmadığını ama kendisinden ilham alanların iktidara geldiğini söylemek mümkün.

Ali Aycil, *Milat Gazetesi*, 31 Aralık 2011.

Sezai Karakoç'un bilge bir insan olarak portresinin bizim geleneğimizi temsil eden bir yanı var. Bu gelenek mümin, mütevazı ve vakur bir gelenektir. O sadece büyük bir şair ve düşünür değil. Yalnız ve büyük bir şahsiyettir. Yalnızlığı kimsesizliğinden kaynaklanmıyor, kendi portresinin birçok yönden biricikliğinden kaynaklıyor. Türkiye'nin hatta bütün İslam âleminin onur duyacağı bir derinliğe ve vakara sahip. Karakoç'un portresinde Dicle'nin, Fırat'ın, Ortadoğu'nun, İslam âleminin gücü, yankısı, yarası ve neşesi olduğunu düşünüyorum. Karakoç'u seven bir kitle var. Bu kitlenin ona bakışı ve ilgisinin altında büyük bir sevgi yatıyor. Bu sevginin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu sevgide, şairliği de, düşünürlüğü de aşan bir taraf var. Bu kitle, kendi vakarının ve bilgeliğinin bir temsili olarak görüyor Karakoç'u. Hayalinin ve hatırasının gerçekleşmiş yankısını buluyor onda. Bu yankıda bilgeliğin, derinliğin ve zarafetin görkemi var.

Mustafa Aydoğan, *Milat Gazetesi*, 31 Aralık 2011.

Büyük fikirlerin bir özelliği de, onların yalın bir şekilde ifade edilebilir, adlandırılabilir olmalarıdır. O muhtevanın bir cümleye indirgenebilmesi, düşüncenin muhatabını aldatma girişimi olmadığını da bir işarettir. İnsan cümlesi kurulamayan, cümlesi olmayan şey karşısında kendini emniyet içinde bulmaz. Düşüncenin, kendisini karakterize edecek bir kelimeye sahip olmasına ise çok az rastlanır. Kelime nadiren maya tutar. Bizde, düşüncesini ve hatta sanatını bir kelimedeki toplayabilme kudretini göstermenin örneği herhalde Sezai Karakoç'tur. Diriliş kelimesi sadece bir temsil değil, vaat ve hayattır. Kelimeyi anlamak, basitliğindeki dehayı görmeyi de gerektirir.

Cevdet Karal, *Milat Gazetesi*, 31 Aralık 2011.

Sezai Karakoç; millet hayatında ancak yüz yılda bir yetişebilecek ender kişiliklerden birisidir. Onun İslâm'ın idrakiyle yaptığı modern çağ yorumları Türk insanına yeni bir duyuş ve düşünüş aşılamış, onun önünde taze bir bilgi ve bilinç ışığı yakmıştır. Çağını sorgulayarak diri kalabilmenin yol oğlu olabilmenin imkânını göstermiştir insanımıza. Bir düşünür olarak Sezai Karakoç; çağlar ötesinden süregelen vahiy medeniyetini yeni bir dil ve üslupla insanımızın gündemine taşıyarak ufkumuzda kasvetler çoşturan dünyevileşme salgınını gündem dışı bırakıp çıkış yolları öneren bir uygarlık yorumcusudur.

Ömer Erinç, *Milat Gazetesi*, 31 Aralık 2011.

Şairin 19 yaşında öğrenciyken yazdığı bu şiir, *Monna Rosa* (1952), üzerinden 48 yıl geçmesine, ülkemizde yeterince şiir okunmamasına rağmen bilinen, okunan, yaygın (dolaşımda olan) bir şiirdir... *Monna Rosa* kendi başına da, Sezai Karakoç'un fikir dünyasını ve şiirini bütünüyle izleyen bir dünyanın dışına taşarak, bütün bunlardan bağımsız bir okur kitlesi edinmiştir...

Bugün kimi kaynaklarda Sezai Karakoç'un bu şiirinin büyük bir çevre tarafında, hele de (nitelikli gibi ayırdını tam olarak koyamayacağımız bir ifade yerine) "sürekli şiir okuru ya da alıcısı" olmayan bir kitle tarafından benimsenmesi incitici olmaktadır. Çünkü bu çevre için Sezai Karakoç'un *Monna Rosa*'dan, hatta yazdığı şiirlerden bile daha önemli olan, asıl izlenmesi, bilinmesi gereken yanı fikir dünyasıdır. Ancak, ne yazık ki bu önüne geçilebilir bir şey değildir. Şiir (onu şiir yapan her bakımdan) şairini (onu insan yapan her bakımdan) geride bırakabileceği gibi, bu yolla gün gelir paralel de olmayabilir...

[*Monna Rosa*] Sevgiliyi başkalarına anlatan değil de muhatabına doğrudan seslenen bir şiirdir. Şair sevgiliye karşı açık sözlülükle yaklaşmayı hiç elden bırakmaz...

Ama şiirin kıymeti, ardında yatan hikâyeden çok, yukarıda da belirttiğim gibi "aşıkane", bir anlamda da tam ve klasik bir aşk şiiri olmasındadır. Sezai Karakoç, *Monna Rosa*'yı yazarken hem halk şiirinin, hem Divan edebiyatının hem de tasavvuf edebiyatının klasik motiflerini kullanmıştır. Burada tariflenen aşık ve sevgili de geleneksel tariflere uymaktadır. Bu yüzden de okur açısından bakıldığında sevgili, herkesin sevgilisidir. Okur, *Monna Rosa*'yı okurken bir perdenin arkasından başkasını izliyormuş, gözetliyormuş hissine kapılmaz. Okuduğu, rahatlıkla kendi gönül hikâyesine giydirebileceği bir kaplamadır. Bu da hep sözünü ettiğimiz gibi *Monna Rosa*'nın geniş bir kitle tarafından benimsenmesinin en önemli nedenidir...

Monna Rosa tesadüfen yazılmış bir şiir değildir. Şiire niyet edilmiştir...

Derya Önder, *Fabriye Ablâ'dan Çanakkaleli Melabat'a Modern Türk Şiirinde Kadın İmgesi* [Kitaptaki: Aşıkane Bir Şiir: "Monna Rosa" başlıklı yazıdan], Everest Yayınları, İstanbul, 1. Baskı, Ocak 2012.

Çocuğunu "Tanrı Armağanı" olarak gören anne, Diriliş neslinin İdeal Annesi'dir. Anne bilinçli bir bireydir. Doğurganlığın ötesinde bir misyonla yükümlü olduğunun ayırındadır. Özellikle *geleceğin kabramanı* söz öbeği çocuğuna bakış açısını netleştirir. Buna göre, çocuğu, biyolojik olarak gelişmesini

tamamlandıktan sonra evin geçimini sağlayacak edilgen bir varlık değildir. O, toplumun geleceğine yön verecek etkin bir bireydir. Anne çocuğundan maddi bir beklentisi ötesinde ulvi bir beklentisi vardır. Bu anlamda şairin anne imgesi, kişisel çıkarlarını bir tarafa bırakıp evrensel değerleri önemser.

Anneler, ölümü (yenilmeyi) reddeder. Çünkü bardaktan kireçsiz bengisuları içmişlerdir. Dirilişin annesinin, yeni açılmış bir dergi tazeliğinde olan bir kıyı sabahı çocuklarına mirası; Samanyolu, gökkuşağı, eleğim-sağma, ebemkuşağıdır. (Gün Doğmadan: 319). Karakoç, dizelerinde, anneye biyolojik cinsiyetin ötesinde bir görev yükler. Bu da toplumun yeniden diriltilmesi görevidir...

Hüseyin Yaşar, *Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 7/4, Yıl: 2012.

Karakoç'un dili eski ve yeni şiirin konularını aynı potada eriten yeni ve üst bir dildir. İmgeli kullanım bu dilin üst yönünü oluşturur. Telmihlerle yapılan göndermeler bizi İslam tarihinin peygamber kıssalarına götürür. Gül, bülbül, Leyla, Belkıs, bengisu gibi kavramlar şiirimizde terk edilmeye yüz tutmuşken onun günümüz şiirlerinde hayat bulur. Batı toplumlarının etkisinde kalarak yozlaşan doğu medeniyetinin yeniden dirilişi onun şiirlerinin temel konusudur. Wilhelm Dilthey, "Kişiler birbirlerini anlamak zorundadırlar. Biri diğerinin ne istediğini bilmelidir. Anlamanın ilkel formları öncelikle bu yolla oluşur." der. "Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine" şiiri onun düşüncesine ulaşılabilecek şiirlerden biridir.

Servet Şengül, *Turkish Studies*, Cilt: 7/4, 2012, Ankara.

Ödülünü almaya gitmemiş Sezai Karakoç... Ben de yıllar önce gitmemiştim, gidememişim. Nedense o araba kazasından beri böyleyim, yürümem bir sorun. Neydi, gece yarısı bir arabayla yok etmek mi istemişlerdi? Niye gitmedi şair Karakoç Çankaya'daki törene? Ödülü verenlerle aynı çizgide olmadığı için mi?...

Sezai Karakoç Siyasal'dan, maliye uzmanı!.. Sanatın gizlerini yaşamış yaşıtmış dizelerinde...

Yeni yılınız kutlu olsun diyorum. Şairlerle birlikte olmanızı istiyorum. Şairlerdir yaşamayı anlamlı kılan... "Ey sevgili uzatma dünya sürgünümü benim" diyen Sezai Karakoç'a, o sürgünün daha yıllarca sürmesini dileyerek...

Oktay Akbal, *Cumhuriyet Gazetesi*, 1 Ocak 2012.

Mona Roza'yı sesli sesli okuyabilmek, en sevdiğim şiirdir diyebilmek için 1990'lı yılları beklemek gerekecekti..

Üstat Sezai Karakoç pencereleri kapattı. Perdeleri çekti. Görmek ile görünme hiyerarşisinin yer değiştirdiği "yeni düzene" bir fotoğrafını bile bağışlamayacak kadar durduğu yeri terk etmedi.

Aldığı "büyük ödüller" pencereyi açmaya, perdeyi kıpırdatmaya ikna edemedi.

Fatma Barbarosoğlu, *Yeni Şafak Gazetesi*, 2 Ocak 2012.

1960'tan itibaren, Sezai Karakoç'un yazınsal iktidar tarafından yalnızlığa itilişine tanık oluruz. Belirgin bir dışlama, yok sayma girişimidir bu... Çok sonra, Türkiye'de değişen siyasi iktidar, Sezai Karakoç'u 2006 yılında Kültür Bakanlığı özel ödülü ile ödüllendirdi. Ödülün para kısmını kabul etmeyen Sezai Karakoç, 2011'de ise Cumhurbaşkanlığı Edebiyat Büyük Ödülü'ne layık görüldü. Türkiye'deki yazınsal iktidar ile siyasal iktidar arasındaki ilişki, etkileşim oldukça dikkat çekici. Yazınsal iktidarın; 90'lı yılların sonlarından itibaren Sezai Karakoç'a daha fazla ilgi gösterdiği, merkeze, içe doğru çekmek için daha fazla çaba sarf ettiği gözlenmekte...

Yalnızlığı(nı) şiirinde dile getirmedi Sezai Karakoç. Yalnızlığı(nı) yaşadı, yalnızlığı(na) büründü, ama şiirinde kalabalık vardı, insanlar vardı, yalnızlık yoktu. Kendinden söz etmeyi sevmeyi, kendi yalnızlığından, kendi benliğinden bir şiir söylemi geliştirmede. *Mona Roza*'da bile kendini gizledi, örttü, sevdiğini izhar etti...

Ömer Aksay, *Kaideyi Bozan İstisnalar*, Hayy Kitap, 1. Baskı, İstanbul, Şubat 2012.

... İsteniyor ki Sezai Karakoç da televizyonlara, gazetelere çıksın, rasgele konuşsun, çokça etkinliklerde boy gösterip konuşmalarına yapsın; modern çağın kurallarına uysun, bu kurallarla görünür olsun. Her birimizin yakamızda taşıdığımız kırmızı güller görünmek, fark edilmek, bilinmek isteşimizden değil midir? Kitapları ve yaptıkları ortada. Fikirleri, başka fikirlerin köklerinde. Kökü bozmak, çarpıtmak, bükme kolay değil. Şimdi dallar kendini kök, rüzgarda sallanırlarını hakikat sanıyor. Bundan dolayı kök de eğilsin kendi hareketlerine eşlik etsin isteniyor. Rüzgarda sağa sola sallanan dallardır, savrulan yapraklardır. Kök sapasağlam duruyor. Sezai Karakoç'un Cumhurbaşkanlığına verilen

ödüle neden gitmediği yadırgandı. Oysa bu duruş, ihtiyaç duyduğumuz bir duruştur... Sezai Karakoç'u sapaşlam durduğu yerden, kendi bulunduğumuz alana, yanımıza modern şartların belirleyici olduğu yere çekmeye çalışıyoruz... Sezai Karakoç'un şiirlerinin yazılış serüveniyle ilgili spekülasyonlar da öyle...

Murat Erol, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, Sayı: 182, Şubat 2012.

Balkon deyince Sezai Karakoç'un *Balkon* şiirini hatırlamamak mümkün değildir. Fakat artık onun balkonu, Halit Fahri'lerin penceresi ve balkonu değildir. Balkon, geleneksel, kültürel anlatımları olan "ev"e "yabancı" bir müdahaledir. Biçimsel olarak iğreti bir eklemedir, çünkü balkon, ne evin içidir ne de dışı. İmgesel olarak da daima evden yani evin medeniyet içindeki mikro kozmolojik bütünlüğünden bir uzaklaşmayı işaret etmektedir.

Mehmet Narlı, *Milat Gazetesi*, 8 Şubat 2012.

Türkiye adım adım Suriye batağına sürükleniyor ama genel kamuoyunun yaklaşmakta olan tehlikenin pek farkında olduğu, bunu umursadığı pek söylenemez. Tabii ki İslami camiayı istisna saymak gerekir. Burada yoğun bir tartışma sürüyor fakat özgün, bağımsız, mesafeli tavırların ender görüldüğü bu kesimde tam bir saflaşma yaşanıyor: Çoğunluk, Başbakan Erdoğan'ı takip ederek, her geçen gün Suriye'ye müdahale etmenin şart olduğu düşüncesine günbegün daha fazla yaklaşıyor; azınlıkta kalanlarsa tavizsiz bir şekilde Suriye'deki otoriter rejimi (ve bunun üzerinden İran'ın çıkarlarını) savunuyorlar.

Geçenlerde kaleme aldığım "Nereye gitti bu İslamcılar?" başlıklı yazıda bu can sıkıcı durumu tahlil etmeye çalışmış ve son paragrafta şöyle demiştim: "Özetle Suriye tartışmaları bize İslamcılığın özünde sistem (ulusal ve küresel) karşıtı değil, sadece sistemin dışında kalmak istemeyip merkeze taşınmak isteyen bir hareket olduğunu gösteriyor, iyi de oluyor."

Ne mutlu ki dün bütün İslamcıların böyle olmadığını kanıtlayan sahici bir örneğe tanık olduk. Yüce Diriliş Partisi Genel Başkanı Sezai Karakoç partisinin İstanbul İl Başkanlığı'nda yaptığı konuşmada açık ve net bir şekilde "İran-Türkiye-Suriye çatışması tuzaktır" dedi. Bilmeyenlere Karakoç'u özetle anlatmak çok zor olacaktır. Şu kadarını söyleyeyim, aslen şair olan Karakoç, her zaman her türlü iktidardan uzak durmayı bilmiş, bu sayede kirlenmemiş, güzel, akil bir insan, parlak bir düşünürdür...

Ruşen Çakır, *Vatan Gazetesi*, 12 Nisan 2012.

... 12-14 Nisan 2012'de, Diyarbakır Üniversitesi'nin nezih salonlarında onlarca edebiyatçı ve bilim adamı medeniyet, devlet, doğu-batı, metafizik, mekan, mimari, diriliş anlayışından, şiirlerindeki ölüm, gökyüzü, kadın, anne, çocuk, merhamet, kent imgelerine ve 1951 tarihli ilk şiirinden Leyla ile Mecnun'una kadar Sezai Karakoç'un düşüncesini ve şiirlerini konuştular.

... Bu sempozyum vesilesiyle benim asıl gördüğüm şudur ki, ilk şiirinin yayınlandığı 1951'den bugüne kadar geçen 61 yılda şiirleri ve düşünceleriyle iki kuşağı birden etkileyen, hatta terbiye eden, eğiten Sezai Karakoç'un müktesabatının kuşatılması ve tüketilmesi çok zordur.

Buna, orada "Hızır'la Kırk Saat Şiirinde Kültürel İmgelerin İhyası ve İmhası" başlığı altında sunmaya çalıştığım konudan bir örnek vermem gerekirse, şiirin merkezinde yer alan "Hızır" imgesi çok zengin bir çağrışım gücüne sahip olmakla, yüzlerce perdenin açılması gibi, onu izleyen her kelimedede yeni bir anlama, her anlamda yeni bir tanıma bağlanarak tüm zamanları kuşatan "hakim hikaye"ye dönüşüyor.

Durum böyle olunca Sezai Karakoç'un şiirlerindeki bağlaçlara bile dikkat edilmesi, kelimelerin kök bilgilerine, kültürel karşılıklarına ve yeni içeriklerine bakılması zorunlu hale geliyor.

Sonuç olarak, Diyarbakır'da birçok yönüyle konuşulan Sezai Karakoç'un, daha ne kadar konuşulursa konuşulsun şiir ve düşüncesine bir giriş yapmaktan öteye geçilemeyecekti zaten. Bu manada sunumların hepsi bir eşığı işaret etmekle kıymetliydi.

Ömer Lekesiz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 18 Nisan 2012.

"Muhafazakâr sanat olmaz" dedim ya...

Soruyorlar bana:

"Sezai Karakoç'a, İsmet Özel'e, Necip Fazıl'a, Mimar Sinan'a, Fuzuli'ye ne diyeceksin?"

Ne diyeceğim?

Onlar muhafazakâr falan değildir diyeceğim tabii ki...

– Sezai Karakoç'un şiirleri, muhafazakâr sağcı şiirler değildir. Değiştirici, dönüştürücü, devrimci ve protestocu şiirlerdir...

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 19 Nisan 2012.

*Hızır*la *Kırk Saat*'in ilk 29 şiirinde Hızır, tasavvuftaki karşılığıyla kendisini "Ricâlü'l-Gayb"tan biri olarak şair diliyle anlatandır. 30. şiirden itibaren hem onu hem dünyevi hadisata olan tanıklığını anlatan ise Şair Sezai Karakoç'tur. Diğer bir ifadeyle ilk 20 şiir bir suretin siretidir, izleyen şiirlerse bir suretin sureti.

Şair hayaller (imgeler) aracılığıyla Hızır'ı ne denli geniş bir kültür, uzak zaman ve mekânda kuşatmaya çalışırsa çalışsın, her defasında kendisinin şimdisine ve dünyasına döner. Bundan kaçınamaz çünkü Hızır onun rüyasında dolaşır ve rüyada olduğunun bilincinde olan Karakoç kendisini rüyasını tabir etme zorunluluğu içinde bulur...

Ömer Lekesiz, *Dil ve Edebiyat Aylık Dergisi*,
Sayı: 41, Mayıs 2012.

– Dönüşümünüz hapishanede oldu galiba...

Hayır. Yoğun ölüm olaylarıyla ortaya çıkan ahiret duygusu vardı ve milliyetçilik bu duyguyu beslemekte yetersiz kalıyordu. 1977'de Sezai Karakoç'u keşfettik. Ülkücü yayınlarda Diriliş kavramı kullanılmaya başlandı. Hatta 'Çağrımız İslam'da dirilişedir' diye resmi bir sloganımız vardı. Ülkü Ocakları, Diriliş Yayınları'nı ülkücü yayın olarak kabul etti. Çok beslendik Sezai Karakoç'tan. Ülkü Ocakları Genel Merkezi'ndeki masa üzerinde sergilenen ülkücü yayınlar arasına Diriliş'i de koyuyorduk. Tabii tutarsızlıklarımız vardı, mesela Diriliş Neslinin Amentüsü'nü koymuyorduk.

– Neden?

Üstad'ın sıraladığı Diriliş Nesli'nin özellikleri arasında milliyetçilik değil ümmetçilik vardı. Bu nedenle bu kitabı koymadık ama hemen hemen tüm kitapları vardı. Şiirlerini zaten ezberliyorduk.

– Sezai Karakoç biliyor muydu bu durumu?

Haberi yoktu. Sezai Bey'le ilişkimiz gönülden ve tek taraflı bir ilişkiydi. Sonradan, 1979'da Lütfü Şehsuvaroğlu'yla birlikte ziyaretine gittik. 'Efendim bizi irşad ettiniz. Teşekkür etmeye geldik' diye. Şaşırıydı. Böyle bir şeyi hiç duymamıştı, beklemiyordu. 'Ben hiçbir gençlik grubuna angaje değilim' gibi şeyler söyledi. Onu angaje etmeye çalıştığımızı düşündü herhalde.

Burhan Kavuncu ile Röportaj [Röportajı yapan: Emeti Saruhan],
Yeni Şafak Gazetesi, 13 Mayıs 2012.

Suriye bizim parçamızdır. Sezai Karakoç'un özet olarak ifadeleri hepimizi temsil eder: "Şam dış değil ki! Bağdat da, Kudüs de, Halep de, nabız atışlarını kalbimizin içinde her an hissettiğimiz şehirlerdir."

Ben Şam'ı bin yıl öncesinden bilirim,
Annemin Sütü kadar yakın bana.
Babamın uğradığı son antik çarşı.
Dedemin kılıcını dayadığı surlarına.

M. Necati Özfatura, *Türkiye Gazetesi*, 1 Eylül 2012.

Gözü yaşlı âşığa, sevgiliyi anımsatan balkon muhabbetlerinin anlatıldığı romantik şiirlerin aksine basit bir dış mekâna böylesine derin manalar yükleyip simgeleştiren bir şair daha yoktur sanırım. Bu şiirle ilk karşılaşmamın –garip bir tesadüf mü demeliyim– balkonda olması çok manidar. Kendimi balkonda değil de bir an için çocuk mezarlığında hissettim. İçimi tarifsiz bir huzursuzluk kapladı. Aslında şiirde anlatılan ilk bakışta sıradan bir olay gibi gözükse de insanı düşündüren, evlerin aynı zamanda öldürücü bir kimliğinin de olmasıdır...

Galiba içimdeki tarifsiz huzursuzluğun sebebi, düzenin öğüttüğü soğuk bir nesne haline getirilişimizin hiç bu kadar dosdoğru ve keskin bir şekilde dile getirildiğine şahit olmayışımıdır. Balkon demirleri kadar soğuk ve gri oldu içim. Hileli yükseklik gözümü korkuttu...

Ayşegül Özalp, *Mavi Yeşil Kültür Sanat Edebiyat Dergisi* (Rize),
Sayı: 77, Eylül-Ekim 2012.

Diyarbakırlı bir şairin, Üstad Sezai Karakoç'un "Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine" adlı şiiri Kongre'ye [AKP Kongresi] damgasını vurdu. "Sevgili, En Sevgili, Ey Sevgili" nakaratını nerdeyse tüm salon birlikte göz yaşları içinde okudu.

Ertesi gün baktım, "hamaset" demişler, "duygusallık" demişler... Oysa aynı salonda bulunan Mısır Devlet Başkanı Mursi, Hamas Lideri Meş'al ve Tunus'tan Nahda Lideri Gannuşi'ye baktığınızda... Tüm Kuzey Afrika, Orta Doğu ve Kafkasya, Uzak Asya'dan gelen misafir liderlere baktığınızda... "Yenilgi yenilgi büyüyen zafer" in ne anlama geldiğini elbette anladınız...

Tayyip Erdoğan... Büyük Kongre'ye şiirsel tacını Sezai Karakoç'la taktı.
Sibel Eraslan, *Star Gazetesi*, 3 Ekim 2012.

Sevgili... En Sevgili... Ey Sevgili... diye söze başladığında, ne olduğunu bir an için kavrayamadım... “*Uzatma dünya sürgünümü benim ...*” diye devam edince anladım **Tayyip Erdoğan**’ın şiir okuduğunu...

Başbakan’ın Kongre konuşmasına, **Sezai Karakoç**’un “**Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine**” şiiriyle başlaması... Bir Batılıya herhalde çok şaşırtıcı gelecektir.

Çünkü Karakoç bu şiirinde **Sevgili** derken **Allah**’ı kastetmekte... Bu dünyada adeta sürgün olduğunu, bu durumu fazla uzatmayarak onu yanına almasını dilemekte...

“**Nasıl yani**” diyecektir bir Batılı: “Daha uzun yıllar Türkiye’yi yönetmek isteyen bir siyasetçi... Niye bir an evvel Tanrısına kavuşmak ister ki?”

Emre Aköz, *Sabah Gazetesi*, 2 Ekim 2012.¹⁰

Müslüman dünya görüşüne sahip şairlerin bile etkilenme kaynağı Turgut Uyar olduğunu görüyorum. Sadece biçim olarak değil, algılayış ve varlığı kavrayış olarak. Mesala Sezai Karakoç’u atlıyorlar. Bu ilginç değil mi sizce? Tuhaf değil mi? Moda derken kastettiğim bu. Tehlike derken kastettiğim de bu. Üstelik aradan 50 yıl geçmiş olmasına rağmen hâlâ dönüp dönüp oraya gidilmesi kendi başına bir handikap değil mi?

Türkiye’nin kaderi ile mevcut şiirin aktığı yön arasında bir ilişkinin, korelasyonun olması gerekir.

Mustafa Aydoğan, (Röportaj), *Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi*, Sayı: 273, Kasım 2012.

Mevlânâ’nın *Divan-ı Kebir*’inin yanında daha şimdiden klâsik olarak duran Sezai Karakoç’un *Hızır’la Kırk Saat*’ini, *Taha’nın Kitabı*’nı, *Gül Mustusu*’nu *Yitik Cennet*’ini... görmemiz gerekir.

Hüseyin Su, *Hece Aylık Edebiyat Dergisi*, Sayı: 191, Kasım 2012.

¹⁰ Süregelen bir yanlış anlamaya örnek olması bakımından buraya aldığımız bu satırlarda, yazarın söz ettiği şiir “Zaman Adanmış Sözler”de yer alan ve ilk bölümü “Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine” ikinci bölümü de “Esir Kent’ten Özüllüğe” başlığını taşımakta. Muhtemelen yazar yazısına konu yaptığı şiiri tamamen okumadığı için ve de şiire nüfuz edemediğinden dolayı farklı sonuçlara ulaşmış. Şiirdeki “başkentler başkenti” İstanbul, “sürgün ülke” ise bir zamanlar İstanbul’un başkentlik yaptığı ülkeler, “sevgili” “ey sevgili” “en sevgili” de İstanbul’dur.

Genç kuşak toplumsal olaylara karşı tepkisiz, yargılarında kararsız, taleplerini yüksek sesle ifade edebilme yetisinden uzak... Kısacası ‘apolitik’ olduğu yargılarını her duyuşumda Sezai Karakoç’un *Ötesini Söylemeyeceğim* şiirini anımsarım. Şiirdeki Ali ise kendi kuşağını hatırlatır. Yani darbeyi yaşamışların büyüttüğü çocukları.

Deniz İnceoğlu, *Keyif Hürriyet Gazetesi Cumartesi Eki*, 3 Kasım 2012.

Sezai Karakoç’un inceleme eserleriyle [*Yunus Emre, Mevlana ve Mehmed Akif*] ortaya konan tavır, sosyal hafızanın hadım edilmesine bir isyan, feyizli kaynaklardan koparılmaya dair bir karşı koyuştur...

Sezai Karakoç’un incelemeleri tam bilimsel bir inceleme –veya monografi– statüsünde ele alınamasa bile muayyen bir şahsı ve konuyu irdelemesi yönüyle her biri, kelimenin bu toplayıcı anlamını veren çalışmalardır. Eserlerde akademik anlamda bir inceleme çalışmasının ötesinde bulunduğu görülür... bu eserlerde tek bir tonun hâkimiyeti yoktur. Gayet renkli, sınırları zorlayan bir anlayışla klişeler aşılmış, sıradanlığın üstüne onu bastırıp unutturacak şekilde sanatkâr mührü basılmış; üstelik son derece akıcı, kıvrak bir dille inceleme yapılmıştır. Yazarın bazen düşüncelerini bir formülü andıran veciz sözlerle özetlediği görülür. Okuyucuyu cezbeden zeki cümle kurguları, esere hâkim olan plan fikri ve kitabı okuyup bitirdikten sonra her şeyin derli toplu yerine oturduğu hissine ulaşmak aynı zamanda entelektüel bir doyum sağlamaktadır. Yazar samimi ve etkileyici bir anlatıma sahiptir. Folklorik motifler, orijinal buluşlar kimi zaman müracaat edilen yabancı kelimeler bir potanın içinde erimiş ve bir kültür dili havasında işlenmiştir. Bütün bu bahsettiklerimiz incelemelerin, aynı şahıslar üzerine yapılan diğer çalışmalardan farkını oluşturan asıl sebeplerdir.

Murat Turna, *Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 7/1, Kış, 2012.

... Karakoç II. Meşrutiyet ile başlayıp savaş yıllarında enerjisini düşmana karşı kullanan Cumhuriyetle kesilen ve kopan entelektüel halkanın bir devamıdır. Karakoç’un belki bu isimlerden en bariz farkı, Necip Fazıl çıkaran kültüre de aşına olması, aşinalıktan ötede bu kültürün önemini bilip bunu vurgulamasıdır. Yani bir anlamda gelenek ve modernlik (kurumsal ve yöntemsel anlamda) çatışması Sezai Karakoç’ta bitirilmiş ve sonuçlandırılmıştır...

1960’lı yıllarda İslâmî düşünceye iki yeni durum veya söylem dahil olmuştur. Çevirilerle doğan devrimci Selefî söylem, ki bu kopan fikrî silsileye,

zincire dışarıdan bir eklenmedir; diğeri de kopan zinciri birleştirme çabası da ve kesintisiz bir hafıza taşıyan Sezai Karakoç ve Diriliş düşüncesidir.

Murat Erol, *TYB Akademi Dergisi*, Sayı: 7, 2013.

Hayatımızdaki kimi karşılaşmaların değeri daha sonra ortaya çıkar.

Benim Sezai Karakoç ustanın “Mona Rosa” şiiriyle tanışmam da öyledir.

Gençtim. İçinde bulunduğum çevrede neredeyse unutulmaya terk edilmiş bir şairin dile düşmüş tek şiiriydi Mona Rosa.

Öyle bir havaydı ki, sanki şiir “bizden”di ama şairi “ötekiler”dendi.

Allah’tan etrafımıza örülen duvarlara hiç aldırılmamışımıdır!

Hem ne güzeldir, o dizeler!

O şiir ki...

Beni şairine doğru itmiştir.

Şimdi düşünüyorum da, mesela “Hızır ile Kırk Saat”e ulaşamamış ve Karakoç’un yalnız şiirine değil, düşüncesine de aşına olamasaydım, ne yazık olurdu!

Haşmet Babaoğlu, *Sabah Gazetesi*, 24 Ocak 2013.

Türkiye’deki anakronik ideolojik kamplaşmanın sanatsal tezahürlerinden biri de ‘anlama’nın yerini ‘anlamlandırma’nın almasıdır. Sezai Karakoç hakkında yazılanlara baktığımızda hep aynı müstehzi ifadeyle karşılaşsınız. Anlatıcı, şairi değil kendisini anlatır. Şairi, kendi dünya görüşü çerçevesinde bir yere oturtup, kendince konumlandırır. Tartışma hep aynı kelimelerin çevresinde döner: Muhafazakar-devrimci, sağcı-solcu, gelenekçi-yenilikçi... Sezai Karakoç gibi bütün bu kelimelerin ötesine geçmiş isimlere sıra geldiğinde bu sınıflandırma fazlasıyla sakil durur. Burada şu notu da düşmek gerekir: ‘Karakoç’un siyasi yelpazenin hem sağında hem de solunda bulunanlar tarafından da sevilmesi hikayesi, ‘medenî’ duruşu nedeniyledir, onun medeniyet ve özellikle ‘İslam medeniyeti’ hakkındaki düşünceleri nedeniyle değil. Şairin kültür ve din hakkında söyledikleri, kapitalizm ve komünizm hakkında yazdıkları, peşinde koştuğu ‘insan’ı, aslında kimse için kolay yenilir, yutulur şeyler değildir. Karakoç’un bütün şiir, deneme, inceleme, anı ve hikayelerini bilmeksizin, ‘diriliş’ felsefesinin özüne inmeksiz yapılan bütün yorumlar beyhude bir ehlileştirme ve sahiplenme gayretidir.

İbrahim Altay, *Sabah Gazetesi Pazar Eki*, 27 Ocak 2013.

... Sezai Karakoç şiirini 1970’lerin sonlarına doğru Enis Batur sayesinde tanıdım.

Bana Yusuf Atılgan’ı, Tahsin Yücel’i ve Ece Ayhan’ı da aynı yıllarda yine Enis Batur tanıtmıştı.

O yıllardan beri Karakoç’un şiirlerini okurum.

Mona Roza, bizden önceki kuşakları ve bizimkini Cemal Süreya gibi etkilemiş bir şiirdir.

Çünkü hepimiz ya ulaşamamış ya da ulaşıp da kaybetmiş aşk çocuklarıyız...

Dokunur bize böyle şiirler...

Bugün size, kendini yalnızlığa, teklige mahkûm etmiş; yalnızlığını kendinden bile saklayan birini tanıtacağım.

Çünkü onun; “Yüzü az bilinir. Ancak izi, köklü ve derindedir. Yüzünü gizleyip izini derinleştirir. Yüzü geniş ve aydınlıktır. İzi dümdüz...”

Bir gün Orhan Duru, Sezai Karakoç’a “Apollinaire’in Mirabeau Köprüsü için çevrilemez diyorlar. Şunu çevir de okuyalım” diyor.

Karakoç şiiri yeniden yazar.

Çevirisiyle ünlenen şiirin nakaratı şöyle:

“Çal sevgili saat, gel sevgili gece
Ben kalıyorum, günler gidiyor sessizce”

Olağanüstü değil mi..

Ertuğrul Özkök, *Hürriyet Gazetesi*, 3 Şubat 2013.

Sezai Karakoç hem İslami camiadan birinin II. Yeni üzerinden genel entelijansiyayla irtibat kurması açısından bir ilktir, hem de İslam üzerinden siyasal meseleleri tartışan, Necip Fazıl sonrası dönemin ilk özgün “İslamcı” düşünürüdür.

Kadircan Mendi, *Tasfiye Edebiyat Düşünce Dergisi* (Tokat), Sayı: 43, Mart-Nisan 2013.

Henüz 17 yaşındaydım elime geçtiğinde. Üniversitenin ilk senesiydi. Milyonuncu fotokopisi çekilmiş sayfaları bir sırrı paylaşır gibi vermişti arkadaşım. Yazarının yayımlanmasını istemediğini söylemişti. Yasaklanmış bir siyasi bildiri gibiydi. Ama biliyordum ki siyasi bildirimleri iktidarlar yasaklar. Bir

şiiri yasaklayacak muktedir gelmemiştir henüz dünyaya... Aşık olmamış, olunmamıştım daha.

Akşam Çiğdem Mahallesi otobüsüyle eve dönerken çıkarttım çantamdan. Gözlerimi diktim sayfalara. Ben onu kavramadım, o beni kavradı. Sıkıca tuttu bileklerimden: “Ben bir küçük kızım, ben bir deli kızım, siz beni ne anlarsınız siz...” İndim Konya yolunun kenarındaki Hasan Özbay İlköğretim Okulu durağında. Toprak bayırdan eve yürüdüm. Zeytin ağacı da görmemiştim daha. Bahçedeki vişnelere, iğdeye, cevizde baktım. Babaannemin güllerine takıldı gözüm. Siyah değillerdi, ak da değillerdi. Kırmızıları, bir de sarı. Sonbahara boyun eğmişti hepsi. Boyun eğmenin gerçek anlamını bilmiyordum daha.

Evdekilerle üç beş hasbihal edip odama geçtim. İki pencere vardı, biri yan komşunun bahçesine, biri bizim bahçeye bakan. Bizim bahçeye bakan pencerenin eşiğine oturdum, sayfaları aldım elime. Sigaraya da başlamamıştım daha. Ertesi gün sınavım vardı. Çalışmam lazımdı. Olmadı. Çayımın birlikte penceredeki yerime geçtim. Bir daha okudum. Sonra sayfaları karıştırıp düzenini bozarak bir daha. Sonra başka bir düzende bir daha...

Şiir değil büyüdü sanki. Uyudum, uyandım, okula gittim. Orasından burasından dizeler geçiyordu zihnimden. Oysa fotokopiler evde ve ezberim kötüydü: “Ben onun sılası, kendimin gurbetiyim.” Aradan yıllar geçti. Aşık oldum, olundum. Zeytin ağaçlarıyla tanıştım. Sigaraya başladım. Derken Sezai Karakoç küçücük bir kitapçık olarak yayımladı “Mona Rosa”yı. Ankara’dan İstanbul’a taşınmış, onca ev değiştirmiş, bir sürü şey kaybetmiş, fotokopileri korumayı başarmıştı. Kitabı Beyoğlu’nda bir kitapçıda gördüğümde uzak durdum. Elimi süremedim. Eve dönüp fotokopileri çıkarttım yeniden. Bir daha okudum...

Bu arada artık *Mona Rosa*, Sezai Karakoç’un en sevdiğim şiiri değil. “Hızır’la Kırk Saat”i seviyorum en çok. Cesaretiniz varsa, bu şiirin de dedikodusunu çıkartın bir yerlerde. Diyor ki:

“Kalp hastalarının yoksul öcünü
Onların sevgisini öce çeviren gençliğin geçişini
Bütün sevgileri sen kendin için öce çevirdin
Ve üstüne büyük harflerle yazdın
BAŞKA YERDE KULLANILMAYACAK”

Ayşe Çavdar, *Sabit Fikir Dergisi*, Sayı: 26, Nisan 2013.

Sezai Karakoç’un *Hızır’la Kırk Saat* adlı eserindeki ses, mermer putları nasıl devireceğini Hz. İbrahim’den öğrendiğini, buna karşılık, nesnesi olmayan putları, örneğin sözlerle, yani zihinlerde inşa edilen putları nasıl devireceğini bilmediğini, bunu kimsenin öğretmediğini söyler: “Kardeşim İbrahim bana mermer putları/ Nasıl devireceğimi öğretmişti/Ben de gün geçmez ki birini patlatmayayım/ Ama siz kağıttakileri ve kelimelerdekini ve sözlerdekini/ nasıl sileceğimi öğretmediniz.” Karakoç’un inşa ettiği bu sesin gündeme getirdiği yeni putkırıcılık, aslında yirminci yüzyıl felsefesine damgasını vuran, ümitsizlik ve çaresizlik duyguları içinde debelenen bir sorgulamanın izdüşümüdür. Bu sorgulamanın çerçevesini, imge, put, ikona, pornografi vb. kavramlar oluşturmaktadır. Söz konusu kavramlar arasında üzerinde en çok durulanlar da “imge” ve “pornografi”dir...

[*Hızır’la Kırk Saat*’in 2. Saati] alıntılanan parçadaki ses, Hz. İbrahim’in kıldığı nesne-putların imhasını mümkün kılan fiziksel eylemin, günümüz nesnesi olmayan putlarını imha etmekte aciz kaldığını belirtir. Söz konusu putlar zihinlerdedir. Kelimeler, sözler, zihinde çeşitli algılamalar üretirler ki, bu algılamalara “imaj” diyoruz. Şiirde “Ama siz kağıttakileri ve kelimelerdekini ve sözlerdekini nasıl sileceğimi öğretmediniz” cümlesiyle sitem eden ses, esasen bir bildirin değil, bir sorunun peşindedir. Ses sorar: “Kağıttaki, kelimelerdeki, sözlerdeki putları nasıl kırabilirim?” Bu soru, tam da 20. yüzyıl felsefecilerinin imaj ve putkırıcılık hakkındaki tartışmalarının merkezinde bulunan, bulunması gereken sorudur...

Karakoç’un dizelerini, bu makalede kullandığımız bakış açısı ile değerlendirdiğimizde, Türk yazınında edebiyat-felsefe birlikteliğinin hâlâ devam ettiğini görürüz. Bu durumun bize göre edebi söylemi felsefe söylemi karşısında üstün kılan yönü, felsefecilerin durum tespitiyle yetinmelerine karşılık, bir şair olan Sezai Karakoç’un, çözüme yönelik ilk adım olan soruyu sormasıdır: “Nasıl?” Zihnimizi imajlarla hükmedilmekten nasıl koruyacağız?...

Fırat Caner, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages*, Sayı: 8/4, Bahar 2013.

Üstad Sezai Karakoç “Çözüm Süreciyle” ilgili tedirginliklerini dile getirdi geçen hafta. Sadece bir siyasi parti genel başkanı olsaydı elbette daha farklı olurdu akisleri. İslami düşüncenin halihazırdaki ana şalterlerinden olması ve şiirin şahı oluşu, onu siyasetler üstü bir anlamda okumamızı icap ettiriyor.

Onu hikmet irfan sahibi bilge kişiliğiyle, ihtiraslardan, dünyalık telaşlardan uzak, münzevi tarzıyla tanıyoruz hepimiz...

Sezai Karakoç'un bir bilge olarak sunduğu tedirginliğinin, hepimize yönelik bir uyanıklık daveti olduğunu düşünüyorum. Bu iş sadece siyasetin kompetanlığıyla yürüyemez ama aynı zamanda siyasetin kompozitörlüğüne de muhtaçtır gibi zorlu bir denkleme davet ediyor bizi Üstad... Politik, ekonomik, diplomatik başarılarınız gözünüzü kapatmasın diyor.

Sezai Karakoç'un mesuliyete has tedirginlik davetini, yıkıcı, imha edici, karalayıcı, beylik, partizan muhalefetlerden apayrı bir yerde değerlendiriyorum kişisel olarak. Sezai Karakoç, başlıbaşına nasihattir çünkü.

Üstad Sezai Karakoç'u, sadece bir siyasi parti genel başkanı olarak dinlemek, kulaklarınızın ve gözlerinizin bir kısmından vazgeçmektir bence. Evet, onun bir siyasi görüşü, devlet bilgisi başından beri vardır. Günümüzün kimlik siyasetlerine mahkum olmuş, dar ve yoksul kavmiyetçilik yoktur onda... **Bir Türkmen Dervişi olan Yunus Emre'nin gönlünden ışıyan hikmet, Diyarbakırlı Sezai Karakoç'un kalbinden geçerken kırılmayı, eksilmeyi değil, çoğalmayı ve parlamayı yaşar...**

Sibel Eraslan, *Star Gazetesi*, 3 Nisan 2013.

Doksan kuşağının mensupları olarak *Diriliş* dergisinin son zamanlarına yetiştik. Aralıklarla sekiz dönem çıkan *Diriliş*'in özeti, sanki, Karakoç'un şu dizesiydi: "Yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer vardır."

İbrahim Tenekeci, *Yeni Şafak Gazetesi*, 27 Nisan 2013.

Onun şiiri, yabancı dillere çevrildikten sonra, asıl patlamasını yapacaktır bence. Doğulu ve Batılı entelektüellerin, bilhassa eleştirmenlerin Sezai Karakoç şiirini önyargılı gözlerden kurtularak nesnel bir merceğin altına almaları lazım. Belki Batılılar, Sezai Karakoç okuyarak, Müslümanlara yönelik yersiz korkularından kurtulurlar...

Zafer Acar, *Dil ve Edebiyat Aylık Dil ve Edebiyat Kültür Dergisi*, Sayı. 53, Mayıs 2013.

... Karakoç'un gençlik yıllarında ülkemizde öyle bir Batı rüzgârı estirilirdi ki, o medeniyete eleştirel biçimde bakabilmek hem bir seviye hem de kendine güven meselesiydi; çünkü Batı'dan şüphe etmek cinnetle eşdeğerdi.

Kültürün din, tarih, coğrafya ile derin bağlantısı olduğunu, hiçbir kültürün yozlaştırılmadan transfer edilemeyeceğini görebilmiştir. Kültürümüzü savunurken gözlerimizi dışarıya kapamalıyız da dememiştir, belki onun kadar Batı'yı takip eden bir Batıcı da yoktur. Fakat o bir mütefekkir olarak şu gerçeği kavramıştır; biz kültürümüzü canlı tutabilirsek, temas ettiğimiz kültürler de kendisine lazım olanı teşhis edip alır, yerli yerine oturtur...

Ülkemizde amme hukukunu meslek edinmiş bunca öğretim üyesi bulunmaktadır. Bunların hiçbiri gelecekteki devletin muhtaç olduğu şartları onun gibi görebilmiş değildir. Sezai Karakoç, teknolojinin bugünkü gelişimi karşısında devletlerin çoğunun Ortaçağ'daki derebeyliklerin durumuna düştüğünü kavramakta, bir bütün oluşturmadıkları takdirde silinip gideceklerinin altını çizmektedir. Yakın gelecekte devlet olabilmeyen şartlarını şöyle belirlemektedir; asgari on milyon kilometrekare toprak, iki yüz elli milyon nüfus, ileri teknolojiye kavuşmuş bir sanayi ve bunlara denk bir kültüre sahip olmak. Bunu yerine getiremeyenlerin uğrayacakları felaketleri de haber veriyor: "Tarihin kanunları acımasızdır, gerekli önlemi almayan topluluklar, en amansız felaketlerin kayalarına çarpıp tuzla buz olurlar." Sadece bu tespit bile Sezai Karakoç'un nasıl bir idrake sahip olduğunu bizlere göstermektedir.

Mehmed Niyazi, *Zaman Gazetesi*, 6 Mayıs 2013.

[*Hızır'ın Kırk Saat*'in "Rapor" başlıklı 5. Saati] Hızır'ın raporunu ilginç kılan, münferit aile dramının, toplumsal boyuta taşınmasından ziyade; raporu kaleme alan Hızır'ın kendini suçlamasıdır. "Hızır gibi yetiştirdi" halk metaforunun ne denli gerçekçi bir mantığa yaslandığını göstermesi bakımından ilginçtir. Hızır'ın kendi kendini suçlaması. Onun geç kalmasının maliyeti büyük olmuştur. Esas bu maliyettir ki şiiri münferitten toplumsala, toplumsaldan medeniyet boyutuna taşımaktadır.

Hızır kendini suçlamakla kalmıyor, bu suçun cezasını da yine kendisi kesiyor. O ceza, kendini insanoğluna iki yüz yıl görünmekten men etme cezasıdır. Hızır'ın dramı, çiçeğe yeni durmuş insan kardeşlerine, Hızır gibi yetiştirilmiş insan kardeşlerine iki yüz yıl görünememe cezasını kesmek zorunda kalmış olmasıdır. Hızır'ın bu iki yüz yıllık mahrumiyet cezasının bizdeki karşılığı Osmanlı'nın yıkılmaya yüz tutması ve Batılılaşma sürecidir... Toplam kırk

saatlik bir görüşmenin beşinci saatine denk gelmektedir Hızır'ın raporu. İlk dört saatte şairin serzenişlerini görüyoruz... Bu serzenişler sonrası Hızır'ın raporu gelmekte, hemen ardından altıncı saatte müthiş bir medeniyet analiziyle görüşme sürmektedir...

İrfan Çevik, *Edebiyat Ortamı Dergisi*, (Ankara),
Sayı: 32, Mayıs-Haziran 2013.

Sezai Karakoç, temelleri çölde, karnına taş bağlamış bir Nebi tarafından atılan, harcı her doğan çocukla yeniden karılan, bu yüzden inşası hiç bir zaman bitmeyecek bir uygarlığa inanmış, ömrü boyunca bu uygarlığın işçiliğini yapmıştır. Rivayet edilir ki bu büyük işçi, altı oğlunu Batıya kurban vermiş bir babanın yedinci oğluydu ve bir gün o da kardeşleri gibi Batının yolunu tutmuştu. “En büyük Batı kentinin en büyük meydanında” durmuş, öteki kardeşleri gibi değişmemek için uzun uzun yakarmıştı Tanrı'ya. Orada, o büyük Batı kentinin alnında görünmez bir kitabe vardır; üzerinde şöyle yazar: “Doğulu olarak ölmek istiyorum ben...”

2011 senesinde Cumhurbaşkanlığı büyük ödülüne layık görüldü Sezai Karakoç. Biz hepimiz onun bu ödülü almaya gitmeyeceğini biliyorduk. Çünkü şair, bize gösterdiği resme hiç bir zaman ihanet etmedi. Ondan emindik...

Ali Ayçil, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 23 (658), Haziran 2013.

... Diriliş estetiği, hakikatin idealize edilmiş bir anlamlar dönüşümüdür. Zira bu dönüş ve dönüşümler sayesinde insan, varoluşsal gerçeğini kavrayarak İslâm medeniyetinin ruhunu, insan ruhunda oturma yeri haline getirir. “Diriliş Muştusu” ise böylece bizi geçmişin bilgisine ve anılarına davet eder. Geçmişin bilgi ve deneyimleri anı ve yaşanmışlıkların bilinçte saklanıp tekrardan hatırlatılmasıyla günümüze ulaşır. Bachelard, “Yalnız anılarımızı değil unuttuklarımızı da içimizde barındırırız.” (Bachelard 1996: 28) diyerek geçmişin bilgi ve deneyimlerini tekrardan hatırlatılarak dirilişin muştusunun özünde kolektif bilinçdışının yegâne miti olduğunu vurgular. Türk şiirinde Karakoç, geçmişin bilgi, birikim ve deneyimlerini yeniden diriltirek şiir ve edebiyat coğrafyamızı hem zaman hem mekân olarak ötelere taşımaktadır. Yunus Emre'nin dilini, Fuzûlî'nin Leylâ ve Mecnûn imgesini, Şeyh Galip'in aşk anlayışını, Mevlânâ'nın Mesnevî'deki hikmetli sözlerini, Süleyman Çelebi'nin Mevlid'indeki mistik sesi, çağımızın

ruhuyla tekrardan diriltir, onları ve eserlerini çağımızın sesi ve eserleri haline dönüştürür.

Veysel Şahin, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Ankara),
Sayı: 716, Ağustos 2013.

İnancın insanlığın tekamülündeki başat rolü, onun yalnızca inanç/ilke olarak soyut bir biçimde anlatılmasıyla gerçekleştirilemez. O nedenle, amaç ve teori olarak İslâm medeniyeti kavramını ve vahyin dillendirdiği İslâm düşüncesini farklı bir söylem içinde düşünmek gerekir. Bu durumu; birini diğerinin yerine ikame etmek değil de, daha çok varlık dediğimiz o şeyi bir medeniyet algısı üzerinden inşa etmek şeklinde düşünmek gerekir. Karakoç'un şiiri, işte bu ayrıma azamî özen göstermesiyle dikkate değerdir.

Ruhi İnan, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages*,
Cilt: 8/13, 2013.

Aslında bir yazar ahlaki örneği olarak çoktandır yazmayı düşünüyordum. Zamanı geldi. Sezai Karakoç'un 80. Yıl kutlamaları aklıma getirdi. Ömrü daim olsun, çağdaş Türk şiirinin yaşayan bu müstesna ismi her zaman ülkenin her yerinde her türlü kutlamayı hak eder. Bu yıl birtakım ilçelerimize varıncaya, şairimizin 80. yaşının idrakiyle etkinlikler düzenlendi. Halk toplantıları, akademik, yarı-akademik oturumlar yapıldı. Yayınlar da cabası. Ama bir “niteliğe” erdik mi? Bu soruyu sormadan edemiyorum. İşte o noktada “Sezai Karakoç Kürsüsü” aklıma düşüyor. Bir boşluk hissi. Oysa böyle taçlanmalıydı bizzat kendisi bir okul olan şair ve düşünce adamımızın bu görkemli yaşı. Halk deyişle ‘bir başka Sezai Karakoç’umuz yok! Evet tavrı bilindir, o talep etmez, vasiyetinde de bulunmaz. Öyleyse şimdiden geçi yok. O girişim güzel ve kutlu bir girişim olacaktır. “Her şeyi devletten beklemeyelim”, yine bir halk deyişi. Beklemeyelim, beklenmesin gerçekten...¹¹

Adnan Özer, *Akşam Gazetesi*, 7 Ekim 2013.

¹¹ Yazar alıntıladığımız bu paragrafın öncesinde 1982 Nobel ödülü sahibi Kolombiyalı Gabriel Garcia Marquez ve Meksikalı Carlos Fuentes birlikte (birbirine rakip bu iki yazar birlikte şiddetli edebi tartışmalara karşılıklı atışmalara girmekten de geri durmamışlardır) 1993 yılının Aralık ayında zamanın Meksika hükümetine resmi bir başvuruda bulunarak 1982'de Fransa'da yaşamını yitiren Arjantinli yazar Julio Cortazar adına akademik kürsü kurulmasını talep ettiklerinden bahisle konuyu temellendirmektedir. Meksika hükümeti bu talebe olumlu cevap vermiş iki yazar da ilk çalışmalar için 70 bin dolarlık bağışta bulunurlar. Sonunda 12 Ekim 1994'de Guadalajara Üniversitesi'nde Julio Cortazar Kürsüsü kurulur ve resmi törende bu iki yazar da hazır bulunurlar.

Ağustos Böceği ile Karınca dünyanın en çok tanınan masallarından birisi. Burada karınca yüceltilirken ağustos böceği yadırganıyor, olumsuzlanıyor. Sezai Karakoç'un ağustos böceğine güzellemesinde ise tam tersi oluyor ve ağustos böceği yüceltilirken, karıncadan hiç bahis açılmıyor. Bu haliyle, batılı olan masal, şiirde bir nevi kapitalist algının masal dayatmasına bir itiraz olarak okunabiliyor...

Karakoç'un bu şiir üzerinden bir medeniyet okuması yaptığı anlaşılıyor. Onun Diriliş namına ömrü boyunca anlatmaya çalıştığı her bir hakikatin, gizlin ayrıntıları kelime kelime okunuyor bu şiirde. "Tanrı boş yere bir şey yaratmamıştır" mısraında temelini bulan bu okuyuşta Yunus Emre'nin "Bizim bir karıncaya ulu nazarımız vardır" bakışının hikmetli ve derin yansıması var.

Bu şiir, modernizmin ters yüz ettiği hakikatleri Sezai Karakoç'un ters yüz etmesidir...

Dursun Ali Tökel, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

Büyük mütefekkirler ve sanatçılar aynı zamanda tipik bir "yapıbozucu"durlar; buna "yapısökücü"dürler de diyebiliriz. Yapıbozuculuğu şair özelinde, "Dile, yani kelimeye bilinen anlamı dışında yeni bir anlam yükleme" biçiminde tanımlamak mümkündür. Sezai Karakoç, *Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirine, şiire konu olan öyküyü en başta yapıbozumuna uğratarak başlıyor. Hemen herkesin bildiği *Ağustos Böceği ile Karınca* adlı La Fontaine masalının anlamını tersyüz ediyor. Bu masalda sürekli çalıştığı için kış mevsimini rahat geçiren Karınca ile, bütün mevsim hemen hemen hiç çalışmayan, bu yüzden kış mevsiminde mağdur olan "aylak" Ağustos Böceği'nin hikâyesi anlatılır... Yani masalın ana düşüncesi Karınca gibi çalışıp "biriktirmek"tir. Biriktirmek, para depolamak, hazırlık yapmak gibi kavramlar bizim çok yakından bildiğimiz ekonomi ve hatta Kapitalizm kavramına götürüyor. Yani La Fontaine masalı mevcut haliyle adeta ta çocukluktan beri insanların şuuraltlarına Kapitalizmin vazgeçilmezliğini yerleştiriyor... İşte Sezai Karakoç şiirinde bu verili anlamı tersyüz edip, Ağustos Böceği'ni öne çıkarıyor. Karakoç düşüncesinin anahtar şifresi "Diriliş" kavramı da işte burada devreye giriyor... Dolayısıyla masaldaki Ağustos Böceği adeta yeniden doğmuştur; buna öldürülüp diriltiştir de diyebiliriz...

Şaban Sağlık, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

Karakoç'ta, şarlatanların kararttığı sözcüklerin anlamlarının yeniden aslına döndüğünü görüp güven duyuyoruz. Onun Hızır'la randevusunda, şairlerin asıl neyle ve kimle bağ kurması gerektiğinin işaretini buluyoruz. Şair, demek ki Hz. Hızır'la görüşebiliyor, diyoruz. Bu kavrayışla, lamba cininden dileklerini alan günün müptezel şairleri gündemimizden düşüyor. Leyla da Mecnun da kadındaki erkek, erkekteki kadın olarak içimizdeki yerinden yekiniyor. Aşk, diyoruz adanmaktan başka ne olabilir?..

Kendinden sonra gelen şairler, adanmak söz konusu olduğunda Karakoç'u geçemezler. Başka derinlikler gerek bize. Başka başka derinlikler. Bir adanmış şair ancak varlıkların özünü görüp örtüsünü açabiliyor. Ya da örtüsü açık kalmaktan varlığının özü kararmış, üşümüş olanın üstünü örtterek onu muhafazaya alabiliyor...

O halde nedendir *Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirinde karıncayı incitmeden ağustos böceğinin itibarını iade etmek isteği?

Ağustos böceğinde başka şeylerin yanında, kendi varoluşunun dünya hayatı içre sergüzeştini bulmuş gibidir Karakoç. *Gün Doğmadan*'ın başından beri, kendini anlatmak için aradığı ama sürekli asıl anlatılması gerekenlerden sırası gelmeyen, ağustos böceğinden başkası değildir. Onlarca benzetme yapmıştır örtülen gerçekler için, inancı için, Tanrı için. Bu son şiirse, biraz da kendi gözündeki kendinin ilk kez gayri şahsılıktan çıkıp sahne almasıdır. Kendisi için istemediği bir şeyi, sözle de olsa ifade etmenin serinletici esenliğidir...

Celâl Fedai, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

[*Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirinde] Şair, Batı edebiyatının küllünü İslâm'ın karşısına koyarak yazdığının bilincindedir ve bu bilinç onun tabiatı varlık bulan hiçbir şeyin "boşa yaratılmamış olduğu" bilgisinden neşet etmektedir. Karakoç'un

"– Tanrı boş yere bir şey yaratmamıştır
Anlayan için muştucu duyan için uyarıcı–"

dizelerindeki ilk ifade "Ve mâ halaknes semâe vel arda ve mâ beynehumâ lâibîn / Biz göğü, yeri ve aralarında olan varlıkları oyun/eglence olsun diye yaratmadık" (21 Enbiya16) ayetinin şiir diliyle söylenişidir. İkinci dizinin de bir başka ayet olduğu söylenebilecektir: "Ve mâ erselnâke illâ mubeşşiren ve

nezârâ / **Ve Biz, seni sadece müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik**” (25 Furkan 56). Karakoç bu iki dize ile Türkiye’de pek kullanılmamış bir teknik olarak “metinler arası ilintilendirme” kapsamında değerlendirilmesi gereken bir sanat eylemi yapar... Sadece bu iki dize dahi şiiri **La Fontaine**’nin fablının karşısına koymaya yeter cevap içerir. Ancak Karakoç “tabiatta hiçbir şeyin boşa yaratılmadığı” bilgisine yönelmekle meselesini bitirmez ve Ağustos böceği hakkında Batı zihniyet dünyasını afişe edecek argümanlara da yer verir...

Lütfi Bergen, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

Aslında her varlık şairin [*Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirinde] söylediği gibi Allah’ın bize gönderdiği “*Uyarıcı ve muştucu bir yaratık.*” Şiirin son dörtlüğü şairin kendisinin de “Uyarıcı ve muştucu bir yaratık.” olduğunu söylüyor bize. Bu nedenle Ağustos böceği imgesi doğrudan doğruya şairin kendisini imlemekte. Şairler özgürlüğe aşık insanlardır, bu uğurda balmumundan kanatlar takıp güneşe doğru uçmaktan kaçınmazlar. Gerekirse İkarus gibi güneşin karşısına çırpılıp çıkmak gerektiğini iyi bilirler “*Fakat ardında unutulmaz yazlar bırakırlar*”, unutulmaz yazılar ve şiirler... Bu nedenle de, üstadın *Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiiri, “Şair Bir Meşaledir” şeklinde okunmalıdır. Evet, şair Sezai Karakoç modern Türk şiirinin ulu ve kutlu meşalelerinden biridir. Biz şairler ona çok şey borçluyuz...

Osman Hakan A., *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

[*Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiirindeki ahlaki duruş], yalnızca özgürlüğü savunmak gibi insani olan ve soylu bir duyguyu bilinen bir masalı tersine çevirerek, bu masaldaki değerlerin tersini savunarak yapmasından kaynaklanmıyor. Ahlaki duruşu içimizin en derin noktalarına değin götüren şairin her şairde olması gereken sorgulama, yerleşmiş değerlerin tersini söyleyebilme gibi gerçekte insanı insan yapan özellikleri haiz olmasındandır...

Şiir gücünü işte daha köklü düşünsel evreninden, bu evrenin hepimizin içinde uyuyan, ancak şiirin yüzeye çıkardığı küllenmiş sorgulama, araştırma, karşı çıkma ve özgürlük duygusundan almaktadır. Eretik dinler tarafından şeytanın yönetici olduğunun söylendiği bu çağda akli olana soyut insanlık değerleriyle karşı çıkmak, işte şiir gücünü oluşturan bu özelliği hem görünür yüzeysel yapısında hem arka planında gerçekleştiriyor. Soyut bir değer,

bütün merkezi dinler, reel politikalar tarafından övülen, temel ilke haline getirilen çalışma-iş yapma, üretme görevinin karşısına konmuştur. “Gerçeği aramak, yaşama” budur.

Metin Cengiz, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

Ağustos böceği, ontolojik anlamları katledilen tüm evren fertlerini temsilen, kâinatı başıboş gören ve gösteren materyalist zihniyetin karşısına bir kahraman gibi dikilir. Bu noktada seküler zihniyeti temsil eden Örümcek Adam ya da Yarasa Adam’a mukabil bir Ağustos Böceği Mümin’den bahsedebiliriz.

Epistemolojik olarak vahyi merkeze alan “temelci” bir anlayışla karşılıyorsunuz burada. David Hume gibi “Yaratıcıya inancın” rasyonel manada temellendirilemeyeceği kanısında olanlara karşı, Ağustos böceği bir hakikat uyarıcısına dönüşür hemen.

Vahyin hakikatini anlayanlar içinse bir “muştucu” olur Ağustos böceği. Allah’ın varlığına şahadet eden ve sonsuzluğu muştulayan bir müjdecidir. Onlarca yıl boyunca toprağın altında ölü bir larva olarak bekleyen Ağustos böceği, 3 haftalık bir yaşam için dirilecek ve yeniden dirilişi müjdeleyecektir bizlere.

Ruhları maneviyata karşı uyutan materyalist masalların anlamsızlaştırdığı o Ağustos böceği, ilâhi âyetlerin nuruyla bakıldığında nasıl da hikmetli bir hakikat kahramanına dönüşmektedir...

Oğuz Düzgün, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

Sezai Karakoç’un o kelimeleri bulandırıp, at gibi şahlandırmada yüceltiği *Hızır’la Kırk Saat* kitabı şiirde başucu kitabım olmuştur hep. Nerdeyse şiir buradan çıkmıştır yolundaydım uzun süreler. Ama *Sesler*’den tutun da *Körfez’e Şahdamar*’a hatta *Mona Rosa*’ya gelene kadar düzleşen yolda yetkin örnekler veren Sezai Karakoç *Balkon* gibi dev yapıtının devamında buna benzer bütünlüklü başyapıtlar yaratmamış da değil. İşte *Ağustos Böceği*... bu örneklerden. Şiirde adeta bir öykü var. Bu öykü asla anlatımcı düzende çizilmemiş, şiirin peşini bırakmadan yürüyor şair. Şiirin kalıplarından ayrılıp öykü’ye tutunmuyor...

Hüseyin Peker, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

[*Ağustos Böceği Bir Meşaledir* şiiri hakkında], Karakoç'a göre ağustos böceği bir meşaledir (Abrams'ın 'romantik' lambasıdır) çünkü o çevresindeki dünyaya bir ayna olup onu yansıtmaktansa kendi mevcudiyetinden ve ruhundan gelen ışıkla çevreyi aydınlatır. İşte bu dönüştürme gücüyle suyu su, çiğ damlasını damla gibi yansıtmayıp, suyu altına, çiğ damlasını zümrüde çevirebilmektedir. Bu ışıltının ilhamı ile içinden ortaya çıkan sesini dış dünyaya "nehre/dağlara, kırlara ve ormanlara" boşaltmaktadır. Ağustos böceğini meşale yaparsa tanrıdır. Meşale oldurulmuş böceğin ateşi içkindir. Özünden gelen, tanrının ona bahşettiği ateşi onun susasa da buna aldırış etmeden güneşe en yakın yerlerde cesaretle durup şarkılar bestelemesine, bildiklerini haykırmasına imkân verir... Şair Sezai Karakoç kadar şiirindeki ağustos böceği de şair oluveriyor. Şair ile sözü lirik bir bağla birbirine bağlanıyor; birleşiyor. Ağustos böceğinin şair oluşunu tanrıya yakarışında, çamlara kasideler söyleyişinde, ilahiler okuyuşunda, aç kalma pahasına da olsa ötüşünde ve özgürlüğün sesi oluşunda görüyoruz. Şair ağustos böceği kendi söylediği şarkının sesinde var olan bir özne haline dönüyor... Tüm bu dönüşümün içinde şair Karakoç ile sözünün nesnesi ağustos böceği varoluş ve ifade boyutunda işlevsel olarak buluşup, birleştikleri görülüyor...

Mustafa Bal, *Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi*, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013.

İlk iki sayısı 27 Mayıs darbesinin arifesinde çıkan (Mart, Nisan 1960) fakat daimi yayınına Mart 1966'da başlayan Sezai Karakoç riyasetindeki *Diriliş* dergisi İslâmcılık düşüncesi tarihi açısından *Hareket ve Büyük Doğu*'dan sonra en önemli ve etkili dergidir. Hissiyat olarak *Büyük Doğu*'ya, fikrî derinlik ve arayışları itibarıyla *Hareket* dergisine, şiir ve edebiyat dili açısından sola daha yakın olan *Diriliş* dönemin dinî ve siyasî ana temayüllerinin üstünde, İslâm ve medeniyet vurguları daha netleşmiş, Osmanlı-Selçuklu mirasını ve tasavvufu önemseyen, yerli-millî, İslâm coğrafyasına, Ortadoğu'ya açılmayı önemseyen, sloganlara boğulmadan gür ve etkili dile sahip bir karakter gösterir.

İsmail Kara, *Türkiye'de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, Aralık 2013.

Sezai Karakoç Türkiye İslâmcılığında çok önemli bir yere sahip olmakla birlikte düşüncesinin literatürde gerekli ilgiyi gördüğü söylenemez... Karakoç'un siyasi fikirlerini kamuoyu ile paylaştığı 1950'ler ve 1960'larda Necip Fazıl

Kısakürek ve Nurettin Topçu gibi aydınlar tarafından İslâm ve milliyetçilik arasında sıkı bir bağ kurulmuştu. Gittikçe dini tonlar kazanmaya başlayan milliyetçilik Kemalizm'i eleştirmenin ve İslâmcı fikirleri ifade etmenin bir aracına dönüşmüştü. Karakoç'un özgünlüğü İslâm ile milliyetçilik arasında kurulan bu bağı savunduğu medeniyetçi perspektifle daha Osmanlı ve ümmetçi bir forma sokmasıdır. Türkiye'nin önderliğinde eski Osmanlı devletinin sınırlarının ötesinde bir genişlikte "Ortadoğu İslâm Federasyonu" kurulmasını önermesi milliyetçiliğin İslâmcı paradigma içerisinde eritildiği bir örnek olmuştur...

Karakoç'un İslâmcılığı, İslâm dünyasındaki döneminin diğer otoriter ve radikal İslâmcılıkların aksine, gelenekle bağlarını koparmayan bir özelliğe sahiptir. O'nun İslâm medeniyeti kavramlaştırması sadece İslâm'ın asli kaynaklarına (İslâm'ın ruhu anlamındaki Öz İslâm) dönüşü değil aynı zamanda İslâmi geleneği korumayı da hedeflemiştir. Böylece, gelenek seçmece bir okumaya tabi tutularak tarihsel ve sosyal oluşumlardan İslâm'ın özüne ve Müslümanların birliğine (ruh beraberliği anlamında homojenliğe) zararlı olmayanlar korunacaktır. Kendine dönüş "atalar kültürüne" dönüş değildir, Allah'a ve O'nun vahiy medeniyetini yeniden kurmaya dönüştür...

Burhanettin Duran, *Türkiye'de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, Aralık 2013.

60'lı yıllarda yaygın bir etkide bulunan Sezai Karakoç ve Necip Fazıl Kısakürek'in eserleri ve anlayışları da; bir yönüyle milliyetçi-mukaddesatçı ve muhafazakâr anlayışları devam ettirmekte, bir yönüyle de Batı'nın gelişmişliği karşısında Müslüman toplumların bilim ve teknoloji alanlarında geri kalmalarından İslâm'ın sorumlu olmadığını göstermeye çalışmak suretiyle Müslüman kitlelerin ezikliğini üzerlerinden atmaya çalışır özellikler taşımaktadırlar. Karakoç'un "şahsiyetli yerli kültürün dönüşü", "diriliş" gibi kavramlaştırmaları bu anlayışı çok güzel özetlemektedir...

Yücel Bulut, *Türkiye'de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, Aralık 2013.

Türk edebiyatında sanatıyla inançları/ideolojisi arasında net sınırların çekilemeyeceği yazarların başında Sezai Karakoç gelir. Çünkü onun yazdığı/yaptığı her şey, oluşturmaya çalıştığı medeniyet projesinin bir parçasıdır. Onun hayatına baktığımızda, ister şiir yazsın, ister oyun, isterse bir başka faaliyet içinde bulunsun, tüm bunları bilinçli bir şekilde bütünlüğe ulaştırmak

arzusunda olduğunu görürüz. Çünkü o, sanat, düşünce ve toplum faaliyetlerini ayırmaz, her şeyi bir bütün olarak görür. Bu yüzden onun düşünce serüvenini iyi analiz etmeden, sanatının kavranması/izahı zordur.

Necip Tosun, *Türkiye’de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, Aralık 2013.

Sezai Karakoç’un geleneksel simge ve imgelerle zenginleşen, Tasavvufi bir idraki içselleştiren güçlü şiirler yazmasının yanısıra birer anıt niteliğindeki Batı ve Doğu şiirlerini çevirmiş olması, öte yandan İslâm sanatlarının karakteristik özellikleri üzerine konuşan ilk sanatçı olarak temsili sanatlara dikkat çekmesi İslâmcı sanatın yeni içeriğini ve istikametini belirleyici niteliktedir.

Ömer Lekesiz, *Türkiye’de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, Aralık 2013.

... Sezai Karakoç, 1960’lı yıllardan itibaren kaleme aldığı şiirlerinde, dünyada yaşanmakta olan radikal kırılmaları şiirine taşıyabilmiş ve şiir gerçekliği içinde bunları işleyebilmiş şairlerden biridir. Türkiye dışında olup bitenlerle de yakından ilgilenmiştir. “Ötesini Söylemeyeceğim” şiiri Tunus’un bağımsızlığı, “Kan İçinde Güneş” ise Macaristan’ın işgali üzerine kaleme alınmıştır. O yıllarda Seyyid Kutup’la birlikte idam edilen altı Müslüman Kardeşler üyesi için yazılan fakat yayımlanamayan “Bedir” şiirini de burada anabiliriz. Cezayir Bağımsızlık savaşını anlatan “Kutsal At”, Filistin ve Cezayir’i bir arada işleyen “Sepet” de bu çerçevede değerlendirilebilir. Bağımsızlık teması 1980’li yıllarda yayımlanan “Alinyazısı Saati” şiiriyle süreklilik arz eder. 1989’da yayımlanan “Gelecek Vakitlerin Marşı” adlı metin de yaşanan dönemin siyasi gelişmelerinin Karakoç tarafından nasıl anlamlandırıldığını anlamayı mümkün kılacak özelliktedir...

Karakoç, bağımsızlık meselesini Türkiye solundaki gibi sadece ezen/ezilen yahut İran İslâm Devrimi’nden sonra İslâmcılar arasında yaygınlık kazanan müstekbir/mustazaf sorunsalı üzerinden ele almaz. Medeniyet krizi, diriliş ve kimlik sorunsalı üzerinden işler...

Habil Sağlam, *Türkiye’de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri*, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, Aralık 2013.

Sezai Karakoç Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyat ve düşüncesinin gerçek bir dönüm noktasıdır denilse, bunda en küçük bir abartı yoktur. Nasıl ki

Mehmet Akif, karakteri ve sanatıyla, Millî Mücadele’de hissedar olduğu hâlde Cumhuriyetin kuruluşunda kendisini dışlanmış hisseden kitlelerin hem ev sahipliği duygusunu yitirmelerini önlemiş hem de duygusal bir dayanışmanın sembolü olmuşsa... Nasıl ki Necip Fazıl bir taraftan şiirlerindeki üstün ritim özelliği ve çarpıcı imajlarıyla Türk şairinin; öte yandan Büyük Doğu Hareketi ve dergisinde Anadolu’ya yönelen aksiyoner dinamizmiyle Anadolu insanının kendine güven duymasını sağlayan görkemli bir jest olmuşsa... Sezai Karakoç, bu ikisinin pek çok özelliğini kendisinde birleştirdiği gibi, ayrıca kendisine özgü denilebilecek sentezlerle Cumhuriyet Dönemi’nin sembol adlarından birisi hâline gelmiştir.

Yılmaz Daşcıoğlu, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Özel Sayı)*, Sayı: 744, Aralık 2013.

Yürüdükçe ardındaki yol, yeni açılışlara gebe. Diriliş çiçeği bu yollarda açmakta.

Özgür. Çok özgür. Arap ve Fars şiirinden, çağdaş Batı düşüncesinden çevirilerini görünce, ufkunun ne denli geniş ne denli kucaklayıcı olduğu anlaşılır. Kâinata hiçbir şey yabancı değil onun. Özgür, çünkü özü gür bir kültürün köklerinden alıyor can suyunu. Diriliş arayışının engellerini açacak ruh genişliğiyle ilerlemektedir *meydana*...

Şiirinin can suyu, pırl pırl zekâsı, duru Türkçesidir. Yeni ufukların ardına düşmüş, arayışına kendini adanmış bir erendir, o. Bir bütün. Her şeyiyle. Şiiri hayatında, hayatı şiirinde, kavgası, umudu, ibadeti, imanı hayatında, hayatı şiirinde. Batılıların *l’homme integral* dediği bütün insan. Kemale seyreden bir yolcu. *L’homme intérieur*, iç insan...

Şunu söyledi bize: Şiirsiz medeniyet olmaz. Şiirini yitirmiş bir toplum kokuşur. Dirilişini aramayan bir kültür yok olur.

Ahmet İnam, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Özel Sayı)*, Sayı: 744, Aralık 2013.

“Kav” [şiiri] anlam katmanlarıyla, zengin mana gözenekleriyle, muhtelif tefsirlere müsait özgün imgeleriyle, kısım kısım yükselen lirik sesiyle, iç örgüsünü kuran öyküsüyle, çeşitli uygarlıklara ve kültürlerle göndermeleriyle, dokunaklı ve hüznü atmosferiyle güzel bir aşk şiiridir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında, tabiattan soğutulup bir bakıma kentte yaşamaya mecbur

edilen insanın özlemlerini ve zihinsel işleyişini de pek güzel bir şekilde gözler önüne sermektedir.

Turan Karataş, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Sezai Karakoç'un *Hızır ile Kırk Saat*'inde metinler, ruhun seyir mekanlarıdır. Metinliği manevi ölçüt olarak benimsenen idrak hızına bağlıdır. Okur farklı okursa, bu hızı Hızır olarak ya da Hızır'ı hız olarak görebilir. Çünkü, sıradışı yoldaşlık bağlamında metnin 'hızır'ı okurdu. Ancak kimi zaman bu yoldaş, yazarın bizzat kendisi olur. Hatta öyle ki, metinsel hıza bağlı olarak yazarla okur, okurla görür de yer değiştirir. Metninde şair, âdeta böyle bir 'hız(r)'la, insan fitratına uygun bir dille, mizacına 'gül'ün karıştığı bir lisanla konuşur. Öz enerjisini iman ve ihya hareketinden almaktadır. Yazıtlarında 'hızır'ın hâli görünür. Rüzgâr nerden gelirse gelsin, çevirdiği yaprakları okunaklıdır..

Hasan Akay, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Hızır ile Kırk Saat modern şiirin geldiği yer ve İslami şuur açısından oldukça önemli bir arayış döneminde yayımlanır. Bu dönem dünya üzerindeki Müslümanlar için yeni bir varoluş sınavının verildiği dönemdir. 1967'de Üçüncü Arap-İsrail Savaşı, Müslümanları (Müslüman olarak bilinenleri) birbirinden ayıracak ve Müslümanların birbirine düşman olmasına yol açacaktır. Bu, İslam düşmanlarının Orta-Doğu sahnesinde hâlâ izlenme rekoru kıran, hemen her gün yeni bölümlerini sahneye koydukları oyunun başka bir aşamasıydı. Türkiye, bu oyunda tavrını Müslümanlardan yana değil, Yahudi ve Hristiyanlardan yana koyarak, İslam düşmanlarının kafasındaki soru işaretlerini silmeye çalışmaktaydı. İstiklal Harbi'ni kazanmış, İslami kimliğe sahip konumunu muhafaza eden Türkiye, İslam düşmanlarının kafasına "acaba?" sorusunun hiç takılmaması için gayret gösteren bir yolda ilerlemeyi seçmişti. Zaten bir iki sene sonra siyasal İslamın sahneye çıkışıyla dönemin koşulları büsbütün belirlenmiş olacaktır. *Hızır ile Kırk Saat*'e işte böylesine önemli bir dönemde yayınlanmış, ufuk açıcı bir belgesel film gibi bakılabilir..

Çağın tanıklığıdır Hızır ile geçirdiğimiz kırk saat. Hızır'ın tanıklığına ihtiyacımız vardır, çünkü yaşanan saçmalıkların içinden çıkmak, bize verilen

kelimelerle yeniden cümle kurabilmek, beraatimizi kazanmak için bir tanığa ihtiyacımız vardır. Kırk saat; ancak bu kırk saat periyodik olarak peş peşe geçen kırk saatten oluşmaz... *Hızır ile Kırk Saat*, Türkiye'de yerleştirilmeye çalışılan din algısının kesinlikle karşısında duran, hiçbir projeye, cemaate, kurum ve kuruluşa mensup olmayan tefrit aşamasındaki bir mümin-şairin kaleminden çıkmıştır. Bu gerçeği hep göz önünde tutmalı, kitap olarak yayımlandığı tarihin 1967 olduğunu da unutmamalıyız... Bugünkü siyasal İslam serüveninde olup bitenleri anlayabilmek için yeniden 'Hızır ile Kırk Saat'lik bir belgesel yolculuğa ihtiyacımız var.

Ömer Aksay, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

"Kutsal At" [şiiri] "acıklı ve bir o kadar dadestansı" Cezayir direnişinin Türk şiirine bir yansımasıdır. Sezai Karakoç, Anadolu dışında emperyalizme karşı yürütülen bağımsızlık savaşlarını yücelten, bu konuda ilk defa sesini yükselten şairlerden biridir.. "Kutsal At", yenile yenile büyüyen bir zaferin yakıcı özeti. Atlarıyla birlikte gömülüp atlarıyla birlikte dirilen bir ulusun şarkısıdır. Savaşın yarattığı trajedinin hatırlatıcısı ve şanlı bir mücadelenin sembolüdür. Müslüman bir şairin, emperyalizme tepkisini görürüz şiirde. Aslında Sezai Karakoç, emperyalizme karşı en büyük şarkısını 1953'te dile getirmiştir: "Ötesini Söylemeyeceğim". Bu şiir Tunus'un yürüttüğü bağımsızlık savaşını bayraklaştıran son derece önemli bir şiirdir. "Kan İçinde Güneş" (1957) şiirinde de aynı kararlılığa tanık oluruz. Kendi kaderini belirleme ve özgürlüğüne sahip çıkma yürekliliğini gösteren Polonya'yı selamlamaktan, esenlemekten geri durmaz şair.

Şiirin belirgin kıldığı duygulardan biri de sahiplenme duygusudur. İnsanlığı, kardeşliği, yurt toprağını, özgürlüğü sahiplenme... "Bizim" zamirinin bu kadar sıcaklık yarattığı, bu kadar içten kullanıldığı başka bir dize gelmiyor aklımıza:

Gelir bizim çocuklar
İnsan olduğu yerden atların
Atların rengi geçer
Sarı ayakkabılarına

Hıdır Toraman, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Bu şiiri [*Anmeler ve Çocuklar*] ilk okuduğum zaman, gözümde briket duvarlı bir bahçe canlanmıştı: Bulutlu bir hava, diz boyu kahverengi otlar, şöyle arkada tek başına, saçları iki numaraya vurulmuş kendi kara, gözleri kara bir oğlan. Oğlanın elinde bir “çubuk” (sanki is veya kömüre bulanmış da çubuk bu yüzden “siyah”), bir köşeye çömelmiş, bu çubukla toprağa bir şeyler çiziyor. Kimse ağzını silmemiş, “küçük bir leke” var “ağzında”.

Ve bir kadın, bir “anne”; bahçede, yüzü belirsiz. Aynı renkler, aynı bulutlu hava hissi. Anne, bahçeye çamaşır asmaya çıkmış gibi, “elinde bir ip”, ipi bağlaması gerekiyor ama “nereye bağlayacağını bilmiyor”.

İki görüntü, çocuk ve anne, ayrıymış gibi görünmesine rağmen bana aynı bahçedelermiş gibi gelmişti. Bahçeden çıkma isteği; tıkanmışlık, kısıtlanmışlık duygusu. Ne küçük, ne kara, ne kötü bir bahçe, boğuyor. Annesi ölmüş bir çocuk, çocuğu ölmüş bir anne aslında aynı bahçedeler. İnsanın içinden “Bir-birinizi görün! Çıkın o bahçeden!” diye bağırarak geliyor.

Kısacık bir şiir, nasıl bu kadar güçlü olabiliyor? Bu kelimeler, insanın canında ne yapıyor? Neye dokunuyor? Nasıl dokunuyor?..

Fatma Şengil Süzer, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 744, Aralık 2013.

Şiiri [*Çocukluğumuz*] bu denli ilgi çekici, etkileyici kılan temel özellik kanımca şu: İçimizi, göğsümüzü genişleten, bizi hemencecik sarmalayan bir sevinç ve mutluluk verici hatırlamalar ile hüznü bir şimdinin, geri gelmesi pek mümkün olmayan günlerin, güzelliklerin iç içeliği. Bunları yani geçmiş ile şimdini, eski ile yeniyi, olup biten ile yeniden olması isteneni bu kadar us-taca ve aynı zamanda son derece yalın ve yer yer naif bir anlatımla bir araya getiren, aynı potada eriten çok az şiir var. Çok farklı bileşenleri yetkinlikle bir araya getiren ilginç bir sinerjisi var bu şiirin...

Ali Emre, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), (Ankara), Sayı: 744, Aralık 2013.

Diriliş umudunu diri tutan çocuk, çeşitli nedenlerle uzun zamandır küller içinde kalmış, kendisini ortaya çıkaramamıştır. Sezai Karakoç onun bir gün yeniden ortaya çıkacağına, bize geri döneceğine kuvvetli bir şekilde inanmakta; şiirlerinde anlattığı kıssalar, kullandığı metaforlarla onun üzerini örten külleri eşleyerek alttaki masum ve zengin duyarlılığı çocuğu yeniden *eve*

davet etmektedir. O nedenle, *Hızır’la Kırk Saat* başta olmak üzere, onun bütün metinlerini bu üstün *ideal’in* davetiyeleri, çocuğu ve çocukluğu ise bu davetin en önemli muhatabı olarak okumak gerekir...

Ahmet Cüneyt İssı, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 744, Aralık 2013.

Alınyazısı Saati bence bir kader risalesidir. Bu kader İslam coğrafyasının ve İslam milletinin kaderidir. Birinci Dünya Savaşı’nda galip devletlerin yazdığı kader, esir düşmüş İslam şehirleri bağlamında, şairin kaderini milletinin kaderiyle özdeşlemiştir. Bu yönüyle *Alınyazısı Saati* ne kadar şiir kitabıysa bir o kadar düşünce kitabıdır...

Karakoç şiirinde kültür ve medeniyet unsurunun yaşadığımız hayatın bir enstrümanına dönüştürüldüğünü, modern Türk şiirinde ilk defa bu hususun modern hayatın içinde yaşantılandırıldığını, bu ilgiyi, bu bağı kurabilen tek şairin Sezai Karakoç olduğu söyleyeceğim. Sezai Karakoç kadar entelektüel bilgiyi, tarihi, kültürü, medeniyeti etinden, tırnağından, kanından bir parçaya dönüştüren ikinci bir şair çıkmamıştır...

Osman Özbahçe, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 744, Aralık 2013.

Sezai Karakoç’un Türk şiirindeki varlığını hadi -bize göre diyelim- en uygun anlatan tabir “Hızır hakkı” olmalı... Türk şiir yolculuğunda geçmişi ve geleceği hayatın yaşanan anıyla bütünleştiren, bunu bir çeşmenin akışı gibi bir doğallıkla, bir annenin anneliği gibi fitri şiirine yansıtan bir şair Karakoç. Ne kadar zihin ve idrak bölünmesine maruz kalırsak kalalım, ne kadar yoksulluşarsa yoksulluşsun çıkınımız, ne kadar mahzunlaşarsa mahzunlaşsın çeşmelerimiz, tek şiiriyle bile, o bölünmeyi ortadan kaldıracak, o yoksulluğu yeşertip bahçelendirecek, o çeşmelerin mahzunluğunu suların parlaklığıyla giderecek bir bütünlük, bir yeşertme ve yaşatma bilgisi taşıyor şairin şiirleri...

Mehmet Aycı, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 744, Aralık 2013.

Kendisini yaşadığı çağdan sorumlu kabul eden her sanat-edebiyat adamının yapması gerekeni Sezai Karakoç tam da hakkını vererek yapmıştır. Karakoç, şiiri bu sorumluluk bilinciyle yazmış ve ciltlerce yazılarak söylenmesi zor olan kelimeleri, cümleleri dilin ve şiirin imkanlarını kullanarak dokuz şiir

kitabına sığdırmıştır. Karakoç, dokuz şiir kitabında söylediğini elliden fazla deneme, düşünce, hikâye kitabıyla açıklamıştır. Şiir dışında kalan diğer tüm kitapları bir bakıma bu şiirlerin açıklamasıdır...

Âtîf Bedir, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

[*Ötesini Söylemeyeceğim* şiirinde] Meleklerin her birinin bir damla atmasıyla yağın yağmurun dünyası aynı zamanda koskocaman bir menkıbe dünyasıdır da. Bu dünyada “güneşlerin kalbine taht kurmuş melekler” ile “sohbet halkası” oluşturulur, “habbeden kubbe, kubbeden habbe yolculuk” yapılır. Ve bu hâller birer “esâtîr-ül evvelin” olarak görülmediği için insanların algısına etki eder. Dünyayı yorumlamasına etki eder. Bay Yabancı ve onun temsil ettiği değerler böyle bir algıya da yabancı oldukları için “*Onun için gidin ve şapkalarınızı da beraber götürün*” denilen bir istenmeyenler topluluğudur.

Ali Sali, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Gönül dağında peygamber, melek ve inzal. Sevgi ve alakdan başladık; işte budur yemin. “İnsandan insana şükür ki fark var”. Edep mektebinde Şeyh Galip’sin. Pingpong oynayan mesnevisin. Sen oğlumuzu batıdan geri aldın. Kara büyü bozan Sezai; Hızır’la Kırk Saat... Hicretten sonra 1435... Selam olsun matematiğine ey Diriliş.

Esver Ölüç, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Karakoç’un kavgası insanı öldürmek değil diriltmek *üzerindedir*... Bundan dolayı onun dili şiddet, kin, ötekileştirme barındırmaz, edebî olarak da düşünsel olarak da dirilişi terennüm eder.

Mustafa Balcı, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Burada [*Kara Yılan* şiirinde] kendisini “güneyli çocuk” olarak nitelendiren ve hikâyeyi “birinci şahıs” (*ben*) olarak anlatan biri vardır. Bu kişi aynı zamanda hikâyesini kendisi anlatmaktadır. Burada “hikâyesini kendisi anlatmak” yahut “hikâyesini başkasına anlattırmak” kavramlarına da dikkat çekmek istiyorum. Şiirde “güneyli çocuk” kendi hikâyesini *bizzat kendisi* anlatmaktadır. Karakoç burada şunu ima etmek ister gibidir: Yüzyıllar boyunca Doğunun (Müslümanların)

hikâyesini hep başkaları (oryantalizm) anlattı. Ancak bizim hikâyemizi başkaları hep yanlış ya da eksik anlattılar. Çözüm, kendi hikâyemizi kendimizin anlatmasıdır. Güneyli çocuk işte bunu yapıyor; yani kendi hikâyesini kendisi anlatıyor. Güneyli çocuk, söz konusu hikâyeyi kuzeyli ya da diğer medeniyetlerin mensubu olanlara anlatıyor... Güneyli çocuk hikâyesini işte kara yılanla anlatıyor. Sadece hikâyeyi anlatmakla kalmıyor; ona bazı tekliflerde de bulunuyor. Hatta güneyli çocuk, kara yılan ile kendi arasındaki temel farklara da değiniyor. Henüz sonucu belli olmayan bu hikâye, âdeta bu şekilde sürüp gidiyor. Yani, güneyli çocukla kara yılan arasındaki hikâyede henüz “final” kısmına gelinmemiştir. Hikâye bu aşamada sadece “güneyli çocuk”un sözleriyle devam ediyor. Şiirde kara yılan hiç konuşmaz, hep güneyli çocuk konuşur. Bu, bir eşitsizlik gibi görünür ama Sezai Karakoç sanki şunu ima eder: Yıllar yılı hep kara yılanlar konuştu. Şimdi konuşma sırası “güneyli çocuk”ta...

Sezai Karakoç, bu iki taraf arasındaki münasebeti, “çatışma” ve “savaş” gibi şiddet içeren kavramlarla değil de “sözün kudreti” yani “ben”le “sen”in konuşması bağlamında ele alır. Böylece “söz”e (kelama) itibarı bir kere daha iade edilmiş olur. Dolayısıyla Karakoç, burada da “sen-ben” diyalektiğinden hareketle, ait olduğu medeniyetin temel argümanı olan “hak-batıl” münasebetini yeni bir anlam ve yeni bir imgeyle güncellemiş olur.

Şaban Sağlık, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

... Ne söylediğini bilen, ağırbaşlı ve kendine inanan bir samimiyettir *Sesler*’deki. Alttan alta, çağlaya köpüre akan büyük dünya görüşüne ilişkin düşünce besler bu şiirin samimiyetini. Haklılığına toz kondurmaz, mağrurdur, kederlerinden bir soyluluk damıtır âdeta.

Taner Özmen, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

“Matematik metafiziktir, metafizik matematik değil
Döl metafiziği çağı sona erdi, son buldu insan artışının teoziği”
der, Sezai Karakoç, *Ayinler* adlı şiir kitabının 1. ayınında (s. 8). Bence, bu şiirsel tanım, şimdiye kadar matematik için getirilen tanımların en güzeli. Matematik de şiir gibi yüzlerce tanımı yapılagelmiştir şimdiye kadar...

İbrahim Eryigit, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı),
Sayı: 744, Aralık 2013.

Sezai Karakoç şiirinin Türk şiiri içinde kendine özgü bir konum ve bir mecra oluşturmasının denklemini metafizik ve soyutlama kavramlarında bulmak mümkündür. Elbet söz konusu metafiziğin, yani İslam düşünce ve uygarlığının kavramları, ilkeleri, oluşumu, tezahürleri, tarihi, geleneği, insan yapısı ve toplum dokusu, değerler sistemi ve mahremiyet duyarlığı vb. sırf bilgi düzeyinde değil, öncelikle içselleştirip özümleden soyutlama işleminin estetik bakımdan anlamına varılamaz. Bu tarzda donanmamış bir ruh ve zihne Karakoç şiirinin iç dünyasını açmayacağı açıktır. Daha doğrusu öncelikle din olgusunu, buna bağlı olarak İslam'ın dinî özünü, sonra İslam'ın bu özünün uygarlık somutlaşmasını içselleştirememiş bir ruh ve zihin Karakoç'un şiirine nüfuz etmede hep zorlanacak, ondan sığ duygulanımlar edinmekle yetinmek zorunda kalacak, bazen de bir türlü ünsiyet peyda edemeyecektir. Bunun nedeni Karakoç'un şiirinin "sırça köşke çekilmiş" bir şiir niteliğinde olduğundan değil, okuyanın dini içselleştirememesinden, bir takım önyargılarını– ki çoğunlukla kemikleşmiş önyargılardır bu. Sanıyorum bizzat "Diriliş" kavramı bile bir takım Müslümanlarda, Müslüman bilgin ve aydınlarla bile, kemikleşmiş önyargılar penceresinden görüle gelmiştir– aşamamalarından ortalama her Müslüman'ın bilmek durumunda olduğu bir kısım bilgileri (ilmihal) elde etmekle, kendiliğinden, herhangi bir zihni ve ruhî çaba göstermeden dinin özünü kavrayacağı yanılmasından vb. kaynaklanıyor olabilir...

Hızır ile Kırk Saat bir açıdan sanatçının, ben, benlik, insan, toplum, doğa, evren, tarih, zaman ve mekan vb. menzillerinde çetin sınavlarla geçişini ve teslim oluşunun serüveni olarak da okunabilir:

"Bu çok sağlam surlu şchirden de geçtim
Beni yalnız yarasalar tanıdı."

Kuşkusuz "teslim olma", bir arayışı, bir çileyi, sıkıntılar ve bunalımlar geçirmeyi önceler. Araştırmayla "uluların öğretmediğini" zamandan, "kuruyan hurma dalından", "damıtılmış petrolden", "yavrusunu arayan bir deveden", "yıkılmış taş kemerlerden", "harap handan köprülerden", yani yeryüzünde olup bitenden öğrenen sanatçı, bunları "yarılmış aydedeye", "delikanlı ateşlere", "fundalara..."¹² öğretme ustalığına da erecektir. Ersin ki "Taha'nın Kitabı"nda "insan sağanağı: insanda insanlığın yeşerip solması ve yeniden dirilişi" destanının yazım konusu olabilsin!

İsmail Killoğlu, *Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç Sempozyumu*,
Kahramanmaraş Belediyesi Yayını, Şubat 2014.

¹² Hızır ile Kırk Saat'ten.

Sezai Karakoç, kendine has dili ve kuşatıcı yaklaşımı ile İslâm ekonomisinin temel prensiplerini belirtirken, insan tabiatını görmezden gelen komünizmle, insan tabiatına kontrol ve sınır koymayan kapitalizme karşılık getirdiği eleştirisiyle, insanın köklü içgüdülerine bir ölçü içinde alan açan İslâm ekonomisi anlayışının özgünlüğünü göstermeye çalışmıştır.

Ömer Akyıldız, *Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç Sempozyumu*, Kahramanmaraş Belediyesi Yayını, Şubat 2014.

Dava adamlarını hayatı adanmış bir hayattır. Onları hayatı davaları; davaları ise hayatlarıdır. Eğer dava adamının davası milletin yaşadığı kriz ve o krizin çözümü ise, millet onun şahsında kendisini bulur ve o, milletin şahs-i manevi olur. Onları hayatları bütün olarak çocukluktan itibaren incelenirse sanki başından itibaren kaderin onları misyonları için hazırladığını fark ederiz. Kişisel hayat planında olduğu gibi, eserleri bakımından da böylesi bir bütünlük ve tamamlayıcılık söz konusudur. Sanki büyük kitapları ilk kitaptan itibaren en başta tasarlanmıştır ve o tasarımın gerçekleşmesi bir ömür boyunca devam etmiştir. Sezai Karakoç, şiiriyle, düşüncesiyle, ortaya koyduğu Diriliş Akımı ve siyasi eylemi ile çektiği çilelerle, feragat ve fedakârlık ile yaşamış ve kendisini medeniyetimizin dirilişine adanmıştır. Medeniyetimizin krizini analiz etmiş, Diriliş düşünce sistemini ortaya koymuş ve medeniyet eksen olarak bir çıkış yolu önermiştir.

Durmuş Günay, *Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyum Bildirileri* (2012, Diyarbakır) Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1. Baskı 2014.

Karakoç [*Edebiyat Yazıları*] yazılarında programlı bir düşünce adamı portresi çıkartır. Edebiyat ve kültür sahasına dair hatalarımızı, ihmallerimizi, kusurlarımızı sayıp dökmekten çekinmez. Toplumun, insanımızın, gazetelelimizin, iletişim kanallarımızın nasıl değiştiğinin ve yozlaşma içine girdiğinin farkındadır. Eski ile bugünü, dış dünya ile yurdu kıyaslar. Teşhisi koyduktan sonra da reçete yazmaya yönelir. Aile içinde, televizyonda, kültürel etkinliklerde sanatın ve sanatkarların gündemde tutulması gerektiğini anlatır. Bunu "bir görev ve yaşama şartı" olarak telakki eder. Öne sürdüklerinden çıkartılacak bir başka netice de hayatın manevi kalitesi arttıkça, sanatın da kalitesinin ve maneviyatının artacağıdır. Bu çok önemlidir. Onun için sanat, hayatın anlamlandırılmasıdır. Böyle bir uğraş ise donanımlı olmayı gerektirir. Karakoç'un eserlerinde zikrettiği isimler, kitaplar, teoriler, meseller söz edilen

donanımın onda artık şahsi tecrübeye mal olduğunu gösterdiği gibi amatör okuyucu için de stratejik bir okuma listesine hatta sanata hevesli insanı yetiştirmek için iyi düşünülmüş bir programa dönüşür. Karakoç'un "Edebiyat Yazıları"nda Doğu'dan ve Batı'dan yer alan sanatkar ve eser repertuarı öylesine geniş ki okuyucu bunlar üstüne harcanan okuma ve düşünme saatlerinin uzunluğunu ister istemez düşünür. En önemlisi de okunanların hazmedilmesi meselesidir..

Yazarın en çetrefil bahislerde bile bir çırpıda söylediği formül cümleler, getirdiği izahlar ve ifadelerdeki estetik taraf ilgi çekicidir. Sezai Karakoç'un üsluptaki ustalığı, kurduğu cümlelere zekâ pırlıtlısını bırakabilmesinde ve vezizliğindedir..

Murat Turna, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt/Sayı: XLIX (49), 2014.

Her şairin bir "bilge" tarafının olduğu kabul etmemiz gerekir. Büyük şairlerin hepsinde vardır bu bilgelik. Bizim tarihimiz "âlim-şair"lerle, "sufi-şair"lerle doludur. Sezai Karakoç bir "âlim-şair"dir mesela.

Mustafa Aydoğan, (Röportaj), *Star Gazetesi*, 25 Şubat 2014.

Sezai Bey iki parti kurmasına rağmen bana göre politikacı değildir. Fakat Türk şiirinin iki büyük politik şairinden biridir. Diğeri Nazım Hikmet'tir. Nazım Hikmet'in karşıt muadili hep Necip Fazıl gibi görülür, fakat bana kalırsa, 19 yaşlarında Diriliş düşüncesinden söz eden, inancını şiirinde temellendiren Karakoç'tur. Nazım Hikmet komünist ütopyanın, Karakoç ise inancın ütopyasının şairidir.

Haydar Ergülen, *Yeni Şafak Gazetesi*, 25 Mart 2014.

Karakoç, insanı ele aldığı diğer bütün meselelerde olduğu gibi "varlık" meselesinde de sadece tespit kalmamış, modern toplumun bir parçası olarak programlanan, geleneksel bütün bağlardan koparılan insana bu yaklaşım biçimini değiştirmek ve onu yeniden yaratılış gayesine uygun bir seviyeye yükseltmek için çareler aramıştır. Bu yönüyle onun şiirleri ve yazıları, madde-nin el üstünde tutulup madde-ötesinin yok sayıldığı devrinde âdeta metafiziğe yakılmış ağıt gibidir..

Orhan Sarıkaya, *İkinci Yeni'nin Boy Ayması*, Hece Yayınları, 1. Baskı, Nisan 2014.

... 1960'larda yer yer sürrealizme yaslanan bir duyarlılıkla iç içe geçmiş 2. Yeni akımının da en önemli şairlerinden birisi kabul edilen Sezai Karakoç, çizgisinde hiçbir kırıklık yaratmadan, mistik bir duyarlılığa dayanan şiirini 1980'lerde de yazmayı ve belli bir çevrede etkili olmayı sürdürdü...

Hasan Bülent Kahraman, *Türkiye'de Yazımsal Bilincin Oluşumu, Türkiye'de Modern Kültürün Oluşumu - 2*, Kapı Yayınları, 1. Baskı, Temmuz 2014.

Sezai Karakoç, bu toplumun bir çocuğu değildir. O, toplumun dalgınlığından istifade etmiştir, böylece Sezai Karakoç olmuştur. Toplum eğer onu fark etseydi, bir şekilde önüne geçecekti bunun; hiç olmazsa 'boş ver, sen mi kurtaracaksın dünyayı, madalya mı takacaklar sanki' gibi toplumsal ve bir o kadar da aptalca şeylerden bahsedeceklerdi. Bilmiyorum, yazılmış biyografilerde böyle bir ayrıntı yoksa da, böyle bir hadisenin olmadığından emin olmayız. Ama maalesef durum bu; toplumun Sezai Karakoç yetiştirme mekanizması yok! Toplum Sezai Karakoç veya mütefekkir yetiştirmek üzere kurulu olmadığı gibi, avukat veya reklamcı yetiştirdiği kadar bile bunlara tahammül edemez. Sadece bir Sezai Karakoç olması ve onun bile bazı kesimlerce çekilemiyor olması, bunun en büyük delilidir.

Sezai Karakoç bu toplumun değilse bile İslam Medeniyetinin çocuğudur. Onu bağrına basan da yine bu medeniyetin kalanlarıdır! İslam Medeniyetinin canlıdan daha canlı olan 'Hamuşan'ı onu Sezai Karakoç yapmıştır. Nitekim İslam Medeniyeti, Sezai Karakoç, mütefekkir, âlim, adam... yetiştirmek üzerine kurulmuştur.

Eşref Berrak, *Keşke İki Aylık Düşünce ve Edebiyat Dergisi Sezai Karakoç Dosyası*, Sayı: 6, Temmuz-Ağustos 2014.

Şair Kapalı Çarşı başlığını manidar bir biçimde tercih etmiştir. Kapalı Çarşı'nın en önemli özelliği içinde dövizin, altının ve paranın sirküle olmasıdır. İçine kapanan bu çarşı, kapalı olduğu nispette insanların nefesine yani dünyalık haline açıktır. Dolayısıyla içimize açık bir çarşıdır o. Modernitenin paletleri altında bir baston gibi bükülen geleneğin ruhu çoktan hicret edivermiştir oralardan. Gelenek adına sadece mimari yapı kalmıştır... *Kapalı Çarşı* şiirinden "Kapalı Çarşı" tamlamasını çıkarıp yerine AVM kelimesini koyduğunuzda bu şiirin bize anlatmak istediği mesaj daha anlaşılır bir hal alacak.

Serhat Yusuf Koşal, *Keşke İki Aylık Düşünce ve Edebiyat Dergisi*, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 6, Temmuz-Ağustos 2014.

Sezai Karakoç'u daima çok sevdim ancak onun şiirine öz kazandıran kodları bilmediğimiz için, şiirine olan sevgimiz çoğu zaman onun Batılı şairlerin şiirine fark atan yetkinliğine duyduğumuz hayranlıktan, romantizmden öteye gidemedi. Örneğin, *Monna Rosa*'yı bir çırpıda ezberlerken, *Hızlıyla Kırk Saat*'i hecelemeyi yıllar yılı aşamadık.

Ömer Lekesiz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 6 Temmuz 2014.

[*Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine* şiirini] İlk okuduğumda 13 yaşındaydım. Henüz soyutlama yapamıyor olmanın verdiği çaresizliğin keskinliğiyle şöyle demiştim: "Demek ki Allah İstanbul'da yaşıyor."

Belki bu nedenle, benim için bu şiir, kendisine doğru doğulan, kendisine doğru ölünen, içinde hep ama hep daha fazlasının arandığı, tapılanın arandığı, sevilenin övüldüğü bir şehrin, giderek bir ülkenin şiiri oldu.

Seza Karakoç ve onun "medeniyet" vurgusu, hayatıma sonradan dahil oldu. Derken sıra, bir ülkeyi inşa etmek için yol, su, elektrik sistem kurmanın yeterli olmadığını, kültür ve medeniyet değerlerinin üzerinde yükselmeyen yapıların insansız kalacağını, insansızlığın imansızlık olduğunu, iman etmenin aynı zamanda miras bırakmak olduğunu, eşyanın ona olan bakışımıza bile şahitlik edeceğini, bakımımızın fabrikadan komşuluğa, mimariden aşka, kubbeden tohuma, kanayan bir çocuk dizinden gelin başına, kedilerden ve güvercinlerden sorumlu olmaya kadar her şeye ve her köşeye sineceğini, o yüzden en güzelin bakmamız gerektiğini, en güzelinden dokunmamız lüzum ettiğini, var olmanın kul olmanın getirdiği borçluluk duygusunu, bu duyguyu taşıyan müminlere hayatı dar edeceklerini, çok kıskanacaklarını, iştahlarını bize aşılacaklarını ve o iştahla uzlaşmanın değersizliğini, maalesef yitirdiğimizi, azaldığımızı, açıkta bırakılmış bir süt gibi çabuk bozulduğumuzu, Allah'ın planı olmasa bir hiç olduğumuzu, Allah'ın planını ise olaylara, nesnelere ve insanlara Allah'ın baktığı gibi bakmayı bilirsek çağırabileceğimiz, çağırarak için O'nun müziğini bilmek gerektiğini, doğru notalara basmanın önemini algılamaya geldi. Seza Karakoç şiiri, fısıltıların nutuklardan, davullardan daha uzun mesafeli koşabileceğini gösterir. Diğer yandan bir "Ötesini Söylemeyeceğim" şiiri, yüzlerce sayfalık kolonyalizm, sömürgecilik analizinin anlatamayacağını anlatmış, ötesine geçmiştir. Mülk yalnızca O'nundur ve dünya fanidir lakin, mülk üzerindeki egemenliğin müstekbirler karşısında korunması gereken bir onur olduğunu, o onur olduğu

sürece umudun da olduğunu o şiir bildirmiştir bana. Mühürlemiştir. Irkçı olmadan milli, kurşun atmadan fatih, hiç dokunmadan âşık, İslamcı olmadan Müslim olunur mu? Olunur.

Nihal Bengisu Karaca, *Haber Türk Gazetesi*, 10 Ağustos 2014.

İslâm coğrafyası hem tarihsel derinliğiyle, erdem şehirleri olmak itibarıyla, hem de aktüel olarak yaşadıkları bozgun, yıkım ve işgalle, XX. yüzyıl Türk şiirinde en geniş biçimde Sezai Karakoç'un şiirlerinde yer bulur kendine. Karakoç, Âkif'ten sonra bütün bu coğrafyaya bir medeniyet coğrafyası olarak bakar, bu medeniyetin çöküşünü coğrafya üzerinden verir, bu coğrafyayı tek bir vatan, burada yaşayanları da tek bir millet olarak değerlendirir. Söz konusu coğrafya, bir şiirinde dediği gibi; "Senin şehrin, benim şehrim ve hepimizin şehri"dir. Bağdat hepimizindir, Şam kalbimizin içinde uyuyan şehirdir. Bu coğrafya, "Devrilen her taş benim taşım/Yıkılan her ev benim/Benden yıkılıyor hepsi ben yıkılıyorum/Yıkılan benim" dediği üzere hepimizindir ve yıkılış hepimizin yıkılışdır.

Alâattin Karaca, *Yeni Şafak Kitap Eki*, Sayı: 90, 13 Ağustos 2014.

Karakoç'un ortaya koyduğu medeniyet ve şehir olgusunu anlamadan, sancılı şehirlerimizi içinde bulunduğu sıkıntılardan kurtaramayız. Şehirlerimizin ruhlarını ve anlamlarını kaybettiği bu süreçte Karakoç'un bu konuda yazdıklarına ve söylediklerine kulak kesilmeliyiz. Yoksa biz de anlamlarını ve metafiziğini kaybeden şehirler gibi ölü ve gömüt şehirlere dönüşürüz.

Mehmet Kurtoglu, *Şehir ve Kültür Aylık Kültür, Edebiyat, Dil, Sanat ve Tanıtım Dergisi*, Sayı: 4, Kasım 2014.

Sezai Karakoç'un Mona Roza[sında] o gerçekten muhteşem şiirde 'yağmur', bir teferruatır. O şiir, büyümlü estetiğini, bir mozayik gibi işlemiş teferruatın müstesna uyumundan alır: 'Ulur aya karşı kirli çakallar / Ürkek ürkek bakar tavşanlar dağa / Mona Roza bugün bende bir hâl var / Yağmur iğri iğri düşer toprağa.' Şiirde yağmurun toprağa 'iğri iğri' düşmesi, 'bugün bende bir hâl var' dizesindeki 'hâl'in nasıl bir 'hâl' olduğunu da imâ eder. O şiirdeki bütün teferruatın epik bir işlevi vardır.

Bir de soru şu: Kimi şairlerde yağmurun 'ince ince', kimilerinde 'çisil çisil' yağıyor olmasının, tıpkı Karakoç'ta olduğu gibi 'iğri iğri' bir işlevi var mıdır?

Hilmi Yavuz, *Zaman Gazetesi*, 4 Mart 2015.

– Sezai Karakoç’un şiirlerini Bosna’ya çevirme projeniz vardı.

– Evet! Sezai Karakoç... İsmi anınca bile mutlu oluyorum. O benim kardeşimdir, ağabeyimdir, öğretmenimdir. Her geçen gün şiirleri daha derinden etkiliyor beni. Bazı şiirlerini çevirdim ama asıl bir antoloji projemiz var, inşallah onu da kısa zamanda bitireceğiz. Ve bitince kendisinin Bosna’ya gelmesini çok isteriz, davet edeceğiz. Umuyorum ricamızı kabul edecektir.

– Üstad Sezai Karakoç’u ziyaret ettiğinizde size kitabını imzaladığını duymuştuk, bu doğru mu yoksa şehir efsanesi mi? Bilmiyorsunuz sanırım, Üstad neredeyse yarım asırdır asla kitap imzalamıyor.

– (Gülüyor) Evet, imzaladı. Ben de kendisine Srebrenitza Cehennemi kitabını imzalayıp takdim ettim, birlikte fotoğraf da çektirdik. Kiblesi Kâbe olan, büyük bir Müslüman, büyük bir şair o.

Cemalettin Latiç (Röportajı) [Röportajı yapan: Yusuf Genç] *Yeni Şafak Gazetesi Pazar Eki*, 8 Mart 2015.

Sezai Karakoç, Batı’dan bahsettiği düşünce ürünü [yazılarına göre] maddi parıltıyla etrafını çeviren Batı, metafizik boşalma nedeniyle temelde çökmüştür. İnsanlığa verecek (tinsel/manevi) hiçbir şeyi kalmamıştır. Bu noktada yegâne umut İslamda ve Müslümanlardadır. Onlar eğer “Masal”da özellikle vurgulanan Batı’nın değiştirici/dönüştürücü cazibesine karşı koyabilirlerse insanlık ve dünya kurtulacaktır. “Masal”daki yedinci oğul, bu noktada örnek alınması gereken bir tutumu sergiler. İlk altı oğulun macerasını dikkate alıp Doğulunun Batı(lı) ile ilişkisi üzerine düşündüğümüzde, “Masal” gerçeğin ta kendisidir. Yedinci oğul ise bir bakıma şairin, Müslümanlarca realize edilmesini beklediği idealdir.

Ertan Engin, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi* (Ankara), Sayı: 760, Nisan 2015.

Sezai Karakoç, *Hızır ile Kırk Saat* adlı eserinde klasik ve halk edebiyatları ile inanışlarında görülen Hızır inancını ve modern zamanlarda artık yazılmayan mevlit geleneğini adeta yeniden ihya ediyor... Karakoç’un *Mevlid*’i yeniden kurarken yaptığı yeniliklerden biri, klasik metinlerde rastlanmayan olayları Hz. Muhammed’in doğumuyla ilişkilendirerek onlara şiirinde yer vermektedir... Karakoç şiirinde mevlidi yeniden yorumlarken sadece klasik bir İslami sanat türü olan mevlitten beslenmiyor. Hz. Muhammed’in hayatını anlatan siyer kitapları Kur’an, Tevrat ve İncil, hadis ve modern zamanların bilgi birikiminden

de faydalanıyor, bu metinlerden seçtiği malumatı yeni bir yazıya tabi tutarak yeniden kuruyor, ama hiçbir şekilde özden uzaklaşmamaya çalışıyor.

İsa Uğurlu, *Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi*, Sayı: 305, Temmuz 2015.

Sezai Karakoç’un eserlerini okuduğumuzda eserler, bizi başka bir boyuta ulaştırır. Sezai Karakoç, kalbiyle düşünüyor. Bizi de kalbimizle düşünmeye yönlendirir. Bizi vahiy geleneğinin içine çeker. Sezai Karakoç’u Türkiye’nin diğer şairleriyle karşılaştığımızda çok farklı bir dil kullandığı ortaya çıkıyor. O dilin içine girdiğinizde çıkamazsınız... Karakoç’un çoğu zaman edebiyatçı olarak ele alındı, bir düşünür olarak çok fazla irdelenmedi. Karakoç’un resmi ideolojinin tamamen dışında bir dil kullandı. Adeta peygamberlerle yan yana, kol kola olan bir dil. Güzel ve iyi olanın peşindeydi. Sezai Karakoç, bir diriliş dili oluşturmuştur. Sezai Karakoç’un izini sürmeli, onun diriliş düşüncesine dönmeliyiz.

Mustafa Şahin (Diriliş Dünya Görüşü ve Sezai Karakoç Sempozyumu’ndaki Konuşmasından-Malatya), *Radikal Gazetesi*, 21 Kasım 2015.

Akif’e dil uzatılıyor da “günümüzün Akifleri” çok mu korunaklı durumda? Büyük şairimiz Sezai Karakoç birkaç yıl önce Suriye iç savaşına ilişkin fikirlerini açıkladığında da benzer bir çirkinliğe şahit olduk. Yirmili yaşlarındaki delikanlılar “Hızır ile Kırk Saat”in şairine, “Diriliş Muştusu”nun yazarına hakaret yarışına girdiler. Bunların abileri de çıkıp “durun, siz ne yapıyorsunuz” demediler; belki de demeye cesaret edemediler.

İbrahim Kiras, *Karar Gazetesi*, 26 Nisan 2016.

[Âkif ve Necip Fazıl kuşağından] Bir kuşak sonra durum değişiyor. Sezai Karakoç’un eserlerinde coğrafya, tüm İslâm âlemini kapsayacak şekilde genişliyor (Örnek, “Şehirler” şiiri). Bu şiirlerde coğrafya, Mekke, Medine’den başlayıp İstanbul merkezli olarak diğer İslâm şehir ve ülkelerine dek uzanır. Böylece o, coğrafya/vatan şuuruyla ‘ittihad-ı İslâm’ zincirine eklenir ve Cumhuriyet dönemi Türk şiiri, koptuğu ‘İslâm coğrafyası’na Karakoç’la yeniden açılır...

Alâattin Karaca, *Karar Gazetesi*, 23 Mayıs 2016.

Beni Sezai Bey’e cezbeden benim çileme karşılık vermesiydi. Çünkü onun şiiri hikmetti...

Hikmet “her şeyin ve her olayın aslına nüfuz eden bakış” demektir. Yüzeysel bilgi değildir. Var olarak bilmektir. Bu bakımdan hikmetli şiir de

kendisi baştan başa hikmet olan bir insandan taşan şeydir. Evet, kişi neyle dolarsa onu taşırır. Öfkeyle dolan öfke, aşk ile dolan aşkı taşırır. Hikmetli şiir de hikmet ile dolan insandan taşan şeydir. Bu yüzden bir nasiptir. Bir lütuftur. Hikmet, Yaradan'ın bir ikramıdır. Herkese verilmez. Her şeyi bilen hikmeti bilmeyebilir. Her şeye hâkim olan hikmetin gölgesinden bile behredâr olmayabilir...

Evet, Sezai Bey tam da budur: Her çağ başka bir ses. Doğmamış ve ölmeyen. Şair ve hikmet ehli...

Savaş Ş. Barkçin, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

19. yüzyılın ünlü fikir adamları ekseriya şairdir. Ziya Paşa, Namık Kemal... Fikir yönü çok zayıf olmasına rağmen, Tevfik Fikret de düşünür sayılmıştır bu sebeple. (Sonraları Nazım da) Fakat, Âkif, şair mütefekkirlerin en önde gelenlerinden. Necip Fazıl, düşünceyi şiirleştirmek istediğinde, destanî şiire yöneldiğinde Âkifleşir. (İkna olmayanlara *Sakarya Türküsü*'nü bir daha okumalarını tavsiye edebilirim). Cumhuriyet döneminde nesir de etkili oldu. Ama, Necip Fazıl gibi şair düşünürler yetişti. Şiirin düşünceyi ifade etmesi yolu, o kadim yol devam etti.

Sezai Bey, belki de bu yolun son büyük yolcusu. Şiir ve fikrin son büyük terkibi.

Sezai Bey, şair ve mütefekkir değil, şair-mütefekkir. Çünkü düşünce nesri yanında, çok güçlü bir düşünce şiiri var...

Mehmet Doğan, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016

... Sezai Karakoç, modernizmin çağ dışı bulup reddettiği metafiziğe dayalı söylemini yaşarken diriltmiş bir şairdir. Karakoç'un söylemi başlangıcından bu yana bir yaşama biçimi olarak yazarınca denetlendiği için diridir. Her ne kadar modern durum, şairin otobiyografisi ve yaşama biçimi ile şiiri arasında bir bağ kurmayı reddetse de şiirinin sırtına hakikati yüklemek gibi bir amacı olan şair için bu söz geçerli değildir. Karakoç şiiri bir hakikatin ve yaşanmışlığın şiiridir. Sezai Karakoç, şiiri bir hakikate tevil etmeye onu bir yaşam biçimi olarak var etmeye yönelen bir şairdir. Karakoç'un, şiirin temeli olarak metafiziğe yüklediği görev estetik bir vazifeden önce bir yaşama biçimidir. Metafizik kavramı sanatçının dünyadan kaçışı için bir yol değil, tam

tersine dünyada iyi ve doğru bir yaşam biçimi olarak belirlenen İslam'a ulaşmak için bir vesiledir. Bu yaşam tarzı ekonomik, sosyal, siyasal ve günlük yaşam içindeki pratik yapısı ile şiirde inşa edilir. Nitekim *Balkon* şiiri yaşamın ölüme doğru atılım yapan fiziksel bir fotoğrafını çekerken öte yandan modernizmin getirdiği yaşam biçimine de eleştiri yapar...

Karakoç'un şiirinde dayandığı temel noktaların derinliği ve kültürel kodlarla birbirine bağlanmış oluşu, şiirinin kolayca kendisini ele vermemesini sağlar. Bu durum, onun şiirini postmodernizmin hızlı tüketim çarkına girmesine de mani olur...

Muhammed Hüküm, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Sezai Karakoç için söylenmesi en muhtemel sözler, belki de onun sanatının Mehmet Âkif'te olduğu gibi büyük bir adanmışlık olduğudur. Bu duruş, şiir ve adanmışlık; ona "İnsanın dünyadaki var oluşunun gerçek anlamı nedir?" sorusunu erken yaşta sordurmuş ve cevabını tüm yaşamıyla verdirmiştir...

Özlem Fedai, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Çağdaş birçok şairden farklı olarak hiçbir zaman karamsarlığa kapılmayan Sezai Karakoç, hayatta olduğu gibi sanatında da yaşama sevincine sahiptir. Çocukluk yılları şu anda havasını teneffüs ettiğimiz Diyarbakır ve Ergani çevresinde geçen Karakoç'un şiirinde bu ortam bir "mutlu çağ" ve bir çeşit "kayıp cennet" gibi yer almaktadır. Onun çocuğa ve çocukluğa bu kadar ısrarla eğilmesini, çocuğun bir bakıma geleceğin sembolü olması ve "masumluk" örneği olarak meleklerle eş tutulması gösterilebilir.

Abdullah Uçman, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Diriliş, şahsî değildir. Evrensel bir inancın, ahlâkın, erdemin ve toplumda, bir medeniyetin düsturlarının, zamanın üç hâlini de kuşatacak biçimde ihyasını tasavvur eden bir itikadın adıdır. Dünün, sorumluluklarını omuzlarında taşıyan bütün şahsiyet ve cemiyetleri, şimdinin şuuraltına yerleştirerek, tecrübe edilmiş İslâm medeniyeti kaidelerini yeniden inşa ve ibda etmektir.

Erdoğan Erbay, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Bir değişim düşünürü ve İslam aydını olarak Sezai Karakoç'un toplumsal değişim görüşü, ileri çalışmalar yapmayı gerektirecek denli kavramsal, kuramsal ve tarihsel yoğunluklu yaklaşımlar ihtiva etmektedir. Onun değişim anlayışının temelinde diriliş görüşü olduğu söylenebilir. Onun yaklaşımlarından, çerçevesi ve içeriği belli bir toplumsal değişim görüşü ortaya çıkmaktadır...

Üstad'ın toplumsal değişim yaklaşımında, genel olarak İslam toplumları ve medeniyeti ile Batı medeniyeti, özeldir ise Türkiye temel konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Karakoç, eserlerinde, evrensel İslam ekseninde ele almaya çalıştığı değişim konusunu, özellikle medeniyet odaklı yaklaşımıyla incelemektedir. Bu çerçevede İslam toplumlarının, nasıl bir yıkılış sürecine girdiklerini ayrıntılı bir biçimde ele almakta ve yıkılıştan kurtulmanın, yani iyi veya olumlu yönde, yükseliş doğrultusunda değişimin strateji, ilke ve esasları üzerinde durmaktadır. Ona göre kahramanların, diriliş neslinin öncülüğünde Kur'an'ı esas alarak yükseliş yönünde köklü bir değişimle ancak kuruluş mümkündür...

Ejder Okumuş, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Necip Fazıl, Sezai Karakoç başta olmak üzere pek çok edebiyatçı, yazar İslamî bir bilinçlenmenin öncülüğünü yapmıştır. Karakoç'un *Diriliş* dergisi de tıpkı Necip Fazıl'ın *Büyük Doğu* dergisi gibi "manevi edebî kamu"nun genişletilmesinde, yeniden yapılanmasında önemli bir rol oynar...

70 sonrasında aksiyon merkezli bir din algısının hakim olduğu görülür. Sezai Karakoç'un kültürel inşa biçiminden çok farklı gelişir dinî söylem. Buradaki en önemli unsur da yeni din algısının çevirilerle sürekli beslenmesidir. Zira İslamcılık Türkiye'de geleneksel olarak çizgisini koruyamayıp farklı bir biçimde var olmaya çalışarak ürettiği söylem, öz olarak Osmanlı'dan çok dış çevrelerdeki, – özellikle Mısır, Pakistan, ve daha sonra İran– İslami hareketliliklere ve fikhî uygulamalara, fetvalara bağlı olarak gelişti. Coşkulu ve lirik bir atmosferde gelişen edebiyatın kodları dinî aurayı temsil ediyordu. İslam bütün dünyayı saracak ve her yerde İslam'ın tahakkümü olacaktı, "Allah nurunu tamamlayacaktı" ayetini gerçekleştirecek, Müslümanlar devletlerini kuracaklardı. İyimser bir havanın getirdiği yanılsama[ya] örten İslamî Romantik hareketlerdi. Parti kollarından derneklere, cemaatlara kadar herkes İslam hegemonyasının çerçevesini çizmekteydiler. Çeviriler yoluyla dinin temel

terimleri yeniden anlamlandırılıyor, fetvalar hayatı belirliyorlardı. Gereği gibi müslüman olmak, muvahhit olmak, durmadan ahiret için çalışmakla mümkün olacaktı. İslam'ı yaymak ve yaşamak temel misyondu. Mısır'daki coşku, İran'daki zafer Türkiye'de de olmalıydı. İşte bunun için bilgilendirme amaçlı romanlar yazıldı...

Sezai Karakoç'la daha köklü olarak başlayan Manevi Alan'ın yeniden inşası 90'lara gelindiğinde farklı biçimlerde tezahür etmeye başladı. Karakoç'un üzerinde durduğu bireysel yeti, doyumluk ya da ruhi gelişimin yerini toplumsal kaygılar aldı, dolayısıyla geleneğin güçlü sesi zayıflamış oldu.

Ahmet Sait Akçay, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Diriliş düşüncesinin bir siyasi parti olarak yapılanmasının, bir yönetim talebinden kaynaklandığı açıktır. Partinin temel vaadi ve gerçekleştirmeyi istediği birincil hedef ise, halkın mutluluğunu, onun medeniyetini ayakta tutarak sağlamaktır. Medeniyet sahibi bir millet olma iddiası, ancak güçlü bir devlete sahip olmakla mümkündür. Bunun gerçekleşmesi ise doğrudan "siyaset" kurumunun işidir. Belirli bir zamandan itibaren millet olma ve medeniyet kurucu özelliğimizi unutarak çıkış yolunu başka yönetim anlayışlarında aramaya başladık. Kendi medeniyetimize olan inancımızın yitirilmesi ve ilkelimizin terk edilmesi, bizi Batı'dan gelen etkiler altında bıraktı. Cumhuriyetin kuruluş yıllarındaki şartlar, yanlış ilkelere saplanmamızı ve bu yanlışların etkisiyle ancak kısa ömürlü devlet olabilecek yapılar ve oluşumlar peşinde koşmamızı bir dereceye kadar zorunlu gösterebilir. Ancak bunun devam ettirilmesi, o zamanlar başlayan bozulmayı genişletip derinleştirdi. Şimdi de toplumumuz ve devletimiz sallanıyor...

Yüksel Kanar, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Sezai Karakoç, yıllar geçti ama ne milletimizin İslam'la yoğrulmuş ethos'undan ne de Karakoç'u bizatihi kendi yapan pathos'undan birazcık olsun ödün vermedi. 1950'li yıllarla başlayan 'şiiir cengi'nde, yenilik yapma, avant-gart, şaşırtıcı, ilginç olma gibi semptomlarla kendini belli eden 'şiiirde kahraman olma hastalığı'ndan uzak durabildiği için bunca uzun yol alabildi sanırım. Cengin hep ön safındaki atlılardan biriydi ama öyle sade cenk etti ki nazara gelmedi ve belki de bu sayede hep ayakta kaldı. Cumhuriyet tarihi boyunca

terk edilsin diye hemen her şey yapılan, Daryus Şâyegân'ın deyişiyle 'tarihî kader'imizin ve milletimize has ethos'un sahipçisi oldu. Leyla ile Mecnun'dan Hazreti Hızır'a, Taha'dan gerçek aşka kadar soyut, somut her duygu, düşünce, olgu onun şiiriyle hayatiyet buldu. Milletimizin 20. asrın ilk çeyreğindeki macerası nasıl Âkif'in Safahat'ında yankısını bulmuşsa, Necip Fazıl'ın Çile'si nasıl sadece onun çilesi değilse, Karakoç'un Gün Doğmadan'ı da benzer bir ayniyetin ifadesidir. Gün Doğmadan, milletimizin etiğidir. O etikte aşk, her şeyi yeden, çekip götüren güçtür. Ve Gün Doğmadan, Karakoç'un mizacıdır (pat-hos). O mizaçta birden şarlayıp sessizliğine çekilen ırmağın sesi kadar kıvrıla kıvrıla akıp en uzak köşeleri bile sulayan ırmağın sesi, macerası duyulur. Zaman zaman bu ırmak olağanüstü coşar, çavlanlar yaparak lirik şiirlerde konaklar ve daha zoru da başarır, şiirimizin en güzel uzun, duru şiirlerini de yazar. Aynı mükemmellikte kısa, lirik ve uzun, kaplamalı şiirler yazabilmek, nadir şairlere vergidir. Karakoç, incecik hassasiyetiyle kısa, mükemmel lirik şiirlerin şairidir. O aynı zamanda Hızır'la Kırk Saat, Leyla ile Mecnun gibi şiir tarihimizin en güzel iki uzun şiirinin de şairidir...

Karakoç'u gerek şiir gerekse düşünce alanında belirgin kılan şey, şiirde ve düşüncede çıktığı 'kürsü' ve 'o kürsüye çıkış üslubudur'. Karakoç, İslam düşüncesi içinde kendini bulmak ister. Aynı şekilde İslam'ın şiir sanatındaki varlığı onun şiirinin ruhunu oluşturur. Gerçi bu düşüncelerle dolup taşan başka şairler de vardır. Karakoç'un farkı, şiirsel yetenekleriyle gerçekleştirdiği mutlak manadaki ödünsüz adanmada aranmalıdır. O adanmış bir mümin olarak adanmış bir şairdir. Ve adanmış her kişi gibi kendince bir suskunluğu vardır.

Celal Fedai, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Karakoç'un Türk şiir okurundan ve kültür hayatından hak ettiği ilgiyi gördüğü söylenemez. Bu durumun pek çok sebebinden bahsedilebilir. Ama bence iki önemli sebep vardır. Birincisi Karakoç'un fikri kimliği diğeri ise onun tutumunun kimilerince kısa vadeli hesaplarla ucuzca harcanmak istemesidir. Ama o bütün bunların farkında bir şair olarak ne medyaya, ne mirasyedi siyasetçilere, ne de sanatını kısa zamanda gösteriye, çıkara dönüştürmek isteyenlere aldırmadan eserlerini vermeyi sürdürüyor. Kimi zaman geliyor ki susması bile anlamlı bir konuşmaya dönüşüyor...

Mustafa Özçelik, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Karakoç'un çağdaş Türk şiirinde Osmanlı ve Selçuk sanatından izler araması ile Yahya Kemal'in poetik görüşleri ilk bakışta örtüşür gibi görünmekle birlikte, temelde iki şairin yaklaşımları farklıdır. Yahya Kemal, Selçuk ve Osmanlı sanat ve edebiyatından motifleri çağdaş Türk şiirinde kullanarak bir diriliş ideali ortaya koymaz. O bunları yalnızca estetik değer olarak benimser ve eserlerinde kullanır...

Nurseli Gamze Korkmaz, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

... Zaman zaman şunu düşünürüm: Sezai Karakoç ilk şiirlerindeki biçim anlayışına ömrü boyunca bağlı kalsaydı onlarca Hisar şairinin yapamadığını tek başına yapabilir ve redif, kafiye, hece, bent öğelerine şiirimizde yepyeni ufuklar açabilir, Necip Fazıl'ın bıraktığı yerden çok daha ileri ve modern biçimci bir şiir kurabilirdi. Büyük olasılıkla kendisi de bunun farkındaydı. Yazı veya röportaj aracılığıyla açıkça dile getirmese de şair her zaman farkındadır, ne yaptığını ne yapması ya da yapmaması gerektiğini bilir. Bu farkındalığı belirgin kılabilmek için, bu noktadan bakarak soralım: Peki, ilk şiirlerinde görülen klasik biçim öğelerine bağlı kalmayıp İkinci Yeni izleği içinde yer alan "ikinci ilk" diyebileceğimiz şiirleri neden yazdı ve bir daha da bu biçimsel izlekten (çok az sapmalar dışında) niçin şaşmadı? Neden buraya yöneldi ya da hangi etkenler onun buraya yönelmesine yol açtı?...

Sezai Karakoç'un, şiirde serbest biçimselliğe geçişinin nedeni şiiri biçimden çok öz sanatı olarak görmesidir. Söylemek istedikleri vardır ve onları söyleyiş şekilleri kendiliğinden serbestliğe yönelmekte, formalizmin sınırlayıcılığından kurtulmaktadır.

"Kar Şiiri"nin gizliden gösterdiği üzere Sezai Karakoç'un şiirlerinde küçük ayrıntılar, ancak incelikli bakış açısına sahip birinin yakalayabileceği küçük dikkatler, basit görünen ama şiirin tamamı içinde genişlik kazanan insani yakınlık veya uzaklıklar zannedilenden fazladır. Bu yönüyle bakıldığında Sezai Karakoç'un metafiziğe olduğu kadar fiziğe de mesai harcadığı, gözle görülenin inceliklerini ihmal etmediği, insan-şey-mekân üçlüsünden derlediği küçük ayrıntıları önemseydiği görülür.

Bâki Asiltürk, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

İkinci Yeni'yle biçimsel ve imgesel açıdan ortak yönleri olsa da imge içeriği ve "dert" -ki bu dert, 'hakikati arayış' derdidir- Karakoç'un şiirlerinde İkinci Yenicilerden farklı bir şekilde tezahür eder. Cemal Süreya, İlhan Berk, Ece Ayhan yahut Edip Cansever benzer bir mecrada akarken Sezai Karakoç, şiirini onlardan farklı olarak temeli geleneğe dayalı yeni bir alana sürükler...

Servet Şengül, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Leylâ ile Mecnun 'aşk' sağanağının önce fırtınaya, sonra kara, sonra ateşe, sonra çöle ve en sonunda vuslata dönüştüğü büyük bir aşk hikâyesidir. Sezai Karakoç'un bu aşk hikâyesini yeniden yazmaması düşünülemezdi.

Âtuf Bedir, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

... Sezai Karakoç'un şiiri zordur ama bencil değildir. Gasset'in ifadesiyle eser binler ve binlerce mini mini organizmadan oluşan mercan resifleridir, kırılmalı görünümüne karşın, denizin darbelerini dizginlerler (Gasset 2012: 15). Boşlukta salınımın bir kopmaya yol açmayan derin yapısı da ancak şiirin kökten ve kökle bağlantısıyla açıklanabilir...

Karakoç şiiri bir geçiş, hatta bir düşünüş şiiridir. Yeniden kalkmayı şiddetle teşvik ve tahrik eden bir düşünüş...

Denenmişlerin, birikmişlerin, yıpranmışların özü ya da tortusu değildir. Kendi iç sesinin emrindeki geleneği bir anlam yapılanmasında bir uygarlık önerisi olarak sunmuştur. Suçlu ve sabıkalı gördüğü moderniteyi, daha doğrusu modernitenin temsil değerlerini karşına almaktan çekinmez. Hesap sormaktan çok sorgulamak niyetiyle sanık sandalyesine oturtmuştur onu...

Karakoç fikir ve imge sultanıdır. İslamcı değil İslamca bir şairdir. Okunduğu zaman kolayca anlaşılmayan "beyin teri" ve bellek somutlaması gerektiren bir söyleme biçimidir. Şiirdeki söz ve ibarelerin anlamsal yönelimleri, ileriye dönük bir beklenti (protention) içerir... Karakoç, Wolfgang Schnurre'nin "Ne tuhaftır şu kafa hem bütün dünyayı içine alır, hem de ufacak bir yastığın üstüne sığar." tiplemesine uygun bir karakterdir.

Fatih Arslan, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* Nisan 2016.

... Sezai Karakoç'un şiir anlayışında şair, yazgısı olan "arayış" ı yolunda yaratışın sırlarına vakıf olmanın peşindedir. Nesnelere direnişi karşısında uzun

bir soyutlama ve bunu takip eden dirilişle şair bu vukufa ulaşır. Şair yaratılanı değil yaratışı taklit eder. Bu bakımdan "yok"tan değil, "var"dan var eder. Soyutlama bir seçim, bilgi ve beceri işidir ve soyutlama işinin başında sanatçı vardır. Bu bakımdan soyutlamada temel hareket noktası öznedir. Soyutlama sayesinde şair eşyadan kopardığı bir parçaya kendi duyarlılığının rengini verir. Böylece cansız nesne şairin üflediği taze bir solukla dirilir ve sanat dünyasında yaşamaya başlar. Worringer'in, sanat tarihinin soyutlama ve einföhlung arasındaki bitmeyen mücadelesi olduğu yönündeki değerlendirmelerini dikkate aldığımızda Karakoç'un soyutlama yönünde bir sanat anlayışını benimsediğini görürüz. Sanat anlayışının da İslami kaynaklardan beslendiği açıktır. Dikkatli bir okuma einföhlung ve soyutlama arasındaki ayrılık ve aynılıkların panteizm ve vahdet-i vücuda bakışta görüldüğünü sezebilir. Şöyle ki Einföhlung yaklaşan şair, eşya ile aynileşme yoluna gittiğinde panteist bir anlayışta- dır ve onun için "her şey O'dur (heme ost). Ancak eşyadaki yitik benini arayan soyutlama yolundaki şair vahdet-i vücuttakine benzer bir anlayışta- dır ve eşya ile aynileşmekten ziyade nesnenin bir parçasıyla empati kurarak onu sanat dünyasında yaşayan bir forma dönüştürmenin çabasıdır. Bunun için de eşyayı var eden anahtarların peşindedir ki bu konumdaki şair için anahtarlar ve her şey O değil, O'ndandır (heme ez ost).

Halef Nas, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Şiirlerinde imgesel anlatımı esas alan Sezai Karakoç'un kullandığı imgeler arasında, insanlar için vazgeçilmez mekân olan ev de yer almaktadır. Karakoç'un şiirlerinde yer edinen evin temel fonksiyonu ise, diğer imgelerde olduğu gibi, şairin nihaî hedefi olan "Diriliş"e hizmet etmektir.

Karakoç, "Diriliş"i, değişik sebeplerle Batıya veya dünyaya kendini kaptıran Doğulu insanın köklerine dönerek yeniden düşünmeye ve inanmaya başlaması olarak yorumlar. Ve bu amaç doğrultusunda da evi, insanın gelenekleriyle ve kültürel değerleriyle bağlantı kurmasını sağlayan bir mekân olarak kurgular. Bunun için iki yol izler: Bazı şiirlerinde evin yapısal özelliklerini ön plana çıkarır, bazılarında ise evi, kültürel değerleri bir arada tutan bütünleyici unsur olarak işler. Evin yapı malzemelerinden bahsederken, Doğulu insanın yaşadığı ahşap/tahta evi faniliğin ve doğallığın sembolü olarak kullanır. Batılı insanın sığındığı ve güvendiği beton/ taş evi ise maddiyatın ve acımasızlığın sembolü olarak yorumlar. Böylece Doğu ile Batı arasındaki anlayış ve yaşam

farklılıklarına vurgu yapar. Eve kültürel bir işlev yüklediği şiirlerinde ise, evin kendi geleneğine bağlı aile bireyleri yetiştirerek sağlam bir toplum meydana getirmedeki önemine dikkat çeker. Kendi değerlerinden beslenmeyen bireylerin aileden koptuğunu, bunun sonucunda da kendi toplum ve kültürlerine birer yabancı hâline geldiklerini anlatmaya çalışır.

Gelenekle olan bağına hiçbir zaman koparmamış olan Karakoç'a göre "Diriliş", "eve dönüş"le yaşanacaktır. Kendi evinin duvarında asılı olan kutsal kitabı okumaya ve anlamaya başlayan insan, "Gül" rehberin izinden gidecek ve kendi özünü bulmayı başaracaktır...

Sezai Karakoç'un şiirlerinde ev, sadece bir yapı yığını değil bireyin, toplumun ve medeniyetin özünü yansıtan bir imgedir.

Selami Alan, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Karakoç'ta şehirler üç zaman boyutuyla ele alınırlar. Şair ilkin şehrin tarihine yönelir, bu bir medeniyetin tarihidir ve esas itibarıyla dinî bir tarihtir, ikinci boyut İslam şehirlerinin şimdiki hâlidir. Bu, yıkılışı imler; böylece şair, şehirlerimizin yıkılışını, tahrip edilmesini, dolayısıyla bir medeniyetin yıkılışını gözler önüne serer; son boyut ise, geleceğe ilişkindir ve diriliş umudu taşır.

Alâattin Karaca, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Sezai Karakoç, Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatında gelenekten ve yerlilikten kalkarak hem içerik, hem anlatım bakımından modernliğe ve evrenselliğe açılmanın mümkün olduğunu gösteren güzel bir örnektir.

Zeynep Duymaz, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

Aradan altmış yıl geçmiş olmasına rağmen, *Monna Rosa* şiirinin hâlen sevilerek okunmaya devam etmesi, Karakoç'un ölümsüz bir metin ortaya koymuş olduğunu göstermektedir. İster İslâmî çizgide öne çıkarılsın, ister İkinci Yeni Hareketi'nde anılsın, değişmeyen gerçek, onun "has şair" olduğudur. Mistik duyarlılığı, estetik titizliği, Türk-İslâm medeniyetine ve şiirin ilkelerine bağlılığı; makam, mevki, şan ve şöhrete itibar etmeyişi; inançları doğrultusunda yürüyüşü ve mütevazı duruşu, onu modern Türk şiirinin temsilcileri arasına katmıştır.

Hüseyin Tuncer, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı*, Nisan 2016.

Taha'nın Kitabı epik özellikleri modern dünya düzeni ile yoğuran ve geçmiş ile bugün arasında bir sözü olan eserdir. Şair bu eserle hem insan olarak hem de şair olarak tercihini yapmış durumdadır. Söylemin temsilcisi durumundaki Taha'yı 1967 ve 1968 yıllarında yazdığı şiirlerinden oluşan *Taha'nın Kitabı*'nda tanıtır...

Diriliş felsefesinin ilmek ilmek işlendiği bu kitapta Taha kutsala karşı olan her şeyin, kötünün karşıtıdır...

Asım dışı dönük mücadelenin temsilcisi olması bakımında epik bir karakterdir. Herhangi içsel bir arayış yahut mücadelesi yoktur... Fikirden ziyade eylem adamıdır. Taha ise mücadelesini öncelikle içinde yaşayacaktır. Necip Fazıl tarzı bir arayış döneminin ardından dönüşüm başlayacaktır. Mehmet Akif, Asım'ın Neslin'de Asım'ı "-İnkılabın yolu madem ki bu yoldur yalnız/"Nerdesin ey Berlin?" diyerek yollanınız." tavsiyesiyle eğitim görmesi için Avrupa'ya gönderir. Bu anlamda sanki Sezai Karakoç'un Masal şiirindeki beşinci oğul Asım'la benzerlik taşır...

Ne var ki tüm bu benzerliklere rağmen Taha'nın Asım'ın nesline ait olduğunu söylemek zordur. Çünkü Asım inanç anlamında kendisiyle barışıktır ve üstlendiği fonksiyon dünya işlerini düzeltmektir... Asım'ın mücadelesi somut ve dar kapsamlıdır. Bir sistem yerine kişilere yöneliktir. Meyhane basmak, kumarbazlarla uğraşmak mücadelenin eyleme dönmüş hâlidir. Ve bu alp tipine işaret eder. Eylemlerinin biçimi ile sahabe Ebu Zer arasında ilgi kurulması kaynağının peygamber dönemi olduğunu gösterir. Taha ise kişilerden ziyade kendisi ve kendisini değiştirmeye çalışan sistemle mücadeleye girer. Öncelikle yarasalarla savaşa girse bile yaptığı mücadele sonucunda asıl sorunun yarasalar olmadığını, onların da içinde yaşadığı düzen olduğunu anlayacaktır. Düzen öyle kurulmuştur ki her şey inkâr üzeredir. Bu Taha'yı derinden etkiler. Bu çile dönemi Taha'yı yeniden peygamberlere döndürecek; içinde bulunduğumuz durumu kavramanın da, yeni çözümler üretmenin de ön koşulu onların misyonlarını kavramaktır. Görülüyor ki Asım zaten peygamber döneminden hareket ederken Taha, şartların tesiriyle o döneme yönelmek zorunda kalmıştır. Taha yarasalara hücum etmektedir. Çünkü yarasalar kutsal değerleri yıkmakla görevlendirilmiş gibi onun özüne dönüşünü engellemektedir... Taha, Mehmet Akif'in mücadelesi yerine Necip Fazıl'ın Çilesine talip olmuştur...

Taha dirilişin nasıl olması gerektiğini yaşayarak öğretmiştir topluma. Yaşadığı şey içsel yolculuktur. Fakat bu yolculuk ateşten denizi mumdan kayıklarla

geçirtmeye çalışarak epikleşen zorlu bir yolculuktur. Öyle ki kişi, ruhunu öte-lerken yeni bir ruhun inşasına çalışmaktadır. Taha yeniden kurulması planlanan bir dünya için çalışan savaşçıdır. Hayalin gerçekleşmiş hâlidir. Bugünümüz insanının derdine şifa olmak için atılan bir adımdır...

Karakoç şiiri, dünya caddelerinden medeniyet kavramının yok edilmeye başlandığı ve ortak pazarlara kurban edilen sınırların, kültürlerinin de har-candığı döneme denk gelir. Belki bu sebeple bir kurtarıcı bir İslam neferi çıkar-mıştır şair.

Canan Olpak Koç, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı*
(Kayseri), Nisan 2016.

Karakoç, on üç asır boyunca İslam'ın sanat ve maneviyat görüşüyle şekillenen ancak Cumhuriyet sonrasında hayatımızın, sanatımızın en iyi ihtimalle müstemilatına kaldırdığımız bir 'kürsü'yü, İslam sanatı kürsüsünü, bulunduğu yerden çıkarıp hayatımızın kürsüsü yapmak istemiştir. Onun üzerine çıkıp dünyaya, olaylara, olgulara önce kendi bakmıştır. Evi, çalışma odası, so-kağı, masası o 'kürsü'dür...

Karakoç, şairlerin gıpta edeceği uzunlu kısıklı, alevleri turuncudan ma-riye tez dönen ama hep kıpkızılmış gibi de aklımızda kalan lirik şiirler yaz-mıştır... Karakoç, boyuna 'açıklık' getirir örtülene, görünmesin istenene. Onun bütün şiiri bu niyeti tazeler. Özenle tashih eder Karakoç. Modern al-gının yerleşik unsurlarını bir bir tadil etmek zorundadır. Tadil eder çünkü nihilistçe red ya da anarşistçe yok edemeyecektir. Onarmak, tadil etmek, rejenere etmek, ihya etmek İslamî bakışın tezahürleridir. Fakat kimi şeyler lirik bir şiirin bünyesi içinde tadil ya da tashih edilemez. Karakoç'un uzun, kaplamalı şiirleri, az önce sözünü ettiğimiz niyetin lirik şiir bünyesinde ele alınamayacak olanlar için ayrılmış gibidir. Hızır'la bir saatlik görüşme onu lamba cinine çevirmek olurdu. Şair onunla kırk saat, her gün aynı yerde bu-luşur bu yüzden. Onun dilinden yaşanan zamanın marazları, insan manza-raları anlatılır. İyileştirici bir eczanın varlığı toplumsal hayat üzerinde gezdi-rilir. İlk uzun şiirlerinden Ötesini Söylemeyeceğim'de de benzer bir durum söz konusudur. Toplumsal hayatta uyuyan varlık uyandırılmak istenir. Tıpkı Leyla ile Mecnun için istenen gibi. Demek oluyor ki uzun, kaplamalı şiirler yazmak Karakoç için bir zorunluluktur meseleleri açısından... Başkalarının ciltler harcayacağı Hz. Mevlana, Yunus, Mehmet Akif için küçük risaleler

yazar. O ciltlerin hiçbirisi onun risalelerinin yerini tutamaz ama. Düzyazıları için geçerli olan şiir için de aynen geçerlidir.

Celal Fedai, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı*
(Kayseri), Nisan 2016.

Sezai Karakoç'un şair-düşünür dengesinde, düşünürlüğü, şairliğine denkleştiren, belki de İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü adını ver-diği, bu küçük risale oldu. 1960'lı yıllar Türkiye'sinde İslam toplumunun öz-gün bir ekonomik yapısı olabileceği düşüncesi kimi entelektüellerin gönlüne doğmuş olabilirdi. Ancak O, bu düşüncenin ana hatlarını çizerek ete kemiğe büründürmeye çalıştı. Risalesi yedi küçük bölümden oluştu. Konuyu o ka-dar iyi özetledi ki...

Düz yazıyı şiire tercih edenler, bilimsel çalışma yapmayı sevenler, İslam Medeniyetinin ekonomi, siyaset ve hukuk gibi alt katmanlarında çalışmak isteyenler, işte size bakır bir alan, benim yedi mektupta özetlediğimi sizler yedi ciltte, yetmiş kitapta açımlayın deyip duruyor Sezai Karakoç bizlere.

İrfan Çevik, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı*
(Kayseri), Nisan 2016.

Sezai Karakoç'un hikâyeleri ne klasik olay hikâyesidir ne de modern du-rum / kesit hikâyesi. Bu iki kanalın portreye, anıya, tarihe yakın duran alt çe-şitleri vardır, Karakoç'unkiler, hatta bunlara da benzemez. Fakat hepsinden izler taşır. Karakoç, çok farklı bir hikâyenin peşindedir çünkü. Öğrenilmiş sözcüklerle söyleyelim: düşünce hikâyeleridir bunlar, denemeyi çağırıyorlar en çok. Fakat her çeşitten hikâyeye dost oldukları için asla deneme hikâyeleri gibi de yalın kat değildiler...

Sezai Karakoç'un hikâyeleri değerler anlamında da günlük hayat parça-ları anlamında da, Kasaba Edebiyatı'na aittir.

Necati Mert, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı*
(Kayseri), Nisan 2016.

[Sezai Karakoç] diriliş düşüncesini, sadece bir simge, slogan olmaktan çıkarmış, elli aşan eseriyle kültür/medeniyet/insan/toplum/tarih/din ek-seninde oldukça işlevsel bir okula dönüştürmeyi başarmıştır.

O, oyunlarını da tümüyle bu düşünceleri geliştirmek, derinleştirmek için yazmıştır. Öyle ki sadece "diriliş" kelimesi Piyaslar 1'de tam 39 kez tekrarlanır.

Bu yüzden oyun konularını ve kahramanlarını hayatın içinden değil, düşünce-sinden seçer. Bir düşünce adamı olarak tespit ettiği sorunları bir kez de oyun aracılığı ile okurlara duyurmaya çalışır. Oyunlardaki pek çok bölümün iz düşümünü onun düşünce kitaplarında bulmak mümkündür...

Peki Sezai Karakoç'un oyunlarını tiyatro geleneği içerisinde nereye koyabiliriz? Onları bir tiyatro akımı ile ilişkilendirmek mümkün müdür? Açıkça söylemek gerekir ki o oyunlarında tiyatro estetiğini ön planda tutmaktan çok, düşünce ağırlıklı bir tiyatronun peşinde olmuştur. Bu yüzden onun oyunlarıyla ilgili olarak epik mi, klasik mi, absürd mü, tartışmalarına girmek beyhude bir çabadır...

Bu yüzden oyunlara tiyatro geleneği içerisinde bir yer tayin etmekten çok, onları Sezai Karakoç'un düşünce dünyası içinde değerlendirip, bir bütünü tamamlayan bir çeşni, bir ton olarak ele almak daha yerinde ve anlamlıdır.

Necip Tosun, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

[*Küçük Na't* şiiri] Şiirin başlığını iki şekilde anlayabiliriz. Bu na't "küçük"tür, çünkü Divan şairinin çoğunlukla kasideler, bazan terkib-i bendler veya mesnevîler hatta uzun gazeller ve nazımlar şeklinde yazdığı Hazret-i Peygamber şiirlerine nazaran epey kısa kalmaktadır. Ancak daha anlamlı ve güzel "küçük"lük, şiirin başlığındaki bu nitelemenin, o Büyük Peygamber'in karşısında her şeyin küçük kalmaya mahkûm olduğu bilinciyle O'nu övgü bâbında söylenecek her sözün eksik ve "küçük" olacağı mahviyeti ile billurlaşmaktadır. Bu yüceliği anlatma sadedinde söze başlayan şair bilmektedir ki "Himalaya karışla ölçülmez." Ama her ölçme çabası da o "yüceliği ölçülemeyen" in ölçülemeyeceğine dair bir vurgudur, onu karşısında bir tevazu tavrı ve had belirleme eylemidir. Bununla birlikte bu eylem, bir mensubiyet ikrarı ve aidiyet ısrarı vasfını da haizdir. "Küçük Na't", söyleyeni ve okuyanı için budur.

M. Fatih Andı, *Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı* (Kayseri), Nisan 2016.

İslam kitabı bir meydan okumayla açılır. Şair "Allah katında din yalnız İslam'dır" ayetini hatırlatarak diğer inanış ve ideolojilere karşı çıkar. Bu radikal muhalefetin iki temeli vardır. Bir İslam'a olan bağlılıktır. İkincisi Hıristiyanlık, Yahudilik ve Taoculuk gibi inanışların da sosyalizm, kapitalizm gibi

siyasetlerin de insanlığı duçar olduğu krizden çıkaracak potansiyele sahip olmadıklarını düşünmesidir.

Hakan Arslanbenzer, *Fayrap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 84, Mayıs 2016.

Sezai Karakoç nesnelere şairdir aynı zamanda. Her zaman somut, elle tutulur nesnelere üzerinden hareket etmiş ama nesnelere, olayların ya da insanların özünü metafizik geçişler üzerinden algılamaya çalışmıştır. Metafizik geçiş madde ile manevi olanın eşleşmesidir. Nesnenin insandan insana, mekandan mekana değişimi, nesnenin insanla ya da manevi olanla geçişimi (Kav şiirinden: "Sen tabiatın içinde tabiatla birlikte fakat tabiatüstüsün") bunun örnekleri arasındadır.

Fazıl Baş, *Fayrap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 84, Mayıs 2016.

Bugün Sezai Karakoç düşüncesi, Sezai Karakoç'un siyasi fikirleri, Sezai Karakoç'un medeniyet anlayışı gibi sayısız makale, tez, çalışma görüyoruz. Ancak Sezai Karakoç'un bir şanssızlığı, şiirde de düşüncede de hakkında çok fazla sayıda çalışma yapılmış olsa da çok yüzeysel ve sanatının ve düşüncesinin merkezine çok uzak bir toptancı bakışla değerlendiriliyor olması. Sezai Karakoç'un şiirinde, mutlaka değerlendirilmesi gereken mikyasta değerli tarafları gölgede kalmış. Düşüncesinde öne çıkarılan tarafları da –onun özellikle fikra yazarlığı tecrübesinden midir, üzerine yapışan İslamcı kanaat önderi etiketinden midir, bilmiyorum– yine değerli olan tarafı değil, kabaca hemen anlaşılabilir ve kullanışlı öğeler içeren tarafıdır. Öyle ya, değil mi ki Sezai Karakoç medeniyetçi ve Orta Doğucu bir İslamcıdır, o zaman hurra! Gelsin Sezai Karakoç ve medeniyet anlayışı, gitsin Sezai Karakoç'ta diriliş ruhu... Sezai Karakoç'u ucuz kasaba politikacısı terminolojisi içinde anlıyoruz. Orta Doğu'daki soytarınlara entelektüel meze yapıyoruz. Büyük haksızlık.

Sezai Karakoç'un ne tür bir düşünür olduğunu anlamak için Karakoç'un nasıl bir yazar olduğunu anlamamız lazım. Yani Sezai Karakoç'un düşüncelerini nasıl ifade ettiğini, söylediklerinin biçimini, usulünü, üslubunu anlamadan verilen hükümler bizi yazarı anlamamızın çok uzağında bir yere götürecektir. Ki aslında Karakoç'un, yazılarının, kitaplarının ve dergicilik faaliyetinin nasıl bir ortalamayla anlaşıldığına bakacak olursak hakkında yazılanların toplamının bizim yakınlıkla zikrettiğimiz bile altında bir ortalama olduğunu görürüz...

Sezai Karakoç, *Diriliş* dergisi tecrübesiyle, önderlik ettiği sessiz ama çok besleyici tercüme faaliyetleriyle, Türk şiiri içindeki tartışmasız yeri ve etkisiyle çok önemlidir. Buna Türk düşüncesine ve İslamcılığa yaptığı zarif, karakterli ve üslupçu katkıyı da eklemeliyiz. Onun keskinliğini törpüleyen, anlaşılmasına engel olan lüzumsuz büyüteçler eserlerinin üzerinden çekildiğinde katkısı ve etkisi daha da berrak bir biçimde ortaya çıkacaktır. Sezai Karakoç'un altmış seneye yaklaşan düşünce, sanat ve yayın faaliyetinin cılız muhafazakarlıklarla tahkim edilmeye, hastalıklı savunma müsameresiyle korunmaya ihtiyacı yok.

Eren Safi, *Fayrap Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 84, Mayıs 2016.

... Sezai Karakoç, *Diriliş Neslinin Amentüsü*'nde uyanık bir bilince hitap eder. İnsanın içsel inşasına dikkat çektiği metinde, dışarıda fiziksel güce ve cephaneye dayalı savaştan önce insanın kendi iç dünyasında fetihler kazanması gerektiğine vurgu yapar. Her ne kadar, metnin ilk kelimeleri olan er, savaş, top, tüfek, bomba ve cephe fiziksel planda bir savaşı çağrıştırıyorsa da bu, ruh ve zihniyet düzleminde gerçekleşmesi gereken bir savaştır...

Diriliş Neslinin Amentüsü, çok önemli bir soruyu merkeze alır: Allah'ın insanoğluna en büyük nimeti olan İslam inanç ve medeniyetine mensup olan bir toplum nasıl olur da bugünkü acıklı duruma düşer? Bu, önemli ve aradan geçen elli yıla rağmen hâlâ geçerliliğini koruyan bir sorudur. Aynı soruyu kendi toplumunu temel alarak irdeleyen Daryush Shayegan, geleneksel toplumlarda kültürel şizofreniyi anlattığı *Yaralı Bilinç* kitabında "İslam masumdur, yozlaşmış olan Müslümanlardır. İslam, tersten giyilmiş bir kürktür; tersyüz edin her şey yoluna girecektir" cümleleriyle Müslümanların hakiki dini yozlaştırıp İslam'ı tersten giyilmiş bir kürke çevirmelerini eleştirir.

Ebru Burcu Yılmaz, *Edebiyat Ortamı Dergisi* (Ankara), Sayı: 51, Temmuz-Ağustos 2016.

Sezai Karakoç, ömrü boyunca ekmek ve su kadar tabii olanı düşündü, yazdı, anlattı. Şiirleri siyasal mahfillere bazen fon oldu bazen tema. Hakkında bu kadar konuşulduğu halde Karakoç'un durduğu yeri dürüst bir dille irdeleyen eserler nadiren yazıldı. Biz ezber konforunu ve sorunları hep hasımlarımıza yüklemeyi seviyoruz. Devingen bir bilinci, billur bir kaynağı layıkıyla konuşabilseydik, dünyanın dört tarafındaki sorularla dolu çocuklara, gençlere ulaşma şansımız da olurdu.

Cihan Aktaş, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 836, 31 Ekim 2016.

Ne olursa olsun, ayırdına vardım ki, Sezai Karakoç'u anlayabilmek için, arınmış bir ruhun peşinde olmak, hiç değilse buna samimiyetle niyet etmiş bulunmak gerekiyormuş...

Turan Karataş, *Dergâh Edebiyat, Sanat, Kültür Dergisi*, Sayı: 321, Kasım 2016.

1950'lerde eser vermeye başlayan bir başka İslamcı şair, Sezai Karakoç (doğumu 1933), 1970'te yayımlanan *Ölümden Sonra Kalkış* adlı risalesinde doğrudan doğruya güncel varoluşçuluk literatürünün sorgulamasına girişmiştir. Sartre ve Camus'ü tartışır. Camus'ta "hiç olmazsa" insanın çilesinden eser vardır; insanın tam özgürlüğünü kabul eden (Mutezile'ye benzettiği!) Sartre ise trajikten yoksun, absürttür. En nihayetinde dünyacı bir medeniyettir Karakoç'un nazarında; gerçek varoluşun fizik ötesi âlemini anlamaya yeteneksizdir. Ölümden sonrasına odaklanmak, dolayısıyla varoluşun anlamının ebediliğe bitişmesini sağlayan *Öte* fikrini idrak edebilmek İslâm'a özgüdür. Karakoç'un varoluşçu metafiziğinde hümanist-ütopyacı bir yönelim vardır. "İnsan, yüce hallerinde, cennete doğru atılımlar yapan üstün yaratık"tır, "içinde çok zengin vaatleri saklayan bir tanrı hazinesi"dir. Haz, mutluluk, sevinç tecrübeleri, geleceğe dair bir şeyler hatırlatıyor; henüz yaşanmamış varoluşun imkânlarını, "gelecek zamanın insanlığını" sezdiriyorlar. Sezai Karakoç'un şiirinde, metanetli bir hüznün duygusu eşliğinde, bu 'felsefeyi' görürüz...

Mehmet Âkif'ten sonra çok uzun süre, İslamcı bir şiirden ve edebi üretimden söz etmek mümkün değildi. Çok hürmet edilen Necip Fazıl, ilk döneminde dinî imâlardan uzaktı, sonrasında da hamasete yönelmişti. Sezai Karakoç'u dönüm noktası sayabiliriz. O, dinî duyarlılığı, didaktizme düşmeden, şiirin dolayımına hakkını vererek nazmetmeye girişmişti. 1966'da çıkan *Diriliş* dergisinde, şiir dışında da 'konuşmaya' başladı. Karakoç'tan 'yarım kuşak' sonra, ilginçtir onun gibi Maraşlı¹³ bir şairler silsilesi sökün etti: Cahit Zarifoğlu, Nuri Pakdil (doğ. 1934), Alaaddin Özdenören (1940-2003), Erdem Beyazıt (1939-2008). Bu kuşağı, eser vermeye başladığı 1960'lı yılların iklimi içinde düşünmeliyiz... [Bunlardan farklı olarak] Sezai Karakoç da İslâm'ı milliyetçi-muhafazakâr nebuladan çıkartıp bir alternatif medeniyet perspektifine oturtmayı hedefliyordu. Reaksiyonerlik aşılmalı; direniş dirilişe dönüşmeliydi. Zaten dergisinin ve "davasının" adı *Diriliş*'tir. Onun Diriliş'i, "mekâna

¹³ Sezai Karakoç Maraşlı değil Ergenilidir.

ilişme[nin], zamana girme[nin]” yegâne maksadı olan Allah’a varma yolunda, sürekli bir otokritikle, bir “erdem sitesi” kurma davasıdır...

Düşünsel etkinliğin özerk değerine inanan Karakoç, “Biz düşünmeyi durdurduğumuz için İslâm’la ilgimizi gevşettik” der.

[Kendisinden sonra] Sezai Karakoç gibi bir alternatif medeniyet arayışı değildir İsmet Özel’in; o medeniyet kavramından boşanmak ister...

Tanıl Bora, *Cereyanlar Türkiye’de Siyasi İdeolojiler, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2017.*

Mülkiye’ye genç yaşta girdim. 18-20 yaşlarında. O zaman ilk tanıdığım insanlardan biri Sezai Karakoç oldu. Aynı sınıfta değildik. O ileri sınıftaydı. O sıralarda Necip Fazıl Ankara’da yargılanıyordu. Malatya suikast davasıyla. Ben Necip Fazıl’ı biliyordum. Yazılarıyla tanıyordum İstanbul’dan... Onun duruşmalarına gidiyorduk. O zaman tutuklu olarak yargılanıyordu 1954 sonbaharında hatırladığım kadarıyla. Sezai ile Necip Fazıl ortak noktamız olarak tanıştık. Onu ziyaret ediyorduk. Tahliye olduktan sonra da sık sık Ankara’ya geliyordu. Kaldığı otelde ziyaret ediyorduk. Ve Sezai ile ahablığımız.. tabii şairliği o zaman önde olan vasfıydı. Ama başka entelektüel, önemli vasıfları olan bir insandı. Çok okuyordu. Yalnız edebiyat değil felsefe okuyordu. Kendi kültürümüzün eserlerini tanıyordu. Kendi kendine öğrendiği Fransızca ile ciddi felsefi, fikri kitapları takip ediyordu. Ve geniş bir kültür alakası içindeki bir dostumdu. Mülkiye’de en iyi arkadaşım Sezai oldu diyebilirim. Çok önemli vasıfları vardı. Bir kere çok dürüsttür. Ondandır Çok cesur bir insandı. Ve çok cömert bir insandı. Biz öğrencilik olarak çok sıkıntılarımız olurdu. Birbirimizden borç alırdık. Ama Sezai hiçbir zaman kendisinden aldığımız borcun iade edilmesine razı olmazdı. “Hayır borcun yoktur.” derdi. Yalnız Sezai ile hatırladığım bir şeydir bu. Birbirimize borç alıp verirdik. Ben de versem almazdı, o verse ben almazdım. Ve katiyen kabul etmezdik birbirimizin parasını. Kantinde bırakıp kaçırdık. Onu hatırlıyorum. Mecburen alırdık. Çünkü başkası alabilir diye.

Mülkiye de çok çeşitli fikirde olan insanlar arasında bir entelektüel grubumuz vardı. Orada yalnız dindar muhafazakâr değil, çok ultramodern, Marksist, komünist, sosyalist, ırkçı... Envai türde, fikirde olan bir grup içinde hiçbir şekilde birbirimizi incitmeden fikirlerimizi hararetle sabahlara kadar tartışırdık. Sezai’yi böyle bir gençler topluluğunun çok

küçük bir grubun üyesi olarak hatırlıyorum. Sonra da ilişkilerimiz devam etti. Ben üniversiteye girdim o maliyede çalıştı. Dergi, sanat ve siyaset... Yani başka bir yolda ilerledi. Ama devamlı ilişkimiz sürdü. Dostluğumuza bir zarar gelmedi. Tabii İslâmın dirilişini temsil eden çok az sayıda insandan biriydi. Yani Necip Fazıl... Said Nursi ve Necip Fazıl belki iki ayrı koldan başlattılar bu canlanmayı. O zamanlar 1950 ve 1960’larda hatta 1970’lerde çok küçük bir azınlık olan bu fikir, sonra bu düşünce, bu eğilim sonra bildiğiniz gibi yerleşti. Ve yeni bir istikamet olarak devam ediyor. Sezai’nin sanat yönü her zaman daha önemli olmuştur. Şiir ve sanat kreativesi onun en önemli yanı olmuştur. Tabii entelektüel faaliyetleri de çok önemli olmakla birlikte onun yaşayacak kısmı sanatı, şiiri ve Diriliş diye ifade ettiğimiz İslâm’la olan ilişkisidir. Bu onun uzun ömürlü olacak vafıdır zannediyorum.

Mehmet Genç, *Mülkiye’den arkadaşı olan Sezai Karakoç’u Anlatıyor, 20 Nisan 2017.*¹⁴

Yıl 1989. Devlet Bakanlığı Aile Kurumu’nun siparişi üzerine bir tv dizisi hazırlıyoruz. Yapımcı şirket **Ajans 1400**. Bir gün, toplantı öncesi ajanstaki kitapları, dergileri karıştırmakta iken gözüme bir makale ilişti. **Yunus Emre**’yi konu alan harika bir yazı. İmza: Sezai Karakoç.

O günlerde TRT’de yayınlanan Bizim Sınıf isimli çocuklara yönelik bir dizinin de senaryosunu yazmakta idim. Üstad’ın bu makalesinden esinlenerek, senaryonun muhtelif yerlerine diyaloglar serpiştirdim. Çekim, montaj derken yayına girildi. TRT’nin kafeteryasında ekip olarak izledik. Bu arada yapımcı **Fevzi Sakaoglu**’na esinlendiğim cümlelerden söz açtım.

“Yahu” dedi, “Keşke yayın saatinden önce Üstad’a haber verseydik.”

“İyi olurdu, ama olan oldu artık.”

“Filmin bir kopyasını alalım. Bir de hediye paketi hazırlayıp ziyaret edelim.”

“Tamam.”

Sonra bir an düşündüm.

“Bir nezaketsizlik yapmayalım. Üstad hediye kabul eder mi? Hem hediye olarak ne alacağız? Kaş yapalım derken göz çıkarmayalım.”

Efendim, olurdu olmazdı derken mesele uzadı.

¹⁴ Belirtilen tarihte yayımlanmış videodan yazıya aktarıldı.

Bu sırada arkamızdaki koltuktan duygulu bir ses yükseldi. Âşinâ olduğumuz bir ses. Üstad'dan bir dize okumakta:

“Evlerinin içi gurur döşeli,

Benim aşkım binbir köşeli ah binbir köşeli...”

Başımızı çevirdik.

Sesin sahibi **Müşfik Kenter**. Yanında kardeşi **Yıldız Kenter** ve orta yaşlı bir hanımefendi.

Yıldız Kenter: “Kusura bakmayın çocuklar” dedi, “ister istemez kulak mi-safiri olduk. Bizim Müşfik, Sezai Bey'in bu şiirini pek sever.”

Müşfik Kenter başıyla tasdik etti.

Bu sırada opera sanatçısı olduğunu öğrendiğimiz hanımefendi söze girdi:

“Hediye konusundaki hassasiyetinizde haklısınız. Sanatçıların, şairlerin dünyası başkadır. Bakın, ben bir çözüm öneriyorum. Hediye için ayıracağınız parayla et, balık vesaire alıp sokak kedilerine dağıtalım. Sonra da Sezai Bey'i ziyaret edip durumu anlatırsınız. Anlaştık mı?”

Velhasıl efendim, o gece Ortaköy mıntıkasındaki sokak kedilerine orta halli bir ziyafet çekildi.

Çekildi de... Yüzümüz tutup da Üstad'ın ziyaretine gidemedik bir türlü.

İş klavyeye düştü...

Yusuf Adıdeğmez, *Karar Gazetesi*, 1 Mayıs 2017.

Sezai Karakoç'ta diriliş kavramı bireyde varoluşsal bir soruna dönüşen ölümden kurtulma fikridir. Sonsuzluk kavrayışıdır... Aşk sonsuzluğa elverişlidir. Fiziksel ölümü aşan yapısıyla final içermemektedir. Sürekli, devam eden yapısıyla bitimsiz bir süreç öngörmektedir. Bireyi sonsuza açan yapısıyla aşk toplumu da benzer bir değişime taşıyabilir. Çünkü toplum bu insanlardan kurulacaktır. Birey, kendi varlığı içinde bu bütünlüğü kurmalıdır. Toplum Birinci Dünya Savaşı'yla gelen ölümü aşmaya, dirilmeye, onu manen diriltecek bir kültür devrimine başlamalıdır. Devrim kelimesi radikal bir kopuş içerir. Fakat Karakoç'ta toplumsal değişim/dönüşüm uzun süreli bir aşamadır. Çünkü öneri aşktır. İnsanın değişimidir. Bu değişime koşut toplumsal değişim uzun süreli bir aşamadır.

Osman Özbahçe, *Aşkar Üç Aylık Serbest Edebiyat Dergisi* (Sivas), Sayı: 43, Temmuz-Ağustos-Eylül 2017.

Sezai Karakoç'un o güzel mısralarını hemen herkes bilir. 'Sakin kader deme kaderin üstünde bir kader vardır' ve sonrasında 'yenilgi yenilgi büyüyen bir zafer vardır' diyen. Çok güzel bir şiirdir... Duruma razı olmamaya, ezik kalmamaya davet eden, bir başka 'büyük' gerçekliğin 'senin' yanında olduğunu haber veren, yenilgilerin aslında o büyük gerçeklik içinde zaferin yapı taşlarını döşediğini söyleyen bir şiir... İlahi bir metafor içinden okunduğunda çok daha derin anlamlar da ifade edebilir. İstenmeyen gelişmelere karşı kaderci olmayıp mücadele etmeyi telkin ederken, diğer taraftan 'büyük' gerçekliğin ima ettiği 'üst' kaderin kendi yanında olduğundan emin olmanın hem dindar bir varoluşa, hem de bu dindarlığı siyasetleştiren bir duruşa tekabül ettiği açık...

Etyen Mahcupyan, *Yenilgiler*, *Karar Gazetesi*, 19 Kasım 2017.

... Bizim neslin 'milli içki'si çaydır.

Limonatayı, ayranı, gazozu severiz ama, o yıllarda sabahlara ulaşan uzun gecelerimizin yoldaşı çaydır.

O çayı, Sezai Karakoç'un şiirinde bulduk...

Bildiğim, tattığım en leziz çay, Sezai Karakoç'un şiirindeki çaydır...

Yusuf Ziya Cömert, *Karar Gazetesi*, 21 Ocak 2018.

Bir Sezai Karakoç şiirinin Türkçede hâlâ hakkının teslim edilmemesi ve Enis Batur'un deyişiyle sadece Cemal Süreya'nın arkadaşı olmasından dolayı sol tarafından biliniyor olması akıl alır gibi değil... Sezai Karakoç şu anda Ortadoğu'da olup bitenleri yirmi sene önce yazmıştı *Alınyazısı* şiirlerinde. Irak, Bağdat, Şam, bunların hepsini, Türkiye'de hangi ideolojiden olursanız olun Sezai Karakoç okumadan Ortadoğu'da olup bitenleri anlamamız imkânsız. Biz kör bakışla Sezai Karakoç'un da teklifini anlamadık. Dolayısıyla edebiyatımızın en büyük sorununun ben bu ideolojik körlük olduğunu düşünüyorum.

Necip Tosun, (Söyleşi), *Post Öykü İki Aylık Öykü Dergisi* Sayı: 20, Ocak-Şubat 2018.

'*Alınyazısı Saati*' yaralı coğrafyamızın şiiridir.

[Kudüs, Şam, Bağdat, Mekke, Medine, İstanbul] Ve bu şehirler, Sezai Karakoç'un şiirine ve fikrine hiçbir şeye işlemediği kadar işlemiştir.

Sezai Karakoç'un bu şiirleri yazdığı günlerden daha acılı, daha zorlu günlerdeyiz...

Biz, Sezai Karakoç'un aşağı yukarı 40 yıl önce haber verdiği felakete 40 yıldır her gün tanık olmuyor muyuz?

Karakoç, (ister Hassan Bin Sabit'ten başlatın, ister İmam Busiri'den...) kendi şiirinde şiir geleneğimizi diriltten bir şairdir...

Şiirde yaptığını fikirde de yaptı Sezai Karakoç.

20. Asırda, şiirimizin üzerine ipek bir tül gibi dökülen şiiri, sahil ve ne-zih, yani kire, pasa bulaşmamış 'Diriliş' fikri ile birbirinin mütemmimidir...

Yusuf Ziya Cömert, *Karar Gazetesi*, 18 Şubat 2018.

Mevdudî'yi de, Seyyid Kutub'u da, Malik Binnebi'yi de, Hasan el-Benna'yı da, İmam Humeyni'yi, hatta Abdülkadir el-Murabıt'ı, daha nicelerini biliriz, okuruz biz. (Veya 'okurduk.')

İçeriye daha dikkatli bakmalıydık.

Bakabilseydik, 'Diriliş'in kuşatıcılığını, sıhhatini görebilirdik.

'Dışarı'daki Müslümanlar da bu tarafa pek bakmadılar.

Bakabilseydiler, bu düşünce dünyamıza derinlik katardı.

Diriliş, tabii ki bir 'fikhî', 'tasavvuf' veya 'kelam' mektebi değil. Bir tefsir, bir hadis mektebi de değil.

Bir 'medeniyet' perspektifi var Diriliş'te...

Tarih'i, coğrafyayı, sanatı, edebiyatı, kültürü, mimariyi, tasavvufu, fikhî, Kitab'ı, Sünnet'i yerli yerinde tutan bir medeniyet perspektifi...

Yusuf Ziya Cömert, *Karar Gazetesi*, 25 Şubat 2018.

Sezai Karakoç, *Büyük Doğu*'nun dergi ve gazete olarak yayımlandığı 1950'lerde matbuat dünyasına bilfiil katılmış olması hem bu yayını sanat ve edebiyat açısından kuvvetlendirmiş hem de 1960 sonrasının edebiyat temelli damarının oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Asım Öz, "İslam'ı Uyandırmak" Çok Partili Yaşama Geçilirken İslamcı Düşünce ve Dergiler (Editör: Lütfi Sunar) [kitabından], Cilt: 2, Nisan 2018.

Bu anlamda "Şahdamar", "Ötesini Söylemeyeceğim" ve *Şiir Sanatı*'nda çıkan "Kapalı Çarşı", imgeci ve kapalı bir dille de olsa İslamcı tavrın Cumhuriyet dönemi Türk şiirindeki ilk tezahürleridir. Karakoç özelinde yeni şiirle İslamcılığın iç içe geçişi, 1940'lardan 50'lere kültürel alandaki iki kutbun

da kabul edemeyeceği bir teklif içeriyordu. Nitekim 1958 gibi çok erken bir tarihte sol-laik edebi mahalle Karakoç'u dışlamak yolunu seçmiştir. Sağa gelince; Karakoç'un ilk iş olarak kendini sağ cemahtan ayırdığını ve kendi yolunu çizdiğini görürüz. Karakoç'un bu süreçte hem şiir hem düşünce alanındaki özgün konumu, alternatif bir teklif olarak İslamcılığın önemli bir kamusal tezahürü niteliğindedir.

Elyesa Koytak, "İslam'ı Uyandırmak" Çok Partili Yaşama Geçilirken İslamcı Düşünce ve Dergiler (Editör: Lütfi Sunar) [kitabından], Cilt: 2, Nisan 2018

Sezai Karakoç'un 1957'de kaleme aldığı *Balkon* şiiri, şairin şehre bakışını ortaya koyan, şiirin mimariyi eleştiri konusu yapabildiği ve ona ilham kaynağı olmaya çalışan, dahası kendi kültürüne göre mimari pratiklerin yarattığı etkileri gözler önüne seren bir eserdir. Sezai Karakoç'un Balkon şiirinde aradığı mimari ile 19. yüzyıldan itibaren kültür ve mekândaki değişme ve bugün gelinen yapılaşma koşulları [karşılıklı] değerlendirilebilir. Balkon ile ilgili olumlu bir ifadeye rastlanmayan şiirde, balkon tehdit sıralamasında birincil plandadır ve gelecek zamanlarda da bunun devam edeceğini ifade etmektedir. Günümüze gelindiğinde, görsel ve yazılı medya balkondan düşme yoluyla ölümlerle ilgili haberlerle doludur. Haber tarafı bir yana, balkonda ölümlerle ilgili ciddi bilimsel araştırmalar da araştırmacılar tarafından yapılmakta ve konu bilimsel açıdan da değerlendirilmektedir.¹⁵

Alper Bodur, *Mimarlık, Planlama ve Tasarım'da Akademik Araştırmalar*, [Kitabının içinde] *Gece Kitaplığı*, Nisan 2018, Ankara.

O zorluklarla önce İstanbul'da yatılı lise sınavlarını kazandıktan ardından Ankara Siyasal'da okumaya başladınız. Üniversitede sınıf arkadaşlarınızdan birisi Sezai Karakoç'tu. Aynı dönemde Mete Tunçay vardı. Mehmet Şevket Eygi, hatta Cemal Süreya sizinle aynı dönemde Mülkiye'de idi. Aykırı görüşler bir araya gelip nasıl güzel bir dostluk kurabildiler?

1954-58 arasında Ankara. O zaman Ankara'nın nüfusu 300 bin filandı, küçük bir yerdi. Sıhhiye'ye inip Kızılay'a kadar yürüyünce herkesi görürdük, öyle bir şehirdi. Mülkiye'nin kantini Ankara'nın adeta entelektüellerin devam

¹⁵ Yazının devamında çeşitli araştırmalardan örnekler veren yazar Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Aksaray Devlet Hastanesi'ne yüksekten düşme sebebiyle hastaneye götürülen çocukların % 64'ünün balkondan düşmeleri nedeniyle geldikleri konusundaki araştırmayı paylaşmaktadır.

edebildiği bir odak gibi idi. Çoğumuz yatılıydık. Kantinde çok çeşitli fikirlerde gençler bir aradaydı ve çok güzel anlaşıyorduk. Ben birinci sınıfta iken Şevket Eyyi ikinci sınıftaydı. Sezai dördüncü sınıfta idi, Mete bir sene sonra girdi. Taner Timur bir sene sonra geldi. Yalçın Küçük geldi. Cemal Süreya da Sezai ile aynı sınıftaydı.

Çok değişik fikirlerde gençler bir arada konuşuyor, tartışıyoruz. Fikirlerimizi değiştirmiyorduk ama bizim gibi düşünmeyen arkadaşımızla kavgasız, gürültüsüz konuşabiliyorduk. Mesela Mete'yle fikrimiz uyuşmazdı, Mete o zaman komünist değildi Kemalist'ti sadece. O zamandan fikirlerimiz ayrıydı, ama çok iyi arkadaşım ben Mete'yle. Sezai (Karakoç) ertesi sene de kaldı, sonra ayrıldı. Sezai'nin de komünist, solcu, anarşist olan arkadaşları vardı ama herhangi bir şiddet olmuyordu. Sonra Mülkiye'de mes-cid vardı. Yani mesela ben vakit namazı kılıyordum. Sezai ve Şevket de kılıyorlardı. Ama daha fazla namaz kılan yoktu. Kılıyoruz diye bize sinirlenen kimse de yoktu üniversitede. Bu söylediklerim genç arkadaşlar için tuhaf gelebilir. 1950'lerin Türkiye'si bu. 1970-80'den sonra bir üniversiteye mes-cit açılrsa kıyamet kopabilirdi.

Mehmet Genç ile Röportaj, Yusuf Temizcan, *Genç Dergisi*, Sayı: 139, Nisan 2018.

Geçen Cumartesi Diriliş'e gittim...

Ama bugünlerde, Kosova'nın başına gelenler, bana Üstat Sezai Karakoç'un anlattıklarını hatırlattı.

Ortadoğu'yu konuşuyordu Sezai Bey.

Batı'nın saldırılarına karşı ancak büyük bir Müslüman devletle mücadele edilebileceğini söyledi.

Bunu kendisinden daha önce de işitmişim. Daha önce, AT'nin AB olduğu yıllarda.

Türkiye'nin, İran'ın, Mısır'ın, Pakistan'ın bir birlik oluşturmaları gerektiğini söylüyordu.

Bu birlik olmazsa, Batı'nın bu ülkelere rahat vermeyeceğini... Sonuçta, Irak'ın, Suriye'nin başına gelenlerin öteki Müslüman ülkelerin de başına geleceğini...

Kürtler'i de, şimdi destekliyor görünseler bile yarın birbirlerine düşüreceklerini...

Bunları söylüyordu...

Bu fikirler maalesef kuvveden fiile çıkmadı. Ama, bu fikirlerin mevcut olduğunun bilinmesi lazım.

(İleride bizim için, büyükleri öğüt vermiş ama onlar almamış diyecekler.)

Yusuf Ziya Cömert, *Karar Gazetesi*, 4 Nisan 2018.

Geçenlerde Kudüs'te olup bitenlere dair haberleri içim kan ağlayarak seyredirken Sezai Karakoç'un 1969 yılında Yahudiler tarafından Mescid-i Aksa'nın yakılması üzerine yazdığı "Nihayet Mescid-i Aksa'yı da yaktın / ey Yahudi" mısralarıyla başlayan meşhur şiirini hatırladım. Bildiğim kadarıyla modern şiirimize Mescid-i Aksa ve Kudüs, dolayısıyla Filistin meselesi bu şiirle birlikte girdi ve "İslâmcı Şiir" in başlıca temalarından biri oldu...

Beşir Ayvazoğlu, *Karar Gazetesi*, 20 Mayıs 2018.

Hızlarla Kırk Saat okunmadan, bölgemizde süren kanlı çatışmaları açıklayan her bilimsel metin eksik kalacaktır.

Cihan Aktaş, *Gerçek Hayat Dergisi*, Sayı: 919, 4 Haziran 2018.

... 26 yaşındaydım ve doğrusu o an itibarıyla ne bulutları, ne dünyada yaşayabilmeyi, ne insanları, ne de bulutların benden ne beklediğini¹⁶ anlayabiliyordum. Aklım ermeye başladığından beri kafamın içinde irice bir soru işaretiyle dolaşıyordum gibi hissediyordum. Burada mı olmalıyım? Bunu mu yapmalıyım? Ne düşünmeliyim? Ne söylemeliyim? Nereye yönelmeliyim? Şu içimde akıp duran ırmağın suları nereye? Tükenmeyen çoğalan çoğalan çağlayan çağlayan ama bir türlü yatağını bulamayan bu çağlıyla ne yapmalıyım? İşte Sezai Karakoç o gece ve ondan sonraki gecelerde imdadına yetişti... Elbette daha önce de hem başka şairlerden hem Karakoç'tan şiirler okumuştum, hatta daha önce de başka şairlerin/sanatçıların sesine tutduğum olmuştu. Ama o gece beni o zamana kadar inşa eden şiirin sesi değişti işte. Benim için Karakoç, o ilk geceden sonra bu sesin sahibiydi. Ne zaman zora düşsem onun dizeleri dudaklarımdan inci taneleri gibi dökülmeye başladı...

Aykut Ertuğrul, *Post Öykü İki Aylık Öykü Dergisi*, Sayı: 23, Temmuz-Ağustos 2018.

¹⁶ Sezai Karakoç'un "Yağmur Duası" şiirinde geçen "Ya ben bulutları anlamıyorum/Ya bulutlar benden bir şeyler bekler." mısralarına atıf yapılmaktadır.

Yıllar önce altmışların başında, Cemal Süreya'dan Sezai Karakoç hakkında birçok olumlu söz dinlemiş ama şiirlerini görmemiştım (böyle hatırlıyorum ama bellek ne kadar yanıltıcı olabilir, bunu da biliyorum). İslâmcı ve "İkinci Yeni"ci bir şair merakımı çekiyordu doğrusu. Ne var ki, şiirini okuyup tanımadan önce *Diriliş* dergisini gördüm. Karakoç birkaç kere bu dergiyi yayımlamıştı. Benim gördüğüm seferki (yeşil kapak!) "ilk" sayısında "Hitler'in Vasiyetnamesi" diye bir yazı çıkmıştı. Bu Hitler merakı, benim Sezai Karakoç merakımı ortadan kaldırdı. Bundan sonra okuduğum birkaç şiiri de (belki bu nedenle) beni sarmadı. Sonuç olarak bu kitapta Sezai Karakoç yok, çünkü hakkında bir bölüm yazacak kadar tanımıyorum Karakoç'u. Oysa edebiyat tarihinde çok önemli bir yeri olduğunu biliyorum.

Murat Belge, *Şairaneden Şiirle Türkiye'de Modern Şiir, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2018..*

Türkiye'de bir düşünce ve hareket olarak İslamcılığın seyri takip edildiğinde en önemli ve belirleyici isimlerden birisi şüphesiz Sezai Karakoç'tur. O, Cumhuriyet döneminde doğmuş, kendisinden önceki İslamcı nesille kıyaslandığında farklı bir tarihsel ve sosyolojik gerçekliğin içinde yetişmiştir. Biryandan İslam temelli bir düşünce inşa ederken, diğer taraftan Batı'yı özellikle felsefe tarihi üzerinden takip etmeyi bırakmamıştır. Şair olması dolayısıyla şiir ve felsefeye ilgisi dolayısıyla deneme, onun en özgün ve güçlü bir şekilde kullandığı iki türdür... Diriliş düşüncesi, yeniden İslami öze dönme ve bu özden bir medeniyet hamlesi üretme iddiasıyla sadece Müslümanların iyiliğini değil, bütün insanlığın yaşamaya devam ettiği yabancılaşma krizini aşmayı hedeflemektedir. Kendi içinde tutarlı bir sistematige sahip olan Diriliş düşüncesi, Cumhuriyet dönemi İslamcılığı açısından oldukça özgün ve başat bir düşünce konumundadır.

Mahmut Hakkı Akın, *Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Dergisi (Armağan Sayısı), Sayı: 66, Ekim-Kasım-Aralık 2018.*

Velûd bir yazar, fikirleri şiirinde tecessüm eden bir şair olan Karakoç, Doğu fikriyatı kadar Batı ile de ilgilenir. Her Türk mütefekkirinin temel meselesi niteliğindeki modernleşme problemi onda da merkezi bir hal alır. Asrileşme döneminden günümüze bu hususta değişen pek bir şey yok gibidir. Bir asır önce yaşayanlar vaktayı bütün ağırlığıyla bizzat tecrübe ederken dönemin mütefekkirleri bu tecrübenin tetkik ve tenkidini yapar. Asrileşme devri

İslamcılarını ani olaylara hızlı çözümler üretmenin gayretini verirken, Sezai Karakoç gibi isimler nazari arayışlara yönelir. Yapısal arızaların gündelik çözümleri olmayacağını farkında olan çağımız mütefekkirleri çerçeveyi hem ilgi alanları hem de kaynak hususunda genişletir. Örneğin Karakoç'un eserleri tetkik edildiğinde iktisattan kültüre, sanattan devlet yapısına, felsefeden edebiyata kadar pek çok alanda fikir ürettiği görülür.

Enes Şahin-Selin Şahin, *Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Dergisi (Armağan Sayısı), Sayı: 66, Ekim-Kasım-Aralık 2018.*

Karakoç kolaya kaçan bir yaklaşımla yalnızca Batı'yı eleştirmez. Karakoç açısından Batı, sanki bir araçtır. Amaçsa, pek tutulan bir hikaye üzerinde belirtecek olursak araç üzerinden İslam toplumlarına kral çıplak demektir. Bu manada anlatmak istediği açıkça İslam medeniyetinin karşıtı olarak "kötüyü" temsil eden Batı'nın üstüne düşeni yaptığı, İslam alemininse yapmadığıdır. Elbette İslam toplumlarının üstüne düşeni yapmamış olması Batı'yı masum kılmaz. Karakoç vebalinin büyük olduğunu farkında olduğu Batı dünyasını değerlendirirken Batı'nın kendisini de bizzat Batı'dan kurtarmayı ister. Mesela "İtiraf" başlıklı makalesinde insanlığın kutsal kitaptan, vahiy uygarlığından, peygamberlerden uzaklaştıklarını itiraf etmeleri gerektiği, bu itirafın "insanı ve insanlığı kurtacak atılımın başlangıcı" olduğunu söyler.

Ömer Obuz, *Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Dergisi (Armağan Sayısı), Sayı: 66, Ekim-Kasım-Aralık 2018.*

Hızır'la Kırk Saat, Sezai Karakoç'un kitapları içinde çok ayrı bir yerde duruyor. Aslında sadece Karakoç'un kitapları arasında değil de, bütünüyle şairin yazdığı şiirin çok dışında, başka bir yerlerde... Bir tür uzun dua gibi gelmiştir bana *Hızır'la Kırk Saat*...

40 rakamının kültürümüzde önemli bir yeri var; 40 Hadis, 40 hatim, ölünün 40'inci gecesi... Bütün bunlarla birlikte 40 bir olgunluk yaşıdır da. Karakoç'un *Hızır'la 40 saat geçirmesinde* hem kendi hayatı hem de şiiriyle vurgulamak istedikleri arasında derin bir bağ olduğu düşüncesindeyim...

Şair öyle bir yere gelmiştir ki, dünyayla bir hesaplaşma içine girmiştir. Sanki duvarlar karşısına dikilmiştir, öyleyse ya o duvarların üzerinden atlayacaktır ya da kıracaktır duvarları...

Karakoç da 60'lı yılların sonunda yazdığı *Hızır'la Kırk Saat*'te kıssanın bütün telmihlerini kullanarak Yenikapı'dan Hızır'la tehlikeli bir yolculuğa

çıkarak. 60'lar aslında Türk şiiri için önemli bir kavşak noktası. Şiirimizin modern atılımını sağlayan İkinci Yeni en gürlü zamanını yaşıyor. Şairler şiirin artık başka türlü yazılabileceğini düşünüyor. II. Dünya Savaşı yeni bitmiş. Sürrealizm akımı dünyayı sarmış. Arthur Rimbaud keşfedilmiş ve Türkçeye çevrilmiş. Karakoç ise hayatında yaşadığı ayrımı şiirinde de yaşayarak düşüncelerini şiirin alanına sokmaya başlamış. Daha önce şiirlerinde görülen düşünce izleri (*Kapalı Çarşı, Sesler, Köşe* gibi şiirlerle birlikte) *Hızır'la Kırk Saat*'te artık bir tür "manifesto"ya dönüşmüştür.

Şair her gün aynı yerde Hızır'la buluşmaktadır. Tıpkı nefsini yenmeye çalışan bir sufi gibi. Ama Karakoç'un yolculuğu adım adım başkalaşır. Aslında şair Batı'ya karşı Doğu'nun bir figüründen yardım almaktadır. Hem de ölmeyen, her bahar yeniden dirilen biridir bu. Sayfalar ilerledikçe derin bir hesaplaşma başlar. Şair Hızır'la birlikte bir gün "insanların borular gibi birbirine benzediği" bir kentte, bir gün İbn Arabî'nin peşinde Şam çarşısında, bir gün Konya'da Mevlana'nın peşindedir... Yeşil sarıklı ulu hocaların yeni başlayan "kesik dans"a karşı yeni bir şeyler söyleyemediklerini düşünür. Kardeşi İbrahim ona putları nasıl devireceğini öğretmiştir, ama ya dildekiler, kelimelerdeki, kâğıtların üzerindeki putlar...

Hızır darda, tehlikede olana yetiştiği gibi tehlikeye giren Türk şiirine de yetişmiş, çıkmaza giren şiirimizi kadim dilimizin ve kültürümüzün toprağıyla, büyük Türk şairi Sezai Karakoç eliyle yeniden buluşturmuştur.

Mustafa Akar, *Sabitfikir Dergisi*, Sayı: 93, Kasım 2018

... Düşüncelerinde Âkif'e eklenirse de, şiir dilinde uzaktır. Bu sebeple dil ve imge kuruluşu bakımından İkinci Yeni ile akrabadır. İkinci Yeni'nin Türk şiirinde yaptığı en büyük devrim, egemen mimetik dili; alışılmış mantığı ve gerçeklik anlayışını yıkmasıydı. Bu, Karakoç'un metafizik karakterli şiirine uygundu. Lakin 'mana' Karakoç için önemlidir; o 'mana' anlayışıyla İslam estetiğine tâbidir. Bu bakımdan İkinci Yeni'nin 'anlam' kavrayışından ayrılır...

Hâsılı şiirinin açısı, metafizik eksene uygun biçimde tarihte, coğrafyada, insan kadrosunda evrensel doğru açıdır. Aşıktan aşkınlığa, Ergani'den İstanbul'a, İstanbul'dan tüm İslam coğrafyasına doğru giden, geçmiş, şimdi ve geleceği içeren üç boyutlu, kökleri geleneğe, önü açık bir medeniyet şiiridir onunki...

Alâattin Karaca, *Karar Gazetesi*, 21 Ocak 2019.

Sezai Karakoç daha 1950'lerde bir edebiyat tanımı yaparak "hidayet romanları-şiirleri"nden nasıl ve niçin uzak durulacağını ortaya koyarak edebiyatımızı en ileri noktaya taşımıştır...

1980 öncesi yaşanan ağır kamplaşma ve kaotik ortamda adeta yok sayılan, ambargo konan Sezai Karakoç, daha sonra adeta yeniden keşfedilmiş, Türk edebiyatının en güçlü, en saygın kalemlerinden biri olarak her kesimi etkilemiştir. Ahmet Oktay 1980'lerin vicdanı olan bir yazı yazmıştı: "Resmi İdeoloji Tarafından Dışlanan, Yazınsal İktidarı Dışlayan Bir Şair: Sezai Karakoç" Sezai Karakoç hakkında süregelen suskunluğa, bilinçli bir şekilde görmezlikten gelinmesine başkaldıran Ahmet Oktay bu yazıda şöyle demişti: "Kendi sırça köşklerimize sokmadığımız kişilerin yaşamadığı sanmak bir yanılgıdır elbet. Şiirin tarihi yazınsal iktidarların yenilgileriyle dolu." Gerçekten de öyle oldu. Edebiyat iktidarı Sezai Karakoç ile bir kez daha yenildi. Böylece Sezai Karakoç'un teklif ettiği edebiyat poetikasının haklılığı, yerindeliği teyit edilmiş, yarım asrı aşan edebiyat mücadelesi başarıya ulaşmış tam da dediği gibi şair olarak milletin kalbi, atan nabzı, çarpan yüreği olmuştur. İlhamla, aşkla yoğrulmuş şiiri milletin gönlünde yerini almıştır.

Necip Tosun, *İtibar Dergisi*, Sayı: 89, Şubat 2019.

Uzun yıllar sadece belli şiirleri ve sözleri üzerinde durulan bir dönemin ardından Sezai Karakoç, günümüzde çeşitli makale ve kitaplarıyla 1960 sonrası İslâmcılığının en önemli isimlerinden biri kabul ediliyor. Belirleyici karşılaşmaların ama aynı zamanda sürekliliklerin de izinin sürülebildiği 1960'larda, İslâm âleminde İslâm ve Marksizm arasında kıyasıya bir çekişmenin yaşanacağını ifade eden Karakoç, eserlerinde sosyalizm, komünizm, Marksizm kavramlarını kullanmak suretiyle solu doğrudan ve dolaylı olarak eleştirir. Onun meselelere yaklaşımı, sola dair görüşleri bariz bir şekilde 1960 sonrasındaki Türkiye şartlarına işaret eder. Dönemin ruhunun etkisini, incelikli ve meşakkatli bir çalışmayla yazılarına taşıması aynı zamanda Türkiye'yi değiştirme arzusunun yansımasıdır... Dönemin aktüel olaylarına ilişkin tahlilleri bir bakıma kendisinin sola karşı tekliflerinin sadece teorik değil ama aynı zamanda uygulanabilir olduğunu göstermeye matuftur.

Asım Öz, *İtibar Aylık Edebiyat ve Fikriyat Dergisi*, Sayı: 92, Mayıs 2019.

Şiirdeki sözcükler, hemen herkesin her zaman kullanabileceği sözcüklerdir ancak sözcüklerin bir araya getirilişindeki farklılık şiir dilini oluşturur. Bu şiir dili, özgün ve ustalıklı bir dil olduğundan anlamını birebir metinle örtüştürmek olası değil. ‘Köşe’ şiiri anlamını okurun okumalarından alan hermeneutik bir şiirdir...

Sezai Karakoç’un şiiri çağrışımlara, imgelere, bağdaştırmalara, benzetmelere dayanan, anlamı okuyucunun birikimiyle çoğullanan bir kültür şiiridir. Bu şiir [*Köşe* şiiri], İkinci Yeni’nin ilk ve en önemli şiirlerindedir... Bu şiir gücünü imgelerden, simgelerden aldığı kadar sözcüklerin dizilişindeki musikiden de alır... Şiir dilinin ustalıklı bir biçimde kurulmuş olması seslerin akıcılığını, imgelerin görünüşünü kolaylaştırır... ‘Köşe’ şiiri, anlatımındaki lirizim, aynı/ayrı kişi, zaman ve kültürlerde anlamını çoğaltması, zaman-uzam değişikliği, konusundaki insancılık, gelenekten yararlanarak imgeyi yeniden üretme ve ses tekrarlarından kaynaklanan akıcılık ile çağdaş Türk şiirinin en güzel ve başarılı örneklerinden biridir.

Ümit Yıldırım, *Hürriyet Gösteri Sanat-Edebiyat Dergisi*, Sayı: 327, Nisan-Mayıs-Haziran 2019.

Sezai Karakoç, kitabında [*Diriliş Neslinin Amentüsü*] 1970’ler konjonktüründe İslâmcılığı iyileştirmek ve derinleştirmek için slogancı ve şiddete yönelen dönemin soluyla birlikte sağ çevrelere karşı, İslâmcı bir sanatçı ve düşünür olarak karşımıza çıkar. Yeni neslin sorumluluklarının altını çizerek, dönemin gençlik hareketleri içerisinde özlediği nesli belirgin kılan birtakım hususiyetlere dikkat çeken, Karakoç’un kitabının adında “amentü” kelimesinin geçmesi kitabın temel düşüncesini anlatmak açısından dikkate alınmalıdır... Bunun için Karakoç’un kitabına koyduğu ad modern zamanlarda İslâm’ın “amentü şerhi” şeklinde de okunabilir. Şurası açıktır ki, iman esaslarının sosyal hayat ile ilişkili bir biçimde anlatan Karakoç, amentünün kişinin kendi benliğini ve varlığını, erdem ve takva açısından sürekli bir şekilde özleştiriyeye tabi tutması gerektiğini önerir...

Geçmişini inkâr ve geçmişe mahkûm olmak şeklindeki iki tutumdan farklı bir bakış açısı ortaya koyan Sezai Karakoç, *Diriliş Neslinin Amentüsü* kitabında ağırlıklı olarak sola ama aynı zamanda içeriksiz sağa karşı çıkarak farklı bir nesil anlayışı ortaya koymuştur. [*Diriliş Neslinin Amentüsü*] aynı zamanda diriliş, diriliş eri, İslâm sitesi, öz ülke, birlik (İslâm, tarih, kültür), İslâm milleti,

iman, özgürlük ve diriliş akımı kavramlarında da görüleceği üzere Karakoç’un düşünce dünyasının önceliklerinin muhtasar bir sunumudur.

Asım Öz, *Star Gazetesi Açık Görüş Eki*, 23 Haziran 2019.

... Sezai Karakoç’un özel bir yönü 40-50 yıl öncesinden yaptığı bölgesel ve kültürel siyasî yorumların birer birer gerçekleşmesidir. Bunlar arasında özellikle İslam dünyasının işgali ve neticeleri konusunda yazdıkları, bakışının ne kadar berrak, ama aynı zamanda İslam dünyasının içinde bulunduğu perişan durumun ne kadar derin olduğunun da göstergesidir. Her zaman umut dolu olan Karakoç, gerçeğe gözlerini asla kapamamış ve her dönem erken bir uyarıcı olarak üstüne düşeni yapmıştır ve yapmayı sürdürmektedir...

Mevlana İdris Zengin, *Pertevniyal Sanat Dergisi*, Sayı: 9, 2019.

Düşüncemize getirdiği yenilik, Müslümanların kardeşliği fikrini modern bir şiir dili içerisinde yenilemesidir. Bu görüşleri Türkiye’de okumuşların bir kısmı üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Etkisinin bir sebebi de, söylemlerinin sadece düşüncede kalmamış olmasıdır. Karakoç’un şahsiyeti düşüncelerinin ilk tatbik sahasıdır. Onda bir dava adamının “kendine dikkat”i hep var olmuştur; örnek bir şahsiyettir.

Ali Ayçil, *Pertevniyal Sanat Dergisi*, Sayı: 9, 2019.

... Aramıyoruz, arasak da kendimiz gibi aramıyoruz. Yine bizden öncekilerin ilham ve çalışmayla edindikleri tecrübeleri taklit ediyoruz. Kendi merdivenimizden kendi basamaklarımızca çıkmıyoruz. İnsanın ilk önce eskiden devraldığı her şeyle çatışması gerekir. Hurafeleri bertaraf için gereklidir. Sezai Karakoç’un gelenekçi bir insan olduğunun söyleyenler yanılırlar. Çünkü Karakoç savaşır, tartar, tartışır. Bu yüzden nevi şahsına münhasır bir şair-düşünürdür.

Serhat Çetin, *Pertevniyal Sanat Dergisi*, Sayı: 9, 2019.¹⁷

Karakoç, yalnız Türk şiiri için değil, *Diriliş* dergisiyle Türk dergiciliğinin, Türk düşünce hayatının da zirvelerinde hüküm süren değerlerden biridir.

Yıllar önce bir yargıya varmıştım:

¹⁷ İstanbul Pertevniyal Lisesi yayını olan bu derginin yazar ismine koyulan dipnotta “Serhat Çetin 17 y” ifadesi bulunmakta.

“Türk şiirinin, Türk düşüncesinin köşe taşlarından biridir Sezai Karakoç. Onsuz ne Türk edebiyat tarihini, ne Türk şiirini anlamak mümkündür ne de düşünce ve inanç tarihini.”

Gelenekle modernin olağanüstü birlikteliğini başarmıştır...

Düşüncesini –ideoloji kavramını kullanmak istemiyorum–, dünyayı algılamasını, kavramasını, bunu bir inanç yumağı içinde değerlendirmesini, şiire bu kadar ustaca yansıtan çok az şair vardır dünyada.

Eğer onun şiirlerinden yola çıkılarak mukayeseli bir çalışma yapılırsa, öncülüğü çok daha iyi ortaya çıkar.

Doğan Hızlan, *Hürriyet Gazetesi*, 3 Ocak 2020.

1960’larda adı İkinci Yeni ile anılan Sezai Karakoç da emek tartışmalarında sesi duyulan yazarlardandır. Diriliş dergisini yayınlamaya başladığı yıllardan itibaren kendisinden sonraki kuşak üzerinde etkili bir isim olmuştur. Karakoç, İslam’ı referans alarak Batı’dan ithal edilen kültürel ve felsefi kavramlara çeşitli eleştiriler yöneltmiş ve Batı-tip modernleşmeyi sorgulamıştır. Onun *diriliş* paradigması, Batı’dan aktarmak yerine yerliye yönelmeye denk düşer.

Çimen Günay Erkol, *Türkiye’nin 70’li Yılları* [isimli kitaptaki yazısından], İletişim Yayınları, 2020.

“...Sezai Karakoç’a gösterilen bu ihtimam, verilen bu değer ve fahri doktora ve diğer ödüller aslında şahsa değil; onun temsil ettiği düşünce geleneğine, sanata, ilme verilmiştir. Öyle ise bu takdim ve tevdi de ona uygun olmalıdır. Aynı gelenekten beslenen bir kişi olan Atilla Koç da bu yolu izlemiş, Sezai Karakoç’u ofisinde ziyaret etmiş, Kültür Bakanı olarak 2006 yılında Kültür ve Sanat Büyük Ödülünü tevdi etmişti.

Hatırlıyorum. Karakoç, belgeyi almış ve fakat nakdi para ödülünü kültür hizmetlerinde harcanmak üzere Bakanlığa geri vermişti.

Tavır adamı olmak budur. Çünkü Sezai Karakoç, Mehmed Âkif karakterinde bir şahsiyettir; Âkif, İstiklal Marşı’nı Safahat’ına nasıl almamışsa, marş için verilen ödülü nasıl reddetti ise Sezai Karakoç da milletine yaptığı hizmeti öyle görmüş ve mükafatını milletinden ve Allah’tan beklemiştir. Onun sicilinde resmi gazetede yayımlanan kararnameye göre komisyon üyesi olmak, danışmanlık gibi payeler yoktur. O, devletluların buldukları yerlerde arzı endam eden, onlara övgüler düzen bir kişi değildir. Hatta devlet yönetiminde,

bürokraside bulunan kişilerin övünç kaynağı olarak verdikleri ödülünden sonra “Beni ödül ile susturmak istiyorlar” diyerek diyeceğinden geri kalmayan bir kalemdir.

Muhammed Hamidullah Hoca’nın “İnşallah Nobel alır” temennisinde bulunduğu Sezai Karakoç’a Nobel verilmedi. Hele geçen yıl Müslüman düşmanı, ırkçı yazara verilen ödülünden sonra Sezai Karakoç değil; hiçbir Müslüman’ın Nobel’i kabul edeceğini düşünmüyorum. Sezai Karakoç, Drina Köprüsü’nün aldığı Nobel Ödülünün Osmanlı’ya verilmiş kabul eder.

Bütün bu takdirlere, mükafat tevdilerine rağmen kıymeti bilinmiş bir Sezai Karakoç’tan bahsedebilir miyiz? Siyasiler onun şiirlerini, şairliğini düşüncesinden ayırarak okuyorlar. Onu parçalıyor ve Diriliş’i ekol yapan özgün düşünce ve medeniyet ülküsünü öteliyorlar. *Hatıralar*’a baktığımızda bunun baştan beri böyle olduğunu öğreniyoruz...”

Kâmil Yeşil, 4 Şubat 2020, <https://www.dunyabizim.com/sezai-karakoc-87-yasinda-doktor-dr-oldu-makale,1408.html>.

Gönültaşım Sezai Karakoç

Sanki Sezai Kâdirî
Ben Rıfâî
Aydınlık Orta Çağdan kalma

Ne denli uzakta bulunsak da
Toz kondurmadığımız içten yakınlık
Sürüp gitti aramızda

Konuşmadan konuşurduk biz
İki kardeş idik ikiz.
Güllük, Milas, 9 Ekim 2020

Mehmet Rami Ayas, *Yedi İklim Kültür-Sanat-Medeniyet-Edebiyat Dergisi* (Özel Sayı), Sayı: 368, Kasım 2020.

“...Sezai Karakoç, Batılı düşünce sistematığının ve yaşam biçiminin, herkesi birbirine benzeterek yok eden bir simülasyondan başka bir şey olmadığını, yaklaşık elli sene önce, 1969’da, *Masal* şiiriyle ilan etmişti. Hem de kitle iletişim araçlarının, reklamın, pazarın, piyasanın ve bunlara dair telkinlerin bu kadar rafineleşmediği bir zamanda... Şair öngörüsü böyle bir şey olmalı.

Masal şiiri, kendinden olmayanı kendine benzetererek yok eden soykırımcı bir uygarlığın teşhididir. Bu uygarlık bütün yaşam alanlarını simülasyona çevirerek, 'yeni ve cesur bir dünya' kurgulamıştır...

[*Masal* şiirindeki] Doğunun Yedinci Oğlu bir simülakr olarak yaşamak ve ölmek istemez. O, kendi ruhsal habitatında, kendisi olarak yaşamayı ve (gerekirse) ölmeyi düşünür. Çünkü bilir ki; Tasadaylılar [Filipinler hükümetince evcilleştirilmeye çalışılan yerli kabile] gibi bir defa bu kötücül deneyime razı olduğunda, bir daha kendisi olamayacak, bu ölümcül deneyin basit bir nesnesi olarak yaşamaya mahkûm olacaktır. Dolayısıyla kişisel ve toplumsal menkıbesini tamamen kaybedecektir. Bu nedenle, oldukça sıra dışı bir düşünce ve eyleme yönelir *Yedinci Oğul*. Onun yönelimi, radikal bir reddiyenin hayata geçirilmesidir. Kendisinden önce kaybolup giden altı kardeşin trajik hikâyesinden dersler çıkararak Batı denen devasa simülasyon aygıtıyla mücadele etmenin 'masal'ını anlatır âdeta...

[Yedinci Oğul] Meseleyi kökünden halletmek ister. Öyle bir şey yapmalı, insanlığa öyle bir masal anlatmalıdır ki; simülasyon dünyası çöksün, ruhları öğüten bu mekanizma işlevsiz hale gelsin.

Masal şiiri, geride kalanlara bırakılmış muhteşem bir 'kendisi kalma' bildirisi. Yaşayan bir ölü olmaksızın, *yüreğinde insanlıktan bir iz taşıyanlara*, soylu miras/masal bırakacağı bir ölümü tercih eder *Yedinci Oğul*. Çünkü ölümün bile isteye tercih edilmiş bu şekli, bir başka anlamda yeniden dirilmektir. Bu bağlamda *Yedinci Oğul*, okunan, anlatılan ve yaşanan bir masalda yeniden dirilir.

Mustafa Köneçoğlu, *Yitiksöz Dergisi*, Kahramanmaraş,
Sayı: 2, Aralık 2020-Ocak 2021

07-10 Mart 2012 Uluslararası İstanbulensis Şiir Festivali sırasında, Üsküplü barış çiçeği ressamı Jivko Popovski'den sonra, ikinci manevi kardeşime de kavuştum. Bu, Ganalı şair Kofi Anyidoho. Festival sona erince, Sultanbeyli Belediyesi'ndeki olağanüstü konuksever ev sahiplerimin: "Herhangi bir isteğinizi en büyük memnurlukla karşılamaya hazırız" lütüfkâr sözleriyle karşılaştım. Fazla düşünmeden: "Herkesle barışık olunca, manevi zenginlik mozaığım tamam. Mutluluk mozaığımın yegâne boş kalan inci taşı Sezai Karakoç ile görüşme arzum var." dedim. 1982 yılında, İngiliz bilim adamı Brian Mathew tarafından yeni bir çiğdem çeşidi olarak dünyaya tanıtılan ve yetiştigi şehir

İstanbul olduğundan "İstanbulensis" adını taşıyan bu bitkinin adını alan uluslararası şiir şöleninden ayrılma anında: "Bana Sezai Karakoç'la randevu sağlayacak kişi manevi kızım ya da oğlum olur." deyip Sultanbeyli By Oteli'nden ayrıldım. Bir hafta da İstanbul, Beylerbeyi'nde, kızım Bilge ile damadım Nurullahlarda kalmayı düşündüm.

Sezai Karakoç'la randevu ihtimali aklımın ucunda bile yoktu. Ansızın, 16 Mart sabahı, Sultanbeyli'de şiir şölenine katılan her konukla en büyük bir titizlik ve dikkat ile ilgilenmiş olan Zeynep Hanım bana mutluluk mozaığımın son boş kalan inci taşına da ulaşma yolunu bulmuştu. Çağaloğlu'nda rastlamış olduğum en mütevazı binalardan biri olan Derin Han'ın ilk katında bulunan o daracık mekânda, dünyanın en geniş gülümseyişiyle baş başaydım. Sadece boyu ve yaşıyla benden küçük Sezai Karakoç karşımdaydı. Manevi varlığımızın geçmişini bugünlerimizden çok yarınlarımıza taşımakla Yaradan tarafından görevlendirilmiş, gültaha kılıcını kuşanmış çağdaş bir Sarı Saltuk misali bu alperen ile tanışma fırsatı buluyorum. 1933 doğumlu olduğunu anlayınca: "Anlaşılan ağabeyiniz oluyorum" ile aramızdaki görünmez, ancak olası buzların bir anda eridiğini hissediyorum. Meğer 40 yıldan sonra, Üsküp'te, bizce gömülen Sesler dergisi, hayatta dimdik duran en büyük şairimiz Sezai kardeşin körpe hafızasında hâlâ capcanlı yaşıyordu.

Mutluluğum gittikçe artıyordu. Birbirimizi 40 yıldan beri tanırcasına sohbet ırmağının akışındaydık artık... Âyinler'ini Makedoncaya kazandırma arzumu bildiriyorum... Âyinler'in hiçbir dile çevrilmediğine şaşmışken, Türkiye'de de üzerinde herhangi bir değerlendirmenin yapılmadığını anlıyorum. Oysa mütevazı fikrime göre Âyinler, Melih Cevdet Anday'ın Kolları Bağlı Odysseustan estetik açıdan olduğu gibi, eski Yunan mitolojisi yerine, bizim mitolojimizden beslenmiş olup aynı zamanda dünyanın zirvede sayılan şiir bütünlükleriyle erkekçe yarışabilecek nitelikteydi.

Melih Cevdet Anday sözü edilen kendi eseri hakkında Pablo Neruda'nın övgüsünden, giderek Nobel'e layık olduğundan söz etmişken, kendilerine: 'Kolları bağlı Odysseus' yerine 'Kolları bağlı Ferhat' olsaydı acaba Neruda aynı övgüden yana olacak mıydı?!" diye soruyorum.

... Nadir Eraslan, çağdaş Türk şiirinin baş tacı saydığım şaire "Çağdaş Derviş Sezai Karakoç" demiş. Ben, Şeyh Galip sevgimden hareketle "Çağdaş Türk Şiirinin Şeyh Sezai'si" diyorum. (Sırlar da, Türk dostluğuyla tanıdığım büyük şair Duşan Matiç'i "Sırp şiirinin patriği" sayıyor!). Üsküp'ten yegâne

manevi dostla gidip üç manevi dost ve bir manevi kızıyla döndüğümü duyan sanat tarihçisi oğlum Rifat: “Osmanlı’nın hâkim olduğu üç kıtadan birer manevi kardeş, çok hoş.” dedi.

Üstad kardeş Sezai Karakoç’un ütopyavari bir fikrini aktarmayı uygun buluyorum: “Milletim! Birkaç kez çağ açmıştın. Yine açabilirsin!” Hem de tarih sahnesinde olduğu gibi, bunu şiir göğünde de yapabilirsin, diye de öz fikrimi ekliyorum. Ezbere bildiğim sadece iki şairin birer mısrası var: “Onlar ürkmez, dev dalgalı ölüm denizi onlardan ürker” (Kab bin Zuheyr) ile “Zulüm bir hayat tarzıdır artık insana mahsus” (Sezai Karakoç).

İlhami Emin, *Cims Dergisi*, Sayı: 65, Şubat 2021.¹⁸

“Bugün seksen sekizinci yaşını idrak eden Üstad Sezai Karakoç’u okumak, sadece Cumhuriyet devrinin en büyük şairini, denemecisini, hikayecisini, eleştirmenini... okumaktan ibaret değildir.

Karakoç’u okumak, İslam’ın içinden, nebevi kelimelerle yeni zamana adanmış yeni bir tefekkürü öz ve biçimiyle birlikte öğrenmek ve tekellüm etmektir; yaşadığımız dünyaya dair en doğru yorumlara erişmek, sanattan siyasete... Müslümanca bir tutum ve davranışı edinmektir.

Çünkü o, dilin devlet tarafından zorla değiştirildiği; inanca ve kültüre mahsus mana kalıplarının tahrip edildiği; İslam yazısına, ve kitaplarına, kısaca İslam tefekkürünün kaynaklarına ilgi duyanların gericilikle nitelenerek ötekileştirildiği; imparatorluğun yıkımından sebep yoksulluğun, çaresizliğin, sâhipsizliğin, umutsuzluğun üstüne bir karabasan gibi eklenen mili şeflik zulmünü daha da ağırlaştıran karartma gecelerinin; imparatorluğunu yitirerek köleleşen Müslüman halkların istiklalleri uğruna yazdıkları direniş destanlarının; Komünist despotizmin acı, yoksulluk ve ölüm suretinde Doğu Avrupa’yı kap-kara bir duman gibi kapladığı vakitlerin; sömürgecilerin vatanımız üzerinde on yıl aralıklarla uyguladıkları insan kıyımını meşrulaştırmak üzere denedikleri demokrasi tecrübesinin içinden geçerek tefekkürünü, asil duruşunu, sahih bakışını, öfkelerini, itirazlarını ve tekliflerini şekillendirmiştir.

¹⁸ Bu yazı, Üsküplü şair İlhami Emin’in 16 Mart 2012 tarihinde İstanbul’da; Çağaloğlu Derin Han’daki Diriliş dergisi yazıhanesinde Sezai Karakoç’u ziyaret ettikten sonra kaleme aldığı yazıdır. Balkan coğrafyasındaki çağdaş Türk edebiyatının önemli temsilcilerinden olan şair İlhami Emin, 28 Nisan 2020 tarihinde Üsküp’te vefat etti. (Aktaran Şaban Abak)

Bu yanı sıra onun ne şiirlerinde, ne de nesirlerinde dünüyle ve bugünüyle doğrudan hayata tekabül etmeyen tek bir kelime bile yoktur. “Leyla” derken bile onun aradığı O’dur, O’nun Habibullahı’dır; o Habibullah’ın varisi olan ulema ve enbiyadır; bunların umutları kırılmış da olsa zihinleri sahih bir aydınlatmaya hazır duran ahfadıdır; mazlumlar için adalet, kurak toprakları yeşertecek Hızır’dır; Yasin Yasin diriltilecek bir bilinç, Fatıha ile gönüllerin fetihine talip olacak yeni bir nesildir...”

Ömer Lekesiz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 23 Şubat 2021.

Karakoç’un düşünce yazıları ile şiiri arasındaki doğurgan döngüsellik olarak nitelenebilecek mütakabiliyet ilişkisi dikkat çekicidir. Diriliş tezindeki her bir kavram şiirde imgesel bir karşılık bulur. Bu tasarruf onun üretimini, bütünlüklü kılan önemli unsurlardan birisidir...

İnsanı sadece bu dünya ile sınırlandırmayarak sonsuzluk duygusu ile genişleten, aşkın alanın bilgisiyle donanımlı, ölümü şahsına ve tüm üretimine nakşedebilen bilinç haline sahip “yetkin bişir varlık” kılmayı hedefleyen Diriliş düşüncesi, modern zamanlarda parçalanmış insan bilincinin aslı bütünlüğüne dönmemesinin önemini vurgulamaktadır.

Münire Kevser Baş, *Edebiyat Ortamı Dergisi*, Ankara, Sayı: 79, Mart/Nisan 2021.

Modern Türk edebiyatında “öncü” olmuş; kendine özgü büyük bir “poetika” geliştirmiş şairlerimiz de tıpkı Batılı filozoflar gibi varlığı ve insanı seçtikleri bir “kelime” (kavram) üzerinden yorumlamışlardır... Bu durum günümüzün usta (bilge) şairi Sezai Karakoç’ta ise “diriliş” kelimesiyle karşımıza çıkmaktadır. Diriliş, Sezai Karakoç’un âdeta “anahtar” kelimesidir ve bizce bilge şairin bütün eserleri “diriliş” kavramı üzerinden okunup yorumlanabilir. Hatta daha da ileri giderek şunu vurgulayalım ki, “diriliş” anahtarı olmadan Sezai Karakoç’un hiçbir eserinin kapısını açamayız. Karakoç, “Gün Doğmadan” adıyla bir araya getirdiği bütün şiirlere ve hatta bütün şiir kitaplarının isimlerine ustaca “diriliş” ruhunu giydirmiştir. Sadece şiirler değil, Karakoç’un bütün düşünce yazıları da bizce “diriliş” anahtarıyla açılır. Üstad bununla yetinmeyip “Diriliş Partisi” (son adıyla Yüce Diriliş Partisi) kurarak bu tavrını siyaset alanına da taşımıştır.

Şaban Sağlık, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 16, Nisan 2021

Diriliş dergisinin 1969'da çıkan ilk sayısında (Ekim) "Diriliş" imzasıyla yayımlanan "Allah ve İnsan" başlıklı yazıyı ilk defa ne zaman okudum hatırlamıyorum... Böyle "Tanrı" uzak durulan bir dönemde, samimi bir imanla kaleme alınmış "Allah ve İnsan". Kaçınıcı sefer okuyuşumda not düştüm, bilemiyorum, "bu yazıyı herkese okumalı" diye yazmışım başına. Sezai Karakoç üzerine yaptığımız bazı sohbetlerde bu yazıyı hatırlatmış, anladıklarımı dilime geldiğince aktarmaya çalışmışımdır. Bu müthiş, derinden, candan seslenişi dinleyip de Allah'ın varlığı hususunda hâlâ kalbinde şüphe kalanlara, doğrusu şaşarım. Yazının içtenliğini ve mahiyetini kavrayamadı diye düşünürüm. Üç kitap sayfasını ancak dolduran bu metnin tamamını okumayı, eksik söyledim ezberlemeyi size bir vazife olarak bırakıyorum...

Turan Karataş, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 16, Nisan 2021.

Sezai Karakoç'un bütün anlattıklarının, yazdıklarının, tavsiyelerinin birinci muhatabı kendisidir. Yukarılardan bir yerlerden seslenmez bizlere. Geleceğimizde olduğu gibinefsine seslenir, derdini paylaşır, tasarılarını paylaşma açar. Bu da sözlerini bereketlendirmiş etkisini geniş bir alana yaymıştır.

Saadettin Acar, *Muhit Dergisi* (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 16, Nisan 2021.

Sezai Karakoç, Türk edebiyatının en güzel aşk şiirlerinden biri olan "Monna Rosa" şiirine imza atmış şairdir. Sadece Monna Rosa değil, Karakoç'un bütün şiirlerinde aşkın farklı görünümlerine rastlanır...

Aşk, metafizik düşünme şekillerinin en yoğun olanıdır. Tasavvufun aşkı öncelemesinin mantığı burada yatar. Aşk, şüphesiz genel kabul içinde bir duygu biçimi olarak kabul edilir. Ancak aşkı, metafizik alana taşıyan asıl tarafı, duyguyu da aşarak bir düşünme biçimine dönüşmesidir. Sezai Karakoç'un metafizik tanımında söylediği gibi dünya ve ahiretin iç içe girişi, dünyanın ahirete bir dipnot oluşu şeklinde anlamlandırılabilir. O zaman aşk; bir anahtar kavram olarak eşyaya, insana ve tabiata yeni bir bakış, bir çocuk bakışı, bir hayretli bakış olarak görülebilir...

Mehmet Özger, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 16, Nisan 2021.

Sezai Karakoç'un ilerleme mitine dayalı çizgisel zaman denklemine karşı çevrimsel bir zaman anlayışına yaslanan bakış açısı, kıyamet fikrinin onun yazılarında temel bir ilke olmasıyla temeyyüz eder. Yaratılış, dünya ve kıyamet. Diriliş fikriyatının özünü veren kavramlar bu üç kelimedede saklıdır daha çok. Kitaplar özelinden gidecek olursak, *Yitik Cennet* yaratılışı, *Rubun Dirilişi*

dünyadaki mücadelemizi, *Kıyamet Aşısı* ise dünyevileşme salgınına karşı olmamız gereken kıyamet tedavisini temsil eden merkezî duraklardır. Yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için hemen belirtiyim ki, bu duraklardurmak için değil yürümek için tahkim edilmiş işaret taşlarıdır...

Ahmet Edip Başaran, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 16, Nisan 2021.

Ne yapıyordu Sezai Karakoç? Ölmüş olan her şeyi adeta "diril"tiyordu. Karakoç şiirlerinde çok sayıda masala bu açıdan bakmış ve pekçok masalı adeta diriltmiştir.

Masalı diriltmek ne demektir? İster felsefeciler gibi yapıbozum (yapısöküm) diyelim, isterse şairlerin çokça yaptığı imge ve metafor yaratma şeklinde ifade edelim, Sezai Karakoç, masalları bir şekilde yapıbozuma uğratarak yepyeni imge ve metaforlar yaratmıştır. Bu durumu daha açık şekilde izah edecek olursak, kelime ya da kavrama var olan anlamı dışında yepyeni bir anlam yüklemenin adı felsefede yapıbozum (yapısöküm), edebiyatta ise metafor ya da imge yaratmadır. Sezai Karakoç, şiirlerinde masalları genellikle bu bağlamda ele alıyor. Bu durum için, "Masallara yeniden işlerlik kazandırıyor", "Masallara itibarını iade ediyor" ya da "Ölmüş masalları yeniden diriltiyor." diyebiliriz...

Şaban Sağlık, *Bütimar Dergisi*, Sezai Karakoç Dosyası, İstanbul, Sayı: 15-16, Yaz-Sonbahar 2021.

Ninniler çocukları avutmak ve uyutmak içindir. Sezai Karakoç'un ninnisi [Ninni Şiiri] adeta çoluk-çocuk, genç-yaşlı demeden; bir nesli uyandırmak -diriltmek- için yazılmıştır... İdeal anne, evladına evrensel misyonlar yüklerken, şiir; yetişkin okurlara, ebeveynlere bilhassa göz kırpmaktadır.

Sana Tanrı armağanı
Desem uyur musun yavrum
Geleceğin kahramanı
Desem uyur musun yavrum

Gözün göğün siyahından
Göğsün güneş kadehinden
Yüzüne nur saçmış Kur'an
Desem uyur musun yavrum (Gün Doğmadan: 621)

Sıddıka Zeynep Bozkuş, *Bütimar Dergisi*, Sezai Karakoç Dosyası, İstanbul, Sayı: 15-16, Yaz-Sonbahar 2021.

Sezai Karakoç şiirinde çocuk tüm halleri ile karşımıza çıksa da umudun ışıldayan bir cevheridir daha çok. Umudun adıdır çocuk. Ölümler, savaşlar yoklarsa da çocukların küçük yüreklerini, çocuk varsa umut vardır, çocuk gülerse dünya güler...

Yaşam devam ediyor. Şiir de diriliş de... Umudumuzu diri tutacak çocuklar gün gelecek şiirlerin dizelerinden sıyrılıp bir güneşi selamlar gibi saf tutacaklar önümüzde. Sezai Karakoç şiiri bu iyi haberleri bize ulaştırmaya devam ediyor.

Mustafa Uçurum, *Bütimar Dergisi*, Sezai Karakoç Dosyası, İstanbul, Sayı: 15-16, Yaz-Sonbahar 2021.

Büyük mütefekkir şair Sezai Karakoç Balkon şiiriyle aslında balkonu sembolik olarak kullanmış ve medeniyetimizin içindeki çıkmazını havf ve reca arasında yorumlamıştır...

Bizim medeniyetimizde çocuk, düşe kalka büyür. Yani çocuk düşse de ölmez yeniden ayağa kalkar ver oyuna, hayata devam eder. Çocuğun düşüp öldüğü yer modernizmin çarkı içinde sıkıştığı şeydir aslında ve balkona gömülür. Çünkü "ölümün cesur körfezidir evlerde" balkon. Karakoç gerçekliği bu şiirinde ön plana çıkarmış adeta bir sehl-i mümteni örneği ortaya koymuştur...

Elbette Karakoç'un parçadan bütüne "şiiri" daha geniş olarak incelenmesi gereken bir şiirdir. Umarım bu girişimlerde çer-çöpü temizler ve Karakoç özelinde "Türkiye'nin" asıl gerçeğini anlamak için bir "diriliş ışığı" olur...

Muharrem Turgut, *Bütimar Dergisi*, Sezai Karakoç Dosyası, İstanbul, Sayı: 15-16, Yaz-Sonbahar 2021.

Vefatından Sonra Yazılanlar

Dünya Müslüman Âlimler Birliği'nden Sezai Karakoç için taziye mesajı:

"Türkiye Cumhuriyeti döneminde İslam düşüncesinin en önemli isimlerinden ve İslami entelektüelliğin temel direklerinden biri olan Müderris Sezai Karakoç, kırktan fazla farklı düşünce, edebiyat ve şiir yazılarına sahip idi. Müderris Karakoç, İslam aleminin birliğine düşküncü ve elindeki edebiyat, insanları hayır, esenlik, ahlakın tüm güzellikleriyle, İslam ve hayır için çağırıldığı bir araç olmakla birlikte, konuşmasında bunu bir hatırlatma ve davet aracı olarak kullanırdı Müderris Sezai Karakoç'a Allah rahmet eylesin ve onu Peygamberimizle cennetinde toplansın. Allah'tan geldik ve O'na döneceğiz."

(Anadolu Ajansı, 16 Kasım 2021)

İlk kitabı 'Körfez' 1959'da basılan Karakoç, kendi zihni öncülleri sayılabilecek Mehmet Akif ve Necip Fazıl'dan teknik, estetik ve duyuş atımları yönünden ayrışarak hem kendi özgünlüğünü yaratır hem de mevcut şiir kanonuna açılım ve derinlik katar. İnançla kuşanmış genç kişi, kentli bir idealist olarak yepyeni bir tecrübeye bürünür. 'Şahdamar', 'Sesler' gibi sonraki kitaplarında çarpıcı şekilde izlenen çağcıl ve senfonik duyuş, önce 'Köpük' şiirinde sonra da 'Hızarla Kırk Saat' kitabında destansı bir forma bürünecek bu form İslam inanç ve medeniyetin kodlarıyla 'Taha'nın Kitabı' ve 'Gül Muştusu' eserinde boyutlanacaktır... Didaktizme düşmeden, kitlesel anafora kapılmadan, entelektüel bir süreç yaşadı Karakoç. Şiir ve yazılarını görmekte ve değerlendirmekte geç kalan Türkiye entelijansiyasına karşı kendi mütevazı ve yalın dünyasında tek başına direnen Karakoç, son zamanlarda bir cenah kültürüne de dönüştürülmüştü. Oysa şiirsel zeka yanında engin kültür ve yüksek samimiyetle örülmüş eserleri, toplumsal kapsayıcılık bakımından da kaynaktır. Hikâyeleri, Mevlana, Yunus Emre, Mehmet Akif mini biyografileri, şiir çevirileri ve henüz kitaplaşmamış hatıraları kültür ve edebiyat tarihimizin esaslı metinleri sayılabilir. Şiir çevirilerindeki yetkinlik ve hikâyelerindeki geçmişe bağlı kavrayışla ayrıksı bir sanatçıdır...

1966'dan itibaren Diriliş Dergisi özellikle inançlı entelektüel sanatçıların merkezi olmuştur. Doğu'yu ve Batı'yı tarihi sosyolojik perspektiften değerlendirerek özgün, yeni ve modern bir zihin halitasını öneren, bunun için çevirilere, eski metinlere ve genç şair ve yazarlara kucak açan bir anlayışla yol almıştır. Binlerce sayfayı aşan dergi ve gazete ciltlerinde her meşrepten gence mümkün olduğunca yer verilmiştir. Karakoç, kültürü ve sanatı bir dönem olarak değil hayat olarak düşünmekle ve kitlesel iştaha mesafeli durmakla ayrıcalıklı bir karakter olarak belirir. 'Gün Doğmasın' adını verdiği toplu şiirleri, 1950'den bu yana yaşadığımız hayatın canlı bir yansıması olduğu kadar modern şiirimizin teknik ve estetik evrimini de içerir...

Ömer Erdem, *Hürriyet Gazetesi*, 17 Kasım 2021.

Gitti şiirimizin sultanı.

Yapmakta olduğum bir çalışma nedeniyle daha dün birkaç satır karalamıştım Sezai Karakoç üstüne... Şarkın üzerindeki tarih tozunu silmek, kubelerin parıltısını, sebil çeşmelerin gürül gürül su akıtmasını yeniden görmek istemiştir. Göksel bir sesle insanı doğruya çağırmaya, günümüzü sorgulamaya

yönelmiştir. İslamcı şair derler. Şiir sanatı açısından anlam taşımayan, şiirin yapıyla değil konusuyla ilgili bir yaklaşım. **Paul Claudel**'in ne kadar büyük bir şair olduğunu unutup, katolikliğini ön plana çıkarmaya benzer bu yaklaşım. Sezai Karakoç Batı kaynaklı modern şiirimizin bir büyüğüdür...”

İnancı temizdi, katıksızdı, büyüktü, şiirinin kaynağındaydı. “Dünya için ticaret / Ahiret için ibadet” tekerlemesini sevenlerden değildi.

Büyük usta! Allah rahmet eylesin!

Mekânın cennet olsun!

Oğuz Demiralp, *Kıtap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu*,
17 Kasım 2021.

Bazı şairler vardır ki yazdıkları iyi şiirin engin unsurlarını taşıyor. Sezai Karakoç da bu tanıma giren şairlerdendi. Çok kimse onun edebiyattaki erişilmezliğinin yanısıra düşüncelerini, inançlarını da söz konusu ederler. Elbette iyi bir şairin düşünceleri, dünya görüşü de şiirine sızar. Okurun şiiri dışında da onunla ilgilenmesi iyi şair olmasından ileri gelir. Birçok kişi onun şiirlerini de düşüncelerini de inceledi. Beni kişiliğinin bir yanı çok etkilemiştir; şiirinden de düşüncesinden de inancından da taviz vermemesi. Her zaman rahmetle anacağım.

Doğan Hızlan, *Hürriyet Gazetesi*, 17 Kasım 2021.

Yüce Tanrı'nın bu münzevi kulu, pek yakınlarda görür gibi olduğu kendi göçünü beklerken, hiç düşünmediği bir göç haberini, kardeşi Sezai'nin göç haberini aldı. Bu durumda, siyasetin uğrayamayacağı bir uçmakta buluşmak umuduyla, 'güle güle, Sezai!' demek düşünüyor ona.

(Güllük, Milas, 17 Kasım 2021)

Ah, Sezai

Gönlüm isterdi ki

ŞİİR SANATI'nı sürdürsün Sezai

Bir şiir okulu kursun

Derin ve ince duygu

Ve ölümsüz düşünceleri

Yaşatsın şiir topluluğu

Bütün olarak kavrayan toplumu

-Önemli bir çığır -

Geleceğe doğru.

(Güllük, Milas, 4 Ocak 2021)

M. Rami Ayas, 17 Kasım 2021 (*Face Paylaşımı*)

Asla metalaştırılmayan şahsiyetiyle... Bizde alınır satılır adamlar çoktur. Sezai Bey o taifenin uzağından bile geçmedi. İzzet-i nefsiyle... Onuruyla... Çilesiyle ömrünü ikmal etti. Biz okumayı ondan öğrendik. Kendimize göre bir fikrimiz, bir zikrimiz vardı. Çoğu hamasetmiş. Bir düşünce dünyamız olduysa, o dünyanın kapılarını Sezai Karakoç açtı. Fikretmeyi ilk ondan öğrendik. Vefasızların üzerinde bile onun hakkı vardır. En hatırlı büyüğümüz odur. Yaşadığı sürece bir İslam'ı, sanatıyla, fikriyle, medeniyetiyle, yeniden inşa çalıştı. Çırpındı, didindi. Kimse bu fikirlerin siyasetini yapmıyor diye, mizacına hiç uygun olmadığı halde parti bile kurdu... Üzgünüm...

Yusuf Ziya Cömert, *Karar Gazetesi*, 17 Kasım 2021.

Gün, hüznün ve üzüntünün rengine bürünürken geldi ağabeyim ve üstadım **Sezai Karakoç**'un vefat haberi.

Rahmet diliyorum; cennette onun adına mahsus bir yerin hazırlanmış olduğunu umuyorum. Sevenlerinin, kendilerini Sezai Karakoç'un evlatları olarak niteleyenlerin ve sevdalılarının başları sağolsun.

Karakoç, benim sabah yıldızımdı. Akşam diyarının karanlığına karşı sabah diyarının aydınlığını bana o müjdeledi...

Köyümden koparak geldiğim kentin sokaklarında kaybolmamam için bana seslenen de oydu; sevdiğimde, üzüldüğümde, bunaldığımda derdime derman olacak, sevinçlerimi dengeleyecek kelimeleri ondan öğrendim...

Mütefekkir bir şair ve yazar olmanın ötesinde, onu kalp gözü açık bir zat olarak bildim; yüz yüze hiç görmediğim, hayalimdeki sureti bozulmasın diye fotoğraflarına bile bakmadığım halde onunla sürekli rabita kurmayı umdum; onun muhtemel evrâd-ı ezkârını tekrar etmeye çalıştım.

Karakoç'un bende etkisini, hakkını... bu minvaldeki kelimelerle anlatmada ısrar edersem, korkarım ki söz benliğime bağlanacak; babasını anlatmak isterken kendisini anlatan evladın durumuna düşeceğim. Bu nedenle, cümlelerimin altında kurulduğu yazı başlığımı tekrarlamakla iktifa edeyim...

Ömer Lekesiz, *Yeni Şafak Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

... Her şiir özerk, büyümlü bir dünyadır. Her şeyi unutup dalarsınız ona. Bazısı sizi bir türlü kabul etmez, bazısını siz kabul etmezsiniz. Bazısı size ailenizden biri kadar tanıdık, hakkında çok işitmiş, sesine çok rastlamışsınızdır. Bazılarının ise orada olması dünyanın tamamlayıcılarından. Asal yapıtlardır onlar.

Karakoç yaşadığı sürece, bilinen poetik özellikleriyle birlikte ender rastlanan, kendi içinde arınarak bütünleşme çabasının temsilcisi oldu benim gözümde. Bir poetik devrim olan İkinci Yeni'nin mensuplarından sayılmasını sağlayacak özgün tavrıyla yola çıkmıştı.

[Balkon] şiiri, modern Fransız şiirinin kurucularından Baudelaire'in 1857 tarihli çok ünlü *Balkon* şiirinin yüzüncü yılına denk getirilerek yazılmış bir nazire olarak okuyabiliriz. Bunu düşündüren nedenlerden biri yüzüncü yıl meselesiye, bir diğeri de Karakoç'un iyi Fransızca bilmesi ve Baudelaire çevirmeni olmasıdır. Diyebilirim ki Karakoç, Baudelaire'in bir tür ince erotizm içeren balkonunun karşısına, bir etkilenme ürünü değil, güçlü bir tez gibi çıkan kendi "Balkon"unu yerleştirmiştir.

"Balkon" dahil ilk şiirlerine bakıldığında, Karakoç'ta Doğu'nun üstüne üstüne gelen bir heyula gibi görünen Batı'ya her alanda büyük ve yeni karşılıklar oluşturma fikrinin hayli erken oluştuğu ileri sürülebilir...

Karakoç'un bütün yazma serüveni de gitgide daha çok, şiiri ve düzyazıyla bir inanç rönesansına, eşine az rastlanabilecek bir arınarak dirilme sürecine yönelmiştir. Kendi fiziksel varlığı ile düşünsel ve poetik varlığını tek bir mikro evren olarak gerçekleştirmek gibi bir ideal sezilir onda; biraz Mevlânâ gibi, ama dervişlerden farklı olarak, mikrokozmosunda bireysel kalmayı hedeflemeksizin. Demek istediğim, uzanımlarıyla toplumsaldır, ama toplumsalın bildiğimiz görünümü yerine, büyük ölçüde kendisine ait olan bir hakikat ve hakikilik arayışı temelinde...

Rönesans, Avrupa tarihinde büyük yer edinmiş bir toplumsal diriliş olgusunun adı olarak özel ad niteliğini kazanmış olmasaydı, Karakoç için "Doğu Rönesansı'nın idealisti" diyebilirdik. Kendisinin bunun yerine "Diriliş" sözcüğünü seçmesi, özgünlüğü esas aldığına ilişkin sayısız ve çok temel göstergelerden biri...

Necmiye Alpay, *Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu*,
18 Kasım 2021.

Türk şiirinde geçmişten gelen dikey etki '50'lerin henüz başında varlığını yitirmişti. Başka bir deyişle, '50 öncesinden gelen şiir, sözgelimi Necip Fazıl-Ziya Osman Saba-Cahit Sıtkı çizgisi, Orhan Veli ya da Garip şiiri çizgisi veya Nâzım Hikmet ve toplumcu şiir çizgisi, Dağlarca veya Necatigil şiiri etki gücünü kaybetmiş, Cumhuriyet döneminin başında kurulan şiirin sesi burada sona ermiş gibidir. Şöyle de söyleyebiliriz: Sezai Karakoç'un daha ilk yayınlanan şiirlerinde ortaya çıkan ses, bu şiirde konuşan anlatıcı-benin dünyaya bakış ya da dünyayı algılayış tarzı, dünyayla ilgili sorunu ya da algıladığı dünya sığıması, Karakoç'tan önceki şiirimizde mevcut değil. İdeolojik olanı veri alırsak, Cumhuriyet dönemi şiirinin İslami çizgisini oluşturan Mehmet Akif-Necip Fazıl-Ziya Osman kanalında da mevcut olamayan, 'ben'in bir varolma halini keşfeder Karakoç...

Karakoç'un *Körfez*, *Şahdamar* ve *Sesler*'deki ve daha sonraki şiirlerindeki sesi egemenin, güçlünün militarist sesi değil, kimsesizin, zayıfın, ezilmişin, madunun sesidir. Bu ses, muhaliflerince "biçarenin sesi" olarak da adlandırılabilir. Biçare, '30 'lu, '40 'lı yıllara ait bir ifade. Sol bu sesi '60'lı yıllarda veya '70'lerde ezilmişin sesi olarak adlandırabilirdi...

"Mona Roza" küçümsenmişse, bu nedenle küçümsenmiştir. "En popüler, en büyük şiiri işte Mona Roza" denmiştir. Mona Roza en büyük şiiri değil, ilk büyük şiiridir. Hangi şair daha ilk şiirinde bu yükseklik sığımasını yakalamıştır ki? Ve geçmeden: Popülerlik burada etkileme gücü anlamına geliyor. Ben "Mona Roza"nın hemen arkasından gelen bir şiirinden daha söz edeceğim; Eylül 1953 tarihli "Ötesini Söylemeyeceğim" şiirinden...

Bu şiirde madunluk kimlik kazanır. Karakoç'un "biz" tasavvuru, '50'ye kadar inşa edilmeye çalışılan "biz" kimliğine, siyasi değil ama manevi bir başkaldırıdır. Karakoç'un, şiirinin hemen başında inşa ettiği 'biz' öznesi, ulusal devlet anlayışının 'biz' kavramının içine sığmaz. Burada bir başka evrensellik söz konusudur. Bu şiirde Tunuslu bir kız çocuğu konuşmaktadır. Ama bu şiirde konuşan anlatıcı-benin içinde bulunduğu varlık durumuyla "Mona Roza" şiirinde konuşan anlatıcı-benin varlık durumu aynıdır. Bu şiirleri yazdığında Sezai Karakoç, ilkinde on dokuz, bu ikincisinde ise yirmi yaşındadır.

Yücel Kayıran, *Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu*,
18 Kasım 2021.

...Her şeyin ortada, yüksek sesle, aşık, neredeyse çırılçıplak yaşandığı bir zamanın son münzevisiydi Sezai Bey. İlişkilerin, kavramların, ortamların, ideallerin, davaların gramajının azaldığı, anlamının eksiltildiği, fiyatının ucuzlatıldığı dünyanın içinde olmadı hiç; içini davasıyla doldurduğu bir dünyanın içinde yalın, yalnız ama sonuna kadar vakur yaşadı.

Ölüm kelimesiyle Sezai Bey'i aynı cümlede anmak herhalde hiçbirimizin içine sinmez, sinmeyecek. O daha gençlik yıllarından itibaren ölüm düşüncesini geride bırakmış, neredeyse ömrünün her anını ulvi bir muştunun izini sürerek geçirmiş ve dirilişi bir şuur olarak, bir idrak olarak, bir hayat olarak sessizce yaşaya gelmişti. Bu sebeple ki, Sezai Bey'in ölümü çileli bir sürgünden aslı vatanına dönüş gibi gördüğünü bilenlerin, taziye babaında söylediklerinde, içinde bolca 'diriliş' kelimesi kullanmaya mecbur kalması manidardır.

Sanıyorum ki Sezai Bey'in böyle bir hususiyeti var; hakkında cümle kurmaya çalışanları kendi dünyasına, kendi diline, kendi kavramlarına, kendi şiirlerine, kelimelere kendince yüklediği anlamlara mecbur ediyor. Ondan söz etmeye başladığımızda, onun dünyasının içinden konuşmaya başladığımızı fark ediyor, hayret ediyorsunuz buna... Sezai Bey'in ömrünü adadığı esaslı bir davası vardı ama Sezai Karakoç diye bir davası yoktu çünkü... Ardında üstüne gölge düşmüş ne bir satır kelim, ne yadırganacak bir davranış, ne küçücük de olsa bir ayıp bırakmadan pir-u pak bir mümin gibi gitti. Gönül hanemizde dokunduğu ve abad ettiği çok yer var... Kabri pürnür, mekanı cennet, makamı âli olsun.

Gökhan Özcan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

Şiiri gibi kişiliği de nevi şahsına münhasır dedikleri türdendi. Belli çevrelere mesafeli durdu hep. Kendisini hemen hiçbir toplulukla özleştirmede. Verili olanla, sistemle uyuşmayan, tek at-tek mızrak tavrını sonuna kadar sürdürdü.

Bir duruş adamıydı. Söylenildiği gibi devlet onun önünde düğme iliklese de o devletin önünde düğme iliklemedi. Şimdilerde köşke çıkmaya can atan birçok sanatçıya ders olacak bir tavırla, kendisine verilen Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Ödülü'nü almak için köşke çıkmadı. Para ödülleri geri çevirdi. Röportajlara ve medyada görünmeye sıcak bakmadı. Takdir edilmeyi ve ödüllendirmeyi belli kurumlardan değil, hep okuyucudan bekledi. Okuyucusu da bu tavrı gördü.

Evet... Şair ölür şiir kalır.

Bize ve hayata kattığın şiirler için teşekkürler... Güle güle usta.

Hicri İzgören, *Yeni Yaşam Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

Türkçenin en önemli şairlerinden biri olmasını bırakın... Özgün bir düşünürümüz olmasını bırakın... Bizden farklı düşünen her hangi bir insana gösterilmesi icap eden asgari saygıdan mahrum kaldı zaman zaman Sezai Bey...

Şapkamızı elimize alıp şu sorunun cevabını düşünmenin vaktidir: Burada nasıl geldik?

"Ey yeşil sarıklı ulu hocalar bunu bana öğretmediniz" diye mırıldanarak...

İbrahim Kiras, *Karar Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

Diriliş'in öncüsü, tefekkür insanı, şair. Sezai Karakoç. ... İmam Hatipli yıllarımdan bu yana hep izlediğim, düşüncelerinden beslendiğim, onurlu duruşunu sevdiğim, pek çok mısraını, cümlesini ezberlediğim, başkasıyla heyecanla paylaştığım, "İslam adına ne okuyalım?" diye soran herkese eserlerini tavsiye ettiğim, orada bir yerlerde onun bulunuyor, düşünüyor, memlekete, İslam dünyasına dair kaygı ve ümit besliyor oluşunu bilmekten ümitlendiğim bir yürek.

Sezai Karakoç, "Kıyamet aşısı" ile biçimlenmiş bir hayatın hitamında beka alemine göç etti. Ebediyet yolculuğunun rahmet yolculuğu olmasını niyaz ederim.

Her yaştan Müslümanlar olarak, onun yerini boş bırakmamak gibi çok çetin bir meselemiz var, biliyor musunuz?..

Sezai Bey bir okuldur. Bu zamanda Doğu'yu Batı'yı özümseyip İslam'ı derinlemesine idraki sunan bir okul. Bu okul ile tanışmanın vesilesi olursa vefatı bile Diriliş'in yolunu açacaktır.

Ahmet Taşgetiren, *Karar Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

Çok güzel şeyler söyleniyor ardından. Kiminin içi dolu, kiminin boş. Ama övgülerin hepsi fazlasıyla hak edilmiş.

Şiirden slogan ve ideoloji, şairden ideolog olmaz. Bu ikisinin birbirine karışması, şairle şiirin istismarına da kapı açıyor.

Üstadı, şair ve siyasetçi yönleriyle ayrı ayrı değerlendirmek, tartışmak gerek. Tanımayanlara, şiirini doğru tanıtmanın ve siyasetin gölgesinden korumanın yolu da burdan geçiyor.

Şiirini slogan gibi kullanmak, bir derya derinliğini derelerin sığınaına hapsetmektir, yazık olur.

Sezai Karakoç, geride her faniye nasip olmayan muazzam bir külliyat bırakarak bu dünyaya veda etti.

Allah'tan rahmet diliyorum, gıpta edilesi bir hayat yaşadı, eğilip bükülmedi...

Akif Beki, *Karar Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

... Dokunaklı bir sessizliği vardı. Sanki hakikatin cevheri konuştuklarından ziyade sustuklarında gizliydi. Onunla ruberu bir araya gelme nasibini yakalayanlar bana hak vereceklerdir ki onun kadar sükûtuyla bir manayı imleyen başka birine hiç rastlamadım. Anadolu'nun değişik vilayetlerinden üstadı ziyarete gelip tek kelime konuşmadan ayrılanların nasıl sohbet ve muhabbet doygunluğu ile oradan ayrıldıklarını bilenler bilir...

Sahici şair kimliği ile Kur'anî anlamda şair duruşunun somut örneği olmuştur hep. Ortaya koyduğu şahsiyeti ile İslam'ın yaşanabilirliğinin pratik yönü imkânını göstermiştir. Sezai Karakoç ile aynı dünyada ve aynı çağda yaşamak bile birçoğumuz için ümide yönelik bir güzellik sayılsa yeridir. Lafazanlığın pirim yaptığı bir dünyada konuştuğu her şeyi öz nefsinde yaşamayı mesuliyet addetmiş bir insanın tek başına varlığı bile bunalmış ruhları serinletmeye yetiyor...

Türkiye'de başka gölgesi olmayan bir büyük şair herkesin birbirinden yüzünü maskelerle saklamak zorunda kaldığı şu pandemi günlerinde geriye modern bir derviş duruşu ve vakur bir yüz bırakarak aramızdan ayrıldı...

Ruhu şad, mekânı cennet olsun! Milletimizin ve tüm İslam dünyasının başı sağ olsun.

Hüseyin Akın, *Milli Gazete*, 18 Kasım 2021.

O, sadece çok iyi bir şair değil, edebiyatın her dalında müstesna eserler vermiş bir edip, gerçek bir sanatkar, ekonomiden siyasete varıncaya kadar sosyal hayatın her alanına dair özgün fikirler geliştirmiş bir mütefekkir ve kelimenin tam manasıyla bir 'dava' adamı...

Eserlerinde ortaya koyduğu paha biçilmez değerleri, ucundan kıyısından değiştirerek, sözde ilginç görüşleri olan fikir adamı pozlarında sağa sola caka satanlar bile oldu...

Ama o, bunların hiçbirisini umursamadı...

Devletten ve devletin sağladığı imkânlardan istifade için eğip bükmedik hiçbir tarafı kalmayan sözde entelijansiya ile mukayese ettiğimizde Sezai Karakoç, bu tavrıyla, gözleri kamaştıran bir güneş gibi parlamıştır!..

Şu bir gerçek ki, arkasında doldurulması güç bir boşluk bırakarak hasretini çektiği vuslat ülkesine gitti ve biz onu daha şimdiden özledik...

Allah gani gani rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Nihat Nasır, *Diriliş Postası*, 18 Kasım 2021.

... Savrulanları ve savuranları çok gördüğümüz bu zamanda o hep bir yerde durdu.

Durduğu yer, işaret ettiği nokta yaşadığı toprakların kurucu değerleriydi. Sessiz ve sade yaşadı.

Gösterişten uzak bir yaşam sürdü.

Halkın içerisinde, halktan biri, milletin asli dertleriyle dertlenmiş bir yaşam sürdü.

Kalabalıklar içerisinde ama kalabalıklardan uzak...

Mücadelesinden geri durmadı.

Kurduğu Diriliş Partisi ve Yüce Diriliş Partisi'nden ömrünün son anına değin bu toprakların çocuklarına seslendi; nerede durmaları ve nereden bakmaları gerektiğini seslendirdi.

Umutsuz olmadı...

Umut aşıladı... "Umutsuzluk yok. Gün gelir, gül de açar, bülbül de öter."

İnanıyorum ki diriliş neslinin oluşmasında ve yetişmesinde bıraktığı eserler yol gösterici olmaya devam edecektir...

Diriliş ruhlu, şair yürekli güzel insan;

Ruhun şad, mekânın cennet, makamın âli olsun.

Ruhuna Fatıha...

Murat Kubat, *Diriliş Postası*, 18 Kasım 2021.

...Pazar Postası'nın o yıllardaki "Sanat-Edebiyat" sayfalarında hem şiirimizde bir güç ve cazibe merkezine dönüşecek isimlerin heyecanlı, elektrikli havadaki üretimlerini hem de böyle böyle kapı aralanan harikulade polemikleri okuyoruz geriye dönünce...

Sezai Karakoç, İkinci Yeni'nin uçbeylerindendi... Siyasi kimlik kartı, düşünceleri, eylemlerinin ötesinde bir yerden, şiirin ancak bagajsız girilip gezilebilecek alanlarındandı tanışıklığım...

Karakoç, 1957 tarihli "Pergünt (Peer Gynt) Heykeli" başlıklı yazısında, "Peer Gynt" heykeli ile şair arasında kurduğu benzerlikleri şöyle aktarır:

"Şiir de sondan başa dönerek, birden, baştan beri var olur. Şair de Peer Gynt gibi çocuk ve hep yeni, alışkanlıksız, figürler yapan bir heykel... Şair kendisi olarak kalmak için heykelliğini koruyacak ama figürlerini durmamacasına değiştirecektir."

Ona veda ederken şiirin, hayatın, heyecanın taze olduğu günlerini hatırlamak ve hatırlatmak istedim...

Kanat Akkaya, *Hürriyet Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

Sezai Karakoç'un Benim İçin 7 Anlamı:

Bir: Mehmet Âkif, Necip Fazıl... Bu silsilenin devamıdır.

İki: Cemal Süreya, Turgut Uyar... İkinci Yeni'nin yalnızıdır.

Üç: Büyük Doğu, Diriliş... Diriliş üniversitesinin tek başına her şeyidir.

Dört: Diriliş Partisi... Onurlu bir partiliğin tek örneğidir.

Beş: Koşu bittikten sonra da koşan atlar... İşte o atların şairidir.

Altı: Mülkiye... Tek başına aksiyon aldığı yerdir.

Yedi: Doğu... Yedinci oğludur doğunun.

Bir konferansına katılmıştım seneler evvel Sezai Karakoç'un. Konuştu, konuştu, konuştu. Anlattı, anlattı, anlattı. Soruları cevapladı.

Ve en sonunda Mehmet Emin Yurdakul'un şu dizeleriyle konferansı bitirdi:

"Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et / Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet / Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir."

Sezai Karakoç'un ölüm haberini alınca... Hepimiz sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibi olduk...

Ahmet Hakan, *Hürriyet Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

İyi bir şair aramızdan ayrılıp da onun şiirlerini tekrar okumaya başladığımızda tehlikeli bir yolculuğa çıkarız. Sevdiğiniz, beğendiğiniz, övdüğünüz şiirler yıllar sonra hâlâ bu özellikleri muhafaza ediyor mu?

Sezai Karakoç gibi şairler her zaman bu yolculuktan zaferle çıkarlar. Çünkü şiirleri, insanın, özellikle düşünen insanın sırrını keşfetmişlerdir. Hayatın içinde yaşarlar. Karakoç gibi hem maneviyatımızı canlı tutarlar hem de dünyevi olanın nasıl ustaca yazıldığını ispatlama gücüne sahiptirler.

Ardından yazılanlarda, şiiri kadar Diriliş felsefesinden de söz ediliyor. Çağdaş ve modern kavramlar hakkında yazılan birçok yazıda yer alıyorsa bu, geleneği iyi incelediğinin, özümlediğinin göstergesidir.

Şiirin arkasında bir inanç, bir ideoloji varsa dünya görüşü şiirine de sızdığına bir başka ustalık evresi çıkar ortaya. İncancını, dünya görüşünü paylaşanlar, yalnız düzyazının egemenliğini benimsemiş olanlar değildir, şiirin de iyi şiir olmasından kaynaklanır. İyi bir şiir, temsil ettiği düşünceyi inandırıcı kılar.

İyi bir şiir zamana direncin de örnekleri arasında yer alır. Geleneği bilmeden, onun yaşayan yanını ortaya çıkarmadan modern bir eser verilebileceğine inanmam.

Karakoç, yalnız Türk şiirinin değil, Türk dergiciliğinin, Türk düşünce hayatının da zirvelerinde hüküm süren değerlerden biridir.

NUR içinde yatsın, eserlerinde yaşayacak.

Doğan Hızlan, *Hürriyet Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

... Doğuyu ve Batıyı çok iyi bilen bir kalemdi... Ortaya koyduğu derinlemesine ve mukayeseli fikirler ve çağlar üstü mısralarıyla O, yalnız bizim değil, İslâm ümmetinin değil, aynı zamanda insanlığın da ortak değeridir. Bir dünya markamızdır. Şiirleri, insanın ortak duyularının sesidir. Soylu bir kafa, vakur ve haysiyetli bir kalemdi. Dâvâsını samimiyetle yaşadı. Sabrı kavgaya, fikri öfkeye tercih etti. Böylesi san'atkâr insanlar, elbette akademik unvanlar üstüdür. Üniversitede adına kürsü olmaması ve enstitü bulunmaması düşünce ve edebiyat hayatımız için bir eksikliktir...

Bir gün batımında son bahar mevsimi, bir yaprağı daha toprağa dâvet etti.

Rahim Er, *Türkiye Gazetesi*, 18 Kasım 2021.

... Bize İslam olmanın neşesini, İstanbul'un kapılarını, ümmet olmanın sükûnunu, aşkın var ise bir kalp gibi taşınması gereğini, tüm oruçların sonunda vuslat olduğunu, hakikatin en büyük nasip olduğunu, ölümün de dirimin de

muhteşemliğini, anın ve sonsuzluğun ancak mütevazı olan ve sabredenlere sırrını vereceğini öğreten adam sustu!..

Gidişi bile hikmetli bir şiir idi. Yaşarken yormadı kimseyi; yine kimseyi yormadan, onu öldürmeye gelen onda dirilircesine, Şehzadebaşı'ndan âlem-i bekaya. Hakikat incinmedi sözlerinden ve gidişinden.

Allah'ım Sezai Karakoç için teşekkür ederim.

Zeki Bulduk, *Diriliş Postası Gazetesi*, 19 Kasım 2021.

... İnsan bir tarafıyla melekut alemine tutunurken, öbür tarafıyla da hayvanat alemiyle irtibatlıdır.

Hayat maceramız da bu iki kutup arasında gidip-gelmelerimizden ve ikisinin arasında duracak bir yer edinme çabamızdan ibarettir.

Ancak, öyle insanlar vardır ki onlar hayvani taraflarını neredeyse yok etmişler, pür insan olmuşlar ve sanki melekut alemindeymiş gibi yaşarlar.

Sezai Karakoç Üstad, işte o 'pür insan' olanlardan biriydi.

Hani o kutlu söz "Alimin ölümü alemin ölümü gibidir" der ya...

Gelin biz de ondan mülhem şairin ölümü, şairin büyüklüğü derecesinde, milletin sesinin kısılması, milletin öksüz kalması mesebesindedir... diyelim.

Sezai Karakoç hem müsemma bir alim, hem muhteşem bir şairdi.

Milletimizin, alemi İslam'ın ve dahi insanlık aleminin başsağolsun.

Üstadın mekanı cennet olsun!

Hüseyin Besli, *Akşam Gazetesi*, 19 Kasım 2021.

Her şeyin bir zamanı var. Takdir onu kendi katına çekti...

Bu semaların yıldızlarından biriydi, bu yüzyılın aydınlatıcısı. Müslümanların ve insanlığın Hakikat seslenicisi.

Artık onun eserleri, onun toprağa serptiği hakikat incileri, onun gönül erleri, Diriliş ruhunun varlığından yollarına devam edecek. Hakikat ışığı sönmeyen hiçbir zaman. Meşaleler el değiştirir. Diriliş ruhunun ekolünde olanların yolculuğu olur bu.

Üstadımız Ahmet Sezai Karakoç'un yol aydınlığında. Rahmet olsun... Rahmet olsun... Rahmet olsun efendim.

Ali Haydar Haksal, *Milli Gazete*, 19 Kasım 2021.

Bütün ölümler hüznün verir. Ama sevdiklerimizin ve ait olduklarımızın gidişi daha bir sarsar bizi. Dünya hayatının geçici olduğunu yakından hissetmek ile devam eden bir imtihanın içinde olmanın çelişmesini yaşarsınız. Düşünce serüvenimdeki büyük ustalardan birisi olarak gördüğüm Sezai Karakoç'un vefatı bu duyguları yeniden yaşattı bana. "Ne olacak Türkiye'nin hali" derdine düştüğüm 1980'li yıllarda fikirleriyle tanıştım. "Diriliş" çağrısı ile çağrının insanlarına ve Müslümanlarına hem mücadele duygusu hem de yeni bir evrensellik iddiasına taşıyacak özgüveni aşıl原因 bir muzdarip aydıdı. Lise yıllarımda Diriliş yayınevinde tanışma fırsatı bulduğum Karakoç, sade yaşam tarzı ile gündelik hayatın tüketici konforuna isyan eden bir sufiydi. "Medeniyet tezi" ile Doğu halklarının ve İslam dünyasının dirilişi için çabalayan bir dava adamıydı. Sanat, düşünce ve siyaseti birleştiren bir hayat sürdü...

Kendisi ahirete irtihal eylese de fikirleri yeni dirilişlere ilham olacaktır. Ruhü şad olsun; milletimizin başı sağ olsun.

Burhanettin Duran, *Sabah Gazetesi*, 19 Kasım 2021.

İki yüz yıldır Türk şairinin işi tarifsiz zor. Her şeyden önce büyük harflerle yazılabilen bir "Türk Şiiri" vardır geçmişlerinde. Önlendinde ise adı, geçmişinde üstlendiği kaderden ötürü bütünüyle büyük harflerle yazılması gereken lâkin geçmişiyile bağı zedelendiği için ancak geleceğine atıfla tasavvur ve tahayyül edilebilen bir "TÜRKİYE". Bu geçmiş ve gelecek arasında, yaşanan zamanın hiç de mümbit olmayan atmosferinin ağırlığı şairi beklemektedir. Sözelimi bir İngiliz şairi için böyle bir durum söz konusu değildir. Nasıl olsun ki... Güneş batmayan Büyük Britanya İmparatorluğu, "devlet idesi"ni son iki yüz yıldır kaybetmek bir yana berkitmiştir...

Karakoç'un bana kalırsa asıl zorluk yaşadığı çevre buradadır: Onunla aynı "oyun"u oynuyor görünüp de oyuna kalkmayarak oyunun doğasını bozanlar. Karakoç'un oyuna bir lig kurmak isterken çektiği yalnızlık buradadır. O siparişi kendinden olan terziler gibi yaşamak zorunda kalmış ve bu durumu içselleştirmiştir. Oyunun adını koyan; kurallarını tarihin içinden alıp yaşanan zamana getiren; kaleciliğini, kaptanlığını, santrforluğunu yapan olmak durumunda kalmıştır. Diriliş dergisi, yayınları ve partisi, onun tek başınalığının değilse bile onunla aşık atacak oyuncularının olmayışının misalleriyle doludur. Parti kurulması icap ettiğinde üç beş isimden başkası bulunamaz. Dergide oyun icra edileceği vakit de aldıkları pasları zayi edeceklere boyun bükerek pas atmaya

devam edecek kaptan olmak Karakoç'un severek benimsediği yazgısı olacaktır. Kuşkusuz seveni çok sevmiştir Karakoç'u ama onların da kaderi fazlasına elvermemiştir. Karakoç'un yazgısı yaşadığı zamanda meydana getirmenin estetiği demek olan İslam estetiğini diriltmektir...

Şimdi Sezai Karakoç, dünya sürgününün uzatılmamasını diledikten tam kırk altı yıl sonra dileğine kavuştu. Rabbi onun sürgününü uzatarak bize ondan muhteşem bir oyun tahtası bıraktı. Bu oyunun poetik ve politik veçhelerini Türk kanonunun tarihî macerasından biliyoruz. Muhteşem bir "lig" oluşturmuştu. Hz. Mevlânâ'nın ontolojik, poetik veçhesini anlattığı bu oyun, bugün Müslümanca bir tefekkür, tahayyül ve hayat kurmak cehdindekilerin önünde yeniden "lig"ine kavuşmak üzere duruyor...

Celal Fedai, *Star Açık Görüş*, 20 Kasım 2021.

Sezai Karakoç'un adından ilk kez kendi muhitim sayesinde haberdar oldum. 70'lerin başında etrafımdakilerden kim ne kadar takip ediyor ne kadar okuyordu bilmiyorum ama sanki o zamanlarda sadece isminden haberdar olmanın bile insana güç veren yanı vardı. Diriliş de Sezai Karakoç adı da başka diğer isimler gibi hemen hemen aynı bağlamlarda aynı minvallerde konuşulur, muhabbetlere konu olurdu. Aklımın ermeye başladığı zamanlarda Diriliş de Büyük Doğu da birbirine eklemlenmiş ihtiram cümleleriyle anılırdı.

Sezai Karakoç'un aslında ne dediğini anlamak için onun adıyla sanını bilmek yetmezdi. Bir kere her şeyden önce içinde yaşadığımız coğrafyaya dikkat kesilmek, aralarında Bağdat'ın, Şam'ın, Semerkant'ın, Buhara'nın, Mekke ve Medine'nin de yer aldığı bir hafıza zincirine dahil olmak, İstanbul'a minnet duymak ve İslam üzerine kafa yormak gerekirdi. Hatta "hal-i pür melalimiz" kabilinden hemen her zaman sıklıkla tekrarlanan bir durum bildiriminden de bîhaber olmamak lazımdı. Benimki de öyle oldu ve sanırım lise yıllarının sonlarına doğru, yaşadığımız ahval ve şeraitin bizi kendi hâlimize bırakmayan pek uygunsuz doğası pek çok kişi gibi beni de Diriliş düşüncesiyle bağ kurmaya zorlayacak ve buna ikna edecekti...

Sezai Bey'in yazdıklarını dünyadan bağımsız olarak okumanın insana hiç mi hiç bir faydası yoktu. "Liliyar"ı okumak için "Ötesini Söylemeyeceğim"i, "Kutsal At"ı ve daha nicelerini kavramak hatta en kolayından "Balkon"u hak ettiği tını ve frekansta söyleyebilmek için bir kere etrafımıza bakmamız, onun

bütün bunları ne diye söylemiş olabileceğine dair yüklü bir kanaate sahip olmamız gerekirdi. Dahası yorumu ya da tefsire kaçmadan onun şiirinin üzerine oturduğu dini ve kültürel, siyasi ve duygusal zemini bir yol kolağan etmek gerekirdi.

Kitaplarının çoğunu ilk elden daha lise yıllarında edinmiş olsam da yedire yedire okuma cinsinden esaslı bir temas için oldukça beklediğimi itiraf etmek isterim. Çoğu çalışmalarının aslında daha en başta Diriliş dergisinde yayınlandığını biliyordum. Onların dergideki hâlleri okuyana bir başka gelirdi çünkü dili bir kere capcanlıydı ve bu güncel tonlama mütemadiyen herkesin bildiği adresleri kesin yokluyordu. Bütün bu metinler sonradan kitaplaştırıldığında ise bu sefer de onlar bize, oturmuş ve bilgece bir lütufla hepimize yol göstermeyi önceleyen güçlü bir mihmandarın aramızda olduğunu fısıldıyor ve hatırlatıyordu. Dergiye 1970'lerin ortalarından itibaren düzenli olarak takip eden bir ailede büyümüşüm ama takdir etmek gerekir ki orada yazılıp çizilenlerin bana hitap edebilmesi için benim her şeyden önce şimdiye kadar kapalı olan idrak pencerelerimi ardına kadar açmanın bir yolunu bulmam, kendi hâlinde şekillenen düşünce düzlemimin istikamet sahibi bir çizgi tutturması ve son tahlilde bütün bunların üzerine oturduğu yoğun bir söylem akışını hak ettiği ölçüde kavramam gerekiyordu. Hepsi de sonunda beni onunla derttaş olmaya davet ediyordu...

Karakoç'un kişisel dünyası gibi entelektüel dünyası da her şeyden önce Müslüman'dır. Bugün pek çok Müslüman'a sirayet etmiş komplekslerin oldukça tutarlı sayılan evreninde hiçbir karşılığı yoktur. Bütün bir hayatıyla sağlam ve muteber bir dil kurmanın öncelikle ahlaki bir tutarlılığa duyulan ihtiyacı gözden çıkarmamakla ilgili olduğunu haykırır. Karakoç'un temel fikriyatı aidiyet, kimlik ve dünyanın geleceğine ilişkin sorunların cevaplanmasında Allah'ı ve Hz. Peygamber'i aradan çıkarmayan güçlü bir itikat ekseninde şekillenir. Bu durum onu imrenilesi bir yalnızlık imtiyazıyla sık sık bir araya getirir.

Necdet Subaşı, *Star Açık Görüş*, 20 Kasım 2021.

Kişisel beceriksizliklerimizi ve dar kalıplı düşüncelerimizi geçmişin günahı olarak görmek niyetinde değilim ama bu üç alana "sanatçı/mütefekfire" her temas ettiğimde ilk önce Sezai Bey gelir aklıma. O hem bir musikişinas hem bir edebiyatçı hem bir şair hem de benim için bir medrese mollası, Seyda idi. Üstelik onların bana öğretmediğini söylüyordu...

Evet o bize öğretilmeyi öğretti. Yukarda bahsettiğim, kişiliği geliştirmede eğitimimizde bir ayağı eksik olan karakter eğitimini verdi ve medeniyet tasavvurumuzu tamamlayacak yolun asıl kapısını araladı. Zira şiir olarak ondan dinlediğimiz aslında şiir değil kutsal olanın sesiydi. Şiir olarak elimize aldığımız o metinlerdeki kelimeler birden silinir ve sadece Sezai Bey'in içinde konuşan ilahi olan sesi duyardık...

Bugün İslam coğrafyasının içinde bulunduğu durum iç açıcı değil ama ben bu durumun arızı olduğuna inanan birisi olarak Müslümanlardan ümitliyim. Bunca olumsuzluklara rağmen bu ümidimi korumamı sağlayan en kritik tutamak şiirdir, sanattır ve musikidir. Özetle Sezai Karakoç'tur.

Zira o bize tarihten seslenerek çağrıda bulunuyordu, yenilen biziz medeniyetimiz değildir.

Evet biz yenildik, ama medeniyetimiz hem bize hem de insanlığa bir çağrıdır asırlar boyu.

Gün gelecek bu dünyanın karşı karşıya olduğu buhranlara derman olacak ecza hazinesinin yüreğimizdeki kor ateş olduğunu göreceğiz.

Dünya kömür, petrol çağlarında et sıyrıp kemik kırarken, şekillenen bu düzende Doğu'nun çocuklarını çağıran bir ses yükseldi Anadolu'dan: Yenilen biziz medeniyetimiz değil...

Peki biz kimdik ve medeniyetimiz nedir? İşte Sezai Karakoç'un amensüsü burada başlar...

Mazhar Bağlı, *Star Açık Görüş*, 20 Kasım 2021.

Necip Fazıl'ın dünyadan çekildiği Arayış ve Savrulma devirlerinde Karakoç'un ahlakî duruşunun önemi ortaya çıktı. Celal meşrepli aydınlarda görülebilecek keskinlikler, celal meşreplilerde pek görülmezdi. Karakoç, savrulma çağında fikirde itidal, harekette istikamet timsali oldu. Dünyanın ve düşüncenin aynası olan dilde bunu görmek mümkündür... O, ümmetçiydi ama onun ümmetçiliği, gaddar Pers milliyetçiliğini İslâm devrimi diye pazarlayanları gibi İrancılık değil, derin bir tarih görüşüne dayalı Türkiye-merkezli bir ümmetçilikti.

O, sadece fildişi kulesinde düşünce üreten bir aydın değildi. Necip Fazıl'ın yoğun bir mücadele yürüttüğü Çalkantı devrinde o, kozasını ören ipek böceği misali, fikriyatını kurarak Savrulma devrine hazırlandı..

Sezai Karakoç'un 26 Mart 1990'da Diriliş Partisi'ni kurması, kelebeğin kozasını delerek çıkması, sahaya inmesi demektir. "Münzevi, asosyal" gibi asılsız imajlarla tanınan bir şair, nasıl olur da parti kurmak gibi çılginca bir işe girişirdi? Yazı dışında millete hitap yolu olarak Kısakürek, halk konferanslarını, Karakoç, parti sohbetlerini seçmişti. Üstad, Çağaloğlu'ndaki Diriliş Yayınevi bürosunda ziyaret edenlerle yaptığı sohbetleri Şehzadebaşı'ndaki Diriliş Partisi İstanbul İl Merkezi'nde Cumartesi günleri düzenli haftalık sohbete çevirdi. O yıllarda benim gibi katılımcılar, sohbet gününü ipe çekerlerdi. Burada basit sorulara bile verdiği ihatalı cevapları dinleyenler, üstadın bilgi birikimine ve muhakeme gücüne hayran kalırlardı.

Bu, ihlas ve istikametinin feyzi olarak Allah'ın ona bağışladığı bir ilim ve fırsattı. Çoğu kişinin yaşadığı hayal kırıklıklarından sonra "Hangimiz kanmadık ki" diye günah çıkardıkları savrulma devrinde mümin fırsatıyla İran, FETÖ vs.ve kanmayan ender Müslüman aydınlardandı. Hemen hemen her kesimden insanın arkasından iyi konuşması, cenaze namazına İslâm camianın tüm renklerinin katılması, Türkiye'de ender görülen bir şeydi...

Bedri Gencer, *Star Açık Görüş*, 20 Kasım 2021.

Şairlerin *-ve diğer bütün sanatçıların-* toplumsal ve siyasi düşüncelerinin veya eylemlerinin aslında, bilinen tanımla, "bize hakikatin ne olmadığını fark ettiren" eserlerinin gövdesindeki filizler olduğunu bilmemiz gerekir...

Bu çerçevede Sezai Karakoç'un şiir dünyasının İkinci Yeni akımını oluşturan diğer şairlerden farklılığının ekstra vurgu gerektirmeyecek derecede belirgin olduğu da ortada. Zira "Hızır Kırk Saat" şairinde moderniteye tepki, öbür İkinci Yeni'cilerden farklı bir zeminde ortaya çıkar. Modernitenin doğurduğu problemler onun için *-sadece-* şehir hayatının sıkıcılığı, monotonluğun doğurduğu sıkıntı, varoluşun anlamsızlığı, hayatın saçmalığı... değil; çağdaş insanın kendi asli problemlerine ilgisizliği, modernleşmenin elimizden aldığı değerler, ayağımızı bastığımız zeminin güvenilirliği vs.dir... Kökümüzü, anılarımızı, hatta belleğimizi yitirmemizdir.

Ortak *-gibi görünen-* izlekler aslında farklı yaklaşımları dışa vurur. Sözgelimi İstanbul, Karakoç şiirinde Beyoğlu, Galata, Kumkapı vs. değildir; daha çok Sultanahmettir, Süleymaniye'dir, Kapalıçarşı'dır...

Sezai Karakoç şiirinin iki evresi var bence. "Körfez", "Şahdamar" ve "Sesler" kitaplarında yer alan şiirler *şair Karakoç*'un şiirleridir; sonraki evrenin şiirleri ise *düşünür-şair Karakoç*'un eseridir.

Benzetmek yanlış olmazsa, ilk evrede yer alan şiirler insanın bu dünyadaki konumunu sorgularken, ikinci evrede yazılmış olanlar, insanlığın evrendeki konumunu anlamlandırmaya yönelik bir bakış açısının eseridirler.

Karakoç şiirinin ikinci evresinde daha çok medeniyet problemi çerçevesinde dile gelen hissiyat başattır. Ana izlek artık diriliştir ve bu diriliş, düşünür Sezai Karakoç'un ürettiği “**diriliş**” kavramıyla aynı anlam alanını paylaşmaktadır...

Bu dünya modernitenin dünyası değildir. Bu dünya “**bugünün**” dünyası değildir. Ama “**bizim**” olan bir dünyadır; diriliş rüyasını gören ve şiiriyle bu rüyayı seslendiren şairin ilhamının kaynağıdır bu dünya...

Karakoç şiirindeki neo-klasik deneyim, Türk şiirinde örneği olmayan, çok özgün ve parlak bir girişimdir.

Bir bütün olarak ise Sezai Karakoç'un şiiri, modernitenin geleneğe, maneviyata ve ezcümle fitri olana indirdiği ölümcül darbeye karşı modern şiirin soylu cevaplarından biridir.

İbrahim Kiras, *Karar Gazetesi*, 20 Kasım 2021.

Sezai Karakoç üstadımız, ‘İnsan, kendini hakikate adadığı, ruhunu ona açtığı ölçüde insandır’ derdi.

Dediği gibi yaptı; Hakk’a adanmış bir ömürle gözlerini yumdu ve ruhunu sonsuzluğa açtı.

Güzel adamlar, güzel gidiyorlar lakin güzellikleri de beraberlerinde götürüyorlar.

Biz kendi derdimize yanalım!

Cenab-ı Hak, onu sevdikleriyle haşretsin ve onlardan ayırmasın.

Fuat Bol, *Hürriyet Gazetesi*, 20 Kasım 2021.

... Sezai Karakoç'u “tastamam bir İslam şairi” haline getiren hususiyetini iki bakımdan ele almak lazım gelir. Birincisi, onun hayatının son anına kadar meseleleri “bugünden asla kopmaksızın” ele alışındaki dikkatidir. İkincisi ise, bugün İslam'ın dünyaya ne söyleyebileceğini ve İslam'ın dünyaya söylediği şeyin insanları nasıl kurtuluşa erdirebileceğini fark etmesi ve bunu “boşluksuz” olarak eserine yansıtmadaki başarısıdır.

Ne demek boşluksuz? Şu demek. Sezai Karakoç, İslam düşüncesini “geçmişte kalmış” bir birikim olarak ele almaz. Onun “medeniyet perspektifi”

Türkiye'deki “sağcı/medeniyetçi” kalem erbabının “nostaljik ağıtçılığı”nın tam tersi istikamette var eder kendini. Bu yanıyla “devrimci” bir atak barındırır Sezai Bey'in “medeniyet perspektifi”, bir “ah vahçılık” değil. O, gelecek güzel günlerin hayalini kuran adamdır, geçmiş güzel günlerin ardından ağlayan adam değil. O sebeple “kurucu düşünür” olma sorumluluğunu omuzlarına yüklenmiş ve İslam'ın, İslam düşüncesinin ve İslam medeniyetinin ele aldığı tüm meseleleri bir “düşünür” olarak değerlendirmiş ve bunları parça parça değil, “bir bütünün parçaları” olarak anlatmıştır hepimize...

Üstelik Sezai Karakoç'un hem şiirleri hem de düşünce eserleri insana “yoldan ayrılmayan sağlam patikalar” bulma konusunda da ilham verici niteliktedir. Üslubuyla sizi ihata etmek yerine, fikirleriyle yolunuzu aydınlatmayı tercih etmiş biridir o. Sezai Karakoç'un “Diriliş fikri”, 20. yüzyılda Müslümanların ürettiği en önemli külliyatlardan biridir böylece.

Menzili mübarek, makamı âli olsun inşallah.

İsmail Kılıçarslan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 20 Kasım 2021.

Davadan herkes bahsediyor, ama bu dava için sarfettiğiniz her söz, attığınız her adım, yaptığınız her toplantı size belli belirsiz bir konum, bir mevki bir güç de çeker. Bu konum, bu mevki bu güç bu tedirginliği taşımayan, iliklerine kadar hissetmeyen herkes için ayartıcı bir imtihana da dönüşür. Dava adamının bu imtihandan sağ salım çıkması, elbette imkansız değil, ama çok zordur.

Bu imtihan karşısında samimiyet düzeyine göre insanın tamamen çekilmesi, tedbirini alarak girmesi veya aşırı özgüvenle tamamen atılması insanlar arasında ciddi farklar, imzalar, izler oluşturur. Takva elbette işin içinde tehlike var diye girmemek değil, yollar çamurlu diye yürümek değil, ayaklarını sıvayarak, çamurun bulaşmasını engelleyecek tedbirleri alarak girmektir.

Sezai Karakoç'un hangi şekillerde bu dünya sürgününü yaşadığı bu bakımdan hiçbir eleştiriye yer bırakmayan, kemale ermiş bir güzellik ve takdir hissi bırakarak kendini anlattı. Verdiği mücadeleden kendisine biriken itibarı, takdir ve muhabbeti bile bir iktidara, bir kazanca tahvil etmeye çalışmayan bir takva yolunu benimsedi. Bu belki onu bir hareket lideri olarak ortaya çıkmaktan da alıkoydu. Bir parti kurup yönettiyse de bu partiden beklentisi hiçbir zaman mevcut siyasi partilerle rekabet etmek olmadı.

Diriliş neslini yetiştirmek için kelimededen tohumlarını şiir ve edebiyatın toprağına serpti. Ama onlara asıl gücünü veren şey o kelimelerin son derece

sahih bir hayatın içinden gelmiş olmasıydı. Yapmadıklarını söylemeyen, söyledigine inanmayan şov şairlerinden değildi çünkü. Bir faninin yaşayabileceği en zor hayatı bir inat gibi değil, insanı gerçek mutluluğun deryalarına açan “özgür bir tercih olarak” yaşadı...

Cenazesinde 4 nesilden insan vardı Sezai Karakoç’un. Sadece bu bile cenab-ı zülcelal’in aslında her dem bize gösterdiği diriliş mucizesinin bir tezahürü gibiydi.

Yasin Aktay, *Yeni Şafak Gazetesi*, 20 Kasım 2021.

Çünkü şair ölünce bir puta dönüşür. Karşıtının kırmak, yanlısının secde etmek istediği bir puta... Oysa şair ikisinden de tiksiniyordu, bunu yaşarken de dile getirmişti. Çarşılardan herkes gibi işte bu yüzden sessizce geçip giderdi. Bizi kendisine meftun kılan da buydu. Ne kadar karşıt da olsak fikirlerimizi ayakta tutan fikirleri, şiirlerimizi şiir yapan şiirleriydi. Sesinden ses aldık, feyiz aldık. Bunu inkâr etmek haksızlıktır. İkinci Yeni’nin en yeni sesi... Bir mozaik gibi düşününce şimdi bile İkinci Yeni onsuz çok da yeni bir şey olmayacaktı. Şimdi ona hatimler indiren bir komünist olarak yazıyorum bu yazıyı. Asla tasvip etmiyorum inancı üzerinden taşlanıyor olmasını bir şairin, üstelik hayatta bile değil artık. Düşün dünyamdan vazgeçmiş değilim, fakat düşünlerimi ayakta tutan şairin düşünlerini de ezip geçecek değilim. Yalnız olana acımasız olanlara sormak istiyorum: Biz karşı evlerden çıkan tabutların içinde insan olduğunu bilen o vicdanlı nesil değil miydik? Kırgın da olsak daha kırk gün ışığı sönmez evlerde aş pişmez diye karşı evlere bir kap yemek götüreren... Sağın da solun da putçuluğu hiç bitmedi. Elbette bitmeyecek. Biliyoruz ki, daha buradan çok eklemek yenecek...

Şimdi çıkıp dağlara bağırırım var: “İşte kapandı, bilgiler çağı!” Açılıyor yeni bir çağ, açılınca insan yutan bir kapı gibi. Şimdi nice mumlar yakıp yalnız birini yanar bırakacağım, “ölüm” denen medeniyete varıncaya kadar. Çünkü yeryüzünde bir tek hakikat var, yan yana gelmezleri bile yan yana getiren; ölüm. *Allah ile işte burada birleştik* diyen Harabi’nin bu dizesi gibi bizi yan yana getiren ölüm ve kapitalizm karşıtlığı oldu hep. Bizi bir araya getiren şeylerle savaşmaktan elbette vazgeçmeyeceğiz. Bizi bir arada tutan güzel şeylerden de. İşte solun da sağın da kendi içinde menfaatlerinin peşine düşüp inancını yitirdiği yer de burası. Sezai Karakoç’u nev-i şahsına münhasır kılan da buydu. Zerre menfaat için eyvallah demeyen bir şair oluşu. *Sağ bir şairden sen ne öğrendin?*

Derlerse, işte bunu öğrendim ben de; eyvallah etmemeyi, inancıma bağlı ve sadık kalmayı ve tamah etmemeyi, minnet duymamayı... Sezai Karakoç şiirini ben onun inancıyla birlikte sevdim. Onun inancına sadakatini sevdim. Onun inancını ondan ötürü sevdim. Gönlü kırılmış bir dervişin bu harap diyara daha ilk kalp kırıklığında gönül bağlamayışını ama umut da kesmeyişini...

Sağ değil, sol değil; kendi inancıyla, kendi yalnızlığıyla tamah etmeden bu dünyanın ona vaat ettiklerine, işte geçip gitti bir şair pek çok şairden daha üstün bir fikir adamı olarak. Şehzadebaşı’nda ne bir padişah ne bir sultan; çarşılardan herkes gibi geçen bir şair yatıyor artık...

Ayfer Feriha Nujen, *Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu*, 21 Kasım 2021.

İşte bu konuşmalarından birinde yıllar önce niçin siyaset yaptığı eleştirileri üzerine şu sözleri söylemişti: “Harun Reşid devrinde olsaydık, ben de şair olsaydım belki dediğiniz doğru olurdu. Veya Kanuni Sultan Süleyman zamanında olsaydık da ben de şiir yazsaydım dediğiniz doğru olabilirdi. Çünkü öbür sahalarda ehil adamlar yerinde duruyor, her şey sistem kurulmuş, mükemmel işliyor. O zaman ben de bana düşen ne ise onu yapardım. Ama bunların hepsi alabora olmuşsa, hepsi gitmişse, şimdi Diriliş nesli hepsinden sorumludur. Ve hepsini yeniden diriltmek ödevi üzerindedir.” Sezai Karakoç düşüncesini, Diriliş felsefesini anlamak için yukarıdaki açıklamanın son derece önemli olduğunu düşünüyorum...

Samet Karagöz, *Milliyet Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

... Sezai Karakoç’un geliştirdiği meydan okuma, zihnimizi çağdaş hurafeler çöplüğünden temizlemesi, Kur’anî duyuşun, duruşun ve varoluşun yol haritasını çıkararak, Kur’an’ın ruhu ve hayatlaşması olan Nebevi soluğu diriltmesiydi.

Yitik Cennet, Kıyamet Aşısı ve Makamda kitapları bunun en müşahhas örnekleriydi. Tarihi peygamberler tarihi üzerinden okuyan ilk düşünürdü çağımızda; Yitik Cennet, çağdaş Füsus’tu.

Kur’an dilini ve zihin haritasını çözmüştü. Müslümanca düşünmenin önündeki çakıltaşlarını temizlemiş, yapıtaşlarını döşemişti.

Kur’an’ın dili akleden kalbin dilidir. Sezai Karakoç’un dili de akleden kalp dilidir. Sadece akıl ya da sadece kalp değil. O yüzden; akli kalpte eritmedi, kalbi akla kurban etmedi...

Medeniyet kelimesi Sezai Karakoç ile kavramlaştı.

Ondan önce medeniyet kelimesiyle anlaşılan batıydı, batıdan aktarılanlardı.

Medeniyetin hakikat ile ilişkisini bize sundu. Yani vahiyle ilişkisini anlattı.

Sezai Karakoç, Müslümanca bakışı ve duruşu öğretti. En büyük meydan okuma buydu.

Yusuf Kaplan, *Yeni Şafak Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

Güçlülük ulaşabildiğim Şehzadebaşı Camisi'nin avlusunda görülmemiş bir kalabalık vardı. Olması gereken de buydu. Büyük mütefekkirler, alimler, dava adamları böylesi devasa kalabalıklar tarafından uğurlanmalıydı. Fakat Sezai Bey için toplanan kalabalık farklıydı. Gençler çoğunluktaydı. Bir cenazede hiç görmediğim kadar hanımefendi avluyu doldurmuştu. İmam hatip camiasından Kamber Çal ile caminin avlusunda, avludaki kalabalığı konuştuk. “Ben, Büyük Doğu Üniversitesi'nin Diriliş Fakültesi'nden mezunum. Üzerimdeki emeğin hakkını ödeyemem. Bu avluda şimdi her dönemden, her yaşta öğrencileri var” dedi.

Peki ya gençler? Onlar da öğrencileri miydi? Sezai Karakoç'un her kitabı, her manifestosu yarım asırdır bir derse tekabül ediyorsa, oradaki herkes de öğrencileriydi...

Ersin Çelik, *Yeni Şafak Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

Sezai Karakoç, tüm eserlerinde inandığı kültür ve medeniyet davasını insanlara aktarmak peşinde olmuştur. Bütün bunları da tarihi ve sosyolojik bir görüş olarak “diriliş” düşüncesi etrafında şekillendirmiştir. Materyalizmi çağın üstüne çöken en büyük kâbus olarak gören Karakoç, inkâra, redde, maddeciliğe karşı her alanda yeniden dirilişi savunur. Düşünce de diriliş, inanışta diriliş, edebiyat ve sanatta diriliş, ruhta diriliş. Hiçbir ışıltıya, üne, alkışa aldanmamış, inancına uymayan döneminin gözde akımlarına uzak durmuş, televizyonların, gazetelerin tüketim malzemesi olmaması, özenle kendi kozasını örmeyi sürdürmüştür. Hayatını diriliş davasına adanmış, yaşadığı yoksullukları ve çileleri, iftira ve yok saymaları aşarak çağının putu olan paranın, maddi olan her şeyin nasıl reddedilebileceğini ispat etmiştir.

Necip Tosun, *Sabah Gazetesi Pazar Eki*, 21 Kasım 2021.

Sezai Karakoç, Türkçe'nin son büyük şairidir. Ahmed Yesevî-Yunus Emre'yle yaygınlaşan Türk dilinde bilgece şiirin çağımızdaki seçkin temsilcisidir. Karakoç, kadim irfana bugünden sağlam bağlar atmıştır. O, sadece şair olarak değil, düşünme hayatımız bakımından da Türkiye'yi beslemiş, birkaç kuşağı emzirmiştir. Toprak gibi sadedir. Bir bilim adamı, yıllar önce O'nunla ilgili yazısına şöyle bir başlık atmıştı: “Her türden iktidarı dışlayan, her türden iktidarın dışladığı bir şair.” Öyledir, Sezai Bey, radyo, televizyon, dergi ve gazete; sonraki dönemlerde her türden elektronik iletişim ortamına girmede, kendi köşesinde, kendi özgür ve özgün iletişim ortamını oluşturdu, inandığı gibi yaşadı ve yazdı. Yoksul ve dervişti. Türkiye'nin, Müslümanların ve insanlığın birliği düşüncesi, “Diriliş”in temelini oluşturuyordu.

Sadık Yalsızuçanlar, *Sabah Gazetesi Pazar Eki*, 21 Kasım 2021.

... Bir de öyle yüksek dehâlar vardır ki yalnızca içinde yaşadıkları yüzyılın değil, kendilerinden sonraki yüzyılların da en büyüğü olmayı sürdürürler. Son bin yıllık tarihimize baktığımızda adlarını bugün de saygıyla andığımız ve eserlerinden istifade etmeye devam ettiğimiz Hz. Mevlâna, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli böyle kişilere örnektir. İşte rahmetle andığımız; eseri karşısında saygıyla durduğumuz büyük mütefekkir ve şair Sezai Karakoç, bu soy şahsiyetlerden biriydi...

Bilindiği gibi bir siyasi düşünür olarak üstat Sezai Karakoç'un büyük davası “İslam Milletinin ve İslam Medeniyetinin dirilişi” davasıdır. O, dünya Müslümanlarının son büyük devleti olan Osmanlı Devleti'nin yıkıldığı ve İslam coğrafyasının paramparça olarak güç ve itibar kaybettiği 20. yüzyılın başında doğmuş ve ömrü boyunca Müslümanları birlik olmaya, dayanışma içinde olmaya çağırmıştır. 100 yıl boyunca yaşadığımız olaylar da onun bu çağrısının ne kadar isabetli ve lüzumlu olduğunu açıkça ortaya koymuştur.

Şaban Abak, *Diriliş Postası Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

Sezai Karakoç kelimenin tam manasıyla bir ariftir. Yaşadığı coğrafyanın gerçeklerini, inandığı dinin hakikatlerini, milletinin tarihini ve tüm İslam coğrafyasının hikâyesini içselleştirmiştir. Bunun yanı sıra doğunun hasmı olan batıyı da yakından tanımış, batı düşüncesini orijinal kaynaklarından incelemiştir. İyi derecede Fransızca bilen Karakoç, çevirisi oldukça zor olan pek çok Fransız şairi de Türkçeye kazandırmıştır. Batıda gördüğü ve yaşadığı her deneyimi

kendi değerlerine vuran Karakoç bu sayede İslam'ın ezeli ve ebedi hakikatlerinin tek çıkış yolu olduğu gerçeğini ayrıntılı şekilde kaleme almıştır...

Üstadımızın ruhu şad mekânı cennet olsun.

Yunus Emre Altuntaş, *Diriliş Postası Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

...Karakoç'un "aksiyon"u, Marksist literatürle düşününler için "İslamî ütopya" gibi gelir. Pragmatist yaklaşımlar ise onun aksiyonunu "pasif ve işlevsiz" bulacaktır. Bilinçli bir tercihtir kuşkusuz Karakoç'un. Modern ve post-modern süreçler boyunca tüm dünyada küreselleşen kapitalizmin kültürel hegemonyasına karşı sadece Müslümanlar değil tüm insanlık savunmasızdır. Fakat en çok zararı Müslümanlar görmektedir. Çünkü küresel kapitalizmin kültürel hegemonyası Batılı devletler eliyle yürütülürken, Müslümanların kültürünün yaşanan zamanda canlı kalmasını sağlamak için uğraşacak hiçbir devlet organizasyonu yoktur. Türkiye'de resmî ideoloji öylesine tarih öncesinde kalmıştır ki yaşanan zamanı okuyamamaktadır. Böyle bir derdi de zaten yoktur. Bu noktada Karakoç, üstadı Necip Fazıl'ın aksiyonunu yaşanan zamanda aktüel eder. Tabir caizse bir "ada" oluşturur. Orada idealleri, ilkeleri ayakta tutar. Ama işe bakın ki bu "pasif" ve "ütopya"ymış gibi görünen eylem, dalga dalga yayılır ve bugün Türkiye, Türk devlet idesinin varlığını dünyaya gösterecek hamlelerden en büyüğü olan Ayasofya'nın açılışını gerçekleştirebilir. Karakoç'un selefleriyle yürüttüğü aksiyonun neticesidir bu.

İnancını hayata, hayatını sanatı ve sanatını da hayatı kılan bu müstesna kişilik, İslam sanatının maneviyatından doğan poetikayı da politikayı da yaşadığı zamanda rejenere eder. Aktüel kılar. Canlandırır. Bu, Türkiye'de poetik ve ontolojik olan kadar politik olanı da etkileme gücüne sahip bir diriliştir. Türkiye'nin bundan nasibini alıp alamayacağını yaşayanlar görecektir.

Celal Fedai, *Diriliş Postası Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

Sezai Karakoç'un belki de yazarlık serüveninde en tartışmalı eylemi bir parti kurmak ve o partinin genel başkanlığını yapmak olmuştur. Sezai Karakoç'un parti kurması onu okuyan, seven herkes tarafından şaşkınlıkla karşılanmıştı. İtiraz edenler bir parti başkanlığının onu değersizleştireceğini düşünüyorlardı. Çünkü Sezai Karakoç'u yoksullaşan, çamurlaşan siyasi arenada görmek istemiyorlardı. Bu durum Karakoç'un bulunduğu ortamlarda da dile getirilmiş, Karakoç ise bu itirazları haklı bulmamış, gerekçeler sunmuştu. Karakoç, Diriliş

idealinin bir parçası, hatta önemli bir adımı olarak partileşmeyi savunmuştu. Ne var ki en yakınları da dahil bunu kabullendirmekte zorlandığı belki de tek eylemi olmuştu. Karakoç bütün bunlara rağmen 1996'da kurduğu partinin gelişip, yaygınlaşması için elinden geleni yaptı. Ne var ki Sezai Karakoç, en çalkantılı, gürültülü işleri bile doğasından koparıp, sükûnetle, kendi mizacına dönüştürmeyi bilmiştir. Bu anlamda Sezai Karakoç parti genel başkanlığı ile çağdaş münzeviliği aynı fotoğrafa sığdırmayı başarmıştır...

Necip Tosun, *Diriliş Postası Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

Çok farklı dünya görüşlerine sahip insanların takdir ve hayırla yad ettiği bir isim olarak ve gök kubbede hoş bir sada bırakarak dünyadan ayrılmak herkese nasip olmaz.

Hafta içinde rahmet-i Rahman'a kavuşan Sezai Karakoç, mütefekkir, yazar ve şair olarak böyle bir insandı. Derin tefekkürü, güçlü kalemi, nesirdeki sağlam üslubu, şiirdeki özgün sanatı ve çizgisindeki vakur duruşuyla.

Ömrü boyunca, İslam medeniyetini kendi temelleri üzerinde yeniden ihya etmek için uğraştı. Yazılar yazdı, kitap telif etti, dergi çıkardı, bir "diriliş nesli" yetiştirmeye çalıştı...

Onun bilhassa o zor zamanlardaki samimî ve dirayetli tavrı başlı başına takdire şayandı...

Vefatıyla çok değerli bir fikir ve dava insanını kaybetmiş olduk. Allah rahmet eylesin.

Kazım Güleçyüz, *Yeni Asya Gazetesi*, 21 Kasım 2021.

Büyük şair ve mütefekkir Sezai Karakoç'un vefatı hakkında gazetelerde yazılmış haberleri gördükten sonra derin bir üzüntü duydum. Japonya'da bulunduğum zamanlarda, Türk edebiyatındaki şairlerden Mevlana Celâleddin-i Rumi, Nazım Hikmet, Atilla İlhan'ın şiirlerini ve yazılarını severek okuduğum gibi, rahmetli Sezai Karakoç'un şiirlerini de çok severdim. Hatta Ankara'ya geldiğim zaman kendisi ile görüşmek ve şiirleri hakkında onun ile hasbihal etmek, gelecekte "Monna Rosa" gibi şiirlerini Japoncaya çevirip, Japonya'da onu seven insanlar ile paylaşmak istedim. Maalesef, takdiri ilahi ile şairimiz Sezai Karakoç vefat etti. Kendisiyle görüşme hayallerimi ne yazık ki gerçekleştiremedim.

Sezai Karakoç'un vefatının ikinci gününün sabah saatlerinde, üniversitede, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencileri için üç saat İngiltere edebiyatındaki

İrlanda şiirleri hakkında dersim vardı. Sınıfa girdim. Öğrencilerimi karşıladıktan sonra, onlara “Sevgili öğrenciler, dün biz Türkiye’de kimi kaybettik?” diye sordum. Hiçbir öğrencimden cevap gelmedi. “Biz dün bir şair ve mütefekkirimizi kaybettik, kim olduğunu biliyor musunuz?” diyerek tekrar sordum. Yine sınıftan bir ses gelmedi. Gerçekten çok şaşırđım. Çünkü 36 kişilik sınıf, iki öğrencinin dışında tamamen Türk öğrencilerden oluşuyordu. Kendi kendime “Ya Rabbim” dedim, “Türk Edebiyatı’nın geleceğinin sahibi olan bu öğrenciler, Sezai Karakoç gibi şairlerimizi bilmez ise onlara nasıl edebiyatımızı emanet edeceğiz?” Acaba yanlış mı düşündüm diye kendimi sorguladım.

Sonrasında derse devam ettim ve öğrencilerime bugün üç saatlik dersimizde Sezai Karakoç’u işleyeceğimizi söyledim. Kendilerine şu şekilde hitap ettim: “Sezai Karakoç 88 yıllık ömrünün 70 senesini bizler için; güzel şiirlerini yazmak, Batı edebiyatındaki meşhur olan şiirleri çevirmek ve insanlık hakkındaki güzel fikirlerini bizlere anlatmak için çalıştı. Bu yüzden biz üç saatlik dersimizi onu tanımak için vermezsek, bu nankörlük olmaz mı? Bir milletin şairi; o milletin dili, edebiyatı ve tarihi demektir. Onu öğrenmek, Türkiye’yi öğrenmek demektir.” Dersimiz, Sezai Karakoç’un şiirlerini ve hayatını işleyerek devam etti...

Higashitotsu Kutluk, *Star Açık Görüş*, 22 Kasım 2021.

Sanki her şairin ruhunda doğuştan bir cevher, bir ana eğilim var, doğduktan sonra içindeki bu nüveyi besleyip büyütüyor ve bir gün bu tele basıldığında içte biriken ses bir şekilde boşalıyor... Bir şairin/yazarın eserlerine bakarak, sanatını tahrik eden aslı cevheri tespit etmek mümkün...

O hâlde altını çizelim: Karakoç’un şiirinin muharrik kuvveti, kökü Fuzuli’ye değin uzayan bir aşktır. Bu aşk sonra “Hızır ile Kırk Saat”, “Taha’nın Kitabı”, “Gül Muştusu” ile ben’den bize, bireyden topluma, parçadan bütüne, ‘ümme’ ve medeniyet’e doğru evrilecektir.

Alaattin Karaca, *Karar Gazetesi*, 22 Kasım 2021.

Sanatta ve hayatta cömertlik diye bir şey vardır ve bu maddi varlığa bağlı bir özellik değildir. Zamanın en minik parçasını ‘inci dakikası’ olarak gören ve buradan bir dakika içine sığdırılmış büyük oluşa bakan bir insandan söz ediyoruz. Bilgiye ulaşmak için okumak, gezmek, görmek, çalışmak yetmez. Bilgi de canlı bir varlıktır ve o bazı şairde hayat olarak

karşımıza çıkar. Eğer, kelime bilgisi, her kelimenin içeriğini dolduran o büyük oluş fark edilmese, tabiatla bal için çiçeğe konmuş binlerce arı uğultusu olur muydu?

Ömer Erdem, *Karar Gazetesi*, 23 Kasım 2021.

... Onun şiiriyle birlikte, Türkiye’nin insan ve hayat zenginliği yepyeni bir tipolojiye bürünerek de ortaya çıktı. Genç ve inançlı insan tipolojisidir bu. Özgüveni yüksek, ayrık, estetik ve hayatla ilişkilidir. Aşk, başlangıçta asıl ateşleyici unsur. Körfez, Şahdamar ve Sesler kitapları boyunca dönemin en özgün şiir toplamından birisi oluşur. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar, dünyada olup bitenler, yoksullar her hangi ideolojik bir siperle daha yatırılmadan en üst insani ölçekte şiire dolarlar. Metafizik bir inanç mayasıdır. Hafakan, korku gibi örneklerle rastlanmaz. Özgüveni yüksek şiir personası, insan adına tecrübe eder adeta her durumu. Hecenin tatlı ve esenlikli serbest dönüşürülüğü kendisine has bir iç müzik yaratır. “Köşe” şiiri bunun en tipik örneğidir. Minimal olanla orkestral olan arasında salınımları şairin duyusu. “Reklamlarda Yaşama” şiiri ne kadar minimalse “Şahdamar” o denli orkestraldir. Arkaik ve tuhaf bir güncelliği vardır bu şiirlerin. “Köpük” ile beraber kendi ufkunu imler. Aştan aşkınlığa akış diyorum ben buna. İnsanı ve hayatı kendi tecrübesinden geçirirken ölümsüz olanla mayalama isteği diyorum. Bunu başarmış mıdır? Evet, neredeyse bütün batının da üstünden taşacak nitelikte başarmıştır Karakoç bunu. İnançlı insanın modern şiiri, Türk şiiri vasfıyla Paris ve Londra’da okunabilecek öz ve estetiktedir artık. Elbette bu okunabilme kapasitesi çağdaş şairler için de geçerlidir ama onun heybesinde renk, koku, öz ve insan daha farklıdır. Böylece yanındakilerini de içeren geniş bir kucaklama gücüne kavuşur bu şiir. Onu tarihin gövdesi yapan da budur. Böylece zamana karşı kendisini savunma gücüne kavuşurken Türkçenin gücü daha bir yükselir.

Ömer Erdem, *Karar Gazetesi*, 30 Kasım 2021

“...16 Kasım Salı günü vefat haberini aldık. Sadece bir yazarı değil, bir yüz akını; çağımızın en önemli fikir insanlarından birini yolcu ettik. 22 Ocak 1933’te Diyarbakır Ergani’de doğan Sezai Karakoç’un hangi özelliklerini, hangi eserlerini konuşsak eksik kalır; aslında O’na karşı hadsizlik olur. Tekrar tekrar okumakla ve hayatın kendisini bizatihi yaşamakla O’nu daha yakından tanımak

belki mümkün... Rahmet olsun. Yetiştirdiğin ve bıraktığın fikir mirasıyla yetiştirmeye devam edeceğin nesiller senin sadaka-i cariye. Başımız sağ olsun...”

Salih Yüzgeç, *Genç Dergisi*, Sayı: 183, Aralık 2021.

“...O daha yirmi iki yaşında bir üniversite öğrencisiyken yazmıştı “İnci Dakikaları”nı ve hiçbirimizin yaşlanmayacağı kadar yaşlanmıştı:

Sen bana yeni yılsın her dakika

Her dakika bir yaşıma daha giriyorum.

Bir günde tam 1440 yaşına giriyordu şair! Hangi iktisatçının başını döndürmez ki bu hesap! Şairler bizi hep başa götürürler zaten. Emeklilerin şairi Behçet Necatigil ay başına götürürdü, büyük saatlerin şairi Turgut Uyar yılbaşına. Sezai Bey zamanın başına götürüyor. Nobel ödüllü Fizikokimyacı İlya Prigogine’in Moskova Bilimler Akademisi’nin duvarına kazıdığı şu cümle beni her zaman ürpertmiştir: “Tüme precedes existence” Zaman varoluşu önceler. Şairler de. Çünkü ezeli kaderleri, zamanın her parçasına dağılmış olmaları!...

Sezai Karakoç birçok şeyin ötesini söylediği bu “Ötesini Söylemeyeceğim” başlıklı şiirini yazdığı yirmi yaşındaydı sadece. Yıl 1953’tü, modernleşme teorileri yaşlı başlı üniversite profesörleri tarafından birer amentü gibi ezberletiliyordu. Şiirin kahramanı on yaşındaki Tunuslu çocuk, Fransız medeni adama hem meydan okuyor hem de yalvarıyordu. Özellikle Medeni Adam’ın kirli çamaşırlarını tahta döşemelerin üzerinde bırakmamasını istiyordu...

Karakoç’un çocuk kahramanı, tıpkı Goethe’nin *Faust*’u gibi, medeni adamı şeytanın yönlendirdiğini görüyordu.

Mustafa Özel, *Nihayet Dergisi*, Sayı: 84, Aralık 2021.

“...TRT’de kendisiyle ilgili bir program yayınlanmıştı. Bir Boşnak Türkolog şöyle bir açıklama yaptı: “Sezai Karakoç doğu sorununu çözen adamdır!” Bu cümlesini de “Masal” şiirindeki yedi oğul anlatısına dayandırdı. Ertesi hafta toplantı bitip insanlar dağıldıktan sonra... kendisine [Sezai Karakoç’a] bunu sordum. O Boşnak Türkologla tanışıp, konuştuğunu söyledi. Katılıyor musunuz sizce bu şiirle doğu sorunu çözüldü mü, dedim. Evet ya da hayır demedi. Sadece “O şiir içeriden bir bakış değil, bir dış bakıştır” dedi. Doğuda bir baba vardır ve orada bir baba olduğunu, baba veya babanın oğulları anlatmıyor. Dışarıdan başka bir anlatıcı anlatıyor. Bunun üstüne “Peki bu dış bakış da doğu sorununun bir cevabı mıdır?” diye sordum. “Bu şiirle doğu

sorununa bir cevap verdik mi, vermedik mi, bunu zaman gösterecek” dedi. Onun tarzı böyleydi. Kestirip attığı şeyler vardır. Temel ilkeler konusunda taviz vermezdi. Ama sanatın yorumlanması konusunda keskin çizgileri yoktu. Ne anladysan odur anlamında gülümsedi...”

Çağlayan Ömerustaoğlu [Aktaran] *Nihayet Dergisi*, Sayı: 84, Aralık 2021.

Öldü. Ama fikirleri belki de birçok bilim insanından, birçok siyasetçi, birçok zenginden, birçok ileri gelenden daha uzun yaşayacak hatta hiç ölmeyecek. Bu biraz da onun hayata bakışından, verdiği değerden ve onunla kurduğu ilişkiden kaynaklanıyor. Zor bir dünyaya doğdu. 1929 Ekonomik Buhranı’nın etkileri devam ediyor, dünya geriden geriye kımıl kımıl yeni bir savaşa hazırlanıyor ve her memlekette açlık, sefalet, kıtlık diz boyu. İçeride Cumhuriyet’in sene-i devriyesi daha on yılını henüz doldurmuş, hayatın her alanında geçmişle bağ kopmuş, eski yazıdan yeni yazıya geçişe özgü zorlukların yarattığı zihin bulanıklığı hala ayakta. Çocukluk yılları bütün bu olumsuzlukların pratiğe döküldüğü amansız bir kavganın gölgesinde geçmiş, gençlik yıllarında soğuk savaş peşini bırakmamış. 60 Devrimi’ni görmüş, 71 Muhtırası’nı yaşamış, 80 Darbesi’ne maruz kalmış, 28 Şubat’ı göğsüyle savuşturmuş. Neresinden bakılırsa bakılsın bir çağın amansız cenderesinden geçmiş, ruhu kavuran karmaşanın her türlüşüne muhatap olmuş bir insan, bir aydın, bir entelektüel, bir Müslüman idi Sezai Karakoç.

Türkiye’nin en kendine özgü şairlerinden biriydi. Hatta denebilir ki şiirinin içeriğine, dokusuna, anatomisine ve tematik kurgusuna bakıldığında onun kadar kendine özgü çok az şairimiz var. Sanatının varlığını bütünüyle geleneğe adayan ama onun esiri olmayan, geleneğin kemikleşmiş tortularından yeni taazzuv alanları açarak ufku geleceğe çeviren harika bir şiir yarattı... Türkçenin elbette güzel dizeleri, çağlara, asırlara meydan okuma potansiyeli bulunan güçlü şiirleri var. Ama bir Mona Rosa, bir Köşe, bir Sessiz Müzik, bir Şehrazat, bir Liliyar sadece mekanları ve çağları aşan metinler değil her okunmada insanı yeni iklimlere çağırın, iç dünyasına hafif bir ışık olarak dokunan, yenileştiren, berraklaştıran diriltici metinlerdir. Milli Eğitim Bakanlığının yerinde olsam o şiirlerden birini, birkaçını her düzeydeki ders kitaplarına koydurur, Türkçenin en harika mısralarıyla onların iç dünyalarını daha başta, en başta buluştururdum...

Nesirleri de en az şiirleri kadar çarpıcı, aydınlık, öğretici, sarsıcıdır. Yunus Emre’de olduğu gibi onun şiir ve nesirleri de her yaştan, her cinsten, her kategoriden

insanın rahatlıkla anlayabileceği, anlarken sıkılmayacağı türden ufuk açıcudur.. Onun en belirgin taraflarından biri de görüşlerinde net oluşudur. Yedisinde ne ise yetmişinde de o oluşu, yedisinde neyi yazmışsa geliştirerek, çoğaltarak, derinleştirerek yetmişinde de onu yazmış olmasıdır. İç sesini eğip bükmeden dışarıya aktarmış, çağın riyasına asla bulaşmamıştır. Bir karakter abidesidir bu yüzden. Deneme yazarı, şair, söylevci, sohbet erbabı, konferansçı, dergi ve yayınevi sahibi, parti lideri... Bütün bunlar ondaki kendilerine ait yeri alırken hiçbiri yarıdığatmaz, hiçbiri eğreti durmaz onun suretinde. Sureti çünkü suret-i haktır...

Yazılarıyla atmosfere estetik üfleyen bilge adam, Allah sana rahmet eylesin, mekanın senin cennet olsun...

İsmet Emre, *Milat Gazetesi*, 8 Aralık 2021.

... Karakoç'un şiirinde eşilmeyi hak eden onlarca imgenin varlığından bahsedebiliriz. Bunlar için belirgin bir niyet okuması olan ışık/gölge, şair adına diyastolik bir anlam taşıyan ve zihinde, ruhta çözülmesi umut edilen derin bir metafordur. Söylemin en özgür, özgül icadı olan şiire derin ağlar yüklemekle Doğu'nun, Batı'nın, İslam'ın ve Anadolu'nun her açıdan resimleri, görüntüleri ve görüngüleri bir de ışığın hükmünde yorumlanmıştır...

Yazılanlara şiir demek onları en basitinden görmek, algılamaktır. Onun şiiri her okura ve her okuma mesafesine açılan gerçek muhataplarını arayan çoklu bir değer kategorizasyonudur.

Pek çok, bileşenin kavşak noktası olan şiir, Karakoç'un tüm yazdıklarının ötesinde nihayetinde anlamını bir'de bulan bir duyuş, tercih, yenidenlik muştusudur. Yoğun ispat etme niyetlerini aklın ve sezinin gizil yunaklarına bırakmıştır. Çağın bütün dayatmalarına, nefessiz bakışlarına inat kırk kapıdan geçilen, kırk kapının çalındığı; kapalı bütün kapılara rağmen açık kapıyı bulmanın, keşfetmenin sabrı ve coşkusunu hiç kaybetmeyecek bir arayıştır söz konusu olan. Gölgenin ve ışığın sufi dekorları, şiirin ve ünsiyetin birlikteliğinde karanlık gecelere doğru yürür. Yürüyüş, ateş böceklerinin aydınlatığı ihmal edilmiş, unutulmuş coğrafyaların, zamanların ve değerlerin yeniden abâd olması adınadır. Her adımda karanlık yırtılmaz, aralanır...

Söz ömrü kaybedecek zamanı olmayanlara, uzun zamandır beklemenin sabır satırlarında duranlara, yollarına ışık olsun diye serpilmiştir ve gölgenin hükmü güneşe varıncaya dek devam edecektir.

Fatih Arslan, *Telmih Dergisi*, (Dosya), Elazığ, Sayı: 22, Sonbahar 2021/4.

Şehzadebaşı Camii'ndeyiz. Sezai Karakoç'u uğurlamak için binlerce kişi toplanmış. Caminin küçük avlusundan geçerek, cenaze namazının kılınacağı arka bahçeye doğru ilerliyor kalabalıklar. Ben de onların arasındayım. Sadece ben değil, Hızır, Taha, Lili, Çocukluğum, Şahdamar, Körfez, Sesler, Kav, Ötesini Söylemeyeceğim, Gül Muştusu, Zamana Adanmış Sözler, Kudüs şehri de orada. Okunan dualarla birlikte aklımdan üstadın dizeleri geçiyor. Nasıl da bu birlik fikrine aşinalar o dizeler... Hep beraber toplanmışız, bize güven aşılayan, varlığıyla onurlandığımız, bizi felaketlere, zorluklara karşı dayanıklı kılan o insanın ahirete doğum törenini gerçekleştirmek üzereyiz...

Sala verildi. Hep birlikte kıyama kalktık. Üstadın Diriliş hamlesine şahit olan bizler, onun ahirete doğumuna, ölüme bile bir esenlik getirişine hayretler ederek ellerimizi kavuşturduk. Şahidiz, şahidiz, şahidiz.

Mustafa Akar, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

Aslına bakılırsa, bütün bir Karakoç anlatısı Almanların Bildungsroman dediği türe benzer. Yani oluşum romanı. Karakoç şiiri de kendini oluşturma şiiri olarak okunabilir. Tabirimi hoş görürseniz, Bildungşiir. Öte yandan Arap edebiyatında da Bildungsromanın ilk temsillerine rastlarız. İbn Tufeyl'in anlatısı sanırım en iyi örnek buna. Tabii Karakoç da, dediklerimi destekler mahiyette, şiirlerini toplu şekilde yayımlarken bu gelişim çizgisine dikkat çeken bir toparlama işlemiyle kitabı yayımladı. Bir yerde şiir yayımlamayı bırakmasını da buna bağlarım ben. Çünkü düşüncesi tamamlandı Karakoç'un. Onu şiirle ifade edebilecek bir açıklığın da üstüne çıktı. Çağdaşı şairlerin son şiir kitaplarına bakın. Ya bir tür yarım kalmışlık görürsünüz, misal Uyar'da öyledir. Ya yeni bir dil yakalamışken hayata veda etmiştir, Cansever'in *Oteller Kitabı*. Ya da şiirini gençleştirmek niyetindedir, Süreya'nın *Sıcak Nal*'i. Oysa Karakoç, *Alınyazısı Saati*'nde bir açıklık, bir tamamlanmışlık halindedir. Şiiri, düşüncesi ile at başı gider. Bana kalsa yer yer onu geçer de.

Mustafa Akar, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

Pek çok şiirini severim, okurum, hatırlar, mırıldanırım, fakat birini seçmeme gerekse hiç duraksamadan "Köşe" şiiri derim... "Köşe"de, Karakoç'un pek az şiirinde karşılaştığımız bir 'neşe' vardır., "o gitti bize ağlamak kaldı kala kala" derken bile. Bu 'neşe' en çok da *Hızır'la Kırk Saat* kitabının tümüne yaygındır.

Karakoç'un belki de şiirin geleneğini, gününü ve geleceğini buluşturduğu şiirlerinin bir toplamıdır "Köşe". Divan mazmunları da, halk şiiri edası da, modern şiire selamı da bu "Köşe"de buluşmuştur. Öte yandan şiirimizin esaslı öğelerinden olan 'ses' ögesinin de parladığı, güneşli bir hal aldığı ve su gibi ışıklı bir akışa kavuştuğu bir şiir.

Haydar Ergülen, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

"...Sezai Karakoç, tarihe ve coğrafyaya, sanata ve topluma, kadere ve eyleme hâkim paradigmalardan dışından bakabilme, gördüğümüzü yüzlerce yıllık bir çemberin çerçevesinde yorumlayabilme imkânını sağlamış büyük bir şairdir... Sanatı ve düşüncesi, hayatı ve kişiliği milli varlık alanı içinde her dem yeniden doğacaktır. Ondan kim usanası..."

Furkan Çalışkan, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

"Türk edebiyatında sanatıyla inançları/ideolojisi arasında net sınırların çekilemeyeceği yazarların başında Sezai Karakoç gelir. Çünkü onun yazdığı/yaptığı her şey, oluşturmaya çalıştığı medeniyet projesinin bir parçasıdır. Onun hayatına baktığımızda, ister öykü yazsın, ister oyun, isterse bir başka faaliyet içinde bulunsun, tüm bunları bilinçli bir şekilde bütünlüğe ulaştırmak arzusunda olduğunu görürüz. Çünkü o, sanat, düşünce ve toplum faaliyetlerini birbirinden ayırmaz, her şeyi bir bütün olarak görür. Bu yüzden onun düşünce serüvenini iyi analiz etmeden, sanatının kavranması/izahı zordur..."

Necip Tosun, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

"...Üniversitede kafamızın karıştığı, gönlümüzün bunaldığı anlarda dönüp kendi adamlarımıza, onların duruşlarına baktık. Onların eserlerinden çok yaşayışına bir bakıştı bu. Çünkü gençlik penceresi eserden çok eseri telif edenin samimiyetine, yaşamına açılmak hevesindedir. Eserleri elbet bir sekinet bahşediyordu bize. Ama değil, yazılan değil bizi kendisine ram eden. Onun Allah'a olan sarsılmaz imanı, toprağın derinliklerine kök salmış çınarlar gibi bu milletin tarihine, kaderine sarılan kalbi, samimiyeti, riyasız yüzü. İşte bütün bunlar oradan oraya savrulan bizler için ne güzel bir misaldir. Ona bakarak saçlarımızı taradık. Ona bakarak bir eser telif etmenin hazzını anladık. Ona bakarak sanatın bir ibadet neşvesi içinde nasıl icra edildiğini gördük."

Said Yavuz, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

"...Ağlamanın lügatinde sayısız kelime hazineleri saklıdır. Ve aslanan da o kelimelerdeki hayatı bulabilmektir. Üstadın Diriliş fikriyatı ilk elde bunu öğretti bize. Bütün bir dikkatimizle doğuşa, dirilişe, ilâhi kelamdaki 'hayata' kulak kesilmeyi. Akılla kalp, zamanla mekân arasında gönül köprüleri kurmayı. İnsanı ağlatan yağmurlar, yaralı ceylanların gözleri, günahları kadar ömrü olan güneşli çocuklar, çeşmeler, yoldaşı Hızır olan diriliş erleri, gökte yapılıp yere indirilen şehirler... Sezai Karakoç tam da bu sebeple sınırları, kalıpları, idrakimizi felce uğratan şüphe kilitlerini hükümsüz kılan çok büyük bir coğrafyadır..."

Ahmet Edip Başaran, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

"... Gül devrini bekleyenlerden değil, o devri bizatihi; varlığı, yaşantısı, sözü, şiiri ve yapıp eyledikleriyle çağırarlardan Sezai Karakoç. Ümit ve gayretle. Ye'se düşmeden, yılgnlığa kapılmadan, dünyanın o cazibeli gözlerine uzun uzun bakmadan. Belki de bu yüzden; sözleri beşik gibi sallanmanın ninnisi değil, kıyamet aşısı gibi damarlarda dolaşmanın şarkısıydı her daim. Sezai Karakoç yaşıyor."

Güven Adıgüzel, *Sabitfikir Dergisi*, (Dosya), İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021.

Suyu biz böyle geçeriz / Bizi afet sanırlar. Diyordu Cahit Zarifoğlu. O'nu bir yakınıyla anarak başlıyoruz. Evet biz onu bir afet sandık bu dünya hayatında. Eksik ve bezgin zihinlere bir afet teklifi olarak geldi Sezai Karakoç. Ancak öldükten sonra bazıları onun hakkında konuşabildi. Bazıları ölünce tanıdı, bazıları o yaşarken zaten ölüydü.

Onun gibi kendisini ölümle sadeleştiren birisi oldu mu diye düşünüyoruz günler sonra. Bize bir televizyon programında yaptığı havalı hareketler, jestler ve mimikler bırakmadı. Gösterişli giyimiyle, sanat dolu eviyle, ardından okurlarının geleceği bir tüketim öznesi bırakmadı. Bize sosyal medyada paylaşım yaptıracak, anlamdan kopmuş havalı videolar bırakmadı. Kendisini ölümle sadeleştirdi. Geride her şeyden uzakta bir ahlak kaldı.

O gittikten sonra binlerce insanın ağzında kalan kelimelere bakıyoruz. Adaletli, merhametli, paraya ve şöhrete tamah etmedi. Belki de bu yüzüyle Türk şairi olma vasfının son kuvvetli temsilcisiydi. Hem herkesin sevdiği hem de kimsenin talip olmadığı. Türkiye'den büyük ve yeri dolmaz bir müracaat

eksildi. Bu dünyada “Bu konu hakkında Sezai Bey ne düşünüyor acaba?” eksildi. Eve ekmek götürenlerin poşetlerinden bir anlam eksildi. Evlerde annelerden bir şey eksildi. Camilerde hocalardan bir şey eksildi. Sokakta oynayan çocuklardan bir şey. Türkiye’den binlerce kilometre uzaktan yiten bir garibin ehlibası eksildi...

Çin’de bir çiftçi sabah uyanıp tarlasına gitti. Kahve aldı birisi Amerika’da. Türkiye’de bir Sezai Karakoç öldü. Türkiye daha güvensiz bir yer haline geldi. İstanbul daha güvensiz bir yer haline. Mili güvenlik sorunu denen şey belki de böyle bir şeydir.

Herkes tarafından sevilen, ama kimsenin talip olmadığı yolun şairi. Dünya belki de bir kılavuzsuzluk sürecine girdi. Türkiye’nin payına da bu kılavuzsuzluk düştü. Vedasının yankısı, genç nesli haberdar etmesiyle dileriz bir fırsata da dönüşür. Biz haber vericiyiz. Haber veriyoruz. Büyük ve geniş günlerden. Bereketi getiren yağmurun yağdığı ama herkesin yağmurdan kaçtığı bugünlerden dünyaya: Sen böyle geçersin dünyayı / seni afet sanırlar

İMZASIZ, *Cins Dergisi*, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021.

Daktiloya çekilmiş Monna Rosa’ların fotokopiyle elden ele dolaştırıldığı zamanlar, yıl 2001 olmalı. Bir pusula gibi sürekli yanımızda taşıdığımız bu garip şiir belgesini, bir akşam üstü, soğuk bir öğrenci evinin yayları hafiften fırlamış kanepelerinde oturup, dalgın dalgın göğe bakarak okuduğumuzu hatırlıyorum. İlk Sezai Karakoç’um bu fotoğrafın içinde duruyor.

Neden ve nasıl savaştığımızı anlamanın bir daha asla mümkün olamayacağı yıllar. Şiirin gücü karşısında ürperdiğimiz, kelimeleri kurşun askerler gibi kâğıtlara dizdiğimiz ve inadımızı teslim etmeye hiç yanaşmadığımız zamanlar.

Sonrasında peş peşe gelen; *Ruhun Dirilişi, Kıyamet Aşısı, Hızırla Kırk Saat, Varolma Savaşı, Samanyolunda Ziyafet, Gündönümü, Diriliş Neslinin Amentüsü, Unutuş ve Hatırlayış, Çağ ve İlham, Çıkış Yolu, Gün Doğmadan* ve diğer Karakoçlar. Sözüyle kâinatı kuşatmaya yeminli bir bilgenin, gül devrini inşa etmeye dair parolaları gibi hepsi. Barkodsuz, sade kapaklı, ince, keskin ve büyük bir anlamın içinde...

Şimdi önce kocaman bir dua, ardından “Gün Doğmadan, Şehzadebaşı’nda” şirinin son dörtlüğünü okuyorum. Madde 1: Ana ilkemiz hakikattir.

Güven Adıgüzel, *Cins Dergisi*, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021.

Hiç kimseden hiçbir şey almadan onurla ve izzetle yaşamış, yüce İslâm ahlâkıyla donanmış, emeğini, birikimini, enerjisini, büsbütün ömrünü kendi ifadesiyle “İslâm Milletinin ve İslâm Medeniyetinin Diriliş Davası”na adanmış dâhi bir şairin anıt eseriyle karşı karşıyayız. Milletimize ve insanlığa Karakoç’un büyük armağanı olan bu Diriliş külliyyatını, gençlik, geleceğin ufuklarını aydınlatan bir meşale gibi elden ele taşıyacaktır.

Şaban Abak, *Cins Dergisi*, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021.

Biliyorum, Türkçe’nin berrak bir sayfasıydı toprağa verdiğimiz. Büyük şairler divanının yaşatan halkasıydı. Bir çiçek değil, bir ormandı. Sade bu kadarla da kalabilirdi. Kalmadı. Hayır kalmazdı da. Her santimi hakikatin tonlarca ağırlığıyla örülmüş zihni, yazısıyla yaşantısı arasındaki makasın ağzını baştan başa kapatmıştı çünkü. Kapatmış ve mühürlemişti. Yeryüzünü çığneyen yedi şu kadar milyar insan içindeki birkaç ‘gerçek’ insandan biriydi çünkü. Tercih edilmiş bir hayattı o. Tüm anlamlarıyla seçmeyi başarmış belki de yegâne insandı yüzyılımızda. Reklam ve pr çağının kirli kartonlarını yırtıp yırtıp bütün denklemlerini bozdu dünyanın. Yok sayılmayla bile ilgilenmedi. Kaldı ki görünmeye çabalamak nerede. Asla anlaşılacak bir kanatsızlıkta uçuşu...

Türkçeyi büyüttü; bize ondan pay yok. Düşüncesiyle sayısız insana dokundu; bize ondan da pay yok. ‘Yaşamak üzerine dersler’i, kısa ömrümüzde belki bir daha asla şahitlik edemeyeceğimiz derinlikte bir örnekti. Zaten görülen ama ısrarla görülmesini istediğim yer burası sadece. ‘Muasır sahabi’ demişti biri, onu anlatırken. Tam tarif bu olmalı. Bir ahlak anıtı, ‘tercih edilmiş bir yoksulluk’ halinde üzerine dünyayı bulaştırmadan geçip gitmişti buradan. Aslında ‘yoksulluk’ da değil. Gariplikti bu. Gariplik gelmiş ve ömrü boyunca gariplik kalmayı başarmıştı. Köşe’de söylediği gibiydi: Garipti ve yepyeni bir sesi vardı. Çok söylendi biliyorum. Yine de söylemek ödevindeyim. Elini bile değil, sadece parmağını biraz uzatsa hepimizin peşinde koştuğu her şeyi fazlasıyla önüne yığılmış bulabilirdi. Uzatmadı. Uzatmamayı tercih etti.

Geride bize bıraktığı tertemiz Türkçeydi evet. Ama bize verdiği ödev de en az Türkçe kadar temiz kalmaktı. Bunu bizzat gösterdi çünkü...

Yusuf Genç, *Cins Dergisi*, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021.

Evet, hepimizi etkiledi o. Bu etki, değişik şekillerde ve aşamalarda oldu. Birincisi şiirleri, ikincisi düşünce dünyası, üçüncüsü bizzat kendisi –duruşu-...

Etkinin üçüncü ve son aşaması ise Karakoç'un bizzat kendisi –duruşu-, demiştim, atalarından öğrendiği “taş yerinde ağırdır,” sözünü o, temel düstur edinmişti. Makam mevki, para, şan şöhrat gibi hiçbir iktidar aracı onu cezbedemedi. Olduğu yerde, ama bir iç devinimle diplerden kök salmanın ne demek olduğunu öğretti bize. Vitrinden, propagandadan tiksindi hep. Zihne-ruha odaklanmış, göz-objektif karşıtı bir kahraman- münzeviydi. Menkıbevi bir görünüm arz eden, ancak her açıdan gerçek bir hayat yaşadı, bu hayat, şairinin tüm engellerine rağmen şiirine dâhil oldu ve bence güç kattı. Böylece kimi modern şiir kuramcıları tarafından dile getirilip duran “biyografi şiire dâhil değildir,” yaklaşımının sonuna parantez içi bir soru işareti koymamızı sağladı. Yaptığı ile söylediğinin birbirini tutmadığını çok iyi bilen modern sanatçı, sanki bu tarz kuramsal fırlamalıklarla kendini kurtarmaya çalışıyor. Karakoç'un hayatı ile eserleri arasında neredeyse hiçbir çelişki bulamayız.

Zafer Acar, “*Cins Dergisi*, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021.

Bir düşünce dünyası, bir fikir kalesi inşa etmek isteyen insan ne yapmalı, sorusunun en yalın cevaplarından biri bu bağlamda Sezai Karakoç'tur. Çünkü kavramlar inşa etmeden, kelimeleri ihya etmeden büyük bir düşünce evreni kuramazsınız. Yazdığı şiirlerde kelimelerin ihyasına dair sahici çabalar içinde olan üstad, düzyazılarında ise kavramların inşasıyla uğraşır. Bunu neredeyse bir ölüm kalım meselesi olarak görür. Bu bağlamda sanatta ihya fikirde inşa, onun çizdiği o keskin hattın iki ana arteridir.

Ahmet Edip Başaran, *Cins Dergisi*, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021.

Üniversitede hukuk öğrencilerine “genel ekonomi” dersi vermeye başladığımda, en önemli ihtiyaçlarının geniş bir perspektifle bakabilme yeteneği kazanmak olduğunu fark ettim. O nedenle okumaları için, didaktik ders kitaplarının yanı sıra ekonomiyle birlikte farklı dünya görüşlerinin varlığını hissedebilecekleri kitaplar tavsiye ettim. Liberalizmden Marksist anlayışa uzanan geniş yelpazede 6 kitap önerdim. Yedinci kitap olarak da ‘Sezai Karakoç’un

İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü’nü tavsiye ettim. Hatta okumalarını teşvik etmek amacıyla, çok kısa bir özet-yorum yazana ek puan verileceğini de ilan ettim. Beni şaşırtan, yaklaşık 220 kişiden oluşan sınıfın tam tamına yüzde 44'lük bir kısmının, Mahfi Eğilmez, Sadun Aren ve Haa-Joon Chang gibi isimlerin olduğu listeden Sezai Karakoç'un kitabını okumayı tercih etmesiydi.

Peki, üniversite öğrencileri, neden ekonomiyi Sezai Karakoç'tan öğrenmeyi tercih ediyordu? Çünkü onlar ihtiyaçları olan ülküsel yaklaşımı, hayatlarına nasıl adapte edeceklerini bilemedikleri gündelik yaşam pratiklerine yol gösteren ilkeleri onda bulmuşlardı. 21. yüzyılın ilk çeyreğinde gençleri besleyecek idealizm ve devrimsel bakış açısı, Sezai Karakoç'un lirik ve incelikli anlatımıyla daha çok şekilleniyordu. Bu okumalardan sonra geliştirdikleri yaklaşım ve Sezai Karakoç'tan ilhamla “Ekonomiye tapışın ekonomik sefalet getirmekten başka bir şeye yaramadığı gerçeği gün geçtikçe İslam ülkelerinde daha iyi anlaşılıyor” diyebiliyorlardı. Hatta “İslam ‘bypass’ yoluyla damar tıkanıklıklarını engellemez, İslam damar tıkanıklığının hiç gerçekleşmemesini sağlar. Sağlıklı bir vücut ortaya koyan İslam'a karşı, bu vücutta oluşan tümörlerden bahisle suçlamada bulunmak ise bir hayli yanlış olacaktır” yargısına katılıyorlardı.

Onların kalplerinden neşet eden söylemleri, Sezai Karakoç'un cümleleriyle daha da güçleniyor, memnuniyetsiz kaldıkları küresel kapitalist sisteme karşı muhalefet damarlarını güçlendiriyordu. Bu yüzden dünün güçlü uygulamalarının varlığına dayanarak, gelecek için umut doluyor ve “Elbette gün gelecek ki ilerideki nesil İslam toplumunun ekonomik modelini yeniden düzenleyecek, faizi kesinlikle ortadan kaldıracak, zekatı artırıp sosyal, yardımsever, dayanışmacı bir toplum ortaya çıkaracaktır” diyorlardı. Sezai Bey'in cümleleri onların kuracakları yeni hikayelerin ana kurgusunu oluşturuyordu.

Karakoç'un tam da iktidar olmanın vazgeçişler/tavizler getirdiği bir dönemde ödünsüzlüğün zirvesindeki gençlerde yankı bulmasının bir sebebi daha vardı. O da “hayatın gerçekleri ile aşkın hallerinin” her birinin gönülde cereyan ettiğini ortaya koymaktaki maharetiydi. Gençleri duygularından yakalayabilme gücüyü. Tıpkı bir gencin şu satırlarda belirttiği gibi: “Sezai Karakoç'un İslam toplumunun ekonomik yönünü anlatan bu kitabını okurken farklı duygulara kapıldım. Bir insan, yazar ya da şair, nasıl olur da hayatın aynı dönemlerinde bir yandan peygamberlerin hayatını anlatan yazılar yazarken, bir yandan bir aşk başyapıtı olan Mona Rosa'yı yazıp, diğer yandan da ekonomik fikirler yürütebilir? Bu kitapla beraber daha iyi anladım ki İslam bir hayat tarzı, bir medeniyettir derken kastedilen tam olarak bu nokta, tam da hayatın her alanına yön verme yetisi ve o yön bulan hayatların kavuştuğu eşsiz rahatlaktır.”

Şefik Memiş, *Çekmeköy Belediyesi Dergisi*, İstanbul, (Özel Bölüm), Sayı: 83, Aralık 2021.

25 Eylül 2021 günü Sezai Karakoç Bey'i Fındıkzade'deki yerinde ziyaret ettiğimizde bizi ve sevgiyle karşılamasına şaşırmadım. Fahrî doktora tevcihi vesilesiyle İstanbul Üniversitesi'nde yapılan programı⁸ uzaktan takip* etmesi ve fakat takdir ifadeleriyle anması da çok şaşırtmadı. Zira ödüller ve törenler konusundaki mesafeli tavrıyla bilinene Sezai Bey'in bu tercihinin her zaman saygı duyduğum. Beni bir miktar şaşırtan ve ziyadesiyle memnun eden şey, Üstadın 88 yaşında ışıldayan zihninin büyük bir içtenlikle o akşam kendini bize açması ve bizi rindane bir şekilde gönül sofrasına davet etmesiydi. Bir çınarın huzurunda bulunmanın mehabetiyle kendisini dinledik. Bize üniversiteye giriş macerasını anlattı. Genç bir şair olarak yaşadıklarını kendisi de tebessüm ederek hatırladı. Diriliş fikrinin nereden çıktığını hikâye etti. O akşam fikir çilesi çeken bir düşünür ve sanatkârın tertemiz zihnine ve asil ruhuna şahitlik ettik...

O akşam mütevazı mekânında Sezai Bey'i dinlerken bu çağrının ne kadar kıymetli olduğunu bir kez daha düşündüm. Sakin bir güç olarak saçtığı güç, akıl ve kalp dünyamızı aydınlatırken umudun ehemmiyetini de hatırlattı bize. Akıl kadar kalbin, düşünce kadar duygunun, fikir kadar eylemin, tasavvur kadar duruşun ve direnişin hayati olduğunu salık veriyordu. Haklıydı da. Zira sağlam fikirler sağlam argümanlara dayanır ama onlara ruh veren kalp ve duygudur. Düşüncesi eksik duygu ne kadar hamsa duygusu eksik düşünce de o kadar yavandır.

O akşam tüm bunları bize anlatan Merhum Sezai Karakoç'un asaletine şahitlik ettik. Mekânı cennet, makamı âli, ruhu şâd olsun.

İbrahim Kalın, *Muhit Dergisi*, (Özel Sayı), İstanbul, Sayı: 24, Aralık 2021.

Diriliş dergisi etrafındaki faaliyetleri de Sezai Karakoç'un tarihsel rolünü anlamak açısından oldukça önemlidir. Tüm maddi zorluklara rağmen özveri ile uzun yıllar boyunca yayın hayatını devam ettiren *Diriliş*, bir tarafta kültür ve düşünce dünyamıza katkılar sunacak çok sayıda ismin yetiştiği bir okul işlevi üstlenmiş, diğer tarafta ise matbuat tarihimize ayrıcalıklı bir konuma erişmiştir. Bu bağlamda bir ekol hâline gelen ve uzun zaman önce kapanan derginin etkileri günümüzde dahi hissedilmektedir. Çok sayıda kalem, bu çatı altında yetişmiştir. *Diriliş* tecrübesi aynı zamanda toplumsal sorumluluk kaygısıyla sürdürülen bir idealist mücadele örneği olarak tarihteki yerini almıştır.

Sezai Karakoç, hayatı boyunca hem dehasını hem sosyal sermayesini hem de çok kısıtlı olan maddi imkânlarını tamamıyla Türk kültür ve düşünce hayatına adamıştır...

Ali Şükrü Çoruk, *Muhit Dergisi*, (Özel Sayı), İstanbul, Sayı: 24, Aralık 2021.

... Fikir ve şiir kol kola girdiği zaman orada hareket başlar. Sezai Bey'in şiiri ise dışarı doğru bir hareketten önce, içeriye ve kalbe doğru bir yürüyüşün daveti olarak şaşırtıcıdır. Bu bağlamda bu içsel davet hem politiktir hem de yalnızlığın sülukundan geçtiği için apolitiktir... Hayatı boyunca kalabalıkların politik selinden uzak durmuş, inziva halini bir tür itikafa, bir tür tefekküre dönüştürmüş; düşünsel ufkunu her daim tertemiz, her daim yepyeni, geleceğe açık şekilde tutabilmeyi başarabilmiş bir duruş insanıdır...

Sibel Eraslan, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 24, Aralık 2021.

... Caminin içi, avlusu ve bahçesi sevenleriyle doldu ve taşı. Sezai Karakoç'a yakışan bir veda oldu. Her yaştan insan cenazesinde saf tuttu. Bu, bir Türkiye fotoğrafıydı. Üstü Sezai Karakoç'un düşünce dünyasından nasiplenmiş kuşakların hepsi bir aradaydı. Dünyada kalıcı bir eser bırakmak böyle bir şey olsa gerek. Türkiye'nin geleceğinde söz sahibi olan ve olacak olanlar Üstadın manevi huzurunda son görevlerini yerine getirdi...

Müslim Coşkun, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 24, Aralık 2021.

Fındıkzade'de bir evden, bu dünyaya borcu olmayan ama bizden epey alacağı olan bir naaş çıktı; Başkentler başkentine doğru. Fecr Devleti'nin yılmaz komutanlarından biri daha yoruldu. Ama bizim yüreğimizi, gönlümüzü yoğurdu. Sezai Karakoç'un sözündeki mananın dokunduğu yürek ölesi değil! Dünyaya bu denli samimi bir gönül mimarı ne vakit gelir bilinmez ama bildiğim şu: meğer benim tüm yazdıklarına, yaşadıklarına, hatta hayallerime bile sinmiş bir insan vefat etmiş o akşam Fındıkzade'de. Oysa bir kere bakışmıştım; kartal gibi bakışları vardı ve utanmıştım. Merhamet adlı bir çınar vardı... Şükür var! Onu hatırlatan sesin ömrü tamama erdi. Ve giderken dahi kaderden öte bir kader olduğunu aklımıza bir mih gibi çaktı.

Zeki Bulduk, *Muhit Dergisi*, (Özel Dosya) İstanbul, Sayı: 24 Aralık 2021.

1980'lerde Monna Rosa kuşağının sıfatları daha yoğun, benzetmeleri daha ayrıntılı, duyguları daha keskin, çıkışları daha sivriydi. Romantik dindar 1980 kuşağı gençlerinde Monna Rosa duyarlılığının oluşturduğu algılar, yorumlar, incelikler; şimdi yavaş yavaş hayatlardan çıkmakta, isyankâr ruh hâli, ömrün akışı içinde uyum ve alışkanlıkla yer değiştirmekte...

1980'lerden sonra, özellikle 1990'larda İslâmî bir kamusal alanın oluşmasında Sezai Karakoç'un önemli bir yeri vardı. Ancak o kuşağın önemli bir kısmı, 2000'li yılların ortalarından itibaren hayatlarında nitelikli eleştiriye yer açmayan; Marx'ı, Heidegger'i, Foucault'yu solcular kadar iyi bilen bu kuşaktan bazıları, İslâmî entelijansiya potansiyelini iktidar savunusuna feda ederken Sezai Karakoç'u görmezden geldi...

Sıddık Akbayır, *Mızımız Dergisi*, İstanbul, (Özel Dosya),
Sayı: 12, Aralık 2021.

Şair olarak birçok kesimin onun yerinde gözü vardı. Onu yerinden, ülkensinden mahrum etmek isteyenler, sahip olduğu gücü elinden almak isteyenler oldu. Edebiyatımızda kılıcı onunki kadar keskin pek az sanat erbabı vardı çünkü. Yaşamak, yazmaktı onun için, elden başka türlü süünün gelmemesi haliydi bir bakıma. Şiir, bu anlamda en uygun koşulları sağlıyordu ona. Kendi kelimeleriyle, şiirleriyle konuştu hep. Şiir tümüyle kendisine ait kıldığı bir dil, bir patikaydı onun için... Mahmut Derviş'in "Kendini sürekli yenilemeyle yükümlü bir varlık" dediği şairdir Karakoç. Onun gücü "bir"liğinden, biricikliğinden ileri geliyordu. Modern dünya ve temsilcileri, onun şair tabiatından rahatsızdı. Modernizmin ele geçirmekte zorlandığı en son kalelerden biriydi...

Türk edebiyatının en büyük gösterisi, en verimli okulu olan II. Yeni şiirin öncülerinden biriydi. Orada yaratıcı cesaretle etiğin, etikle estetiğin temsilcisiydi. Çeşitli oyunlar, hünerler ve asosyal davranışların sergilendiği, perdelemelerin yapıldığı, kıskançlıkların, siyasi çekişmelerin yaşandığı, yeni savlar ve görüşlerin ortaya atıldığı bu gösteride görmezden gelindi., sahnenin dışında bırakılmak, yok sayılmak istendi ama o yaratıcı ve cesur şair tabiatıyla daha çok var oldu. Yeni şiirin sivil uç beylerinden biri olma iradesini ortaya koyabildi. Dışarıdan bakanların zannettiği gibi fakirliği ve parasız yaşamayı kutsamış biri değildir o; kanaati yeğlemiş bir kişiliktir. Karakoç'la İkinci Yeni şairleri arasında gerek içerik ve duyarlık gerekse öz benlik bakımından bir yakınlık olduğunu söylemek çok zor...

Hemen bütün edebî toplulukların ortak kaderidir benzeri bir şiiri yazmak. Ancak, Sezai Karakoç tümüyle Anadolu iklimidir., farklı bir vadiden yükselir onun sesi; bir vahiy coşkusu hâkimdir dizelerine. Son derece yaratıcı, metafizik gerilim yüklü şiirleriyle ortamdaki bütün şairleri şaşırtır. İkinci Yeni içerisinde birçok sürpriz içerir yazdıkları. Çok fazla enstrümana hâkim şair kimliğiyle çıkar şiirin tartışına. Çok geçmez, İkinci Yeni kuşağı ile arasına kalın bir hat çeker: Diriliş hattıdır bu...

Sezai Karakoç, klasik ve çağdaş dünya edebiyatlarının, İslam düşüncesinin seyrini iyi tetkik etmiş, geniş kültür birikimine sahip bir üstat, bir düşünür ve eleştirmen olarak edebiyat ve düşünce sahasında köklü ve etkili eserler bırakmıştır. Başından beri büyük şair olmanın bilinci ve sorumluluğuyla hareket edip Türkçenin ve Türk şiirinin kazanımlarını, elli küsur eseriyle bir kez daha koruma altına almıştır desek yeridir. Ruhu şad olsun.

Hıdır Toraman, *Mızımız Dergisi*, İstanbul, (Özel Dosya),
Sayı: 12, Aralık 2021.

...

Son yüzyılda hiç kimse senin kadar Peygamberlerle arkadaşlık yapmamış, Hızır'la saatler geçirmemiştir.

Son yüzyılda hiç kimse senin kadar modern dünyanın o her şeyi tecime ve ticarete döken, o her şeye, her zihne, her bilgiye gizli bir koku gibi sinen, sindiği her şeyin genetiğini değiştiren virüse karşı aşı geliştirmemiştir.

Hiç kimse senin kadar sağalmamış, senin kadar ölmemiş, senin kadar yaşamamıştır...

Hiç kimse Yunus Emre'ye, Tapduk Emre'ye senin baktığın derinlikte ve enginlikte bakmamıştır. Hiç kimse senin gibi Tapduk'a derviş, Yunus'a yoldaş olamamıştır.

...

Göçtün.

Bizi bir ıssızlık, bir yalnızlık, bir üşüme sardı ki tahmin edemezsin.

Ne kadar sevdiğimizi, bizi ne kadar sarstığını sen gidince anladık.

Üzgünüz.

Cennet sevinisin.

Mehmet Aycı, *Mızımız Dergisi*, İstanbul, (Özel Dosya),
Sayı: 12, Aralık 2021.

Ödül verdiler almaya gitmedi, destek olalım dediler istemedi. Minnet etmedi, tamah etmedi, müdana etmedi. Şiirlerini izinsiz okudular, rızam yok dedi ama mahkemeye gitmedi çünkü o vicdanının mahkemesine inanıyordu yani dünyanın adaletine değil, gerçek adalete.

Âşık Dertli iki yüz yıl önce “Bir başıma kalsam şeh-i devrâna kul olmam / Vîrân olası hanede evlâd u iyâl var” demişti. O bir başınaydı ve şeh-i devrâna kul olmadı. Hanesinde evlâd u iyâl olsa dahi kul olacak değildi. Kulluğuna bin türlü bahane bulan bin çeşit insan arasında tek başınaydı. Kulluğu hiçbir insana değildi. Bizim dünyamıza yabancıydı. Bunca kirin, pasın, çamurun içinden kendisini kendi yalnızlığına çekerek korudu.

... Sezai Karakoç gitti. Şiire ağladık. O giderken hâlâ güven duyabilen bir yanımızı da götürdü. Çok az kaldık artık. Şiir ve şairler değil, biz azaldık. Türk şiiri kan kaybetti demeyeceğim, şairler artık bir eksik de demeyeceğim. Ne şiir kaybetti o gidince ne şairler eksildi. Çünkü Sezai Karakoç şair olarak gitmedi, şiir olarak gitti giderken. Öyle güzel bir şiirdir ki o, bu zamana kadar yazdığı her şiiri toplayıp birleştirdiğinde, o küçücük gövdesini bir deve dönüştürdü.

Öyle güzel bir şiirdir ki o, ona veda eden herkes bütün kimliklerini, aidiyetlerini, mensubiyetlerini bir kenara bırakıp onun o büyük ismini şiirle müsemma kılarak veda ettiler.

Büyük Türk şiirinin Diyarbakır Uçbeyi gitti. Öyle bir gitti ki “Ben zaten size her şeyi bıraktım, artık gayret sizin” der gibi...

Raşit Ulaş, *Mızımız Dergisi*, İstanbul, (Özel Dosya),
Sayı: 12, Aralık 2021.

Kalbimizin içinde uyuyan şehirlere mısralar yazdın. Ve geldi o haberci yine, diyor ki: Nerede Bağdat, n'oldu Kudüs, ya Medine? Dicle'nin çılgınlığını hangi şiir anlatabilir ki şimdi?

Kudüs'ü terk ettiğimiz o ikindiye hatırlıyor musun? Bir evde perdeyi indiren o kadını? Kudüs'ün yürünmezdi oysa, Kudüs'e yürünürdü.; gece yürünürdü, kalbe çöken bir ağırlıkla yürünürdü; yana yana ve kana kana... Ne yazarsın ey şair kenarına, ay 'doğumumun yüzüğüne kaş olsa? Büyük ağıtçı gibi gelip dünyamıza, günlerce gecelerce ağlatıp bizi, nereye gidiyorsun? Kendi ağrısını yazmadan gittiğin içindi, rüzgârın ışması, titremesi çiyin... Hatta gülün düşüşü bile, adsız bir gülün...

... Sen şairsin, kelimeler ülkesindeki bilge; zeytinden daha yeşil, Lili'den daha suskun, defneden daha sakin...

Seninle kırk saat geçirmenin vakti gelmedi mi?

Allah'la gül arasında bir kavis oldun işte.

Ercan Yılmaz, Kavis, *Mızımız Dergisi*, İstanbul, (Özel Dosya),
Sayı: 12, Aralık 2021.

İyi bilirdik...

Duruşun, direnişin, şiirin şafağıydı.

İyi bilirdik...

Şiire bağışlanmış bir hayattı.

İyi bilirdik...

İstanbul'dan bütün bir İslâm âlemine dağılan gizemli bir rüzgârdı.

İyi bilirdik...

Bu topraklarda biraz Dicle, biraz Fırat olup Diriliş denizine akan, bir yer altı akarsuyuydu.

İyi bilirdik...

“İslâm coğrafyasının fikir seyyahı, Şeyh Galib'in sakalsızı; Fuzûli'nin yalnızlık arkadaşı”ydı.

İyi bilirdik...

İslâmcı genç şiirin ilk entelektüel anıtıydı.

İyi bilirdik...

Şiiriyle dengesiz yeryüzü hallerine bir itirazlar dilekçesi; kurgulanmış kardeş kavgalarına reddiyeler yazan bir isimdi.

İyi bilirdik...

Gülleri, baharın 'salavatı', Hızır'ın fısıltısı, gençlere okunan aşk ezanı sayan ve güllerden bir ülke düşleyen bir isimdi.

İyi bilirdik...

Her cümlesinde, her dizesinde Diriliş'i anlatmasına karşın, her defasında, taze bir güç olarak okur karşısına çıkan bir isimdi.

İyi bilirdik...

Geleneğin çağdaş yorumunun, eski kalıpları, eski biçimleri bir araya getirerek, art arda sıralayarak başarılacak bir iş değil, bütün bütüne bir yeniden yapıma işi, bir iç döşeme, bir eklemleme işi olduğunun 'bütün şiirleri'yle yaslandığı duvarı yeniden örerek gösteren bir isimdi.

İyi bilirdik...

Doğu'nun dilsiz masalını anlatan bir gül habercisi'ydi.

İyi bilirdik...

Herkesin tarihi kendisiyle başlattığı bir coğrafyada, şairlik kavramına la-yık ve muhatap 'gerçek' bir isimdi.

Türkiye biraz da içinde Sezai Karakoç seksen sekiz yıl yaşadığı için güzeldi.

Mevlâna idris, *Mızımız Dergisi*, İstanbul, (Özel Dosya), Sayı: 12, Aralık 2021.

Sezai Karakoç sanatı, düşüncesi ve hayatı ile son yüzyılın adından en çok söz ettiren ve bundan sonra da anılmaya devam edecek birkaç isimden birisi olarak vefat ettiği (16. 11. 2021) ardından bıraktığı mirasın büyüklüğünün zaman içerisinde daha iyi anlaşılacağını düşünüyorum. Bu öngörünün dayanaklarını şöylece işaret edebiliriz: Öncelikle modernleşme karşısındaki dağınık ve karmaşık durumumuza ilişkin geliştirdiği tavrın sahipliği ve sadece bir duygusal tepki ile sınırlı kalmayarak bilinçli bir kavramsallaştırma ile düşünce üretme tutarlılığı onu özel bir konuma yerleştirmemizi gerektiriyor. Bu, son iki yüzyılın kaybediş hikâyesi içerisinde anlamlı direnç noktalarından birisini oluşturması bakımından önemlidir. Öte yandan kaybedişin görünür sahadaki zeminini oluşturan sanatta hem Batı sanatını incelemiş olmaktan gelen hem de geleneğin özünün ve ondan bugüne nakledilmesi gerekenin bilincinde olmaktan kaynaklanan özel bir sentezin kurucusudur o. Elbette ayrılamaz biçimde iç içe geçmiş bulunan bu iki unsurun, düşünce ve sanatın varlığı değil, niteliğidir onu çağdaşlarından ayıran...

Sezai Karakoç'un gayretinin önemli bir tarafını aydın nesil yetiştirme vurgusunda buluruz. Bozulma aydın nesiller eliyle gerçekleştiği gibi diriliş de ancak birbirini izleyen aydın nesiller tarafından bilinçli ve programlı, kararlı çalışmalarla mümkün olabilecektir. Denilebilir ki yazıp çizdikleriyle birlikte ve onlar kadar değerli olan birkaç sanatçı kuşağının oluşmasında ve yön bulmasında doğrudan doğruya etkili olmuş olması Karakoç'un entelektüel

işlevlerinin başında gelir. Bu olgu Türk düşünce ve edebiyatı açısından önemli dönüm noktalarından birini oluşturur...

Yılmaz Daşcıoğlu, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi* (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, 2021-2.

Uzun yıllar yatağında bir nehir gibi derin ve sessizce çağlayan, inançlı bir Müslümanın mütevazı hayatını yaşayan Karakoç'un bir 'karakter abidesi' olduğunu söylemek bizce hatalı olmaz. O, eserleriyle modernizmin benliği unutturan temposuna karşı İslâm'ın ruh iklimini cemiyete telmih ve telkin edişiyile olduğu kadar, dünya nimetlerine, hazlarına karşı sergilediği bilinçli mesafe ile bu vasfı bizce hak eder...

Sezai Karakoç'un kendisinden sonra gelen İslâmcı şair ve yazarlar üzerindeki etkilerini özetlemek istediğimizde aslında şu iki maddeyi hatırd tutmamız gerekir:

1. Şiirde İslâmî duyarlılığın farklı şiir tercihleriyle ifade edilebileceğini göstermek,
2. Hayata geçme ihtimali belirinceye kadar İslâm idealini tefekkür ve tahayyülde canlı tutmak...

Özlem Fedai, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi* (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, 2021-2.

Sezai Karakoç... çağdaş İslam düşüncesinin çok yönlü bir düşünürü idi. Bir taraftan derin ve karmaşık meselelere çözüm öneren kuramsal tekliferi, bir taraftan şiir olmanın hakkını kamilen veren şiirleri, kaleme aldığı pek çok eseri onu hem düşünce ve hem de sanat dünyamızın müstesna şahsiyetlerinden biri yapıyor. Biz onda hem sorunlarımızın tespitini hem bunların çözümü sadedindeki tekliferini görürüz. Sezai Karakoç aynı zamanda, klasik metinleri yeniden okuyan ve onlara durağan bir gözle bakmayan çok başka nazarların da sahibidir. Bu açıdan hepimizin çok iyi bildiğini zannettiği metinlerden sıradan bir okurun çok çok ötesinde yepyeni anlamlar çıkarır. Bizi farklı okumalara ve yeni anlamlara davet eder... Sizin çok iyi bildiğinizi zannettiğiniz, çok aşına olduğunuz kelimeler, kavramlar onun dilinde hiç tanımadığınız bir gösterilenle yeni anlamlara bürünür. Bu yeni anlamlar bizim alışkanlıklarımız kırar ve bizi birden bir diriliş hamlesine çağırır...

Biz, Cennet'te Hz. Âdem ve Hz. Havva için yasaklanan meyvenin ne olduğunu bu meyveyi ilk kimin yediğini, şeytanın cennete nasıl girebildiğini tartışırken, Sezai Karakoç [Yitik Cennet isimli eserinde] meselenin bambaşka bir boyutuna odaklanır. Onun dikkatimizi çektiği nokta, insanoğlunun nasıl olup da şeytanın iğvasına kandığıdır. Karakoç bunu, “insanda şeytanı dinlemeye hazır bir kulak vardı” şeklinde tavsif eder. Aslında odaklanacak olan nokta, şeytanın vaatlerine kanmaya hazır, derin ve vahim bir zaafımızın oluşudur...

İnsanlar, alışkanlıkları kırılınca, yüksek bir halden daha aşağı bir hale düşünce genellikle hemen tedirgin olurlar, korkuya ve vehme kapılırlar; düşmüşlerdir, ne yapacaklardır? Düşmek yok olmaktır, ayaklar altında kalmaktır, mahvolmuşlardır. Oysa Sezai Karakoç, bizi hep ümitvar olmaya, karamsarlıktan kaçınmaya davet eder. Onun dilinde “umutsuzluk” diye bir kavram yoktur. Kötü olan “düşmek” değil, “düşünce kalkmasını bilememek”tir. Son iki asırdır, Batı karşısında büyük komplekse kapılan ve şaşkın ve perişan bir halde ne yapacağını bilemeyen milletimiz de bu düşmenin hazin ve trajik acılarını yaşamaktadır; fakat Karakoç bizi “düşme”ye değil, “kalkma”ya odaklanmaya çağırır. Düşmek mukadderdir, herkes, her medeniyet düşebilir; vahim olan düşmek değil kalkmamaktır, kalkmasını bilenler için her düşme, aynı zaman büyük de bir fırsattır...

Dursun Ali Tokel, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi* (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, 2021-2.

İslam üzere yaşamayı ve İslam'ı hakettiği noktaya getirebilmeyi en büyük ülkü gören Sezai Karakoç, hayatın ancak bu ülküyle bir anlam kazanacağına inanır, en büyük endişe olarak onu görür ve başka endişelere ehemmiyet vermez. Bu ülkü bugün; şiirin sanatın, edebiyatın ve genel olarak kültürün ülkesi olmalıdır ki şimdi ve gelecekte hayatın tüm alanlarına nüfuz edebilsin. Ancak bu gerçekleşirse köklerinin zayıfladığı düşünülen medeniyetimizin bir “diriliş”le canlanması ve eskisinden daha güçlü bir şekilde neşv ü nema bulması mümkün olabilir.

Rumeysa Cansever, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi* (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, 2021-2.

Büyük ve meşhur insanlar vefat edince eli kalem tutanlar silahına sarılır ve “atmaya” başlarlar. Onu överek aslında kendilerini överler. Onun faziletlerini dolaylı olarak kendine mal etmeye çalışırlar.. Onun yakınında olduğunu

ima ederek kendine koltuk hazırlarlar. Süslü püslü cümlelerle onun tilmizi olduğunu, rahle-i tedrisinden feyz aldığını, adam olduğunu göstermenin derdine düşerler.

Halbuki bizim vazifemiz büyüklerin “büyük” davranışlarından ibret alıp benzerlerini yapmaktır, yapabilmektir. Yani “hayırda yarışmak” .. Gazel ve ya mersiye yazmak değil.

Mesela Sezai Bey'in bendenize göre “büyük”lüğünü gösteren en muhteşem tavırlarından biri Türkiye Cumhuriyeti'nin büyük kültür ödülünü alması dolayısıyla, takdir edilen meblağı, teşekkürle kültür faaliyetlerinde kullanılmak istihamıyla tekrar devlete iade etmesidir. Bu kapitalizme teslim olmuş, paraya kul, şöhrete köle olmuş olan bir dünyada yedi milyara verilen altın değerinde en büyük derstir. Fakat bu dersi arif ve zâhit olanların yani hakikati kavrayan kâmil insanların dışında kimse veremez. O, bu parayı alıp Diriliş dergisini daha iyi şartlarda çıkarmayı, Diriliş yayınlarına cansuyu vermeyi, Diriliş Partisi'ne destek olmayı düşünemez miydi. Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin Maliye bölümünden mezun olmuş olan bir insan olarak.. Ama düşünmedi. Aklından bile geçirmede. Çünkü o “hakikî” ödülün nereden geleceğini iyi bildiği için bu sanal ödülü, sanal parayı soğuk karşıladı. Bunun “sahte” olduğunu gönül gözüyle gördü ve bildi.

Çünkü kalbi mutmaindi.

Onun, Muhyiddin İbn Arabî gibi 16 Kasım'da “Şehzadebaşında gün doğmadan” âlem-i cemâle intikalinden sonra almamız gereken derse gelelim: Beş paralık ödüller için beş takla atan, ödül beklentileriyle ve dedikodularıyla ömrünü heba eden, telif ücretleri için çatır çatır mücadele veren bizler, onun ruhunun şâd olmasını istiyorsak dersimizi alalım, okumaya başlayalım ve çağdaş “put”lara kafa tutarak kendi kozamızı örmek için yollara düşelim. İnsan-ı kâmillerin yoluna.. Gerisi aktörlükten ibaret..

Mustafa Kara, *Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi* (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, 2021-2.

İşe gülle başlayıp gülzara emekle bir ömür tüketip giden güzel bir şairle vedalaştık. Bağban bir gül için bin hare hizmetkar olurmuş gördük. Şiirlerden bir gök kubbe, kitaplardan sütunlar kurdu...

Kimsecikler görmedi ama duydu. Kalabalıklarda görünmedi ama herkes bildi. Görünmeden hüküm süren latif bir rüzgar gibi her kapının anahtar deliğine dokundu ve kapıları açtı. Kulağı olan herkes duydu bu sesi. Bir sestti. Soluktu. Resim değildi. Görüntü değildi.

Zülküfül dağından esip gelen latif bir rüzgar İstanbul Şehzadebaşı'nda son bir nefes oldu. Sezai Bey'e rahmet olsun.

İmzasız Takdim Yazısı, *Temmuz Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 59, Aralık 2021.

Geleceği inşa edecek fikir ve emek işçileri için bir modeli yaşamaştırmaya çalıştı. Şiiri bir gayenin anahtarı saydı. İlletsiz bir şiirden kaçtı. Şiir yetmezdi. Bu gayeyi kitapları ve konferanslarıyla geniş kitlelere yaymaya çalıştı. Kültürel bir alt yapı siyasal bir üst yapı ile bütünleşmeliydi. Bunun için siyasal bir hareket kurmayı denedi. Güncel iğdiş siyasetin karşısında kimlik oluşturmayı denedi. Akim kalmış nostaljik bir çaba değil, bütünü kavramak adına önemli bir açılım ve modellemeyi önemsendi. Ne kadar başarılı olduğu tartışılabilir. Fakat bilgi, inanç ve eylemi somutlaştırmaya yönelik bir çabayı ömrü boyunca sürdürdü...

Çok şey söylemek gerekti lakin biz sadece imalarla geçtik. Menzili mübarek olsun.

Mustafa Yılmaz, *Temmuz Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 59, Aralık 2021.

... Üstad Karakoç imtihanının tamamladı ve bu dünyadan göçüp gitti elbette. Ancak onun sadaka-i cariyesi sayacağımız bir dizi eseri, söylemi ve ideali hali hazırda önümüzde duruyor. Onun İslami düşünceye katkılarını geliştirip derinleştirmek, Vahye ve Risalete sadakat yolunda attığı adımları iyice kökleştirip derinleştirmek, İslam ümmetine kaybettiği izzet ve şerefini yeniden kazandıracak mücadeleyi daha ileriye taşıyacak disiplinli gayretler vermek Diriliş Nesli'nin üzerine ertelenemez bir vecibedir. Eserleri ve hayatında eksik bıraktıklarını tamamlama, açtığı ufku ve mücadele yolunu ilerilere taşıma niyet ve gayretinden uzak tüm anma, övgü veya sanatına hayranlık söylemleri "diriliş savaşı"nın dışında kalmaya mahkûm olacaktır. Diriliş mesajını ve mücadelesini hoş bir nostaljiden ibaret bırakmak istemeyenler elbette sancağı yükseğe ve ilerilere taşıma mücadelesinde sabır ve sebatla müstakim olacaklardır.

Kenan Alpay, *Temmuz Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 59, Aralık 2021.

17 Kasım 2021 günü öğleden sonrası, sabahı, **Sezai Karakoç** ağabeyin **-İkindi namazından sonra kılınacak olan- cenaze namazına** yetişmek üzere,

Mimâr Sinan'ın '*çıraklık eserim*' dediği **Şehzâde Camii'**ne geçmek niyetiyle **Üsküdar**'dan Marmaray'a binmek istediğimde, saat 14.30 civarıydı ve Marmaray, o saatte pek rastlanmayan şekilde **tıklım-tıklım** ve çoğu genç insanlarla doluydu. O binler, Yenikapı'da inip **Taksim** tarafına giden metroya yöneldiğinde de, doğrusu merak ettim, '*Bunlar, bu saatte nereye gidiyorlar böyle..*' diye.. Ancak itiraf edeyim, hani Müslümanlar, bazılarının simasına bakarak, '*Bunlar iman ehli olsalar gerek..*' gibi tahminlerde bulunurlar ya; işte öyle bir duygu da uyanmadı değil, içimde.. Ama, **Yenikapı**'dan bir durak sonra, **Vezneciler Duracağı**'nda bu büyük kalabalıklar boşalıp da **Şehzâde Camii'**ne yöneldiklerinde ise, o merakım *mesrûr* edici bir hayrete dönüştü.. Bu kitleler, **Sezâî ağabey**'in, '**Biz yarış bittikten sonra da, koşmaya devam eden atlarız..**' mısraını hatırlatacak şekilde, biten bir fâni hayatın, bundan sonra başlayan ebedî kısmına çıkılan bir yolculuğa şahid olmak ister gibiydiler

Şehzâde Camiine vardığımda, camiin içi ve iç avlusu ve dışarısi sadece gençlerle değil, her yaş grubundan binlerle dop-doluydu..

Müslüman halkın inanç ve duygu dünyasına iğreti bakan mâlûm çevreler ve hele de edebiyat ve san'at çevrelerinde kendi kendilerini '**aydın**' diye niteleyenler, Müslüman halkın, **Sezâî ağabeye** niye bu kadar sevgi ve saygı besleyişlerini anlamaya çalışırlarsa, kendileri kazançlı çıkabilirler. **Sezâî ağabey** bu kitlelere ne bir siyasî vaatte bulundu, ne onları coşturacak yaldızlı laflar etti.. Sadece, inancını ve tefekkürünü şair ruhunun potasında şekillendirdiği kelimelerle ifade ederek, onların ruhî dünyalarının en hassas tellerini titretti; tıpkı, son asırdaki **Mehmed Âkif** ve **Necîb Fâzıl** *merhûmlar* gibi..

Selahaddin Eş Çakırgil, *Temmuz Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 59, Aralık 2021.

Sağlığında olduğu gibi, vefatının ardından da Üstad Sezai Karakoç hakkında, her yönüyle ayrı ayrı veya birlikte işaret edilecek şekilde yazılacak, konuşulacak. Nitekim vefat haberinin kamuoyuna yayılmasıyla birlikte konuşulmaya ve yazılmaya başlandı. Yazılmalı ve konuşulmalı da. Zira karşımızdaki portre herhangi bir şair, sıradan bir düşünce adamı ve siyasetçi; nihayet "dava"yı -neredeyse sadece- dilinde dolaştıran ve diline doladığı "şey"i sık sık menfaate tahvil eden basit bir siyaset/ideoloji heveslisi değil, yukarıda da işaret edildiği üzere, her yönüyle ayrı ayrı olmak üzere, bir başkarakterdir..

Erol Yılmaz, *Temmuz Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 59, Aralık 2021.

... Çağdaş, yoldaş olmaktan onur duyuyoruz. İnanç ve medeniyetimin ağır yaralar aldığı bir süreçte “Diriliş”i işaret eden bir simgesi oldu. Şiirin görkemi tefekkürünün “eleğimsağma”sını daha da belirgin kıldı. “Ağustos Böceği”ni şiirleştiren duyarlık Batı ve Doğu’nun hikmet burçlarında dolaştı ve köklerimizde göklerde bayraklaştı. O, görünür alemde asıl vatan dönerken, bize de devraldığımız mirasa layık olma sorumluluğu düştü..

Bize “Diriliş” umudu verdiği için tüm kalbimizle teşekkür ediyor, rahmet diliyoruz Üstad Sezai Karakoç’a

Hüzünle.”

Mürsel Sönmez, *İstanbul Bir Nokta Dergisi*, İstanbul, (Özel Sayı), Sayı: 239, Aralık 2021.

“Sezai Karakoç, seslere ses katan bir ölçülülükle yaşadı. Lügatindeki kelimeleri muvazene olarak dokudu. Bir ömür, mizanı hakkaniyet üzere tutabilme çabasıyla yürüdü. İyiliklerle, güzelliklerle dengeledi terazisini. Çevresini ısıtan bir göz olabilmek için gayret etti. Karanlıklar artmasın diye çabaladı hep. Hakkın, hakikatin zayıf edilmemesine çalıştı. Kimsesizlere yürek olabilmek için yonttu kelimelerini.

Eleştiri oklarını rastgele savurmak yerine değer üretti. Diriliş insanı doğsun için kalemini öptü. Avazını gelişigüzel salmadı boşluğa. Bilinç çeşmelerinde arıttığı söz hırkasına büründü. İnsan kardeşlerini *gülle karşıladı atalara uyarak*. Öfke biriktirmedi kalbinde. Batılılaşma salgınının umutsuzluğa sürüklediği insan için muştı cümleleri kurdu.

Duran Boz, *Yitiksöz Dergisi*, Kahramanmaraş, Sayı: 8, Aralık-Ocak 2021-2022.

Bundan böyle ‘ötesini’ söyleyebilir miyiz bilemiyorum, onun dünya sürgünü bitti, ‘En Sevgili’ye emanet artık. Bizse şu anlamsız, çoraklaşmış çağda/dünyada biraz daha yalnızız; biraz daha yetim, biraz daha yoksul ve buruk.

Fakat kalbimizdeki bayrakları yarıya indirerek yaşasak da biliyoruz artık: Bu topraklarda yaşayan herkesin bir Sezai Karakoç’u var bundan sonra. Tıpkı Mevlana’sı, Yunus’u olduğu gibi.

Mustafa Köneçoğlu *Yitiksöz Dergisi*, Kahramanmaraş, Sayı: 8, Aralık-Ocak 2021-2022.

Nedense su bahsi açılınca Enis Batur’un vaktiyle yazdığı “Sezai Karakoç Çeşmesi” başlıklı yazısı geldi aklıma. Belki de bu aralar Sezai Bey’i sık sık hatırlamam, geçen Pazar günü yayınlanan yazımda, Mithat Cemal Kuntay’ın Akif için söylediği “Yalan söylemeden hayatını baştan başa anlatabilir” sözüne atıf yaptıktan sonra “Var mı bu memlekette böyle insanlar?” sorusunu sorarken cümlenin başına “Sezai Karakoç da vefat ettiğine göre” kaydını düşmemiş olmamadan dolayı hissettiğim pişmanlıktandır. Yazı yayınlandıktan sonra, bu kaydı düşmediğim için sanki Sezai Bey’e haksızlık etmişim gibi geldi bana, şimdi düzeltiyorum.

*

Yeni yılda herkes herkese dileğini sordu ya, bana sorsalardı; Enis Batur’un yıllar önce dikilmesini önerdiği, şimdi de vefatı üzerine elzem hale gelen “Sezai Karakoç Çeşmesi”nde bir tas su içmeyi dilerim” dedim ben de...

Muhsin Kızılkaya, *Haber Türk Gazetesi*, 9 Ocak 2022.

“Biz mahcup ve onurlu çocuklarız.” diyen Sezai Karakoç; kavramın en sahil manasıyla köklü bir ağaç ve yıldırım aydınlığında geçen ömrün büyük bir şairidir. İnanışı, masumiyeti, sadeliği, alçak gönüllüğü, hâl ve tavıyla bir Anadolu insanıdır...

Sezai Karakoç, şiirimiz incelik ve seçkinlik taşıyan sesi, varlığı kuşatan tek aşk için yazdığı dizedir.. O, “Dirildim bir örnek gibi mahşerden” diyerek insan kudretinin muhayyilesinin sonuna ulaşmaya çalışan bir fikir adamı gelenekle-yenilik arasında ilişki kuran bir düşündürür.

“Diriliş” çizgisini hiçbir zaman düşürmeyen, “Diriliş” düşüncesini farklı edebi türlerde hayata geçirerek İslam medeniyetine kaynak olacak külliyat bırakır. Modern şiirde manevi ve İslami değerleri evrensel kültürle birlikte

özümseyen Karakoç'un, ruh dünyasının ve şiir estetiğinin genişliği ve derinliği "Diriliş"le ortaya çıkar.

Mahmut Kurtaran (Batman İl Milli Eğitim Müdürü),
Genç Nazar Dergisi, Batman, (Dosya), Sayı: 4, 2022.

Sezai Karakoç, ömrü boyunca bir neslin düşünüyü gördü. Hem madde hem de mânâ olarak toprağın altına giren bir medeniyetin dirilişine hayatını vakfetti. Temelsiz ve soysuz fikirlerin başına Müslümanca yaşamanın izetiyle çıktı. Sahici ve samimi; saf ve duru; vakur ve azametli duruşuyla yer yüzündeki bütün fesadın karşısına en başta en büyük silahı olan kalemle çıktı. Bu mücadelesini onlarca cephede bedeller ödeyerek, dünyanın aldatmacasına kanmayarak, büyük kurtuluş uğruna küçük ama sağlam adımlar atmayı hayatının merkezine koydu...

Şimdilerde esas hürriyetin diyarına yolculuğa çıkan Sezai Karakoç, arındaki biz mahkumlara esaretten kurtuluşun reçetesini manifesto gibi bir hayatla ilan etti. Ondanduyduklarımız, ondan öğrendiklerimiz can çekişen ruhlarımızı diri tutmaya yetecektir. Sadece onunla aynı zaman diliminde nefes almış olmanın bahtiyarlığı dahi hakikat taliplerinin motivasyon kaynağı olacaktır...

İzinden ve sözünden giden müstakim nesillerin çoğalması niyazımızla, "Sürgünler Ülkesinden Başkentler Başkenti"ndeki Sezai Karakoç'a selâm ediyoruz.

ŞİAR, Şiarımız, *Şiar Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022.

... Bir de bu taraftan bakalım: "doğuda bir baba vardı, / batı gelemenden önce onun oğulları batıya vardı..." Doğu'nun babası yutulmasınlar, değişip dönüşmesinler, başkalaşmasınlar diye kanatlarını yedi evladı üzerine geren bir babadır. Babayı öldüren evlatlarının Batı elinde oyuncak hale gelip kimliksizleşmesidir. Baba kahrından ölmüş, evlatlar ölmeden evvel öldürülmüştür. Çocuk için balkon ne ise Doğu'daki baba için de Batı odur. Ölümün cesur körfezidir Batı. Annelerin elleri balkonların demirinde gözleri gidip gelmeyen çocuklarındadır. Ölülerin balkonlara gömülmesi ne ise yedinci oğlun Batı'da değişime direnmek için hiç değişmeden Doğulu olarak gömülmek isteği de odur.

Hüseyin Akın, *Şiar Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022.

... Yazdığı onlarca kitap arasında yakalanacak bir kıvılcım kurtuluşa vesile olacakken, Karakoç'un varlığı ile mutlu olmayı seçtik hepimiz. Yaşyor ya dedik, kitapları kütüphanelerin başköşesinde yer aldı ya, dedik. Üstad hiç unutulmadı, hep aklımızda diyerek bir avunmanın içinde salınıp durduk. Bundan önceliklere yaptığımız gibi.

Anlam ve anlamlandırma çabasına girmeden bir dünyayı kavramak zordur. Sezai Karakoç'u anlama uğraşına girmeden yapılan her türlü eylem ancak bir ıztıraptan başka bir şey olmaz, olmadı da. Onun naif yüreği kimseyi geri çevirmedi, yapılanlar da göstermelik faaliyetlerin ötesine geçemedi. Onun tek satırını okumadan yeni çıkacak kitabını, şiirlerini incelemesi için yanına gidenler, onu şölenlerine bir fügür olarak katmak isteyenler, onun adına kitaplar yazarak kibirlerinden taviz vermeyenler olsa olsa Sezai Karakoç için tarifsiz bir acıdan başka bir şey değildi.

Ziyaretine gidenler onun mahzunluğunu ballandırarak anlattı çok yıldızlı otellerde kahvelerini yudumlarken. Kitaplıklarında onun kitaplarının önünde poz vermeyi daha entelektüel buldu diriliş ekolünden geldiğini bastıra bastıra söyleyenler.

Anlamak, anlamlandırmaktan geçer. Okumak, idrak edilirse ancak yerini bulur. Sezai Karakoç adının üstünde kariyer yapanların onu anlamadığı muhakkak. Aslında asıl mevzu anlamak istemek. Çünkü onu tam anlamıyla anlayıp da onun düşüncelerine uygun bir yaşantıyı tercih etmek şandan, şöhetten, bol kahkahalı toplantılardan taviz vermek anlamına gelecektir. Bunu da yapmak ancak Sezai Karakoç'un kendisine yakışı.

Mustafa Uçurum, *Şiar Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022.

..."Hızır'la Kırk Saat"te şair, kendisinin ve Hızır'ın hikâyesini birleştirerek yeni bir hikâye ortaya çıkarmıştır. Okur nezdinde, her okudukça yeniden yazılacak ve anlam bulacak bu hikâyenin, Türk şiirinin en ayrıcalıklı eserlerinden biri olduğu hatta kendine benzeyen nice şiire emsal teşkil edip yeni bir şiir geleneği oluşturduğu muhakkak...

Vahdettin Oktay Beyazlı, *Şiar Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022.

Fanilik rüzgârı bir çınarı daha aramızdan alıp gitti. Sezai Karakoç'un ölüm haberini aldığımda insiyaki bir hareketle "Karakoç'un yaşamadığı bir

dünyada yaşamak züldür!” demiştim. Tabii bu söz haberin beni içine düşürdüğü hüznün ile çıkan bir sözdü. Çünkü yaşamının nefes almaktan öte olduğunu düşünen biri olarak onun giderken üzerimize fikir, düşünce ve edebi mirasını sağanaklar halinde yağdırıp gittiğine inanıyordum. Onun gerek fikirlerini taşıyan eserlerinde gerekse şiirlerinde milletini bir çatı altında toplama davet eden bu sağanaklarını görmek mümkündür...

Karakoç’un imgelerindeki aykırılık insanın zihnini allak bullak eder. Mesele “Sabun Yası” şiirinde daha şiirin isminde bizi kündeğe yatırır. Yas ve sabun kelimelerini bir araya getirmek ve buradan musallada bir cenaze çıkarmak ve bunu bir mantık silsilesi halinde sunmak kolay iş olmasa gerek...

İlhan Kurt, *Olağan Şiir Dergisi*, İstanbul,
Sayı: 24, Ocak-Şubat 2022.

Sade olan üzerine konuşmak, daima basit ve karışık/karmaşık üzerine konuşmaktan çok daha zordur.

Çünkü sadelik onu dikizlemek ve üstten/temellük edici bir bakışla ihata etmek isteyen nazarına girmez. O daima kendi hakikatine tabi olarak orada, kendi derinliğinde olmak, kendinde kalmak, deşilmesinden ve tüketilmesinden değil, keşfinden hayat bilgisine dair bir fayda uman bir ferdin bu umuşuna açık durmak ister.

Basit ve karışık olan ise, ayakaltında, yayılmış, sıradanlaşmış, temellük edilmeye ve deşelenmeye hazır olması itibarıyla, her türlü nazara her an girebildiği için, giz taşımayı, sır içermeyişi cihetinden soyulmuş/soyunmuş olarak, mevcudiyetini asla geriye çekmeksizin, kendisini sürekli olarak kamunun ilgisine sunar.

Bu sebeplerle sade olan üzerine konuşmak, kendi hakikatine uygun bir mütevazılığı, nezaketi, hassasiyeti, seçmeyi ve hatta seçilmişliği, bakış ve algıda ciddiyeti gerektirdiği için, daima göz önünde bulunduğundan gözlerin dikilmesine bile değmeyecek oranda basit ve karışık olan üzerine konuşmaktan çok daha zordur.

Burada “sade olan”dan neyi kastediyoruz?

Elbette sadelik sıfatına sahip olma istidat ve imkânına tabi olan her şeyi kastediyoruz. Görüş, görünüş, konum, rol, eser, yorum, tavır, tutum, ses, eda, samimiyet, sevgi, arayış, buluş, bulunuş ve benzerleri... Kısaca hayata dair her şey!

İyi bir insanın, iyi nitelemesini hak eden hayatının özeti sadelik olan. Orada çığlığa, gösterişe, ani kırılmalara, ilgi ihtiyacına, bilinme kaygısına, görünme arzusuna, inişlere ve çıkışlara rastlanmaz. Böyle bir hayatın en zor zamanlarında bile “kol kırılır, yen içinde kalır”; samimiyet ve muhabbet baskın, şikâyet ise yok denecek kadar az olur. Ki, nitekim ben de bunları, iyi bir hayat yaşayıp, yakın zamanda rahmete eren iyi bir insan üzerinden söyleyebiliyorum. Adı şair ve mütefekkir olan bir Sezai Karakoç’un değil, adı Sezai Karakoç olan bir şair ve mütefekkir üzerinden...

Elbette ünlü biriydi Sezai Karakoç, ne yaptığı, ne düşündüğü, ne yazdığı, ne söylediği yığınlar tarafından merak edilen biriydi. Ama bu “ne”lerin cevabını bizzat onunla tanıştıktan, onun yaşayışına tanıklıktan deneyimleyerek vermek isteyenlere, kendi dünyasındaki sade olandan başka bir şey sunmadı. Som bir sadelik içinde yaşayışının bir bedeli olarak da bizlere, mutedil bir tefekkür deryası ile şiir şiir açılan düşünsel ve ruhsal bir infiali müştereken bıraktı...

Ömer Lekesiz, *Şiraze Dergisi*, Bursa, (Dosya), Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022.

... Mesele şudur aslında: Sezai Karakoç, yeni bir dünyanın, medeniyetin inşası için gayret etmektedir. O böyle bir anlayışın adını “Diriliş” olarak isimlendirmektedir. Bunun için de yeni bir inşa faaliyetinde köklerle buluşmak ve onlara yaslanmak, daha da önemlisi onlarla yaşanan tecrübeyi bilmek gerekmektedir. İşte bu üç isim [Yunus Emre, Mevlâna, Mehmed Âkif], hem inanç ve düşünce dünyalarıyla hem de çağları içindeki misyonları ve mücadeleleriyle hem de şiirleriyle kurulması arzu edilen Diriliş medeniyetinin inşasında örnek ve önder şahsiyetlerdir. Bu yüzden bu eserler, salt biyografik metin oluşturmak için değil, böyle bir anlayış doğrultusunda yazılmış eserlerdir.

Mustafa Özçelik, *Şiraze Dergisi*, Bursa, (Dosya), Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022.

... Modern çağın x, y, z gibi isimlerle damgaladığı gençlik! Bizler başaramadık; dünya, ayağımıza bağlı bir taş gibi dibe çekti bizi. Oturduğumuz koltukların sınamasından pek azımız kurtuldu. Fakat ne olursa olsun, senin içinden, şu vasiyeti anlayacak ve yerine getirecek kahramanların çıkmasını hâlâ bekliyoruz: “Yeniden doğacaksın. Kıyametini yaşayıp yeniden dirileceksin. Azrail’i, İsrail’i ve Cebrail’i âdeta göreceksin. Yardım edecek onlar

sana. Domuza karşı aslan, yılanı karşı kartal, baykuşa karşı hüthüt, kargaya karşı bülbül, eşeğe karşı at olacaksın. Dünyaya, eşyaya yeniden anlamını getireceksin. O zaman Allah da sana, senin kendi öz anlamını bağışlayacaktır. Hiç kuşkun olmasın.”

Mehmet Fatih Birgül, *Şiraze Dergisi*, Bursa, (Dosya),
Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022.

Dönem dönem toplumların açmazları olur; bu açmazlar krizlere de dönüşebilir. Batı ile ilişkileri döneminde Türk toplumunun açmazları/krizleri mahiyet değiştirerek yeni bir aksta devam etti. Bu yöndeki en radikal neşter Cumhuriyet ile vurulduğu halde kanama içten içe devam ederek dıştan görünmese bile iç kanama şeklinde toplumsal bünyeyi zayıflatmaktaydı. Dünya toplumları arasında Müslüman toplumlar üç aşağı beş yukarı benzer bir durumu yaşıyordu. İkinci Dünya Savaşı sonrası uluslararası konjonktür yeni bir imkân doğurarak Batı sömürgesi olan Müslüman ülkelerin bağımsızlıklarını elde etmelerini sağlamıştı. İşte bu ortamda sanat ve fikir dünyasına kalemiyle seslenmeye başlayan Sezai Karakoç, kendi toplumunun kaderiyle yeniden bağımsızlığa kavuşan kardeş toplumların yeni zamanın şartları içinde kendilerini gerçekleştirmelerinin adını “Diriliş” koydu. Diriliş; uyuşturulan, sersemletilen ve öldü diye bir kenara bırakılan bir medeniyetin yeniden ayağa kaldırılması idealiydi. Kendi toplumunun bile kendi medeniyetine “öldü” diye baktığı ve gözünü kayıtsız şartsız Batı medeniyetine diktiği bir zamanda, tek başına, İslâm medeniyetinin ölmediğini, yaşadığını ve bizlere düşen görevin onu yeniden ayağa kaldırmak olduğunu durmadan usanmadan yazdı, yazdı... Bu bir inat değil, ısrardı. Çünkü bu medeniyete sadece Müslümanların ihtiyacı yoktu; bütün insanlığın hâlâ ve daima ondan alacağı çok şeyler vardı. Batı'nın kendini mutlaklaştıran anlayışına romantik bir yaklaşımla kapılan kendi insanımızı eleştirel bir yaklaşıma davet ediyordu Sezai Karakoç. Sadece Batı'nın değil, kendi yanlışlık ve eksikliklerimizin de eleştirel bir filtreden geçirilerek tazelenmek; tazelenerek güçlenmek gerekliliğinin adıdır Diriliş.

Bedri Mermutlu, *Şiraze Dergisi*, Bursa, (Dosya),
Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022.

Türk edebiyatı yakın zamanda kıymetli bir üstadını kaybetti. Sezai Karakoç'u. Pek çok dergi özel sayılar ve dosyalarla adeta ardından anlamlı bir

yürüyüşle Sezai Bey'i yâd etti. Edebiyat cephesinde uzun zamandır görülmeyen bir birlik beraberlik tablosuydu bu...

Biz onu sadece dünyaya dair tespitleri değil duruşuyla da tanırız. Geride kalanlar için kaybının ne demek olduğunu zaman gösterecek. Şahsiyetli, erdemli, dik duruşunu unutmayacağız. Yok sayanların varlığını ikrar ettiği günleri gördüğümüz gibi, ömrü vefa edenler onu unutanların unutulduğu, ancak Sezai Karakoç'un eserleriyle yaşamaya devam ettiği demleri de göreceklerdir elbet. Yine kendisinin Sur'da dediği gibi;

“Aktüel olanla ebedi olanın kavgası. Dünya hayatı oldukça sürecek bu kavga.”

Biz o kavgada hep taraf olacak, kim ne söylerse söylesin;

“Bu dünyada olup bitenlerin Olup bitmemiş olması için Ne yapıyorsun?”

Sorusunu sormaya devam edeceğiz.

Aziz ruhu şad, mekanı cennet olsun.

Sinan Terzi, *Söğüt'ten, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Şiiri, Batı'da olduğu gibi, gündüz görülen bir düş, bir sayıklama olarak algılamayan Müslüman Şark'ta şiir; onu yazanın mizacıyla şekillenir. Bu yüzden şairine bir sorumluluk ve bilinç yükler. Şiirin poetik algısı, politik algısıyla ister istemez şekillenirken, şiirinin kültürel arka planı şairinin cemiyet nazarındaki kıymetini de tesciller. Eyledikleri ve söyledikleri arasında tutarlılık olan şairleri sever Müslüman Şark. Bir ömür boyunca kendi kabuğunda mütevazı bir hayat yaşayan Sezai Karakoç, geleneği modern şiirle yeniden kurarak Müslümanlara kabuğunu zorlamayı salık verir. Modern zamanların zulmü altındaki İslâm dünyasına bir kurtarıcı çağırır. Karakoç, her Müslüman fertte bir kurtarıcının ışığını gören iman dolu bir şair olarak yaşayıp maddi âlemden göçmüştür.

Doğu'nun tükenmeyecek oğullarından biri olarak Sezai Karakoç'un devraldığı emanet, iman ve idrak sahibi Müslüman Türk gençliğine şerefle bırakılmıştır. Umalım ki aynı idrakle devralınmış olsun.

Ruhu şad ola...

Özlem Fedai, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Bir gül ağacının dibinden filizlenen ömrünü, Diriliş ışığıyla “gül gül bü-yüten” şairin şöhrete, popülizme yönünü çevirmeden sessiz sedasızca emaneti sahibine teslim etmesi herkese nasip olmayacak kadar değerli bir hikâyedir.

Cep telefonumda *Göçtü Kervan Kaldık Dağlar Başında* feryadı var. Ney’in inleyişi bir hançer, Yunus’un sözleri ayrı... Yavuz arıyor, ağlamaklı sesiyle “Sezai Karakoç da göçtü hocam!” diyor. Nutkum tutuk, konuşamıyorum bir süre...

Zaten arifler bilirler: Âşıklar ölmez.

Ya biz?

Göçtü Kervan Kaldık Dağlar Başında.

Erhan Paşazâde, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Sezai Bey, evet bir şairdi, Türk dilinin gelmiş geçmiş en büyük şairlerinden biriydi hiç kuşkusuz. Türk şiirinin bayrağını en zirvelere diken isimlerden biri de oldu. Türk şiirine büyük bir diriliş üfledi. Üstelik bunu meydanlara, ekranlara çıkıp yüksek sesle de yapmadı; sessiz arı duru akan bir Anadolu ırmağı gibi sakince yaptı. Sesleri çok gürültülü çıkanların şiirleri bugün ortalarda yok ama Sezai Bey var; o yarınlarda da var olacak. Türkçe durdukça Sezai Karakoç şiirleri de okunacak; tıpkı Yunus Emre gibi.

Biz onu sadece şair olarak sevmedik elbette; evet şiirleriyle bizi derinden sarsan ve büyüleyen bir şairdi ama aynı zamanda mükemmel bir şahsiyeti, sarsılmaz bir iman sahibiydi. Duruşuna da hayran olmuştuk onun; en güzel insan duruşuyla durdu şu yeryüzünde. Kolay değildi böyle eyvallahsız bir duruş; herkesin harcı değildi kimseye minnet etmemek; o etmedi. Hızır’ın herkesle konuşmadığı bir çağda o Hızır’la konuşan bir şairdi. Sezai Bey, bize yaşayışıyla da güzel örnek oldu. Bu dünyada güzel yaşadı, bu dünyadan güzel geçti. Dünya denilen arsada “bir lokma bir hırka” ile de durulabileceğini yaşayarak gösterdi; bu hiç de az bir iş değildi. Güzel insandı, şimdi onsuz dünya çok daha ıssız. Aziz şairimin ruhuna rahmetler diliyorum...

Cengizhan Orakçı, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Sezai Karakoç, Türkiye’nin kaderiyle kendi kaderini birleştirmiş büyük bir Türk şairi olarak tefekkür ve tahayyül tarihimizde müstesna yerini yaşarken zaten almıştı. Umuyorum ki ardı sıra gelenler onu da anlamak istediklerinin

safına çokça anarak yerleştirmiş olmasın... Aksi halde yaşarken layıkıyla tartamadığımız bu “altın gömüsü”nü vefatından sonra da doğru tartamayacağız. Hz. Mevlana’nın, Hoca Senâi’nin vefat haberini duyunca yazdığı şu dizelere üstadımız da layıktır, diye düşünüyorum:

“Biri geldi, Hoca Senâi öldü dedi,
Yabana atılır bir er değildi ki, omuz silkelim.
Saman çöpü değildi ki, uçtu diyelim.
Su değildi ki, soğuktan dondu diyelim.
Tarak değildi ki, bir saç teli kırdı onu diyelim.
Buğday tanesi değildi ki, toprakta kayboldu diyelim.

O şu toprak yurttta bir altın gömüsüydü.
Bir arpaya sayardı iki cihanı
Aldı topraktan yaratılan bedeni bir gün
Fırlattı toprağa attı
Aldı götürdü akıl denen şeyi” (Çev.: A. Kadir)

Celal Fedai, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya),
Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Sezai Karakoç yaşarken, onun için değil, onun üzerinden itibar devşirme çabası gösterenler çok oldu. Onların bu çabaları da Karakoç’un hanesine yazıldı. Ancak Karakoç’u onlardan dinleyenler, yani Karakoç’un şiirleri ve yazılarını tefsir edenleri okuyanlar, Karakoç’u değil, tefsircilerinin vehimlerini okudular ve Karakoç’u anlamanın uzağına düştüler. Bu kimseye fayda sağlamaz bir çaba. Tek faydası, Karakoç efsanesini büyütme hizmet etmesi. Sezai Karakoç ile ne dünya ne de ahiret tasavvuru açısından bir yakınlık olmayanlar bile övgüler düzdüler ardından. Kocaman Sezai Karakoç efsanesi karşısında ezberden edilmiş sığ cümleler... Herhangi bir isim için edilebilecek lafazanlık... Bunu yadırgıyor muyum? Niçin yadırgayayım ki! Büyük, efsanevi, mübarek, kutsal, dev, popüler herkes için edilebilir bu laflar. İster övgü, isterse yergi taşısın bütün bunların tesir etmeyeceği bir isim Sezai Karakoç.

Bu aşamaya kadar ettiğim kelamın bir sağlaması olarak şunu söylemek isterim. Bu dünyadan bir Sezai Karakoç geçti. Onunla aynı çağda yaşamının onurundan bahsetmek boş, abartılı ifadeler. Herkes için, hepimiz için şunu sormak istiyorum. Bu dünyadan bir Sezai Karakoç geçti. Büyük bir fikir adamıydı, büyük şairdi. Onunla aynı çağda yaşamak onurdu tamam. Peki, onun

zihinlerinize serptiği şiir estetiği, ümmet coğrafyası kederinden payınıza ne düştü? Yahut bu dünyadan bir Sezai Karakoç geçti... Geçti de şiirleriyle, fikirleriyle, sohbetleriyle ahir ömrünün handiyse sonuna kadar çabalayan Karakoç'tan ne nasip aldınız? Ve bu nasip nasıl tezahür ediyor bünyenizde?...

Lüzumundan uzun bir yazıyı Allah gani gani rahmet eylesin Sezai Karakoç'un vakarına uygun bir lisan ile bitirme gayreti sarf edeyim.

Sezai Karakoç şiirinin, fikirlerinin büyüklüğünü konuşmayı bir yana bırakayım. Nasıl olsa tanışın tanımasın herkes onun fikir ve sanat dünyasına övgüler yağdırıyor. Fazlasına gerek yok.

Anadolu'nun taşrasında doğmuş bir esmer delikanlının olağanüstü hikâyesi çok çarpıcı.

Karakoç'un ne kadar büyük olduğundan çok, onu büyüten, gönlüne damlayan billur gibi imanın, inancın, mefkûrenin, irfanın izini sürelim. O izi, Karakoç'un yazılarında, şiirlerinde bulacağınızdan şüpheniz olmasın. Onu büyüten bizi de büyütür. Böylece belki, fikir dünyanızda, estetik algunuzda ve peşine düşülecek adam tercihinizdeki tenzilin idrakine varırsınız.

Sezai Karakoç'a Allah'tan gani gani rahmet diliyorum.

Mekânı Cennet olsun.

Allah bize de hayırlı ömürler nasip etsin.

İlhami Atmaca, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

"Kendimin bir diriliş eri olduğuma inanıyorum"¹⁹ cümlesi şiirlerinin ilk dizesidir, düşünce yazılarının da ilk cümlesi. Üstelik bunu söylerken bağırma gereği duymaz; kelimelerin ağırlığı buna izin vermez. Neden bağırın? Neden konuşmak için kalabalık arasın? Düşüncelerindeki o yüksek ses...

Kendinden emin olmayı görürüm Sezai Karakoç portresinde. Kesintiye uğramayan bilgiye bürünmenin, yüzde bıraktığı o keskin duruşu. Sorumluyumdur. Önce kendime karşı, sonra insanlığa. Eski durumuma dönmek için (Diriliş: Yeniden canlanma) düştüğümü, azaldığımı kabul etmeliyim. Kabulleniş çare aramayı beraberinde getirecektir çünkü; yeneden görmeye başlama.

¹⁹ Diriliş Neslinin Amentüsü (Meryem Kılıç'ın Notu)

Aynı kökten başka başka dallar nasıl uzar, bunu da görürüm. Bahsettiğim kök, bilinç ve dinç tutulan sorumluluk bilincidir. Bu kökten şiirini çıkarmıştır. Kürsüde konuşmuştur. Zamanının meselelerini yorumlamıştır...

Meryem Kılıç, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Sezai Karakoç'un ilahi bir çiviye raptedilmiş fikir ve iman sarkacı, doğuya ve batıya doğru sallandıkça kıvamını buluyor; akrep ve yelkovan hakikati mihenginde buluştuğunda ise ruh makamındaki "ikaz melodisi" çalmaya başlıyor.

Bu cins kafanın hayat verdiği mümbit fikir ikliminde yankılanan birbirinden değerli tesbitler, şimdilik otuz altısını inceleyebildiğim elli yedi eserinde enine boyuna tartışılıyor. Şiir ve felsefe severlere tavsiyemdir: Sezai Karakoç okuyun!

Kendisiyle aynı çağda yaşama bahtiyarlığına eriştiğim merhum Sezai Karakoç'a Allah'tan rahmet, sevenlerine başsağlığı diliyorum. Ruhu şâd, mekânı cennet olsun.

Hayati Tek, *Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi*, İstanbul, (Dosya), Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022.

Şeyh Galib, Abdülhak Hamid Mehmet Akif Yahya Kemal, Necip Fazıl, Arif Nihat Asya, Ziya Osman Saba'dan sonra, İstanbul'un manevi cephesini yoğurabilmiş yeni bir aşamadır Sezai Karakoç. İstanbul tarihinde iki defa şiddetli depremde kubbesi göçen Fatih Camii ve semti şiirimizde de yaşayacaktır. Akif gibi o da babasıyla birlikte Fatih Camii'nde teravîh namazları kılmıştır. Daha ortaokulda Mithat Cemal Kuntay'ın *Mehmed Akif* monografisini heyecanla okuduğunu da yine hatıralarından biliyoruz.

"İstanbul'a geldiğimden bütün camileri dolaştım." deyişi vardır bir de. Şu harika benzetişe bakınız: "biri maneviyatın leylak kokusunu taşıyorsa bir gül kokusunu duyuruyor insana." Bu söz insanda Evliya Çelebi'nin o meşhur rüyasını çağrıştırmıyor mu? Şimdi ben diyeceğim: Fatih, Sezai Karakoç şiirinde bir nabız gibi atmaktadır. O artık kendi Fatih'inde, kendi özyaşamının ruhi rayihalarıyla birlikte...

Bir tevfuk olduğunu düşünüyorum; Sezai Karakoç'un kabri Mimar Sinan tarafından İstanbul'un ortası olarak tespit edilmiş olan ve bir sütunla

işaretlenen noktanın hemen yanı başındadır. Ondan bizlere kalmış olan emanetin şuuruyla donanmak suretiyle ruhu şad, fikirleri daim olsun.

Sanki İstanbul onu Şehzadebaşı'nda karşılamış 16 Kasım 2021 tarihinde yine Şehzadebaşı'nda uğurlamıştır.

Kamil Eşfak Berki, *Yeditepe Fatih Kültür Sanat Yaşam Dergisi*,
Sayı: 5, Ocak-Şubat-Mart 2022.

Sezai Bey, yirminci asrın ikinci yarısından itibaren mütedeyyin kesimleri yoğun bir şekilde etkileyen en mühim birkaç isimden birisiydi hiç kuşkusuz. Onun eserleri, devrindeki öteki yazarların eserleri gibi genel kavramlar ve anlatılar üzerine kurulu retorik bir dile sahipti. Bununla beraber daha açık referanslar ve takip edilebilir bir üslupla yazmıştı eserlerini. Bu nedenle eserlerini okuyanlarda İbnü'l-Arabi'yi, Yunus'u, Mevlana'yı okuma arzusu oluşur, onun yaptığı atıflarla İslam metafizik geleneğinin kurucu isimlerine ve konularına yönelme iradesi şekillenir. Bu yönüyle onu, kaynakları daha açık bir yazar olarak kabul edebiliriz... "Hızır ile Kırk Saat" başta olmak üzere şiirlerinde dile getirilen unsurlar, modern dönemlerde Müslüman toplumlardaki aydın krizi, iman, ahlak gibi ana konulara dair değerlendirmeleri hala mühim konulardır. Mevlana ile Şems'in karşılaşması için söylediği "bir evet bir hayır demedi, hep evet dedi" veya İbnü'l-Arabi'yi tasvir ederken söylediği "Mürsiye'de, Malatya'da, Şam'dayız, yolları bir urgan gibi ayağına sarmış Muhyiddiniz" gibi tespitleri, meselelere dair vukufiyetini gösteren nefis örneklerdir. Yitik Cennet'te "Adem'in cennetteki hayatı gibiydi Batıyı tanımadan önceki hayatımız." Füsüs'un izlerini takip eden çağdaş bir aydın idi. Hz. Peygamber'den söz ederken, "O, cennetin kapısı değil, yitik cennetin kendisiydi" diyerek Hakikat-i Muhammediyye'yi anlatıyordu. Hızır ve Musa hikayesini yorumlaması bir tefsir kitabında bulamayacağınız kıymette açıklamalardı. "Güneşi bahardan koparıp... bir toz bulutu gibi savuran yüreğime" ifadesi ancak Hz. Peygamber sevgisi hakkında anlam kazanabilecek müstesna bir benzetmedir...

Ekrem Demirli, *Mes'ül Dergisi*, Gebze/Kocaeli, (Özel Sayı),
Sayı: 5, Bahar 2022.

...Bir gece dostlarla musiki ve şiir âlemindeydik. Bir yandan sazlar, sesler, bir yandan da Beyitler zamanımızı süslüyordu. Fakat okunan Beyitleri on kişi içinden sadece üç kişi anlayabiliyorduk. Bu acı gerçeği dile getirince

klasik şiir okumada mahir dostum "artık böyle şiirler yazılmıyor maalesef" dedi. Bunun üzerine bir dostum cevap verdi: "Şiir anlaşılınca şiirdir. Bugün bu şiirlere benzer şiir yazmak marifet değil. Esas olan o Beyitlerdeki anlamı bugünkü insana ulaştırmak. Meselâ Sezai Karakoç... Bence o Şeyh Galib ile aynı damara bağlıdır. Asıl marifet eskiyi tekrarlamak değil, aynı anlamı günümüze taşımaktır."

Evet, Sezai Karakoç, dili, üslubu, tarzı farklı olsa da hikmetli şiir geleneğimizin bugünkü temsilcisidir. Gazel veya kaside yazması gerekmez, o ezeli hikmeti bugüne taşıyan gerçek bir şairdir. Şiire sadece "estetik" bir alan olarak bakanlar, aynen müziğe, mimariye, klasik sanatlara baktıkları gibi ondaki hikmeti göremezler. Onlara göre hikmet gibi, irfan gibi kavramlar "dini" kavramlardır. O yüzden böyle "seküler" bir alanda sözkonusu dahi edilemezler...

Sezai Karakoç'un şiir serüveni düz şiirden öz şiire giden bir kemâlât yoludur. Nitekim "Gün Doğmadan" adıyla derlediği şiir kitabındaki tarihe göre dizilmiş şiirleri okuyunca bu apaçık ortaya çıkar. Baştan başlayıp okuyunca Sezai Bey'in de olgunlaşmasıyla söyleyişinin değiştiğini, düz şiirden öz şiire, sattan hikmete doğru sefer ettiğini görüyoruz...

Evet, Sezai Bey tam da budur: Her çağ başka bir ses. Doğmamış ve ölmeyen. Şiir, şuur ve şiar sahibi...

Savaş Ş. Barkçin, *Mes'ül Dergisi*, Gebze/Kocaeli, (Özel Sayı),
Sayı: 5, Bahar 2022.

Doğu ve Batı'yı bilen, sağlıklı analizlerde bulunan, asırlarca nakış nakış örülen bir geleneği geleceğe taşımak suretiyle yeniden bir medeniyet hamlesi yapılabileceğine yürekten inanan ve gelecek nesillere de bu umudu aşlamaya çalışan büyük bir fikir adamıydı. Fikirleri süzölmüş, imbiğten geçirilmiş gibi sağlam ve berraktı... Örnek şahsiyeti yanında muazzam bir miras ve külliyyat bıraktı bizlere. Onu ancak eserlerini okumak ve külliyyatına sahip çıkmak suretiyle yaşatabiliriz. Her seri bir klasiktir, canlılığını ve tazeliği korumaktadır. O, can emanetini sahibine teslim ederek bu dünyada tuttuğu İslam medeniyetinin öncü nöbetçi görevini sonsuzluk yurdunun eşliğinde sürdürmektedir. Vasiyeti Müslümanların tekrar ayağını Arz'a basmasıydı...

Müjdat Uluçam, *Mes'ül Dergisi*, Gebze/Kocaeli, (Özel Sayı),
Sayı: 5, Bahar 2022.

Küçük Bir Sorumluluk Hikâyesi

Hatırlama ve Eylem

Duymuştum, naklediyorum:

Bir Cumartesi günü Sezai Bey ve yanındaki genç arkadaş Çağaloğlu'ndaki ofiste bir günü daha tamamlamış, akşam yaklaşırken ofisten çıkmaya hazırlanmaktadır.

Kapıyı kilitleyip sokağa çıktıklarında daha henüz birkaç adım atmışlardır ki Sezai Bey durur ve “tekrar dönmemiz lâzım” der.

Dönerler. Genç arkadaş niçin döndüklerini bilmemekte, muhtemelen bir şey unutulmuştur diye düşünmektedir.

Kapı yeniden açılır. Üstad, ilk iş olarak gidip pencereyi açar, bu sırada bir şey arar gibi odaya bakmaktadır. Neden sonra odadaki bir sineği eliyle yönlendirerek pencereden dışarı çıkardıktan sonra arkadaşına döner ve şöyle der: “Bu sineği Pazartesi gününe kadar hürriyetinden mahrum bırakamazdık, şimdi çıkabiliriz...”

Ve çıkarlar.

O, ne çok akla böyle camlar açıp serbest bıraktı bilemezsin.

Mevlana İdris, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Tenhada kozasını ören bilge, hiç kimseden hiçbir şey talep etmeyen ve kimseye bir şey dayatmadan yolunu ve yöntemini verimli ve dosdoğru, inişi çıkışı olmayan bir güzergâhta inşa etmiştir. Burada hayranlık duyulacak adanmışlığın, sadeliğin ve teklifsizliğin gücünü ve güzelliğini görürüz.

Dünyanın cezbedici biyolojik yapısına ve talebine ödün vermeyen, her şeyin gösteriye çıktığı bir çağda, tasavvufi yapıların anonim şirket kurup ekran işgal ettiği bir zamanda mikrofona, kameraya sırtını dönüp ipekten kozasını örmesi onu izleyenlerin en fazla ders çıkaracakları yönüdür. Yaşantısıyla böylesine sade ve sıradan olmayı başarmak, çok güçlü bir başka boyutu aşikâr kılar. Ancak bulutların sırrı ile devinen, aşk bahsinde sır sızdırmayan bir duruş ve tavrı...

Karakoç, sözünün gücünü her zaman aynı değerde tutmuş ve siyasi çalkantılara ödün vermeden, insanın fitratını muhatap almayı sürdürmüştür. Nefes alır gibi doğal, akli ve kalbi harekete geçiren etkisini, ne rejim ve sahipleri ne de kültür ortamı görebilmiştir. Bu durumdan da zerrece müteessir olmamıştır.

Sezai Karakoç “İslam Medeniyeti”nin işçisi olarak vaktini, çabasını bu yolda büyük bir “Biz” vurgusu içinde üretime dökmüştür.

O'nun “Biz” vurgusuna ait tasavvuru pusulamız olmalı...

Ahmet Mercan, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

... Sezai Karakoç'ta beni en çok etkileyen sağlam kişiliktir. İstese çok zengin bir hayat sürebilecekken, istese popüler edebiyatın bir parçası olabilecekken, istese siyasette daha gözle görünür bir noktaya gelebilecekken bunları tercih etmeyişidir. Dünyanın ona sunduğu nimetleri elinin tersiyle itip, kendine has karakterini bir mümin şuuru ile hayata damıtması sanırım; bütün benlik algılarımızın yer değiştirdiği bu çağda en dikkat çekici şey olmalı.

Ama bu özellik dikkat çekmez, çünkü biz bu asil duruşun uzağında yaşayan insanlar olduk. Birkaç güzel iltifata, biraz pohpohlanmaya, biraz paraya kendimiz olmaktan vazgeçişimiz, hiçbir şeyimizin olmadığı bir imaj çizmektedir. Bu durumu, bugünün Müslümanlarının; edebiyatta, sanatta, politikada, sosyal hayatta aldığı role, üstlendiği misyona bakarak çok kolay bir şekilde anlayabiliriz...

Sezai Karakoç'un öne çıkan bir diğer özelliği de evrensel bir zihin yapısına sahip olmasıdır. Doğuyu da Batıyı da iyi bilmesidir. Doğu'nun ve Batı'nın düşüncede, politikada, devlet yönetiminde nasıl davrandığını, insan ilişkilerini nasıl düzenlediğini, bugünün gerçekleriyle de örtüşen bir bakışla geliştirmiş olmasıdır.

Zeynep Karaca, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Üstad bu şiirde [*Şehzadebaşı'nda Gün Doğmadan*] kendisini geri planda tutan bir “özne” olarak yer alır. Şiirin asıl öznesi Şehzadebaşı Camii ve etrafındaki nesnelere, varlıklara, imgelerdir. Kendisi bir özne olarak yer almaz, kendisiyle konuşmaz, kendisini öne çıkarmaz fakat düşüncelerini, hayallerini buradaki nesnelere aracılığı ile dile getirir, onlar üzerinden konuşur. Gün doğmadan cami avlusuna gelip, soğuk bir taşa oturarak, başını iki elinin arasına alarak düşüncelere dalan bir kişinin üzerinden anlatır duygularını. Şiirde konuşulan kişi yok, konuşulan, kendisinden söz edilen bir “varlık” olarak Şehzadebaşı Camii vardır. Şiirde anlatılan varlıkların görünümü, asıl “özne”nin hayal dünyasında bir anlam ifade eder. Buradaki varlıkların ruhu, medeniyet ve kültür coğrafyasındaki değeri, anlamı, “*Şehzadebaşı'nda Gün Doğmadan*” şiirine siner...

Şakir Kurtulmuş, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Yeni olmak için, eskinin sırrını bulmuş, *Hızır'la Kırk Saat, Taha'nın Kitabı, Gül Muştusu ve Leylâ ile Mecnun* gibi anıt eserleriyse bu ruh iklimini kendi dünyası içinde başarmıştır. Bu başarının anahtarı ise irfanî bilgiden geçmekteydi. Buna da varlıkların sırrına erenlerin ulaşabileceğini, şu dizeleriyle ne kadar veciz anlatır aziz üstadımız:

“Taşların kalp atışlarını duyanlar
Yalnız onlar okur benim söylediklerimi”

Seyfettin Ünlü, İncicam Dergisi, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Sezai Bey için de Şehzadebaşı kıymetli, biriciktir. Vefatından önce biz “Şehzadebaşı'nda Gün Doğmadan” şiirini sadece lirik ve estetik bir şiir olarak okuduk. Onun bu şiire yüklediği anlamı kendisine sorma imkânımız olmadı hayatta iken... Gözlerini bu dünyaya kapattığında, onu sonsuzluk yolculuğuna Şehzadebaşı'nda uğurlarken, şiirin bütün dizeleri yerli yerine oturdu. Dünyaya yerleşememiş bir adam olarak bildik Sezai Bey'i. Yayınevi, kitapları ve dostları dışında. Anlaşıldı, az anlaşıldı, hiç anlaşılmadı. Mütevazılığının artistik değil estetik bir duruş olduğuna şahit olanlar dışında içten içe kızdırdı da bir kısım insanları. Ama o kapısını ve kalbini açık tuttu herkese, bütün bu düşüncelere rağmen...

Özcan Ünlü, İncicam Dergisi, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

16 Kasım 2021 tarihinde kaybettiğimiz Sezai Karakoç'un ardından birçok dergi özel sayı yaptı ve pek çok yazı kaleme alındı. Elbette Sezai Karakoç gibi bir ismin kendisini takip edenler üzerinde büyük etkiye sahip olduğu ve böylece yoğun bir ilgiye muhatap olduğu düşünülebilir. İslam karşıtı birkaç yayın organı dışında onunla ilgili olumsuz değerlendirmede bulunan da olmadı. Hatta kendisiyle siyasi olarak uyuşmayacak birkaç edebiyat dergisinde de kendisinden olumlu bahsedildi. Sezai Karakoç'un duruşuyla ve yaşayışıyla sağduyu sahibi insanlar tarafından hürmetle karşılandığı vefatından sonra net bir şekilde görüldü.

Bu ilginin ve genel makbuliyetin yansımalarından biri de 17 Kasım 2021 tarihindeki cenaze namazında kendisini gösterdi. Namazın kılındığı Şehzadebaşı Camii'ndeki kalabalıkta belirgin bir şekilde dikkat çeken şey, üniversite öğrencileriydi. Cemaatin büyük çoğunluğunu üniversitede okuyan öğrenciler oluşturuyordu. 1990'ların son yıllarında ve 2000'lerin ilk yıllarında

doğan, yaşları 20 civarında olan bu gençlerin, Diriliş Dergisi'ni görmeleri ve takip etmeleri mümkün değildi. Çünkü derginin son sayısı 1992'nin Şubat ayında çıkmıştı. Bu gençlerin Sezai Karakoç ile temas etmeleri için birkaç yol mümkündü. Üstadın kitapları, her şeye rağmen 2000'li yıllarda yeni baskılar yapmaya devam etti. Üniversitelerde okuyan ve İslami hassasiyetlere sahip gençlerin takip edebilecekleri birkaç önemli yazardan biri hâlâ o idi. Pek çok sivil toplum kuruluşunda, üniversite öğrenci kulübünde onun kitapları okunmaya devam ediyordu. Ayrıca 2007 yılında Yüce Diriliş Partisi'nin kurulmasının ardından cumartesi günleri parti il binasında Sezai Karakoç'un verdiği konferanslarda da gençlerin ilgisi dikkat çekiyordu. Elbette onun bir konuşmasını dinlemenin ve onunla aynı mekânı paylaşmanın sağladığı motivasyon da gençler için değerli olmalıydı...

Sezai Karakoç'un cenazesinde yoğun bir şekilde dikkat çeken gençlerin önemli bir kısmı kız öğrencilerden oluşuyordu. Merhum üstadın emeklerinin bir karşılığı da Şehzadebaşı Camii'nin bahçesinde, bir köşede kalabalık bir kadın grubunda kendisini gösteriyordu. 1970'li ve 1980'li yıllardan itibaren lise ve üniversite eğitimi alan ve farklı yaş gruplarından dindar kadınlar da cenazeye katılmışlardı. Bu gruptakiler, Diriliş Dergisi'ni ve yayınlarını takip etmiş, Sezai Karakoç'un çokça ürettiği dönemde eserleriyle muhatap olmuş insanlardı. Bu insanların Türkiye'nin değişen şartlarında İslami referanslarla kimlik üretme hikayelerinde muhakkak ki onun payı bulunmaktaydı.

Cenazeye katılan erkekler açısından hem yaş çeşitliliği hem de farklı yorumlardan yansıyan sembol çeşitliliği öne çıkan bir görüntüydü. Sarıklı, takeli, şapkalı, sakallı, kısa saçlı, uzun saçlı, cübbeli, kot pantolonlu farklı tarzlara sahip her yaşta insan Sezai Karakoç'a son vazifelerini yerine getirmek için gelmişlerdi. O, kendi akrabaları dahil olmak üzere kesintisiz bir şekilde bugüne kadar İslamcı nesillere hitap edebilmişti. Ayrıca onun düşünce dünyasında İbn Arabî'nin, Mevlana'nın, Yunus Emre'nin yeri olduğu gibi Mehmet Akif'in, Malik bin Nebî'nin, Seyyid Kutub'un da yeri vardı. Farklı yorumlar, diriliş düşüncesinde çatışma unsurları olmanın ötesinde farklı kaynaklar olarak yorumlanmıştır. Diriliş düşüncesi, teferruatları tartışmaların ötesinde bir varoluş iddiası taşıdığı içindir ki Sezai Karakoç, farklı dini yorumlara sahip olanlar tarafından hürmetle karşılandı. Buraya kadar cenazedeki izlenimler dolayısıyla bahsedilen çeşitlilik “üstad, bunu nasıl başardı” sorusunu akla getiriyor. Burada basit bir romantizm üzerinden açıklanamayacak bir durum söz konusudur.

88 yaşında vefat eden Sezai Karakoç, medyatik bir insan değildi. Göz önünde olmayı sevmezdi. Kendisine en üst düzeyde kurumlar tarafından verilmiş ödüller için bile tören yapılmasını istemezdi... Kalabalıklarla işi olmayan, onların övgülerine ve alkışlarına ihtiyaç duymayan Sezai Karakoç, siyasi ve ekonomik güç sahiplerinin himmetine de ihtiyaç duymamıştır. Her şeyin ve herkesin daha da görünür hale geldiği ve hatta gösteriye dönüştüğü bir dönemde o, hakikat ve hikmetle ilgili arayışın bir temsilcisi olmayı başarmıştır. Vefatının ardından büyüyerek devam eden ilgi, aynı zamanda bir başarı hikayesidir. Başarı hikayesi denilince paraya, güce, şöhrete ve diğer maddi imkanlara sahip olma hikayelerinin akla geldiği bir vasatta Sezai Karakoç, başka bir başarı hikayesinin temsilcisidir. Bu, varoluşunu dünyeviliğin sınırlarının ötesinde tanımlayan, kendinden önceki hakikat yolcularının gibi bir başarı hikayesidir. Bütün hakikat yolcularının gibi insanı içinden yakalayan ve sarsan, insan varoluşunu bölmeden akla, kalbe ve vicdana bütün olarak hitap eden bir hikayedir.

Hakikati temsil eden insanları büyük insan olarak kabul etmemizi sağlayan unsurlardan biri, onların inandıkları, düşündükleri ve yaşadıkları arasındaki tutarlılıktır. Bu tutarlılık, Sezai Karakoç'un bütün hayatında takip edilebilecek ilk ve ayırt edici özelliklerdendir. İyiyi ve doğruyu sadece söylemenin ve yazmanın ötesinde kendi hayatında yaşama gayreti, onun başarı hikayesinde merkezi bir yerdedir. Samimiyetine bağlı tutarlılık çabası etkileyicidir, çünkü sahihtir...

Bu dünya hayatındaki görevini başarıyla ifa eden ve emanetini teslim eden Sezai Karakoç, sadece eserleriyle değil, yaşayışıyla ve duruşuyla da muhatabının ruhuna ulaşabilmiştir. Üstelik bu muhataplar sadece dünün ve bugünün insanlarından ibaret değildir. Gelecekte de hakikatle ilgili kaygı duyacak olan her insan onun eserlerinin bir muhatabı olabilir. Bu yazı vesilesiyle kendisine Allah'tan rahmet dileriz.

Mahmut Hakkı Akın, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Söz, 'birileriyle nasıl tanışmış oluruz' sorusuna getirmek istiyorum. İfadeyi belki şöyle ortaya koymalıydım: Birilerini tanımak nasıl gerçekleşir?

Bu birileri hele Sezai Karakoç gibi kendi düşünce dünyasını kurmuş ve onu bize kitap kitap anlatmış bir kişi olunca, onu tanımanın, asıl onun düşüncelerinin bizde bir yankısının olmasıyla mümkün olacağını ifade etmek durumundayım. Aksi hâlde tanışılmış ve herkes kendi yoluna gitmiş olur.

Bu 'tanıma' kavramını biraz daha açmak gerekiyor. Birini tanımak, bunu bir yazar için ifade edelim, onun düşünceleri ile hemhâl olmak ve onlarla beslenmek olarak anlaşılmalı. Hatta mümkünse o düşünceleri bir adım öteye taşınmalı insan, onun tutuşturduğu bir heyecanla yeni yeni yollara düşmeli. Ama şu da çok önemli, özellikle onun düşüncelerini tekrar ederek değil, onların etkisiyle kendi düşüncelerini üretmek yürümeli.

... Onlar [düşüncelerimiz] Sezai Karakoç ile beslenmiş ve olgunlaşmıştı. Bu çark hep dönecekti. Beslenen ve olgunlaşan düşünce ve eylemlerimiz başkalarına da ulaşacak, onlar da zamanla benim yaşadıklarımı yaşayacaklardı...

Öğrettimdim. "*Bilirim her çorak toprağın bile var bir kehaneti / Bir kerameti*" mısraları meslek hayatımda bana hep yol gösterdi. Bu yüzden hiçbir talebeyi başarısızlıkla itham etmedim. Onu eğitmeye başlamadan önce keşfetmek en önemli görevimizdi. Onun yeteneğini bulup çıkarmak, ona göre davranmak gerekiyordu. Sonuçta onun hangi bilgi ve beceri tohumuyla yeşerip şenleneceğine karar vermek ve onu o yöne kılavuzlamak gerekiyordu. Öğretmen olarak bunu yaptım ve başardım.

En yol vermez dağları dostlarımla aştım. Her şeyi alıp götüren sellerden dostlarımla geçtim. Hayatta o kadar engelle karşılaştım ki kimi dağ gibi, kimi sel gibiydi. Ama bakın hâlâ ayaktayım. Çünkü "dostlarımız geldi, öldü büyücüler" diyen birini tanımıştım. Bunu o yazmış, ben de okumuştum. Ama sadece okumamış, bu bana bir şeyler söylüyor, deyip onu hakikatiyle kavramaya ahdetmiştim. Hayatta büyük küçük demedim, hep dostlar edindim; büyücülere kurban gitmemek için buna mecburdum...

Sezai Karakoç'u tanıdım ve ondan aldığım hızla böyle böyle kendi yolumda yürüdüm.

Bir insanı tanımanın gereği de bu olmalı, diye düşünüyorum. En önemlisi de bize kendimizi buldurmali.

Mehmet Kahraman, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

"Diriliş insanı", Sezai Karakoç'un diriliş perspektifi açısından ortaya koyduğu bir kavram ve (çağımız) Müslümanını ifade etmek için eserlerinde kullandığı bir terimdir.

Diriliş insanı, "bir insanı öldüren bütün insanlığı öldürmüş, bir insanı diriltiren bütün insanlığı diriltmiş gibidir" (5/32) kutlu buyruğunu ölçü kabul eder. Bir insan, insanlığın bir parçasıdır. Bir okyanusun herhangi bir yerinden

bir bardak su alınsa, o su bize okyanusun bilgisini verir. İfade edilen kutlu buyruktan hareketle analogiler yaparak, toplum ve hayat okyanusu hakkında da sonuçlar çıkarabiliriz. Bir analogi örneği olarak: Bir insanın sorununa duyarsız kalan bütün insanlığın sorununa duyarsız kalmış, bir insanın sorununu çözen bütün insanlığın sorununu çözmüş gibidir, çıkarımını yapabiliriz...

Aristoteles'ten beri her var olanın borçlu olduğu dört neden vardır. Fail nedeni, formel nedeni, amaç nedeni ve maddi nedeni. Var olan İslam medeniyetini inşa eden fail, İslam milletidir. Amacı, hakikattir. Formu veya özü, İslam kültürüdür. Malzemesi ise hangi medeniyet ürününden söz ediyorsak, o ürünün malzemesidir. Diriliş insanı medeniyeti bu açıdan görür...

Durmuş Günay, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

İslâm dünyası uzun yıllardır bu umutsuzluğun girdabında bulunmaktadır. İçinde bulunduğu olumsuzluklar karşısında insanımız, adeta çaresizlik içinde, "Avrupa'ya, Batı'ya, Rusya ve Çin'e karşı, bu dev güçlere karşı bugünkü zayıflığımızla nasıl direnebiliriz?" şeklinde bir umutsuzluğu yaşıyor, hele hele "nasıl tekrar ayağa kalkıp dirilebiliriz?" diye düşünüyorsa, elinden umutlarının alınması yüzündendir.

Umutsuz veya umudu elinden alınmış, ruhu pörsümüş insanın, kendisini yeniden canlanmış bir inançla, bir varoluş aşkıyla diriltecek, umutları yeniden hayata kavuşturacak bir sese, içine düştüğü derin umutsuzluk kuyusundan çekip çıkaracak bir umut eline ihtiyacı var. Güven veren bu ses ve umut dağıtan bu el, Diriliş gençliği olarak adlandırılan İslâm gençliğinin sesi ve eli olacaktır:

Yüksel Kanar, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

... Sezai Karakoç adeta tek kişilik bir üniversite gibi çalışmış, büyük bir bilge olarak etkili ve ufuklu, özgüven ve umut dolu konuşmaları, derin ve uzun ders veren anlamlı suskunluğu ile hepimizi eğitmiş ve yönlendirmiştir. Bir tür ikinci bir üniversite gibi görev üstlenen ve dolup dolup taşarken tam bir ekol gibi çalışan bürosu birçok aydın ve öğrenciyi etkilemiş ve eğitmiştir. Bu okul zaman zaman yeni mezunlar vermiş, yerlerine yeni talebeler almış sanki görünmeyen ama bitmeyen bir üniversite gibi işlev görmüştür...

Temel Hazıroğlu, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

... Ben, sen, o zamirlerinin işaret ettikleri kişilerin sadece kendi haz ve hevâlarıyla kurdukları yapının ötekini dışlayıcı olduğunu, söz konusu yapının kapsayıcı olmaktan uzak düştüğünü görebilmeleri gerekir. Bunun için kuşkusuz tüm canlıları fitrat, adalet ve hikmet ekseninde kapsayıcı bir şekilde bir araya getiren, ben, sen ve o zamirlerini biz zamirinde kendi farklılıklarını yok etmeden eritebilen bir yapının inşa edilmesi ve teklif edilmesi gerekliliği söz konusudur. O halde, insanın söz konusu yapıyı teklif edebilmesi için 'biz'deki 'ben'ini canlı tutması, 'ben'deki 'biz'i ise muhafaza etmesi gerekir. Bu ise Sezai Karakoç'ta kaynağı ancak İslam olabilen bir dinamizm ve diriliş işidir...

Karakoç, mebdeden meada, fizikten metafiziğe, kurtuluş ve diriliş imkânından bizi haberdar etmeye çalışır. Maziden izler taşıması, ilhamını ve kökünü oradan alması, günümüz fikir akımları ve pratikleriyle hesaplaşması, onlardan istifade edip, müstefit olduklarını aslî cevhere eklemesi, geleceği kurmak içinse çağları aşan bir diriliş çağrısı inşa etmekten bahseder. Kuşkusuz bu çağrıyı inşa edebilecek olanlar, Diriliş Neslidir. Bu nesilde tarihin parçalanamazlığı, kökün kıymeti, toplumun dertleriyle hemdert olabilme, toplumun varoluşu için çaba sarf edebilme çok önemlidir. Bu nesil savaşıdır ama esas savaşın topla tüfekte değil fikirle ve ruhla verilebileceğinin şuurundadır. Savaşın sonundaki zaferi de müjdeleyecek muzafferiyet önce ruhun dirilişiyle sağlanacaktır. Zira asıl savaş zihniyetler arasındadır, zihniyet savaşının cephanesi ise ilim, irfan, hikmet ve faziletlerden müteşekkildir. Diriliş nesli ise son tahlilde ancak bu yol ve imkânla 'biz'deki 'ben'i muhafaza edebilmeyi, 'ben'deki 'biz'i yitirmemeyi başarabilir.

İlim, irfan, hikmet ve fazilet yolunun samimi neferi, diriliş neslinin öncüsü olan Sezai Karakoç'a rahmet niyazıyla...

Muhammed Enes Kala, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Sezai Karakoç'un masal, efsane, mit vb. halk anlatıları üzerine yaptığı etütleri; bu anlatıların insanlık, milletler ve kültürler için fevkalade önemi üzerine dikkatimizi çektiği yazıları, bunlar olmaksızın kökleri derinlerde bir milli bilinç oluşturulamayacağına dair tespitleri, bizleri, çok ihmal ettiğimiz ve halen de ihmal etmeye devam ettiğimiz halk anlatılarının önemi üzerinde daha ciddi düşünmelere davet ediyor. Onun olağanüstü dikkatleri halk anlatılarını sıradan bir hikâye ve fantastik bir metin olmaktan çıkarıyor ve insanlığın en önemli kader ortaklarından biri haline getiriyor...

Sezai Karakoç'un halk anlatıları üzerine olan dikkati meselenin atomik detaylarına incek kadar ayrıntılı ve bir o kadar da önemli. O, bu metinleri bir medeniyet inşa etmenin basamaklarından biri olarak görmüş, sadece bir medeniyet değil, o medeniyeti inşa edecek ve taşıyacak olan insanı da inşa etmenin çok önemli detaylarından biri. Hatta bu anlatıların insanın bilimsel çalışmaları için de bir kaynak olduğunu belirtiyor. Yani insanoğlu halk anlatılarından sadece bir kurmaca metin özelliğiyle ve bir hikâye oluşuyla değil, bilimsel amaçla bile yararlanabilir. Tabii ki onu örten giysileri soymak ve mecazın ardındaki hakikati çıkarmak şartıyla...

Dursun Ali Tokel, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Uğursuz bir gölge tarafından kuşatıldığımı hissediyorum. Sezai Karakoç o gölgeyi üstümüzden kaldırmak için ömrü boyunca mücadele etti. Şimdi O yok bu dünyada fakat kelimeleri, mısraları, fikirleri, eserleriyle bize bir çıkış yolu göstermeye devam ediyor... Sezai Karakoç, İslam'ın bir diriliş eri olarak tanımladı kendisini. O yüzden sevdim onu. Çünkü lise bitmişti ve ben üniversiteye çok zor, ağır şartlarda başlamıştım. Egzistansiyalist soru(n)larla kafam dumanlıydı. Gönlüm bulanıyor, içim bunaldııkça bunalıyordu. Sezai Karakoç'un kitaplarına (ve elbet başka iyi kitaplara, bilhassa tasavvuf klasiklerine) başvurup onları okumaya başladığımda bir limana sığınmış olduğumu anladım. Anladım ki hayatın anlamını derinlemesine yani yüzeysel olmayan bir şekilde keşfedip kavrayabilmek için çok yol yürümek gerekiyordu. Bizzat tecrübe etmek gerekiyordu nice şeyleri.

Uğursuz bir gölge tarafından kuşatıldığımı hissediyorum. Gençlik günlerimde de vardı bu uğursuz gölge. Geldim dayandım elli yaşın kapısına ama hâlâ o uğursuz gölge; batışın, umutsuzluğun, anlamsızlığın, absürdün, yok edişin, boşluk duygusunun, canavarlığın, acımasızlığın, zulmün, kötülüğün gölgesi üzerimizde. Bu yüzden -bazı açılardan- Sezai Karakoç'un gerisine düştüğümüze inanıyorum. Buna inanmamak için kendimle boğuşuyorum. Kendi kısır ve dar dünyama kapandığımı, bir vehme ve zanna kapıldığımı söyleyerek kendimi bazı şeylerin de iyi gittiğine inandırmaya çalışıyorum...

Şimdi artık ben, genç sayılmam. Gençlere seslenen ellinin eşiğindeki biriyim. Sezai Karakoç en iyi eserlerini yirmili otuzlu kırklı yaşlarında vermiş. En âteşi ve mücadele dozu yüksek eserlerini, 1960-1970 döneminde yazmıştır. Maalesef benim o yaşlarım geride kaldı ve ben bir Sezai Karakoç olamadım, bundan sonra olmam da çok çok zor görünüyor.

Sezai Karakoç'tan öğrendiğimiz şeylerin hakkını verebildiğimizi de düşünmüyorum. Diriliş Nesli, biz idiysek bile, biz o nesil olmanın gereklerini yerine getiremedik. Ben böyle inanıyorum maalesef. Şehzadebaşı Camii'nde üstadımız Sezai Karakoç için son görevimizi yerine getirirken, cenaze namazına iştirak edenleri geleceğin gözlüğüyle tarassut etmeye çalıştım biraz. Çünkü epey de genç vardı Şehzadebaşı Camii'nin avlusunda. Gençlik, umut ve pes etmeyişi demek. Karın altında toprak, toprağın altında çiçek demektir. Bizim sıramız geçmedi belki tam olarak ama elli demek taayyün olunmuşluk demektir. Devrim değil diriliş diyen Sezai Karakoç'a diriliş için bilinçli devrimler borçluyuz. Dünyayı değiştirecek gücün kendi değişim gücümüz olduğunu Sezai Karakoç da bize söyledi. Şiirleriyle, fikirleriyle ve bunlara eşlik eden hüsn-ü ahlâkıyla bize öncülük etti...

Sezai Karakoç, cins şairlerin yolunda yürüdü her zaman. Cins ve mümin şairlerin yolunda. Şiiriyle açtığı yolu durmaksızın genişletip netleştirecek sarsılmaz bir iman ve umutla yürüdü. Sezai Karakoç'un çok sevdiği, beğendiği, hürmet ettiği üstadlar, şairler, düşünürler, öncüler vardı ama o hep Sezai Karakoç'tu. İlk şiirlerinden ve yazılarından itibaren özgünlüğü, yeniliği, avangart oluşuyla şiir kamusunun dikkatini çekti. İlk şiirlerinin yayımlandığı 1950'li yılların başında henüz yirmi yaşına yeni giriyordu. Çocukluğundan beri içine sarkıtılmış olan habl-ül metine sımsıkı tutundu hep ve imanının aydınlığında, itikadının metinliğinde yaşamaya azmetti bu dünyadan göçünceye kadar. Uzun, zorlu ve asla ağyara-ağnama meyletmeyen, özenmeyen, ödün vermeyen mütevazı hayatıyla hepimize örnek oldu. Güzel örnekliğine, Müslümanlar için çalışıp çabaladığına, kalemi aklına-ruhuna-kalbine-gönlüne daldırarak yazdığına ve İslam'ın izzet ve vakarıyla ahirete irtihal ettiğine şahidiz. Rahmet-i Rahman'a gark olsun, Resulullah'a komşu olup kevser şaraplarından içsin inşallah kana kana. Amin, bi hürmet-i Taha ve Yasin.

M. Nezih Pesen, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Sezai Karakoç, emsalleri içerisinde Afrika'ya yakın olan düşün adamlarından biridir. Bu yakınlık Fransız aydınlarında olduğu gibi entelektüel bir yakınlık değildir. Sanki bütün şiirlerini Afrika insanı için yazmış gibidir... Sezai Karakoç'un Afrika'ya bakış metaforunun arkasında sağlam bir medeniyet düşüncüsü ve Diriliş adını verdiği İslam medeniyetinin ihyası vardır...

Türk aydınının Afrika'yı keşfetmesi 20. yüzyılın sonlarında olmuşken Karakoç Afrika'yı 1950'lerin ortasında keşfetmiştir. Bugün Afrika'nın gelecek yüzyılın kıtası olacağı çok farklı kesimler tarafından seslendirilmektedir. Afrika yüzyılını, Afrika'da Gana eski Devlet başkanı Kwame Nkrumah Afrika'da Afrika'nın geçekte söz sahibi olacağını vurgularken, Türk hatta İslam dünyasında ilk söz eden, Sezai Karakoç olmuştur. Afrika üzerine araştırmaları ile bilinen Ian Taylor'dan yaklaşık 40 yıl önce Afrika yüzyılının müjdesini vermesi, bir anlamda Sezai Karakoç'un ufuk dünyası ile ilgilidir. Afrika yüzyılının başlaması ile Avrupa medeniyetinin değeri tartışılmaya başlanacaktır Karakoç'a göre. Çünkü bu yüzyıl İslam medeniyetinin yeniden inşası olacaktır. Bu tartışma, bir bakıma Afrika yüzyılını daha iyi yaşanabilir hale getirecektir. İslam, Karakoç'a göre Afrika medeniyetinin işlevinde belirleyici olduğunda değer taşıyabilecek ve güçlü bir medeniyet olabilecektir. Yalnız ifade etmek gerekir ki; Afrika medeniyetinin kurucu ve liderlik rolünü Karakoç, İslam'a verir...

Sezai Karakoç bir çağrı yapıyor. Bu, "Afrika geliyor" çağrısıdır. Afrika, siyasi ve tarihi anlamda var olarak geliyor. Evet, gerçekten de Afrika siyasi oluşumunu tamamlamak üzeredir. Afrika, kendi tarihini kurmak üzeredir. Meşhur bir Afrika atasözü vardır: "Geçmişimizi avcılar yazdığı için avcılardan öğreniyoruz ama aslanlar tarihimizi yazınca aslanlardan öğreneceğiz". Sezai Karakoç'un çağrısı bu günlerde Zimbabwe, Zambiya ve Güney Afrika gibi ülkelerde yankı uyandırmaktadır. Zimbabwe Devlet Başkanı Emerson "Artık kendi tarihimizi yazma dönemi gelmiştir. Afrikalılar kendi tarihini Avrupalılardan değil Afrikalılardan öğrenecektir" demiş ve Beyaz sömürgecilerin öncüsü kabul edilen Cecil Rhodes'in mezarının İngiltere'ye taşınmasını istemiştir...

... Sezai Karakoç'un Afrika'sında içten bir bakış vardır. Afrikalılar ötekileştirilmemiş, İslam çizgisi dâhilinde bakılarak Afrikalılara yeni çağ açacak öncüler olarak bakılmıştır. Sezai Karakoç'un Afrika'sı yaşayan, gelişen, yükselen bir Afrika'dır, yoksunluk ve yoksulluk içinde boğuşan bir Afrika değil.

İbrahim Tıgılı, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Gül Muştusu, şairin inanç dünyasını, doğuşundan itibaren coğrafi mekânlar üzerinden takip edilmeye el verecek yer adlarıyla bezenmiştir. Bu mekânlar, şairin veladet mahallinden (Karacadağ) başlar. Gül, edebiyat geleneğimizde çok farklı kullanımlara sahiptir. Ağırıklı olarak insanın naiflik, incelik, tertemizlik arayışının remzi kabul edilir. Sezai Karakoç, gülün bütün mahsulatıyla

-suyu, buğusu, rayihası, yaprağı, budağı, şarabı ve renkleri- sahip olduğu güzelliklerini İslam'ın güzide beldeleriyle eşleştirir; tabiri caizse imbikten geçirir ve dizelerine yayar. Şiiri güle gark eder. Gül, Gül Muştusu'nun daha başlangıcında çiçek olmaktan uzak bir gösterge olarak şiire dâhil edilir. Sonraki kullanımlarda açılış şekilleri, rayihası, renkleri, dikimi ile çiçek hâlinde belirir. Lakin ilerledikçe İslami edebiyatın ve bedii anlayışın bütün birikimini, geleneğini ve çağrışımlarını yüklenmiş olarak okurun karşısına çıkar. Bu kullanımlar şiiri -bir yağmurun yağışına benzetilecek olunursa- bazen serpinti bazen sağanak bazen de bardaktan boşanırcasına mısralara dökülen gül yağmurları hâlinde muhteşem bir duygu zenginliğine ulaştırır. Mesela 90. sayfa, "Gül doğar ay gibi bir gecede" mısraıyla başlar. Dört mısra sonrası tam bir gül tufanıdır:

"Gül yaprağından kubbe
Gül fidanından çatı
Gül kokusundan anne
Gül şurubundan aşk sanatı"

Yine 92. sayfada şiirin dokuzuncu bölümü,

"Gül şarabından içtik sabahları
Namazın ta kendisi gül şarabı"

mısralarıyla başlar. Bu dizeler, insanı inanmışlığın en bariz göstergesi olan sabah namazını manevi sarhoşluk tahayyülüyle yakalar. Toplumda yaygın olan ve asıl sarhoşluğun göstergesi sayılan "sabahın köründe içmeye başlama" biçiminde tabir edilen alkol içiciliğini adeta ters yüz edecek bir ifade şekliyle okuru şaşırtır, manevi bir iklime davet eder, davetten öte onu yanlış iklimlerden çeker alır!

Mustafa Balcı, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

Öncelikle onun şiirinin güçlü yönlerinin başında, kavram ve imge ilişkisindeki dengenin geldiği söylenebilir. Şüphesiz onun şiirinin kaynaklarını sıralamak gerekirse çok geniş bir yelpazeden söz etmek icap edecektir. Başta Kur'an-ı Kerim, hadisler, siyer ve peygamberler tarihi olmak üzere geleneksel kültürün temel referansları arasında bulunan tasavvufi metinler, Türk ve Doğu edebiyatlarının temsilcileri ve Batı edebiyatından seçilmiş metinleri bunlar arasında sayılmalıdır. Buna karşılık Sezai Karakoç şiiri, gücünü yalnızca yazılı kültürel kaynaklardan almıyor. Aynı zamanda şairin yaşarken edindiği

izlenimler, hayatın içinden gelen durum, kişi ve başka motifler de onun şiirini oluşturan temel unsurlar arasındadır. Belki birçok başka şair için de söz konusu edilebilecek olan hayata dair izlerin şiire geçmesi Karakoç'ta özellikle bireyselle sosyal arasında, kişisel algı ile ideale yön verecek tez arasında ilişkiler kuran bir dönüşümden geçerek poetik materyal haline gelir. Yine başka birçok şairde farklı biçimlerde zengin poetik kaynak işlevi gören çocukluk yıllarına ait hatıralar, Karakoç için de şiiri oluşturan temel taşların başında gelmektedir. Hemen belirtmek gerekir ki çocukluk, Karakoç şiirinde zengin bir imgesel depoyu işaret etmektedir...

Yılmaz Daşcıoğlu, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı),
Sayı: 13, Mart 2022.

Sezai Karakoç, “Şehzadebaşında Gün Doğmadan” isimli şiirinde, gün doğmadan Şehzadebaşı camii avlusunda oturacak bir yer aradığını, sonuçta soğuk bir taşa oturduğunu zikrederek okuyucuyu bir kıssanın şahidi eder. Şair, orada bir yer bulmuştur, sonra başını avuçlarına alarak derin bir düşünceye dalmıştır. Mesela kuşların kanatlarını toplamakta, bir kervana katılmakta ve şiirden mest olan develere tanık olmaktadır. Tabii buradaki kuşlar, ilham perileridir; gecenin bir saatinde, kanatlarında şairin gönül aynasında şavk eden mana incilerini taşıyan... O mana incilerinin temel vasfı; masumiyet, sadelik ve samimiyettir. Masumiyet, sadelik ve samimiyet tek bir kelimeyle ifade edilecek olursa, fitrattır...

Pastoral bir şiir... Bu şiirde mekân bellidir, zaman da belli. Mekânın ve zamanın tespit edildiği yerde, mutlaka hayat olur. Bu hayatı belirleyen, şiirin izinden bakarak söyleyelim, fitrattır. Zamanlı varlık olan insan, fitratını koruyabilse, bütün zamanlarda bilgiye, manaya ve bakışa nüfuz edecektir. Oradan aldığı feyzle kâh Yunus Emre'nin külahını giyip devrana duracak, kâh Akşemseddin'in sarığına sığınıp kesbî ve vehbî ilimlerde temayüz edecek yahut da Mimar Sinan'ın kavuğunu giyip hünerler gösterecektir. Mesele nedir? Mesele, fitratı koruyabilmektir. Fıtratı korumak, evveleminde gün doğmadan yani seher vaktinde kalkıp Şehzadebaşı'nda cami avlusunda yer aramakla mümkün olacaktır.

Bilal Kemikli, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

... Karakoç, toplam 360 Türk edebiyatçısının yer aldığı “Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü”ne girdiğinde yirmi yedi yaşındadır. Bu yaş Rilke'nin daha

henüz bir eser yazmamış olmasını şikâyet konusu yaptığı yaştır. Sözlüğe göre ilk şiiri Ocak 1951'de yayımlanan 1933 doğumlu olan Karakoç, 1960'ta edebiyat hayatının dokuzuncu yılında, yirmi yedi yaşında, 360 Türk edebiyatçı arasına girmiştir.

Muhammet Sani Adıgüzel, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı),
Sayı: 13, Mart 2022.

Sezai Karakoç'un “Ötesini Söylemeyeceğim” şiirine alımlama estetiği penceresinden baktığımızda ötesi söylenmeyerek bırakılan mana alanlarıyla karşılaşırız. Fakat bunlar şairin yok sayılıp okurun rahatça at oynatacağı meydanlar değildir. Wolfgang Iser'in “metnin işaretleri” dediği sınırlarla çevrilidir bu alanlar ve şairin anlam tapusu dâhilindedir. Şair metnin somutlaştırılmasını okura bırakarak gerilimin çitasını yükseltmektedir. Keşfetme heyecanını okura bırakmak yalnız cömertlik değil bilgeliktir de. Şairin söylemesi kadar büyüktür susması. Bu suskunluktan doğan fırtınayla yükselir şiir. Bir intikam rüzgârı olarak uğultuyla eser emperyalistlerin üzerinde.

Bu fırtınanın sözcülüğünü on yaşında bir kız çocuğuna verir Sezai Karakoç. Çocuk sözü kolay kolay karşı çıkılabilecek bir söz değildir çünkü. Masumiyetin ve duruluğun dilidir. Gözlerini önce evlerinin çatısına çevirir çocuk ve “Kırmızı kiremitler üzerine yağmur yağıyor,” der. Böyle başlar şiir. Böyle başlar yağmur ve şiir boyunca yağmaya devam eder. Masumlar için yağmaktadır, Tunus'un işgaline karşı yağmaktadır. “Ben yağmuru çok seviyorum Bay Yabancı,” diyor çocuk şiirin bir yerinde, bir başka yerinde “Yağmur bizim için yağıyor,” diyerek rahmeti sezdiriyor. Yağmur bir anda yağmurdan fazla bir şey oluyor...

Şiir burada [şiir boyunca] emperyalizm karşıtı bir manifestoya dönüşüyor. Çocuğun ağzından yeri göğü inletiyor şair: “Gidiniz ve öteki yabancıları da beraber götürünüz!” Topyekûn bir arınma isteği bu. “Tuhaf ve acaip şapkalarınızı da beraber götürünüz emi/Boynunuzdaki o uzun ve süslü şeritleri de” diye devam ediyor fırtına. Hiçbir iz kalmamalı onlardan. Onları hatırlatacak hiçbir şey...

A. Ali Ural, *İnsicam Dergisi*, (Özel Sayı), Sayı: 13, Mart 2022.

“...Sezai Karakoç'a göre hangi yandan ve hangi yönden bakarsak bakalım, soru insanın varoluşuna ve varoluşun anlamına çıkmaktadır. Karakoç, dirilişe adanmış ömründe hep bu sorunun cevabını aramıştır. O güncel

ile tarihsel ve fizikötesi arasında sınımsız bir bağ kuran, belki hep var olan bu bağı gören ve gösteren bir uyanıklık içindedir. Onun diriliş dili sadece, “bilgilendirici” değil aynı zamanda “düşündürücü”, “duygulandırıcı”, “hayal ve ufuk açıcı” bir dildir. Karakoç eserleriyle ve özgün düşünceleriyle milletimizin de, insanlığın da ufkunu sürekli aydınlatacak bir ışık kaynağı olmayı başarmıştır... Yenilgi yenilgi büyüttüğü zaferinin, hiçbir zaman Tanrı’dan umudunu kesmeyen tavrının, her şeye ve herkese rağmen asil duruşundan zerre taviz vermeyen karakterinin ardında nasıl bir ruh olduğunu merak etmemek mümkün değildir...”

Erol Çetin, *Yitiksöz Dergisi*, Kahramanmaraş,
Sayı: 10, Nisan-Mayıs 2022.

“Diriliş her şeyden önce ideal bir insan/toplum/devlet tasavvurudur. Sezai Karakoç’un kök, kimlik ve aidiyet kavramlarına dair sıklıkla yaptığı vurgular da doğrudan doğruya bu tasavvurla ilgilidir. İdeal olanla gündelik gerçekliğin keşmekeşi arasında sıkışıp kalan insana bir yol göstermezseniz, o insan öyle ya da böyle bir yerde bocalamaya başlar. İdealle kök ve kimlik arasında bir anlama alışverişi vardır. Köklerini ve kimliğini yitiren bir toplum dünyaya bağımsızlık kazanarak konserveleşir. İşte yaşadığımız zamanlar bu bağımsızlığın mahşer yerini andırmaktadır. Müteâl olanla bağıni koparan bir dünya düzeninde yeniden ve ısrarla o bağları yeniden kurmak... Üstad’ın şiiriyle, düşüncesiyle, siyasetiyle topyekûn kavgasını verdiği ana mesele biraz da budur...”

Ahmet Edip Başaran, *Yitiksöz Dergisi*, Kahramanmaraş,
Sayı: 10, Nisan-Mayıs 2022.

...Şairliğinin veya düşünürülüğünün yanında daha geri planda kalmış olsa da Karakoç’un piyeslerinin de edebi kişiliği içerisinde önemi söz konusudur. En azından Sezai Karakoç portresini tamamlayabilmemiz için piyeslerinin de mutlaka göz önünde bulundurulması gerekir. Buradan bakıldığında, oyun yazarı Sezai Karakoç’un; düşünür ve şair Karakoç’un oluşturduğu çizginin ancak bir devamı gibi durduğunu belirtmek gerekecektir. Ama hem şairliği hem düşünürlüğü oyunlarda tezahür eder. Piyeler bildiğimiz Sezai Karakoç portresini değiştirmez. Güçlendirir.

Abdullah Harmancı, *Cümle Dergisi*, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Özel Sayı, Sayı: 1, Mayıs 2022.

...Eğer kendisini Milletimiz için bir eğitici, yetiştirici olarak düşünürsek onu biraz daha anlamış oluruz. Seslendiği nesil (“Diriliş Nesli”) ve tüm toplum hatta milletimiz ve tüm insanlık için, şiir ve düşüncesiyle eserlerinde örnek bir insan portresi bulmak mümkündür, diyebiliriz. Tasavvur ettiği büyük medeniyetimizi yeniden kuracak ve yükseltecek, yolunu şaşırmış insanlığı azgınlıklarından arındıracak, dünyaya bir ölçü ve denge getirecek insan!..

Şurası muhakkak ki, onun , eserlerinde bir numunesini ortaya koymaya çalıştığı “insan”, bazılarının adını saydığımız erler kafilesine dahildir. Yoldan çıkmış maddeperest insanlığı sarsacak, dünyaya bir denge getirecek, zayıf ve haksızlığa uğrayanın yanında olacak, onları ezdirmeyecek kişiler! Büyük medeniyeti tekrar işte o günümüz “er”leri kuracaktır...

Alim Kahraman, *Cümle Dergisi*, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Özel Sayı, Sayı: 1, Mayıs 2022.

...Ulaştığı zirveler onu hep yalnız başına kalmaya zorlamış. Bu durum biraz da kendisinin tercihi. Sanatı ve düşüncesiyle birçok odağı etkilemesine karşın devamcısı olabilecek bir isim henüz ortalarda yok. Bu da zor çünkü. Oluşturduğu kendine özgü dil ve yaklaşımları yine aynı güçte devam ettirebilmek her yiğidin harcı değil. Zaten bir ebru işçisi gibi, yaptıkları sadece kendine mahsus, tekrarı taklit riskinin gölgesinde. Ruhunu yakalayıp yolunu sürdürmeye çalışmak ise büyük iş; becerilebene saygıdan başka muamelemiz yok...

İdris Ekinci, *Cümle Dergisi*, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Özel Sayı, Sayı: 1, Mayıs 2022.

...Yazar ile umut kavramı arasındaki alakanın daha iyi anlaşılabilmesi için bir noktaya dikkat çekmek isterim. Bu nokta “diriliş” kavramıdır. Diriliş bizatihi umut demektir. Sezai Karakoç’un en temel kavramı olan diriliş, onun çıkardığı dergiye gazeteğe, kurduğu yayınevine partiye isim olmuştur. Birçok kitabının adında da diriliş kelimesi yer alır. Bunların her biri onun ne kadar umut insanı olduğunun müşahhas göstergeleridir. Onun şiirinin ana imgelerinden biri olan gül de, umudu çağrıştıran önemli bir unsurdur...

Mustafa Özel, *Cümle Dergisi*, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Özel Sayı, Sayı: 1, Mayıs 2022.

Sezai Karakoç'un metinleri hem malumat hem tasvir hem de tahlil dolu metinlerdir... Sezai Karakoç'un anlayış çerçevesinde İşlam anlayışının merkezi bir yeri var. Metinlerinde ise çok net tarihsel toplumsal gerçeklik yer alıyor. 27 Mayıs darbesi oluyor, diğer yazarlar darbe deyip geçiyor, fazla tahlil etmiyor. Ama onun metinlerinde darbenin değerlendirmesi çok fazla. Karşılaştırma okumalar yaparsak bunları görebiliriz...

Ben zaten kendisinin doğer tanındığı konusunda şüphelerim var. Diğer yazarlar tasvir yaparken, Karakoç tahlil yapıyor. Orda burda konuşma yapması, radyoda bulunması, televizyonda görünmesi de yok. Bütün kitapları belli bir tarihten sonra Diriliş Yayınları'ndan çıkıyor. Popüler kitaplar da yayınlamıyor. Tanınır olmamasının sebebi soğukkanlı olmasından ve tahlil yazmasından ibaret geliyor bana...

Kurtuluş Kayalı, (Sevda Dursun'un Röportajı),
Yeni şafak Gazetesi, 21 Kasım 2022.

Kaynakça

Süt

“Diriliş oluşumu, bir açıdan, bir mirastır. Ancak bir başka açıdan da, yepyeni bir doğum.

Dirilişin yüreğinde, tarih, anonim miras, böbrekteki bir taş gibi durmaz, canlı damarlarında kan gibi dolaşır. Ve bu kan süte dönüşür: diriliş neslini emziren süte.

Diriliş, ruh metamorfozu olayıdır. Ortam tazelemesi işidir. Bunu omuzlayacak nesil, önce kendisini tazelemiş ve yenilemiş bir nesil olacaktır.

Ölülerin dirilişi sağlamasına imkân yoktur. Diriliş, dirilmişlerin işidir.

Eğer, diriliş, sadece bir mirastan ibaret olsaydı, diriliş hizmetlileri, miras-yediden başka bir şey olmazdı. Oysa, gerçek diriliş hizmetlileri, bu miras tohumunu öylesine çiçeklendirenler ve yemişlendirenlerdir ki, ileriki nesiller, belli bir varoluş aşamasına ermiş eserden ölüm kokusunun zerresini bile alamayacaklardır.

Tam tersine, Diriliş Anıtından, hayat baharının, gençlik rüzgârının, ibda sevincinin, inşa muştusunun kokuları yayılır dört bir yöne.”

(Makamda’dan)

Sezai Karakoç, *Makamda*, Diriliş Yayınları, 1. Baskı, 1980, Sayfa: 4-5.

Alıntıların Kaynakçası

Sempozyum ve Armağan Kitaplar

- Sempozyum-Kahramanmaraş’ta Sezai Karakoç’la Kırk Saat (1-2 Mayıs 2006), Kahramanmaraş Belediyesi Kültür Armağanı, 2006, Kahramanmaraş. Alıntı yapılan yazılar:

M. Nedim TEPEBAŞI (Belediye Başkan Yardımcısı), Açılış Konuşması, Sayfa: 7-9 • Kurtuluş KAYALI, Sezai Karakoç’un Düşünce Dünyasını Anlamayı Denemek, Sayfa: 27-35 • Prof. Dr. Ramazan KAPLAN, Sezai Karakoç Şiiri, Sayfa: 93-103 • İbrahim DEMİRCİ, Sezai Karakoç’un Dil Anlayışı, Sayfa: 105-112 • Prof. Dr. Durmuş GÜNAY, Diriliş Düşünce Sistemi, Sayfa: 117-133 • Mahmut ÖZBAY, Diriliş Düşüncesinde Medeniyet Anlayışı, Sayfa: 135-151 • Selami ECE, Kar Şiiri (Yarışma İkincisi), Sayfa: 165-174.

- Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyum Bildirileri (8-15 Kasım 2008), Fatih Belediye Başkanlığı Yayını, 1. Baskı, Kasım 2010, İstanbul. Alıntı yapılan yazılar:

Saadettin ACAR, Giriş Yerine: Neden Sezai Karakoç, Sayfa: 9-14 • Ömer ERDEM, Aşkta Aşkınlığa, Sayfa: 59-64 • M. Fatih ANDI, Sezai Karakoç’un Şiirlerinde Bir Medeniyet Göstergesi Olarak Şehir, Sayfa: 65-80 • Ahmet MURAT, Bir gelenek Yaratmak, Sayfa: 81-94 • Mehmet Can DOĞAN, Sezai Karakoç İkinci Yeni’nin Neresinde?, Sayfa: 95-112 • Haydar ERGÜLEN, Sezai Karakoç İkinci Yeni ve “Taha’nın Kitabı”, Sayfa: 113-131 • Hayriye ÜNAL, Sezai Karakoç’un Gölgesi, Sayfa: 133-146 • Ali AYÇİL, Bir Aşık Kara Yılanı Çağırıyor, Sayfa: 147-155 • Cihan AKTAŞ, Monna Rosa’nın 80 Kuşağı Üzerinde Etkisi, Sayfa: 157-175 • Işık YANAR, Dirilişi Arayan Bir Şairin Hikayeleri, Sayfa:

187-199 • **Yusuf KAPLAN**, Bütün Zamanların Çocuğu ve Medeniyet Fikriyatının Öncüsü Bir Düşünür: Sezai Karakoç, Sayfa: 211-233 • **M. Kevser BAŞ**, Sezai Karakoç'un Düşünce ve Sanatında Metafizik, Sayfa: 235-248 • **Ahmet ALBAYRAK**, Sezai Karakoç'ta İdeal İnsan Modeli, Sayfa: 249-259 • **Kenan ÇAĞAN**, Sezai Karakoç: Ulus Devletten Büyük Bir Coğrafya Tasavvuruna, Sayfa: 261-282 • **İshak ARSLAN**, "Ruhun Diriliş" Üzerinden Sezai Karakoç'u Okumak, Sayfa: 295-306.

• **Sezai Karakoç'a Armağan Kitabı**, (Editörler: Mehmet Çelik, Yakup Çelik) T.C Kültür Bakanlığı Yayını, 1. Baskı 2010, Ankara, 464 Sayfa. [Küçük boy 549 Sayfa]. Alıntı yapılan yazılar:

Durmuş GÜNAY, Diriliş Akımı ve Düşünce Sistemi, Sayfa: 54-68 • **Bedri MERMUTLU**, Ellişer Yıl Arayla Üç Farklı Medeniyet Tezi, Sayfa: 70-74 • **Yüksel KANAR**, Öncü Bir Düşünür Olarak Sezai Karakoç, Sayfa: 76-85 • **Nazif GÜRDOĞAN**, Medeniyetlerin Savaşığı Bir Dünyada Kültürsüz Ekonomi, Ekonomisiz Kültür Olmaz: Ekonomi Kültürün Üretime Dönük Yüzüdür, Sayfa: 104-108 • **Mustafa Ruhi ŞİRİN**, Medeniyet Soluğu, Sayfa: 120-137 • **Yılmaz TAŞÇIOĞLU**, Diriliş Estetiği ya da Sezai Karakoç'un Sanat Görüşü, Sayfa: 140-152 • **İsmet EMRE**, Sezai Karakoç'un Sanat ve Edebiyat Görüşü, Sayfa: 153-164 • **Eubekir EROĞLU**, Sezai Karakoç'un Şiiri, Sayfa: 166-187 • **Mustafa Şerif ONARAN**, Kendini Aşan Ozan: Sezai Karakoç, Sayfa: 226-233 • **Ömer ERDEM**, Aştan Aşkınığa, Sayfa: 314-319 • **Tacettin ŞİMŞEK**, Yolu "Diriliş"ten Geçen Hikâyeler, Sayfa: 434-444 • **Ali Haydar HAKSAL**, Meydan Ortaya Çıktığında Dirilişin Öyküsü, Sayfa: 446-457 • **Mahmut BABACAN**, Sezai Karakoç'un Piyesleri, Sayfa: 458-468.

• **Kahramanmaraş'ta Sezai Karakoç Sempozyumu (1 Haziran 2013)**, Kahramanmaraş Belediyesi Yayını, Hazırlayan: Cevdet KABAKÇI-Serdar YAKAR, Şubat 2014. 258 Sayfa. Alıntı yapılan yazılar:

İsmail KILLIOĞLU, Sezai Karakoç'ta Uygurlik Kavramı, Sayfa: 50-58 • **Ömer AKYILDIZ**, Sezai Karakoç da İslam ve İktisat, Sayfa: 97-102 •

• **Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri**, Editörler: İsmail Kara-Asım Öz, Zeytinburnu Belediyesi Yayını, 1. Baskı, Aralık 2013, İstanbul. Alıntı yapılan yazılar:

İsmail KARA, Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Üzerine Birkaç Not, Sayfa: 32-33. • **Burhanettin DURAN**, Türkiye İslamcılığında Medeniyet Söylemi ve Sezai Karakoç'un Düşüncesi, Sayfa: 289-306. • **Yücel BULUT**,

Türkiye'de İslamcılık ve Tercüme Faaliyetleri, Sayfa: 357. • **Necip TOSUN**, Günümüz İslami Düşüncesinin Yazınsal Görünümleri, Sayfa: 626-627. • **Ömer LEKESİZ**, Siyasetten Edebiyata İslamcılık, Sayfa: 635. • **Habil SAĞLAM**, Sezai Karakoç Şiirine İslamcılık Nokta-i Nazarından Bir Bakış Denemesi, Sayfa: Sayfa: 675-703.

• **Medeniyet Burçları Sezai Karakoç Kitabı**, (Haz. Ali Dursun), 1. Baskı, Nisan 2016, Kayseri, 608 Sayfa. Alıntı yapılan yazılar:

Savaş Ş. BARKÇİN, Hikmet Olarak Şiir ve Sezai Karakoç, Sayfa: 48-58 • **Mehmet DOĞAN**, Sezai Karakoç: Şiirle Fikrin Son Büyük Terkibi..., Sayfa: 59-63 • **Muhammed HÜKÜM**, Modern Tavır Karşısında Bir Direniş Olarak Sezai Karakoç, Sayfa: 63-74 • **Özlem FEDAİ**, Safahat'tan Sağanak'a... Asım'dan Tahaya... 21. Yüzyılda Sezai Karakoç Olmak, Sayfa: 75-83 • **Abdullah UÇMAN**, Yeni Türk Şiirinde Bir Zirve: Sezai Karakoç, Sayfa: 88-94 • **Erdoğan ERBAY**, Yirminci Asrın Müslüman Manifestosu: Karakoç ve Diriliş, Sayfa: 97-108 • **Hüseyin TUNCER**, Sezai Karakoç'un Edebiyat, Sanat, Şiir Üzerine Düşünceleri, Sayfa: 122-126 • **Ejder OKUMUŞ**, Sezai Karakoç'un Toplumsal Değişim Yaklaşımı –Bir Başlangıç Denemesi–, Sayfa: 142-203 • **Recep DUYMAZ**, Sezai Karakoç'un Eğitim Bakışı –Üniversite, Sayfa: 204-230 • **Ahmet Sait AKÇAY**, Manevi Alan'ın Yeniden İnşası: Sezai Karakoç ve Sonrası Kültürel/Siyasal Kimlikler, Sayfa: 253-259 • **Yüksel KANAR**, Yüce Diriliş Partisi Üzerine, Sayfa: 268-274 • **Celal FEDAİ**, Şiirin Rejenerasyonu Kürsüsünde Sezai Karakoç, Sayfa: 301-306 • **Mustafa ÖZÇELİK**, Sezai Karakoç'un Şiiri Üzerine Bazı Dikkatler, Sayfa: 307-310 • **Nurseli Gamze KORKMAZ**, Sezai Karakoç'un Modern Türk Şiirindeki Yeri ve Poetikası Üzerine, Sayfa: 311-318 • **Bâki ASİLTÜRK**, Sezai Karakoç Şiirinde Küçük Dikkatler, Sayfa: 319-323 • **Servet ŞENGÜL**, İmge ve Sezai Karakoç Şiiri, Sayfa: 338-346 • **Âtuf BEDİR**, Sezai Karakoç Şiirinde Aşk Sağanığı, Sayfa: 347-330 • **Fatih ARSLAN**, Necip Fazıl/Sezai Karakoç Şiirinde İmgenin İki Sadık Gölgesi: Doğu-Batı, Sayfa: 331-363 • **Halef NAS**, Sezai Karakoç'un Sanat ve Şiirde "Soyutlama"ya Dair Dikkatleri, Sayfa: 370-380 • **Selami ALAN**, Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Bir İmge Olarak Ev, Sayfa: 381-391 • **Alâattin KARACA**, Sezai Karakoç'un Şiirlerinde / Şehir, Coğrafya ve Medeniyet, Sayfa: 392-404 • **Hüseyin TUNCER**, Beşerî Bir Aştan İlahî Aşka Adım Adım: Monna Rosa, Sayfa: 443-453 • **Canan OLPAK KOÇ**, Çıkış Yolu Arayışında Şairlerin Nesil İdeali ve "Taha'nın Kitabı", Sayfa: 454-463 • **Celal FEDAİ**, Bir Ağustos Daha Geçti, Sayfa: 464-472 • **İrfan ÇEVİK**, Şairin İktisatçı Olanı, Sayfa: 479-481 • **Necati MERT**, Sezai Karakoç'un Hikâyeleri, Sayfa: 485-491 • **Necip TOSUN**, Sezai Karakoç'un Piyesleri, Sayfa: 492-499 • **M. Fatih ANDI**, "Küçük Nat"i Çerçevesinde Sezai Karakoç'un Şiirinde Hazret-i Peygamber, Sayfa: 500-507.

Ansiklopedi Maddeleri

“Karakoç, Sezai” maddesi:

Ana Britannica, Cilt: 12, sayfa: 585, Ana Yayıncılık, İstanbul, 1986.

Türk ve Dünya Ünlüleri Ansiklopedisi, Cilt: 6, sayfa: 3143-3144, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1983.

Yeni Türk Ansiklopedisi, Cilt: 5, sayfa: 1706-1707, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1985.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (Yazan: Ebubekir Eroğlu), Cilt: 5, sayfa: 180-182, Dergâh Yayınları, İstanbul, Eylül 1982.

Gelişim Hachette Alfabetik Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt: 6, sayfa: 2270, Gelişim Yayınları, İstanbul, 1983.

Tanzimat'tan Günümüze Edebiyat Ansiklopedisi, (Yazan: Abdullah Uçman), Yapı Kredi Yayınları, Cilt: II, sayfa: 468-470, İstanbul, 2001. Genişletilmiş 3. Baskı: Yapı Kredi Yayınları, Mart 2010, Sayfa: 586-589.

Türk Edebiyatı Tarihi (Ansiklopedik), (Haz: Atilla Özkırmı), Cilt: 2, Sayfa: 774-776, İnkılap Yayınları, İstanbul, 2004.

Türk Yazarlar Ansiklopedisi, (Haz: İhsan Işık), Cilt: 2, sayfa: 1049-1057, Genişletilmiş 3. baskı, Elvan Yayınları, Ankara, 2004.

Türkiye Edebiyat Ansiklopedisi, 1973-1978, Cilt: 5, Kaynak Kitaplar Yayını, İstanbul, 1974-1981, Sayfa: 1606.

“Diriliş”

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, (Yazan: Ebubekir Eroğlu), Cilt: 9, sayfa: 371-372, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul, 1994.

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (Yazan: Ebubekir Eroğlu), Cilt: 2, sayfa: 325-326, Dergâh Yayınları, İstanbul, Mayıs 1977.

“Şiir”

Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, (maddeyi yazan: İsmet Özel), Cilt: 3, Sayfa: 635, İletişim Yayınları, İstanbul, 1983.

“İslamcılık”

Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, (Yazan: Şerif Mardin), Cilt: 7, sayfa:

“İslâmın Dirilişi”

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (Yazan: Ebubekir Eroğlu), Cilt: 4, sayfa: 430, 431, Dergâh Yayınları, İstanbul, Şubat 1981.

“Hızır Kırk Saat”

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (Yazan: Ebubekir Eroğlu), Cilt: 4, sayfa: 221, Dergâh Yayınları, İstanbul, Şubat 1981.

“Körfez”

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (Yazan: Ebubekir Eroğlu), Cilt: 5, sayfa: 416, Dergâh Yayınları, İstanbul, Eylül 1982.

“Gül Muştusu”

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, (Yazan: Abdullah Uçman), Cilt: 3, sayfa: 389, Dergâh Yayınları, İstanbul, Şubat 1979.

“Sezai Karakoç” ve “İslâmcı Edebiyatın Bugünkü Konumu”

Thema Larousse, (Yazan: Yusuf Çotuksöken), Cilt: 6, sayfa: 107, Milliyet Gazetesi Yayınları, İstanbul, 1993-1994.

“Cumhuriyet Dönemi Düşünce Hayatı”

Türkler Ansiklopedisi, (Yazan: Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay), Cilt: 17, sayfa: 759, 762-763, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002.

Genel Türk Tarihi, (Yazan: Prof. Dr. Süleyman Hayri Bolay), Cilt: 9, Sayfa: 412, 418-420, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002.

Makaleler Bulunan ve Değinilen Kitaplar

AKAY, Hasan, **Şiir Alâmetleri**, 3F Yayınları, 1. Baskı, Eylül 2006, İstanbul, Sayfa: 43, 52, 83, 84, 86, 87, 93, 98, 106, 108, 124, 127, 130, 141, 189, 204, 207.

AKBAYIR, Sıddık, **Edebiyat Karın Doyuramaz Çay İçirir**, Yolcu Dergisi Yayınları, 1. Baskı, Samsun, 2006. Kitabın “Sezai Karakoç” başlıklı bölümü, sayfa: 103-110.

AKSAY, Ömer, **Kaideyi Bozan İstisnalar**, Hayy Kitap Yayınları, 1. Baskı Şubat 2012 İstanbul, Kitabın, “Sezai Karakoç Bambaşka Bir Keyfiyet!” başlıklı yazısı, Sayfa: 27-35. Ve kitaptaki diğer bahisler sayfa: 18, 21, 25-26, 31, 31, 44, 51, 94-95, 97-98, 113-114, 117-118, 150, 153, 169, 179.

AKTAŞ, Ümit, **Türkiye Siyasetinin Muhafif İki Akımı: İslâmcılık ve Sosyalizm**, Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce, Cilt: 9-Dönemler ve Zihniyetler [içinde], İletişim Yayınları, 1. Baskı 2009, Sayfa: 747-749.

ASİLTÜRK, Bâki, **Hilesiz Terazî-Şiir Yazıları**, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Nisan 2006, Yayın No: 2332. Kitabın “Sezai Karakoç Şiirine Anlatım Özellikleri Çerçevesinde Bir Bakış” başlıklı bölümü, Sayfa: 228-243, ayrıca sayfa: 152-153,158.

- AYHAN, Ece, **Şiirin Bir Altın Çağı**, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Nisan 1993, İstanbul, Sayfa: 16, 20, 23, 24, 27, 30, 41, 56, 60, 61, 67, 125, 133, 134, 142, 146, 150, 159, 164, 170, 196, 211, 219, 228, 231, 243, 267, 276.
- AYHAN, Ece, **Aynalı Denemeler**, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Nisan 1995, İstanbul, Sayfa: 15, 25, 29, 35, 36, 40, 41, 42, 50, 53, 59, 60, 68.
- AYVAZOĞLU, Beşir, **İslâm Estetiği ve İnsan**, Çağ Yayınları, İstanbul, 1989, Kitabın “Büyük Doğu’nun Ufukları” başlıklı bölümü, Sayfa: 342-366, Bu yazı daha sonra yazarın “Geleneğin Direnişi” isimli Ötüken Neşriyat tarafından, 1996’da yayınlanan kitabında.
- BARIŞ, Eren, **Poetika Ece Ayhan**, Ortadünya Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, Ekim 2007, Sayfa: 44, 111, 180.
- BEHRAMOĞLU, Ataol, **Büyük Türk Şiiri Antolojisi**, Sosyal Yayınları, 3. Baskı, Kasım 1991, İstanbul, I. Cilt, Sayfa: 15-16; II. Cilt, Sayfa: 1118-1119.
- BELGE, Murat, **Şairaneden Şiirsele Türkiye’de Modern Şiir**, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2018, İstanbul, Sayfa: 12.
- BORA, Tanıl, **Cereyanlar Türkiye’de Siyasi İdeolojiler**, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2017, İstanbul, Sayfa: 201, 446-447, 595, 607.
- BULUT, Faik, **İslami Örgütler**, Tümsamanlar Yayıncılık, 1994, İstanbul, Sayfa: 691, 716-717.
- ÇAKIR, Ruşen, **Ayet ve Slogan -Türkiye’de İslâmi Akımlar-**, Metis Yayınları, 1. Baskı, İstanbul 1990, Kitabın, “Politika ve Şiir: Diriliş Partisi ve Sezai Karakoç” başlıklı bölümü, Sayfa: 225-231.
- DOĞAN, Mehmet Can, **Şair Sözü – (İnceleme-Eleştiri)**, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Ekim 2006, Sayfa: 18, 19, 22, 117, 119, 126, 172, 173, 210, 211, 226, 230, 352.
- DUMAN, Ali, **Bir Karıncanın İncinen Ayaklarında**, Şiir Atı Yaz Kitabı, İstanbul, 2004, Yayına Hazırlayan: Seyhan Erözçelik, Sayfa: 117-120,
- DURAN, Burhanettin, **Cumhuriyet Dönemi İslâmcılığı İdeolojik Konumları, Dönüşümü ve Evreleri**, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce, Cilt: 6-İslâmcılık [içinde], İletişim Yayınları, 1. Baskı 2004, Sayfa: 150-151.
- DURU, Rıza, **Sezai Karakoç’ta Mesnevi-Sezai Karakoç’un Mesnevisi**, (“Mevlânâ Araştırmaları I” kitabının içinde, Editör: Adnan Karaismailoğlu) Akçağ Yayınları, 1. Baskı, Ankara 2007, Sayfa: 463-469.
- DURUKAN, Deniz, **Fahriye Abla’dan Çanakaleli Melahat’a Modern Türk Şiirinde Kadın İmgesi**, Everest Yayınları, 1. Baskı Ocak 2012, İstanbul. Kitabın, Derya Önder’in kaleme aldığı “**Âşıkane Bir Şiir: “Monna Rosa”**”, başlıklı yazısı, Sayfa: 185-201. Ve Sayfa: 4.

- ERDOĞAN, Mehmet, **Şiirin Eşiğinde**, Dergâh Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Nisan 2004. Kitabın, “**Monna Rosa: Bir Efsane Şiir**” Sayfa: 119-127 ve “**Sezai Karakoç’ta Peygamber Sevgisi**” Sayfa: 128-132 başlıklı bölümleri, ayrıca Sayfa: 33, 34, 42, 55, 57.
- EREN, Çiğdem (Editör), **Mimarlık, Planlama ve Tasarım’da Akademik Araştırmalar**, Gece Kitaplığı, Nisan 2018, Ankara. Kitabın Alper Bodur’un kaleme aldığı “**Sezai Karakoç’un Balkon Şiiri Üzerinden Yakın Dönem Mimarisinin Değerlendirilmesi**” Bölümü, Sayfa: 43-52.
- ERGÜLEN, Haydar, **Düzyazı: 100 Yazı – Deneme**, Merkez Kitaplar Yayıncılık, 1. Baskı, Haziran 2006, İstanbul, Sayfa: 114-115, 203, 290, 352, 455, 471.
- ERKOL, Çimen Günay, **Türkiye’nin 70’li Yılları** [kitabının içinde, “Yetmişli Yıllarda Edebiyat” başlıklı yazısı. Sayfa: 811] Hazırlayan: Mete Kaan Kaynar, İletişim Yayınları, 2020, İstanbul. Diğer sayfalar: 322, 707.
- EROĞLU, Ebubekir, **Modern Türk Şiirinin Doğası**, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Mart 1993, İstanbul, Sayfa: 36, 47-43, 50, 52, 55-56, 58.
- FUAT, Memet, **Türk Edebiyatı 1966**, de Yayınları, 1966, İstanbul.
- FUAT, Memet, **İkinci Yeni Tartışması**, Adam Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Mart 2000, Sayfa: 97, 112, 119.
- FUAT, Memet, **Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi**, Adam Yayınları, 13. Baskı, Temmuz 1999, İstanbul, Cilt 1, Sayfa: 46 ve 48, Cilt 2, Sayfa: 765.
- GEÇER, İlhan, **Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını/785, 1990, Ankara, Sayfa: 423-426.
- GÖZLER, H. Fethi, **Yunus’tan Bugüne Türk Şiiri**, (Sezai Karakoç Bölümü), İnkılâp ve Aka Kitabevleri Yayını, 3. Baskı, İstanbul, 1981, Sayfa: 731-734.
- GÜNAY, Durmuş, **Medeniyetimizin Dirilişine Adanmış Bir Hayat**, Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyum Bildirileri (2012, Diyarbakır) / Editör Kemal Timur, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1. Baskı 2014, X, 351 Sayfa. Sayfa: 21-26.
- HALMAN, Talat Sait (Genel Editör), **Türk Edebiyatı Tarihi**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını, 1. Baskı, İstanbul, 2006. Kitabın, III. Cildinde, Tacettin Şimşek imzalı “**Türk Şiirinde Dinî-Mistik Boyut**” başlıklı bölüm, Sayfa: 181-182, 184 ve IV. Cildinde, Ramazan Korkmaz, Tarık Özcan imzalı, “**1950 Sonrası**” başlıklı bölüm, Sayfa: 73-74, 106 ayrıca yine IV. Ciltte Turan Karataş imzalı “**Şiir ve Güzel Sanatlar**” başlıklı bölüm, Sayfa: 171-174.
- IŞIK, İhsan, **Yazarlar Sözlüğü**, (Karakoç, Sezai maddesi), Risale Yayınları, 1. Baskı, 1990, İstanbul, Genişletilmiş 2. Baskı, Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi adıyla (Karakoç, Sezai maddesi), Sayfa: 539-541, Ankara, 2001 (Yayınevi belirtilmemiş).

- KABAKLI, Ahmet, **Türk Edebiyatı**, Cilt: IV, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 10. Baskı, İstanbul, 2002, Kitabın “**Sezai Karakoç**” Sayfa: 209-233 bölümü ve Sayfa: 507, 508, 517, 518, 521, 527, 556, 675, 676, 677, 678, 679, 683, 732.
- KAHRAMAN, Hasan Bülent, **Türkiye’de Yazınsal Bilincin Oluşumu, Türkiye’de Modern Kültürün Oluşumu - 2**, Kapı Yayınları, 1. Baskı, Temmuz 2014, İstanbul, Sayfa. 281.
- KAPLAN, Mehmet, **Cumhuriyet Devri Türk Şiiri**, Kültür Bakanlığı Yayınları/1279, 2. Baskı, 1990, Ankara, “**Kapalı Çarşı**” [Şiirinin Tahlili], Sayfa: 321-329. Ayrıca, Sayfa: 559, 562.
- KAPLAN, Mehmet, **Nesillerin Ruhu**, Dergâh Yayınları, 7. Baskı, Ocak 1999, İstanbul, “**Nesillerin Ruhu**” başlıklı yazı, Sayfa: 28.
- KARATAŞ, Turan. **Sezai Karakoç: Bir Medeniyet Tasarımcısı**, Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce, Cilt: 6-İslâmcılık [içinde], İletişim Yayınları, 1. Baskı 2004, Sayfa: 979-988.
- KAYIRAN, Yücel, **Felsefi Şiir-Tinsel Poetika** (Deneme-Eleştiri), Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Haziran 2007, Sayfa: 17, 18, 28, 54, 80, 83, 85, 127, 128, 129, 130, 218, 244, 263, 332, 333, 357, 405, 418.
- KORKMAZ, Dr. Ramazan, **Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı 1839-2000**, Grafiker Yayınları, Genişletilmiş 4. Baskı, 2007, Ankara, Sayfa: 270, 276-277, 305,307, 308, 312. Kitabın “**Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri**” Başlıklı bölümü, Yazarları: Dr. Ramazan Korkmaz, Dr. Tarık Özcan, Sayfa: 276-277.
- KOZ, M. Sabri, **Yağmur Duası Kitabı**, Kitabevi Yayınları, 1. Baskı, 2007, İstanbul. Kitabın “**Yağmur Duası**” başlıklı bölümü Yazarı: Yrd. Doç. Dr. Ali Yıldız, Sayfa: 659-673.
- LAÇİNER, Ömer (Editör) **Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce**, Cilt: 9, Dönemler ve Zihniyetler, İletişim Yayınları, 1. Baskı 2009. “**Türkiye Siyasetinin Muhalif İki Akımı: İslâmcılık ve Sosyalizm**” Yazan: Ümit Aktaş, Sayfa: 747-749; “**Mazlum Doğunun Mağrur Çocukları Modern Türkiye’de Doğu Düşüncesine Yaklaşımlar**” Yazan: Alev Erkilet, Sayfa: 1066-1074. Diğer sayfalar: 663, 784, 1067, 1070, 1071.
- LEKESİZ, Ömer, **Çizgi Sanatında Dil ve Mesaj**, Yedigece Kitapları, 1. Baskı, İstanbul, Nisan 1995, Sayfa: 128, 129, 130, 151, 152, 153, 155.
- MARDİN, Şerif, **Türkiye’de Din ve Siyaset**, İletişim Yayınları, I. Baskı, 1991, İstanbul, Kitabın “**İslâmcılık**” başlıklı bölümü, Sayfa: 36. (Bu yazı daha önce Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, İletişim Yayınları, 1983, Cilt: 5, Sayfa: 1400-1404.
- MİYASOĞLU, Mustafa, **Edebiyat Geleneği**, Yeni Sanat Yayınları, 1. Baskı, Ocak 1975, İstanbul, Sayfa: 65, 99.
- MUTLUAY, Rauf, **50 Yıllık Türk Edebiyatı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 1973, Sayfa: 293, 316, 317, 347, 353, 679.
- NECATİGİL, Behçet, **Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü**, (Karakoç, Sezai maddesi), Varlık Yayınları, Eklerle 16. Baskı, 1993 İstanbul, Sayfa: 185-136.

- OKTAY, Ahmet, **Şairin Kanı; Yazınsal Eleştiriler I 1954-2000**, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Mart 2001, İstanbul, Kitabın “**Resmi İdeoloji Tarafından Dışlanan Yazınsal İktidarı Dışlayan Bir Şair: Sezai Karakoç**”, Sayfa: 239-250 ve “**Umut ve Olanaksızlık: “Çağdan Çıkarma Oyunu”**”, Sayfa: 251-265 başlıklı yazısı.
- OKTAY, Ahmet, **Metropol ve İmgelem**, İş Bankası Kültür Yayınları, 1. Baskı, Eylül 2002, İstanbul, Kitabın “**Kentin Dönüşümü, İmgenin Dönüşümü**” başlıklı bölümü, Sayfa: 85, 98-101.
- OKTAY, Ahmet, **İmkânsız Poetika**, İthaki Yayınları, 1. Baskı Ocak 2008, İstanbul. Kitabın; “**Resmi İdeoloji Tarafından Dışlanan, Yazınsal İktidarı Dışlayan Şair, Sezai Karakoç**”, Sayfa: 527-537 ve “**Umut ve Olanaksızlık: Çağdan Çıkarma Oyunu**”, Sayfa: 538-551 başlıklı bölümleri.
- ORDULU, M, Akif, **Şairler ve Yazarlar Sözlüğü**, (Karakoç, Sezai maddesi), Erdem Yayınları, 3. Baskı, 1999, İstanbul, Sayfa: 134-135.
- ÖZÇELİK, Mustafa, **Nun ve Kalem**, Sütun Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Ekim 2006. Kitabın, “**Klasik Kültür ve Diriliş**” başlıklı bölümü, Sayfa: 85-90 ve ayrıca sayfa: 21, 22, 101, 106, 122.
- PAKDİL, Nuri, **Biat II**, Edebiyat Dergisi Yayınları, 1. Baskı, 1977, Ankara, Sayfa: 73-74.
- SARIKAYA, Orhan, **İkinci Yeni’nin Boy Aynası**, Hece Yayınları, 1. Baskı, Nisan 2014, Ankara, Sayfa: 12, 14, 20, 22, 29, 58, 63-66, 81-86, 88-89, 120-132, 145-150, 162-167, 169, 211-214, 218, 258, 277-284, 286, 303, 313-318, 321, 362-373, 378, 402-407, 409, 411-412.
- SU, Hüseyin, **İrmağın İçli Sesi Atasoy Müftüoğlu Kitabı**, Hece Yayınları, 1. Baskı, Aralık 2007, Ankara, Kitapta “**Diriliş Düşüncesi ve Metodu**” başlığını taşıyan Atasoy Müftüoğlu’nun 15 Mayıs 1976’da verdiği Ankara ESAM’da verdiği konferansın metni yer almaktadır, Sayfa: 43-52. Diğer bahisler için sayfa: 33, 61, 63,79, 81, 100, 131, 140, 142, 145-147, 158, 173, 178, 186, 233-234, 241, 256, 260-261, 263-264.
- SUNAR, Lütfi (Editör), “**İslam’ı Uyandırmak**” Çok Partili Yaşama Geçilirken İslamcı Düşünce ve Dergiler, Cilt: 2, İlem İlmî Etüdler Derneği Yayını, 1. Baskı Nisan 2018. Kitaptaki: “**Hassas Bir Muhalefet Politikası Geçiş Sürecinde Dindar-Milliyetçi Dergiler**” Yazan: Asım Öz, Sayfa: 5-98; “**İkinci Yeni ve İslamcılığın Yeniden Doğuşu: Sezai Karakoç’un Şiir Sanatı Dergisi**” Yazan: Elyesa Koytak, Sayfa: 463-486. Kitaptaki söz edilen diğer sayfalar: **Sezai Karakoç**: 116, 354, 356, 387.
- ŞİRİN, Mustafa Ruhi, **Çocuk Yüzlü Yazılar**, İz Yayıncılık, [Tarihsiz], Sayfa: 19, 38-39, 40, 46, 47.
- TOK, Vedat Ali, **Gül Hasreti**, Sütun Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, 2006. Kitabın, “**Küçük Na’at**” başlıklı bölümü, Sayfa: 99-105.
- TOSUN, Necip, **Film Defteri**, Dergâh Yayınları, 1. Baskı 2005, İstanbul, Sayfa: 119.

- TURNA, Murat, Erdem Bayazıt ve Şiiri, İz Yayınları 1. Baskı 2010, İstanbul. Kitabın, “Sezai Karakoç ve ‘Diriliş’ Mefkuresi” başlıklı bölümü, Sayfa: 55-58; ve “Sezai Karakoç’la Tanışması ve Diriliş Macerası” başlıklı yazı, sayfa: 98-114. Ve diğer bahisler sayfa: 59, 60, 63, 82, 83, 132, 167-169, 175-175, 177-178, 233, 239, 241, 249, 260, 263, 267.
- ÜNAL, Hayriye, Eşikteki Özgürlük Çoksesli Şiir, Hece Yayınları, Ankara, 1. Baskı Eylül 2011, Ankara, Sayfa: 38, 40, 41, 42, 46, 47, 50, 54, 108, 109, 110, 112, 113, 117, 192, 251, 322, 331, 356, 357, 376.
- ÜZÜLMEZ, Müslüm, Çayönü’nden Ergani’ye Uzun Bir Yürüyüş, Kendi Yayını, 2005, İstanbul, Sayfa: 443-464.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, Korku ve Ümit ve Aşk, Akçağ Yayınları, 1. Baskı, Nisan 1996, Ankara, Kitabın, “Taha’nın Kitabı” Sayfa: 46-47 ve “Çocukluğuma Yağmur Yağıyor” Sayfa: 53-54 başlıklı yazıları, ayrıca Sayfa: 2, 51, 83, 96, 285, 303, 324.
- YARDIM, Mehmet Nuri, Unutulmayan Edebiyatçılarımız, Nesil Yayınları, 1. Baskı İstanbul, Aralık 2004. Kitabın, “Diriliş Düşüncesinin Sanatkâr Öncüsü Sezai Karakoç” başlıklı bölüm, Sayfa: 246-249.
- ZAIM, Sabahattin, Bir Ömrün Hikayesi (1926-2007), İşaret Yayınları, 1. Baskı 2008, İstanbul, Sayfa: 318, 326, 328.
- ZARİFOĞLU, Cahit, Yaşamak, Akabe Yayınları, 1. Baskı, Ocak 1980, Ankara, Sayfa: 85 ve 140. (Daha sonraki baskılar: Beyan Yayınları, Haziran 2004, Sayfa: 76, 82-83, 136)

Gazete-Dergi Yazıları

- ABACI, Tahir, Karakoç’un Söylediği, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 61-67.
- ABACI, Tahir, Belleymediğimiz... Radikal Gazetesi-İki (Pazar Eki), 23 Ocak 2000, Sayfa: 5.
- ABACI, Tahir, Karakoç’un Söylediği, Ludingirra, Sezai Karakoç (Özel Bölüm), Üç Aylık Şiir Dergisi, Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 61-67.
- ABAK, Şaban, Diriliş Akımı mı İkinci Yeni mi? Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 65-66.
- ABAK, Şaban, Medeniyetimiz Diriliyor, Vakit Gazetesi, 22 Ağustos 2002, Sayfa: 14.
- ABAK, Şaban, Ağustos Böceği Bir Meşaledir, Kaşgar Edebiyat Kültür Dergisi, Sayı: 35, Kasım-Aralık 2003, Sayfa: 58-63.
- ABAK, Şaban, Çeşmeler ve Şairler, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 210-215.
- ABAK, Şaban, Ayasofya Küheylanı Süvarisini Bekliyor, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 199, Ekim 2006, Sayfa: 39-46.

- ABAK, Şaban, Sezai Karakoç’un Son 30 Yıllık Konuşma Kayıtları Hakkında Bazı Veriler, Cins Dergisi, Bize Rağmen Bize Karşı Bizden: Sezai Karakoç, Gariptin Yepyeni Bir Sesin Vardı, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021, Sayfa: 16-17.
- ABAK, Şaban, Ardında Unutulmaz Bir Yaz Bırakan Şair: Sezai Karakoç, Diriliş Postası Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 6.
- ACAR, Zafer, Yeni Klasik Dönem: Sezai Karakoç’un Şiiri, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad’a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 33-34.
- ACAR, Zafer, Müçtehit Şair: Sezai Karakoç, Dil ve Edebiyat Aylık Dil ve Edebiyat Kültür Dergisi, Sayı: 53, Mayıs 2013, Sayfa: 21-30.
- ACAR, Zafer, “Yalnız Eksik Olan Şeyler Kavranabilir”, Cins Dergisi, Bize Rağmen Bize Karşı Bizden: Sezai Karakoç, Gariptin Yepyeni Bir Sesin Vardı, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021, Sayfa: 24-25.
- ADA, Ahmet, İkinci Yeni ve Monna Rosa, Virgül Dergisi, Sayı: 16, Şubat 1999, Sayfa: 15-17.
- ADA, Ahmet, İkinci Yeni ve Sezai Karakoç’un İlk Şiir Kitabı Körfez, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 157-162.
- ADAY, Nejat, Diriliş ve Sezai Karakoç, Elif Edebiyat Kültür ve Sanat Dergisi (Sezai Karakoç Özel Bölüm), Sayı: 1, Ocak-Şubat 2008, Sayfa: 12-13.
- ADIDEĞMEZ, Yusuf, Kandan Elbiseler Giyen Adam, Karar Gazetesi, 1 Mayıs 2017.
- ADIGÜZEL, Güven, Gül Devrini Çağırın: Sezai Karakoç, Sabitfikir Dergisi, “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 40.
- ADIGÜZEL, Güven, Madde 1: Ana İlkemiz Hakikat, Cins Dergisi, Bize Rağmen Bize Karşı Bizden: Sezai Karakoç, Gariptin Yepyeni Bir Sesin Vardı, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021, Sayfa: 14.
- ADIGÜZEL, Muhammet Sani, Cumhuriyet Devri Şiirinde Kendisine Bağımsız Sayfalar Açan Şair, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam’a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 114-117
- AKAR, Mustafa, Batı Karşısında Türk Şiirinin Savunması: Hızır’la Kırk Saat, Sabitfikir Dergisi, Sayı: 93, Kasım 2018, Sayfa: 38-39.
- AKAR, Mustafa, Büyük Türk Şairi Sezai Karakoç’u Uğurlarken, Sabitfikir Dergisi, “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 3.
- AKAR, Mustafa, “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” Sezai Karakoç Şiirinin İnsanları, Sabitfikir Dergisi, “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 20-23.
- AKAY, Hasan, Yeni Türk Edebiyatında Amentüler I, Dergâh Dergisi, Sayı: 86, Nisan 1997, Sayfa: 9-10, 20-21. (Bu yazı yazarın, Kitabevi Yayınları’ndan 1. baskısı

- 1998'de yapılan Tanzimat Sonrası Türk Edebiyatı'nda Yeni Şiirler isimli kitabının içinde, Sayfa: 342-366.
- AKAY, Hasan, **Yeni Türk Edebiyatında Amentüler II**, Dergâh Dergisi, Sayı: 87, Mayıs 1997, Sayfa: 7-8.
- AKAY, Hasan, **Hızır ile Kırk Saatte Gözüken Anlam**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 33-36.
- AKBAL, Oktay, **Yeni Yıla Şiirlerle...**, Cumhuriyet Gazetesi, 1 Ocak 2012, Sayfa: 10.
- AKBAYIR, Sıddık, **Gül Muştusu'na Dair Bir Yorum Denemesi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 185-197.
- AKBAYIR, Sıddık, **Monna Rosa Kuşağı Bir Kuşağın Gölgesi**, Mızımız Aylık Duygu ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Özel Dosyası: Tanrım! Sezai Karakoç İçin Teşekkürler, Sayı: 12, Aralık 2021, Sayfa: 4-9.
- AKÇAY, Ahmet Sait, **Manevi Alan'ın Yeniden İnşa'sında Sezai Karakoç'un Rolü**, Özgün Düşünce Üç Aylık İslami Düşünce Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 1, Ocak-Şubat-Mart 2009, Sayfa: 146-152.
- AKDAĞ, Serdar, **Sezai Karakoç Şiirinde İnsan ve Toplum**, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 166, Ocak 2004, Sayfa: 55-57.
- AKIN, Gülten, [Röportaj] **Öküz Dergisi**, Sayı: 46, Mart 1998, Sayfa: 8.
- AKIN, Gülten, [Başlıksız], Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 449.
- AKIN, Gülten, [Başlıksız] **Zaman Gazetesi**, 5 Ocak 2007.
- AKIN, Hüseyin, **2006'dan Ne Anladık?**, Milli Gazete, 18 Ocak 2007, Sayfa: 13.
- AKIN, Hüseyin, **Öğretmenin Öğretmenliğini Öğreten Usta: Sezai Karakoç**, Milli Gazete, 16 Mayıs 2007.
- AKIN, Hüseyin, **Medeniyet Çıkmazında Balkon Tarihi**, Milli Gazete, 21 Ekim 2008, Sayfa: 13.
- AKIN, Hüseyin, **Şehzadebaşı'nda Gün Doğmadan Bir Şair**, Milli Gazete, 18 Kasım 2021, Sayfa: 12.
- AKIN, Hüseyin, **Bir Şiirden Yola Çıkmak**, Şiar Edebiyat, Muhabbet ve Kültür Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Yıl: 7, Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 11.
- AKIN, Mahmut Hakkı, **Türkiye'de İslamcılık ve Sistematik Bir Düşünce İddiası Olarak Diriliş Düşüncesi**, Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Dergisi, Sezai Karakoç'a 85. Yıl Armağanı, Sayı: 66, Ekim-Kasım-Aralık 2018, Sayfa: 9-18.
- AKIN, Mahmut Hakkı, **Sezai Karakoç'un Başarı Hikayesi**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 32-35.

- AKKANAT, Cevat, **Sezai Karakoç Şiirinde Geleneksel Muhteva Unsurlarının Görünümü**, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 132, Mart 2001, Sayfa: 39-43.
- AKKAYA, Kanat, **'Şair Hep Çocuk, Hep Yeni'**, Hürriyet Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 4.
- AKKUŞAK, Osman, **Sezai Karakoç'un Nesri**, Yeni Şafak Gazetesi, 20 Kasım 1999, Sayfa: 14.
- AKÖZ, Emre, **Hedef: Bölge Liderliği Soru: Hangi İdeolojiyle**, Sabah Gazetesi, 2 Ekim 2012, Sayfa: 6.
- AKSAĞLI, Korkut, **Gül Muştusu**, Hareket Dergisi, Sayı: 46, Ekim 1969.
- AKSAY, Ömer, **Şair, Derviş, Militan**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Erdem Bayazıt Sayısı, Yıl: 12, Sayı: 142, Ekim 2008, Sayfa: 90-99.
- AKSAY, Ömer, **Dağınık Bir Topluluk Halinde Türk Şiirinde Gelinek Yer**, Ayraç Aylık Kitap Tahlili ve Eleştirisi Dergisi, Sayı: 15, Ocak 2011, Sayfa: 24-29.
- AKSAY, Ömer, **'Hızır ile Kırk Saatlik Belgesel Filmde Şairin Çözüm Arayışı**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 37-46.
- AKTAŞ, Cihan, **Aldanmaya İzin Vermeyen Şair**, Gerçek Hayat Dergisi, Sayı: 836, 31 Ekim 2016.
- AKTAŞ, Cihan, **Klasikleri Okumaya Mecbur muyuz?**, Gerçek Hayat Dergisi, Sayı: 919, 4 Haziran 2018.
- AKTAŞ, Dr. Hasan, **Sezai Karakoç'un Şiirinde Hızır ve İlyas Motifi**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 69-75.
- AKTAŞ, Yrd. Doç. Dr. Hasan, **Mistik Kanaldan Sufizm Doktrinini ve Klasik Şiir Poetikasını Tüket/emey/en Modern Şiir**, Türkoloji Araştırmaları Dergisi Prof. Dr. Meserret Diriöz Hatırasına-Turkish Studies Academic Journal, Volume: 4/2, Kış/Winter 2009, Sayfa: 7-28.
- AKTAY, Yasin, **4 Nesil Bir Arada Dirilişe Şahitlik**, Yeni Şafak Gazetesi, 20 Kasım 2021, Sayfa: 11.
- ALBAYRAK, Hakan, **"Gün Doğmadan"**, Gerçek Hayat Dergisi, Sayı: 2001-33 (43), 17 Ağustos 2001, Sayfa: 5.
- ALBAYRAK, Hakan, **Yükselen Trend ve Sezai Karakoç'un Yeni Kitabı**, Haftalık Gerçek Hayat Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 2003-17 (131), 25 Nisan / 1 Mayıs 2003, Sayfa: 10.
- ALBAYRAK, Nurettin, **"Diriliş"le Dirilen Şiir**, Tercüman Gazetesi, 23 Ağustos 1988.
- ALKAN, Erdoğan, **Şair Sezai Karakoç**, Varlık Edebiyat ve Kültür Dergisi, Sayı: 112479 2007/02-1193, Şubat 2007, Sayfa: 73-77.
- ALPAY, Kenan, **Sabır, Sancak, Cihad ve Sezai Karakoç**, Temmuz Edebiyat, Sanat, Fikriyat Dergisi, İstanbul, Gelin Güllü Başlayalım Atalara Uyararak, (Dosya), Yıl: 6, Sayı: 59, Aralık 2021, Sayfa: 12-17.
- ALPAY, Necmiye, **Sezai Karakoç Kaçınıcı Oğul?**, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 33-39.

- ALPAY, Necmiye, [Başlıksız] Kaçak Yayın Yeryüzüne Sürgünlerin Dergisi (Hızırla Kırk Saat Sezai Karakoç Özel Bölüm), Sayı: 45, Mart 2007-3, Sayfa: 4-5.
- ALPAY, Necmiye, Sezai Karakoç Kaçınıcı Oğul?, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 61-67. Sayfa: 33-39.
- ALPAY, Necmiye, Karakoç ve Arınarak Dirilmek, Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu, 18 Kasım 2021.
- ALTAY, İbrahim, Cumhurbaşkanlığı'nın 2011 Edebiyat Büyük Ödülü Verdiği Sezai Karakoç: Yenilgi Yenilgi Büyüyen Bir Zafer, Sabah Gazetesi Pazar Eki, 6 Kasım 2011, Sayfa: 12.
- ALTAY, İbrahim, Karakoç'a 80. Yaş Armağanı, Sabah Gazetesi Pazar Eki, 27 Ocak 2013, Sayfa: 5.
- ALPEREN, İhsan, Sezai Karakoç, Milli Gazete, 4 Şubat 2007, Sayfa: 13.
- ALTIYAPRAK, Yakup, İkinci Yeni İçinde Bir Yalnız Şair: Sezai Karakoç, Derkenar Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 11, Ekim 2005, Sayfa: 36-42.
- ALTIYAPRAK, Yakup, Yiten Bir Cennet: Kaybolan Çocukluk, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 11, Sayı: 123, Mart 2007, Sayfa: 30-33.
- ALTUNTAŞ, Yunus Emre, Bilge Şair/Kutlu Yolcu: Sezai Karakoç, Diriliş Postası Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 10.
- ANDI, M. Fatih, İstanbul'a İki Bakış: Sezai Karakoç ve Cemal Süreya'nın Şiirlerinde İstanbul, İlmî Araştırmalar Dil, Edebiyat, Tarih İncelemeleri Dergisi, Sayı: 6, İlim Yayma Cemiyeti Yayını, İstanbul 1998, Sayfa: 7-34.
- ANDI, M. Fatih, "Gidelim Serv-i Revanım Yürü..." Ama Nereye?, Kaşgar Edebiyat Seçkisi, Sayı: 15, Mayıs 2000, Sayfa: 22-25.
- ANDI, M. Fatih, II. Yeni'nin Afrikası, Kaşgar Edebiyat-Kültür Dergisi, Sayı: 27, Mayıs-Haziran 2002, Sayfa: 38-52.
- ANDREWS, Walter G., Stepping Aside: Ottoman Literature in Modern Turkey, JTL Journal of Turkish Literature, Bilkent University Center for Turkish Literature, Issue 1 (2004) Ankara. P: 9-32.
- APAÇE, Özgül, Parasız Yatılı Şair: Sezai Karakoç, Kaçak Yayın Yeryüzüne Sürgünlerin Dergisi (Hızırla Kırk Saat Sezai Karakoç Özel Bölüm), Sayı: 45, Mart 2007-3, Sayfa: 4-5.
- ARAZ, Rıfat, Sezai Karakoç'un "Gül Muştusu XIV", Şiiri Üzerine, Bizim Külliye Üç Aylık Kültür Sanat Dergisi, Elazığ, Sayı: 29, Eylül-Ekim-Kasım 2006, Sayfa: 34-40.
- ARI, Yunus Beyzade, Medeniyetin 'Diriliş'i: Sezai Karakoç, Anlayış Dergisi, Sayı: 45, Şubat 2007, Sayfa: 78-79.
- ARINÇ, Cihat, "İnsanlık Uygarlığının İki Yakasından Birer Güldeste", Yedi İklim Dergisi, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 108-111.
- ARLI, Alim, Prof. Kurtuluş Kayalı: "Türk Düşüncesi Çeviri Kokuyor", (Röportaj) Anlayış Aylık Siyaset, Ekonomi, Toplum Dergisi, Sayı: 36, Mayıs 2006, Sayfa: 34-38.

- ARMAĞAN, Mustafa, Sezai Karakoç'un Köprüsü, Zaman Gazetesi 30 Mayıs 2000, Sayfa: 14.
- ARMAĞAN, Yusuf, Ruhun Gemisi, Gerçek Hayat Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 2010-03 (482), 15 Ocak 2010, Sayfa: 19.
- ARSLAN, Fatih, Işıklı Sürgünlere Meftun Yürek veya Sezai Karakoç, Telmih Kültür, Sanat, Tarih ve Edebiyat Dergisi, Karakoç Dosyası, Elazığ, Yıl: 6, Cilt: 6, Sayı: 22, Sonbahar 2021/4, Sayfa: 23-25.
- ARSLANBENZER, Hakan, Sezai Karakoç Şiirinin Üç Tür Okuyucusu, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Sayı: 6, Yazbahar 2000, Sayfa: 7-9.
- ARSLANBENZER, Hakan, Koşmadan Neo-Epiğe, Fayrap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı (İstanbul), Sayı: 84, Mayıs 2016, Sayfa: 15-17.
- ASİLTÜRK, Baki, Sezai Karakoç Şiirinde Anlatım Özellikleri Çevresinde Bir Bakış, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 40-51.
- ASLAN, Bahtiyar, Gün Doğmadan Okuma Kılavuzuna Giriş, Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Yıl: 35, Sayı: 400, Şubat 2007, Sayfa: 91-93.
- AŞIK, Melih, Karakoç, Milliyet Gazetesi, 28 Aralık 2011.
- ATKAYA, Kanat, Mehmet Âkif'ten Yetenekli ve Dürüst Bir Necip Fazıl, Hürriyet Gazetesi, 25 Aralık 2011, Sayfa: 6.
- ATLANSOY, Hüseyin, Dağı Aşan Şair, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 442-443.
- ATMACA, İlhami, Bahçevan Gül Dererken, Gül Kokusuna Dönüştü, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 58-59
- ATSIZ, Yağmur, Hilmi Yavuz, Star Gazetesi, 15 Nisan 2011, Sayfa: 3.
- AY, Arif, Sezai Karakoç ve Alinyazısı [Bu yazı 2008 Frankfurt Kitap Fuarı vesilesiyle kaleme alınmış konuşma metnidir], Edebiyat Ortamı İki Aylık Dergisi (Ankara), Yıl: 1, Sayı: 5, Kasım-Aralık 2008, Sayfa: 57-59.
- AY, Arif, Duruş ve İlkenin İnsanı, Milat Gazetesi, 31 Aralık 2011, Sayfa: 13.
- AYAŞLI, Münevver, Yine Kitap Meselesi, Yeni İstanbul Gazetesi, 29 Ekim 1967, Sayfa: 2.
- AYCI, Mehmet, "Evlerinin İçi Yeni Güllerden", Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 117-118.
- AYCI, Mehmet, Tek Temiz Sayfa Terzemiz Sayfa, Mızımız Aylık Duygu ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Özel Dosyası: Tanırım! Sezai Karakoç İçin Teşekkürler, Sayı: 12, Aralık 2021, Sayfa: 14-15.
- AYÇİL, Ali, Müslüman Genç Kuşak Şairler, Yasakmeyve İki Aylık Şiir Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 13, Mart-Nisan 2005, Sayfa: 66-67.
- AYÇİL, Ali, Türk Şiirinin Ufkunu Genişletti, Milat Gazetesi, 31 Aralık 2011, Sayfa: 13.

- AYÇİL, Ali, **Karakoç İçin Yedi Pasaj**, Gerçek Hayat Dergisi, Yıl: 13, Sayı: 2013-23 (658), Sayfa: 24.
- AYÇİL, Ali, “**Ocak Kuran, Ateşe Üfleyen Soy Şair**” Karakoç, Pertevniyal Sanat Dergisi –Sezai Karakoç Soruşturma Dosyası-, 2019, Sayı: 9, Sayfa: 25-26.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Albüm ve Çerçeve**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 3, Sayı: 26-27, Şubat-Mart 1993, Sayfa: 125.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Şiirler VII: Ateş Dansı, Kadın ve Medeniyet**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uyarılık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 258-262.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Dişimizin Zarı: Sezai Karakoç**, Dergâh Dergisi, Cilt: XVII, Sayı: 193, Mart 2006, Sayfa: 7-8.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Bilge Şair**, Milat Gazetesi, 31 Aralık 2011, Sayfa: 13.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Müjde ve Yazı**, Milat Gazetesi, 26 Ocak 2012.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Kimin Kalbinde Ne Varsa Diline ve Kalemine Onu Sızdırır (Röportaj-Hazırlayan: Dinçer Eşitgin)**, Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi (İstanbul), Cilt: XXIII, Sayı: 273, Kasım 2012, Sayfa: 12-15.
- AYDOĞAN, Mustafa, **Yazık ki Şiir ‘Mekan’sız Kaldı (Röportaj)**, Star Gazetesi, 25 Şubat 2014, Sayfa: 16.
- AYDOĞAN, Taha, **1977’de Dergilerimiz**, Yeni Devir Gazetesi, İstanbul, 20 Ocak 1978, Sayfa: 18.
- AYERİ, Burhan, **Kerkük’ten Sezai Karakoç’a**, Akşam Gazetesi, 14 Ocak 2007.
- AYHAN, Ece, **Sıkı Bir Düşünür Yada Uç Beyi**, Güneş Gazetesi, 17 Ekim 1987.
- AYVAZOĞLU, Beşir, **Kapalıçarşı**, Zaman Gazetesi, 16 Ağustos 1996, Sayfa: 17, (Bu yazı yazarın 2. baskısı 1999’da Ötüken Yayınları’ndan çıkan, Altı Çizili Satırlar isimli kitabının içinde, Sayfa: 287-289.)
- AYVAZOĞLU, Beşir, **Kudüs, Mescid-i Aksa ve Edebiyatımız**, Karar Gazetesi, 20 Mayıs 2018.
- BABAOĞLU, Haşmet, “**Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlar**”dan Biri, Sabah Gazetesi, 24 Ocak 2013, Sayfa: 15.
- BAĞLI, Mazhar, **Dünya Sürgünü Bitti**, Star Açık Görüş, 20 Kasım 2021.
- BAL, Mustafa, **Sezai Karakoç Bir Romantiktir ve “Ağustos Böceği Bir Meşaledir”**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 40-43.
- BALCI, Mustafa, **Taha’nın Kitabı**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç’un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 163-169.
- BALCI, Mustafa, **Gül Muştusu ve Sezai Karakoç’un Şiir Dili**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam’a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 82-87.

- BARBAROSOĞLU, Fatma K., **Akleden Kalp: Sezai Karakoç**, Yeni Şafak Gazetesi, 16 Ocak 2007, Sayfa: 14.
- BARBAROSOĞLU, Fatma, K. **Karakoç İçin Mihmandarım: Tomris Uyar’dı**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğu’nun Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 14.
- BARBAROSOĞLU, Fatma, **2012 Yılına Pencereden, Perdesiz Evlerden Girelim**, Yeni Şafak Gazetesi, 2 Ocak 2012, Sayfa: 14.
- BARKÇİN, Savaş Ş., **Hikmet Olarak Şiir ve Sezai Karakoç**, Mes’ül Dergisi, Genze/Kocaeli, Fakat Baktım Bu Ölüm Değil Diriliştir (Özel Sayı), Sayı: 5, Bahar 2022, Sayfa: 10-11.
- BARSKANMAY, Ali, **Sezai Karakoç’un Şiirinde “Peygamber Portreleri”**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 92-101.
- BARSKANMAY, Ali, **Batı’nın ve Doğu’nun İki Büyük Şairi: T.S.Eliot ve Sezai Karakoç**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 55-60.
- BAŞ, Fazıl, “**Perdenin Ardında Yaman Tutuk**”: Şiirinin Lirik-İmgeci Dönemi, Fayrap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı (İstanbul), Sayı: 84, Mayıs 2016, Sayfa: 12-14.
- BAŞARAN, Ahmet Edip, **Yoldaşı Hızır Olan**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad’a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 56-57.
- BAŞARAN, Ahmet Edip, **İnsanı Ağlatan Yağmurlar**, Sabitfikir Dergisi, “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 36-37.
- BAŞARAN, Ahmet Edip, **Kavramların Poetikası**, Cins Dergisi, Bize Rağmen Bize Karşı Bizden: Sezai Karakoç, Gariptin Yepyeni Bir Sesin Vardı, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021, Sayfa: 26-27.
- BAŞARAN, Ahmet Edip, **Bir Doğuş Sancısı: Fecir Devleti**, Yitiköz Sanat, Edebiyat ve Düşünce Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 10, Nisan-Mayıs 2022, Sayfa: 34-37.
- BAŞKAL, Zekeriya, **Mecnun Olan Kays mı, Toplum mu? Sezai Karakoç’un Leyla ile Mecnun Adlı Eserinde Mecnun Kavramı**, Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Yıl: 35, Sayı: 401, Mart 2007, Sayfa: 58-60.
- BATUR, Enis, **Sezai Karakoç Okuma Saati**, Cumhuriyet Gazetesi Kitap Dergisi, Sayı: 864, 7 Eylül 2006, Sayfa: 3.
- BATUR, Enis, **Karakoç Çeşmesi**, Cumhuriyet Gazetesi Kitap Dergisi, Sayı: 928, 29 Kasım 2007, Sayfa: 3.
- BAYAZIT, Erdem, **Kelimenin Dirilişi**, Edebiyat Aylık Dergi (Ankara), Sayı: 2, Mart 1969, Sayfa: 1.
- BAYAZIT, Erdem, **Sezai Karakoç’un Şiirine Giriş**, Deneme Dergisi, Sayı: 13, Mayıs 1972.
- BAYRAKTAR, Osman, **Edebiyat Yazıları II**, Maveria Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 119, Kasım 1986.
- BAYRAKTAR, Osman, **Monna Rosa’da Duruşlar**, Yedi İklim Dergisi “Ve Monna Rosa” Özel Bölüm, Sayı: 104, Kasım 1998, Sayfa: 46-47.

- BAYRAKTAR, Osman, **Sezai Karakoç Şiirinde Yönelişler**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 10-16.
- BEDİR Ârif, **Alınyazısı Saati ya da Doğudan Gelecek Atlı**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 146-149.
- BEHÇED, Ahmet, **Şair-i Türkiye**, El Ahrâm Gazetesi, 7 Jan 1993.
- BEK, Kemal, **Taha'nın Kitabı Üstüne Okuma Notları**, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 68-75.
- BERGEN, Lütfi, **Kapitalizmin Karıncası ve Ölümlülerin Baladı**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 19-21.
- BERK, İlhan, [İsimsiz Yazı], Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6.
- BERKAN, İsmet, **Sanat Piyasası Ne Kadar Piyasa**, Hürriyet Gazetesi, 27 Aralık 2011, Sayfa: 15.
- BERKİ, K. Eşfak, **Hızır'la Kırk Saat**, Babiâli'de Sabah Gazetesi, 12 Temmuz 1978.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Leylâ Mecnun'un Yeniden Yazılışı**, Yönelişler, Aylık Sanat ve Kültür Dergisi, Sayı: 7, Ekim 1981, Sayfa: 6-9.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Sezai Karakoç'un Sanat Görüşüne Giriş**, Kayıtlar Dergisi, Sayı: 36, Ekim 1993, sayfa: 4-12. İkinci Kez: Yedi İklim Dergisi, Cilt: XVIII, Sayı: 176, Kasım 2004, Sayfa: 48-53.
- BERKİ, K. Eşfak, **Sosyo-Psikolojik Bir Kesitte Sezai Karakoç ve Diriliş Partisi**, İzlenim Dergisi, Sezai Karakoç ve Diriliş (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994, Sayfa: 90-91.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **21. Yüzyılın Kapısında Özden Bir Okuma**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 81-83.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Monna Rosa Şiiri ve Belirlemeler**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 20-23.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Sezai Karakoç'un Hikâyeleri**, Hece Dergisi - Türk Öykücülüğü Özel Sayısı, Sayı: 46/47, Ekim-Kasım 2000, Sayfa: 220-223.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **"Samanyolunda Ziyafet"**, Milli Gazete, 1 Kasım 2004, Sayfa: 4.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Sezai Karakoç Şiiri: Her Ruhun 'Beni Söylüyor' Diyeceği Bir Şiir**, Milli Gazete, 5 Şubat 2007, Sayfa: 4.
- BEKİ, Akif, **Sezai Karakoç'un Ardından**, Karar Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 16.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **İçtenlik ile Şiirin Hayata Birlikte Müdahalesi: Sezai Karakoç**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğu'nun Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 16.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Sezai Karakoç Sempozyomu - I**, Milli Gazete, 1 Aralık 2008, Sayfa: 17.
- BERKİ, Kâmil Eşfak, **Fatih Semti ve Sezai Karakoç**, Yeditepe Fatih Kültür Sanat Yaşam Dergisi, Sayı: 5, Ocak-Şubat-Mart 2022, Sayfa: 110-113.

- BERRAK, Eşref, **Tozlu Satırlar: Sezai Karakoç**, Keşke İki Aylık Düşünce ve Edebiyat Dergisi, (Ankara), Sayı: 6, Temmuz-Ağustos 2014, Sayfa: 17-19.
- BESLİ, Hüseyin, **Tebliğ ve Dergicilik 2**, Düşünce Aylık Dergi, Yıl: 1, Sayı: 9, Aralık 1976, Sayfa: 51-55.
- BESLİ, Hüseyin, **Alimin-Şairin Ölümü**, Akşam Gazetesi, 19 Kasım 2021, Sayfa: 8.
- BEYAZLI, Vahdettin Oktay, **"Hızır'la Kırk Saat"te Miraç Hadisesi**, Şiar Edebiyat, Muhabbet ve Kültür Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Yıl: 7, Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 19-24.
- BİRGÜL, Mehmet Fatih, **"Diriliş Neslinin Amentüsü"ne Ağrı**, Şiraze İki Aylık Kitap Kültürü Dergisi, Bursa, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 16-19.
- BOL, Fuat, **Diriliş Şairi Sezai Karakoç'un Ardından**, Hürriyet Gazetesi, 20 Kasım 2021, Sayfa: 14.
- BOZ, Duran, **Şairin Ulu Divana Yürüyüşü**, Yitiksöz Sanat, Edebiyat ve Düşünce Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 8, Aralık-Ocak 2021-2022, Sayfa: 3.
- BULAÇ, Ali, [İsimsiz Yazı], Kitap Dergisi, Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6-7.
- BULDUK, Zeki, **Slaytlar**, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Sayı: 6, Yazbahar 2000, Sayfa: 3.
- BULDUK, Zeki, **Gönül Bağı**, *Muhit Dergisi*, İstanbul, Sadece Sezai Karakoç Biz Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlarız, Sayı: 24, Aralık 2021, Sayfa: 84-86.
- BULDUK, Zeki, **Biz Aşkı Ondan Öğrendik**, Diriliş Postası Gazetesi, 19 Kasım 2021, Sayfa: 3.
- BÜRÜN, Vecdi, **Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç**, Ortadoğu Gazetesi, 20 Kasım 1974, Sayfa: 6.
- BÜYÜKDENİZ, Erdal, **Batıya Giden Oğullar**, İmza Dergisi, Sayı: 30, Ağustos 1991, Sayfa: 15.
- CANER, Fırat, **Sezai Karakoç'un Bir Sorusu Üzerine**, Türkoloji Araştırmaları Dergisi-Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume: 8/4, Bahar/Spring 2013, Sayfa: 417-426.
- CANSEVER, Rumeysa, **Sezai Karakoç'un İzinde Sanat ve Edebiyatla Dirilmek**, Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, Düşünce ve Sanat Dünyamızda Hazan Rüzgarı (Dosya), Sayı: 13, 2021-2, Sayfa: 49-53.
- CELAL, Metin, **Marjinalliğin Rengi Beyaz mı?** Sanat Olayı Dergisi, Sayı: 66, Kasım 1987.
- CEM, Abdurrahman, [Cahit Zarifoğlu], **"Şiirler V-Ayinler"** Maveria Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 13, Yıl: 2, Aralık 1977, Sayfa: 56. (Bu yazı, yazarın 1. baskısı 1999'da Beyan Yayınları'ndan çıkan Zengin Hayaller Peşinde isimli kitabında yer almaktadır, Sayfa: 87-88.)
- CENGİZ, Metin, **Ağustos Böceği Bir Meşaledir Şiirini Okumak**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 30-31.

- COŞKUN, İbrahim, **Diriliş'ten Yeni Baskı Kitaplar**, Yedi İklim Aylık Kültür Medeniyet Sanat Edebiyat Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 244, Temmuz 2010, Sayfa: 72-73.
- COŞKUN, Müslim, **Sezai Karakoç ve Medeniyet Tasavvuru**, *Muhit Dergisi*, İstanbul, Sadece Sezai Karakoç Biz Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlarız, Sayı: 24, Aralık 2021, Sayfa: 82-83.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Bunca Şey Varken**, Yeni Şafak Gazetesi 23 Nisan 1995, Sayfa: 11.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Dirilişin Hatırlatışı**, Yeni Şafak Gazetesi, 21 Eylül 1996, Sayfa: 11.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Kültür Bakanlığı Güzel Bir İş Yaptı**, Yeni Şafak Gazetesi, 22 Ocak 2007, Sayfa: 14.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Benim Cevabım Sezai Karakoç**, Karar Gazetesi, 21 Ocak 2018, Sayfa: 2.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Sezai Karakoç'un Şiirleri ve Şehirleri**, Karar Gazetesi, 18 Şubat 2018, Sayfa: 2.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Diriliş Mektebi**, Karar Gazetesi, 25 Şubat 2018, Sayfa: 2.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Bir Büyüğün Öğütleri**, Karar Gazetesi, 4 Nisan 2018, Sayfa: 2.
- CÖMERT, Yusuf Ziya, **Bitti, Dünya Sürgünü**, Karar Gazetesi, 17 Kasım 2021, Sayfa: 3.
- ÇAĞAN, Kenan, **Şairin Bir Entellektüel Olarak Portresi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 415-422.
- ÇAKAR, Mehmet Sait, **Ötesini Söylemeyeceğim: Sezai Karakoç'un Anti Emperyalist Bir Şiiri Üzerine**, Mühür Şiir ve Edebiyat Dergisi, Sayı:3, Temmuz-Ağustos 2005, Sayfa: 22-28.
- ÇAKIR, Ruşen, **İyi ki Sezai Karakoç Var**, Vatan Gazetesi, 12 Nisan 2012, Sayfa: 17.
- ÇALIŞKAN, Furkan, **Yeni Gerçekçi Şiirin Öncüsü**, Sabitfikir Dergisi, "Yoktur Gölgesi Türkiye'de" Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 26.
- ÇAVDAR, Ayşe, **Mona Rosa'nın Gerçek Hikayesi**, Sabit Fikir Dergisi, Sayı: 26, Nisan 2013, Sayfa: 20-21.
- ÇAYLAK, Adem, **Sezai Karakoç Münasebetiyle, Aydın Versus Entellektüel**, Milat Gazetesi, 29 Aralık 2011, Sayfa: 10.
- ÇELİK, Ersin, **Şehzadebaşı'nın Avlusundaki Gençler**, Yeni Şafak Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 11.
- ÇETİN, Erol, **Ruhlara Diriliş Aşısı Yapan Bilge: Sezai Karakoç**, Yitiksöz Sanat, Edebiyat ve Düşünce Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 10, Nisan-Mayıs 2022, Sayfa: 26-33.
- ÇETİN, Mehmet, **Edebi Şimdinin Şairi Sezai Karakoç**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Karpalarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 24-28.
- ÇETİN, Serhat, **"Doğurgan Yara"**, Pertevniyal Sanat Dergisi –Sezai Karakoç Soruşturma Dosyası-, 2019, Sayı: 9, 29-34.

- ÇEVİK, İrfan, **Hızır'ın Yazdığı Rapor**, Edebiyat Ortamı İki Aylık Edebiyat Dergisi, Sezai Karakoç'a 80. Yaş Armağanı, (Ankara), Yıl. 6, Sayı: 32, Mayıs Haziran 2013, Sayfa: 14-16.
- ÇOKUM, Sevinç, Fuzulî'den Sezai Karakoç'a, Türkiye Gazetesi, 22 Temmuz 1993, Sayfa: 8.
- ÇOKYİĞİT, Coşkun, **Büyüyüp Çocuk Kalmak**, Akşam Gazetesi, 3 Nisan 1998,
- ÇORUK, Ali Şükrü, **Sezai Karakoç'a İstanbul Üniversitesi Tarafından Verilen Fahi Doktora Payesi Üzerine**, *Muhit Dergisi*, İstanbul, Sadece Sezai Karakoç Biz Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlarız, Sayı: 24, Aralık 2021, Sayfa: 17-20.
- DALAR, Levent, **Hızırın Çakıltaşları**, Ludingirra, Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı:9 Bahar 1999, Sayfa: 85-89.
- DAŞCIOĞLU, Yılmaz, **Sezai Karakoç**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 6-8.
- DAŞCIOĞLU, Yılmaz, **Bir Fecir Mimarı Sezai Karakoç**, Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, Düşünce ve Sanat Dünyamızda Hazan Rüzgarı (Dosya), Sayı: 13, 2021-2, Sayfa: 28-31
- DAŞCIOĞLU, Yılmaz, **Sezai Karakoç Şiirinin Kaynaklarında Çocukluk -1-**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 98-101.
- DEĞİRMENCİ, Yaşar, **Bir Bilge Adam Belgeseli ve Düşündürdükleri (1)**, Vakit Gazetesi, 25 Ocak 2010, Sayfa: 12.
- DEMİRALP, Oğuz, **"İhtiyaç Duyduğum Sürece Yazdım"**, (Selahattin Özpallabıyıklar ve Murat Yalçın'ın Röportajı) Kitap-lık İki Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 65, Ekim 2004, Sayfa: 46.
- DEMİRALP, Oğuz, Sezai Karakoç, Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu, 17 Kasım 2021.
- DEMİRCİ, İbrahim, **Diriliş'in Dili Yahut Dilin Dirilişi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 376-385.
- DEMİRCİ, İbrahim, **Sesler'in Çevresinde**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 11.
- DEMİREL, İdris, **İstikamet Üzre Kalarak Değişim ve Sezai Karakoç**, Yeni Şafak Gazetesi, 27 Şubat 1996, Sayfa: 11.
- DEMİRGİL, Bülent, **Kırkbirinci Saat**, Kitap Dergisi, Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 84-86.
- DEMİRLİ, Ekrem, **Sezai Karakoç'un Ardından**, Mes'ül Dergisi, Genze/Kocaeli, Fakat Baktım Bu Ölüm Değil Diriliştir (Özel Sayı), Sayı: 5, Bahar 2022, Sayfa: 6-7.
- DENİZ, İhsan, **Metafiziksiz Şiir, Yönelişler Dergisi**, Sayı: 47, Haziran 1990, Sayfa: 3-5.
- DENİZ, İhsan, **Bir Efsane Kitap: Monna Rosa**, Yeni Şafak Gazetesi, 5 Ekim 1998, Sayfa: 12.

- DENİZ, İhsan, **Bir Vefa Örneği**, Yeni Şafak Gazetesi, 1 Şubat 1999, Sayfa: 14
- DENİZ, İhsan, **Türkçe Şiire Yeni Hiza: Gün Doğmadan**, Yeni Şafak Gazetesi, 26 Haziran 2000, Sayfa: 14.
- DENİZ, İhsan, **Sezai Karakoç'un Şiir Mirası**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 432-434.
- DENİZ, İhsan, **"Büyük Ödül" ve Sezai Karakoç**, Yeni Şafak Gazetesi, 8 Ocak 2007, Sayfa: 15.
- DİCLEHAN, Şakir, **Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları Üzerine**, Yeni Devir Gazetesi, 2 Mart 1979, Sayfa: 7-8.
- DİRİN, İlyas, **Diriliş Dergisi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 451-458.
- D.[oğan] H. [ızlan], **1962 de Şiir**, Yıllık 1963 Türk Edebiyatçıları Birliği Dergisi, Sayı:2, Aralık 1962, Ankara, Sayfa: 191-192.
- DOĞAN, Mehmet H., **Sezai Karakoç'un Pazar Postası'ndaki Birkaç Yazısı**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Özel Sayısı, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 370-372
- DOĞAN, Mehmet H., **Diriliş ve Çevresi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 435-437.
- DOĞRU, Yasin, **Özgül Bir Siyaset Uygulaması Olarak Diriliş Partisi**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 48-50.
- DÖNMEZ, Ali Osman, **"Yitik Cennet'in Işığında" Sezai Karakoç ve "Masal" Şiiri**, Yağmur Dil-Kültür ve Edebiyat Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 37, Ekim-Kasım-Aralık 2007, Sayfa: 8-15.
- DURAN, Burhanettin, **Sezai Karakoç'un Anısına Saygı**, Sabah Gazetesi, 19 Kasım 2021, Sayfa: 10.
- DURMAN, Nurettin, **Türk Şiirinin Sivil Tezahürleri**, Yedi İklim Kültür, Sanat, Medeniyet Edebiyat Dergisi, Cilt:22, Sayı: 223, Ekim 2008, Sayfa: 45-46.
- DURU, Orhan, **Şiirimizin Gizli Bir Kahramanı: "Sezai Karakoç"**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 446.
- DÜZGÜN, Oğuz, **Bir Ontolojik Anlam Savunması**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 32-34.
- EKİNCİ, İdris, **Sezai Karakoç Üzerine Notlar**, Cümle Dönemlik Edebiyat, Kültür, Sanat Dergisi, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 1, Mayıs 2022, Sayfa: 96-97.

- EMİN, İlhami, **Sezai Karakoç ile Görüştükten Sonra Mutluluk Mozağım de Tamamlanmış Oldu**, Cins Dergisi, Sayı: 65, Şubat 2021, Sayfa: 28.
- EMİROĞLU, Şahin, **Diriliş Medeniyetine Çağırın Adam**, Gerçek Hayat Dergisi, Sayı: 2, 6 Kasım 2000, Sayfa: 31.
- EMRE, Âkif, **Bir Dünya Tasarımı ve Ortadoğu**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 44-51.
- EMRE, Âkif, **Sezai Karakoç Medeniyet Bilincidir**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğunun Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 15.
- EMRE, Âkif, **Piran Ülkesinde Bir Diyar**, Yeni Şafak Gazetesi, 27 Mayıs 2008.
- EMRE, Ali, **Kolektif Bir Özlem ve Hüznün Şiiri: "Çocukluğumuz"**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 81-87.
- EMRE, İsmet, **Sezai Karakoç**, Milat Gazetesi, 8 Aralık 2021, Sayfa: 12.
- ENGİN, Ertan, **Sezai Karakoç'a Göre Batı ve Batı Karşısında Doğulunun Masalı**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Cilt: CXIII, Sayı: 760, Nisan 2015, Sayfa: 20-28.
- ENGİNÜN, Prof. Dr. İnci, **Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri**, Türk Dili Dergisi, Türk Şiiri Özel Sayısı, IV-Çağdaş Türk Şiiri, Sayı: 481-482, Ocak-Şubat 1992, Sayfa: 586-587, 608-609, 611.
- ER, Rahim, **"Gün Doğmadan"**, Türkiye Gazetesi, 28 Temmuz 2000, Sayfa: 5.
- ER, Rahim, **Kültür ve Sanat Büyük Ödülü Sezai Karakoç'un**, Türkiye Gazetesi, 5 Ocak 2007, Sayfa: 3.
- ER, Rahim, **Gün Batımı**, 18 Kasım 2021, Sayfa: 3.
- ERASLAN, Hayrullah, **Pamuk'lu Nobel ve Sezai Karakoç**, Kardelen Aylık Kültür, Sanat, Edebiyat Dergisi (Niğde), Sayı: 12, Mart 2007, Sayfa: 9.
- ERASLAN, Sibel, **Yazarlar ve Ödüller**, Gerçek Hayat Haftalık Dergi, Yıl: 7, Sayı: 2007-03, 25 Ocak 2007, Sayfa: 13.
- ERASLAN, Sibel, **Atalay'ın Açılım Rasatı: Sezai Karakoç...**, Anadolu'da Vakit Gazetesi, 18 Ocak 2010, Sayfa: 3.
- ERASLAN, Sibel, **Yüze 52'lik Kongreye Rağmen "Sürgün"**, Star Gazetesi, 3 Ekim 2012, Sayfa: 17.
- ERASLAN, Sibel, **Sezai Karakoç: Hikmet ve Tedirginlik**, Star Gazetesi, 3 Nisan 2013.
- ERASLAN, Sibel, **Güzel Bir Derviş, Muhit Dergisi**, İstanbul, Sadece Sezai Karakoç Biz Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlarız, Sayı: 24, Aralık 2021, Sayfa: 51-53.
- ERDEM, Ömer, **Şiirin 40 Derecesi...**, Yeni Şafak Gazetesi, 7 Eylül 1998, Sayfa: 12.
- ERDEM, Ömer, **Sezai Karakoç'tan Oruç Kitabı: Samanyolunda Ziyafet**, Zaman Gazetesi, 6 Kasım 2004, Sayfa: 15.
- ERDEM, Ömer, **Ekmek Ne Kadar Allah'ınsa...**, Radikal Gazetesi Kitap Eki, Yıl: 10, Sayı: 556, 11 Kasım 2011, Sayfa: 103, 105.

- ERDEM, Ömer, **Modern Şiirin Seçkin İşaret Taşı: Sezai Karakoç**, Hürriyet Gazetesi, 17 Kasım 2021, Sayfa: 5.
- ERDEM, Ömer, O, Karar Gazetesi, 23 Kasım 2021, Sayfa: 2.
- ERDEM, Ömer, **Sezai Karakoç'u Savunan Şiir**, Karar Gazetesi, 30 Kasım 2021, Sayfa: 2.
- ERDOĞAN, Kenan, **Sezai Karakoç'un Aynasında Yunus Emre'yi Seyretmek**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 386-398.
- ERDOĞAN, Mehmet, **Sezai Karakoç'un "Balkon" Şiiri**, Kültür Edebiyat (Yeni Taşova Gazetesi Sanat Eki), Sayı: 1, Şubat 1989.
- ERDOĞAN, Mehmet, **Sezai Karakoç'un Şiir Dünyası**, Ayane Dergisi (Ankara), Sayı: 26, Şubat 1990, Sayfa: 3-4.
- ERDOĞAN, Mehmet, **Monna Rosa: Bir Efsane Şiir**, Dergâh Dergisi, Sayı: 104, Ekim 1998, Sayfa: 8-9.
- EREN, Burhan, **'Gök Çiğinin Tüveyçleri'**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 339-343.
- ERGÜLEN, Haydar, **Denemeyen Şair, Yanılır**, Kitap-lık İki Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 91, Şubat 2006, Sayfa: 71-75.
- ERGÜLEN, Haydar, **"Yoktur Gölgesi Türkiye'de"**, Radikal Gazetesi, 10 Ocak 2007, Sayfa: 21.
- ERGÜLEN, Haydar, **İnancın Şiirini Zirveye Taşıyan Şair**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğun'un Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 15.
- ERGÜLEN, Haydar, **İnancını da Şiirine Dahil Eden Şair**, Radikal Gazetesi Haftalık Kitap Eki, Yıl: 5, Sayı: 312, 9 Mart 2007, Sayfa: 1, 16. İkinci Kez: **İnancı da Şiirine Dahil Bir Büyük Şair: Sezai Karakoç**, başlığı ile (7. Sapanca Şiir Akşamları "Sezai Karakoç'a Saygı Gecesi"nde Şair Mehmet Taner tarafından okunan metin), İrmak Kültür ve Sanat Dergisi-Adapazarı, Yıl: 7, Sayı: 82, Ekim 2007, Sayfa: 4-5.
- ERGÜLEN, Haydar, **Sezai Karakoç "Köşe"si**, Sabitfikir Dergisi, "Yoktur Gölgesi Türkiye'de" Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 24.
- ERİNÇ, Ömer, **Ulu Şair Makamında**, Milat Gazetesi, 31 Aralık 2011, Sayfa: 13.
- EROĞLU, Ebubekir, **Şiirler VII: Ateş Dansı**, Gergedan Dergisi, Sayı: 8, Ekim 1987, Sayfa: 112.
- EROĞLU, Ebubekir, **Modern Türk Şiirinin Doğası 4**, Yönelişler Dergisi, Sayı: 52, Kasım 1990, Sayfa: 3-10.
- EROĞLU, Ebubekir, **Sezai Karakoç Altmış Yaşında**, Zaman Gazetesi, 12 Mart 1993, Sayfa: 3.
- EROĞLU, Ebubekir, **Dergi, Kanatlı Yürüyüş**, Kitap-lık Dergisi, Yapı Kredi Yayınları, Sayı: 50, Kasım-Aralık 2001, Sayfa: 227-229.
- EROĞLU, Muhammet, **Estet Kendilik ve/veya Muştunun Şiiri**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 103-107.

- EROL, Murat, **Sezai Karakoç**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 16, Sayı: 182, Şubat 2012, Sayfa: 10-11.
- EROL, Murat, **Geleneğin Diriliş'i: Bir Fikir Adamı Olarak Sezai Karakoç**, TYB Akademi Dergisi, Sayı: 7, 2013.
- ERTOP, Konur, **Bir Ozanın Gözüyle Yunus Emre**, Yeni Dergi, Mayıs 1996, Sayı: 20, Sayfa: 419-424.
- ERTUĞRUL, Aykut, **Evet Kazandım**, Post Öykü İki Aylık Öykü Dergisi (İstanbul), Yıl: 4, Sayı: 23, Temmuz-Ağustos 2018, Sayfa: 127-130.
- ERTÜRK, S. Ahmet, **Türkiye'de İslami Hareketin Gelişim Süreci**, Dünya ve İslam Dergisi (3 Aylık), İstanbul, Sayı: 3, Yaz 1990, Sayfa: 101-108.
- ERTÜRK, S. Ahmet, **Türkiye'de İslami Hareketin Gelişim Süreci II**, Dünya ve İslam Dergisi (3 Aylık), İstanbul, Sayı: 4, Yaz 1990, Sayfa: 1119-130.
- ERVAH, Muhammed [Ebubekir Eroğlu], **Sütun**, MTTTB Milli Gençlik Aylık Fikir, Sanat, Aktüalite ve Aksiyon Dergisi, 49. Genel Kurul Özel Sayısı, Şubat-Mart 1969, Sayfa: 51.
- ERYİĞİT, İbrahim, **Onüçüncü Sağnak: Alinyazısı Saati**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 263-269.
- ERYİĞİT, İbrahim, **Sezai Karakoç'un Şiirlerinde Matematik**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 208-215.
- EŞ ÇAKIRGİL, Selahaddin, Münzevi, **Mütefekkir, Şair, Sezai Karakoç'un Fânî Âleminden Ebediyet Yolculuğuna Çıkışı Üzerine...**, Temmuz Edebiyat, Sanat, Fikriyat Dergisi, İstanbul, Gelin Güllü Başlayalım Atalara Uyararak, (Dosya), Yıl: 6, Sayı: 59, Aralık 2021, Sayfa: 18-19.
- FEDAİ, Celâl, **Bir Ağustos Daha Geçti**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 13-18.
- FEDAİ, Celal, **Oyuna Lig Kuran Kaptan**, Star Açık Görüş, 20 Kasım 2021.
- FEDAİ, Celal, **Beş Maddede Sezai Karakoç'un Poetik ve Politik Aksiyonu**, Diriliş Postası Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 11.
- FEDAİ, Celal, **Sezai Karakoç: Anlaşılmak İstenmediği İçin Çok Anılan**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 51-53
- FEDAİ, Özlem, **Sezai Karakoç'un Şiir Dünyası ve Emaneti**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 9-16.
- FEDAİ, Özlem, **Yaşamıyor Gibi Yaşayarak Bir Davanın Sesi Olmak: Sezai Karakoç**, Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, Düşünce ve Sanat Dünyamızda Hazan Rüzgarı (Dosya), Sayı: 13, 2021-2, Sayfa: 32-38.

- GEÇER, İlhan, **Yeni Yayınlar: Sesler**, Hisar Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Yıl: 12, Cilt: 8, Sayı: 54, Haziran 1968, Sayfa: 25.
- GEÇER, İlhan, **Gül Muştusu-Mağara ve Işık**, Hisar Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Ankara, Sayı: 70, Cilt: 9, Ekim 1969, Sayfa: 30-31.
- GEMUHLUOĞLU, Fethi, Yeni Sanat Dergisi Yöneticilerine, Yeni Sanat Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 5, Nisan 1974, Sayfa: 39.
- GENCER, Bedri, **Celalden Cemale Sezai Karakoç**, Star Açık Görüş, 20 Kasım 2021.
- GENÇ, Yusuf, **Aliya'nın Hayalini Gerçekleştireceğiz-Sezai Karakoç Öğretmenimdir Cemalettin Latiç ile Röportaj**, Yeni Şafak Gazetesi Pazar Eki, 8 Mart 2015, Sayfa. 8.
- GENÇ, Yusuf, **Türkiye'nin Giriş Katı**, Cins Dergisi, Bize Rağmen Bize Karşı Bizden: Sezai Karakoç, Gariptin Yepyeni Bir Sesin Vardı, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021, Sayfa: 22
- GÖÇER, Ali, **Zirveler**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 2.
- GÖÇER, Ali, **Şiir Hafızası**, Hece Dergisi, Sayı: 3, Mart 1997, Sayfa: 30-33.
- GÜLEÇYÜZ, Kazım, **Sezai Karakoç**, Yeni Asya Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 3.
- GÜLTEKİN, Asım, **Hikmetle Yazmak: Sezai Karakoç**, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Sayı: 6, Yazbahar 2000, Sayfa: 12.
- GÜNAY, Durmuş, **Diriliş İnsanı**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 46-49.
- GÜNAYDIN, Yusuf Turan, **Diriliş Dergisi'nde Yayınlanmış Tasavvufi Çevrimyazılar Bibliyografyası**, Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 13, Temmuz-Aralık 2004, Ankara, Sayfa: 501-516.
- GÜNDÜZALP, Ali, Kitaplar: Şahdamar, Yeni İstanbul Gazetesi, 20 Ağustos 1962.
- GÜNEY, Halil, **Varlığı Diriltlen Mısralar** Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 444-445.
- GÜNVAR, Ali, **Sezai Karakoç ve Diriliş Tezi Üzerine Bir Deneme**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç'a Özel Sayısı, Sayı: 44-45, Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa: 29-31. (Bu yazı yazarın Kaknüs Yayınları'ndan Kasım 1999'da çıkan Doğru Yazılar isimli kitabının içinde yer almaktadır. Sayfa: 111-115)
- GÜRDOĞAN, Ersin Nazif, **Şiirle Beslenmeyen Politika Enflasyonla Beslenir**, Yeni Şafak Gazetesi, 6 Temmuz 2000, Sayfa: 13.
- GÜRDOĞAN, Nazif, **Ekonomi Kültürün Üretime Dönük Yüzüdür**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa. 119-122.
- GÜREL, Rahşan, **Gün Doğmadan Doğanlar ve Sezai Karakoç**, Sesler Dergisi, Sayı: 1, Yaz 2001, Sayfa: 16-20.

- GÜRSON, Eser, **Sezai Karakoç-Giriş: Metafizikçi Şiir**, Devinim Dergisi, LX, Sayı: 2, Mart 1965, (Bu yazı yazarın Edebiyattan Yana, Yapı Kredi Yayınları, 1. Baskı, Şubat 2001, Sayfa: 64-67 kitabının içinde.)
- GÜVEN, Alaettin, TBMM Kütahya Milletvekili, **Ödül İle İlgili TBMM'de Yaptığı Konuşma**, 11 Ocak 2007.
- HACİTAHİROĞLU, Abdullah Öztemiz, **Sezai Karakoç'a Dair**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 439-440.
- HAKAN, Ahmet, **Sezai Karakoç Nihayet Hatırlandı**, Hürriyet Gazetesi, 13 Haziran 2005, Sayfa: 4.
- HAKAN, Ahmet, **Selam Sana Büyük Şair**, Hürriyet Gazetesi, 5 Şubat 2007, Sayfa: 4.
- HAKAN, Ahmet, **İslamcılar Kültür ve Sanat Üretemez mi**, Hürriyet Gazetesi, 5 Ocak 2010, Sayfa: 4.
- HAKAN, Ahmet, **Yine Ne Varsa Şairde Var**, Hürriyet Gazetesi, 27 Aralık 2011, Sayfa. 4.
- HAKAN, Ahmet, **'Şair'in Tavrı Gül'e mi?**, Hürriyet Gazetesi, 29 Aralık 2011, Sayfa. 6.
- HAKAN, Ahmet, **Muhafazakâr Sandığın Muhafazakâr Değildir**, Hürriyet Gazetesi, 19 Nisan 2012, Sayfa. 6.
- HAKAN, Ahmet, **Sezai Karakoç'un Benim İçin 7 Anlamı**, Hürriyet Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 4.
- HAKSAL, A, Haydar, **İçimde Büyüyen Dağ**, Yedi İklim Dergisi, Üstad Sezai Karakoç'a Özel Sayısı, Sayı: 44-45. Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa: 9-10.
- HAKSAL, A. Haydar, **Köşe Şiirinde Gelenek ve Modernin Buluşması**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç'a Özel Sayısı, Sayı: 44-45, Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa:36-38.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Monna Rosa'daki Ben**, Yedi İklim Dergisi "Ve Monna Rosa" Özel Bölüm, Sayı: 104, Kasım 1998, Sayfa: 48-53.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Portre: Üstad Sezai Karakoç**, Milli Gazete, 26 Eylül 2000 Sayfa. 4.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Sezai Karakoç Şiirinin İmkânları**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 3-9.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Sezai Karakoç'un Poetikası: Diriliş Ruhunun Şiiri**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 44-48.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Gül Ayından Gün Işığına**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 4-6.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Büyük Esere Yöneliş**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 16-20.
- HAKSAL, Ali Haydar, **Üstadımız Sezai Karakoç**, Milli Gazete, 19 Kasım 2021, Sayfa: 12.

- HALMAN, Talat Sait, **Karakoç: Özgün Sentez**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygurluk Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 438.
- HANİFİ, İzzettin, **Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde İslâm İmajı Sezai Karakoç: İkinci Yeni ya da İkinci Öncü**, Kelime Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 14, Ağustos 1987, Sayfa: 21-31.
- HARMANCI, Abdullah, **Sezai Karakoç: Absürt Tiyatrodan Öte**, Cümle Dönemlik Edebiyat, Kültür, Sanat Dergisi, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 1, Mayıs 2022, Sayfa: 4-8.
- HAZIROĞLU, Temel, **Bilge Düşünür Sezai Karakoç**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 54-57.
- HECE[den], **Bir Uygurluk Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç/İkinci baskı İçin...**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygurluk Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 5-7.
- HINCAL Sinan, **Nedamet İstemeyen Şiir**, Aktüel Dergisi (Haftalık), Sayı: 375, 24-30 Eylül 1998, Sayfa: 104-105.
- HIZLAN, Doğan, **Üç Şair Üç Kapalı Çarşı**, Nar Dergisi, Sayı: 1, Ocak-Şubat 1995, Sayfa: 91-103. (Bu yazı, yazarın 1. baskısı 1996'da Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan Saklı Su isimli kitabının içinde, Sayfa: 100-109.)
- HIZLAN, Doğan, **Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Senatosu'nu da Sezai Karakoç'u da Kutluyorum**, Hürriyet Gazetesi, 3 Ocak 2020, Sayfa: 16.
- HIZLAN, Doğan, **Şiirinden de İnancından da Taviz Vermezdi**, Hürriyet Gazetesi, 17 Kasım 2021, Sayfa: 5.
- HIZLAN, Doğan, **Sezai Karakoç'un Ardından**, Hürriyet Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 14.
- HÜKÜM, Muhammed, **Sezai Karakoç'un "Tut" Şiirini Okuma Denemesi...**, Kertenkele Edebiyat ve Düşünce Dergisi, (Samsun) Sayı: 11, Ocak-Mart 2007, Sayfa: 96-100.
- ILGAZ, Afet, [İsimsiz Yazı], Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6.
- ISSI, Ahmet Cüneyt, **Sezai Karakoç'un Hızır, Ashab-ı Kehf ve Menekşeler Arasında Çocuk'u Konuştuğu Bazı Şiirleri**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 88-92.
- İDRİS, Mevlâna, **İyi Bilirdik...**, Mızımız Aylık Duygu ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Özel Dosyası: Tanrım! Sezai Karakoç İçin Teşekkürler, Sayı: 12, Aralık 2021, Sayfa: 38.

- İDRİS, Mevlâna, **Küçük Bir Sorumluluk Hikâyesi-Hatırlama ve Eylem**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 3
- İLERİ, Selim, **Anısı Kalmış İki Kitap Üzerine**, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 82-84.
- İLHAN, Atilla, **Anlamsızlıklar Sirkisi yada Şiirimizi Götürenler**, Dost Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 3, Aralık 1957.
- İLYASOĞLU, F. Sabit, **Diriliş "Yeniden" Çıkarken**, İlim ve Sanat Dergisi, Sayı: 21, Eylül-Ekim 1988.
- İMzasız, **Karakoç En İyisine Lâyık**, İmzasız, *Yeni Şafak Gazetesi*, 5 Ocak 2007, Sayfa: 1-2. (Haber İçinde; Erdem Beyazıt, Hilmi Yavuz, Haydar Ergülen, Ali Ural, Ziya Bakırcıoğlu, Bekir Sıtkı Erdoğan, Süleyman Gündüz, Ülkü Tamer'in görüş ve yorumları).
- İMzasız, **Yaman Halimiz Helal Ettiremezsek Nice Hakkın Yüklü**, Bize Rağmen Bize Karşı Bizden: Sezai Karakoç, Gariptin Yepyeni Bir Sesin Vardı, Cins Dergisi, İstanbul, Sayı: 75, Aralık 2021, Sayfa: 3.
- İMzasız TAKDİM YAZISI, **Temmuz Edebiyat, Sanat, Fikriyat Dergisi**, İstanbul, Gelin Gülle Başlayalım Atalara Uyararak, (Dosya), Yıl: 6, Sayı: 59, Aralık 2021, Sayfa: 1.
- İNAM, Ahmet, **Sezai Karakoç Üstüne Bir Metin**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 9-11.
- İNAN, Akif, [İsimsiz Yazı], **Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı**, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6.
- İNAN, Ruhi, **"Bu Böyledir" Üzerinden "Kapalı Çarşısı" Okumak ya da Sen Bana "Kapalı Çarşı" Ben Sana "Bu Böyledir"**, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt: 8/13, 2013, Ankara, Sayfa: 1079-1085.
- İNCEOĞLU, Deniz, **Çok Acayip İşler**, Keyif Hürriyet Gazetesi Cumartesi Eki, 3 Kasım 2012, Sayfa: 6.
- İPEK, Selahattin, **Bir Şairin Varoluş Serüveni: Taha'nın Kitabı**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygurluk Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 175-184.
- İPEK, Selahattin, **Portreler: Sezai Karakoç**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 137, Mayıs 2008, Sayfa: 46-48.
- İSEN, Prof. Dr. Mustafa, **Yunus'un Çağdaş Yorumcuları**, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 1 Nisan 1992, Sayfa: 17-19.
- İSMAIL, Hekimoğlu, **Diriliş**, Zaman Gazetesi, 5 Ekim 1988, Sayfa: 5.
- İZGÖREN, Hicri, **Şair Ölür Şiiri Kalır**, Yeni Yaşam Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 15.
- İZMİRLİ, Ömer Faruk, **Ne Yapmalı Sorusunun Cevabına Dair**, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Sayı: 6, Yazbahar 2000, Sayfa: 10-11.

- KABAKLI, Ahmet, “Yunus Emre”, Tercüman Gazetesi, 1 Kasım 1965, Sayı: 1452, Sayfa: 2.
- KABAKLI, Ahmet, **Hızır ile Kırk Saat**, Tercüman Gazetesi, 13 Eylül, 1967, Sayfa: 2.
- KABAKLI, Ahmet, **Sezai Karakoç 1**, Türk Edebiyatı Dergisi, Sayı: 212, Haziran 1991, Sayfa: 5-9,
- KABAKLI, Ahmet, **Sezai Karakoç 2**, Diriliş, Gelenek ve Şiir, Türk Edebiyatı Dergisi, Sayı: 213, Temmuz 1991, Sayfa: 5-10.
- KABİL, İhsan, **Sezai Karakoç’tan Yücel Çakmaklı’ya**, Star Gazetesi Cumartesi Eki, 5 Eylül 2009, Sayfa: 3.
- KAÇAK YAYIN DERGISİ, Hızır ile Kırk Saat Sezai Karakoç, (Özel Bölüm), Sayı: 45, Mart 2007, Sayfa: 4-6.** Dergide yazısı olan yazarlar ve yazı başlıkları: **Özgül APAÇE**, Parasız Yatılı Şair: Sezai Karakoç, Sayfa: 4-5 • **Ali Haydar HAKSAL**, Şiir Geleneğimizde Yeni Bir Ufuk: Hızır ile Kırk Saat; Görüş alınan yazarlar: Doğan HIZLAN, Ahmet OKTAY Necmiye ALPAY, Sayfa: 6.
- KAFLI, Kadircan, **Düşündürücü Yazılar**, Tercüman Gazetesi, 2 Şubat 1968, Sayfa: 3.
- KAHRAMAN Âlim, **Bir Kitap ve Bazı Dikkatler**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 50, Ocak 1981, Sayfa: 24-27.
- KAHRAMAN, Âlim, **Hikâyeler II**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 7, Cilt: 7, Sayı: 76, Mart 1983, Sayfa: 24-29.
- KAHRAMAN, Âlim, **Müslüman Yazar, Çağı ve Problemleri**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 8, Cilt: 8, Sayı: 92-93-94-95, Temmuz-Ağustos-Eylül-Ekim 1984, Sayfa: 116-127. (122).
- KAHRAMAN, Âlim, **Yeniden Doğan**, Yönelişler Dergisi, Sayı: 45, Nisan 1990, Sayfa: 30-31.
- KAHRAMAN, Âlim, **Sezai Karakoç’un Bir Şiirinin “Gelenek” Karşısındaki Durumunun İncelenmesi**, Yedi İklim Dergisi, Sayı (24)+5, Ağustos 1992, Sayfa: 3-5.
- KAHRAMAN, Âlim, **Gelecek Zamanın Sesi**, İzlenim Dergisi, Sezai Karakoç ve Diriliş (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994, Sayfa: 87.
- KAHRAMAN, Âlim, **“Gün Doğmadan” da “Ben”**: Geleneğin Penceresinden, Kaşgar Edebiyat Seçkisi, Sayı: 17, Eylül 2000, Sayfa: 25-31.
- KAHRAMAN, Âlim, **Diriliş ve Edebiyat Düşüncesi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 374-375.
- KAHRAMAN, Âlim, **Sezai Karakoç’a Dair**, Cümle Dönemlik Edebiyat, Kültür, Sanat Dergisi, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 1, Mayıs 2022, Sayfa: 27-28.
- KAHRAMAN, Hasan Bülent, **İyi ki Onlar Var**, Sabah Gazetesi, 30 Aralık 2011.
- KAHRAMAN, Kemal, **Monna Rosa**, Yeni Şafak Gazetesi, 30 Ağustos 1998, Sayfa: 16.
- KAHRAMAN, Kemal, **Ses ve İrmak**, Yeni Şafak Gazetesi, 9 Ağustos 1998, Sayfa: 16.
- KAHRAMAN, M. Üveys, **“Bizim İçtiğimiz Çay da Çaydır”** Yeni Devir Gazetesi, 9 Kasım 1979, Sayfa: 8.

- KAHRAMAN, M. Üveys, **Tiyatro ve “Ertelenen Düşün”**, Yeni Devir Gazetesi, 7 Nisan 1978, Sayfa: 7-8.
- KAHRAMAN, Mehmet, **Şiirdeki Tarihsel Gerçek ve Sezai Karakoç**, Mavera Dergisi, Sayı: 6, Mayıs 1977, Sayfa: 37-43.
- KAHRAMAN, Mehmet, **Taha’nın Kitabı**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç’a Özel Sayısı, Sayı: 44-45, Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa:39-43.
- KAHRAMAN, Mehmet, **Sezai Karakoç’u Tanımak**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Diriliş, İslam’a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 36-39.
- KÂHYAOĞLU, Orhan, **“İnsan Ölmeden Önce”**, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 76-81.
- KALA, Muhammed Enes, **Sezai Karakoç’ta ‘Biz’deki ‘Ben’e Ağıt ya da Batılılaşma Paradoksu**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Diriliş, İslam’a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 64-67.
- KALAYCI, Süha, Medeniyetin Üç İzah Tarzı, Yeni Devir Gazetesi, 7 Nisan 1978, Sayfa: 2, 7.
- KALIN, İbrahim, **Sezai Karakoç: Kara Yılanı Parmaklarından Süt İçmeye Çağırın Adamları Bir Akşam**, *Muhit Dergisi*, İstanbul, Sadece Sezai Karakoç Biz Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlarız, Sayı: 24, Aralık 2021, Sayfa: 5-7.
- KALKAN, Reşit Güngör, **“Kırılmalı Bir İç Çekiş” Monna Rosa**, Akit Gazetesi, 17 Eylül 1998, Sayfa: 14.
- KANAR, Yüksel, **Diriliş Düşüncesinde Geleceğin Biçimleri**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Diriliş, İslam’a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 50-53.
- KANIK, Mahmut, **Diriliş Akımının Öncüleri**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 52-64.
- KANTER, M. Fatih, **Modernizmin Küçük Cenneti: “Balkon”**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad’a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 35-37.
- KAPLAN, Mehmet, **Taşkent’te Sabah Namazı**, Hisar Dergisi, Sayı: 142, Ekim 1975, Sayfa: 8-9.
- KAPLAN, Yusuf, **Öncü Kuşakların Öncüsü: Sezai Karakoç**, Yeni Şafak Gazetesi, 26 Mayıs 2003, Sayfa: 10. İkinci Kez: Kırklar Dergisi, İkinci Dönem, Sayı: 2, Temmuz-Ağustos 2003, Sayfa: 20.23.
- KAPLAN, Yusuf, **Sezai Karakoç’un Ödülü**, Yeni Şafak Gazetesi, 12 Ocak 2007, Sayfa: 15.
- KAPLAN, Yusuf, **Sezai Karakoç Belgeseli**, Yeni Şafak Gazetesi, 4 Ocak 2010, Sayfa: 10.
- KAPLAN, Yusuf, **Çağ Körleşmesi, Diriliş Ufku ve Varoluş Yolculuğu (2)** Yeni Şafak Gazetesi, 21 Kasım 2008, Sayfa: 17.

- KAPLAN, Yusuf, **Bir Kartal Uçtu**, Yeni Şafak Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 9.
- KAPLAN, Ramazan, **Çağdaş Bir Leylâ Mecnun Hikâyesi: Sezai Karakoç'un Leylâ ile Mecnun'u**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 237-257.
- KARACA, Alâattin, **Bir Diriliş Şairi ve Düşünürü Olarak Sezai Karakoç**, Beyaz Gemi Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Van, Sayı: 9, Haziran 2008, Sayfa: 20-24. (Bu yazı 21 Mart 2008'de Ergani'de Sezai Karakoç hakkında düzenlenen "Şair Memleketinde" adlı Sempozyumda yapılan konuşma metnidir)
- KARACA, Alâattin, **Coğrafyasından Çekilen Türk Edebiyatı**, Yeni Şafak Kitap Eki, Sayı: 90, 13 Ağustos 2014, Sayfa: 8-9.
- KARACA, Alâattin, **Necip Fazıl ve Sezai Karakoç'un Coğrafyası**, Karar Gazetesi, 23 Mayıs 2016, Sayfa: 2.
- KARACA, Alâattin, **Sezai Karakoç 'Fizikötesi Yaşantılı Bir Kazazede'**, Karar Gazetesi, 21 Ocak 2019, Sayfa: 2.
- KARACA, Alaattin, **Sezai Karakoç'un Şiirini Tahrir Eden Cevher**, Karar Gazetesi, 22 Kasım 2021, Sayfa: 2.
- KARACA, Nihal Bengisu, **Neden Sezai Karakoç Seçildi?**, Haber Türk Gazetesi, 10 Ağustos 2014.
- KARACA, Zeynep, **Benim Gözümden Sezai Karakoç**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 14-15.
- KARADENİZ, Abdurrahim, **Zamana Adanmış Sözler'in Minyatür ve Ebrulü Bakış Açısı**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 198-209.
- KARA, Mustafa, **Sezai Karakoç Niçin Büyüktür?**, Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, Düşünce ve Sanat Dünyamızda Hazan Rüzgarı (Dosya), Sayı: 13, 2021-2, Sayfa: 58-59.
- KARAGÖZ, Samet, **Sezai Karakoç'un Dünyası**, Milliyet Gazetesi, 21 Kasım 2021, Sayfa: 8.
- KARAL, Cevdet, **Sezai Karakoç Şiirinde Klasikle Modernin Arakesiti**, Kaşgar Edebiyat Seçkisi, (2 Aylık), İstanbul, Sayı: 2, Şubat 1998, Sayfa: 25-29.
- KARAL, Cevdet, **Kar Şiiri Neyi Anlatmıyor**, Kaşgar Edebiyat Seçkisi (2 Aylık), İstanbul, Sayı: 7, Ocak 1999, Sayfa: 9-11.
- KARAL, Cevdet, **Fikrini Bir Kelimede Toplayabilme Dehası**, Milat Gazetesi, 31 Aralık 2011, Sayfa: 13.
- KARATAŞ, Ömer Faruk, **Diriliş Düşümümüzü Gerçek Kılan Haberci: Sezai Karakoç**, Yaşama Sanatı Sağlık-Kültür-Sanat-Magazin Dergisi, Fatih Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayını, Ankara, Sayı: 8, Nisan-Mayıs-Haziran 2007, Sayfa: 18-19.

- KARATAŞ, Turan, **"Yirminci Yüzyılın İkinci Yarısında Çağına En Uygun Şiiri Sezai Karakoç Yazmıştır"** Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 29-32.
- KARATAŞ, Turan, **Samanyolunda Bir Daha Ziyafet...**, Zaman Gazetesi Kitap Eki, Yıl: 4, Sayı: 44, 7 Eylül 2009, Sayfa: 23.
- KARATAŞ, Turan, **Sezai Karakoç Şiiri**, Milat Gazetesi, 31 Aralık 2011, Sayfa: 13.
- KARATAŞ, Turan, **"İyi ki Bilmiyor Kalabalıklar"**, Dergâh Edebiyat, Sanat, Kültür Dergisi, Cilt: XXVII, Sayı: 321, Kasım 2016, sayfa: 18-19.
- KARCI, Mehmet Ragıp, **Türk Edebiyatına Şiir Açısından Bir Yaklaşım**, Gelişme Dergisi, Sayı:3, Güz 1973.
- KAYA, Vural, **Diriliş Neslinin Sezai Bey'ine Ödül**, Milli Gazete, 10 Ocak 2007, Sayfa: 13.
- KAYALI, Kurtuluş, **Sezai Karakoç'un Düşünceleri Konusunda Bazı Gözlemler Yapmayı Denemek**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 95-102.
- KAYALI, KURTULUŞ, Nuri Pakdil ya da Edebiyat Eksenli Dünya Açılımı, Hece Aylık Edebiyat Dergisi (Düşünsel, Entelektüel, Muhafız Bir Tasarım Olarak Edebiyat Dergisi ve Nuri Pakdil Özel Sayısı, Yıl: 8, Sayı: 85, Ocak 2004, Sayfa: 120-127.
- KAYALI, Kurtuluş, (Sevda Dursun'un Röportajı), Karakoç'u Daha İyi Anlayabiliriz, Yeni Şafak Gazetesi, 21 Kasım 2022, Sayfa: 14.
- KAYIRAN, Yücel, **Felsefi Şiir, Bir Varoluş Problemi Etrafında Kurulmuş Şiirdir**, Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi, Sayı: 246, Şubat-Mart 2003, Sayfa: 57-63.
- KAYIRAN, Yücel, **Sezai Karakoç: Şiirimizin Son Büyük Şairi**, Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu, 18 Kasım 2021.
- KAYNARDAĞ, Aslan, **1979 Dergilerinin Getirdikleri**, Somut Dergisi, Sayı: 13, Ocak 1980, Sayfa: 29-30.
- KAZDAL, İsmail, [İsimsiz Yazı], Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6.
- KEKEÇ, Ahmet, **Eli Öpülesi Şair...** Star Gazetesi, 5 Şubat 2007, Sayfa: 4.
- KEMİKLİ Bilal, **Ufku Selamlamak**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 106-107
- KESKİN, Birhan, **Elim Sürekli Eksiltmeye Ayarlı** (Röportaj-Kürşad Oğuz), Akşam Gazetesi Kitap Eki, 16 Nisan 2006, Sayfa: 20-21.
- KILIÇ, Meryem, **Şiir Önceden Yazılana Saygıdır**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 60-61
- KILIÇARSLAN, İsmail, **Sen Türkülerini Söyle Be Ensar**, Gerçek Hayat Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 2010-06 (485), 5 Şubat 2010, Sayfa: 18.
- KILIÇARSLAN, İsmail, **Sezai Karakoç'un Uyandırdığı Gün**, Yeni Şafak Gazetesi, 20 Kasım 2021, Sayfa: 3.

- KILLIOĞLU, İsmail, **Şiir ve Uygarlık**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 27-31.
- KISAKÜREK, Necip Fazıl, **Onu Anlayınca**, Son Posta Gazetesi, 5 Mayıs 1962.
- KIVANÇ, Taha, **Sezai Karakoç'a Özlem**, Zaman Gazetesi, 24 Ekim 1994, Sayfa: 3 (Aynı yazının tamamı İmza Dergisi, Sayı: 67, Kasım 1994, Sayfa: 12'de yayınlanmıştır.)
- KIVANÇ, Taha, **O'nun Paltosu**, Yeni Şafak Gazetesi, 18 Ocak 2010, Sayfa: 8.
- KIZIL, Erol, **Üstada Adanmış Sözler**, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Sayı: 6, Yazbahar 2000, Sayfa: 44.
- KIZILKAYA, Muhsin, **Fatih'e "Sezai Karakoç Çeşmesi"** Haber Türk Gazetesi, 9 Ocak 2022.
- KİRAS, İbrahim, **Çankaya'ya O Gitse Ben Rahatsız Olurdum**, Star Gazetesi, 30 Aralık 2011, Sayfa: 13.
- KİRAS, İbrahim, **İslamcılığın Geldiği Yer**, Karar Gazetesi, 26 Nisan 2016.
- KİRAS, İbrahim, **Bildik mi Sezai Bey'in Kıymetini?**, Karar Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 7.
- KİRAS, İbrahim, **Sezai Karakoç Önce Şairdir**, Karar Gazetesi, 20 Kasım 2021, Sayfa: 7.
- KİREMİTÇİ, Tuna, **Kendine Gel!**, Vatan Gazetesi, 24 Mart 2008.
- KİRENCİ, Ayşe, Işın, **Sezai Karakoç Ruhumuza Sesleniyor**, Yazıyo Gazetesi 2009/2010, Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bilimler Lisesi Gazetesi, Sayı: 6, Sayfa: 15.
- KOCA, Mücahit, **Şairler Zincirinin Son Halkası Sezai Karakoç**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 76-77.
- KORKMAZ, Alaaddin, **Sezai Karakoç'un Şiiri: Batıya Karşı Direniş-I**, Bursa'da Zaman Fikir, Sanat, Gençlik ve Haber Dergisi, (Bursa), Sayı: 3, Ağustos 1969, Sayfa: 3.
- KORU, Fehmi, **Sezai Karakoç**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 8-9.
- KORU, Fehmi, **Sezai Karakoç: Bir Hakkın Teslimi**, Yeni Şafak Gazetesi, 14 Ocak 2007, Sayfa: 14.
- KORU, Fehmi, **Başbakan Sezai Karakoç'la da Görüşmeli**, Yeni Şafak Gazetesi, 14 Temmuz 2010, Sayfa: 1, 13.
- KORU, Fehmi, **Sezai Karakoç: Devletin Önünde Ceketini İliklediği Düşünür...**, Star Gazetesi, 24 Aralık 2011, Sayfa: 1, 3.
- KOŞAL, Serhat Yusuf, **Kapalı Çarşı ve İçimizdeki Açık Çarşı**, Keşke İki Aylık Düşünce ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Sayı: 6, Temmuz-Ağustos 2014, Sayfa: 25-31.
- KOYTAK, Cahit, **Güvercin Besleyen Adam**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğunun Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 15.
- KOYTAK, Elyesa, **Sezai Karakoç Kitaplığı**, Genç Öncüler Aylık Gençlik Dergisi, Sayı: 29, Şubat 2007, Sayfa: 30-31.
- KÖNEÇOĞLU, Mustafa, **"Doğunun Yedinci Oğlu" Bağlamında Yerlilik ve Aidiyet Sorunsalı**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Düşüncede, Edebiyatta, Sanatta Yerlilik

- Özel Sayısı, Yıl: 14, Sayı: 162/163/164, Haziran/Temmuz/Ağustos 2010, Ankara, Sayfa: 471-472.
- KÖNEÇOĞLU, Mustafa, **Yedinci Oğul mu Yoksa Tasadaylı Olmak mı Yahut da Yeni Bir 'Masal' Şiiri Yazılabilir mi?**, Yitiksöz Sanat, Edebiyat ve Düşünce Dergisi, Sayı: 2, Aralık 2020-Ocak 2021, Sayfa: 42-44.
- KÖNEÇOĞLU, Mustafa, **Seyreyle Bir Âlemin Bu Âlemden Vedamı**, Yitiksöz Sanat, Edebiyat ve Düşünce Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 8, Aralık-Ocak 2021-2022, Sayfa: 4-5.
- KUBAT, Murat, **Sezai Karakoç**, Diriliş Postası, 18 Kasım 2021, Sayfa: 11.
- KURT, İlhan, **Sezai Karakoç'un Gün Doğmadan Sağanakları**, Olağan Şiir İki Aylık Şiir Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç'un Şiiri ve Poetikası, Sayı: 24, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 51-54.
- KURT, Ayhan, **Ötesini Söyleyemiyorum**, Ludingirra Üç Aylık Şiir Dergisi (Özel Bölüm), Sayı: 9, Bahar 1999, Sayfa: 52-60.
- KURTARAN, Mahmut (Batman İl Milli Eğitim Müdürü), **Dirilişin Dili: Sezai Karakoç**, Genç Nazar Edebiyat, Kültür ve Sanat Dergisi, Batman, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 4, 2022, Sayfa: 3.
- KURTOĞLU, Mehmet, **Sezai Karakoç'a Göre Şehirlerin Ruhu ve Anlamı**, Şehir ve Kültür Aylık Kültür, Edebiyat, Dil, Sanat ve Tanıtım Dergisi, Sayı: 4, Kasım 2014, Sayfa: 26-29.
- KURTULMUŞ, Şakir, **Diriliş'in Çağrısı**, Yeni Devir Gazetesi, İstanbul, 26 Ekim 1979.
- KURTULMUŞ, Şakir, **İlk Kez Sensizim Bir Pazar Pazar Şehzadebaşı'nda**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Sayıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 18-21.
- KURU, Ahmet, **Sezai Karakoç'un İktisadi Görüşleri**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 78-80.
- KUTLU, Mustafa, **Kış Koşusu**, Yeni Şafak Gazetesi, 7 Ocak 2009, Sayfa: 15.
- KUTLUER, İlhan, **Sanat Neyin Taklidi?**, Yönelişler Aylık Sanat ve Kültür Dergisi, Sayı: 18, Aralık 1982, Sayfa: 1-9.
- KUTLUER, İlhan, **Diriliş Neslinin İlmihali**, İlim ve Sanat Dergisi, Sayı: 7, Mayıs-Haziran 1986.
- KUTLUER, İlhan, **Evrin, Devrim, Diriliş**, İzlenim Dergisi, Sezai Karakoç ve Diriliş (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994, Sayfa: 82-83.
- KUTLUER, İlhan, **Kırkbirinci Saat**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 32-35.
- KUTLUK, Higashitotsu, **Sezai Bey'in Vefatının Ardından Üniversitede Sordum: Biz Kimi Kaybettik? Çıt Çıkmadı**, Star Açık Görüş, 22 Kasım 2021.
- KÜPÇÜK, Selçuk, **İkinci Yeni'yi Tanımlamak, Modern Hayat İçindeki İnsanı Tanımlamaktır**, (Yakup Altıyaprak İle Röportaj), Dergâh Aylık Edebiyat, Sanat, Kültür Dergisi, Cilt: XIX, Sayı: 228, Sayfa: 12-15.

- KÜLTÜR SERVİSİ, **Sezai Karakoç'un Şiiri Hız Sembolü**, (Osman Akkuşak ile Röportaj), Türkiye Gazetesi, 10 Haziran 1998, Sayfa: 14.
- LEKESİZ, Ömer, **Diriliş ve Uygarlık**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: Sayfa: 24-43.
- LEKESİZ, Ömer, **Diyarbakır'da Sezai Karakoç Konuşuldu**, Yeni Şafak Gazetesi, 18 Nisan 2012.
- LEKESİZ, Ömer, **Sezai Karakoç'ta İmgelerin İmhası ve İhyası**, Dil ve Edebiyat Aylık Dergi, Sayı: 41, Mayıs 2012, Sayfa: 10-15.
- LEKESİZ, Ömer, **Sanat İçin Ağıt**, Yeni Şafak Gazetesi, 6 Temmuz 2014, Sayfa: 10.
- LEKESİZ, Ömer, **"Sabah Yıldızı"**, Yeni Şafak Gazetesi, 23 Şubat 2021, Sayfa: 2.
- LEKESİZ, Ömer, **Sezai Karakoç'un Hayat ve Düşünce Haritası: "Sabah Yıldızı"**, Şiraze İki Aylık Kitap Kültürü Dergisi, Bursa, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 8-11.
- LEKESİZ, Ömer, **Sezai Karakoç Benim Sabah Yıldızımıdır**, Yeni Şafak Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 2.
- MACİT, Muhsin, **Gelenek ve Sezai Karakoç'un Şiiri**, Yedi İklim Dergisi, Sayı: 66, Eylül 1995, Sayfa: 9-16.
- MACİT, Muhsin, **Modern Mistik Şiirin Ufukları: Sezai Karakoç'un Şiiri**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 20-26.
- MAHCUPYAN, Etyen, **Yenilgiler, Kader ve Dava**, Karar Gazetesi, 19 Kasım 2017.
- MARAŞ, M. Atilla, **Sezai Karakoç'un İlk Eserleri**, Adımlar Aylık Sanat ve Fikir Dergisi, Erzurum, Sayı: 3, Nisan 1970, Sayfa: 12-13.
- MASALA, Anna, **Anna Masala Diyor Ki**, Anlatan: E. Eroğlu, Yeni Sanat Aylık Mecmuası, Cilt: 5, İstanbul, Sayı: 1, Aralık 1973, Sayfa: 24-26.
- MENDİ, Kadircan, **Dindarlar ve Kitaplar**, Tasfiye Edebiyat Düşünce Dergisi (Tokat), Sayı: 43, Mart-Nisan 2013, Sayfa: 38-44.
- MEMİŞ, Şefik, **Üniversite Öğrencileri, Ekonomiyi Neden Sezai Karakoç'tan Öğrenmeyi Tercih Ediyor?**, Çekmeköy Belediyesi Aylık Kültür Sanat Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç'u Rahmetle Anıyoruz, Özel Bölüm, Sayı: 83, Aralık 2021, Sayfa: 105-106.
- MENGÜŞOĞLU, Metin Önal, **Sekizinci Oğul Ana Rahminde: Sezai Karakoç Yeni Türkçe Şiirde İslâm Olgusu – VII**, Umran Düşünce-Kültür-Siyaset Dergisi, Sayı: 179, Temmuz 2009, Sayfa: 79-82.
- MERCAN, Ahmet, **"Kubbeyi Tutan Aydınlik"**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 4-5
- MERMUTLU, Bedri, **Sistematik Düşünce Düşünce Sistemine, Gelenekçi Düşünce Gelecekçi Düşünceye**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 47-50.

- MERMUTLU, Bedri, **Sezai Karakoç'un Şiirine Bir Yaklaşım Denemesi**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 18-19.
- MERMUTLU, Bedri, **Ölür İse Ten Ölür**, Şiraze İki Aylık Kitap Kültürü Dergisi, Bursa, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 39.
- MESTÇİOĞLU, Mehmet, **Yeni Yayınlar: Ruhun Dirilişi**, Milli Gazete, 14 Eylül 1974, Sayfa: 6.
- METE, Muhsin, **Edebiyatımızda Dergiler ve Hece**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 100, Nisan 2005, Sayfa: 85.
- METİN, Ali K., **2004 Yılında Şiir Eleştirimiz**, Kökler Üç Aylık Edebiyat Dergisi, Ankara, Yıl: 3, Sayı: 10, Temmuz-Ağustos, Eylül 2005, Sayfa: 53-54, 72..
- METİN, Ali K., **Sezai Karakoç: Medeniyet Davasının Şairi**, Kökler Üç Aylık Edebiyat Dergisi, Ankara, Yıl: 3, Sayı: 11, Mart-Nisan-Mayıs 2006, Sayfa: 100-125.
- MIGNON, Laurent, (Söyleşi) **Dünden Bugüne Türk Şiirinde Aşk Üzerine**, Hece Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 89, Mayıs 2004, Sayfa: 95-102.
- MİNNETOĞLU, Muallâ, **Sezai Karakoç ve Hızır 40 Saat**, Ekspres Akşam Gazetesi, 15 Kasım 1967, Sayfa: 2, 5.
- MİYASOĞLU, Mustafa, **Necip Fazıl Çevresinde, Kafdağı Dergisi**, Sayı: 55-56, Nisan-Mayıs 2002.
- MİYASOĞLU, Mustafa, **2006'nın Önemli Olayları**, Milli Gazete, 7 Ocak 2007, Sayfa: 13.
- MUHARREM, Mustafa, **Geometri Sağnağı Altında "Sesler" ve Sezai Karakoç**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı) , Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 163-168.
- MURAT, Ahmet, **Tatar Ordularını Gömen Mevlâna Silüeti**, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Sayı: 6, Yazbahar 2000, Sayfa: 4.
- NAR, Ali, **Ruhun Dirilişi**, Yeni Sanat Aylık Dergisi (İstanbul), (Muallim Naci Özel Sayısı), Sayı: 8, Kasım 1974, Sayfa: 72-74.
- NARİN, Osman Emre, **Genç Arkadaşlarla, Göğü Tutan Sütunlar**, Şehrengiz Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 11, Eylül 1997, Sayfa: 21.
- NARLI, Mehmet, **1970'ten Günümüze Şiir**, Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Yıl: 35, Sayı: 401, Mart 2007, Sayfa: 90-94.
- NARLI, Mehmet, **Şiir ve Ev Üstüne**, Milat Gazetesi, 8 Şubat 2012, Sayfa: 15.
- NASIR, Nihat, **Diriliş Mimarının Aziz Hatırasına**, Diriliş Postası, 18 Kasım 2021, Sayfa: 9.
- NİYZAZI, Mehmed, **Bu Sese Kulak Verelim**, Zaman Gazetesi, 8 Kasım 1994, Sayfa: 3.
- NİYZAZI, Mehmed, **Nice Yıllara**, Zaman Gazetesi, 6 Mayıs 2013, Sayfa: 13.
- NUJEN, Ayfer Feriha, **Bir Fotoğraf, Kalbimde Bir Şair: Hoyrat Sessizlik Güle Güle!**, Kitap Kültür Kritik Sitesi K24 Gazetecilik Platformu, 21 Kasım 2021.
- OBUZ, Ömer, **Sezai Karakoç Yazınında Batı ya da "Medeniyet Dediğin Tek Dişi Kalmış Canavar"** Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Dergisi, Sezai Karakoç'a 85. Yıl Armağanı, Sayı: 66, Ekim-Kasım-Aralık 2018, Sayfa: 33-45.

- OCAKTAN, Mehmet, **Diriliş Neslinin El Kitabı**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 21, Ağustos 1978, Sayfa: 36-39.
- OCAKTAN, Mehmet, **AİHM, Sezai Karakoç ve Sokrates'in Düşmanları...**, Yeni Şafak Gazetesi, 30 Kasım 2005.
- OCAKTAN, Mehmet, **Sezai Karakoç'a "Büyük Ödül"ün Anlamı...**, Yeni Şafak Gazetesi, 11 Ocak 2007, Sayfa: 13.
- OĞUZ, Mümtaz, **Bize Gelenler, İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü**, MTTB Milli Gençlik Aylık Fikir Sanat, Aktüalite ve Aksiyon Dergisi, Milli Sanayi Özel Sayısı (İstanbul), Kasım 1968, Sayfa: 46.
- OKTAY, Ahmet, **Resmi İdeoloji Tarafından Dışlanan-Yazınsal İktidarı Dışlayan Bir Şair: Sezai Karakoç**, FDE (Hacettepe Üni. Fransız Dili ve Edebiyatı Derneği Yayını), Yazın ve Dilbilim Araştırmaları Dergisi, Sayı: 9, Cilt: 3 (Altı Ayda Bir Çıkar), Bahar 1982, Sayfa: 14-23 (Bu yazı yazarın 1. Baskısı 2001'de Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan Şairin Kanı: Yazınsal Eleştiriler 1954-2000 isimli kitabının içinde, Sayfa: 239-250.)
- OKTAY, Ahmet, **"Biz Sizi Ararız"**, Milliyet Gazetesi, 24 Ekim 1992.
- OKTAY, Ahmet, **Umut ve Olanaksızlık: "Çağdan Çıkarma" Oyunu**, Hürriyet Gösteri Dergisi, Sayı: 150, Mayıs 1993, Sayfa: 31-36. (Bu yazı, yazarın 1. baskısı 2001'de Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan Şairin Kanı: Yazınsal Eleştiriler 1954-2000, isimli kitabının içinde)
- OKTAY, Ahmet, **Karakoç İçin**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 441.
- ONARAN, Mustafa Şerif, **Kendini Aşan Ozan: Sezai Karakoç**, Varlık Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi, Sayı: 2007-03, 1194, Mart 2007, Sayfa: 45-48.
- ONARAN, Mustafa Şerif, **İkinci Yeni'nin Gizemci Ozanı Sezai Karakoç**, Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi, Temmuz-Ağustos-Eylül 2010, Sayı: 301, Sayfa: 12-15.
- ONART, Eyüp [Ebubekir Eroğlu], **Bir Şairin Düzyazıları**, Yeni Sanat Aylık Mecmuası İstanbul Cilt: 5, Sayı: 1 Aralık 1973, Sayfa: 12-17.
- ONART, Eyüp, **Kurucu Anlayış ve Bir Dergi**, Yeni Sanat Dergisi, Sayı: 3, Şubat 1974, Sayfa: 7-10.
- ORAKÇI, Cengizhan, **Sezai Bey Deyince**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 49-50.
- ORCAN, Mustafa, **Edebiyatın Bir Hayat Tarzı Sunuşu: Modernleşme Örneği**, Hece Dergisi, Hayat Edebiyat Siyaset Özel Sayısı, Sayı: 90/91/92, Haziran/Temmuz/Ağustos 2004, Sayfa: 350-359.
- ORHANOĞLU, Hayrettin, **Kırılğan Bir Müşahit Sezai Karakoç Yahut Varlık-İnsan'ın Uğrak Yeri Diriliş**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 333-338.

- ORHANOĞLU, Hayrettin, **Bilincin Batıdan Doğuya Yolculuğu**, Yolcu İki Aylık Edebiyat Dergisi (Samsun), Yıl: 9, Sayı: 48, Mayıs-Haziran 2008, Sayfa: 13.
- OSKAY, Ünsal, **"Yüzleri Giyotine Abone Üç Şair: Cemal Süreya, Sezai Karakoç, Ece Ayhan"**, Hürriyet Gösteri Dergisi, Sayı: 111, Şubat 1990, Sayfa: 32-35, (Bu yazı yazarın, İnkılâp Yayınları'ndan 1. Baskısı 2000'de yapılan Tek Kişilik Haçlı Seferleri isimli kitabının içinde, Sayfa: 336-342.)
- OSMAN, Hakan A., **Şair Bir Meşaledir**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 22-29.
- ÖLÜÇ, Esver, **Pingpong Oynayan Mesneviyle Alakasız Şeyler**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 160-161.
- ÖMERUSTAOĞLU, Çağlayan, [Aktaran] Nihayet Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 84, Aralık 2021, Sayfa: 58-64.
- ÖNGÖREN, Ferit, **İrdeleme**, Şiir Sanatı Aylık Şiir Dergisi, İstanbul, Sayı: 17, Mart 1967, Sayfa: 3-20.
- ÖRGEN, Ertan, **Yerliliğin Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Görünümleri**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Düşüncede, Edebiyat, Sanatta Yerlilik Özel Sayısı, Yıl: 14, Sayı: 162/163/164, Haziran/Temmuz/Ağustos 2010, Ankara, Sayfa: 294-297.
- ÖRS, Ahmet, **Sezai Karakoç: Tasavvur ve Gerçek**, Tasfiye İki Aylık Edebiyat Düşünce Dergisi (Tokat), Yıl: 3, Sayı: 11, Mart-Nisan 2007.
- ÖZ, Asım, **İnançla ve Umutla Ağı Zorlamak: Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Sol Eleştirisi**, İtibar Aylık Edebiyat ve Fikriyat Dergisi, Sayı: 92, Mayıs 2019, Sayfa: 28-37.
- ÖZ, Asım, **Yeniden Dirilişin Amentüsü, Açık Görüş**, Star Gazetesi Eki, 23 Haziran 2019.
- ÖZALP, N. Ahmet, **Üstad'la Son Buluşma**, Yeni Şafak Gazetesi, 9 Kasım 1996, Sayfa: 11.
- ÖZALP, Ahmet, **Şiirimizin Ağa Ustası**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 10-14.
- ÖZALP, Ayşegül, **Balkondan Balkona Bakış ve Sezai Karakoç'un "Balkon" Şiiri Üzerine**, Mavi Yeşil Kültür Sanat Edebiyat Dergisi (Rize), Sayı: 77, Eylül-Ekim 2012, Sayfa: 18-19.
- ÖZBAHÇE, Osman, **Yanlış Hesap Niçin Bağdat'tan Döner?** Mostar Aylık Medeniyet-Kültür-Aktüalite Dergisi, Sayı: 1, Mart 2005, Sayfa 52-54.
- ÖZBAHÇE, Osman, **İkinci Yeninin Doğuşu**, Kökler Üç Aylık Edebiyat Dergisi, Ankara, Yıl: 3, Sayı: 11, Mart-Nisan-Mayıs 2006, Sayfa: 49-99.
- ÖZBAHÇE, Osman, **Karakoç'un Şiirinde Kurucu Unsur III -İkinci Bölüm**, Aşkar Üç Aylık Serbest Edebiyat Dergisi (Sivas), Yıl: 11, Sayı: 43, Temmuz-Ağustos-Eylül 2017, Sayfa: 68-80. 31 Ekim 1967, Sayfa: 16-17.
- ÖZCAN, Gökhan, **Son Münzevi**, Yeni Şafak Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 12.

- ÖZCAN, Tarık, **Bir Daha İkinci Yeni mi? Tövbe!**, Bizim Külliye Üç Aylık Kültür ve Sanat Dergisi (Elazığ), Yıl: 4, Sayı: 13, Nisan-Mayıs-Haziran 2002, Sayfa: 14-16.
- ÖZÇELİK, Mustafa, **Sezai Karakoç'un Şiiri Üzerine Bazı Dikkatler**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 61-63.
- ÖZÇELİK, Mustafa, **Yunus'un Çağdaş Bir Yorumcusu Sezai Karakoç**, İslâmî Edebiyat Üç Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 49, Ocak-Şubat-Mart 2010, Sayfa: 6-9.
- ÖZÇELİK, Mustafa, **Sezai Karakoç'un Biyografi Kitapları**, Şiraze İki Aylık Kitap Kültürü Dergisi, Bursa, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 9, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 12-14.
- ÖZDAĞ, Yunus Melih, **Cahit Zarifoğlu: Devrim ve İman**, Edebiyat Ortamı İki Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 4, Sayı: 20, Mayıs-Haziran 2011 (Ankara), Sayfa: 58-61.
- ÖZDENÖREN, Alaeddin, **Karşılaştırma**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 1, Aralık 1976, Sayfa: 24-25.
- ÖZDENÖREN, Alaeddin, **Ayinler**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 14, Ocak 1978, Sayfa: 43-44.
- ÖZDENÖREN, Rasim, **Mutlakın Gerçekleştirimi**, Haftalık, Yeni İstiklâl Gazetesi, Sayı: 157, 12 Ağustos 1964, Sayfa: 11, (Bu yazı yazarın, 3. baskısı İz Yayınları'ndan çıkan Ruhun Malzemeleri isimli kitabında "Yeniden Mutlakçılığa Doğru" başlığı ile yer almaktadır, Sayfa: 173-175.)
- ÖZDENÖREN, Rasim, **Yeniden Mutlakçılığa Doğru**, Açık Dergisi, Sayı: 1, Ağustos 1962, (Bu yazı, yazarın İz Yayınları'ndan 3. baskısı 1999'da yapılan Ruhun Malzemeleri isimli kitabının içinde, Sayfa: 173-175.)
- ÖZDENÖREN, Rasim, **Sezai Karakoç Üzerine: Hayatı, Dönemi, Şiiri, Yeri**, Çıkış Aylık Fikir Sanat Gazetesi, (Ankara), Sayı: 3, Mayıs 1968, sayfa: 1, 4. İkinci Kez: Sezai Karakoç Çevresinde Başlığı ile Kitap Dergisi, Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 89-91.(Bu yazı, yazarın İz Yayınları'ndan 3. baskısı 1999'da yapılan Ruhun Malzemeleri isimli kitabının içinde, Sayfa 167-172.)
- ÖZDENÖREN, Rasim, [İsimsiz Yazı], Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6.
- ÖZDENÖREN, Rasim, **Cumhurbaşkanlığı Büyük Ödülü 2011**, Yeni Şafak Gazetesi, 29 Aralık 2011, Sayfa: 18.
- ÖZEL, İsmet, İsmet Özel'le Söyleşi, Kaçak Yayın Dergisi, Sayı: 38, Temmuz 2006.
- ÖZEL, Mustafa, **Annesiz (Evsiz) Toplumun Şiiri**, Nihayet Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 84, Aralık 2021, Sayfa: 4-8.
- ÖZEL, Mustafa, **Bir Umut İnsanı Olarak Sezai Karakoç**, Cümle Dönemlik Edebiyat, Kültür, Sanat Dergisi, (İstanbul-Küçükçekmece İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını) Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 1, Mayıs 2022, Sayfa: 116-121
- ÖZER, Adnan, **Şiirle Medeniyet Arasındaki**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğunun Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 14.
- ÖZER, Adnan, **Cortazar'a Var da Sezai Karakoç'a Yok mu?**, Akşam Gazetesi, 7 Ekim 2013, Sayfa: 18.

- ÖZFATURA, M. Necati, **Enkaz Ülke Suriye**, Türkiye Gazetesi, 1 Eylül 2012.
- ÖZKAVAF, Ali, **Şiir Yorumu: Gök Gürültüsü Anıtı'nda**, Sıla Aylık Edebiyat Dergisi (İstanbul), Sayı: 4, Mayıs 1974, Sayfa: 8.
- ÖZKÖK, Ertuğrul, **Mona Roza'yı Yazan Adam Gibi Adam**, Hürriyet Gazetesi Pazar Eki, 3 Şubat 2013, Sayfa: 11.
- ÖZMEN, Taner, **50 Kuşığı Hikayecileri ve Sezai Karakoç Şiiri**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 197-207.
- ÖZTÜRK, Ali Haydar, **Sûr'u Üfleyen Adam**, Milli Gazete, 8 Temmuz 1974, Sayfa: 2.
- ÖZTÜRKMEN, Ömer, **Cumhurbaşkanına Açık Mektup**, Ortadoğu Günlük Siyasi Sabah Gazetesi, (İstanbul), 1 Eylül 1975, Sayfa: 1.
- ÖZTÜRKMEN, Ömer, **Tanıdığım Şairler-Sezai Karakoç**, Ortadoğu Gazetesi, 1 Eylül 1975, Sayfa: 6..
- ÖZTÜRKMEN, Ömer, **Sezai Karakoç ve Yalnızlığın Gülmeleri**, Türkiye Gazetesi, 26 Ocak 2007, Sayfa: 1, 12.
- ÖZTÜRK, Kâmil, **Karaçay'ın Türküsü**, ve, Kaşgar Edebiyat - Kültür Dergisi, Sayı: 35, Kasım-Aralık 2003, Sayfa: 51-53.
- PAŞAZÂDE, Erhan, **Gül Ağacının Zamana Düşen Gölgesi: Sezai Karakoç**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 39-45ç
- PEKER, Hüseyin, **Kitaplar: Sesler**, Yordam Üç Aylık Edebiyat Dergisi, (Ankara), Sayı: 19, Cilt: 3, Yaz: 1968, Sayfa: 67-69.
- PEKER, Hüseyin, **Bir İyilik Şiiri**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 35.
- PEKER, Yüksel, **Sezai Karakoç'un Edebiyat Yazıları Çevresinde**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç'a Özel Sayısı, Sayı: 44-45, Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa: 33-35.
- PEKER, Yüksel, **Diriliş Neslinin Amentüsü İle**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç'a Özel Sayısı, Sayı: 44-45, Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa: 78.
- PEKER, Yüksel, **Gün Doğmadan Doğan Şiir**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 41-43.
- PELVANOĞLU, Emrah, **Walter G. Andrews [ile]** (Röportaj), Yasakmeyve İki Aylık Şiir Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 11, Kasım-Aralık 2004, Sayfa: 46-52.
- PENÇEÇELİK, Bahri, **Erdem Bayazıt'la Şiir ve Sanat Üzerine** (Röportaj), Buriciye Edebiyat Üç Aylık Edebiyat Dergisi (Sivas), Yıl: 1, Sayı: 3, Temmuz 2008, Sayfa: 57. (Bu röportaj ilk kez Gurbet Edebiyat Dergisi'nin Şubat 1984 tarihli 8. sayısında yayınlanmıştır)
- PESEN, M. Nezihi, **Sezai Karakoç'un Gerisine Düşmemek İçin Ne Yapmalıyız?**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 76-77.

- PINAR'dan, **Sezai Karakoç Üzerine**, Pınar Aylık Kültür ve Sanat Dergisi, Cilt: III, Sayı: 29, Mayıs 1974, Sayfa: 1-2.
- POLAT, N, Mustafa, **Sezai Karakoç'un Kitapları**, Bâbiâlide Sabah Gazetesi, 3 Eylül 1967, Sayfa: 2.
- POLAT, Necati, **Sezai Karakoç'un Şiirinde Şiir**, Yeni Devir Gazetesi, 6 Nisan 1979, Sayfa: 7-8.
- POLAT, M. Mustafa, **Yeni Neşriyat: Sesler**, Babiâli'de Sabah Gazetesi, (İstanbul), 20 Nisan 1968, Sayfa: 3.
- POTUR, Şamil, **Sezai Karakoç İçin Üç Hiyeroglif**, Kırklar Dergisi, Sayı: 11, Mart-Nisan 2001, Sayfa: 16.
- R.Ö. [Rasim Özdenören], **Diriliş**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 5, nisan 1977, Sayfa: 71-72.
- RAMAZANOĞLU, Yıldız, [İsimsiz Yazı], Kitap Dergisi, Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 7.
- RAMAZANOĞLU, Yıldız, **Züleyha**, Özgün Duruş Haftalık Gazete, Sayı: 53, 10 Eylül-16 Eylül 2010, Sayfa: 6.
- SAFİ, Eren, **Koşu Bittikten Sonra da Koşan Atlar**, Fayrap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı (İstanbul), Sayı: 84, Mayıs 2016, Sayfa: 25-28.
- SAFTER, İsmail, **Yeşil Kültürün Anatomisi**, Gösteri Dergisi (Özel Sayı), Sayı: 203, Şubat-Mart 1998, Sayfa: 65-73.
- SAĞLAM, Nuri, **Sezai Karakoç'un Şiirlerinde "Ölüm"ün Aşkın Adı: Ölmeden Önce Ölmek**, Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Yıl: 36, Sayı: 419, Eylül 2008, Sayfa: 44-47.
- SAĞLIK, Şaban, **"Tanrı'nın Gözüyle Bakış Penceresi" Yahut Sezai Karakoç'un Ayinleri**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 216-236.
- SAĞLIK, Şaban, **"Diriliş" Metaforu Olarak Ağustos Böceği**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 10-12.
- SAĞLIK, Şaban, **Söze itibarını iade Etmek Bağlamında Sezai Karakoç'un "Kara Yılan" Şiiri**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 171-175.
- SAHRA, Süleyman, **Şiir İşinde 'Müthiş Bir' Teknik**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 169-174.
- SALİ, Ali, **"Güneşlerin Kalbine Taht Kuran Melekler Yağdırır Yağmuru" ya da "Ötesini Söylemeyeceğim"**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 150-154.
- SARI, Osman, **"Alınyazısı Saati"**, Zaman Gazetesi, 24 Mart 1990.

- SARI, Osman, **Yılın Sanatçısı Ödülü Sezai Karakoç'a Verildi**, Mostar Aylık Medeniyet-Kültür-Aktüalite Dergisi, Sayı: 24, Şubat 2007, Sayfa: 7.
- SARUHAN, Emeti, **12 Eylülcüler Halkın Düşmanı; 12 Eylülcülerin İslam Düşmanı Olduklarını Yakından Biliyorum – Burhan Kavuncu ile Röportaj**, Yeni Şafak Gazetesi, 13 Mayıs 2012, Sayfa: 1, 17.
- SARUHAN, Emeti, **Sezai Karakoç: Tek Kişilik Üniversite**, Yeni Şafak Pazar Eki, 4 Mayıs 2014, Sayfa: 1, 12-13. [Yazıları bulunan diğer kişiler: **Şaban Abak-Koridorda Sıra Bekleyen Bile Olur • Ali Haydar Haksal-Soluklanma Merkezimiz • Osman Bayraktar-Bitmeyen Üniversitedir • Turan Karataş-Cesurca Herşeyi Soruyor • Sadettin Acar-Yazı ve Şiirlerindeki Hissi Yayınevinde Hissedersiniz • Durmuş Günay-Küçücük Bir Oda, Tavana Kadar Kitaplar • [İmzasız] Kitap, Dergi, Gazete benim İçin Araçtır**]
- SATICI, Adnan, **Cansever ve Karakoç'ta Kültürel Yönelim**, Broy Aylık Şiir Dergisi, Sayı: 40-41, Şubat-Mart 1989, Sayfa: 18-20.
- SELÇUK, Prof. Dr. Ziya, **Kardan Çocuklar Yapacağımız Günler**, Radikal Gazetesi, 10 Mart 2011, Sayfa: 18.
- SELMAN, Y., **Medeniyet Perspektifli Bir Dış Politika Anlayışı**, İzlenim Dergisi, Sezai Karakoç ve Diriliş (Özel Bölüm), Sayı: 13, Ocak 1994, Sayfa: 88-89.
- SELMAN, Bilâl, **Genel Hatları İle Son 70 Yıl, Yahut; Bir Medeniyetin Dirilişi**, Çıkuş Aylık Fikir-Sanat Gazetesi, (Ankara), Sayı: 3, Mayıs 1968, Sayfa: 2.
- SERT, İsmail, **Yıldırım Aydınlığında Bir Ağaç Olarak Şair**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 400-414.
- SEYFETTİNOĞLU, Muzaffer Budak, **Körfez ve Şahdamar**, Sanat Dünyası Dergisi, Sayı: 151, Bahar 1962.
- SÖNMEZ, Prof. Dr. Murad, **Sezai Karakoç'un Türk Şiirindeki Özgün Yeri**, Elif Edebiyat Kültür ve Sanat Dergisi (Sezai Karakoç Özel Bölüm), Sayı: 1, Ocak-Şubat 2008, Sayfa: 17-18.
- SÖNMEZ, Murat, **Şahdamar**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 148-156.
- SÖNMEZ, Mürsel, **Üstad**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 7-8.
- SÖNMEZ, Mürsel, **Sezai Karakoç**, İstanbul Bir Nokta Aylık Edebiyat Dergisi, İstanbul, Özel Sayı, Yıl: 21, Sayı: 239, Aralık 2021, Sayfa: 1
- SU, Hüseyin, **Bir Tecdit Hareketi Olarak Diriliş Düşüncesi**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 9-23; Aynı sayıda: **Diriliş Neslinin Öyküleri**, Sayfa: 354-367.

- SU, Hüseyin, Edebiyatın ve Sanatın Açık Damarları: Klâsikler, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 16, Sayı: 191, Kasım 2012, Sayfa: 95-98.
- SUBAŞI, Necdet, **Sezai Bey'in Taze, Temiz ve Azîz Hatırasına...** Körfezdeki Yalnızlık Star Açık Görüş, 20 Kasım 2021.
- SÜREYA, Cemal, **İzdüşümler: Sezai Karakoç**, İkbine Doğru Haftalık Dergi, 11 Aralık 1988, Sayı: 51, Sayfa: 10-11.
- SÜREYA, Cemal, **Kapalı Kedi**, Pazar Postası, Sayı: 34, 1 Eylül 1957, Sayfa: 6.
- SÜZER, Fatma Şengil, **"Bahçenin En Yalnız Köşesinde" Sezai Karakoç'un "Anneler ve Çocuklar" Şiiri**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 73-78.
- ŞAFAK, Elif, **Türkçenin En Büyük Şairi Kim?**, Zaman Gazetesi, 23 Aralık 2008, Sayfa: 17.
- ŞAHİN, Ayhan, **Şairin Evreni, Şiirin Öyküsü ve Şairin 12'si** (Haydar Ergülen'le Röportaj), Yasakmeyve İki Aylık Şiir Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 26, Mayıs-Haziran 2007, Sayfa: 96.
- ŞAHİN, Enes-ŞAHİN, Selin, **İslamcılık Olarak Medeniyetçilik, Medeniyetçilik Olarak İslamcılık: Mehmet Akif'ten Sezai Karakoç'a Medeniyet Tasavvurunun Değişim ve Dönüşümü**, Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Dergisi, Sezai Karakoç'a 85. Yıl Armağanı, Sayı: 66, Ekim-Kasım-Aralık 2018, Sayfa: 19-32.
- ŞAHİN, Ömer, **Sezai Karakoç'u Okumak**, 23 Nisan 1995, sayfa: 11.
- ŞAHİN, Ali, **Sezai Karakoç'u Dinlemek**, Yeni Şafak Gazetesi, 7 Kasım 1995.
- ŞAHİN, Veysel, **Sezai Karakoç: Kur(t)uluş İmgeleri ve Diriliş Estetiği**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Cilt: CI, Sayı: 716, Ağustos 2013, Sayfa: 119-129.
- ŞAKAR, Cemal, **İslâm Milleti**, Yeni Şafak Gazetesi Aylık Kitap Eki (Doğu'nun Yedinci Oğlu Özel Sayısı), Sayı: 14, 7 Şubat 2007, Sayfa: 21.
- ŞENGÜL, Servet, **"Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine" Şiirinin Hermeneutik Açılımı**, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Cilt: 7/4, 2012, Ankara, Sayfa: 2771-2791.
- ŞİAR, **Şiarımız**, Şiar Edebiyat, Muhabbet ve Kültür Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Yıl: 7, Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 3.
- TAŞCIYAN, Alin, **Sütten Kesilmeye Dair**, Star Gazetesi Pazar Eki, 4 Ocak 2009, Sayfa: 2.
- TAŞÇIOĞLU, Yılmaz, **Sezai Karakoç'un Şiiri Üzerine**, Yönelişler Dergisi, Sayı: 53, Aralık 1990. Sayfa: 33-35.
- TAŞDELEN, Vefa, **Yazgının Şiiri**, Yedi İklim, Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, sayfa: 36-40.
- TAŞGETİREN, Ahmet, **Sezai Karakoç İçin Birkaç Cümlecik...**, Kitap Dergisi Sezai Karakoç Özel Sayısı, Sayı: 93, Aralık 1998, Sayfa: 6.
- TAŞGETİREN, Ahmet, **Sezai Karakoç: Boşluğunu Doldurabilmek**, Karar Gazetesi, 18 Kasım 2021, Sayfa: 8.
- TAŞKIN, Gaffar, **Yunus Emre**, Gelişme Üç Aylık Edebiyat Dergisi (Ankara), Sayı: 7, Cilt: 2. Güz: 1974, Sayfa: 101-103.

- TEK, Hayati, **Sezai Karakoç'un Ardından**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 62-67
- TEKİN, Arslan, **Ölen Hangi Şiir Ahmet? (1)**, Türkiye'de Yeniçağ Gazetesi, 17 Ekim 2011, Sayfa: 12.
- TEMİZCAN, Yusuf, **Mehmet Genç ile Röportaj**, Genç Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 139, Nisan 2018.
- TENEKECİ, İbrahim, **Milletin Kalbi, Ümmetin Alnı**, Yeni Şafak Gazetesi, 27 Nisan 2013, Sayfa: 16.
- TERZİ, Sinan, **Söğüt'ten**, Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Sayı: 13, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 3
- TEZCAN, Gülcan, **Sezai Karakoç Belgesel Film Gün Doğmadan Bizi Dirilişe Çağırmanın Hikâyesi**, Gerçek Hayat Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 2010-03 (482), 15 Ocak 2010, Sayfa: 20-21.
- TİĞLİ, İbrahim, **Sezai Karakoç'un Afrika'sı**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 78-81.
- TOKEL, Dursun Ali, **Sezai Karakoç Bizi Nereye Davet Ediyor**, Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Dergisi (Üsküdar Belediyesi Yayını), İstanbul, Düşünce ve Sanat Dünyamızda Hazan Rüzgarı (Dosya), Sayı: 13, 2021-2, Sayfa: 39-43.
- TOKEL, Dursun Ali, **Sezai Karakoç'a Göre Halk Anlatıları: Millet Ülküsünün Sembolik Özleri**, İnsicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 72-75
- TOPRAK, Osman, **Diriliş'e Giden Yol**, Milli Gazete, 9 Eylül 2002, Sayfa: 10.
- TORAMAN, Hıdır, **Etik, Estetik, Kutsal At**, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi (Ankara), Doğumunun 80. Yılında Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı, Cilt: CV, Sayı: 744, Aralık 2013, Sayfa: 63-71.
- TORAMAN, Hıdır, **Sezai Karakoç**, Mızımız Aylık Duygu ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Özel Dosyası: Tanrım! Sezai Karakoç İçin Teşekkürler, Sayı: 12, Aralık 2021, Sayfa: 10-11.
- TOSUN, Necip, **Diriliş Tiyatrosu**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 368-373.
- TOSUN, Necip, **Siyasi Partilerin Kültür Sanat Programları ve İcraatları**, Hece Dergisi, Hayat Edebiyat Siyaset Özel Sayısı, Sayı: 90/91/92, Haziran / Temmuz / Ağustos 2004, Sayfa: 570-577.
- TOSUN, Necip, **Ramazan Ayı İçin Okuma Rehberi Doğu İslam Klasiklerinden 20 Seçki**, Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki, Sayı: 111, 8 Haziran 2016, Sayfa: 10-11.

- TOSUN, Necip, **Necip Tosun ile Söyleşi (Söyleşi: Cemal Şakar-Aykut Ertuğrul, Gülhan Tuba Çelik)**, Post Öykü İki Aylık Öykü Dergisi (İstanbul), Yıl: 4, Sayı: 20, Ocak-Şubat 2018, Sayfa: 56-66.
- TOSUN, Necip, **Sezai Karakoç: Metafizik ve Soyutlama**, İtibar Aylık Edebiyat ve Fikiriyat Dergisi, Yıl: 9, Sayı: 89, Şubat 2019, Sayfa: 26-31.
- TOSUN, Necip, Sezai Karakoç ve Diriliş Partisi, **Diriliş Postası Gazetesi**, 21 Kasım 2021, Sayfa: 12.
- TOSUN, Necip, **Çağımızın Putlarını Reddedti**, Sabah Gazetesi Pazar Eki, 21 Kasım 2021, Sayfa: 6.
- TOSUN, Necip, **Diriliş ‘Hikâyeler’i**, Sabitfikir Dergisi, “Yoktur Gölgesi Türkiye’de” Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 30-31.
- TOSUN, Yusuf, **Diriliş Sevdası**, Yarın Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 21, Ocak 2004, Sayfa:32-33.
- TÖKEL, Dursun Ali, **Bana Ağustos Böceğini Söyle Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim**, Granada İki Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Meşaledir Sezai Karakoç 1 Şiirin 10 Yorumu [Ağustos Böceği Bir Meşaledir], İstanbul, Sayı: 4, Ekim-Kasım 2013, Sayfa: 6-9.
- TÖRENEK, Mehmet, **“Leylâ ile Mecnun”: İşte Bizim Hikâyemiz**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç’a Özel Sayısı Sayı: 44-45, Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa: 44-46.
- TİMURTAŞ, Faruk K., **Geçmişini Bilmek**, Son Havadis Gazetesi, 15 Nisan 1967.
- TUNÇ, Celâyir, **Fecir Devletini Nasıl İncelemeli?**, Gelişme Üç Aylık Edebiyat Dergisi (Ankara), Sayı: 6, Cilt: 2, Yaz: 1974, Sayfa: 51-53.
- TURAN, Güven, **“Hızır ile Kırk Saat” ve “Sesler”**, Yordam İki Aylık Edebiyat Dergisi, Ankara, Sayı: 5/25, Cilt: 4, Eylül-Ekim 1969, Sayfa: 203-205.
- TURAN, Güven, **Sezai Karakoç Üzerine...**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 447.
- TURAN, Prof. Dr. Osman, **“İslâmın Dirilişi” ve “Bilmez Kişiler”**, Yeni İstanbul Gazetesi, 5 Kasım 1967, sayfa: 1, 7, İkinci kez: Haftalık Büyük Doğu Dergisi, Sayı: 16, 1 Kasım 1967, Sayfa: 3.
- TURGUT, Ömer Faruk, **Üstad Sezai Karakoç’u Anlamak**, İslâmî Edebiyat Dergisi, Sayı: 43, Ağustos-Eylül-Ekim 2007, Sayfa: 176. İkinci Kez: İslâmî Edebiyat Dergisi, Sayı: 42, Ocak-Şubat-Mart 2008, Sayfa: 28.
- TURNA, Murat, **Sezai Karakoç’un Gözüyle Yunus Emre, Mehmet Âkif, Mevlâna**, Türkoloji Araştırmaları Dergisi-Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume: 7/1, Kış, 2012, Sayfa: 2025-2042.
- TURNA, Murat, **Sezai Karakoç’un ‘Edebiyat Yazıları’**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt/Sayı: XLIX (49), Yıl: 2014, Sayfa: 215-241.

- UÇAK, Salih, **Diriliş Neslinin Manifestosu: Amentü**, Ay Vakti Aylık Düşünce, Kültür ve Edebiyat Dergisi, Yıl: 12, Sayı: 135, Aralık 2011, Sayfa: 30-31.
- UÇAN, Hilmi, **Sezai Karakoç’un Günlük Yazılarında İnsana, Türkiye’ye, Ortadoğu’ya, Batı’ya ve Dünyaya Bakış Açısı**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 75-83.
- UÇMAN, Abdullah, **Edebiyatımızda Şiir ve Düşünce**, (Röportaj), Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi, Cilt: VII, Sayı: 73, Mart 1996, Sayfa: 22-23.
- UÇURUM, Mustafa, **Anladıkça Kaybedilecek Ne Çok Şey Vardı**, Şiar Edebiyat, Muhabbet ve Kültür Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Dosyası, Yıl: 7, Sayı: 38, Ocak-Şubat 2022, Sayfa: 12-13.
- UĞURLU, İsa, **Metinlerarasılık Bağlamında Sezai Karakoç’un Mevlid’i Yeniden Yazımına Bir Bakış**, Dergâh Edebiyat Sanat Kültür Dergisi (İstanbul), Cilt: XXVI, Sayı: 305, Temmuz 2015, Sayfa: 17-19.
- ULAŞ, Raşit, **Aşk Göğsünde Kurşun Gibi Taşınarak Gitti**, Mızımız Aylık Duygu ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Özel Dosyası: Tanrım! Sezai Karakoç İçin Teşekkürler, Sayı: 12, Aralık 2021, Sayfa: 16-17.
- ULUÇAM, Müjdat, **Diriliş Öncüsünün Ardından**, Meşûl Dergisi, Genze/Kocaeli, Fakat Baktım Bu Ölüm Değil Diriliştir (Özel Sayı), Sayı: 5, Bahar 2022, Sayfa: 22-23.
- UMRAN, Sedat, **Özentiden Uzak Bir Eser: “Sesler”**, Bugün Gazetesi, 22 Temmuz 1968, ikinci kez: Çağrı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, Konya, Yıl: 12, Sayı: 127, 1 Ağustos 1968, Sayfa: 6-7, (Bu yazı, yazarın 1. baskısı 1997’de Timaş Yayınları’ndan çıkan Şiirde Metafizik Gerçek isimli kitabının içinde, Sayfa: 91-92.)
- UMUR, Uğur [Abdullah Öztemiz Hacitahiroğlu], **Neo-Mistik Şair Sezai Karakoç**, Yeni İstiklâl Gazetesi, Sayı: 78, İstanbul, 13 Haziran 1962, Sayfa: 6.
- URAL, A. Ali, **Kırmızı Kiremitler Üzerine Yağmur Yağıyor**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam’a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Sayıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 118-121.
- USERİN, Ali Görkem, **Diriliş Düşüncesinin Temel Kitabı: “Diriliş Neslinin Âmentüsü”**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad’a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 54-55.
- UYGUNER, Muzaffer, **Gül Muştusu-Mağara ve Işık**, Hisar Dergisi, Sayı: 71, Kasım 1969, Sayfa: 24-25.
- UYGUNER, Muzaffer, **Sağcı Bir Ozanın Dili**, Türk Dili Aylık Dil ve Edebiyat Dergisi, Ankara, Sayı: 197, Cilt: XVII, Şubat 1968, Sayfa: 634-636. Sayı:63, Cilt: 6, Şubat 1982, Sayfa: 59.
- UYYSAL, Faruk, **Sezai Karakoç’un Çevirileri ve Çevirmenliği**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş Dergisi ve Sezai Karakoç Özel Sayısı (Eklerle 2. Baskı), Yıl: 7, Sayı: 73, Ocak 2003, Sayfa: 123-127.

- UZUNOK, Uğur, **Monna Rosa Şiiri ve Şiirde Otokontrol**, Temrin Aylık Düşünce ve Edebiyat Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 12, Nisan 2009, Sayfa: 3-10.
- ÜNAL, Hayriye, **Sezai Karakoç'un İnci Dakikaları**, Kökler Üç Aylık Edebiyat Dergisi, Ankara, Yıl: 3, Sayı: 11, Mart-Nisan-Mayıs 2006, Sayfa: 132-135.
- ÜNAL, Hayriye, **Sezai Karakoç Olmak**, Elif Edebiyat Kültür ve Sanat Dergisi (Sezai Karakoç Özel Bölüm), Sayı: 1, Ocak-Şubat 2008, Sayfa: 10.
- ÜNLÜ, Özcan, **Doğu'nun Yedinci Oğlu: Sezai Karakoç**, Türk Edebiyatı Dergisi Sezai Karakoç Dosyası, Eylül 2002, Sayı: 347, Sayfa: 39-43.
- ÜNLÜ, Özcan, **Sezai Bey'i Sevmek İçin 9 Sebep**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 28-31.
- ÜNLÜ, Seyfettin, **Gelenekte Bir Ada**, Yedi İklim Dergisi Üstad Sezai Karakoç'a Özel Sayısı, Sayı: 44-45. Cilt: 6, Kasım-Aralık 1993, Sayfa: 79-80.
- ÜNLÜ, Seyfettin, **Bir Medeniyet Şiiri: Gün Doğmadan**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 67-68.
- ÜNLÜ, Seyfettin, **Medeniyetimizin Sesi**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 21-23.
- ÜNLÜ, Seyfettin, **Günlük Defteri**, İncicam İnsan, Düşünce, Kültür Dergisi, İstanbul, Medeniyete, Dirilişe, İslam'a Adanmış Bir Ömür Sezai Karakoç, Saygıyla... Özel Sayı, Sayı: 13, Mart 2022, Sayfa: 22-23.
- ÜZÜLMEZ, Müslüm Erganililerin Gururu: Sezai Karakoç: **Medeniyetler Çatışması mı, İmparatorluk Hâkimiyeti mi? (Samuel P. Huntington, Sezai Karakoç ve Neo-Marksistler)**, Milat Gazetesi, 17 Mayıs 2012.
- VEDAT, Veysel, "Gül Muştusu", Deneme Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 2, Mayıs 1971, Sayfa: 29-36.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, **Sezai Karakoç ve İrfanî Gelenek**, Edebiyat Ortamı İki Aylık Dergisi (Ankara), Yıl: 1, Sayı: 2, Mayıs-Haziran 2008, Sayfa: 11-20.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, **Türkiye'nin Geleceğini Düşlerken**, Tarih Bilinci Tarih ve Kültür Dergisi, Demokrasimizin Yüz Yıllık Serüveni Özel Sayısı, Sayı: 11-12, Ocak-Haziran 2010, Sayfa: 132-134.
- YALSIZUÇANLAR, Sadık, **Toprak Gibi Sade Bir İnsandı**, Sabah Gazetesi Pazar Eki, 21 Kasım 2021, Sayfa: 6.
- YARDIM, Mehmet Nuri, **Metafiziğe Yelken**, Türkiye Gazetesi, 17 Eylül 1998, Sayfa: 12.
- YAŞAR, Hüseyin, **Sezai Karakoç'un Şiir Evreninde Memleket Algısı veya "O Ülke"**, Türkoloji Araştırmaları Dergisi-Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume: 7/3, Summer, 2012, Sayfa: 2611-2633.

- YAYLACI, İsmail, **Amentü Kök Salıyor Gönüllerde: Karakoç Okundukça**, Biat Dergisi, Diriliş Neslinden Sezai Karakoç'a Armağan Sayısı, Biat Dergisi, Sayı: 6, Yaz-bahar 2000, Sayfa: 22.
- YAVUZ, Hilmi, **'Çağdaş Mesnevînin Peşinde'**, Zaman Gazetesi, 2 Kasım 2011, Sayfa: 23.
- YAVUZ, Hilmi, **Yağmur ve Şiirler**, Zaman Gazetesi, 4 Mart 2015, Sayfa: 19.
- YAVUZ, Said, **Sezai Karakoç' Veda**, Sabitfikir Dergisi, "Yoktur Gölgesi Türkiye'de" Dosyası, İstanbul, Sayı: 130, Aralık 2021, Sayfa: 32-33.
- YAZAR, Yusuf, **"Meydan Ortaya Çıktığında"**, Yeni Devir Gazetesi, 31 Mart 1978, Sayfa: 8.
- YAZAR, Yusuf, **Yitik Cennet**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 17, Nisan 1978, Sayfa: 56.
- YAZAR, Yusuf, **Dirilişle Birlikte**, Yeni Devir Gazetesi, 9 Mart 1979, Sayfa: 8.
- YAZAR, Yusuf, **Diriliş Üzerine**, İlim ve Sanat Dergisi, Sayı: 5, Ocak-Şubat 1986, Sayfa: 24-25.
- YAZGIÇ, Suavi Kemal, **İşte "Çıkış Yolu"**, Gerçek Hayat Haftalık Dergi, 30 Ağustos 2002, Sayı: 2002-35 (97), Sayfa: 3, 31.
- YEL, Doğan, **Yitik Cennet**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 17, Nisan 1978.
- YENER, Ali Galip, **Merhamet Çınarının Gölgesinde: Sezai Karakoç'un Şiirine Derkenar**, Hece Aylık Edebiyat Dergisi, Yıl: 14, Sayı: 168, Aralık 2010, Sayfa: 50-54.
- YEŞİL, Kâmil, Sezai Karakoç 87 Yaşında Doktor (Dr.) Oldu, 4 Şubat 2020, <https://www.dunyabizim.com/sezai-karakoc-87-yasinda-doktor-dr-oldu-makale,1408.html>.
- YILDIRIM, Eyüp, **Masal Şiirinin Tahlili**, Yedi İklim Dergisi, Çağın Kapılarını Aralayan Üstad'a... Özel Sayısı, Cilt: 20, Sayı: 202-203-204, Ocak-Şubat-Mart 2007, Sayfa: 41-46.
- YILDIRIM, Ümit, **Sezai Karakoç'un Kalbinin 'Köşe'sinde Kadının Hâlleri**, Hürriyet Gösteri Sanat-Edebiyat Dergisi, Sayı: 327, Nisan-Mayıs-Haziran 2019, Sayfa: 12-15.
- YILDIZ, Dr., Ali, **Balkon**, Yedi İklim Sezai Karakoç Şiiri Özel Sayısı, Sayı: 126, Eylül 2000, Sayfa: 78-81.
- YILMAZ, Bünyamin, **Karakoç Şiir Klasikimizdir** (Tutan Karataş'la Röportaj), Milli Gazete, 24 Şubat 1999, Sayfa: 12.
- YILMAZ, Ebru Burcu, **Kendi İçine Doğru Değişmenin Çağrısı: Diriliş Neslinin Amentüsü**, Edebiyat Ortamı Dergisi (Ankara), Yıl: 9, Sayı: 51, Temmuz-Ağustos 2016, Sayfa: 6-11.
- YILMAZ, Ercan, **Kavis**, Mızımız Aylık Duygu ve Düşünce Dergisi, İstanbul, Sezai Karakoç Özel Dosyası: Tanrım! Sezai Karakoç İçin Teşekkürler, Sayı: 12, Aralık 2021, Sayfa: 20-21.
- YILMAZ, Erol, **Gönlümde Bir Sezai Karakoç**, Temmuz Edebiyat, Sanat, Fikriyat Dergisi, İstanbul, Gelin Güllü Başlayalım Atalara Uyararak, (Dosya), Yıl: 6, Sayı: 59, Aralık 2021, Sayfa: 29-30.

- YILMAZ, Mustafa, **Zülküfîl Dağı Meseli**, Temmuz Edebiyat, Sanat, Fikriyat Dergisi, İstanbul, Gelin Güllü Başlayalım Atalara Uyarak, (Dosya), Yıl: 6, Sayı: 59, Aralık 2021, Sayfa: 3-7.
- YORULMAZ, Yaşar-TÜRİNAY, Necmettin, **Diriliş**, Ortadoğu Gazetesi, 23 Ekim 1975.
- YÜKSEL, Ozan, **Mona Rosa – I. Aşk ve Çileler**, İstisna Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 2, Kış 2011, Sayfa: 34-35.
- YÜZGENÇ, Salih, Genç Dergisi, Yıl: 16, Sayı: 183, Aralık 2021, Sayfa: 2.
- ZARİFOĞLU, Cahit, **İşte Yunus Emre**, Yeni Devir Gazetesi, 14 Nisan 1978, Sayfa: 7-8. (Bu yazı yazarın, 1. baskısı 1999'da Beyan Yayınları'nda çıkan Zengin Hayaller Peşinde isimli kitabında yer almaktadır, Sayfa: 75-79.)
- ZARİFOĞLU, C., **Diriliş**, Mavera Aylık Edebiyat Dergisi, Sayı: 35, Ekim 1979, Sayfa: 34-36. (Bu yazı yazarın, 1. baskısı 1999'da Beyan Yayınları'nda çıkan Zengin Hayaller Peşinde isimli kitabında yer almaktadır, Sayfa: 89-90.)
- ZARİFOĞLU, C., **Düşündüren Hikâyeler**, Yeni Devir Gazetesi, 7 Nisan 1978, Sayfa: 8. (Bu yazı yazarın, 1. baskısı 1999'da Beyan Yayınları'nda çıkan Zengin Hayaller Peşinde isimli kitabında yer almaktadır, Sayfa: 80-86)
- ZENGİN, Mevlana İdris, **Diriliş Fikri Edebiyat Eylemini Aşan Bir Şeydir**, Pertevniyal Sanat Dergisi –Sezai Karakoç Soruşturma Dosyası-, 2019, Sayı: 9, Sayfa: 21-22.

Eser, Dergi, Gazete Adları Dizini

9. Hariciye Koğuşu 25
50 Yılın Türk Edebiyatı 207, 224, 560
999. Gün Üstü Kalsın 240
1962 de Şiir 195, 574
- A**
- Abdullah Efendinin Rüyalari 25
Acının Başkenti 34
Açı Dergisi 194, 592
Adam Yayınları 265, 272, 559
Adımlar Dergisi 205
Ağaç Mecmuası 26
Ağustos Böceği Bir Meşaledir 71, 154, 236, 240, 255, 305, 410, 411, 412, 413, 414, 562, 568, 570, 571, 574, 577, 591, 593, 594, 598
Ağustos Böceği ile Karınca 71, 410
Ahlâk ve Dinin İki Kaynağı 29
Akabe Yayınları 220, 562
Akçağ Yayınları 251, 352, 558, 562
Akit Gazetesi 258, 583
Akpınar 48, 163
Akrebin Ölümü 152
Akşam Gazetesi 257, 335, 409, 482, 568, 571, 573, 585, 589, 592
Aktüel Dergisi 259, 580
Alçaklığın Evrensel Tarihi 36
Alınyazısı Saati 71, 72, 141, 154, 231, 236, 298, 326, 327, 335, 337, 350, 352, 379, 416, 421, 451, 501, 570, 577, 594
Altı Kişi Yazarını Arıyor 34

- Anabase 33
Ana Britannica Ansiklopedisi 228
Ana Oğul 45
Anlayış Dergisi 325, 338, 566
Anneler ve Çocuklar 52, 280, 299, 301, 304, 316, 338, 420, 596
Araya Giren Garip Oyun 35
Armağan 68, 81, 131, 141, 157, 275, 371, 456, 457, 553, 554, 567, 571, 578, 581, 586, 589, 601
Aşksız İlişkiler 36
Aşk ve Çileler 47, 150, 602
Aşk ve Ölüm 338, 385
Ateş Dansı 68, 69, 70, 141, 153, 230, 231, 350, 568, 576
Av Edebiyatı 20, 55, 316
Ayane Dergisi 236, 576
Ayasofya 257, 327, 494, 562
Ayet ve Slogan 235, 558
Ayinler 67, 140, 153, 215, 216, 226, 279, 280, 296, 297, 319, 320, 352, 423, 465, 571, 592
Âyinler 465
Ayinler/Çeşmeler 67
Aynalı Denemeler 250, 558
Ayraç Dergisi 381
Ay Vakti Aylık Düşünce 385, 599
- B**
- Bağbozumu 69, 157
Bahçe Görmüş Çocukların Şiiri 58, 151

- Balkon 51, 193, 194, 195, 201, 255, 282, 301, 304, 305, 313, 316, 318, 325, 347, 348, 373, 396, 399, 413, 433, 453, 470, 474, 484, 559, 564, 576, 583, 591, 601
- Batının Çöküşü 33
- Batış 55
- Batı Şiirlerinden Çeviriler 110
- Batı ve Biz 80, 160, 182
- Bayram Mektubu 73, 173
- Bedir Yayınları 57, 99, 162
- Bekçi 69, 157
- Ben Kandan Elbise Giydim Hiç Değiştirsinler İstemezdim 52
- Ben ve Ötesi 26
- Beyan Yayınları 385, 562, 571, 602
- Beyaz Gemi Dergisi 356
- Biat II 214, 561
- Bilimsel Araştırmanın Mantığı 31
- Bilinçaltı Felsefesi 28
- Bir Bunalım Çağında Toplum Felsefeleri 18, 33
- Birleşik Yayınları 356
- Bir Milletın Basübadelmevti 104
- Bir Ömrün Hikayesi 353, 562
- Bir Tereddüdün Romanı 25
- Bir Uygarlık Tasarımı Olarak Diriliş 562, 563, 564, 567, 568, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 588, 589, 590, 594, 595, 597, 598, 599
- Bit Kıran Kızlar 57
- Bizim Külliye Dergisi 287, 327
- Broy Dergisi 234
- Broy Yayınları 240
- Bu Aşk 110
- Bugün Gazetesi 199, 599
- Bulantı 31
- Bütimar Dergisi 469, 470
- Bülbül 69, 157, 236
- Bülbülname 126, 132, 137
- Bürde Yayınları 222
- Bürüyen Kaside 56, 60, 154
- Büyük Doğu 26, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 56, 57, 59, 60, 61, 105, 142, 149, 151, 152, 155, 160, 161, 163, 232, 233, 286, 307, 314, 367, 385, 414, 417, 434, 452, 480, 484, 492, 558, 598
- Büyük Dönüşüm 30
- Büyük Para 35
- Büyük Türk Şiiri Antolojisi 238, 558
- Büyüyüp de Çocuk Kalmak 53
- C-Ç**
- Cavidname 27, 232
- Cereyanlar Türkiye’de Siyasi İdeolojiler 448, 558
- Cesur Yeni Dünya 35
- Chicago Mezbahaları 34
- Cinnet Mustatili 47
- Cins Dergisi 466, 504, 505, 506, 563, 569, 575, 578, 581
- Conformisme et Révolte 26
- Critica 35
- Cumhuriyet Devri Türk Şiiri 208, 560
- Cumhuriyet Döneminde Türk Şiiri 234
- Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı 286
- Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi 225, 252, 556
- Cumhuriyete Dönemi Türkiye Ansiklopedisi 225
- Cumhuriyet Gazetesi 25, 26, 327, 352, 394, 564, 569
- Çağdaş Batı Düşüncesinden 67, 81, 110, 141, 149
- Çağdaş Türk Şiiri Antolojisi 265, 559
- Çağın Tinsel Durumu 30
- Çağrı Dergisi 201
- Çağ ve İlham 61, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 140, 141, 143, 144, 504
- Çağ ve İlham I 61, 140, 143
- Çağ ve İlham II 65, 140, 143
- Çağ ve İlham III 140, 143
- Çağ ve İlham IV - Kuruluş 141, 144
- Çağ Yayınları 233, 558
- Çalkuşu 25
- Çatı 55
- Çay 49, 316, 557, 582
- Çekmeköy Belediyesi Aylık Kültür Sanat Dergisi 588
- Çeşmeler 67, 140, 153, 215, 296, 351, 352, 562
- Çeyiz 157
- Çıkış Dergisi 200, 201
- Çıkış Yolu I-Ülkemizin Geleceği 82
- Çile 436

- Çizgi Sanatında Dil ve Mesaj 250, 560
- Çocukluğumuz 53, 343, 420, 575
- Çocukluğumuzun Ramazanları 150
- Çocuk ve Allah 27, 338
- Çocuk Yüzlü Yazılar 255, 561
- Çorak Ülke 34
- D**
- Dağ 62, 69, 157, 579
- Dağ Çağrısı 62
- Dalgalar 35
- Dante ve İslâm 72
- Değişim dergisi 151
- Deneme 69, 70, 81, 119, 120, 121, 122, 124, 127, 128, 131, 135, 160, 166, 206, 370, 500, 559, 560, 569, 578, 600
- Deniz 51, 161, 236, 259, 267, 275, 280, 333, 401, 558, 581
- Denizin Kentini Yaktım 152
- Dergâh Dergisi 253, 254, 259, 321, 368, 563, 564, 568, 576
- Dergâh Yayınları 196, 208, 215, 219, 222, 223, 286, 309, 313, 556, 557, 559, 560, 561
- Derkenar Dergisi 315
- Dernek 45, 163
- Derviş ve Ölüm 27
- Devinim Dergisi 196, 579
- Devlet 31, 75, 87, 91, 160, 172, 182, 184, 338, 386, 399, 449, 453, 544
- de Yayınları 197, 559
- Dil ve Edebiyat Dergisi 409, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 430, 564, 565, 567, 568, 570, 573, 575, 577, 580, 581, 591, 593, 594, 596, 597, 599
- Diriliş 190
- Diriliş Bildirisi 73, 80, 175, 180, 181
- Diriliş Çağı 75, 160, 182
- Diriliş Dergisi 41, 42, 43, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 66, 71, 103, 104, 105, 106, 111, 113, 116, 117, 150, 151, 198, 208, 225, 231, 236, 262, 314, 321, 328, 471, 537, 562, 563, 564, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 588, 589, 590, 594, 595, 597, 598, 599
- Diriliş Dünya Görüşü ve Sezai Karakoç 92, 431
- Diriliş Günlük Gazete 128
- Dirilişin Çevresinde 57, 60, 66, 139, 144, 145, 149, 158, 199
- Diriliş Muştusu 12, 67, 68, 140, 146, 431
- Diriliş Neslinden Sezai Karakoç’a Armağan (özel sayı) 567, 571, 578, 581, 586, 589, 601
- Diriliş Neslinin Âmentüsü 65, 67, 145, 218, 254, 333, 349, 350, 373, 599
- Diriliş Partisi Programı 170
- Diriliş Pazartesi-Perşembe Günlüğü 67, 68, 153, 155, 156, 157
- Diriliş Postası 479, 482, 493, 494, 495, 563, 566, 571, 577, 587, 589, 598
- Diriliş Yayınları 14, 20, 42, 50, 58, 60, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 70, 72, 80, 81, 82, 83, 91, 94, 99, 117, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 182, 184, 188, 190, 192, 285, 398, 552
- Dişimizin Zarı 141, 161, 321, 568
- Divan-ı Kebir 400
- Doğu ve Batı 57, 212, 317, 533
- Doktor Jivago 35
- Dost Dergisi 164, 193, 195, 581
- Dostoyevski 372
- Dönüş 69, 157
- Drina Köprüsü 27, 463
- Dr. Şakir Paşa Sokağı 120
- D. Shambaugh 136
- Duralı Yılmaz 121
- Durmuş Günay 324, 375, 425, 540, 595
- Dursun Ali Tökel 410
- Dünya Görüşümüz Diriliş 79, 160, 182
- Dünya Şairleri Kongresi 74, 167
- Dünya ve İslam Dergisi 577
- Düşünce Dergisi 214, 368, 403, 564, 567, 569, 571, 572, 580, 587, 588, 591, 597, 599, 601
- Düşünceler 69, 70, 81, 114, 141, 147
- Düşüncelerin Serüveni 29
- Düşünce ve Devingen 29
- Düşünen Adam 144, 164
- Düzyazı: 100 Yazı 325, 559

E

Edebiyat Dergisi 163, 203, 214, 226, 255, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 351, 371, 385, 396, 399, 400, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 427, 430, 450, 460, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602

Edebiyat Geleneği 211, 560

Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü 214, 546, 560

Edebiyat Karın Doyuramaz Çay İçirir 316, 557

Edebiyat Ortamı 355, 365, 382, 408, 446, 467, 567, 573, 592, 600, 601

Edebiyat Ortamı Dergisi 355, 365, 408, 446, 467, 601

Edebiyat Yazıları 50, 58, 62, 65, 69, 70, 141, 160, 161, 224, 287, 299, 425, 426, 569, 593, 598

Edebiyat Yazıları I 65, 69, 141, 160, 224, 299

Edebiyat Yazıları II 58, 62, 70, 141, 161, 569

Edebiyat Yazılar III 81

Ekspres Gazetesi 199

El-Ehrâm Gazetesi 241

Elif Dergisi 354

Elinizdeki Deniz 161

Erdemli Şehir 320

Erdem Yayınları 265, 561

Ergani Haber Gazetesi 315

Ertelenen Düğün 67, 157, 217, 583

Esaret Rüzgarı 144

Esir Kent'ten Özüлке'ye 152, 400

Eski Kirazın Gereği 53

Esrarnâme 132, 136

Eşikteki Özgürlük Çoksesli Şiir 382, 562

Everest Yayınları 393, 558

Evrin 110, 114, 246, 587

Ezansız Semtler 24

F

Fahriye Abla 26, 393, 558

Fahriye Abla'dan Çanakkaleti Melahat'a Modern Türk Şiirinde Kadın İmgesi 393, 558

Fareler ve İnsanlar 36

Farklar 56, 60, 66, 139, 144, 145, 149, 158, 164, 199

Fatih Yayınevi 60, 62, 120, 144, 145, 154, 158

Faust 232, 498

Fayrap Dergisi 445, 446, 567, 569, 594

FDE Yazın ve Dilbilim Araştırmaları Dergisi 224

Fecir Devleti 152, 181, 209, 228, 229, 319, 569

Fehm-i Kadim 123

Felsefi Şiir 351, 560

Festival 52, 464

Fırtına 57, 151, 206

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I 147

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi II 147, 149

Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi III 148

Füsûs 278

Fütuhat-ı Mekkiyye 137

G

Garip ve İkinci Yeni 318

Gazap Üzümleri 36

Gece Kitaplığı 453, 559

Geç Kalan Adamın Öyküsü 68, 157

Gelecek Vakitlerin Marşı 72, 416

Gelişim Hachette Ansiklopedisi 225

Gelişme Dergisi 207, 210, 212, 585

Genç Dergisi 454, 498, 597, 602

Genç Kardelen Dergisi 346

Gençlerle Başbaşa 25

Genç Nazar 522, 587

Genç Yusuf 34

Gerçek Hayat Dergisi 283, 285, 288, 304, 336, 371, 373, 374, 408, 446, 455, 565, 567, 568, 575, 585, 597

Gergedan Dergisi 230, 576

Gezi 69, 157

Gitanjali 27

Gök Armağanı Oruç 150

Gök Gürültüsü Anıtı 57, 151, 206, 209, 593

Göklerin Çektiği Kartal 69, 130

Görev 69

Görünen Aya Selâm 150

Grafiker Yayınları 329, 560

Gurbet Edebiyat Dergisi 226, 593

Gurbet Hikâyeleri 24

Gül Hasreti 317, 561

Gül Muştusu 61, 66, 139, 140, 152, 192, 204, 206, 218, 245, 250, 270, 284, 286, 318, 327, 350, 352, 360, 400, 471, 496, 501, 536, 544, 545, 557, 564, 565, 566, 568, 578, 599, 600

Gün Doğmadan 50, 56, 82, 141, 149, 154, 275, 278, 280, 281, 282, 285, 306, 326, 337, 352, 354, 357, 359, 372, 394, 411, 436, 467, 469, 504, 533, 535, 536, 546, 564, 565, 567, 574, 575, 578, 582, 587, 593, 597, 600

Gündönümü 67, 140, 146, 149, 504

Güneş Gazetesi 230, 568

Güneşi Yakanların Selâmı 27

Günlükler 383

Günlük Yazılar 66, 70, 139, 140, 141, 158

Günsaati 158

Gün Saati 69, 70, 130, 131, 141, 149

Güvercin Besleyen Adam 342, 586

Güz Anıtı 57, 151, 206

H

Haber Türk Gazetesi 429, 521, 584, 586

Hadikat-üs Suada 157

Hakimiyet-i Milliye 26

Hamle Dergisi 164

Han Duvarları 302

Hareket Dergisi 204, 565

Hatıralar 141, 463

Hâtıralar 41, 42, 43, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 66, 70, 99, 103, 104, 105, 106, 110, 111, 113, 115, 116, 162

Havaya Çizilen Dünya 27

Hayvanlar Çiftliği 36

Hayy Kitap 395, 557

Hece Dergisi 254, 267, 283, 307, 309, 310, 314, 344, 354, 357, 373, 374, 375, 570, 578, 589, 590, 597

Hece Yayınları 213, 382, 426, 561, 562

Hızır'la Kırk Saat 404, 421, 422, 457, 458, 523, 536, 563, 571

Hızır'la Kırk Saat 10, 13, 58, 62, 139, 151, 198, 199, 200, 201, 203, 206, 218, 222, 224, 225, 226, 229, 232, 238, 240, 241, 245, 263, 264, 270, 271, 273, 278, 284, 286, 300, 302,

319, 320, 344, 352, 360, 368, 369, 381, 397, 398, 400, 402, 405, 407, 413, 418, 419, 424, 428, 430, 431, 436, 455, 487, 496, 501, 504, 532, 557, 566, 570, 582, 598

Hikâyeler II-Portreler 69, 167

Hilesiz Terazi 321, 557

Hisar Dergisi 163, 201, 204, 212, 583, 599

Huzur 25

Hürriyet Gazetesi 314, 340, 371, 386, 387, 389, 397, 401, 403, 462, 471, 472, 480, 481, 488, 565, 567, 570, 571, 576, 579, 580, 581, 593

Hürriyet Gösteri Dergisi 235, 242, 256, 374, 590, 591

Hz. İbrahim 190

Hz. Yusuf'un Düşü 62

İ

İrmağın İçli Sesi Atasoy Müftüoğlu 213, 561

İbrahim 190

İbretnâme 123, 137

İkarus 412

İkibine Doğru Dergisi 232

İlahî Komedyası 232

İletişim Yayınları 225, 252, 307, 308, 367, 448, 456, 462, 556, 557, 558, 559, 560

İlim ve Sanat Dergisi 227, 228, 231, 581, 587, 601

İlk 12, 27, 28, 41, 42, 45, 49, 52, 53, 56, 66, 93, 113, 116, 152, 177, 178, 184, 194, 196, 213, 233, 238, 261, 266, 301, 318, 325, 328, 349, 356, 362, 408, 414, 428, 430, 442, 471, 504, 543, 563, 587, 588

İlmî Araştırmalar Dergisi 257

İmza Dergisi 239, 571, 586

İnci Dakikaları 49, 374, 498, 600

İncil 224, 430

İnkilâp ve Aka Kitabevleri 205

İnkilap Yayınları 307, 556

İnsanın Sekiz Çağı 29

İnsanlığın Dirilişi 19, 65, 67, 140, 142

İnsanlık Durumu 36

İnsan ve Oruç 152, 154

İnsan ve Ölüm 32

İnsicam 534, 535, 536, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 563, 564, 568,

573, 578, 580, 581, 583, 584, 585, 587, 588,
593, 597, 599, 600
İpin Ucunu Kaçıran İnsanlar 54
İskenderiye Dörtlüsü 36
İslâm 18, 27, 57, 58, 60, 61, 66, 71, 72, 82,
87, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 139, 144,
145, 149, 152, 158, 173, 175, 176, 177, 178,
179, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 210,
211, 215, 217, 221, 222, 223, 227, 228, 229,
233, 234, 236, 237, 241, 246, 248, 249, 251,
254, 256, 266, 269, 273, 275, 277, 281, 286,
287, 289, 290, 291, 295, 304, 305, 307, 308,
311, 313, 314, 317, 318, 319, 322, 327, 328,
332, 339, 340, 342, 343, 347, 350, 352, 353,
356, 358, 367, 369, 375, 392, 408, 411, 414,
415, 416, 425, 429, 431, 433, 440, 447, 448,
459, 460, 481, 486, 487, 505, 513, 515, 526,
540, 556, 558, 580, 588, 590, 596
İslâmcılık 19, 307, 308, 414, 415, 416, 554,
555, 557, 558, 560
İslâm Estetiği ve İnsan 233, 558
İslâmın Dirilişi 57, 58, 59, 60, 62, 63, 66,
139, 145, 197, 198, 222, 556, 598
İslâmın Dirilişi ve Bilmez Kişiler 59
İslâmın Şiir Anıtlarından 56, 58, 61, 67, 139,
140, 154, 155, 328
İslâmî Edebiyat Dergisi 351, 371, 598
İslami Örgütler 245, 558
İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü
139, 443, 506
İstanbul 190
İstanbul Bir Nokta 520, 595
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 426, 598
İstiklal Marşı 462
İstisna Dergisi 382, 602
İşaret 48, 150, 353, 562, 576
İşaret Yayınları 353, 562
İş Bankası Yayınları 224, 289
İtibar Dergisi 459
İz 67, 156, 217, 255, 370, 561, 562, 592
İzlenim Dergisi 246, 247, 248, 249, 570,
582, 587, 595
İz Yayınları 255, 370, 562, 592

K

K24 Gazetecilik Platformu 472, 474, 475,
491, 566, 573, 585, 589
Kaçak Yayın Dergisi 326, 344, 345, 592
Kader Yolu 150
Kafdağı Dergisi 287, 589
Kaideyi Bozan İstisnalar 395, 557
Kaknüs Yayınları 255, 578
Kaldırımlar 26, 232
Kalorifer 58, 316
Kanarya 54, 316
Kan İçinde Güneş 42, 50, 51, 62, 313, 416, 419
Kanto 33
Kapalı Çarşı 49, 110, 249, 253, 301, 304,
427, 452, 458, 560, 580, 581, 586
Kapamak İçin Gözlerini 55
Kapı Yayınları 427, 560
Kar 24, 48, 265, 316, 325, 368, 381, 437,
553, 584
Karada Şiirleri 341
Karanlık Thomas 36
Karar Gazetesi 431, 450, 451, 452, 455, 458,
473, 477, 478, 488, 496, 497, 563, 568, 570,
572, 576, 584, 586, 588, 596
Kara Yılan 48, 422, 594
Kar Musikileri 24
Kar Şiiri 48, 316, 368, 437, 553, 584
Kartal 68, 69, 130, 157, 584
Kasaba Edebiyatı 443
Kaside-i Bürde 56, 60, 154
Kaşgar Dergisi 255, 265, 275, 282, 287,
305, 306
Kav 56, 151, 359, 417, 445, 501
Kayalar 110
Kaybolan Hakikat 79, 160, 182
Kayboluş 69, 150, 157
Kayıtlar 242, 370, 570
Kayıtlar Dergisi 242, 570
Kazanana Ödül Yok 35
Kehf Suresi 224
Kelimat-ı Hüdayi 132, 137
Kelime Dergisi 229, 580
Kel Şarkıcı 36
Kent Gazetesi (Kilis) 56, 165, 184
Kertenkele Dergisi 329
Kesin Bir Bilim Olarak Felsefe 29

Keyif Hürriyet Gazetesi Cumartesi Eki
401, 581
Kırklar Dergisi 284, 583, 594
Kış 57, 151, 152, 206, 212, 370, 382, 401,
565, 587, 598, 602
Kış Anıtı 57, 151, 206
Kıyamet Aşısı 59, 61, 139, 142, 149, 203,
469, 491, 504
Kırahık Bir Ev 69, 157
Kitabevi Yayınları 351, 560, 563
Kitab-ı Siyer 123
Kitap Dergisi 260, 261, 262, 263, 264, 265,
325, 569, 570, 571, 573, 580, 581, 585, 586,
587, 588, 591, 592, 594, 595, 596
Kitap-lık Dergisi 285, 311, 318, 576
Kitap Postası Dergisi 320
Kitap Zamanı Eki 370
Kitlelerin İsyanı 30
Konuk 69
Korku ve Ümid ve Aşk 251
Koruyucu Yusuf 34
Kökler Dergisi 314, 318, 320
Köpük 56, 57, 151, 196, 197, 206, 223, 240,
266, 307, 347, 367, 471, 497
Kör Baykuş 28
Körfez 20, 42, 52, 66, 74, 139, 140, 150, 151,
176, 194, 196, 198, 200, 201, 203, 205, 206,
225, 255, 258, 268, 271, 294, 305, 310, 338,
341, 350, 360, 413, 471, 475, 487, 497, 501,
557, 563, 595
Körfez/Sesler/Şahdamar 360
Körfez ve Şahdamar 310, 350, 595
Köşe 48, 49, 50, 205, 316, 458, 460, 497, 499,
501, 502, 505, 576, 579, 601
Köşk 389
Kuş 69
Kuşku Çağı 23
Kutlu Millet Gerçeği 75, 83, 141, 160, 182, 304
Kutsal At 51, 52, 294, 416, 419, 484, 597
Kuveyt Krizi Konusundaki Görüşümüz 73
Kuyucaklı Yusuf 26
Küçük Na't 55, 290, 444, 555
Kültür Bakanlığı Sezai Karakoç Kitabı 375,
376, 377, 378, 379, 380
Kül Yayınları 52, 55

L

Leylâ ile Mecnun 65, 67, 68, 153, 223, 239,
242, 243, 309, 326, 339, 345, 369, 438,
536, 584, 598
Ludingirra Dergisi 268, 269, 270, 271
M
Mağara Arkadaşları (Ashab-ı Kehf) 28
Mağara ve Işık 62, 66, 140, 142, 204, 578, 599
Makamda 67, 68, 140, 146, 373, 491, 552
Martı 264
Masal 65, 152, 310, 329, 348, 349, 351,
356, 373, 374, 430, 441, 463, 464, 498,
574, 587, 601
Mavera Dergisi 213, 214, 215, 216, 217, 218,
220, 221, 226, 229, 583
Mavi 86, 110, 114, 399, 591
Medeniyetimizin Dirilişi 79, 82, 141, 160, 182
Medeniyetin Burçları Sezai Karakoç Kitabı
432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440,
442, 443, 444
Medeniyetler Çatışması 376, 600
Medine Vesikası 252
Mehmed Akif 231, 236, 245, 401, 531
Mektubat 24, 123, 137
Merkez Kitaplar Yayıncılık 325, 559
Meserretin Dilsizleri 52
Mesnevî 278, 352, 408
Mes'ûl Dergisi 532, 533, 569, 573, 599
Metis Yayınları 235, 558
Mevlâna 70, 81, 119, 121, 122, 123, 135,
141, 155, 156, 166, 323, 338, 493, 514, 525,
580, 589, 598
Mevlana Araştırmaları I 352
Mevlid 373, 430, 599
Mızımız Aylık 564, 567, 580, 597, 599, 601
Milat Gazetesi 383, 388, 391, 392, 396, 500,
567, 568, 572, 575, 576, 584, 585, 589, 600
Millî Folklor Dergisi 369
Millî Gazete 152, 158, 164, 350, 478, 482,
564, 566, 570, 579, 585, 589, 593, 597, 601
Millî Gazete 65, 209, 210, 267, 282, 288, 311,
332, 333, 336, 339, 341, 357, 366
Milliyet Gazetesi 226, 241, 245, 387, 491,
557, 567, 584, 590
Milliyet Gazetesi Yayınları 245, 557

- Mirabeau Köprüsü 113, 293, 294, 403
 Miraç 232, 571
 Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce 307, 308, 557, 560
 Modern Türk Şiirinin Doğası 559, 576
 Monna Rosa 47, 48, 81, 141, 150, 258, 259, 260, 261, 263, 266, 268, 301, 314, 318, 337, 350, 356, 361, 362, 368, 393, 428, 440, 468, 495, 504, 510, 553, 555, 558, 559, 563, 564, 569, 570, 573, 576, 579, 582, 583, 600
 Mostar Dergisi 313, 339
 MTTB Milli Gençlik Dergisi 202
 Musa ve Tektanrıcılık 29
 Mühür Dergisi 314
 Mülkiye 47, 48, 104, 150, 163, 240, 272, 378, 388, 389, 448, 449, 453, 454, 480
 Mülkiye Dergisi 47, 163, 240
 Müntehatat-ı Nafia-i Risale-i Kuşeyriyye 137
- N**
 Nar Dergisi 249, 580
 Nesillerin Ruhu 196, 560
 Nesil Yayınları 312, 562
 Nevzat Yalçıntaş 118
 Nihayet Dergisi 498, 499, 591, 592
 Ninni 69, 469
 Niteliksiz Adam 34
 Nun ve Kalem 328, 561
- O-Ö**
 Odysseus 465
 Olağan Şiir İki Aylık Şiir Dergisi 587
 Olmak ve Sahip Olmak 31
 Orta Doğu Gazetesi 211, 212
 Ortadünya Yayıncılık 231, 558
 Orucu Benzerlerinden Fark Ettiren 150
 Oteller Kitabı 501
 Otuz Beş Yaş 26
 Ova 58, 151
 Ödünç Gece 57, 151
 Öküz Dergisi 255, 564
 Ölü 43, 67, 156
 Ölümünden Sonra Kalkış 62, 66, 140, 142, 447
 Ölüm ve Çerçeveler 47, 150
 Ömrümde Sükût 26
- Ötesini Söylemeyeceğim 50, 287, 314, 319, 401, 416, 419, 422, 428, 442, 452, 484, 498, 501, 547, 572, 594
 Ötesini Söylemeyeceğim 268, 475
 Ötüken Yayınları 58, 144, 145, 198, 227, 568
 Özgün Duruş Gazetesi 375
 Özgün Düşünce Dergisi 368
- P**
 Palto 347
 Papirus dergisi 151
 Pazar Postası 51, 52, 110, 151, 155, 161, 193, 265, 286, 479, 574, 596
 Pendname 132, 137
 Perde 69, 141, 147, 157
 Pergünt (Peer Gynt) Heykeli 480
 Peyam-ı Meşnrk 27
 Peygamberin 190
 Pınar Dergisi 209
 Ping-Pong Masası 338
 Pişmanlık ve Çileler 47, 150
 Piyesler 69, 141, 157, 217, 443, 548
 Poelitika Ece Ayhan 231, 558
- R**
 Radikal Gazetesi 333, 347, 381, 385, 431, 562, 575, 576, 595
 Radikal Gazetesi Kitap Eki 385, 575
 Ramazanın Aynasında Hayat 83, 150
 Reklâmlarda Yaşama 55
 Resmi Gazete 180, 185, 186
 Rimbaud ve İslâm 72
 Risale-i Behaiyye 137
 Risale-i Hakikatnâme 132, 137
 Risale-i Hazret-i Mısri 132, 136
 Risale-i Kuşeyri 123
 Risale-i Ruhhiyye 132, 136
 Risale-i Sipehsalar 123
 Risale-i Şeyh Muhyiddin-i Arabî 132, 137
 Risale Yayınları 234, 559
 Romanla Hikâyenin Arası Açılıyor 161
 Ruhul Beyan 239
 Ruhun Dirilişi 61, 62, 66, 140, 142, 210, 468, 504, 589
 Rüzgâr 46, 150, 356, 418

- S-Ş**
 Sabah Gazetesi 164, 197, 218, 384, 389, 400, 402, 483, 492, 493, 565, 566, 568, 570, 574, 582, 593, 594, 598, 600
 Sabah Gazetesi Pazar Eki 384, 402, 492, 493, 566, 598, 600
 Sabah Yıldızı 13, 588
 Sabır 45, 46, 565
 Sabitfikir Dergisi 458, 501, 502, 503, 563, 569, 572, 576, 598, 601
 Sabit Fikir Dergisi 404, 572
 Sabun Yası 51, 66, 524
 Sadâ-yı Hudâ' 28
 Sade Bir Yüz 68
 Safahat 24, 337, 436, 462, 555
 Sakarya 93, 181, 183, 432
 Sakarya Türküsü 432
 Samanyolunda Veba 54, 284
 Samanyolunda Ziyafet 83, 141, 149, 311, 369, 504, 570, 575
 Sanat Dünyası 194, 595
 Sanat Olayı Dergisi 230, 571
 Sayın Başkan 35
 Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi 366
 Semaver 26
 Sen Luis Rey Köprüsü 35
 Sepet 152, 416
 Ses 21, 35, 152, 323, 405, 582
 Sesler 20, 42, 55, 60, 66, 139, 140, 150, 151, 200, 201, 206, 225, 226, 255, 258, 268, 285, 328, 341, 360, 413, 423, 458, 465, 471, 475, 487, 497, 501, 573, 578, 589, 593, 594, 598, 599
 Sesler dergisi 465
 Sesler Dergisi 285, 578
 Sessiz Müzik 49, 373, 499
 Ses ve Öfke 35
 Sevgi 52, 140, 143, 305, 422
 Sezai Karakoç 190
 Sezai Karakoç Kitabı 375, 376, 377, 378, 379, 380, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 442, 443, 444, 555
 Sezai Karakoç'un Şiiri 76, 80, 222, 554, 555, 563, 564, 565, 567, 568, 570, 573, 575, 577, 580, 581, 586, 587, 588, 591, 592, 593, 594, 596, 597
 Sezai Karakoç'un Şiiri Özel Sayısı 564, 565, 567, 568, 570, 573, 575, 577, 580, 581, 591, 593, 594, 596, 597
 Sezai Karakoç ve Diriliş 13, 14, 15, 147, 188, 191, 366, 402, 570, 578, 582, 587, 595, 598
 Sıcak Nal 501
 Silâ Dergisi 209
 Silâhdar Tarihi 123
 Silâhlara Veda 35
 Sinekli Bakkal 24
 Sisler Bulvarı 111
 Siyasi Bir Portre: Turgut Özal 71
 Siyasi Partiler Kanunu 81, 185
 Sokrates 190
 Solakzade Tarihi 123
 Solcu Kadın Yazarlarda Din Düşüncesi 342
 Som Mermer Gibi 69, 131, 287
 Somut 57, 151, 220, 585
 Somut Dergisi 220, 585
 Son Asır Şairleri 24
 Sonbahar 65, 152, 243, 469, 470, 500, 567
 Son Havadis Gazetesi 107, 114, 115, 197, 598
 Son Posta Gazetesi 193, 586
 Sonsuzluk Kervanı 111
 Söğüt Türk Edebiyatı Dergisi 527, 528, 529, 530, 531, 567, 577, 585, 590, 593, 597
 Sözler 12, 24, 63, 64, 66, 140, 152, 350, 352, 400, 501, 584, 586
 Star Açık Görüş 484, 485, 486, 487, 496, 568, 577, 578, 587, 596
 Star Gazetesi 340, 367, 369, 381, 386, 390, 399, 406, 426, 461, 567, 568, 575, 582, 585, 586, 591, 596
 Star Gazetesi Açık Görüş Eki 461
 Star Gazetesi Cumartesi Eki 369, 582
 Star Gazetesi Pazar Eki 367, 596
 Sultanahmet Çeşmesi 50, 316
 Sûr 65, 66, 149, 158, 164, 593
 Sürgün Ülkeden Başkentler Başkentine 63, 152, 296, 394, 399, 400, 428, 596
 Süt 367, 552, 583
 Sütun 60, 61, 62, 140, 149, 158, 164, 202, 203, 248, 317, 328, 358, 561, 577
 Sütün 190

- Şahdamar 20, 42, 48, 49, 55, 66, 139, 140, 150, 151, 193, 194, 195, 198, 200, 201, 203, 205, 206, 225, 252, 255, 256, 258, 268, 271, 304, 307, 310, 314, 320, 341, 350, 360, 413, 452, 471, 475, 487, 497, 501, 578, 595
- Şairin Kanı 285, 561, 590
- Şairlere ve Şiire Dair Dörtlükler 69
- Şairler ve Yazarlar Sözlüğü 265, 561
- Şairler Yaprağı 114
- Şair Memleketinde Sezai Karakoç Sem-
pozyumu 86
- Şair Sözü 329, 558
- Şânizade Tarihi 123
- Şapka Satıcısı 110
- Şehidin Mirası Zaferdir 58
- Şehirlerim 69
- Şehname Tercümesi 128, 132
- Şehrazat 48, 338, 375, 499
- Şehrengiz Aylık Edebiyat Dergisi 255, 589
- Şerh-i Manevi-i Şerif 128, 137
- Şiar 522, 523, 564, 571, 596, 599
- Şiir Alâmetleri 326, 557
- Şiir Atı Yaz Kitabı 311, 558
- Şiirin Eşiğinde 309, 559
- Şiir Sanatı Dergisi 105, 163, 197, 561
- Şimdilik 114, 133
- Şiraze 525, 526, 571, 588, 589, 592
- T**
- Tahta At 50
- Tan 58, 151
- Tanzimattan Günümüze Edebiyat Ansik-
lopedisi 284
- Taranta Babu'ya Mektuplar 26
- Tarih Bilinci Dergisi 370
- Tarih-i Lütüf 123
- Tarih-i Nişancı Mehmed Paşa 123
- Tarihin Yol Ağzında 81, 141, 159, 184
- Tarih-i Raşid 123
- Tarih-i Selanik 123
- Tarih-i Vasıf 123
- Tarih Üzerine Bir İnceleme 33
- Tarikatname-i Türkî 137
- Tartışma Çıkmazı 111, 112, 114
- Tasavvuf Dergisi 311
- Tasfiye Dergisi 350
- Tasfiye Edebiyat Düşünce Dergisi 403, 588
- T.C. Kültür Bakanlığı Yayını 316
- Telefon Farkı 52, 66
- Telmih 284, 500, 567
- Temmuz Edebiyat 565, 577, 581, 601, 602
- Temrin Dergisi 368
- Tercüman Gazetesi 196, 198, 199, 231, 565, 582
- Tercüme-i Füsüs 123, 137
- Tercüme-i Hal ve Fazail-i Şeyh-i Ekber 128
- Tevrat 224, 430
- Tezkire Düşünce-Siyaset-Sosyal Bilim Der-
gisi 456, 457, 564, 589, 596
- Théma Larousse 245
- Tohum 164
- Toplumunun Ekonomik Strüktürü 57, 58, 66,
139, 144, 197, 198, 339, 350, 443, 506, 590
- Topraktan Başlayarak 68, 157
- Tören 152, 340
- Turkish Studies 370, 394, 405, 409, 565, 571,
581, 596, 598, 600
- Turkish Studies-Türkoloji Araştırmaları
Dergisi 370
- Tut 50, 329, 580
- Tuzak ya da Son Günler 68, 157
- Tümzamanlar Yayıncılık 245, 558
- Türkçülüğün Esasları 23
- Türk Dili 54, 55, 56, 82, 94, 98, 114, 151, 164,
167, 195, 200, 215, 219, 222, 223, 409, 417,
418, 419, 420, 421, 422, 423, 426, 430, 556,
557, 564, 565, 567, 568, 570, 573, 575, 577,
580, 581, 591, 593, 594, 596, 597, 598, 599
- Türk Dili Dergisi 164, 195, 200, 575
- Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi 409, 417,
418, 419, 420, 421, 422, 423, 430, 564, 565,
567, 568, 570, 573, 575, 577, 580, 581, 591,
593, 594, 596, 597
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi 215,
219, 222, 223, 556, 557
- Türk Düşüncesi 110, 566
- Türk Edebiyatı 24, 98, 197, 200, 207, 224,
227, 238, 239, 267, 286, 288, 307, 308, 316,
329, 337, 345, 346, 357, 496, 527, 528, 529,
530, 531, 556, 559, 560, 564, 567, 569, 577,
582, 584, 585, 589, 590, 593, 594, 597, 600
- Türk Edebiyatı 1966 197, 559

- Türk Edebiyatı Dergisi 238, 239, 288, 337,
345, 346, 357, 527, 528, 529, 530, 531, 567,
577, 582, 585, 590, 593, 597, 600
- Türk Edebiyatı Tarihi 227, 307, 316, 556, 559
- Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklope-
disi 246, 556
- Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları
Ansiklopedisi 317
- Türkiye Gazetesi 81, 159, 165, 166, 242, 257,
258, 275, 330, 337, 399, 481, 573, 575, 587,
592, 593, 600
- Türkiye Günlüğü Dergisi 240
- Türkiye Yazarlar Birliği 69, 167
- Türkler Ansiklopedisi 286, 557
- Türkoloji Araştırmaları Dergisi 370, 394,
401, 565, 571, 598, 600
- Türk Sanatı 114
- Türk Şiirinde Leyla 356
- Türk Tefekkür Tarihi 26
- Türk ve Dünya Ünlüleri Ansiklopedisi 225, 556
- Türk Yurdu dergisi 151
- TYB Akademi Dergisi 402, 577
- U-Ü**
- Ulysses 34
- Umran Dergisi 369
- Unutulmayan Edebiyatçılarımız 312, 562
- Unutuş ve Hatırlayış 81, 141, 148, 253, 504
- Uygarlığın Huzursuzluğu 29
- Uygarlığın Öyküsü 33
- Uygurluk Felsefesi 32
- Üç Kaside 56, 60, 67, 139, 140, 154
- Ülkemizin Geleceği 76, 82, 141, 159, 182
- Ülkü 25, 110, 331, 398, 581
- Üsküdar Kültür, Sanat ve Medeniyet Der-
gisi 515, 516, 517, 571, 573, 577, 584, 597
- V**
- Vâkıat 132, 137
- Vakit Gazetesi 25, 287, 288, 372, 562, 573, 575
- Varlık 25, 26, 30, 31, 110, 111, 114, 214, 338,
346, 560, 565, 590
- Varlık Alanları 30
- Varlık Dergisi 338, 346
- Varlık ve Hiçlik 31
- Varolma Savaşı 67, 81, 141, 149, 504
- Vatan Gazetesi 330, 354, 396, 572, 586

- Veda 35, 49, 601
- Ve Monna Rosa 150, 569, 579
- Ve Necip Fazıl 131
- Virgöl Dergisi 266, 563

Y

- Yaban 25
- Yağmur Dergisi 351
- Yağmur Duası 47, 150, 268, 351, 356, 455, 560
- Yağmur Duası Kitabı 351, 560
- Yağmur Yayınevi 156
- Yağmur Yayınları 60, 61, 150
- Yahya 190
- Yalnızlık ve Toplum 32
- Yapı Aralıkları 55
- Yapı Kredi Yayınları 250, 284, 285, 286, 321,
329, 351, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 576,
579, 580, 590
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı 81,
141, 148, 253
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I 141, 148
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II 141, 148
- Yaprak Dökümü 25
- Yaralı Bilinç 446
- Yarın Dergisi 309, 598
- Yasakmeye İki Aylık Şiir Dergisi 312, 314,
350, 567, 593, 596
- Yastığının Rüyası 26
- Yaşamak 194, 220, 505, 510, 562
- Yaşama Sanatı Dergisi 350
- Yaşamın Anlamı 29
- Yaşamın Trajik Duygusu 30
- Yaz 42, 47, 51, 53, 56, 57, 151, 202, 206,
210, 285, 311, 469, 470, 558, 563, 577,
578, 593, 598
- Yazarlar Sözlüğü 234, 265, 559, 561
- Yazılanla Okunan 224
- Yazılar 60, 61, 62, 63, 64, 66, 70, 81, 119, 121,
122, 124, 128, 131, 135, 139, 140, 141, 144,
145, 158, 199, 255, 324, 495, 561, 578, 582
- Yayıyo Prof. Dr. Mümtaz Turhan Sosyal Bi-
limler Gazetesi 373
- Yazko Yayınları 224
- Yedigecekitapları Yayımları 250
- Yedi İklim 240, 241, 242, 243, 244, 251,
260, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 284,

- 308, 310, 328, 329, 347, 348, 349, 350, 357, 370, 381, 463, 562, 563, 564, 565, 566, 569, 570, 572, 573, 574, 576, 578, 579, 581, 582, 583, 585, 586, 587, 588, 592, 593, 596, 598, 599, 600, 601
- Yedi İklim Dergisi 240, 241, 242, 243, 244, 251, 260, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 284, 308, 310, 328, 347, 348, 349, 350, 357, 381, 562, 563, 564, 565, 566, 569, 570, 572, 573, 574, 578, 579, 581, 582, 583, 585, 588, 593, 598, 599, 600, 601
- Yedinci Oğul 356, 464, 587
- Yeditepe 110, 114, 532, 570
- Yedi Tepe 114
- Yeni Asya Gazetesi 495, 578
- Yeni Ay 48, 103, 104, 105
- Yeni Ay dergisi 48, 104
- Yeni Dergi 196, 577
- Yeni Devir Gazetesi 216, 217, 218, 219, 220, 568, 574, 582, 583, 587, 594, 601, 602
- Yeni Fransız Şiirinden Seçmeler 114
- Yeni İnsan Dergisi 164
- Yeni İstanbul Gazetesi 156, 164, 194, 198, 567, 578, 598
- Yeni İstiklâl 54, 55, 56, 57, 144, 145, 151, 155, 161, 194, 196, 223, 592, 599
- Yeni İstiklâl Gazetesi 155, 194, 196, 592, 599
- Yenilik 110, 114
- Yeni Sanat Dergisi 207, 208, 209, 210, 578, 590
- Yeni Sanat Yayınları 211, 560
- Yeni Şafak Gazetesi 250, 251, 252, 253, 257, 258, 259, 267, 272, 275, 305, 316, 326, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337, 341, 342, 343, 353, 355, 358, 368, 371, 372, 374, 389, 395, 397, 398, 406, 426, 428, 430, 467, 473, 476, 489, 490, 492, 565, 569, 570, 572, 573, 574, 575, 576, 578, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 590, 591, 592, 595, 596, 597
- Yeni Şafak Gazetesi Kitap Eki 326, 341, 342, 343, 597
- Yeni Şafak Kitap Eki 429, 584
- Yeni Taşova Gazetesi 233, 576
- Yeni Türk Ansiklopedisi 227, 556
- Yeni Türk Edebiyatı (1839-2000) 329, 560
- Yeni Yaşam Gazetesi 477, 581
- Yılan 48, 152, 422, 594
- Yıldızlı Gece 284
- Yitik Cennet 65, 67, 140, 146, 211, 216, 217, 339, 400, 468, 491, 516, 532, 574, 601
- Yitiksöz 464, 520, 548, 569, 571, 572, 587
- Yoksulların ve Şairlerin Kitabı 342
- Yoktur Gölgesi Türkiye'de 51, 563, 569, 572, 576, 598, 601
- Yoktur Gölgesi Türkiye'de (özel sayı) 51, 563, 569, 572, 576, 598, 601
- Yoktur Gölgesi Türkiye'de (Siddik Akbayır'ın Kitabı) 51, 563, 569, 572, 576, 598, 601
- Yolcu Dergisi 316, 356, 557
- Yolcu Dergisi Yayınları 316, 557
- Yordam Dergisi 202, 203
- Yorum 69, 564
- Yönelişler 223, 224, 236, 237, 329, 370, 570, 573, 576, 582, 587, 596
- Yönelişler Dergisi 223, 224, 236, 237, 573, 576, 582, 596
- Yumurta 367
- Yunus Emre 57, 66, 89, 134, 139, 155, 181, 196, 198, 218, 271, 273, 323, 324, 370, 371, 401, 406, 408, 410, 449, 471, 493, 494, 499, 511, 525, 528, 537, 546, 566, 576, 577, 582, 596, 598, 602
- Yusuf ile Züleyha 123
- Yusuf ile Züleyha Mesnevisi 123
- Yusuf Üçlemesi 367
- Yüce Devlet Gerçeği 75, 160, 182
- Yüce Özveri 33
- Z**
- Zamana Adanmış Sözler 12, 63, 64, 66, 140, 152, 350, 352, 501, 584
- Zebur-u Acem 27
- Zengin Hayaller Peşinde 571, 602
- Zerdüşt Böyle Dedi 113
- Ziyaret 68, 157

Şahıs, Yer, Kurum Adları ve Tarihi Olaylar Dizini

- 6-7 Eylül Olayları 49
- 12 Eylül İhtilâli 71
- 27 Mayıs İhtilâli 53
- 28 Şubat 81, 499
- 1960 İhtilali 118
- 2008 Frankfurt Kitap Fuarı 365, 567

A

- A. Ali Ural 547
- AB 343, 454
- ABD 23, 32, 37, 43, 75, 79, 82, 83, 92, 93
- Abdullah Bey 390
- Abdullah Gül 386, 388
- Abdullah Rıza Ergüven 114
- Abdullah Suphi Işıklar 170
- Abdullah Tanrıverdi 121
- Abdullah Uçman 219, 253, 284, 433, 556, 557
- Abdurrahim Karadeniz 296
- Abdurrahim Karahisarî 123
- Abdülhak Hamid 24, 531
- Abdülhak Şinasi Hisar 25
- Abdülkadir el-Murabıt 452
- Abdülkadir Geylânî 137
- Abdürrahim Karahisarî 132, 137
- A. Buğra 118
- Adalet Ağaoğlu 27
- Adana 180
- Adapazarı 75, 78, 79, 80, 82, 83, 160, 181, 182, 183, 576
- Adapazarı Gar Meydanı 75, 83, 182
- Adem Çaylak 388
- Adem Elbaşı 131
- Adıyaman 93, 180
- Adil Teymur 118
- Adil Yakubov 27
- Adnan Özer 341, 409
- Adnan Özkan 110, 113

- Adnan Satıcı 234
- Adonis (Ali Ahmet Sait Eşber) 28
- A. Ferit Turan 170
- Afet Ilgaz 260
- Afganistan 62, 68, 88, 91, 167, 298
- Afrika 67, 87, 91, 179, 239, 246, 287, 399, 543, 544, 597
- Afrika Ortak Pazarı 239
- A. Gilbert Murray 128, 135
- Ağrı 54
- Ahdaf Suyef 136
- Ahi Benli Hasan 125
- Ahmed Behçet 241
- Ahmed Efendi 39, 125
- Ahmed Mahmud 121
- Ahmed Paşa 121
- Ahmed Said 136
- Ahmed Vasıf 123
- Ahmed Yesevî 338, 493
- Ahmet Ada 266, 295
- Ahmet Albayrak 364
- Ahmet Arif 27
- Ahmet Cüneyt İssı 421
- Ahmet Çiğdem 252
- Ahmet Edip Başaran 350, 469, 503, 506, 548
- Ahmet Hakan 314, 340, 371, 387, 389, 397, 480
- Ahmet Hamdi Tanpınar 25, 26, 383
- Ahmet Haşim 24, 25, 253
- Ahmet İnam 417
- Ahmet İşler 135
- Ahmet Kabaklı 27, 196, 198, 227, 238, 239
- Ahmet Kekeç 340
- Ahmet Kot 122, 123
- Ahmet Kuru 264
- Ahmet Kutsi Tecer 25
- Ahmet Mercan 535
- Ahmet Muhip Dıranas 26
- Ahmet Murat 272, 360

Ahmet Oktay 224, 241, 242, 285, 289, 302, 332, 344, 345, 459
 Ahmet Örs 350
 Ahmet Sait Akçay 368, 435
 Ahmet S. Ertürk 237
 Ahmet Taşgetiren 261, 477
 Ahmet Yalçınkaya 136
 Ahmet Yücel 121, 122
 AİHM 316, 590
 Ajans 1400 449
 A. J. Toynbee 58
 A. Kadir 207, 529
 Akçadağ 52
 Akçakale 56
 Akdeniz 33, 40, 381
 Akdeniz Üniversitesi 33
 Akif Beki 478
 Âkif Emre 291, 322, 343, 355
 Akif İnan 230, 244, 260
 Akpınar 48, 163
 AKP Kongresi 399
 Alâaddin Korkmaz 203
 Alaaddin Özdenören 216, 447
 Alâattin Karaca 356, 429, 431, 440, 458
 Alâeddin Özdenören 119, 122, 124, 213, 230
 Alaettin Güven 334
 Alain 56, 109, 122, 131, 132, 135, 149, 166
 Alain Bosquet 109, 122, 131, 135, 149, 166
 Albert Camus 36, 118
 Albert Schirnding 135
 Albert Schweitzer 32
 Aleksandr Soljenitsin 37
 Alev Erkilet 367, 560
 Alfred Adler 29
 Alfred North Whitehead 29
 Alfred Werner 128
 Ali Ahmed Said 136
 Ali Ayçil 314, 361, 391, 408, 461
 Ali Barskanmay 265, 280
 Ali Bulaç 261
 Ali Duman 311
 Ali Emiri 23, 92
 Ali Esen Minkari 135
 Ali Fuat Başgil 25
 Ali Galip Yener 375
 Ali Göçer 254, 276
 Ali Görkem Userin 349
 Ali Gündüzalp 194
 Ali Günvar 242
 Ali Haydar Haksal 229, 243, 260, 276, 279, 282, 347, 380, 482, 595
 Ali Haydar Öztürk 209
 Ali Hüner 186
 Ali K. Metin 314, 320
 Âlim Kahraman 221, 226, 229, 236, 241, 247, 249, 282, 300, 549
 Alim Yıldız 94
 Ali Nar 210
 Alin Taşçıyan 367
 Ali Osman Dönmez 351
 Ali Özkavaf 119, 121, 127, 131, 209
 Ali Püsküllüoğlu 114
 Ali Rıza Akçay 132, 136
 Ali Sali 422
 Ali Şahin 251
 Ali Şikoğlu 107
 Ali Şükrü Çoruk 98, 509
 Ali Ural 331, 547, 581
 Ali Yıldız 282, 351, 560
 Allahabad 27
 Almanya 13, 26, 28, 40, 41, 71, 72, 87
 Alper Bodur 453, 559
 Altay İbrahimoğlu 120
 Amerika 24, 34, 44, 74, 85, 113, 176, 298, 326, 504
 Anadolu 6, 7, 25, 64, 164, 177, 196, 205, 211, 225, 227, 228, 231, 233, 244, 256, 267, 275, 368, 369, 381, 417, 419, 470, 478, 486, 500, 511, 521, 528, 530, 556, 575
 Anadolu Ajansı 470
 Anayasa Mahkemesi 81, 181, 185, 186
 André Breton 34
 André Gide 125, 131, 135
 André Malraux 135
 André Suares 136
 Ankara 25, 26, 46, 47, 48, 49, 53, 54, 55, 56, 63, 72, 74, 75, 76, 79, 80, 82, 105, 107, 110, 116, 118, 159, 163, 164, 169, 170, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 203, 213, 231, 255, 306, 311, 329, 352, 356, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 387, 394, 404, 408, 409, 420, 430, 446, 448, 453, 467, 495, 554, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 580, 581, 584, 586, 589, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601
 Ankara Antlaşması 56
 Ankara Erkek Lisesi 26
 Ankara Milli Kütüphane 47
 Ankara Yedeksubay Okulu 54
 Anna Masala 207, 588
 Antalya 86, 181, 183
 Anthony Giddens 125, 135
 Anthony Hecht 125
 Anthony Thwaite 125, 135
 Aoh Kartahadimaca 125
 A. Önder 59, 198

Apollinaire 49, 113, 122, 293, 403
 Arap Baharı 87, 88, 89
 Arap Birliği 43
 Arap-İsrail Savaşı 59, 65, 418
 Arapkir 52
 Archibald Macleish 123
 A. Rıza Akçay 125
 Arif Ay 332, 365, 391
 Arif Nihat Asya 26, 531
 Arif Soylu 121, 122, 124, 128
 Aristoteles 29, 540
 Arjantin 35
 Arland Ussher 122, 131, 135
 Arnold J. Toynbee 119
 Arslan Kaynaradağ 220
 Arslan Tekin 382
 Arthur Koestler 121
 Arthur Rimbaud 122, 458
 A. Serdar Çobanoğlu 131
 Asım 273, 385, 441, 452, 459, 461, 554, 561, 578, 591
 Asım Öz 452, 459, 461, 554, 561
 Asur 286
 Asya 26, 89, 91, 165, 246, 376, 399, 495, 531, 578
 Âşık Çelebi 123, 126
 AT 454
 Ataol Behramoğlu 238
 Atasaray Hanı 120
 Atasoy Müftüoğlu 213, 561
 Âtuf Bedir 422, 438
 Atilla İlhan 495
 Atilla Koç 462
 Atilla Özkırımlı 307
 Attila İlhan 27, 106, 111, 113, 193, 194, 321
 Avrupa 23, 24, 29, 32, 33, 37, 40, 56, 62, 67, 75, 83, 85, 93, 165, 315, 316, 326, 441, 466, 474, 540, 544
 Avrupa Birliği 56, 67, 83, 93, 316
 Avusturya 40
 Ayasofya 257, 327, 494, 562
 Ayaz Muttalibov 177
 Aydın 56, 121, 122, 171, 242, 248, 388, 572
 Ayetullah Humeyni 56
 Ayfer Feriha Nujen 491
 Ayhan Kurt 269
 Aykut Ertuğrul 455, 598
 Ayşe Çavdar 404
 Ayşegül Özalp 399
 Ayşe Işın Kirenci 306, 373
 Azerbaycan 72, 88, 167, 177, 179
 Aziz Mahmmud Hüdayi 123

B

Babiali Caddesi 52
 Bachelard 408
 Bağdat 45, 79, 229, 244, 276, 283, 327, 355, 399, 429, 451, 484, 512, 591
 Bahaeddin Nakşibend 137
 Baha Galip Tunaliğil 113
 Bahçelievler Belediyesi 76
 Bahri Zengin 119
 Bahtiyar Aslan 337
 Bahtiyar Vahapzade 27
 Bâkî 121
 Baki Alkaçar 128, 132, 136
 Baki Asiltürk 268
 Bakü 72
 Bal 69, 367, 414
 Balıkesir 51
 Bâli-i Sofyavî Efendi 123
 Balkan Birliği 25
 Balkanları 246
 Barla 24
 Basil Bunting 128
 Basuto Basutoland 122
 Batı Akdeniz 40
 Batman 180, 522, 587
 Baudelaire 31, 122, 223, 474
 Baudrillard 32
 Bayram Bilge Tokel 87
 Beckett 36
 Bediüzzaman Said Nursi 24
 Bedri Gencer 487
 Bedri Mermutlu 264, 276, 376, 526
 Bedri Rahmi Eyüboğlu 257
 Behçet Necatigil 27, 197, 214, 325, 498
 Benedetto Croce 30, 119
 Berdinazar Hudaynarov 27
 Berlin Duvarı 72
 Bernard Lewis 136
 Berri Muhammed Dede 132, 137
 Bertrant Russell 30
 Beşir Ayvazoğlu 233, 240, 253, 455
 Beylerbey 465
 Beyoğlu 56, 404, 487
 Beyoğlu Vergi Dairesi 56
 Beyrut 24, 69
 Bilal Kemikli 546
 Bilâl Selman 200
 Birhan Keskin 325
 Birinci Arap-İsrail savaşı 44
 Birinci Dünya Savaşı 23, 421, 450
 Birleşik Arap Emirlikleri 64
 Birleşmiş Milletler 43, 92

- Bo Carpelan 136
 Bonnie Angelo 135
 Borges 35
 Boris Pasternak 35
 Bo Setterlind 136
 Bosna Hersek 176, 179
 Boyabat 77, 79, 181, 183
 Brian Mathew 464
 Burhan Ayeri 335
 Burhan Eren 299
 Burhanettin Duran 307, 415, 483
 Burhan Kavuncu 398, 595
 Bursa 56, 75, 76, 80, 82, 83, 159, 160, 180, 181, 182, 183, 203, 236, 239, 525, 526, 571, 586, 588, 589, 592
 Bursa Fomara Meydanı 75, 83, 182, 239
 Bursalı Mehmet Tahir Bey 126
 Burton Raffel 125
 Bülent Ecevit 92
 Bülent Ecevit Üniversitesi 92
 Bülent Timur Demirgil 131, 135
 Büyük Doğu Cemiyeti 46
 Büyük Millet Meclisi 24, 185, 186
 Büzürg-i Alevî 28
- C-C**
 Cabaret de Paris 384
 Cafer Barlas 128, 131, 135, 136
 Çağaloğlu 58, 90, 91, 119, 120, 121, 124, 126, 128, 133, 273, 465, 466, 487, 534
 Cahit Doğan 107
 Cahit Koytak 121, 330, 342
 Cahit Külebi 27, 111, 197
 Cahit Sıtkı 26, 194, 475
 Cahit Sıtkı Tarancı 26
 Cahit Zarifoğlu 6, 119, 120, 121, 199, 210, 215, 218, 220, 226, 230, 232, 328, 447, 503, 571, 592
 Camus 36, 118, 210, 254, 447
 Canan Olpak Koç 442
 Cansever 27, 240, 352, 438, 501, 516, 595
 Carl Gustav Jung 29
 Carlos Fuentes 37, 409
 Carl Sandburg 132, 136
 Cavid İkbâl 131, 135
 Cefayi 137
 Cefer Barlas 124
 Celal Fedai 436, 443, 484, 494, 529
 Celâlzade Mustafa Çelebi 128
 Celâyir Tunç 207, 210
 Cemalettin Latiç 430, 578
 Cemal Reşit Rey 84
 Cemal Süreya 27, 47, 49, 110, 113, 193, 202, 230, 231, 232, 235, 240, 255, 260, 270, 306, 353, 378, 384, 386, 389, 403, 438, 451, 453, 454, 456, 480, 566, 591
 Cemal Şakar 343, 598
 Cemil Meriç 27
 Cemil Sait Barlas 110
 Cenap Şahabettin 24
 Cengiz Aytmatov 27
 Cengizhan Orakçı 528
 Ceridehane Sokak 133
 Cevat Akkanat 284
 Cevat Ülger 118, 119, 121
 Cevdet Karal 135, 255, 265, 392
 Cezayir 28, 31, 32, 48, 50, 51, 53, 54, 55, 87, 104, 105, 165, 246, 283, 287, 294, 372, 416, 419
 Charles Baudelaire 155, 166
 Charles Baudelaire 31, 122
 Charles Morgan 125, 135
 Charles Suarez 240
 Charles Walters 312
 Christian Morgenstern 119, 136
 Christopher 125, 131, 135, 136
 Christopher Clausen 131, 135
 Christopher Dickey 136
 Christopher Sykes 125
 Cihan Aktaş 362, 446, 455
 Cihat Alpan 109
 Cihat Arıncı 282
 Claude Edmonde Magny 23
 Claudel 33, 49, 66, 119, 122, 135, 149, 155, 166, 200, 223, 224, 285, 472
 Claude Mauriac 125, 166
 Clausen 125, 131, 135
 Conrad Aiken 128, 132, 136
 Coşkun Çokyigit 257
 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü 87, 167, 383
 Cumhuriyet 23, 25, 26, 91, 94, 167, 185, 186, 208, 225, 234, 252, 256, 258, 260, 268, 286, 307, 322, 327, 343, 344, 352, 358, 363, 365, 366, 367, 372, 376, 394, 416, 417, 431, 432, 435, 440, 442, 452, 456, 466, 475, 499, 526, 556, 557, 558, 559, 560, 563, 564, 569, 575, 580, 591
 Cüneyd (Bağdadî) 229
 Cüneyt Gabran 114
 Çağlayan Ömerustaoğlu 499
 Çankaya 88, 387, 388, 389, 390, 394, 586
 Çankaya Köşkü 387
 Çatalçeşme Sokak 121, 124, 126, 128, 133
 Çimen Günay Erkol 462
 Çin 40, 93, 165, 504, 540

- D**
 Daniel Robin 131, 135
 Dante 72, 232, 233
 Daryush Shayegan 446
 David Hume 413
 Dean Ficher 136
 Demokrat Parti 44, 45, 49, 53
 Deniz İnceoğlu 401
 Derin Han 465, 466
 Derrida 32
 Derya Önder 393, 558
 Descartes 36
 Dicle 88, 355, 392, 512, 513
 Dicle Üniversitesi 88
 Dinçer Eşitgin 568
 Dionizyak 289
 Diriliş Partisi 72, 73, 74, 75, 76, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 90, 92, 94, 159, 160, 165, 169, 170, 172, 173, 175, 180, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 239, 248, 349, 374, 396, 467, 479, 480, 487, 517, 537, 555, 558, 570, 574, 598
 Divanyolu Caddesi 119
 Diyarbakır 41, 53, 56, 88, 180, 397, 425, 433, 497, 512, 559, 588
 Diyarbakır Üniversitesi 397
 D. J. O'sullivan 131, 135
 Doğan Hızlan 88, 195, 249, 340, 344, 387, 462, 472, 481
 Doğan Kemancı 231
 Doğan Yel 195
 Doğu Avrupa 75, 466
 Doğu ve Güneydoğu Anadolu 177
 Dostoyevski 372
 Dr. Şakir Paşa Sokağı 120
 D. Shambaugh 136
 Dublin 34
 Durali Yılmaz 121
 Duran Boz 520
 Durmuş Günay 324, 375, 425, 540, 595
 Dursun Ali Tokel 516, 542
 Dursun Ali Tökel 410
 Duşan Matić 465
 Dünya Müslüman Âlimler Birliği 470
 Dünya Şairleri Kongresi 74, 167
 Dürrenmatt 37
 Dylan Thomas 122
- E**
 E. B. Lâv 207
 Ebru Burcu Yılmaz 446
 Ebulbeka Salih Bin Şerif 155
 Ebul Hasan Ali Nedevi 57
 Ebu Nüvas 121, 155, 166
 Ebu Zer 441
 Ebülâlâ Mevdüdi 119
 Ece Ayhan 27, 230, 231, 235, 250, 286, 311, 384, 389, 403, 438, 558, 591
 Edebiyat Fakültesi 25, 89, 98, 366, 426, 598
 Edgar Morin 32, 135
 Edip Cansever 27, 240, 438
 Edirneli Emri 132, 137
 Edmund Husserl 29
 Edna St. Vincent Millay 128
 Eduardo Galeano 21
 Edward Said 388
 Edwin Reischauer 136
 Eflatun 29
 Einstein 20
 Ejder Okumuş 434
 E. J. Mishan 132, 136
 Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) 88, 167
 Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (ESAV) 76, 182
 Ekrem Demirli 532
 Ekrem Özçelik 110
 Elaziğ 76, 77, 138, 181, 183, 287, 327, 500, 566, 567, 591
 El-Husrî 123
 Elif Şafak 366
 Elyesa Koytak 337, 453, 561
 Emeti Saruhan 398
 Emily Dickinson 132, 136
 Emin Bayar 107
 Emine Hanım 39, 51, 56
 Emir Hamza 125, 132, 136
 Emmanuel Levinas 31
 Emre Aköz 400
 Emrulla Küfrevi 170
 Endülüs 56, 60, 154, 355
 Enes Şahin 457
 Enis Batur 327, 352, 403, 451, 521
 Ercan Yılmaz 513
 Erdal Büyükdenez 239
 Erdal Öz 49, 113
 Erdem Bayazıt 203, 206, 226, 230, 287, 310, 353, 370, 562, 565, 593
 Erdoğan Alkan 338
 Erdoğan Erbay 433
 Eren Barış 231
 Eren Safi 446
 Ergani 5, 39, 40, 41, 42, 47, 52, 55, 56, 61, 86, 90, 313, 315, 433, 458, 497, 562, 584
 Ergani Kaymakamlığı 86, 90
 Ergin İnan 390
 Erhan Paşazâde 528

Erich Fromm 119
 Erik Erikson 29
 Erik Lindegren 136
 Ermenistan 74
 Erol Çetin 548
 Erol Güngör 118, 121
 Erol Kızıl 274
 Erol Yılmaz 519
 Ersin Çelik 492
 Ersin Nazif Gürdoğan 275, 320
 Ertan Engin 430
 Ertan Örgen 373
 Ertuğrul Özkök 403
 Er-Tu Matbaası 133
 Erzincan Depremi 177
 ESAM 213, 561
 Eser Gürson 196
 Eskişehir 75, 76, 79, 80, 82, 83, 160, 181, 182, 183
 Eskişehir Odun Pazarı Meydanı 80, 182
 Eskişehir Ticaret Odası 79, 182
 Esrar Dede 123
 Esver Ölüç 422
 Eşref Berrak 427
 Eşref Edip 123
 Etyen Mahcupyan 451
 Eugene Ionesco 36, 122, 149, 166
 Eugene O'Neil 35
 Eugenio Montale 123, 132
 Eyüp Onart 208, 209
 Eyüp Yıldırım 349
 Ezra Pound 33, 123, 125, 132, 136, 307

F

Faik Bulut 245
 Fakülteler Matbaası 120
 Farabi 92, 320
 Faruk K. Timurtaş 197
 Faruk Nafiz Çamlıbel 26, 257
 Faruk Uysal 294
 Fas 40, 50
 Fasih Ahmed Dede 125
 Fatih 7, 60, 62, 86, 119, 120, 121, 124, 126, 128, 133, 144, 145, 154, 158, 181, 257, 275, 287, 348, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 438, 444, 500, 526, 531, 532, 553, 555, 566, 567, 570, 571, 583, 584, 586
 Fatih Arslan 438, 500
 Fatih Belediyesi 86, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365
 Fatih Gençlik Vakfı Matbaası 124
 Fatih Matbaası 119, 121, 126, 128
 Fatma K. Barbarosoğlu 336, 342

Fatma Şengül Süzer 420
 Fazıl Baş 445
 Fazu Alieva 136
 Fehmi Kuru 75, 159, 165, 184, 248, 262, 335, 372, 374, 386
 Félix Guattari 32
 Ferideddin-i Attar 126, 137
 Feridun bin Ahmed 123
 Ferit Öngören 197
 Fernand Braudel 33
 Fethi Gemuhluoğlu 209
 Fevzi Sakaoğlu 449
 Fırat 131, 276, 392, 405, 513, 571
 Fırat Caner 405
 Figânî 121
 Filistin 23, 44, 56, 70, 71, 91, 179, 416, 455
 Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) 56
 Firdevsi-i Rûmî 126
 F. Kerim Gökay 105
 François Jakob 135
 François Mauriac 149, 166
 Frank Mc Mohon 125
 Fransa 40, 41, 44, 47, 48, 51, 55, 109, 207, 367, 409
 Fransız Konsolosluğu 52
 Frederich Mayer 21
 Frederick Poettle 132, 135
 Freud 23, 29
 Friedrich Nietzsche 113
 Fritz Schumacher 264
 F. Sabit İlyasoğlu 231
 Fuat Bol 488
 Furkan Çalışkan 502
 Fuzûlî 281, 347, 513

G

Gabriel Garcia Marquez 37, 409
 Gabriel Marcel 31, 109, 113, 117, 121, 122, 131, 135, 149, 166
 Gadamer 31
 Galata 487
 Galatasaray Lisesi 26
 Gandhi 37
 Gannuşı 399
 Garip 27, 35, 211, 231, 318, 475, 505
 Gasset 30, 438
 Gaziantep 6, 44, 45, 46, 48, 163
 Gaziantep Lisesi 46, 48
 Gazi Osman Paşa 379
 Gazzâlî 278
 Gazze 70, 86, 91
 Gebze 80, 181, 183, 532, 533

Gelirler Genel Müdürlüğü 64, 65
 Gelirler Kontrolörlüğü 55, 57, 64
 Gemlik 181, 183
 Genç Dergisi 454, 498, 597, 602
 General Franko 40
 George Orwell 36
 George Santayana 30, 128
 Georges Duhamel 31
 Georges Suffert 136
 Georg Trakl 110
 Gérard de Nerval 125, 132, 135
 Gilbert G. Murray 131
 Gilles Deluze 32
 Goethe 13, 132, 136, 233, 347, 498
 Gogol 347, 372
 Gorbacov 72
 Gökhan Evliyaoğlu 118
 Gökhan Özcan 476
 Gökhan Tunç 369
 Göksel Korkmaz 131, 136
 Görele 79, 181, 183
 G. Picon 109, 122, 131, 135
 Guadalajara Üniversitesi 409
 Guenon 128, 355
 Guetemala 35
 Guillaume Apollinaire 155, 166
 Gullevic 155, 166
 Gunnar Myrdal 124
 Guy-Willy Scheltz 124
 Gülcan Tezcan 371
 Güllük 463, 472, 473
 Gülten Akın 49, 110, 113, 255, 304, 315, 332
 Gümüşhacıköy 55
 Güner Başara 113
 Güney Yemen 73
 Günter Grass 37
 Güven Adıgüzel 503, 504
 Güven Turan 203, 303
 Güzel Sanatlar Akademisi 25

H

Habeşistan 40
 Habil Sağlam 416
 Hacı Bayram Veli 181
 Hacı Bektaş 55
 Hacı Bektaş-ı Veli 273, 493
 Hafız 123, 325
 Hafız Ahmed Lütfi Efendi 123
 H. Ahmet Sever 87
 Hakan Arslanbenzer 285, 304
 Hakan Arslanbenzer 273, 445
 Halep 24, 399
 Halide Edip Adıvar 24
 Halil Güney 303
 Halil İbrahim Kaymak 135
 Halil İnalçık 27, 352
 Halim Ömer 125
 Halim Uğurlu 119
 Halit Fahri 396
 Halit Ziya Uşaklıgil 24
 Hamit Algar 122
 Hamit Can 127, 135
 Hans Magnus Enzenberger 119
 Hans Ruin 135
 Harran 355
 Hart Crane 123
 Harun Reşid 491
 Harvard 33
 Hasan Akay 136, 254, 326, 418
 Hasan Aktaş 281, 370
 Hasan Bin Sabit 347
 Hasan Bülent Kahraman 389, 427
 Hasan Çelebi 88, 387
 Hasan Çınaryerli 119, 163
 Hasan el-Benna 452
 Hasan Hanefi 125
 Hasan Selami 131
 Hassan Bin Sâbit 155, 166
 Haşim Kılıç 186
 Haşmet Babaoğlu 402
 Hayati Tek 531
 Haydar Ergülen 318, 325, 331, 333, 343, 347, 350, 360, 426, 502, 581, 596
 Haydar Murat Hepsver 135
 Hayreddin Meral 135
 Hayrettin Orhanoglu 298, 356
 Hayriye Ünal 320, 354, 361, 382
 Hayrullah Eraslan 346
 Hazel Handerson 264
 Heinrich Kreutz 119
 Heinrich Böll 119
 Hekimoğlu İsmail 231
 Hemingway 35
 Hendrik de Man 121, 135
 Henri Bergson 29
 Henri Michaux 34
 Henri Nivet 135
 Herakleitos 32
 Herbert W. Schneider 128, 131, 135
 Hermann Glaser 119, 135
 Hermann Türck 128
 H. Fethi Gözler 205
 Hıdır Toraman 419, 511
 Hicran Karakoç 135
 Hicri İzgören 477

Higashitotsu Kutluk 496
 Hilde Spiel 125, 135
 Hilmi Uçan 291
 Hilmi Yavuz 330, 383, 429, 567, 581
 Hilmi Ziya Ülken 26
 Himalaya 444
 Hindistan 28, 34, 93
 Hiroşima 43
 Hitler 23, 40, 456
 Hoca Senâi 529
 Homeros 233
 Howard Raiffa 136
 H. R. Trever 119
 Hugh Pope 135
 Hurşid Ahmed 122, 135
 Huxley 35
 Hüseyin Akın 336, 350, 357, 478, 522
 Hüseyin Atlansoy 135, 302
 Hüseyin Besli 214, 482
 Hüseyin Efendi 379
 Hüseyin Peker 202, 413
 Hüseyin Rahmi Gürpınar 24
 Hüseyin Tuncer 440
 Hüseyin Yaşar 394
 Hüsnü Gündüz 118
 Hüsnü Mübarek' 89
 Hz. Adem 324
 Hz. Hızır 411
 Hz. İbrahim 190, 405
 Hz. Muhammed 239, 430
 Hz. Yakup 34
 Hz. Yusuf'un Düşü 62

I-İ
 II. Dünya Savaşı 458
 Irak 23, 32, 41, 52, 68, 73, 74, 75, 83, 91, 175, 176, 326, 451, 454
 Isparta 180
 Işık Yanar 362
 İbn Ammar 123
 İbn Arabi 458, 537
 İbn Câbir 155
 İbn Haldun 305, 388
 İbn Hamdis 123
 İbn Hazm el-Endülüsî 128
 İbn-i Cabir 121
 İbn Said el-Mağribî 132
 İbn Sara 123
 İbn Tufeyl 501
 İbnü'l-Arabi 532
 İbnülemin Manmut Kemal 24
 İbn Zeydun 123

İbrahim Altay 384, 402
 İbrahim Demirci 280, 300, 324
 İbrahim Eryigit 423
 İbrahim Kalın 98, 508
 İbrahim Kiras 390, 431, 477, 488
 İbrahim Nur Şerif 122
 İbrahim Serhat Canbolat 136
 İbrahim T. Cemil 123
 İbrahim Tenekeci 406
 İbrahim Tıghı 544
 İbrahim Tüzer 379
 İdris Bostan 128
 İdris Demirel 252
 İdris Ekinci 374, 549
 İhsan Alperen 339
 İhsan Babalı 118
 İhsan Deniz 236, 259, 267, 275, 280, 333
 İhsan Işık 234, 317, 556
 İhsan Kabil 369
 İhsan Sezal 121
 İkinci Dünya Savaşı 23, 40, 41, 43, 170, 233, 526
 İkinci Yeni 110, 194, 195, 196, 205, 207, 222, 224, 226, 227, 230, 234, 236, 238, 240, 265, 266, 270, 272, 286, 294, 301, 306, 307, 309, 316, 317, 318, 321, 344, 356, 357, 360, 361, 367, 381, 426, 437, 438, 440, 456, 458, 460, 462, 474, 480, 487, 490, 510, 511, 553, 559, 561, 562, 563, 566, 580, 587, 590, 591
 İlhami Atmaca 530
 İlhami Emin 466
 İlhan Berk 27, 260, 438
 İlhan Geçer 201, 204, 234
 İlhan Genç 326
 İlhan Kurt 524
 İlhan Kutluer 224, 228, 246, 278
 İlya Prigogine 498
 İlyas Dirin 304
 İmam Busiri 452
 İmam Humeyni 452
 İmam-ı Bûsirî 155
 İmam-ı Gazalî 291
 İmâm Rabbânî 278
 İnamullah Han 119
 İnci Enginün 286
 İngeborg Bachmann 34
 İngiliz Manda Yönetimi 43
 İngiltere 34, 40, 41, 44, 47, 48, 495, 544
 İnkılap İlkokulu 41
 İpek Yolu 39
 İran 28, 41, 68, 88, 93, 167, 175, 177, 178, 298, 396, 416, 434, 435, 454, 487
 İran-İrak savaşı 68
 İrfan Çevik 408, 443

İsa Uğurlu 431
 İshak Ağa Çeşmesi 257
 İshak Arslan 365
 İskenderiye 36, 244, 287
 İslâm Barış Gücü 177, 178
 İslâm Güvenlik Konseyi 178
 İslâm Ortak Pazarı 175
 İsmail Atabek 131, 135
 İsmail Hakkı Bursevi 123, 239
 İsmail Kara 414, 554
 İsmail Kazdal 261
 İsmail Kesim 170
 İsmail Kılıçarslan 373, 489
 İsmail Kılıçoğlu 121, 122, 212, 277, 331, 424
 İsmail Safter 256
 İsmail Sert 301
 İsmail Yaylacı 274
 İsmet Berkan 387
 İsmet Emre 378, 500
 İsmet Özel 122, 225, 226, 230, 231, 326, 397, 448, 556, 592
 İspanya 24, 40, 50
 İsrail 44, 46, 59, 65, 69, 70, 75, 79, 83, 86, 87, 92, 418
 İstanbul 5, 7, 15, 16, 18, 20, 25, 26, 27, 32, 42, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 59, 63, 64, 69, 74, 75, 80, 84, 85, 88, 90, 92, 98, 105, 110, 114, 115, 118, 119, 120, 121, 124, 126, 128, 133, 145, 151, 155, 156, 158, 159, 160, 161, 163, 164, 165, 167, 180, 181, 183, 184, 187, 190, 192, 194, 198, 207, 224, 234, 244, 245, 254, 257, 271, 274, 276, 313, 327, 335, 355, 370, 372, 385, 393, 395, 396, 400, 404, 426, 428, 431, 448, 451, 453, 458, 461, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 481, 484, 487, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 522, 523, 524, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 548, 549, 553, 554, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 587, 588, 589, 590, 591, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602
 İstanbul Büyükşehir Belediyesi 80, 84
 İstanbulensis 464, 465
 İstanbul İl Merkezi 85, 183, 487
 İstanbul Üniversitesi 25, 26, 98, 167, 426, 508, 573, 598
 İstiklal Savaşı 370
 İtalya 30, 40, 207
 İvan Bunin 33
 İvo Andrić 27

İzmir 49
 İzzettin Hanifi 229

J
 Jacques de Lacretelle 121
 Jacques Lacan 29
 Jacques Prévert 110
 Jakop Wasserman 128
 James Joyce 34, 136
 James Russell Lowell 136
 James Stephens 122, 131, 135
 Jan Feidel 122
 Japonya 23, 40, 495
 J. Bodamer 122, 131, 135
 J. Charles Dunn 136
 J. Dos Passos 35
 Jean Améry 121
 Jean la Croix 124
 Jean Lacroix 135, 166
 Jean le Marchand 135
 Jean-Michel Palmier 124
 Jean Perre Aumont 312
 Jiri Valenta 136
 Jivko Popovski 464
 John Berger 37
 John K. Fairbank 136
 John Perse 33, 119, 123, 166
 John Weightman 125, 131, 135
 Josef Quack 125
 Juan Goytisolo 32
 Julian Symons 135
 Julio Cortazar 409
 Jürgen Busche 124
 Jürgen Eick 125
 Jürgen Habermas 32

K
 Kâab Bin Zühayr 155, 166
 Kabataş 27
 Kab bin Zuheyr 466
 Kâbe 271, 430
 Kaddafi 88
 Kadı İyaz 131, 135
 Kadıköy 120
 Kadı Nazrulislam 136
 Kadircan Kafıl 199
 Kadircan Mendi 403
 Kadir Mısıroğlu 118
 Kafka 37, 231
 Kafkas Cephesi 379
 Kafkasya 399
 Kahire 24, 28, 287, 355

Kahramanmaraş Belediyesi 83, 424, 425, 553, 554
 Kaluta Amri Abedi 123
 Kâmil Doruk 135
 Kâmile Karakoç 135
 Kâmil Yeşil 463
 Kâmuran Şipal 120
 Kanat Akkaya 480
 Kanat Atkaya 386, 387
 Kanuni Sultan Süleyman 491
 Kapalıçarşı 253, 487, 568
 Karabağ 74, 177, 178
 Karacabey 56
 Karaköse 54
 Karipe Pitzz 123
 Karl Jaspers 30, 58, 119, 121, 122, 131, 135
 Karl Polanyi 30
 Karl Popper 21, 31
 Karl Shapiro 125
 Kasım bin Ahmed 122
 Kastamonu 78, 79, 183
 Katar 64
 Kayhan İçel 60
 Kayıp Kuşak 35
 Kazakistan 88, 167
 Kazım Gülecyüz 495
 Kemal Bek 270
 Kemal Çiftçi 136
 Kemalizm 415
 Kemal Kahraman 136, 247, 257, 258
 Kemal Özer 57
 Kemal Özyurt 123
 Kemal Sılay 312
 Kemal Tahir 27
 Kenan Alpay 518
 Kenan Çağan 301, 365
 Kerküklü Osman Mazlum 119
 Kıbrıs 49, 65, 80, 179
 Kıbrıs Harekâtı 65
 Kırgızistan 88, 167
 Kırkkale 79, 183
 Kırşehir 55
 Kızılay 169, 453
 Kızılırmak 276
 Kızılordu 72
 Kierkegaard 121
 Kilis 48, 56, 93, 161, 165, 184
 Kilis Kültür Derneği 48
 Knut Hamsun 34
 Kocamustafapaşa 289
 Kocatepe Diyanet Vakfı Konferans Salonu 76, 182
 Kofi Anyidoho 464
 Konur Ertop 196
 Konya 404, 458, 599
 Korkut Aksağlı 204
 Kosova 454
 Kozlu Kömür Ocakları 178
 Körfez Savaşı 74, 176
 K. Öztürk 124
 Kudüs 46, 92, 276, 283, 399, 451, 455, 501, 512, 568
 Kuleli Askeri Lisesi 24, 27
 Kumkapı 487
 Kurtuluş Kayalı 292, 307, 322, 325, 566
 Kuşeyri 123, 137
 Kuveyt 73, 75, 87, 175
 Kuveyt Krizi 73, 175
 Kuzey Afrika 87, 399
 Kuzey Yemen 55
 Kültür Bakanlığı Yayınları 560
 Kültür ve Turizm Bakanlığı 330, 332, 340, 559

L
 La Fontaine 71, 240, 255, 306, 410, 412
 Lale Devri 274
 Lâmiî Çelebi 123
 Lâtifî Çelebi 132, 136
 Lâtifî Çelebi 126, 137
 Laurent Mignon 309
 Lawrence Durrell 36, 121, 135
 Len Ortzen 122
 Le Play 109
 Leslie Caron 312
 Levent Dalar 271
 Leventoğulları 39
 Libya 44, 47, 88, 91
 Lizbon 24
 Lois Gardel 312
 Louis Aragon 34
 Louis Chauvet 125, 131, 135, 166
 Louis Gillet 72, 135, 166
 Luc Ferry 136
 Ludwig Landrebe 122
 Ludwig Wittgenstein 31
 Luigi Pirandello 34
 Lübnan 41, 52, 66, 69, 73, 83
 Lütfi Bergen 412
 Lütfi F. Tuncel 186
 Lütfü Şehsuvaroğlu 398

M
 Macaristan 50, 62, 416
 Maden 40, 177
 Madrid 24
 Mahmud Ahmed 136

Mahmut Babacan 380
 Mahmut Hakkı Akın 456, 538
 Mahmut Kanık 128, 132, 135, 136, 291
 Mahmut Kurtaran 522
 Mahmut Nedim Tepebaşı 321
 Mahmut Özbay 324
 M. Akif Ordulu 265
 M. Akil Aksan 114
 Maksim Gorki 33
 Maksut Yiğitbaş 379
 Malatya 47, 48, 52, 92, 431, 448, 532
 Malatya suikast 448
 Malcolm X (Malik el-Şahbaz) 37, 122
 Malik Bin Nebi 28, 54, 58, 118, 119
 Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü 65
 Maliye Bakanlığı Gelirler Kontrolörlüğü 57
 Mançurya 23
 Mantikî Ahmed Efendi 125
 Maraş 5, 6, 7, 41, 42, 44, 49, 164, 205, 310
 Maraş Ortaokulu 41
 Mardin 6, 53, 180, 225, 556
 Marks 377
 Marksizm 246, 459
 Martin Heidegger 125, 131, 135, 149
 Martin Luther King 37
 Marx 23, 232, 510
 Masanori Moritani 136
 M. Asım Gültekin 273
 Maurice Allais 135
 Maurice Blanchot 36
 Max Jacob 33, 66, 123, 125, 131, 135, 155, 166
 Max Planck 20
 Maxwell Anderson 136
 Mazhar Bağlı 486
 M. Cahit Atasoy 121
 M. Cemil 57, 123, 132, 163
 Medine 244, 252, 276, 313, 431, 451, 484, 512
 Mehmed Âkif 12, 57, 61, 66, 139, 156, 280, 347, 462, 519, 525
 Mehmed Çavuşoğlu 122, 123, 126
 Mehmed Niyazi 249, 407
 Mehmed Yaşar 135, 136
 Mehmet Âkif 24, 271, 433, 447, 480, 567, 598
 Mehmet Atillâ Maraş 205
 Mehmet Aycı 421, 511
 Mehmet Can Doğan 329, 360
 Mehmet C. Güneş 119, 144, 163
 Mehmet Çavuşoğlu 118, 121
 Mehmet Çelik 554
 Mehmet Çetin 347
 Mehmet Doğan 293, 432
 Mehmet Emin Yurdakul 480
 Mehmet Erdoğan 233, 236, 259, 309
 Mehmet Fatih Birgül 526
 Mehmet Genç 118, 449, 454, 597
 Mehmet Gökalp 118
 Mehmet H. Doğan 301
 Mehmet Kahraman 215, 243, 539
 Mehmet Kaplan 27, 196, 208, 212
 Mehmet Kurtuluş 429
 Mehmet Maksudoğlu 120
 Mehmet Mestçioğlu 210
 Mehmet Narlı 346, 396
 Mehmet Nuri Yardım 258, 312
 Mehmet Ocaktan 218, 316, 333
 Mehmet Özger 468
 Mehmet Ragıp Karcı 207
 Mehmet Rami Ayas 463
 Mehmet Sait Çakar 314
 Mehmet Şevket Eygi 48, 104, 453
 Mehmet Törenek 243
 Mehmet Yasin 55, 118, 119, 120, 122, 144, 163, 372
 Mehmet Yasinoglu 135, 148, 154, 163
 Mehmet Yener 124
 Mekke 7, 244, 276, 313, 431, 451, 484
 Mekki Kureyşî 125
 Meksika 37, 409
 Melda Özata 122
 Mel Ferrer 312
 Melih Aşık 387
 Melih Cevdet 27, 465
 Melih Cevdet Anday 465
 Memet Fuat 197, 226, 265, 272
 M. Emin Kuz 87
 Mendere 105
 M. Ertuğrul Düzdağ 131
 Meryem 119, 371, 530, 531, 585
 Meryem Cemile 119
 Meryem Kılıç 530, 531
 Merzifon 55
 Mescid-i Aksa 455, 568
 Meserretin Dilsizleri 52
 Meserret Kıraathanesi 52
 Mes'ûd-i Ferzad 28
 Mesut Gülecyüz 123, 126, 132
 Mesut Nun 131
 Meşa Selimoviç 27
 Meşrutiyet 376, 401
 Mete Tunçay 18, 453
 Metin And 27
 Metin Celâl 230
 Metin Cengiz 413
 Metin İşçil 107
 Metin Önal Mengüşoğlu 369
 Metis Yayınları 235, 558

Metropol ve İmgelem 289, 561
 Mevdudi 28, 58, 452
 Mevlana 6, 12, 181, 224, 233, 244, 273, 275, 352, 363, 365, 371, 401, 442, 458, 461, 471, 495, 520, 529, 532, 534, 537, 581, 602
 Mevlânâ 232, 278, 352, 400, 474, 484, 558
 Mevlana Celâleddin-i Rumi 495
 Mevlâna Celâleddin-i Rûmî 155, 166
 Mevlana İdris 6, 461, 534, 602
 Mevlâna idris 514
 Mevlâna İdris 135
 Mevlüt Ceylan 136
 M. Fatih Andı 257, 275, 287, 359, 444
 M. Fatih Kanter 348
 M. Fuad Köprülü 25
 M. Grenier 22
 Mısır 24, 34, 58, 87, 89, 90, 93, 94, 177, 178, 241, 399, 434, 435, 454
 Michael Billington 124
 Michel Butor 37
 Michel Foucault 32
 Miguel Asturias 35
 Miguel de Unamuno 121, 135, 166
 Milan Kundera 135
 Milas 463, 472, 473
 Millet Toplantısı 80, 160
 Millî Eğitim Bakanlığı 25
 Millî Güvenlik Kurulu 81
 Millî Mücadele 417
 Mimar Sinan 397, 531, 546
 Misak-ı Millî 247
 M. Kerim Gani 119
 M. Kevser Baş 364
 M. L. Rosenthal 121, 135
 M. Necatî Özfatura 399
 M. Nezihi Pesen 543
 Moskova Bilimler Akademisi 498
 M. Öcal Oğuz 87
 M. Rami Ayas 110, 113, 122, 473
 M. Rasih Savaş 123
 M. T. Stepyants 131, 135
 MTTB Millî Gençlik Dergisi 202
 Muallâ Minnetoğlu 199
 Muazzez Karakoç 125
 Mucur 55
 Mudanya 56
 Muhammed Abduh 119
 Muhammed Ekber Djuhana 125
 Muhammed Emin Tokadî 126
 Muhammed Enes Kala 541
 Muhammed Ervah 202
 Muhammed Hamidullah 12, 28, 54, 58, 118, 119, 463
 Muhammed Hüküm 329, 433
 Muhammed İkbâl 12, 27, 132, 272
 Muhammed Kiyuma 122
 Muhammed Mursi 89, 90, 94
 Muhammed Niyazi Mısıri 132, 136
 Muhammed Ömer Ruddin 136
 Muhammet Eroğlu 282
 Muhammet Sani Adıgüzel 547
 Muharrem Turgut 470
 Muhip Atalay 26
 Muhsin Kızılkaya 521
 Muhsin Macit 251, 277
 Muhsin Mete 314
 Muhyiddin-i Arabî 123, 126, 132, 137
 Muhyiddin İbn Arabî 99, 141, 162, 381, 517
 Murad Sönmez 354
 Murat Erol 396, 402
 Murat Fırat 131
 Murat Kubat 479
 Murat Sönmez 294
 Murat Turna 370, 401, 426
 Mustafa Akar 458, 501
 Mustafa Armağan 131, 275
 Mustafa Aydoğan 267, 298, 321, 383, 392, 400, 426
 Mustafa Bal 414
 Mustafa Balcı 422, 545
 Mustafa Çobankara 119, 121
 Mustafa İsen 87, 240
 Mustafa Kara 517
 Mustafa Kirenci 15, 135
 Mustafa Köneçoğlu 374, 464, 520
 Mustafa Kutlu 368
 Mustafa Miyasoğlu 211, 287, 332
 Mustafa Muharrem 295
 Mustafa Orcan 310
 Mustafa Özçelik 281, 328, 371, 436, 525
 Mustafa Özel 498, 549
 Mustafa Öztekin 118
 Mustafa Ruhi Şirin 131, 135, 255, 377
 Mustafa Şerif Onaran 346, 374, 378
 Mustafa Uçurum 470, 523
 Mustafa Vardar 109, 113
 Mustafa Yakup 121
 Mustafa Yılmaz 518
 Muş 180
 Mutezile 447
 Muyaka bin Hacı el-Gassani 122
 Muzaffer Budak Seyfettinoğlu 194
 Muzaffer Erdost 49, 110, 255
 Muzaffer Uyguner 200, 204
 Mücahit Koca 281
 Mücahit Şerif 119

Müctebâ Minovî 28
 Müjdat Uluçam 533
 Mülkiye 47, 48, 104, 150, 163, 240, 272, 378, 388, 389, 448, 449, 453, 454, 480
 Mümtaz Oğuz 202
 Mümtaz Turhan 118, 373, 586
 Münevver Ayaşlı 26, 198
 Münire Kevser Baş 467
 Münir Erteğün 24
 Mürsel Sönmez 262, 520
 Mürsiye 532
 Müslüm Üzülmöz 313, 315
 Müşfik Kenter 450
 Mütenebbi 121, 155, 166
 M. Üveys Kahraman 217
 Müzeyyen Erim 123
 M.Y. 169
 M. Yasin 119, 120, 122, 163
 M. Yasinoglu 135
N
 Nâbi 354
 Nadir Eraslan 465
 Nagasaki 43
 Nahda 399
 Nahit Dinçer 121
 Nahit Güçlü 113
 N. Ahmet Özalp 253, 262
 Nathalie Sarraute 23
 NATO 47
 Nazım Hikmet 25, 26, 269, 426, 495
 Nâzım Hikmet 475
 Necat Çavuş 128, 131, 132
 Necati Bey 121
 Necati Çelik 177
 Necati Mert 443
 Necati Polat 219
 Necdet Subaşı 485
 Necip Fazıl 26, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 55, 56, 58, 60, 69, 76, 105, 111, 130, 131, 181, 193, 194, 195, 196, 200, 202, 203, 207, 211, 220, 226, 227, 232, 233, 239, 242, 244, 245, 256, 261, 267, 280, 287, 288, 294, 307, 309, 310, 322, 328, 347, 356, 357, 358, 361, 367, 381, 391, 397, 401, 403, 414, 415, 417, 426, 431, 432, 434, 436, 437, 441, 447, 448, 449, 471, 475, 480, 486, 494, 531, 555, 567, 584, 586, 589
 Necip Fazıl Kısakürek 47, 58, 60, 69, 76, 105, 111, 130, 181, 193, 203, 220, 310, 414, 415
 Necip Mahfuz 28, 135
 Necip Tosun 299, 309, 313, 341, 416, 444, 451, 459, 492, 495, 502, 598
 Necmettin Oruç 120
 Necmettin Türinay 212
 Necmiye Alpay 268, 345, 474
 Nedim 121, 123, 274, 321, 553
 Nejat Aday 354
 Nejat Sebzeçi 132
 Neruda 341, 465
 Neşâtî 125
 Nevzat Üstün 114
 Nevzat Yalçıntaş 118
 Neyname 123
 Nezahat Özcan 356
 Nezihi Can 122, 123
 Nezir Asaroğlu 136
 Nietzsche 22, 37, 210, 232
 Niğbolu Mohaç 45
 Niğde 80, 181, 183, 346, 575
 Nihal Bengisu Karaca 429
 Nihat Nasir 479
 Nikolay Berdyayev 32
 Nil Nehri 336
 Nils Ferlin 136
 Niteliksiz Adam 34
 Niyazi Mısıri 126, 132, 136
 Nizar Kabbani 28, 272
 N. Mustafa Polat 197
 Nobel 27, 33, 34, 72, 330, 332, 337, 353, 409, 463, 465, 498, 575
 Nureddin Özdemir 114
 Nurettin Albayrak 231
 Nurettin Çakın 75, 159, 165, 166, 184
 Nurettin Durman 357
 Nurettin Topçu 26, 367, 415
 Nuri Pakdil 49, 113, 118, 119, 214, 329, 447, 585
 Nuri Sağlam 357
 Nurseli Gamze Korkmaz 437
 Nurullah Ataç 111, 114
 Nuruosmaniye Caddesi 120
O-Ö
 Octavia Paz 34, 125, 131, 135
 Oğuz Demiralp 311, 472
 Oğuz Düzgün 413
 Oktay Akbal 394
 Oktay Rifat 27, 111
 Olcay Avcı 131
 Oliver Peretie 136
 Orhan Duru 49, 110, 113, 303, 403
 Orhan Kahyaoglu 270
 Orhan Sarıkaya 426
 Orhan Veli 27, 194, 211, 245, 253, 317, 318, 321, 344, 475

- Orson Welles 239
 Ortadoğu 63, 67, 71, 87, 179, 200, 233, 246, 248, 268, 298, 304, 315, 316, 355, 392, 414, 415, 451, 454, 571, 575, 593, 599, 602
 Ortadoğu İslâm Federasyonu 415
 Ortega y Gasset 30
 Osman Akkuşak 257, 272, 587
 Osman Bayraktar 229, 260, 276, 595
 Osman Emre Narin 255
 Osmangazi 181
 Osman Özbahçe 313, 318, 421, 450
 Osman Sarı 6, 121, 236, 339
 Osman Toprak 288
 Osman Turan 15, 27, 59, 60, 198
 Osman Yahya 122, 136
 Ozan Yüksel 382
 Ö. Faruk Kakinç 114
 Ömer Aksay 357, 381, 395, 419
 Ömer Akyıldız 425
 Ömer Bahaeddin el-Emirî 136
 Ömer Erdem 135, 258, 312, 332, 358, 378, 385, 471, 497
 Ömer Erinç 392
 Ömer Faruk İzmirli 273
 Ömer Faruk Turgut 119, 121, 351
 Ömer Lekesiz 250, 290, 308, 397, 398, 416, 428, 467, 473, 525
 Ömer Obuz 457
 Ömer Öztürkmen 119, 122, 211, 337
 Ömer Şahin 250
 Ömer U. Kökden 118
 Özbekistan 88, 167
 Özcan Ünlü 288, 536
 Özdenören 6, 119, 120, 121, 122, 124, 194, 196, 201, 210, 214, 230, 260, 328, 389, 594
 Raşid Mehmet Efendi 123
 Raşit Ulaş 512
 Rauf Mutluay 207, 224, 372
 Recai Okandan 60
 Recep Tayyip Erdoğan 90, 93
 Refik Halit Karay 24
 Refik Kuntsoy 124
 Remy Chauvin 136
 René Guenon 128
 Resul Hamzat 122
 Resul Tosun 341
 Reşat Nuri Güntekin 25
 Reşit Güngör Kalkan 258
 Rıdvan Memi 135
 Rıfat Araz 327
 Rıza Duru 135, 352
 Rıza Tevfik 24
 Richard Bach 264
 Richard Wilbur 128
 Richart Wagner 199
 Pavlov 23, 109
 Pendik 75, 79, 80, 82, 83, 160, 181, 182
 Pendik Atatürk Meydanı 182
 Pendik İskele Meydanı 80, 83
 Perviz Cemşid 128, 136
 Peter Curman 136
 Peyami Safa 25, 26
 Piran 40, 41, 575
 Pitirim A. Sorokin 18, 122, 131, 135
 Piyesler I 69, 141, 157, 217
 Platon 31, 36, 296, 338
 Plevne 39, 45, 379
 Plevne Savaşı 379
 Plevne Savunması 39
 Polonya 41, 42, 313, 372, 419
 Prag 40
 Proust 29, 37
- R**
 Radikal Gazetesi 333, 347, 381, 385, 431, 562, 575, 576, 595
 Radikal Gazetesi Haftalık Kitap Eki 347, 576
 Radikal Gazetesi Kitap Eki 385, 575
 Rafet Tevfik 125
 Rahim Er 275, 330, 481
 Rahşan Gürel 285
 Ramazan Kaplan 297, 323
 Ramazan Korkmaz 329, 559, 560
 Ramazanzade Nişancı Mehmed Bey 123
 R. A. Scott-James 122, 124, 131, 135
 Rasim Özdenören 6, 119, 120, 121, 122, 194, 196, 201, 210, 214, 230, 260, 328, 389, 594
 Raşid Mehmet Efendi 123
 Raşit Ulaş 512
 Rauf Mutluay 207, 224, 372
 Recai Okandan 60
 Recep Tayyip Erdoğan 90, 93
 Refik Halit Karay 24
 Refik Kuntsoy 124
 Remy Chauvin 136
 René Guenon 128
 Resul Hamzat 122
 Resul Tosun 341
 Reşat Nuri Güntekin 25
 Reşit Güngör Kalkan 258
 Rıdvan Memi 135
 Rıfat Araz 327
 Rıza Duru 135, 352
 Rıza Tevfik 24
 Richard Bach 264
 Richard Wilbur 128
 Richart Wagner 199
- P**
 Pablo Neruda 341, 465
 Pakistan 27, 28, 88, 93, 167, 177, 178, 434, 454
 Paris 24, 28, 31, 34, 384, 497
 Patrik Atenagoras 105
 Paul Callico 312
 Paul Celan 34
 Paul Claudel 33, 66, 119, 122, 135, 149, 155, 166, 200, 472
 Paul Eluard 34
 Paul Gilson 109, 110
 Paul Hazard 121
 Paul Valery 33, 67, 125, 155, 166

- Rilke 31, 37, 58, 119, 347, 546
 Rize 399, 591
 Robert Frost 123, 136
 Robert Langbaum 125, 131, 135
 Robert Lowell 123
 Robert Musil 34
 Robert Pack 136
 Robert Wokler 125, 131, 135
 Robin Daniel 125
 Romano Guardini 128
 Rudyard Kipling 34
 Ruhi İnan 409
 Rumeli 355
 Rumeysa Cansever 516
 Russell Mahkemesi 30
 Rusya 37, 41, 68, 71, 72, 75, 93, 165, 298, 540
 Ruşen Çakır 235, 396
 Ruşeni 123
 Rüzgârlı Matbaa 118
- S-Ş**
 Saadetin Acar 363, 468
 Sabahattin Ali 26
 Sabahattin Zaim 353
 Sabra Şatilla katliamı 69
 Sacit Adalı 186
 Sadık Hidayet 28
 Sadık Yalsızuçanlar 251, 355, 370, 493
 Sadi İrmak 113
 Sahafılar 271
 Sahir Erman 59, 198
 Said Abdullah 122
 Said Çekmegil 119
 Said Nursi 24, 449
 Said Yavuz 502
 Saint-John Perse 33
 Sait Çekmegil 118
 Sait Faik 26
 Sait Mutlu 118, 120
 Sait Yeni 120, 122, 163
 Salih bin Şerif 119
 Salih Erbil 170
 Salih Uçak 385
 Salih Yüzgenç 498
 Salvador Dali 232
 Salvatore Quasimodo 118, 119
 Samet Karagöz 491
 Samia Akbulut 186
 Sami Becerikli 128
 Samiha Ayverdi 26
 Samsun 79, 183, 356, 557, 580, 590
 Samuel Huntington 293
 Saraybosna 32
 Sarı Saltuk 465
 Sartre 30, 31, 210, 254, 447
 Satılmış Aydın 121, 122
 Savaş Ş. Barkçin 432, 533
 Sedat Arlı 135
 Sedat Umran 119, 120, 128, 131, 132, 201
 Seine 294
 Selahaddin Eş Çakırgil 519
 Selahattin İpek 296, 354
 Selami Alan 440
 Selami Ece 325
 Selânikli Mustafa Efendi 123
 Selim İleri 271
 Semavi Eyice 87, 387
 Semih Kaplanoğlu 367
 S. Emre Zer 121
 Serdar Akdağ 308
 Serdar Gürler 123
 Serhat Çetin 461
 Serhat Yusuf Koşal 427
 Servet Şengül 394, 438
 Sevinç Çokum 242
 Seyfettin Başçılar 44, 49, 56, 113, 119, 184
 Seyfettin Ünlü 244, 281, 347, 536
 Seyyid Hüseyin Nasr 136
 Seyyid Kutub 58, 452, 537
 Sezai Coşkun 366
 Sezai Karakoç Günleri 76
 Sezai Karakoç Kültür Merkezi 92
 Sezai Karakoç'la Kırk Saat Sempozyumu 83, 322, 323, 324, 325
 Sezai Karakoç Sempozyumu 86, 88, 90, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 424, 425, 431, 554
 Shakespeare 35, 136
 Sıddık Akbayır 296, 316, 510
 Sıddıka Zeynep Bozkuş 469
 Sıhhiye 453
 Sibel Eraslan 336, 372, 399, 406, 509
 Siirt 180
 Silâhdar Fındıklılı Mehmed Ağa 123
 Silahlı Kuvvetler 64
 Sinan Hıncal 259
 Sinan Terzi 527
 Sinop Cezaevi 26
 Siti Nuraini 125
 Sivas 27, 94, 167, 450, 580, 591, 593
 Sivas Cumhuriyet Üniversitesi 580
 Siverek 56
 Siyasal 46, 105, 289, 321, 394, 453, 517, 555
 Soğuk Savaş 72, 87
 Sohrab Sepehri 28

Sokrates 36, 190, 590
 Solakzade Mehmed Hemdemi Efendi 123
 Sona Raiziss 113, 122, 131, 135
 Sorbonne 26
 Spengler 33
 Srebrenitza Cehennemi 430
 Stanley Kuntz 123
 Stefan Zweig 128
 Steinbeck 36
 Stephen Spender 110
 Stig Dagerman 135
 Strasburg 26
 Stuart Holroyd 109
 Suat Yıldırım 125
 Suavi Kemal Yazgıç 288
 Sudan 47
 Sulhi Dönmezer 59, 60, 198
 Sultanahmet 50, 64, 118, 232, 257, 316
 Sultanahmet Camii 232, 257
 Sultanahmet Meydanı 118
 Sultanbeyli 464, 465
 Sultan Nevruz 178
 Sultan Takdir Alishahbana 125
 Suriye 40, 44, 83, 88, 91, 175, 396, 399, 431, 454, 592
 Suudi Arabistan 23, 93, 175, 177, 178
 Süha Kalaycı 217
 Süleyman Çelebi 408
 Süleyman Demirel 64
 Süleyman Gül 170
 Süleyman Hayri Bolay 286, 557
 Süleymaniye 6, 264, 289, 487
 Süleyman Nazif 23
 Süleyman Portakal 128, 131
 Süleyman Sahra 295
 Sürealizm 458
 Süveyş Kanalı 48
 Sylvia Plath 123
 Şaban Abak 281, 296, 306, 328, 466, 493, 505, 595
 Şaban Sağlık 297, 410, 423, 467, 469
 Şabbir Banubay 136
 Şahin Emiroğlu 283
 Şahinkaya Dil 114
 Şair ve Düşünür Sezai Karakoç Sempozyumu 86, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365
 Şakir Diclehan 124, 127, 128, 132, 135, 219
 Şakir Kurtulmuş 220, 535
 Şam 229, 276, 283, 327, 399, 429, 451, 458, 484, 532
 Şamil Potur 284
 Şânizade Mehmed Ataulah 123
 Şefik Memiş 507
 Şehabeddin Sühreverdi 137
 Şehriyar 28
 Şehzadebaşı 56, 74, 99, 183, 482, 487, 491, 492, 501, 504, 518, 532, 535, 536, 537, 543, 546, 564, 572, 587
 Şemsi Denizler 177
 Şems (Tebrizî) 123, 229, 532
 Şerifi 128, 132
 Şerif Mardin 225, 556
 Şevket Yılmaz 177
 Şeyh Galip 233, 272, 305, 408, 422, 465
 Şeyh Muhammed Esad Erbilî 123
 Şeyh Osman Şems 123
 Şeyh Sadi 369
 Şeyhülislam Yahya Efendi 123
 Şırnak 180
 Şinasi 25, 131, 376
 Şinasi Gönenc 131
 Şule Fırat 131

T

Tacettin Şimşek 316, 379, 559
 Tacikistan 88, 167
 Tagor 27
 Taha Aydoğan 216
 Taha Kılınç 274
 Tahir Abacı 269
 Tahir Yücel 121, 123, 124, 125, 135, 136
 Tahran 88, 89, 167
 Tahran Yunus Emre Enstitüsü 89
 Tahsin Yücel 403
 Talat Sait Halman 302
 Talat Sayın 113
 Talib-i Bursevî 123, 125
 Tamer Saka 135
 Tan 58, 151
 Taner Özmen 423
 Tanıl Bora 448
 Tansu Çiller 81
 Tanzimat 19, 89, 180, 203, 222, 233, 262, 288, 326, 363, 376, 556, 564
 Tarık Özcan 287, 329, 559, 560
 Tarık Tufan 335
 Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi 80
 Taşlıcalı Yahya Bey 121, 123
 T. B. Irving 131, 135
 TBMM 80, 92, 334, 579
 T.C. Tahran Büyükelçiliği 89
 Tekirdağ 341
 Temel Hazıroğlu 540
 Tennessee Williams 36, 124, 131, 135, 149, 166
 Tefik el-Hakim 28
 Tefik Fikret 257, 385, 432

Theodore Roethke 125, 136
 Thomas Dylan 121
 Thomas Kuhn 21
 Thomas Mann 34
 Thomas Transtömer 136
 Thornton Wilder 35, 121, 135
 Ticaret Odası Konferans Salonu 79, 160, 182
 Tokadi Muhammed Emin 132, 136
 Tomris Uyar 342, 569
 Toynbee 33, 56, 58, 119, 251, 288
 Töre 267
 Trakya Üniversitesi 89, 90, 167
 TRT 234, 449, 498
 Trumbull Stickney 132, 136
 T. S. Eliot 58, 119, 121, 122, 132, 200, 307
 Tuna Kiremitçi 354
 Tuncer Baykara 121
 Tunus 50, 87, 104, 287, 294, 314, 372, 399, 416, 419, 547
 Tunus ve Cezayir İstiklâl Savaşları 104
 Turan Karataş 255, 267, 308, 316, 348, 370, 391, 418, 447, 468, 559, 595
 Turan Koç 122
 Turgut Cansever 352
 Turgut Özal 69, 71
 Turgut Uyar 27, 195, 400, 480, 498
 Tuz Yürüyüşü 37
 Türkây Gültekin 127
 Türkmenistan 88, 167
 T. Williams 67

U-Ü

Uğur Uzunok 368
 Uluslararası İstanbul Şiir Festivali 464
 Uluslararası Savaş Suçluları Mahkemesi 30
 Uluslararası Sezai Karakoç Sempozyumu (Diyarbakır) 88
 Umberto Eco 37
 Unamuno 30, 121, 135, 149, 166
 Upton Sinclair 34
 Urfa 6, 56
 Uzak Asya 399
 Uzak Doğu 248
 Üçüncü Arap-İsrail Savaşı (Altı Gün Savaşı) 59, 418
 Üftade Muhammed Muhyiddin 126, 132, 137
 Ülkü Başsoy 110
 Ülkü Ocakları Genel Merkezi 398
 Ülkü Tamer 331, 581
 Ümit Aktaş 367, 560
 Ümit Meriç 342
 Ümit Yaşar Oğuzcan 111

Ümit Yıldırım 460
 Ümmi Sinan 181
 Université des Annales 31
 Ünsal Oskay 235
 Ürdün 43, 87
 Üsküdar 181, 183, 515, 516, 517, 519, 571, 573, 577, 584, 597
 Üsküp 465, 466

V

Vahdettin Işık 363
 Vahdettin Oktay Beyazlı 523
 Van 53, 164, 180, 284, 356, 584
 Van Gogh 284
 Varşova 24, 41
 Vecdi 123, 211, 571
 Vecdi Bürün 211
 Vedat Ali Tok 317
 Vedat Fuad Belli 119
 Vedat Gemicik 121
 Vefa Taşdelen 279
 Verlaine 306
 Veysel Şahin 409
 Veysel Vedat 206
 Violet Conolly 125
 Viranşehir 56
 Virgilius 232
 Virginia Woolf 35, 121, 135
 Viyana 21, 45, 110
 Von Hartmann 28
 V. S. Pritchett 128, 131, 135
 Vural Kaya 333

W

Wallace Stevens 132, 136
 Walter G. Andrews 306, 312, 593
 W. B. Yeats 33
 Werner Aspenström 136
 W. H. Auden 123
 Wilfred Owen 123
 Wilhelm Dilthey 394
 Will Durant 33
 William Blake 123, 136
 William Faulkner 121
 William James 136
 William Pritchard 125
 Williams Carlos Williams 132, 136
 Wolfgang Köhler 136
 Wolfgang von Goethe 132, 136
 Wordsworth 136
 World Academy of Arts and Culture 74, 167
 Worringer 439

W. Saroyan 131
W. Witte 125, 135

Y

Yağmur Atsız 381
Yahya Kemal 24, 207, 233, 245, 280, 289, 297,
319, 437, 531
Yakup Altıyaprak 315, 344, 368, 587
Yakup Çelik 554
Yakup Kadri 25
Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı 186
Yasin Aktay 490
Yasin Doğru 349
Yasin Efendi 39, 52, 56, 379
Yaşar Değirmenci 372
Yaşar Kemal 390
Yaşar Yorulmaz 212
Yaşasın Şiir Programı 234
Yeğenbey Vergi Dairesi 53, 116
Yemen 55, 73, 87, 88, 179
Yener Sonuşen 128, 132, 135, 136
Yener Yörük 90, 132
Yenişehir 56
Yıldırım 45, 125, 181, 349, 460, 595
Yıldız Kenter 450
Yıldız Ramazanoğlu 262, 375
Yılmaz Daşcıoğlu 417, 515, 546
Yılmaz Taşcıoğlu 237, 377
Yozgat 24
Yukarı Karabağ 177
Yunus Beyzade Arı 338
Yunus Emre 57, 66, 89, 134, 139, 155, 181,
196, 198, 218, 271, 273, 323, 324, 370, 371,
401, 406, 408, 410, 449, 471, 493, 494, 499,
511, 525, 528, 537, 546, 566, 576, 577, 582,
596, 598, 602
Yunus Emre Altuntaş 494
Yunus Melih Özdağ 382
Yusuf Adıdeğmez 450
Yusuf Armağan 371
Yusuf Atılğan 403
Yusuf Çotuksöken 245, 557
Yusuf Genç 430, 505

Yusuf Kaplan 305, 334, 358, 364, 371, 492
Yusuf Mısır 34
Yusuf Patel 136
Yusuf Sadi 136
Yusuf Salih Karaca 132
Yusuf S. Müftüoğlu 87
Yusuf Temizcan 454
Yusuf Tosun 309
Yusuf Turan Günaydın 311
Yusuf Ziya Cömert 250, 253, 337, 451, 452,
455, 473
Yüce Diriliş Partisi 84, 85, 86, 90, 92, 94, 187,
374, 396, 467, 479, 537, 555
Yücel Bulut 415
Yücel Çakmaklı 582
Yücel Kayıran 351, 475
Yüksek Seçim Kurulu 180, 181
Yüksel Kanar 135, 376, 435, 540
Yüksel Peker 127, 128, 131, 132, 135, 136,
243, 253, 279
Yves Cuau 136

Z

Zafer Acar 348, 381, 406, 506
Zaifi Mehemed Çelebi 123
Zbigniew Herbert 125
Zekeriya Başkal 345
Zeki Bulduk 272, 482, 509
Zeki Velidi Togan 60, 62
Zeynep Damla Gürel 87
Zeynep Duymaz 440
Zeynep Karaca 535
Ziya Bakırcıoğlu 331, 581
Ziya Gökalp 23, 376
Ziya Osman 26, 475, 531
Ziya Osman Saba 26, 475, 531
Ziya Paşa 432
Ziya Selçuk 381
Zoltan Zelk 136
Zonguldak Kömür İşletmeleri 27
Zülküf Canyüce 119, 120, 122, 124, 144, 146, 163
Zünnün-ı Mısırî 155, 166